

Sy-li spēwał,
Pilnje dželaš,
Strowja će
Swójby statok
A twój swjatoč
Zradny je.

Za staw spróczy
Napoj móczy
Luboš ma;
Bóh pak swérny
Pretz spar méry
Čerstwoš da.

Njeh ty spēwaš,
Swérne dželaš
Wšedny dny;
Džeš pak swjaty,
Duši daty,
Wolpočny ty.

Z njebes mana
Njeh čí khmana
Žiwnoš je;
Žiwa woda,
Kíž Bóh pada,
Wokreš će!

F.

Sserbske njedzelske lopjeno.

Wudawa ho kóždu hobotu w Čamoterjez knihičičečerini w Budyšinje a je tam ja šchnobrtlětnu přehedpřatu 40 wj. dostać.

1. njedzela po lřjoh kralah.

Knt. 2, 41—52.

Hdyž nimo wulkeje sahrody džejš, kiz je se wšech hobotow f wyštofej murju wobhrodžena, dha drje ho čiji trjechi, so, f jejmym wrotam pšahičejšiji, je runje wote-wrjene namatajch. Ty pohladajš f nimi nwis a widžišich tam čijste puče, swětlowe hradki, króšne šchtomy a rjane terčži. Ze pak hwičežo čiji kašnje dočej wo tym, kajtj pilny sahrondnik tu sahrodu džela. A to wicho wohladajš f jeničkim pohladnjenjom f wrotami do sahrody.

Abu ty pšahičejšich přahed zulu dom. Nicžo wo tych njewješch, kiz w nim bydlo. Woni šu čiji čijše zulu. Duž šastupišch a šu w čijšiej štwě a w hrijedža mjes pětnymi džejčimi. Jenož wotomik trjebajch ho w domje woshladarž a hjozm wješch, so tam pobojnaji, rědnaji, džela-maj staršiej bydlitaj a so je jimaj luby Bóh pohłušćne džejči wobradzil, kiz lubja, jimaj wješle čjinicz hač do jeju fónža.

Zply čaš Křtystufkoweje mlodošće je nam kaž samf-njena sahrodka. Biblija nam nicžo w nej njepišče. Jenož jene duřeža tuta sahrodka ma a te šu natič džejš-nišchi tekst. Hdyž pak jón čitamy a hěbi f tym te duřeža wote-wriny, dha zply čaš Křtystufkoweje mlodošće přahewidžimy.

Duž pak tež hładajmy džjenja f nimi do Žesušowych mlodych lět! Wy jeho widžimy

1. w staršichim domje,
2. na pučžo do Jerusalema,
3. na dompučeju wot tam.

I. Jeho staršej pak thodžejšchtaj kóžbe lěto do Jerusalema na jutrowny rěčžny čaš. Hdy by tu štało: Jeho staršej běšchtaj wješbnaj a hłušćejšchtaj do wrěnich w žykm mješće, wonaj běšchtaj mudraj a šapocžejšchtaj wšo prawje, wonaj dželašchtaj wot ranja hač do wječora a lubowalšchtaj hwoje džejčo bóle hač hwoježo wóčža ferničku, dha hjozm bychmy rjelli: O tak šbožowne džejčaze lěta mješće Žesuš w staršichim domje! Dolež pak tu čitamy: Jeho staršej thodžejšchtaj kóžbe lěto do Jerusalema na rěčžny čaš, t. r. wonaj ho Wožeho šatonja a f Wožem domje džeržejšchtaj, runjež bě tutón wo 4 dny dalofi puč wot njeju šalemy, dha durbimy prajić: Kaž šbožne lěta mješće Žesuš w staršichim domje!

O, lubi staršichi, wy čječje tola tež hwoje džejči wobšojčej. Njemotaježe ho kehoda dołho f nimi na tych pučach, kiz je tola f šbožnje njewjebu, ale našpuče f nimi f čašom tón jenički prawy, so ho mjenužy hweču hami f Wobu, f jeho hřomu a f jeho domu džeržicje!

Zač bu Žesuš 12 lět staru. Š tym hłušćejše do dorozježenych a mješće přichřup f Wožim hřubom w tempłu a tež tu pšahičičichmoč, tam na rěčžne hwojedjenje hobot thodžicž. Dołho drje je tutemu dnjej f wješelom napřičej-čiwjo hładak. Wěto tu bě. A tak dha ho jeho staršej a wón na tón dalofi puč, na pučžo do Jerusalema podadnu. To pak bě šbožowne pučowanje! Hdyž jenož jeho wóčžo padny, wšchudžom šejadnu přahed jeho duchownymaj woczomaj wótžojo šandženych čašow, so bychu f njemu rěčjeli. Sady ho mješće horu Karmel, hdyž bě šeljaš hwoju mōž potašaj, přjedy njeho šbřahdu ho

Moabite hory, nimo kotrychż będsze Mójśaś hwoj lud do Kanaana wojebł. A tam sažo polasowachu do Bethlehemste hórki. Zemu bę, jato by Davita na nich wjedzał, so tam swoje pręnie psalmu spęwa, a Ruth, so tam swoje kłóski sębra. Nętko bęchu na wolijowje horje, a Zerualemje leżęsche we wšchej swojzej tehdnomiškej krahoklęzi t jich nohoma. Hačz je Zesuh tehdy hįzom wjedzał, to budža na tutyh męlsze sřubdeno a so budže tam četwjeć. Hačz je wjedzał, to budže w tej malej, s bota ležajej jabrodnje ho křawany pót poczjęz a so budže na tej malej bliskej hórzy na křidży wišakž? Je-li so je to wjedzał, dha je tež wjedzał, so jeho runje s tuteje wolijowje hory jeho pučz na poľebku do njebejš pomjedže.

O tak pozobnowany je tola hiščeje džemka lędzny kemsčazy pučz, runjež čje do žanrož Zerualemja njejedł, ale jenož do maleje zyrtwicęzi! Na nim křidžichj tešamšne swony, křz hu hįzom pschđ lęstřottami twojich herbitich poboznjuch wozow sřrowie, ty džekř nimo tyž kamsčnych plđbnuch hřřow, křz hu na twojich wozow hladałe, hđz hu woni wjekełi abo tež na šmjerčž sřubni do swojeho Božeho doma škli, abo hđz hu, nawjedowani wot Božeje martry, po swojzej poľebknej drošy čahnyli. A hlaj, twoje myšle hu pola nich w njebešach a pola Boha, a hđz ho s nimi sažo na šemju wróćicich, wy woskřijeny, woskřewjeny a woskřobženy. O so čapli hebi ludžo tola sašo bóle swoje kemsčaze puče wažić! Kemsčaze sežezi — to je stare, wot wozow namreće prawo — ho wot nišeho sahnadž nješmedža. Ale šdto pomajju najřicnišde kemsčaze sežezi, hđz ho štót na nich paže a ludžo je njeawšiwomaj!

II. Tak dha bę Zesuh w Zerualemje. Wě tam wjele wjedžę. Horčah na Zionje štejsche hiščeje Dawitowy hřđ. Nętko tam romjazy možni byhłachu. Na hřbach mjerwješe ho s ludžimi, kotřiz bęchu ho je wšchđ kęzow šemje na hwojebęzi leščli. Šcho njemóžešty na lędzny nowohy s dalokohy hřweta nashonić! Zola Zesuha to wšcho nješajimowajče. Do templa jeho wšcho čęhnyjšde. Tam bęchu wotowo najšwjećejšichho a hwojateho wřitiwatki, w kotrychž pšimawučenzi Boži fatoh wjačachu a wulozowachu. Hįzom bę tón Křjes pola nich. Na nich poskřuchašče, jich ho praschęše a woni ho jeho wosmej a jeho wotmolowjenjam dožiwjacz njemóžachu. A hlaj, kaž ho nable kablęta a hwojty bęgřl nožnu čimn pšchetřejnje, tak šta ho s tym Křnelom w templu nęščto, na čož drje tež přejdu myškil njebē. Tu pšchđžę t temu woinaču, so je Boži Šsyn šam. Njewęštaj wój, so ja byčz w am w tym, šdtož moje ho Wótza je? To bę to, šdtož wón šwojmaj jeho wřyzowmaj šarščimaj wotmolwi.

Čaž, kř džęčo na wukřenje w škuli natozi, je derje naloženj a pšchđnje čjane ploby; čaž, kř wone na džęčo w šwojim wopolanju pšchetřjeba, hđžę wšče mlode mozy napina a hđžę šemju s potom swojeho woblčjza třepi, je tež derje naloženj. To ničto njepřęje. Ale šdto je s tym čašom, kř je wone w Božim domje? Tu tola ruča ničo njeđęla, tu njenawšnje ničo ja wopolanje. Tež drje wšcho njeborojymni, šdtož je rta duchowneho křidžich abo šdtož je šwojich špěwackich špěwa. Njebyt tón čaš druždže šęje naloženj može? Wš, aš tež bliske abo daloke hory jemu šiwaju, by wy nježęlu s nich na kraj hladało a ho čerřtweho lękneho dymanja našřębało, wščato o mějta wabja, to by tam wosładało, šdto je

čřlowišta mudrosęz wšcho dokonjala! A tola, njemęžje pšchęgřt w Božim domje ja nęščto šnadne! Tu šatežewaju a wawinawaju a šrawja njęšmjerne buščje ja njebešęba. Je nęščto hwoj Boži dom šwěru wopřytowal a je jeho žiwjenje na tónž dšdčto a pabaju jemu wšče jeho šemste kušla, jene po družim, s řuwot a njerobž jeho wutřoba wo ničo sadobne wozny, hlaj, dha budže jeho duška sřola, a kaž žnjęny s wješelom šrale křoży hřu a je do brožnje řhowaju, tak ponježu potom jeho bušču do njebežny žnjęny, Boži hwojčej iandšęjo, s wřitawjom do njebejšich bršwjow. Wě jeho pšchębywanje w Božej šwajtnizy podarmo byto?

III. Duž bęchu te hwojebęšće dny nimo. Zušobnjazy s teho šameho měšta bęchu hebi džęi wotřęčeli, hđžę bychu ho pšchđ męščęžanšim wrotami hřomadžili, to bychu wot tam domoj pučiwoli. Hđž bychu nęščto hřomadže byli, bychu wotščli, čji jeni rano saže, čji drny trachy wosřichoh. Wječor bychu w bližkej hospodže potom wščitazy s teho šameho měšta hřomadže byli a hřomadže bychu potom dale čahnyli. Duž tež na postajenym ranju Zesuhowej šarščej wot męščęžanšim wrotow wotpučiwjetai, runjež jeju šyn hiščeje pšči nimaj njebē. Wječor, to wjedžęščto, jeho w bližkej hospodže wadewđžęščto. Ale wječor tam wón njebē. Duž ho staročejwaj a je šupřnej bolokicu do měšta wroćitaj. Tam jeho putataj, doniž ieho w templu njenamokataj.

O šwosowmaj starčej, kř hwoje džęčo w templu, to je, pšči Bohy, měšta! Hđž hwoje džęčo njes bohawtmi nimajoh, abo njes šřowny, abo njes čęsešewny, abo mudrymi, hač ani wozny njes žiwny, poddaj ho do teho, jeno jo jo pšči Bohy wšchđ. Potom nježeh wšřęč, hįzom tu; a budšęch hiščeje bóle wšřęč mōz tam w šwōžnyh njebešah!

Na to čęhnych wščitazy šřo domoj. A Zesuh pšchđndžę je hwojmaj šarščimaj do Nazareta a bę jimaj poddany. Wón, Boh šam, šhibuje ho pod čřlowšfej šarščej wolu, a jeho Wótz jemu to mytuje. Čřitamy tola wo nim: A wón pšchibęračje kaž na lęčah tak tež na mudročiji a na hřadže pola Boha a čřlowjow.

Duž, šube džęzi, džęje a budžęe poddane šarščim a křęžim; Nožemu šřowu a wšchđm dobrym řchęščęžanšim wosčanjim, a Boh šam będe wam to mytowat. Kř ho mlode šdomy šelenja a čřlowšfej wozji šwosčeljaja, tak budžęe potom wy wšęz a pšchibęračž tym šwojim t radosęi, a hđz tu wy wozny njebudšęje a ludžo budža wo waš řęčęz a na waš řpominacz, dha budže jim, jato bychu do šelenje šwěřowaje šarřody hladałi.

Šladajmy na Zesuha!
J. Kř. w H.

W čęmnyh dole.

W šalu wulkeho woješřeho šazareta w Berlinje jedny šowporala abo džekantik na hwočęšim biesnadžijnje řhory seščę. Šato wojeřki duchowny i jeho tožu pšchđnje, wón džęče: „Šchtož džęče mi wy prawješ, řnjęš přębarjo, to hįzom bešo wēm. Ša šym s Königsberga, měšta „čřitnyh řmřřow“, a šym šanta řudowč.“
„Nō“, wojeřki řarč řjelnj, „dha mōžemoj tež wo šanttu hřomadže řęčęz; jeli je mam to prawje. Šcho dha řęje wot šanta čřitaj.“
„Řřitaju čřitnyh řmřřow - Šsyn hačz do primy pšchđřof, potom wřitawji a do wozatow džęč.“
Wón bęšče šęřto doma w šwojim šarčym mudřotniku. Duchowny ho jeho potom wopřařa: „Čęje tež šantowu řmřřow - Řřitaj praktikšř řmřřow - čřitaj?“

„Ně, to njejjym! Je Kant tež tajtu pijaš?”

„Wěšo, a to je jara powučaje, sčytož w njej steji. Chžu wam jeno jenu hađu prajić, kotraž je mi tał w pomjaku wostala: »Kždyž cžlowjeł cžin tał, kaž hebi pijaše, so bęchu wščitaj cžlowjeljo cžinili.« Něto ras prajice, luby mkody pijačeljo, mžezje wy rjez, so seje to pijaše w swojim žiwjenju cžinili? Wy džě wjazy daloko ł wěžnosći nimaože, a w tajtim padže hebi cžlowjeł žaných illustrow njejjini, njeje to werno?»

Wón se swojimaij horjazymaj wočjomaj farajej kšutnje do woblička hlabače a potom inapščečjiti: „Ně, to ja njejjym cžinil.“

„To je srudnje“, farat dželče, „dha wy we tamnym hweče hwojeho pijačelja skanta njenodeižezje, tón je ł najmjelšča kručje po dobrých počjínach živy był.“ Duchowny kšoremu ruku polkiczi a dželče.

Ča nětore dny wón jašo do lazareta pšchirđže. Wón drje jeho postrowi, ale nimo jeho kója ł družemaj kšoremu dželče. „Njejjimajđezje wy te mni?“ ho wón woprošča.

„Ně“, ja wščał wam ničejo dale prajić njemžju. Wy džě bižom wšchito wějeje.“

„Ach, — pbiče to! Za wot teho čaša, so tu wy bęčeze, njejjimaj spacž mohł. Za hym ho je hwojimaij starčimaj roskorit a ho ł křozjanjom jimaj žyle wozajobnił, a nětko dyržju wumrječ.“

„Staj dha wašdej starčej hiščeje žiwaj?“

„Woja macz je hiščeje živa, ale ja dožo wjazy pijaš njejjym.“

„Ně, je-li wam prawje, chžu macžeri pijač a tej prajić, so ju wy wo wodače wrošjeje.“

„Haj, cžinje to!“ wón ł wuttym kšošom rjetny.

Šnydom farat ł pōbla kšorofōža tōn list pijaše. Potom wón te kšoremu dželče: „Luby mkody pijačeljo — ja hym wěčeje dla kulf ł skantu cžital, a pidi tym na jene kšowo trječich, kotrež wy žnato hwojemu pijačeljei skantej wēricze. Dyržju je wam prajić?“

„Haj, prošču!“

„Kant ras rjetny: „W tch tžžagach knihow, kotrež hym w žiwjenju cžital, mje žane kšowo tał trošchowoło njeje, kaž to psalmje kšowo: »Hdžž ja runje kšodžu w cžěnym dole, njeboju ho žaneho njeboža; pšchetōž ty šy pšči mni, twōj prut a kiz trošchujetaj mje!« Za mšyln, wy seže nětko tež w cžěnym dole; žnato tež waš tole kšowo trošchujaje.“

„Haj, to je pak tež rjane; ł wostal to kšowo je?“

„Ně, ja chžu jo wam ras žyle wučitacž.“ Farat cžitalče jemu 23. psalm.

„To je rjane; nochzeje mi tu knihu wostajje?“

„Wěšo, lubjerady.“ Duchowny jemu hiščeje nětore kšowa prajelče a jeho dušku temu knjelej poruczi.

Tsi dny pođžičho cžepjazy wumrje. Wotšladowaza potra pak powjebalče, so wón testament wjazy ł rukow pokōžil njeje, ale je wjele w nim cžital a potom cžijeje wužnył.

F.

Suješbožil.

Žebny wērazjo kšelječžijan, kiz bē ł pšchupzom w Warmenje, mējelče w oktobru 1903 w blisťozi italskeho mēšta Wenediga wulke njebože. Wón cžylych w cžěmnošči hiščeje jedyn čaš, bižom wotjebžazy, wužicž, žmyli pak, na njōn kšočžiwiczi, ł ruku wōjne pšchimbabo, padže pod koleha a wosta ležo; prawta ruka jeno hiščeje w kručach na cšele wijače, prawta noha bēčeje wjazy křoz stamana, jejne delnje šibadło wōmječžene, kšowa a kšribjet hranjene. Tazjeho jesho namakaju. Wón bē pšči wēdomnju, jako

jeho do šastaničžeweho twarjenja nješechu. Š tymi njemnoštimi italskimi kšowami, kotrež mželčeje wēczje, wōn Željuša, hwojeho knjeja, kšwalesče. Wōn njebojelče ho žaneho njeboža; knjelowy prut a kiz jeho trošchowašchaj. Šnydom jeho do Wenediga do kšorowenje domjelče, hžjež operitowazy lētał došpōne wotawelaje praweje ruki bjelje wščeho kōmbžena pijačewša. Wōrčy po tym jeho mandželka ł Nēmsow ł njemu pšchirđže; ta list wo wobštelnošči hwojeho wōboheho mužā domoj pijaše. Duž kšory hwoje prēnje kšowa, kotrež wōn po kšubjenju praweje ruki se hwojei lēwizju pijaše. žoninemu listej podstaj. A kał te wēčajo? „Džafurjeje ho kōždy čaš ja wščo wōhu a temu Wōtžu w njenje naščeho knjeja Nēsom kšyryta“ (Efej. 5, 20). Žato bu potom mžžo, cžēžtojanjeheno do Nēmsow wōdčjo domjelč, wōn je hwojimi pijačeljami. Kōstiz bēchu po njeho pšchirđči, hiščeje w kšorowni kšwalbny kšerluch kšwalesče, prjebn hačž jesho na dwōnričžjo wjelechu.

Ma jemi je wjele njewuprajneho kšubjenšwa, horja, cžěmnych pučow kšičžy, ale žana cžěmnošči tšchnošče njeje, kotraž ho nješwētki a njewujōhija, tał rucje hačž njeno Željuš do wutroby hwečzi a ho woža lubošč ł wēru šapčimnje. Gačž ho wo wudowu jebna, kotraž pidi kšičžy hwojeho mužā ł cžyōdču dželčim do cžěmneho pšchōdoba hlaba, hačž kšēžimaj starčej hwojeho nadžijepokneho žyna w mōkōstnych lētach bēdnječ wibžiti, hačž ho kšwēny muž pšchibōžicžy ł bēštom haniby wōmjetuje — kōžda cžěmnota horja, bolajče, šarofčow, srudoby ho šwētki, tał bōrly hačž prubi wožeje luboščjo do njeye padaju. Željuš je prajit: „Za hym wōtčjo hwečta — hžjež wōn šastupja, tam ho wšchita cžěmnošči jošni. Wōn, kiz je tał wjele šyflow wušchitč, wōn žant, kiz hšyly liczi a wē, cžehodla ho pšakaju, šamžje naž wopracōbje trošchowacž, hōpicž, wumōžječ.“

Woža lubošč žijma na wumōžženje twojeje duše, twōjeho wēczneho šboža. Wōn čže, so by ty ł wēdomnju hwojeje winy pšchōžōł a ruzy po šnōbje wušpšētrije. Ty dyržiw w cžěmny dole kšmjetnych mrošow Željušowu pšchitōmnošči špōšnawacž a wutnyč. pšches wēru prajić: „Za njeboju ho žaneho njeboža; pšchetōž Ty šy pšči mni!“

F.

Sserbaj

abo

Čhōžž kšyapajč, to mjelešč.

Powjebančžo ša Sserbow

mōt

dra. Šinla.

(Potracžowanje a šlōnženje.)

10. šlaw.

„Šawhšajčeje, poštalajeje,

Wjebełče ho rjanej mtoščeje!“

Pōkbra lēta pođžičho kērbšči študenta do Sserbow pijačeljei list tehole wobpšchicžja pōbka:

„Luby pijačeljo!

Wot teho čaša, hžjež buč do Šipščanskič študentow šapšany, je ho hžom pōkbra lēta pominjō. Pšči šapōčjatu hwojeho tubyžyčjo ho pšchē študentami nimole hōjadž a najōbōle žam ša ho kšobžacy; ja bēch pščełet tch wašcņjow, kotrež bēch domach a w W.ōwčijnje widžal a natwufnył, a wščejo mi žuleho ho šolowacž. Ale to jenož nětore mēšazy trajelče. Hžjom ł kōnz prēnjeho poklēta buč žiwjenja do mnje šajē, ja ho ł družimi študentami towarščicž počadž a špōšnawč, so

je tajne towaštvo berzejcinjaze a wuštine. Dvdyž pať s nimi wšednje woňšhadžach, dha pomaknu a s džeła mi njewednomje to a drube mo hmojich staruch wachdnjow wopoložowach. — a hlaj, po dołnočeznym polkeće bjeđ žyle hlnajičij člowjel. Njeto počočaj brodaty hbožičej, kupiči hiebi kufčij ščdnaruz roper a dothe hwierte ščłónije s wotrohami. šččerčaraj po hahach a hlabad wo šččerčowo hwieta hč studenta. Mň ho drubnyh taj wutroba hmejčaje, hbožž pomylhčij, tak jara bjeđ ho pščenikem. Wšči wščitim tym pał na wukunjenje njelapomnich: ja s jeneho džeła hwiertu n hmojnim powotamju džełach, s drubeho džeła pa hwiert pščnowach, dolež bjeđ pščeđewčejem, jo je tež to pščiđisjučmočej studentščij lēt. A ja tym ho tež džeňha hieđčej djeřžu; pščetoz studenta djeři wutaječ a rošomnje pščnowačej n kšđbom nastapanju: jenož taj može hčđny wo wukonjowaneho žiwjenja nastupičej a wužitkowaoč. Ščto čij wučenočej pomha, jeli ho hwiert njelajajej a s lubžimi woňšhadžej njewočež?

Studentej n Wipštu wjele plačaja, kšđby a kšđba jich rad widož, wšhadže hjo witanj. Njichto žim jich hwoobodu njelawidož, njepščiđisčidaj a ja ho njebjeje, runjež jich mtođostno-wješetla mpyšičičja drubdy trochu daloko wjeđe.

Mimale lēt hmo dušnje snajomstwow ščini. Teđu bjeđe mođ pščełej Wicžasa hieđčje n Wipštu. Wjeđu djeđ bjeđmoj Anturžas pobytoj, hbožšinu moť Wipšta, a jako ho do mēla woeđičimoj, džečmoj hieđčej kruč po wuňšhadžowantach abo hallejad, kotrež wołoto nstowšeneho mēta wjeđu. Namaj bjeđe prawje berje a wješetle wołoto wutroby, žortowaočmoj wješetla a hlnajenje ho do hweňajana dachmoj. — wščitjo herščij, to ho rošymj. Mň ho ščadaje, kaž buhčtaj dwaj hnječaj hčetro teđžšiwije ja namaj hčtoj; a hlaj, jako bjeđmoj to nsp: «Što lēt, kaž mi dženj je!» woeđewaoč, taj hnječaj l namaj šupšitaj a prajejčtaj herščij: «Dobry wječor, herščij pachotaj.» Potom ho do rečžow dachmo, a tak ho wošewi. Jo bječtaj roždenaj Serbaj. Wščehupaj n Wipštu, s mjenom Jan a Jurij Prabda, bratraj, Seju pščełejimotnož bjeđe wulla, a pščeprowšičtaj naju na pščiđobnu njebjeđu s woeđejow. Tak Wipščajnjaj pščelupaj je snajomnyj studentami huto čijnja.

Mň hiebi dwajž sajač njewočmoj, ale jako njebjeła pščiđimje, mođ tež pščiđimječmoj. Naju wotimanje bjeđe wutroba, a hnjež Jan Prabda pola naju wošta, ho rožrečžujo. Po hwiłiti budmoj do drubeje šivy wjeđenaj, hđež ho mtođomaj žonomaj polkoničmoj, na kotrežnj ličladž wje teđčejow. To bjeđite manželškej teju pščełupaw. Gnydom po namaj pať mtođy hnjež s mtođej wutroby nastupi, kotrež ho hnjež Lecho hčotawčij mjenowano, — a kotrežnj namēčje Polata hpoňadmoj. Njewem, čebobla, — ale mi bjeđe, tež bjeđ ho s tymi lubžimi hčjom dołno snaj; najšerje na tym tešečje, ho bjeđmy wščitaj Estowjenja, pščečejeljo je starobawnyč čšahow.

Wobjeđ a wopowidnje taj pščełejčja, ho lēby wpuňčimoj; namaj a — mi ho šba — nam wščitim bjeđe ho na najšerje bromadže pšobobako. Žako pať čyđimotaj Prabdžičej dom wopuňčičej, naju hnjež Lechošawčij na pščiđobnu njebjeđu l hiebi pščeprowaj, a hnječaj Prabdaj namaj prajejčtaj, jo možemoj l nim pščiňhadžej tal husto hač čžemoj.

Pola Lechošawčičij ho jašo wščitaj nabeđžejčmoj, a tudy ho nam hbožšiny runje tal zjenje a špēčnje pominyču kaž wjeđenja.

Bot teho čžaba husto do woeđu hwojbow hbožčaj a tam tež hčowjanščej studentow, Čjedja a Polata, pšnow. Mň žmy tajte male Estowjanščto n Wipštu, hđež ho štojnje herčžij, pošžaj, čžejž rečž a hweňo a jena wožoba s lubočju drubej pščiwošuje. Tak dotho hač wo nich wem, buhč studentičim towaštawom hčetro njewewem; mi ho w tymaj hwojbowaj wjele šerje lubi džełi hđe

hđe drubđe, a hmo tu s loškej pržžu čžejki a polški namuťny. Žy hiebi mpyšičej njewočež, kał buščini, spodobni a pščiđimom wščitizy hu! Nnječaj Prabdaj šaj hama hprawnočej a wotročej wošej, hnjejen Prabdžinej hama pščiđimotnočej a lubošnočej, hnjež Lechošawčij je muž pēneho počimania a jara djeňimotnaja. Hnjejen Lechošawčija je štajnje wješetla a štačej laž wcheta hčornička. To hu čši tšči manželštwu, kajšej djeřičij wpačej! Mň ho šba, jo wo nich pščežo hieđčko hwečej! Nnjejen Lechošawčija ma hčunta, kotrež bjeđ je hmojce lubočeje najrabočoj hjeđta; i tym hraje a do džełuje kaž hčiwta, tal ho ho čši wutroba hmej! Kaľu pať hmejce to pacholato rečž, to njewem; pščetoz šaričej s nim polški rečž-taj, hnjejen Prabdžinej čžejki, a hnječaj Prabdaj a ja hwečim. Žš rečžep špžiz namuťnje!

Tež na wēru mojejw snajomstwow čžju hšomnicj. Lechošawčija šaj kaľoškaj, a Prabdžijy hu ewangelščeho wuňnačja kaž ja. Prabdžineju nan je roždeny Estowaj s Wještja, hč je s ewangelščim wuňnačjom do Prabi pščiđoj, hđež jako bobaty pščewelny bhołi. Tanteje dwosje wēru daj pať hieđčje ženie žadny roštor! mjes nami njemasa. To je kał n Serbach, hđež tež kaľoškaj n a Ewangelščy n najwještkej pščešenočej pščebymawju, dolež hu wščitaj herčžij bratšija. Jan Prabda a ja — mođ hmoj hwoobodničij mpyšow a nahlawom džełi čši drup, tal jo tež my Ewangelščy jenaj njewerim; ale tež to naščemu pščečelstwu njewičto dže. A tal ma djež; pščetoz wēru nšomaj pščiđisaj njewočež, ale kšđby djeři po pščełewočenju hwojeje wutroby hieč. Wreč je kšđby pščečewo drubemu lubočejim, a njedž kšđby hmojeseho bližičeho po jeho žiwjenju a čžinjenju wočej! Tak badež pščečelstwu mjes dołrumi lubžimi, njedž hu wuňnačja hwojbož čžebja. Žon pať je na wopatim pučju, hč žize wščitje mpyše hneajčičej a teobla hmojich bratrow pščełejčja; pščetoz tal dotho hač budjeja čłowjetajo na rošomje a n šačumjanju wčehlaž, tal dotho tež jenaj mpyšče a wēričej njewočaž.

Pščełejčje moam čši pščaj, nōn čžimj budječho ho wješečičej. Hnjež Lechošawčij je tudy njedawno hčowjanščtu knibatnju sačoj. Knibatnjoj drje je to wjaž hač doleč; ale žana tajta njebjeđe, hđež mođ wščitje abo tola najwještaj hweč hčowjanščij knihow nomalačej. Lechošawčij je temu njewoštatej wotpomhač, a dolež Wipščajnje kniškupitwo do žykeho hwieta do šaba, dha moža njeto duchowne wtođu s jeneho hčowjanščeho fraja loško do drubeho hbožičej, a najš Wipšč, hđež hu nēđu Serbajo hbyłiti, budje šačaraj hčowjanščej wotrečow. Ša ho wulaj wješelju, jo je mēto, kotrež najšij herčžij wjeđimotnaja wotwarčuju, tajtu wožnočej a hšawnočej doheto, a jo je njeto tež nočim hčowjanščim naležewočam hšomōjne a wuštine. Lechošawčij to hwojeho doheta dia njewiđni — wōn ma wulle jamōženje; ale hčowjanščta wutroba jeho l temu woi. —

To rad wēričej, jo ho mi n Wipštu pšobaba; pščetoz kšđbemu studentej to šubi; jo ho mi wjaž hač pšoboba: n towaštawej Prabdžij a Lechošawčičij hmo žiny kaž to njebječah. Šewojšč hčowjanščteje hweč maja dštonu mođ; kšby pščečelo! budž ty tež tal šobowuju kaž twōj

Jan Serbočšaw Prabowščij.

„Bombaj Wōb“ njeje jenož wola kajesow duchownych, ale je tež we wščeh pšchewawarňajach „Serb. Nowin“ na wpač a w Wudyjščinje doštač. Na ščtworečž lēta plačej wōn 40 wj., jenotkliwe čžička ho ta 4 pj. pšchewawaju.

Sy-li spěwał,
Pilnje dželať,
Strowja će
Swójbnj statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócnj
Napoj mócnj
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Prez spar měrny
Čerstwość da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje dželať
Wšedny dnj;
Džeň pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebies mana
Njehć ć křmana
Žiwność je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

→ Sserbske njedzelske lopjeno. ←

Wudawa šo kóžu šobotu w Čsmolerzj Imihichšćecni w Budyšćinje a je tam ja šchwórtlětnu pšchedyatu 40 pj. dostać.

2. njedzela po tšjody křalacj.

Jan. 2. 1—11.

Mjes darami, kiž po Lutherowym słowje ł wšćěd-
nemu šćlědej křusćej a maju šo wot naš pšćezo jaho
wupróšćež, namataju šo tež dobri pšćeczełjo.
Ničtó našćemu reformatoraj porořowacj njebudže, šo šo
njeby dospołnje na tromu prawa a wěrnošće stajil, to
njeby pšćeczełjo mnohim njepšćeczełam šamłutki kaž muž
wustupil. Ale pšćeczełnošć bė jemu wušćoła, šwajate
kubšo, a rad je w šwojim domje a pšći blidže pšćeczełow
šromadźowal a pšćeczełnošć hajil we wobščernym
šwojbnym žiwjenju.

Zešo najšćepši pšćeczeł je jemu pal kniha byla biblija,
a w bibliji Žesufowj wobras. Zešole wišćitka družih
wulkič pšćetřejćezajaz wošoba, tešole wišćitko napšćeczełjow
pšćewinajaz štut je šo jemu šewit. Šćtož šu něhdy
wustupil. Ale pšćeczełnošć bė jemu wušćoła, šwajate
kubšo, a rad je w šwojim domje a pšći blidže pšćeczełow
šromadźowal a pšćeczełnošć hajil we wobščernym
šwojbnym žiwjenju.

Šćtož ludži wotbėđuju, wė: Čswěrny pšćeczeł je
pšćezo witany; pšći wješełym šwjedźenju kaž luby šćež,
w hodźinach podleženja a šawutljenja kaž witana podjetera,
w nušy a w šmjerći kaž mubry radjiceł a dobry
towarjč. Někotry mjes nami šo na to wustejil, we
wješełej hodźinje družemu dobry towarjč byč; tajli pal
šo čěžeł to starošće a šorja šobuczełowjetow namala.
Družij je něžny a čućkijny došć, na prawym měšnje a
w prawym čěžu wotšćewjaze šlowo trojčita projicj;
wón pal šo potom rad měšnow šminje, bėžej kőže

šlowo štubotu křutnošć a šwjedźenju došćojnošć nje-
družja. Žesuf, naš pšćeczeł, wšćitke čěžu čłowšćeho
žiwjenja šapšćija. Wón prawe šlowo rjetny, wón čzinje-
šće, šćtož by kőždy čzinjež dyrbał, wšćudžom a kőždeho
pšćeczeł.

Kwaš w šana nam to w jašnyč barbač pšćedštaja.
Někotry je šampleny šo wot tejele šlamijny wotwobročić,
dofełć njeje namatał, šćtož pytałće. Šodarimo mjenujzj
pytamy ša Šbőžnitowym šlowom, š kotrymž by šo
w runej měrje na nawoženju a njejewštu wobročićil.
Žane hrónćto š jeho rta šo njeuwšćěnje, kiž by
dušowny kaž šlote šlowo mšobymaj mandžšćimaj pšćed
wotkřom, šromadny pučj žohnuj, šobu dačj mofš.
To je wjele myšłow šubžowalo. Měštaji wumjełž myšle-
ide, šo w Žesufowym duchu štutuje, bđž mandžšćiju
na twašnym dnju muziče štupajo pšćes dalote čšernjowe
polo wobročić. Zał šo to w našćej šawitijne šrolymćež
nima. Čšernje Žesuf na wulkim šwjedźenšćim dnju do
pučja nješćadže; wón wotštronja, šćtož mošlo tšćežć.

Wješełe twašij šmy přejby mēli. Dženka šu reje a
družja šara šatšćane; ł wješełemu šortej šo na tajšim
dnju ničto pošćileny nješćezjawa. Wěla šutujja, přejby
nošćena, šo jenož na jedyn bđej šć želozej čšornej draštu
šamenja: Pšće wjele čěžełšo ša nami kēji a čšemnišći
šda šo hišćež pšćidčub wotworicj. Žesuf pal nješćē
w žanyj čěžu wobročanjow. Wjes njeho štej wješełošć
a křutnošć šawelowanje.

Kał nam to tola někotra hodźina čłowšćeho žiwjenja
dopolaže. Křutni šćežćijjenjo šu tola prawje wotbėžow-
wali a prašiti: Na šemi štoro žane wješełe njeje, pšći

kotrymž by mēra w jedži a wiczu byla, bjes njehornych
 rēztoro wo blizščin, bjes žortow a hanjenja wēzow, tiz
 šu nam najzunije. Hoj samēječe, my durbinny go
 wščitizy proščecy, wofebje w pohlabanju na našču
 mlodocēy: dyrba to šwjedbeniste hodžiny jich žiwjenja
 byc? dyrba šo wot nich žiwic, hduž wuč pođiščo
 pišes černje bže? Šta puše a šhude šu šo wyšofe
 cžaby šboja šejinite!

A hduž bē šwjedbeniste blido wotkryte, wšchēdny bžen
 prosty napščecizmo hladajše. Mlode manželste šbože šo
 rucje lamajše. Wot naroda k narodu wotbēraide.

Ale to je tola jenož jena strowa kwašneho woblicja.
 Jesuš Křtyštus je wot skanašteho kwaša hem wšči
 wjele kwašach jato towašch a pšchecel proščeny byt.
 Šdžez starošč wutrobu cžičekesche, a šacujez rubžesche,
 wōn wjedžišče wutrobu šwjelečič. Šdžez je starošču do
 pščichoba hladachu a cžjeme mročjino widachu, wōn da
 dobru nadžiju a njeda šahamibic. A ščitōž pod starej
 winu cžetpješche, wōn wutrobu wot cžeje wušwobodži, šo
 mōžesche šo modlic: „Wu šo cži, Jesu, džatujemy, šo
 šy našch hōšč byt.“

To šu cžjše džiny, tiz šo wot ludži tež w cžičkofczi
 šwječa. Šwēt šo džiw hdu wo tajtim šwjedbenju šhoni,
 a te šu tola najrjenije dny w cžlowštim žiwjenju.
 Wodu do wina wobrocizč, tōn štut mējesche nēhdy
 šwoju wožnošč a wulki wušpēch.

Mōžno, šo by dženša wščitōn lud teho jako šwojeho
 Šbōžnika šhwalit, tiz by jemu kamjen do kšleba, wodu
 do mlota, wōjnu do mēra pišewobrocizč. Wščitka cžeja
 paš šo š tym wotkronika njeby. Wu njechamy prēc, šo
 je našch cžab cžežti, cžab cžetpjenja, wjele kšlšow; ale to
 šu šyšly luda, tiz wē, šo maju šo wopory pščinjēšč.

Dženša dyrbi kōžbe blido we wōžnym kraju mo teje
 pščičkšluchnošči šwēdcizč. To šo šamo rošmy, šo
 Jesuša kōžby kōčč k blidu prošmy; njech je tež jedže
 a piča na blidje malo, wōn cži je tola žohnuje, šo mōž
 š njeho cžehujēšč.

Nēhdy šo to ša džiw wobhladuje, ščitōž dženša
 w tyžab domach pšchēcetpja. Sedžesč ty nimo teho
 hič? laž wučzōmnizy, tiz džiw widōchu, wērjadu, tal
 tež ty wē, by runje njewidžal. Wščitōž šbōžni šu, tiz
 njewidža a tola wērja. Šamjen.

K. we W.

Žiwjenje a šbōžnošč je jeno w Jesušu!

We žanym druhim šbōžnošč njej,
 Tež žane druge njeno
 Njej w šwēče date cžlowjesej,
 Nam pomha Š e s u š jeno;
 Haj wōn, našch Šbōžnit jeničči,
 Je wuč a wōšječ k šbōžnošči,
 Šdžez mēra palmy wēja.

Našch dož bže Jesuš šapčaczi
 A wutupi naš š hele,
 Šožš na ščičju šwjercz pšchēcetpji
 A wušta marxy wjele;
 Wōn wumō naš te šwojej krawju
 A wobleče naš š prawobolci,
 Š tym wujedna naš š Wōhom.

Wōn Jesuš jeno n j e r k l a,
 Wōn je, ščitōž njeno proj;
 Wščaš pomoz, trošt wōn ja naš ma,
 Šduž hēcha mōž naš daji.
 Hoj, štut je š mjenom pišesjēne:
 Wōn pta, ščitōž je šhujēne,
 A bušče šbōžne cžini.

Njeh njeno Jesuš w bušči mi
 Duch Wōži pšchetražujue;
 Šwēt to, ščitōž wōn šnamjeni,
 Wščaš ženje njefacujue.
 Šta mošt tež rošom šapščijec;
 Ščitōž bōjšti blyšče ma roššwēlcēz?
 Mē, ja šwēt je to tajnošč.

Ač, njeh šo njeno Jesuša
 Šaž šhōžno we mni jašni,
 Šo w mozy jehi wuštana
 Wī wutroba šo kšamni!
 Dba hašnu hēcha inšchnošče
 A Wōži mēr mi w bušči teje,
 Hoj, dba šum š bōžny! Šamjen.

F.

Jan abo Špēwaj a džitaj.

P o w j e d a n č k o š a m l o d y c h a š t a r y c h
 wot
 K. Kulmana.

1. štam.

D šwjercz, kaš berje cžinicy ty
 temu wujnemu, tiz je ščaby
 a štary, a tiz w štawščach
 teži, a ničo špšchego šo na-
 džez a dočlacz nima!
 Štawč 41, 3. 4.

„Mōj šhnto, pobaj wščaš mi wic, mi je tal jara štyšno, a
 hōzota cže njē šobužec.“

„Ač, maczi, wy šče tola jara šhōra, wy tola wumrjecz nje-
 budžecje; njewumrjecje mi tola, ščitō bučh ja potom šapčacš.“

„Mōj šhnto, Wōh luby škjes wšče wēzy šnaje, wōn tež wē,
 ščitō je ja tebie dobre; domē šo jemu.“

„Ač, maczi, luba maczi, wōstianje pšči mni!“

„Mōj šhnto, cžesč dba, šo dyrbu hšchče diešje cžetpēc? ja
 šo wješelu, šo šmēje moje cžetpjenje šfōro šōž; ja pōndu
 k Wōhu.“

„Ač, maczi, hōže dyrbu ja hič a wostacž?“

„Mōj šhnto, budž ščitōčny, Wōh tebie prawy wuč powjedše.
 Wōstaj dobru a Wōh cže njewopušczi. Wy šmēječ šo potom
 tež wjele lēpje hač nēt. Nēt dyrbič šo ša mije hōbu štawč;
 hduž paš tu ja wōzyz njebudu, dba budže twōja starošč wjele
 mješticha.“

„Ač, moja maczi, ja wam raby wščitko k woli cžinju, wo-
 štatēje njē pšči mni.“

Talē rošččōwalche šo šhuda wudowa je šwojim jeničkim
 šhnom, lēšo na šhōrotōju. Šhudoba bē w žkej ščičizy wščec;
 pšči poščjēne bē na šemi šhōma roščkana, a na nej lēšesche
 šhōra žōna š nēšōrymi šapami wobžeta, pšči njej ščesčesche jemy

jeniczi! Hyn slytawychi ruzy, pódla stejsejše karanczi i wobu; w druhim łucej stejsejše stare, wot czeriwioj maŕnane bilno, a na nim ležachu nětotre kruščiki hudego kšléba, kaž profscherjam dawaja; wokoło křachow bė žawta, na kotrejz nětotre próbdne horniczki a šchliczi stejachu; hewak njebė w zryje stwė niczo wjazy widžecj hačz křobak, kiz bė jara husto přatany a i nicezni fačzahowanu a tola hiščeže džerawo, tón wřabaje na ščerjenje a spody njeho stary mješak wot furnowego přata. Spuma runje w tej stwiczky njebė, dokelz bė nalėtni czař, a wščitko wjehelejše ho wotladz. Strumarajo paščenu stb, žony a hołzy přečaju len, družje doždžowachu bėnyj (kuffi); mužyjj wotrudu je kafej a žonste řabjadu přčřebadu na šworanu rolu, tamni wobřynwachu kónzy i konopjeimi a nařynwachu do wřoznow hejduščiki a wowpa; družu wobřowowachu kuffi, a mječachu wščitzy tal pokejn ruzy dželacz. — Ščotwronczki řpewachu wuščje tyč pilnyč dželaczerjow Wobu džak, řibzy řleowachu a wotladu jebyn na družeho, a bačznow řabjadu po řuřacz i dořkimi nohami; tu a tam wuřtočzi řajaz i keřka a bėžsejše řpěčnyje pščje wščė hona, a řčtož jebw wuřlaba, wofła proščje řlejo, ja nim řlabajo a woflajo: „Čajaz! Čajaz!“ — a řrawarjo mječachu ho na njeho i řčudžičičejom, jato čyřli jehw řlečiz, ja nim woflajo: „Zawto, njebėž tam, přebdy tebe ho pali!“ — a řuměčuju ho čjim bóle, čjim řpěčniščo řajaz nařtobřeny do hucščiny řčelajše. Tak ho wščitko wjehelejše a řabowawše w nalėtnym czařu a wuřiwawše řjanowščje žimjenja. Ale ja tu řhoru wudowu bė wščitke wjehele wotemřčto, wona ležsejše na řiwjim hujenym borle i Wobu řbudžaju wo wumóženje. Žuřa bė wo wřy, ničtož njewjebžsejše, i wofal je, hđže čyže a řčto budže. Šchora bė pščeb nětotrnyj řlėtami do wřy pščičička je řiwjim řynom, a wofłaba bė ju jato žuřu řhoru žonu do pařitnyje wofłaj, hđžez hiščeče bėjše. Wotal bė ho, ja tym hačz pšči řiwjoj řhorowatořčzi mójsejše, i džěkom pola řudži řimika a jim na polacz pomhata hačz do řandženeje řymy, hđžez ho žyle řebny a wjazy njelawofłaje. Čži řudžičiza, kotrnyj bė přebdy pomozna byta, drje i nej pščičřobžowachu a řo ja nje řtarachu, ale po czařu řo jim to wofłudži, a tal dyrčejše jeje řyn i tym řubjanym mješčřtom po řoščdenju řhodžič. Řadže ranje a wječor pař pščitndže řonřka i nej, pščinješe řobu, řčtož bėčju řimile wutrowo wo wřy daki, nawari ječž, póřka jeje jejne řožo, a wotendže.

Wjele řudži mjenja a řtořza, řo řu řudžiči, hđžy pohladnu na řiwjojč řubřobow abo wjeřnyč, řotřiz maju wjele pola a hole, wjele řlotu a řamóženja, abo hđžy řebi pomyřka na řnjejše, řotřiz řu w řrařnym wjeřleu řimwi bjes džeta, woni jim to řawidža, řu njepřotoloni a pščes to njedajaloni pščerčiwio Wobu, dokelz dary řajzja, řiz jim řamym Wob wuřčela, a ja tym řlabajo a řadajo, řčtož jim Wob wo řiwjoj wudrej woli njewe bačz mořk. Čajžy hiščeče njewju wopomniłi, řčto to řela: „Wuřki dobył pař je, řčtož obobajojny je, a ma na tym dočz, řčtož jemu Wob da.“

— Wbł řhudy pščecřelo, hdy by ty wopomnił a wjeřabz, řařje řrudne řimjenje řuřto bohacz wjeđže, řař jehw wobčezěne řiwědomnje tyščič, řař jemu řuřto dočz nariřeřka jeđz njęřtobzi, a řař bjes řpanja řo won žylicřa nóz na řiwjojč řidžanym pořlečřaczaj wije: Čdy by ty to widžak, ty řebi řawčejše njebw jehw hujeněho a řawjedněho řobatřma pořabak, ho tež njewj i nim mjenja, hdy by won čzi řiwje jeje řamóženje ja twoju řrutu řrowowščz bačz čyřki, a ty dyrčjal jehw řyřpawowščz a njeměrne řiwědomnje wlašz, a jemu bačz řiwjoj čřiči mēr we wutrowě a řiwjeje měrne řpanje na proščej řřonje po dořonjanym dnju. — Čo řhudy čřlowiel nejje, řiz je řrowy a móže a čyže dželacz, a hdy by tež dale mřžw na řwěče jehw njebřow; ale to je řhudy čřlowiel, řiz ničžo čima a řhorowšče dla řebi tež ničžo i džěkom řařtawič njemóže, řiz dyrčbi žyle řimilowšče a mřčowšče řiwjojč řobuřčowowšč hla-

bačz. — Řhudy i bohacz dyrčja po Woejz woli na řwěče řrowowšče hbyřice, řo hdyu řebi to druždy hórte řimjenje njes řobu polčřili, tón řhudy pščes řrowčenu dželawowšč, tón řobaty pař pščes řawilowščz a pščecřelnu mřřli, řař jo by řadny řehw družeho njefazę, ale řo wřidžy njes řobu řubowali a řebi dořtrow čřimili, řčtož by řamóžnowšč. Wěda pař bohaczřam, hdy řo řařeje řubowšč wofłajta, řhudořy a potřebnowšč na řiwřičřim řo do-řlabacz wotčezčba, ale řimilowšč wopolacz a polóženje pščinječej řiwjim řřam řawofłajta.

Řařki bė to řrudny czař ja tu řhudy wudowu wot řandženeje řymy řařz dotal, řař wobčezěne řebny je te dnj, a řař dořte te wozy! Hiščeče ničdy njebė je jejna řhudořa tal hórta byta, jato tutón řróřki czař, pščezw bėřče řebi wona wščitku potřebnowšč řařřuřita a řitomu i njėnim wobčezěna njebřta, tež řiwjoj hujenju hořobow řebi darwo njęřabafa, ale ju woflabe řapřařčija; ale něř jeje to wjazy móžno njebė a tež niž, řo řama řeřiwieč. Čo jeje jara řle čřinjejše, řimilnyč darow řlabacz, a řiwjojewo řyna po řrowčjenju řřacz. Wřona řehobla řuřto řřowřowofłaje, řo by Wob čyřč, jeli by jehw wofla byta, jeje jejne čřetřjenje pščičřotřičej, a ju i řebno hujenřtwa i řebi woflaz. Č kaž ho jeje řřawče, dha čyřč Wob řo jejne řřiwjeje řčimieč, pščetozj wona pščezw džek wote dnja řřabnjejše.

Řebny džek pščezw wječorom řawofłajta wona hwojehow řyna i řebi, řotřiz řepřeny pola řlėba ředžejše, a džejše i njemu: „Wbł řhyno, pój wřabak řiže te mni, ja mam čzi něřřto přařč.“

„Ač, moja mačzi, wy tola wumřezč njebudžecze.“

„Wudu, mój řhyno, budu, ale ty njefacz.“

„Ač, moja luba mačzi!“

„Wbł řmřow, mój řhyno, tebi řo derje pódnje, hdyž tu ja wjazy njebudu. Wofřčuchaj, mój řhyno, hdyž wumřu a řubža mje řyřebacz, dha njewofłatř potom dleže tudy, ale dži dale, dži dale i wječorom, hdyž řo řřončřto řčtož wječor řhoma.“

„Moja mačzi, ja byčz řady tudy wofłak, ja byčz tam řhodžič, hdyž řubža moju mačžerř řařyřebacz.“

„Wbł řhyno, tam ja njewofłanu, hdyž mje řřowacz řubža, ale ja pódnu do njebjeř ř lubemu Wobu. Moje čřčto drje tudy wofłanje a řubže wotpoczowacz wote wščejje řubjenowščje, přozy a řudobu, ale moja řubča pódndže do njebjeř i Šbóžnikje; řař teřo hujeněho řaworowu řubču, řař řubža tež moju řubču řandželjo do njebjeřteřo řajaj pščemobžez. — Čdyž řudu řřowana, potom pščitndž i mojemu rowu, polkař řo a řiwřepajř nad nim nutny řwóčez-nalč, ale potom njewofłatř dleže tudy, ale dži. — Nje-wofłatř dale tym řudžom i wobčezěnowšči, řlaj, woni maja něř řo mnu wuřku řuřu, řehobla dži ty potom dale, a řlabaj, hđže řubža čje dořtrowčiwio řudžo řyřebacz móže, čřim jim dořtrowu a řubž pořřuřčřny, Wob čje njewowuřčičzi. — — „Wbł řhyno“, řapoczja mačz po maķej řhwiřy řařo řečezč, „ale njendže je řerřebřow řraja ani je řerřebřow řubw, wón ma řlėba dočz. Dyrčjal-ři pščičřiz, hdyž řinak řečza, dha řo řařo wřočz, a wofłatř pščiči řerřřim řudu, wón je pobožny a dželaw. — Wřuřti pščezw na Wobha, dha budže wón pščiči tebi; njewřim ničžo řehw, dha budže tebi Wob pomhacz. Čřřičičič, mój řhyno?“

„Čaj, mačzi, ale njebudže dha wam řařo řepře.“

„Ře, mój řhyno, ja řebi tež njęřabam, dleže tudy wofłacz, ja rad wumřu, wřabak wēm, řo řubžez mje pořřčuchacz, řo řy mje pščezw pořřčuchacz. — Ča drje čje jara řhudořo tudy wofłaju, ale ty řy řobaty řudžez, hdyž řo Wobha řiwřič a přawje čřimieč. — Č něřto, mój řhyno, řiz njefaje řudčowněmu, rowšč jeje, řo řy ře mni pščičřow, přaj jemu, řo čřau rad pščeb řmjerčřu i nim porčezčez. Dži, mój řhyno, dži a njefacz. Wob tón řwies je tebi ja twoje řřlyřa a řubowšč te mni wjele řřowž nařřomadžič.“

Sy-li spěwał,
Pilnje džělat,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócnj
Napoj mócnj
Lubosć ma;
Bóh pak swérny
Prěz spar měrny
Cerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swérnje džětaš
Wšědny dny;
Džěł pak swjaty,
Duři daty,
Wolpoču ty.

Z njebies mana
Njeh či khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

➤ Sserbske njedźelske łopjeno. ➤

Wudawa šo kóždu šobotu w Šmolerjez knihičisćišćejni w Wudychinje a je tam ša šchwětklěmu wšědnpřatu 40 pj. dostać.

3. njedźela po tšjoch fratách.

Mat. 8, 5—13.

(Hejtman w Kapernaumje, rjeka wěry.)

Prěnja myřł w nowym lězje je: Bóh daj štrowje a žohnowanje! Do džěla a doma woczi a myřłe džěja. Druha myřł džje na wojowanje a wóznjny kraj: Wožo, daj móz a bórny měr w kraju! Kunje žadanje i škějorštwom a krajnymi wjshšćichimi wjařane nam nětkle blisťo leži. Šrjedź prěnjeho měžpaza je dopomnjeńšći džěł na postawjenje našeho škějorštwosć a tónž měžpaza šu narodniny našeho drohego lubowaneho, w Wožej mozg a pobožnosći knježajeho škějora. Š wojařow nam w hejtmanje i Kapernauma šnamjo wulzy krašne napšćečiwosć šupi w šwjatym šćerjenju. To je tón dobry muž ša šwojeho jichneho wotročka Jeřusa prošćaw, tón muž i krutej dowěru k temu Knjeřej, tak šo šo Jeřus nad nim špodbjwa; š žyła wořebita wořboba, šo Jeřus šwojich židowšćich ludži na tuteho jato póhana poćařawšy wrěduje, tak šapadnu wjele i tšyč pomóřaných štanow Wožebo kraleřtwa do šuba, mješ tym šo š daloto šejaze ludy do Wožeje hnaby řwupa.

Budź, tšćeřćijano, na šwojim měřtnje něřšto žyłe, budź rjeka wěry!

Rašite rjane pohladanje do tamneho wořšćeho doma! Šał wjshšćich na šhorosěji šwojeho wotročka džěł bjerje! „Mój wotročł leži domač a ma wulku bolosć.“ Šaž šo hejtman bolosć šobu čuł. Zažy wjshšćich, džakowano šobu, šu přěžego byli a hiřćeje šu, njeh tež na tajič

njepobrahuje, kotřiz šu šymni napšćečiwjo šwojim škřažajym a proštwym, wšćeđnym wořatam. Čži jich ša ničjo maja, mješ tym šo čži prawi štoko lubosće we wutrobje a šłowach poćařujo jich řebi woža.

Š pola je wo tym wšćeřće řiřćečej. Wulka ličžba šnamjenow je šnata, bžžez je wšćel i jemu pobatyni wořakami wšćo džěłil, wšće čěřpjenja šobu nořul, ša šwabowanje jich ranow šo še wšćej řwěđomliwořću štarol. Wšćeđ křóćim tajti wořata, řiz bšćeje pšči nóžnej patrulji šranjenj wšćeđ njepšćečěłom ležo wšćel, ša štračom šam ša šwoje žiwjenje i wšćeđnj njepšćečěłšćeho wohnja najad pšćinjeře. Žato bšćeje šam řřechem pabnył, čži jeho potom štowo i njemožnym naninanjom čěřto lubo měteho wobžerja je žalofšćeho granatoweho šćeljena do šady wšćinjeřeču a w šćěđnym partu wola jeneho hrobu škowachu! Řiketa budź řeka niž jenož i njewšćeđnej řhroblošću a wotmachom štejo šo bšćizć, ale tež i wurjadnej dobroćiwosću lubosć wopofalomač. Šapozmj i tym domač! Na wotročku a šbowzy móžej wopofalač, řajti čłowjek ty šu, řat daloto i lubošću dořanjšć. Štaraj šo i wutrobny m džěłbračom ša škřažajch. Twój Knjeř a Šbóžnik to niž mjenje čjinješć, řiz hejtmanej řhnydom šwódniny wotmolwi: „Na čžu wšćiněč a jeho wušřowic.“ Řajřu řjanu mřdu tamny wjshšćich tak řhnydom dořta ša šwoju řjanu wopocřiněłšće ša šwojeho wotročka!

Alle něřšto hiřćeje wurjadniřće řa dowěra, i řotrež tónle muž na tšho Knjeřa řhladuje, prajo: „Praj jeno štowo, džha budže mój wotročł wušřowjenj.“ Šažo mořł něłotřeřošćili wjshšćeđeho mjenowadž, řiz w čěřćich

hobzinach takle swoje zyle dowierzenie do Wójsteje mozy a pomogy staji! Pogladaćce na najcichy wredny rztow! Njeje Wóh tón Knjes jich zyła nadajija? Pšješes mobilnow, tak je naćh Hindenburg prajieć dyrbial, je wón dozpit, sćhtoż je haćz dotal dozpit. Haj, naćh Hindenburg, wićho praji i luboćeja a i czełowanaj, a na jeho słowo milionny iwolinowie pokuchaja, kaź na słowo tamneho wójščichcho w Kapervannje. Sćhż wón rzekny swojemu wotroczeć: „Cziit to“, dwa wón to cziinjelke! Wot jeneho naćdich wójščow wontach bećke cziatać, so bećke pšichi nećajim czećkim pšchedwiciarju w poboznej wójščozji wojakom prajil: „Wy wićhtyż sažo žiwi pšichindźeće.“ A tak je so teź stalo! To jene praj bebi w tutym stym czaħu: Kšćećcijano, budź rjeła wěry, budź, sćhtoż maćh być, teź zyty, niź jeni ź pol. Niź, so by něto wěćše bebi do pšedła prajieć mohł: Za wiřtanu strowy, mój wotrocź, mój byt teź saměćše wotřori. Dolca, so by w swojim Knjesju trošćtyn a njebojajny! Czi, kotřiz ħu w tym Knjesju tak žiwi, ħu teź w ħwěće najpšedni a najřmanšichi. Wo jenyum padnienyum rećaide: „Won bećke czićhi snuřtomnje wjeřew cziłowiel. Sćhtoż jeho sćroběho a ħylneho cziinjelke, be jeho ħubota wěra do Żeluzha, totřchož pšiche wšćho lubowalše. Tak je i swojemu Knjesjej a Sćožnikkej domoj sćok. Żenje dopomnjećce na njeho we wutrobje ħažnyć nebudě.“ Zubi, ja wulki a czećki czoř je tajćh wóřebitch cziłowielow rjeba, kotřiz ħu něćkito zeke a na swoje a ħwojiz bliźichich sćoje wićho, zyła wutroba a duřćh, staja. Budź zyty řharakter, zyty řćećcijano!

Řiřćeće raš na tamneho pohanjiteho muža pohladniemy a many wuřnacź, ka tu mój a ħylny wiw je mjes ħwojiti wojakami a řiřćobnikami mē, sćhż ħu jemu tak na słowo pokuchali. To njebećde ježoř komando, sćhtoż je tudy mēnjene. S jeho zyweho waiřaju mój wutřadźećde, kaź czořlota wot řiřćona. Dobre słowa wot nieho wuńdźedu, niź njedobre. Sćkto tola jich wjele ludźi, mjes wojakami toź mjes druħim ludom, řwari, řestřeni, řiže! Budź, mój luby, tola teź w tymle nastupanju po tomnym! a wjećš, so ħa kóžde njewuřitne słowo samolwjenje daćć dyrřiwu, řiž řiny rēćeli. Wjećše teź, praji něćto, ja kóžde bojaljewe, řapřetjelke, ħaj ja to, so njeřćimny rēćeli, řdy budźićimny to dyrřjeli. Tu, mój brattje, ħrome słowa padachu, tam wuńmēřetelke rēće dla wěry do Boha a Wozjeho słowa, ty řiřćećde loħte, njewřćitowane powjedanje, řestřowanje: mōšedje potom řmērom pšichipokuchacź? Wojšće ħo, słowo napisćećziwo rjeź? Deuřy ħnano to mocalowadu; to budźiřće jich řnutřakď posbeħnyřlo, Wozju czećeć powořćilo, ħnano teź rēćaza powořćilo, mjelćećeć abo do řo ħiź. O, řařny tajři muź i wěry rēćazu, tajřa řona jato wućzomniža ř. řeřowa ħo pšched druħimi wuřamjaza! Řelko ma pšched tobu do pšedla! Sćho tebi pobraćuje! Njemohł ħnano teź to, sćhtoż wón, to, řćhtoż wona? Řiřćećcijanřte parřćony řo trjebaja na řwěće.

Wohuřel, kaź wjele cziłowielow na semi, tak mało wóřebitch a wěryny! Wly mamy mjes řiřćećcijanami wjele tajćh, kotřiz niečo nimaju, ħaćz mjeno řiřćećcijanow. Sařćeřjenje, řida, řiřćećwořeć je něćko tajřa wulka. Żene tudy pšćmow naćdich pšćećcijanow wójnje pšchemo druħeho wo tym řwēdźi: Stawi i ħubei. Wóh řiřćećce na nić pšichindźe. Wohuřel pak teź mjes něćkim ludom ja tym řjeja, řiřćajřću nabožiny a wěry po wójnje jemu dać! Stara řo jim pšćećećřćijena a řestřajena řa!

Wóh řwariuj nař pšched tym! Řak tola Żeluz we wēććnym řtowje Wozim wo Abrahajnje, řiřćaku a řařubu rēćzi a wot njebećelěho řakelřwa, to řeća, teho řakelřwa, řiž je wot patriarćchow řem inate a se Sćožnikom do wolneje řařćořke pšichindźe. Bombajće řwuzjeće ja nje řo beććeć! Njebudźeće řeć řloma a pluny, řiž řaneho jadra a mozy wozju w bebi nimaja! Wo tajćh pšći: Djećzi teho řakelřwa budza won wuřtorkane. A pohanjo budza w řiřćećcijanym řwēte řħobźići a w jeho pšćitwarćah pšćećewnacź.

Za něćk wiďžu to, so mam wēćeć wšćho, Wēćeć, řħobźeć njeje niečo wiďžieć, ħaćz řo runje mi daćć beććeć: ħaćz teź wšćelki prut řaććeć ma twój lub.

Ĥamjenj.

M. w. M.

Budź Wozja řařćowěć we tebi, Ty domo řerřiki řiřćeććjanřki!

— Jana 2, 11. —

Řoź tam we řlana řařćarřku
Řiři pšćećje Wozju řařćowěć wšćhu,
Ty domo řerřiki řiřćeććjanřki,
Wodł Żeluz řerřuřt ham we tebi
A řeħo řnada, dabrata,
Wēć, luboćeć, pomoz řjes kónja.

Wón powińeć twoje wjele,
Cze wobaranj, řħuź mješa řje,
Tmōj řwajary řćiřći czi powořću,
Wšćho dobre tebi wobradźy,
Řō czinje budź řakne řwēte ħam,
Řħobźeć prořćha: „Żeluzo, pšichindź i nam!“

To řtań řo ħuřto kóždy řeći,
Pšćećeć ranřće řerřa, nōžny řećen,
Pšći kóřtu twojōb' řħeććořta,
Řħuź i řratom won řħećh do pola,
Řħuź i wobedej řo powořćjeh,
Řħuź nařćeććećny pořćanjeřć.

Řħuź wjećorj řwajatel řpěwa řwōn,
Se řařćowom řje rōřow wōn,
Řħobźeć wuřny nowy wuřćowacź,
A řtote řnowy wobladacź,
Řħuź řiřćeć wuřny pokleďni
Do — řeććowa se řyřćami.

A řħećzi, mķodnyć i řćjemu wōď,
Do řeħo doma i nimi řħobź,
řom' řħućjeć pilnje řħećajo,
Pšćećprořćeć řeħo řpěwoja,
Ĥaj, Żeluz budź wam A a O,
S řim řpōćenje řo, řo řħobźeć wšćho!

Budź Wozja řařćowěć we tebi,
Ty domo řerřiki řiřćeććjanřki.
Ĥaj, řařće řerřiki řawořćań,
Řiž, řapřacź wōřćam řwēry dań,
Řaź Wóh řñes ħam czi pšćitara
Ře tym, řćhtoż řćřwōřta řařćija ma.

bychtaju j rad wotbytoju. Žitak a Korčmar budžetaj mi f lubo-
sczi do teho swolice, hacz mataj runje drubhže seleneho dofcz; a
Sedwulchta, twój kawat, ho njeubdže dacz f dobremu niwotwac. A
tak, hebi ja myhlu, budžemtu tón stult wuwajecz móg.“

Stary Godan rěczješe nětk f burami dla wurunanja rěczki
přchęz jich kufi, dopotaja jim, tak wjele by lóžby f teho wužitta
nětk, hdy by woda přebje kufi runje bęzaka, a fak potom njeby,
hdyž chębža hyna wotolo Jana hyn, hufto na kufach woda stejala,
a jim přjedy hęcznja trawu wotwofaja. Zo ho jim lůbchęše, a
někoti hynodom do teho swolichu, drujy pak chępdu hebi tu węz
přchemęhlicę a wobhladacz, přchętož to bę jim něchtu zyle nowe,
myhlachu hebi tež, zo drje ho tola njechodži. A na njebželšim
popofdnju dęchdu wchřitaju won, tež drujy, kotřiz tam kufi njemę-
jachu, wobhladowachu hebi je a rěczjachu to a wono. Wužit, kiz
f teho smęja, wchřitaju derje pofnadu, ale dęzka, kiz tón a tamny
f tym smęje, ho hętro stróžichu. Zafu pak jim Godan potaja, ho
móža na to wachřnje te řuchę hórki f kufow wotbycz, hdyž je
f sawozowanju dęctow bjeru, fak přchęz to wjele dobreje kufi na-
bobudnu, dha wchřitaju wofamfnydhu, tule węz řapoczęz a dofonjecz,
a hebi přchę tym řhromadnym dęze jedyn drubemju pomhacz.

Kufi ku burowe najwobęhniřde wobęhęeniřwo. Tule wę-
nowcz řhonichu řpalowizy burja, přchętož řadny mjes nimi njebę,
kiz njepojna, fak wulki wužit jenu f tehole porjedbenja naita.
S tuch pomjęmęch hórcom, hdyž přjedy ničjo naghřli njebędu,
hęczędu nětk rjannu trawu, a w tuch sawozowicz dotacz męjachu
přchę hęczęnju hřabdy leřa, jo je lędom rosbichu. „Sdy by na
řpři řazy tajta trawu stejala, dha njetrjebali w řumje řanu řkomu
fa stót řęacz“, prajachu někoti. „To móže ho dofonjecz“, wot-
mowli Wuri řkofak, „ale my dęrbim řařo wchřitaju přchęjenę
bęcz, jenemu řanemu njeřdže.“ A woni radjachu a wuradžichu,
ho chębža, dotelz woda runje řjedž kufow bęczęše, řpuchęzabta
natwaręje a wodu napinacz, wot tuch řpuchęzabtolow pak f řona
wchřitich kufow f wobęju řtronow hřebju wurycz, a tak wodu
rosbžlicę a tofowototo kufow wjeřę, a jej po nič dacz dele
řbęczęž do řtareje řjedęnjęje rěczki. Tu naita řařo řa něotrebo
wjele dęzka. Dotelz kufi zyle rume njebędu, dha njebychu ho
hórki řobu powozbžke, f dolęctow pak njeby woda wotbęzaka.
Woni tehdla řařo wřjachu a rutachu, tak dořho hacz bę wřcho
prawje do řjadu řejtajene, a woda po řyřę řazy jenat rosbęzka, a
dele do řtareje řjedęnjęje rěczki bęzęše.

Na Wawatru řastajichu woni řpuchęzabta, a wjedęchdu do
wobęju řtronow wodu po hřebji, a powozbžichu tak zyle kufi.
Sdyž męjachu hyna domoj, činjachu řęforunja. Ale to dęrbęli
wř trawu wobhladacz, hdyž hęby do njeje řalozichu, a bę řtynja řaz
řita A tak woni prawje řaczchu řohnowanje jędnoty a bratrow-
řke lubowęze; řchtož jedyn řam njeby dofonjecz mohł, to dolunja
jich wjele řhromadže jara lořto, a powyřichu tak lóžby řwaje řamó-
řenje wo wjele řręcz. Hdyž będu přjedy řti abo řchtri řorty
řyna nětk, tam męjachu jich nětk wřkom abo dwanaczę, a tak tež
bę f wotawu. Nětk mōžęše lóžby řwajemu řtatu w řumje řhyno
a wotawu dawacz a njetrjebalęše tak wjele řtomy, a mōžęše
hebi řhřęče lóžba řolpota jene abo dwę cęzečęzi wřazy přchřim-
řacz a wotbęzaję. řstowu mōžachu do hřubřow řřacz, to bę
řařo dořty hnoji, a tón polam njęchłobęše. Tak wřlnjachu
wonu řwaje řřchatra, brčňnje, řubje a řwřny je řwajich kufow abo
f wotwofczu prajene: jich přchęženja myhli, jich jędnota, jich bratrow-
řta lubowęz mjes řobu jich tak řohnowalęše.

Alle hřchęze wřazy wužitla naita tym buram f teřo, ho wřazy
seleneho męjachu hacz přjedb, mjennizy woni tež njetrjebachu nětk
tak wjele řřanja f hole wofpęcz, wřazy hacz řotajny njeenje dęžli
přjedb, a řtót řęchęze nětk domach a njebžęřęče potajim řanje

řchłoby wřazy na polach, njemuhřdni a njemuhanja řo wřazy po
řuchich řawřiwřchęzach, a řchtož bę to najwobęhniřę, wón nje-
wobęchęše hnoji wřazy won, ale dęžalęše řou řřanje domach a da-
wajęše přchęz to wjele wřazy dořyfa. Krotřz bur je tak dawto
přchřinjęř, ho móže řwój řtót řřanje domach řęjo męcz, tón je
dobřf. Nafajdi burjo męjachu nětko wjele wřazy hnoja a tež wjele
řępřichę hnoji, dotelz mōžachu wřazy je řkomu řřacz, a hnoji wot
řot řřomy čęři wjele obęle hacz tón wot luteje wofmny, řaz jón
přchę męjachu; duř nětk tež wjele řchęče řita na polach řęjachu-
řaj, někoti burja, kiz męjachu wjele hole, řbichu jeje něchto, hdyž
bę runje won dořta řentja, dęžalęče řwaję wonu a řřjachu tam
řřřku a řahęy. Zo řbite drjemo rořpřchębachu, a f tuch wřęchřow
a řařolow a řęabęch řchřowom palachu wuhřo. řurij řkofak bę
najpřęnt, kiz řyřy řařon hole řbi a řęžini hebi tam řřane polo,
hdyž lóžbe řęto přęcz řop řřřki nawřafa.

Hdyž řu řhřobřo jeneje myřle, tam řo hōbzi wjele dořhro
řapoczęcz, a móže řo tež wuwajęcz, a je tam řamo řohnowanje;
hdyž řak je řawřęcz a mjerřanje a řwada, tam wřcho dořte řōz
bjerje, a lubolna tam njęřakęje řana řōžęřta. Tak hebi čřlowęřto
na řeni řami řwaje řřože abo řwaje njeřboze twarja. Stary
Godan přchęzo prajęřę: „Wř lubi bratřja, jeneje myřle dęrbim
bęcz, hdyž něchto čęzme, a dęrbęřli tón abo tamny něchto
řřadne přchę tym řhubicę, abo mału řchłodu wuřta męcz, dha dęrbę
wón to rad řřęczęz wulkeho řhromadneho řōđla dla. Ale to je
řa najwřazy čřlowęřow čęřęzi řřumřchř, dořęcz přchęzo na řo
řamęch řřadaja a myřla, fak hęch woni najřęřich wužit f teřo
abo f tamneho męli a hebi přchřowobrcęřiti, řa blřřřim pak řo
njęřawřęřę, dęrbęcz wón řōđla řōz wřak, řaczrunje řapřchřot
nawřmina: „řęřiz njęch njęřłada na to řwaje, ale na teřo blřř-
řęche.“ „Se řęřbami“, rěczęše řtary Godan dale, „by j řřta
wjele řępe řřato, hdy budžichu woni wot řpoczřka přchęzo jeneje
myřle hęli, jich njępřchęřęřio njebudžichu jich přchęmōž mohli. Ale
tak będu přchę řstowjenjo na řstowjanow, a pomhachu nje-
přchęčęlam nad řřonjanřimmi brattami dořwuwacz, a jęničřzy tehdla
je řo řřato, jo budhu řęřbozo tak zyle potbřčeniř. řřaz řo to
na řřřch řřajacz a lubach wřbžli, tak tež na wřchę a w męřřach
njęs wofřadami. řřajęcz, řchtož je nam wřchřem řhromadže mōžno
bęřo f najřimni kufami, to njeby mohł jedyn řam dofonjecz, a
hdy by jeno jedyn řawřitny abo njępřpřęřatny mjes nami bęř, my
dęrbęli teřo jeneho dla wchřitaju čęřępřęcz, a njemōhli tajte řřože
a wuřit męcz, řaz nětk mamy, a řo teřo wřęřęlinny. Tehdla je
jędnota řatōž řřože řaz w domje, tak tež w řřęř wofřabę.“

(Řřchřowjēdne dale.)

„Bombaj Wōb“ njeje jenož pola řnjefow
duchownych, ale je tež we wřchęch přchę-
dawarňjach „Šerb. Rowin“ na wřach
a w Wndyřřinje dořřacz. Na řchřwōřę-
řęta řřacz wón 40 řj., jęnotkliwe cęřřęla
řo řa 4 řj. přchędawajny.

Sy-li spěwał,
Pilnje džela,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócnj
Napoj mócnj
Lubosć ma;
Bóh pak swérny
Prez spar mérnj
Čerstwosć da.

Nječ ty spěwał,
Swérnje džela
Wšědny dny;
Džej pak swjatj,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Nječ či khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

Šsersbske njedželske łopjeno.

Wudawa ho fójdu hobotu w Šsmolerjez knižiciskičestwi w Wudyskjinje a je tam ja šchwěrtlětu pšchedpřatu 40 pj. dostać.

4. njedžela po tjičoh kralach.

Mat. 13, 24 — 30.

Wšele pšchirunanjow wo njebjestim kraleštwje je Isuš hwojom wučbownikam a druhim pošklučarjam powjedał a jich pšches nje roswnježal wo bjezju teho njebjesteho kraleštwja. W napomnjenjem tekeže wón rjeknje: „Njebjeste kraleštwjo je podobne čłowjekoj, kiž dobre hymjo na swoju rolu hujesje.“ Ščo to je tón čłowjek, kiž rosħywa? To je Bóh tón knjes ham. Wšeho, ščo tož wón čini i lepšchemu čjelneho a dušičneho derjeħića čłowjekow, je dobre hymjo, kotřez wón uħšywa. Wšibija nam wo tym hwiědčij, tať wón pšchindje najrjebj i starym wózjam iƣaelskeho luda, potom k tutemu ludej hamemu, šlónčujuje i wšchitkim ľndam jať hujet. Kóžda ģada, kotřuz w hwojatym wšimje čjítamy, je tajke hymjo, a wón to ģame uħšywa, tať ģusto ģač my ju čjítamy abo ģhujšimy. Ale teť na druhe wadħnje tón njebjestij hujet rosħywa: fójdu wodať w najšim ģiwjenju, nječ je to poraģaga ģalofej nuš, nječ je to šwjelazaga šlónčnja pruha šoza, nječ wón nam Bóha šjewi jať ģtuneho ģubnita abo jať ģmitneho Wšóza, wón naš dopomina: Bóh hujje. Nječ wón w dškim měrnyjm čašju naš wobohaća i wulkim ģohnowanjom, nječ wón pšches jelejo a krej i nami rěčji, dħa wšħať wón ničo druhe nječini, ģħiba jo hujje.

A w jeho Wóžim mjenje hujje teť jeho Šsyn Isuš ģhujšij. Kať hujet pšches hwojom rolu ģħodji, pak do teho tónza, pak do tamneho, a pšchi tym i pšachij hymjo wjerje a rosħywa, tať Isuš čehnje pšches ģidowšti krať, wón jeneho róžja do druheho a rosħywa hymjo Bóžejo

šłowa, tu jaštujjo do ģħeje pšchedžela w Bethaniji, tam štejo na torboħeħu wulkeho mešta, tu na ģorje poħlučarjow wototo ģeħje šhromadħiwšij, tam na šódji štejo i ludej rěčjo, a jaťo tam w ģerusalemškim tempļu přebujo. A tať ģu teť drujj hujerjo wot Bóha poštajeni: přebať kotřiz wulkadujja Bóže šłowo w zyrku a wo domach, wučerjo, kotřiz w šħuli i biblrije wučja; staršij, kotřiz hwojom ģħečjom biblrije štwišny powjedať. ģħežšħuť ģo to štanje, tam njebjestij hujet rosħywa hwoje hymjo.

Ščo to ģal je to do hymjenja? Š pšchěncnyjm ģo wone tu pšchiruna. Poštajeni to najšepše wšeho ģitneho hymjenja. Bóže šłowo je hymjo, wozaj ģbóne dħyšij ģewat ģane w něčejšim čašju droħoty. To nješħudj a wóž jo ģebi, ģħežšħuť jo ģhujšij: pšchi ģħečejny, ģħež přeni tróč ģo hujje na rolu ģħečejowje wutroby; pšchi naboħnej wučħje w šħuli, kiž noħje ničo druhe bjeť ģač šħajna ģħywa; na pačerjad, kotřez ģu ģusto rosħudħaje ja to, taťke hymjo, dobre hymjo Bóžejo šłowa abo še hymjo ģħeč, pšchewach dostanje; na přebowanju, pšchi wěrowanju tať pšchi wobjeħaju, ģħežšħuť teť trošħt abo napominanje Bóžejo šłowa tworju wutrobu šapšħimnje, ģħaj, to njeje ničo druhe ģač dobre hymjo, wuħyte wot njebjesteho hujerja.

ģħež pak mamy pţtač ju rolu, na kotřuz ģo tole hymjo hujje? Za rola je zjele čłowštwjo. Kať wulka a šħečola je tať rola! A wona ģo teť derje pšħiħotuje: tón njebjestij rólnik něto na nej ģħutobe ģħodj wulka i pluhom wobjny, wón ju derje mačja pšches moře deħečje ģalofej, dħana pak teť pšħeħo šħo ģħečejč šlónčjto ģħadny a šħreje ju, jo moħjo na nej to

wuſtje hymjo derje ſhādžec a roſec. A jedyń kruch tuteje wuſtje role je teſz twoja wutroba. Kaſ huſto je teſz na nju for-
njacko dobreſz hymjenja pabla! Kaſ Wóh tón knjes jaſo prawy
bhye teſz twoju wutrobu derje ſnaje a prawje wobdžeta; kaſ wón
we, taſ hſtuboko ma pſuſ hyc a telo ma ho wuſtje; ſo by ho
lutje ſaleſenito a dobre pſoby pſchynjeſko! A njeſabudž: tón
knjes mjenuje twoju wutrobu ſwoju rolu: njeceſz na njej drubich
bhyerow j ich ſchłódnym hymjenjom, ale jeno teſz praweho
njebjeſteho bhyerja j jeho dobrym hymjenjom.

„Zaſo paſ lubžo ſpachy, pſchidžje jeho njeſpſceſel a naſy
njerjada mjes pſcheryu a wotendže precz.“ Potaſtim je jedyń
njeſpſceſel. S wotal by hewal tón njerjad na njeſpſcynym polu
pſchychot? Njebj teſz ſteho, telo hrčha byto, hdyž tón ſty
ſtary njeſpſceſel njeby taſ móžny byt a telo leſnoſje mék.
Kunje dolež telo ſteho njerjada roſce, wibžimo, ſo je jedyń ſty
njeſpſceſel. Tež wón ma ſwoje kraſeſtvo, we wutrobach, kotrež
hebi njerjad naſpčyć badža. A kaſ něto na hwečze dwe mozy
wojujetej, Némſta a Zebdželſta, wojujetej bačz na poſlednju kapu
kwe, a teſz wot njeju ſkónčnje jena dobudže, druha paſ wic-
hraje, kaſ wonej wojujetej, pſchewahu dobyeć na ſemi, wo ſnjeſtmo
na hwečze, taſ wot ſpocžeta hweſta dwe mozy wojujetej wo
wobſečeniſtvo člowieſtwa, wojujetej teſz wo twoju wutrobu a na two-
jej wutrobje, mjenujy Wóh a tón čert. Wonaž drie njemowujetaj
j wótrym mjeczom, wojujetaj paſ tola j tym, ſo kóžny hłaba, wjele
hymjenja wuſtwać, a kotrehož hymjo huſčyſcho ſhādža a roſce,
dobudže twoju wutrobu.

Tón njeſpſceſel naſtaje njerjada. Čšto je to? Wjeſobžne
myſle a nječhite loſčty, ſiž j twoje wutrobje naſtanu, a lawe-
džje hrowa, ſiž do twojeho wucha ſalincja, a groſne ſtutki. Kž
wobžeje a ſkónčnje teſz činički. A runje na tu wutrobu, kotruž
Wóh w hwečenyžy hebi wuſtowi ſa rolu ſwojeho hrowa, na tuſama
tež čert hweč ſpwa. Dopotobnja by w Wóžim domje, a dobre
hymjo pada do twoje wutrobje, ale popodabnu j ſtym towačtjwje
hebo by bórny rola ſa njerjad. Kutſkach w ſchwečſchjanſtim domje
ho žadny njerjad njebhye, čjm wjažy wonačſ na drážy. Luther
ma žyle prawje: Hweč Wóh hebi žyrlje natwari, tam hebi čert
ſapaſtu pódla ſtaji. Wjele jedoiteho h hymjenja ho potaſtim byje
a kaſ hweſje wono roſce! W Awſtralkſej něbdu žane wóſty nje-
ročičny. Duž jedyń muž je Šotlandja jenemu pſcheczelej tam
něčšto wóſtowocho hymjenja póhka, a něto by tam wóſty čwila
ſa žyty kraj. A tele wóſty by wobraſ hwečha. Zaſo Wóh
tón hweč ſtwori, bdeche wſcho dobre, tež člowječ he dobrj. Zaſo
paſ Šadam, wot hada ſawjedženu, hwečhki, dha přeni wot čertja
huty njerjad pſtoby njebeſe, a něto tutón njerjad wchudže
roſce.

Hdy tón njeſpſceſel pſchidžje? Zaſo lubžo ſpachy. To nije
žadny poroſ ſa knjeſowych wotročkow: naſleſchki ratač njemóže
w nozy na polu ſtač a wachowac. To čže jeno praicž, kaſ
ho njeſpſceſelowej leſčji tola poradži, hwoje hymjo wuſtje: hdyž
ho pſchod nim ſečer čjujemy, dha wón hwoje džeſto ſapocnje.
Kaſ teſz na najčrečſchym polu najſwérničeho ratarja njerjad
roſce, taſ je : ž drubny džečej j najſwérničeho ſtarčheju domu
ſhubjene, taſ teſz najpobožnički člowječ tu a tam hrčha
ſwoti.

„Zaſo paſ ſelene žito roſceſeže a pſtoby pſchinye, namala
ho teſz njerjad. Dha pſchynupichy hoſpodariwji wotročžy a
džachu l njenu: knježe, njebhy ty dobre hymjo na hwoje polo
wuſtje? Hweč dha je ho tón njerjad wjak? Wón paſ džeſe
l nim: to je njeſpſceſel činik. Duž džachu čji wotročžy l njenu:
Čžeſeč dha ty, ſo bychmy tam ſchli a jón wuplěli? Wón dže-
ſe: Ně, ſo njebhyčže něbže pſcheryu hoſu wutorhali, hdyž
njerjad wuplěje.“ Tu woſtja pſcherya potaſtim ſhādža a ho

ſelene. Tón njerjad paſ tež. Najprijedy je wcho jewač ſelene a
njemóžeč roſdželič. Wotom paſ ho pſcheryu wlaſu a wibžič,
ſcho je dobre a čšto je ſe. Tu ſteji wjažy pſcheryu, tam wjažy
njerjada. Zaſ jena woſada abo krajina lubi Zebuſej leſpſe žne,
druha huſbeſe. Zaſ na jenej wutrobje roſce wjažy dobreho,
na drubej wjažy ſeho. W bórny pſcherya leſje roſce, bórny
njerjad. Zaſ w čžaſu je. Wcho člowjeſta kaſ žyčeho ſchwečſchjan-
ſtwa bórny wera, bórny njemera možničho roſce.

Čji wotročžy džeč: j ad wuplěč; ſu ſtrubni, ſo ho
pſcherya ſaduſa. Maja potaſtim naſleſchki wolu. Kunje kaſ
čžuču knjeſowi wučjobnižy něbdu woben na te meſta wot
njebeſ wuproſeč, kotrež Zebuſa njebeču horjenoſe, a kaſ byču
woni po Wětrowym pſchitkađe najróbcho mjecz čſaſnyli a j mjeczom
wſchitkač ſtych člowjeſow wutpuli. Wěčeje mamy wojowacž pſche-
čſtvo wchemu ſtemu a wſchém ſtym ludſom, tola niž j wótrym
teſakom, ale ſ mjeczom Wóžeho hrowa a je ſchłótnym mobilnym.
Tež čžemy ho nadžeč, ſo wſchynoſež teſz po wóſnje wchón njerjad
taſ derje ſamjeluje, kaſ wona to něto l načhej wjebeſečſki čini.
Wot ſaſchanej wučby a ſtawko ho džečmo, žyle njepoſtawko
člowjeſta wuſtawtamy po knjeſowej pſchitkaſni j jeho woſady,
j wulka a j žwa paſ ho wot ſtych člowjeſow džečte njemóžemu,
hdyž ſu načhi hwoſbni abo domjažy abo hoſbudžeczerjo abo
hwoſbni, a to teſz njeměmy; wſchaf Zebuſ ſam rjeſnje: Njedy
woboje roſce hačz do žnyw.

Wopaf je to duž wot wchelaſch ſchwečſchjanow, kotřž j žyrlje
jaſo teje wuſtje huty ſwotki a hrčhčuch ſchwečſchjanow wu-
ſtupa abo ho teſakameje ſadulja a jaſo ſeſty ho ſtrowažda
do mačy towačtjwom wěnyčy a čžitaj, runje jaſo byču
na ſemi hwečječi byli bjeſ hrčha. Wěčeje my j čžečim arſtikom
wěrimy do jenenje hwojateje ſchwečſchjanje žyrlje, ale ta je na
ſemi njewidnomu, proſčena j widnomne žyrlju, w kotrež ſu tež
hrčhčnyžy. W Šadamatowy hwoſbje beče nimo habela teſz jedyń
Kain, njeſ domnacž wuſwolennami wučjobničami teſz jedyń Zubačſ,
w přenjej woſadže jedyń Ananiaš a jena Soſira, a byžom ſawof
ſtožj ſaſchmnyč bratrow dha, a w toždej hwečji ho popadnu dobre
a ſe rby, čžemy ho džimacž, ſo ſu dženſničſki džen w knjeſowej
žyrlwi mjeb doſtrny niž ludžo, ſo dobre hymjo ſhādža a teſz
njerjad? So Zebuſ praſi na praſchenej wotročkow, hačž
hwečha přecz: „Ně, ſo njebhyčže něbže pſcheryu hoſu wutorhali,
hdyž njerjad přecze.“ Njerjad a pſcherya nimatej rane prawo
na roli. Ale ſchto čže je džečič, hdyž je hwečje woboje ſelene?
Kunje taſ paſ je to pola člowjeſow: ſmouſne džečjenje l žyrlwi
hwečje njewoſhduži: po mjenje ſchwečſchjanow ſu huſto hórčki džiſi
hruſi hrčhčnyžy a ſtawni wotročžy loſčtom, a njewyſtawitnemu
ty teſz njemóžeč do wutrobje hładacž, hačž hano to, ſchtož ho
tebi ſatamajna hódny dwel ſba, njeye jeno iprane pytanje wě-
noſe. A kaſ huſto ho ſtaje, ſo ty wo jenym a hantym
člowjeſtu hwoje mjenjej pſchéměnički! Džakujmy ho Wóhu, ſo
my njerjebamy tón njerjad wuplěč, ale ho hmejy ſečepſtwi njedž
ſ bližichim, kaſ teſz Wóh hom to je, ſiž boko čſta a hweč
hwečje hwečſničta, ale čže jenu ſkadnoſeč dačz, ſo by ho wobro-
čje, a ſiž teſz bečječ a ſkónčto dawu, kaſ na doſtrach, taſ na
ſtych. Čšto praſi Luther? „Hdy by ho Watej, jaſo bečeje wón
hwečje žtonik, a ſawof, jaſo wón ſchwečſchjanow pſchwečſeſaſe,
a ſchłótnil na ſchžju bórny po hwojim njepſtaw wožbudžič, kaſ
ſty njebodžni, ſchtož teſz kóžny wot nič woprabwje be, dha by ho ta
pſcherya, ſiž je wobžičſcho j nič narofka, hoſu wutorhaka.“

Huſto wſchaf je ho bohužel pſcherya ſa njerjad džečžaka a ho
wuplěta. W jaſtawu je nětoſty prawy žakofſtý kónž wſaf, ſiž
bu ſa njepraweho džečžany. Huſto ſu mēniſi, ſo walczič njerjada
na ſchčepowjy ſtawu a ſpala, we wěroſki paſ beču do poſne
pſcheryane knopy, n. pſč. jaſo Huſa ſpaciču. A jaſo ho we

Frantzowski wulke pschecszehanja ewangeliskich stachu, kotrij dyrbjachu wulke wuplécze njerjada bycz, dha to tola niczo druge njeb, hacz wulke wutworhanje pschecszehno hynu. Duž wostajmy so teho wuplécza, a prajmy jako ewangelisz hedi, to može na wischelatej roli, potajtim tež na kathyolstej, tu a tam skadščez a rošč jedyn, hiž so slóncnje njewi jako najrjeńšcha pschežna.

„Njech woboje hromadže roščje hacz do žnjow“, njenujzj to dobre a to ste, pscheriza a njerjad. Najprjedy njewidžisch, so dwoje hynjo roščje, halle potom to rofejnejšch, hdyž trawi. Zať so lońšche lěto wischelate rozfi jelenjachu, jako pať dostawichu, bė wjazaj woli dyžli rozfi. Zať tež na roli cšlowsteje wutrobje to dobre a ste roščje, wopravdžje pschiděra. Hdy je pscheriza hdyž tak derje rostka a pčody lubiza kaž w naščim cšbu: myšl na wischelate štuffi hčesčejanlsteje luboščje, na suutsčowne a swontowne mišionstwo, na cšewjenu hčijž, domownij džať, duschepastyrštwu w polu atd.! Nidny pať tež njeje ity njerjad tať rostka a pschiděrať, kaž so w naščich dnjach we wščěh nominach psche: telto kamibneho jebanja a lichowištwu, kajte kžje w nominach, kajta hrubolšč wojowanja, u. psch. i jedom, kajta soaktolšč morjenja, kaž w bitwie pschi rězyomme! Zajte dobre štuffi na jenej stronje, tajtu štu hību na druhim boku tola hčijšče nidny žadny cšab njeje woczjakať kaž našč.

Tež niz tajti roščel wěry a njewěry. Na jenej stronje, kať roščje a trawi pschežna na roli wutrobje i traju hnojenej! Sladaj na tu wěru w cšidjej somorzy, kotraž tyščena na tyščaz trěcz ho tola njechabta a nutnu modlitwu ječete horje k temu, kž ju hčijšchi. Sladaj na tu wěru, kotraž njedělu stupi na kemčozu lščezštu a hčibi niczo njescjimi i tyč, kotrij k prawizaj a l emizaj stejto hanja teho kemčerija. Na drugej stronje pať hčijšče nidny njeje sařakta njewěra tať rostka a pschiděrať kaž něto: pschi wščěm trawamym domachpattajnu Wožim, tať maťo pokuty! Kať pschecžnu wěre wušlupnje nabožina w hromadžijnach, w towarštwach, w nowinach! Mōže nam wopravdžje bycz, so i gwałtom wo wěru dže, so je to dobre kaž to ste dostawiko, so ho blizimj cšabje žnjow.

„W cšebu žnjow cšju ja i žnježam prajicz: Wubjeraječe najprjedy tón njerjad a swježče jon do walczkow, so by ho spalik, ale pschežnu hromadžje mi do mojeje brōžnje.“ Junu pschidbu žnė. Na jich pčodach budžemy potom dobruch a štuch pōhnać. A to budže roščel kaž mjes njebežkami a helu. Kaž je ščto dostawik, tajti wostanje; niczo ho wjazaj mēnicž njehodži. Wozny budža dželene wot boranow. Wot dwoje hromadže dželozaju budže jedyn lastorcžemy, drugi pschimsaty, i jeneje hwožby budže jene dželozu pschimsate, druge sařijnjene.

„Wuběraječe najprjedy tón njerjad a swježče jon do walczkow, so by ho spalik!“ Trachne hčowa! Pluwam so runaju cži sli je hwožimi štymi pčodami, jenož i spalenu ho hodža. Ničto wot naš njeje w heli byč; tola hdyž tu šponimj, so ho tam pali, so tam potajtim žačte cšwile woženja pschecšejimj, hčadajmy ho, so njebuchmy byl njerjad ani ste pčody njenješli! „Tu pschežnu hromadžje mi do mojeje brōžnje.“ Ščtož dobre pčody pschijnje kaž pschežna, tón ho junu domčhowa do njebejšch brōžnjow. Duž prōžujmy ho k dobrem štuffam. Zuby cžitarjo! Ščto roščje na roli wwojeje wutrobje? Wōh daj, so wozł tu junu poľne pschecšne hynoy nohčyč i wjebełolšču a so by ho kam jato štoty hynoy hromadžit do njebejšteje brōžnje.

Samjeń.

Kr. w H—nje.

Blódna wěra.

Mačš žinu wěru we duschi,
Kž štuffuje we luboščji,
Dha ty ho Wozju hšodobajč
A jeho hnadu wužiwajč.

Djes luboščje a hmitloščje
Džě twojca wěra morna je;
Ta hšobnošč dacž cži njemohka,
By njeboj tebi samnija.

Duž lubošč k Wozju, k blizščemu
Njech hřeje twojju wutrobju,
Kž w prawej wěre korjeni
A Woji laťon dopjelni.

Olej, potom Wože dželozu hč,
Kž bohate je we Wozju;
Tón pať, kž je bjes luboščje,
We hwojej hmericzi wostanje.

Ja wěru mam, njech njeprojich,
Hdyž bratrow nusu njewidžisch;
Ně, w luboščji ma wěra lščezž
A hčudym, hčudam hčlyh trěcz.

Ščtož abo ščto twój blizščji je,
Ščnadž njepščezel, to njempl cže;
Proj: Wraťje mój, cži pomhacž cžju
Se samaristkej wutrobju.

Njej! Wōh tež tebi wupomhok,
Hčazunje hč ho jeho wšdať?
Wón hmitl ho a woda cži,
Duž cžiu po jeho unolščji.

Haj, Wōžo, kž ty lubošč hč,
Njech i lubošču cži hčuzimj,
Kž wěrna je, bjes ludanja,
Naš wjedže junu do njeba!

F.

Jan

abo

Pěwaj a dželaj.

По о в е д а н і е ч т о с а м л о д о у ч а а с т а р о ч

wot

R. Kutmana.

(Postačžowanje.)

3. ita w.

Wšoběhniče hwojej wozji i njebežkam a hčadajče, ičto je tajte mēzy štworik, a wuwjedže pscherachnowane jich wōjšto, a jawota je i mjenom? jeho hčynolšč a wulla mōž je tať wulla, so žane wot nič wonlach njewostanje. Feřiaň 40, 26.

Šte rěče sčaja dobre počinki, a hšesbōžny nacžini wjele ščeho mudry cšlowjel pať ledžujje na dobre, a hčada, tať by wščitko i lšepčomw nakōžik. Zať Zurij štožak. Jaťo wón hčijšče wotročel bė a hčuzelšche, njecžinjelšche wón pschego po wlaščnju

drugiach wotroczkow, ale wotdżele ho wot nich na wšchelate woščy-
nje. Nječelstki bješt popoždnuju wa hebi wón pať kajle, pať hma-
nje trnigi a čjstajše a namuŕnu i nič woščene wozj. Zať, jako
wón w Wubeleščach hčušješje, mejšješe tam piščijup i wučerjezo-
m a knjes wučer wušeješje ho na hwěšy. Zať Jurij tole pynu,
by rad něšto wot teho naušonit, a jemu ho radži, zo piščego
jemu hwědu po družej pšina. »Najprjedy«, bješe woščer
i njemu, »je najsprawniščij čas, na hwěšy keščowawoć a je fe-
lnač, tón našnyu abo naleŕny čas. W leće hu nozy jara
króte a njebo ženje ta jašne niče, jato w šymje; w šymje pať
je jašo jara lyma, a čjowiel njemóže došo wonfač wutrač,
tehobla w pšidnyu našnyu a w jašnyu nalečju. Šdyž něť
won stupišč a swojej wočji i njebeškam poščěnjješč, dha widjšič
wjele tyšča ſpobolatač hwěškow. — »Ščo dha hu wone? —
»Wone hu Wože šwěrbu, hwěte kaž načja lenja, abo laž meščaz,
abo pšćinčjo. — Šdyž čyščel něť te hwědu špofnač, njebošič
na woščje na dobo hladac, ale najprjedy na te najwješčje, na te
najbóle blyščjate. Šizom stary Šiob inaješčje hwědu, piščetož
tať steji tam pišane w 9. stawje a 9. řstuczju; wón čjini
na njebeščach řormana, Rošy a Čječerjanca, a te hwědu
i poščnuju.«

Jurij bješe, »kotry dha je něť tón řorman?«

»No, dha pój jow, šup ho toľe, i wočjomaj runje i poščnozy,
řady ho mašč poščobno, na prawizy ranje a k lewizy je wječor,
něť poščěni swojej wočji a hladaj i njebeškam. Niz runje woščje
hřowu, ale runje piščeb wočjomaj, hbož jej troču poščěnjješč,
widjšič hwěduščjku, wona njeje žana tyč najwješčič, ale řsluša
k družej řjadownej hwěšow, tu hěbi prawje wošhladať, jo hu
berje řpofnaješč, piščetož ta steji piščego na jenym meščuje, a
wščitje družje hwědu, kaž ho nam řda, řhobža na njebeščach wo-
foko njeje. Šdyž tule hwěduščju wščužo, hbož řy a řstičij,
piščego namaľeč wěšč, dha mašč wulfi dobyť, piščetož po nječ
jo něť žyľe njebešča roščjela a rošpofajuja. Wona řeľa palar-
řta hwěda; pola arabišego luda, hbož Šiob byľeľeč, řeľeřaje
wona Č i ř y č e d i. Něť hladaj i wočjomaj bóle dele, troču
k lewizy, a tu budjšič řeľeč runje tať hwětyč ſpobolatač
hwěškow namaľeč, kaž Č dšdšje je, ta ředma mjes tyni řeľeč
wješčjimi je mjenřča hač te řeľeč a řteji řwěbža. Te řti
wješčje hu mjenřče, řiz hu hřomadže řchyriróž, hu te řchyri
řormanowe koleša, te řti daľše hwědu, kotrež k lewizy řteja,
troču w řchyrinje na řtronje teje mjenřčeje, zo je wojo, a te
woščje řhodom hwěšow hřomadže, zo je tón řorman. Něť dži
i wočjomaj wot tyč řchyrjoč kolešow řormana jašo runje hřo-
re, zo porujo teji polarřkej piščiněščel, ale so wona k lewizy woľta-
nje, tam budjšič runje tať, kaž pola řormana te řchyri koleša
řteja, družje řchyri hwěři widjšič, ale wone hu wjele mjenřče
hač te řchyri koleša pola řormana, a hladaj potom dele i teji
polarřkej hwědušje, tu widjšič jašo i teji polarřkej hwědu řti, řiz
tať řteja, kaž wojo pola řormana, ale tu je woščjo hřak wšobro-
ščane — zo je tón mašč řorman, te řjedawješč hwěři hu pať
tón wulfi řorman, wone tež řeľaja »wulfi bar« abo »mjedwojebž-
a »mały mjedwojebž«. Pola wulkeho řormana řteji wojo
i wječora, pola maľego pať k ranju. Čji hwědarjo, řiz piščes
točjene řchřerjeza na hwěšy hladaja, lečja i wullemu řormanej
85 hwěšow, i maľemu pať 22, a řóžda hwěda ma pola niče
swoje mjeno.«

»Zo hym woščjo řwšymik a řawščjaj«, bješe Jurij, »ale hbože
dha je tón Čječerjan, wo kotrymž Šiob dale řečji.«

»Dha šup ho i wočjomaj i ranju, i mašč polarřku hwědu
k lewizy, a bytaj wot njeje i wočjomaj k ranju, ale niže hač
Č dšdšje řteji, něšbže we wšpofolčji wulkeho řormana, dha
budjšič wulku hwědu namaľeč, řiz ho i čjetwěřtořny blyščotom

plomjeni, a řteji řchři wjele maľych hwěšlach, řiz wščitje tať
hřomadže řteja, kaž lečaja kačzanja pjaťka —, to hu je »boby«. Něť
hladať woščje bawow, troščku k lewizy, tam budjšič
hřomadku drobnyč hwěšow namaľeč, mjes nimi je jena troščku
wješčča a řeľa Alžona, to je tón Čječerjanč abo pata
i řurjatkami.«

»A hbože dha hu košy?«

»Košy hu najřeňeščje řnamjo hwěšow na njebeščach, piščetož
žane družje řnamjo hwěšow na njebeščach tať wjele a řjanuč
hwěšow w hěbi njewopřijčja, jato »košy«. Šdyž čyščel »košy-
na njebeščach namaľeč, dha šup w pšidnyu našnyu wječor
wotoko řjedonáčj wón, i wočjomaj k ranju wobroczju, a ty
budjšič k prawej ruzy niže »bawow« řračne hwědu řeľhadžane
widjšič. Najprjedy wulku blyščjatu k lewizy a je inajščěřa
troču mjenřču k prawizy, a woščje wobeuju hřičeje mjenřču,
wščitje řti hwědu tať řtejo, jo hu prawy řiřóž hřomadže; niže
tehole řiřóžka řteja jašo řti wulke w rytu blyřto hřomadže,
wščitje tať wulke, kaž ta i řiřóžka na prawizy; niže tyšče řtyč
hwěšow widjšič jašo tajki řiřóžč kaž hřortač, jeno jo tudy ta
wulka blyščjata i prawizy, ta mjenřča pať k lewizy řteji.
K prawej řtronje hřornjeho řiřóžka widjšič žyťu čjaru hwěšow
w řchyrinje řtejo, řiz hřoře hač i bawow došabaja, te tež k temu
řnamjenju řobu řeľeřeja, a řokowokoľo wščitřič tyšče hwěšow
řteji njewurjeňiwje wjele maľych a mjenřčič, tať wjele, zo je
ničty piščelječj njemóže.«

(Přičinobnje dale.)

Řacnoščj wo mammonje.

Wobras řeľeč widjšič: Dwaj řhubaj hólzaj košy, řiz řtaj po
pučju w došnyu měřje hřomadže piščjřčjoť, lečjaj wuhladawuščj
řiwěťu hřimow w přečje, na pučju ho a njeľ nacšobuju.
W hřomadže řtaj, pjenješ wuhladawuščj, řa nim hřabtoť: tať nařle
je pťomjo řadobče a řteje požadřiwješčje ho w nimaj řapalřto, hřaj,
tať je ředny družego řa woščjo došagnyl, a tón ředny i mozu řa-
dowelowanjto druť družego džečji, řiz je řa řiwěťym pjenřelom
wupřečel: ja. řrořna řadobč, řiz dobyť řwžji, řo na mřobnyč
wobliščach . . . amjenjuje.

Zo je w maľym wěrnym wobras wořibneho ředženja wo pjenřelju.
Mašč čas řič wjele tajřič podawa. Čta požadřiwješčjo po řamó-
ženjju a wužiwanju čřeľa je řič wjele, řamóžřičny a řjelomóžřičny,
do řiwjeřego hřnacja řtořnyřta, a woščje nadobne čuřčja řabuhřta.
Řičjo čjowjela tať hřubeho nječjini kaž mammon.

Na řatřařčaje wadžnje je řončerje řnateje řóžbe na mořju
poľaľeť, řajle wopory nječjiniřta řebičjwiočj žada. Wřajž byřř
800 řonow a džečji řwjeje řiwjenje řuři. A řdřto ře wina?
Řóžšne towarřřto, řotremuž řóžž hřuřeľeč, řeľeč je řanjerobže-
nočju řajle nječjanuwa řóžž wužjto, a tuřbanu wřečje teho hřiče-
hač najjeřebokšobajzy wuhotowať. Wužřřto njebořobajščje a
řeľeč je řwjeřčja řyľe nječjanuwa. Řóžž řeľeč řubjena. Wužřřto
njebeľeč, kaž budjšič nuřne byťo, žane řuščowowanje w řaščerju
něta. Žadny tyč wuhřowarřřič čřořmow njeľu dele puščjčeny.
Wuřřowarřřte řnyň nječjanuwa prawje pjenřene. Řóžšne towarřřto,
jenož po řewiřřič dořřodach řadobčjwe, řeľeč je řřeřčnej tořto-
wřjřnočju řej dowěřene čjowřřte řiwjenja na hřačřki řtařko.
Njebyřbi taťki řaťořny pobawť řwědomnja wščěřjo wo mammonje
lačnyčny je řparnočeje wubudjšič?

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbnj statok
A twój swjatoł
Zradny je.

Za staw sprócnj
Napoj mócnj
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Prez spar měrny
Čerstwość da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědny dny;
Džěł pak swjatoł,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech éi khmana
Žiwność je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

↔ Sserbske njeđzělske lopjeno. ↔

Wudawa šo kóždu kobotu w Šsmolerjez knižničičešćerw w Wudyschinje a je tam ša ščmórtkětnu pšchedpřatu 40 pj. doštač.

Septuagesima.

Mat. 20, 1-16.

„Žně šu wulke, ale mało je džěłaczerjow“, tak džěšče našč Knjes ł hwojim wučobniliłam. W tutym woještym čkašu hmo šonomli, ščto to rěka: Mało džěłaczerjow. Pomožkěje hebi, lubi čšitarjo: Mjane žně šu narosće, žniowj čkaš je pšichšok. Wože žita šu traše. Wulki čkaš je, šo ho pohajaju ł domoj-bročju a ł temu hiščeje njewobstojnje wjedro, čšmowe mtožěle křoča džěł wote dnja. Kał budže ratač, kotre muž wulke džěło do ruki hlada, šo próžomacž, džěłaczerjow najimacž, ale kał čžekžo tež je, jich namalacž. Kóžby ma nušne w tajtim čžoju. Wodobnje tež je, hdyž našč Knjes štoržj, šo ma mało džěłaczerjow ša wulke žně mało tyč, kotry muž woprabwže na wutrobje težj, šo šo Wože kraleštwó twari, a kofijž ruku pšichšoktoža na wulke trašne žniowe džěło. Wón njeje špotojom, šo něšotrac džěłaczerjow ma. wón čže jich wozaj pytač, wšičšič, kofijž hiščeje próšomli šteja na torhšočěju, čže do tajše křužby wotacž. W naščim lubym wóžnym kraju powšičšitkowna woještka křužba płačji. Wšes nowy šokóš něšto w žakóšnjej šwětowej wójnje tež čši šo do „pomoznjeje wótkřinšteje křužby“ šwotaju. Kofijž bróuje njecěž křmanaj nješju, šo by kóžby w tutym štim čkašu po šwotaj mošoch pomhał, njepřičějelow pšchewinacž a dobęčěški měr dotwčž. Tež w Wožim kraleštwje powšičšitkowna woještka křužba płačji. Wšče džekřinšče šwotaje ščjenje, pšchirunanje „wo džěłaczerjach winizy“, nam pšchěł wocžj štaji hnadu naščeho Wóha, šo žaneho mjes namj njehča šapčjež ale šajštorčjež, ale tež naščju pšchjškšćnosč, šo byčšny Wóžu hnadu pobarmo njebrali. Wšchetož mšda tajtebu džěła njewuštlanje. Duž čhemj hebi ł křoščej a ł napomina- nju pšchěł wocžj štajecž hošpodarja, kiž won džě,

džěłaczerjow najecž do šwojeje winizy, wobras Wožeje hnady:

I. Hnada je, kiž naš woła.

Wóna dnja je, kiž šo nam doštanje.

I.

Wšewšeho baššeho wukladowanja rojnimčje, šo je tutón hošpodač Wóh luby njebjěški Wóčjež, kiž je winizu, šwotaju žyrkej Žesom křepšta, jeho Ššyna, šokóžik a šwotaj a šwotaj čłowjekow woła, šo byčju pšichšičli a ruku pšichšoktožili, šo by jeho žyrkej roška, težěla a pšichšeraka a trašne pšody pšichšnještka. W njebjěški Wóčjež žaneje próžj njelutaje ša hwojim winizu. Wšchego j nowa wón po naščim pšchirunanju šo na pučž našajta, džěłaczerjow najecž. Wón je japoščitelow powołał na ranju, šo byčju powjelicž wo křčiju won do wšchego šwěta nješli, won powoła džehča hiščeje paštrjow a wučerjow, šo byčju na jeho winizy křepšič, ščtož je, wón šadžak — wón powoła mišionarow, šo tež mjes pohananaj jemu lub šhromadžaja a winizu Wožu pšichšporja. Wón powoła naš wšičšič, štorč a mšodč, wulkič a mačč, bohatač a křudč, tyč, kofijž šu j bohatajmi darajni wušotowani, a tyč, kofijž šu mało šponili w šwotaju, wón powoła nanow a maččerje, džědow a wotki, wotročšow a džwotč, manjščič a džecž, wšičšič čže widžecž we winizu, žadyn nješmč próšny na torhšočěju žiwjenja štač a próšny hwoje mozy pšchěčebacž. D, wy křudžj, kiž ničjo njepřacžičje pšchěł šwětow, čji wulžy horžji pola waš nimo džěja, kědy šo ša nušno džerča, wam na walc poltrow šo džakowacž — Wóh waš tał pšchěčšćlniwo do džěła pšchěprošy — jemu wy runje tał mjele ščje, kaž čši bobacžj a wulžy, haj šnano wozaj. Wščchato šu w muri tež wulke a male lamjenje. W wy wotšarni a šchěššiw, wam je to wóčččč-

ności, to niemodrzece wozaj tał dżętać a sahtużić, waiche dżęci
gnano cjaś niemodra doczafac, to waś wotbudza — tón Sóbźnik
waś woła: Sturpcje do mojej winy. Tu je dżęto fa waś; hduż
też niemodrzece f młobofnej tożu tożu trjebacj abo pjęnił wu-
rubicz a rolu dżętać — wy mójceje tola f wodu modlitwu trje-
picz młobe rofłinu, to rjeńšo sahtżewaju a rofłiu. A wy htori,
mala je, shtoz mójceje tym waśhim pombach, ale tón Knjes je
waś powolat, je wani spozżić kschelczijsku fscerpliwocę, to też
we wałcej nufu seje wjekeł a bobaczj to w Seje a też tych waśchich
f tym fmetucjeje. A wy dżęci, też wy wocy powofane a mójceje
něšto cżinicj sa Woże kralestwo, hduż gnano tporemu dżędei abo
starej wozaj modżelenja hwtateho pišma abo hteruśch spewafłich
cżitacze abo kaź tamne dżęco, fotreż fa hwojeho huroweho, na-
bteho, njewerjajecho nana ho modlełce, a fa nana bē tuta modlitwa
f budżętki hłōs, kiz jecho f duchowneho hpanja wubudzi.

Ńaj, Woža hnada je, fotraż noś do dżęta woła — naś
waśchick je wona mołata, my waśchizy mójcemu něšto cżinicj,
jeno to cżemu, fa Woże kralestwo, jecho roćenjeje a ksenje — ale
cżinimy to też, njestejmny też prōbni na torwochczu, kaź czi dżęta-
czerjo, fotraż noś Knjes w tkeczej, schęstej, djewiatej, jędnatej
hodżinje prōbnych namata. Wpōladaj do hwojeho žiwjenja.
Wbje je twoje dżęto żobnowat, ty hje dopręda pšchicoh, hje
ho wobohacizj — ale smuśkownje hje ta hduż, fubit hje pobożnu
męru hwojeho dżęcařstwa, faprowčene leża biblija a hpmarite
w twojim domje, fabyty je puć do njebjeś. Wbo tebi je wulke
polo fufufowanja date, ty maśh wjele ludzi pod hōbu — hje ty
hwoju samōžnoć wużiwat, dobre waśchnje hđerżecć abo hje se
hwojim pšchifadom abo f lohtomōžnej rēczu jo podiorhoł. Wbo
ty widżich hwoje dżęci derje fofarane a tola, njęhje ty gnano
wina, to hje jeno pjenjeł jich Wbje. O hładajmy kōżdu do hwojeje
wutroby, wraćejmy ho: Schtō hje fa cżinik fa Woże kralestwo?
Hduż ničjo druge njęhje cżinik, hać jo hje duś a duś kemiczi
schōł a fcherpatku do hberci fa kschelczijskie fufki luboćje dat,
hewat pał ho njęhje starał wo bućenje fboze hwojich dżęci,
hwojeje czelebzje, hwojich hupōdom, wo hdużch fobudżenych, a
hduż durbich hēbi wraćej, to ničjo njęhje cżinik fa Woże kralestwo,
o pōhčudaj: Tōn Knjes hšicęje woła, jecho hnada hšicęje tebe
pyta. Sgnano je hżiom jędnata hōbija pogłednja. Njępraj: „Sa
hje młody.“ Też w młobofci pšchidźje hjejecć a bēda nam,
hduż ničjo njęhje dżętał w Knjesowej winy. Duż dženka,
hduż jecho hłōs hšicęje, njętwierdźeje hwoje wutroby!

II.

Gnada je, fotraż naś woła. Gnadna mśda je, fotraż ho nam
doftanje. Tōn hōpodať fubiti tym pręnim, hteruśch je najoť,
kroch, tym druśim, „schōż prawe je“. Hduż wjećor bē, dofta
kōżdu po krochju, też czi pręni, haćrunje męnjaju, to hje wozaj
sahtużił. Tuto spōbżiwne fadżerjenje teho hōpōdarja durbni nam
prajicj, jo je mśda w Wożim kralestwje hnadna mśda. Schtōż pšci
dżęle fa Woże kralestwo jeno hje na ho a na hwoju mśdu męhłi,
tōn dżęta hje fa hjebe a niź ja teho Knjesa. Zple wopal też
bē, to czi pręni mofotacju, dofelj w Wożim kralestwje m f d a
w d ž e l e h a m y m leji. Wly hami mam hōbaju hnutkowny
dobyť wot teho, hduż ho pręnjajem, druśich ja teho Knjesa do-
być. Wly hdużem fucziłci wo wjeje do teho Knjesa, hōpziłci
w luboćci f temu Sóbźnikęj, žiwichy w nadżiji na teho Knjesa,
hduż my wo nim rēczimy, druśich na njeho pofajujemy a fa
njebjeśa pšchidhōjemy. Sóbźnoćje ewangelijna halle cżujęch pšci
dżęle fa teho Knjesa. So jich wjele žaneho wjekeł nad Żeluhom a
jecho spōżom nimaj, leži na tym, jo fa njeho njebżętaju — Njeje
to hżiom wulka mśda, hduż ho něšto pšci dżęle fa teho Sóbźnika
hřeje?

Ń temu pšchidze hšicęcie to wjekele. Hduż ho nam rabzi,
dułce fa Żeluha dohęć. O Wožo, kajke wjekele. schōż dułci
womha wot hjejecje! To durbni naś tola cżeręć, Woże kralestwo
wraćej pombach. Żeluhowe mjeno pšchelcagnicj, jemu wjekele
cżinicj. Mśda fa dżęto. w Wożim kralestwje leži w dżęle hāmym.
Żelobla je też hama hnada, hduż Wbje naś f temu wabi a pšje-
prowe.

Alle też mśda we wēcznoći njewuśofanje. Hżiom to budze
kraśne wjekele, hduż tam dułce ho nad dżakaju, to hje jim
wōbacił f tajtemu hōžu. — Kajke najwjećej wjekele. naścha
najhōbźničha mśda pał budze. hduż na naś pohładajo f nam
rjełaje: „O ty dohwy a hwtęny wotroćęto, ty hje nad małym
hwtęny hyl. ja cżu cze nad wjele poftajicj, dżi nutz f hwojeho
Knjesa wjekełcōzi.“

Cżinimy tehdola hwoju pšchilcufnoć najchemu Knjesej jo jecho
kralestwje, kaź dołgo dżęł je, wjeby hać noż pšchidźje.

O so bu ho twōj wośen hōik
A ludam jaśny pšce wśch kraje schōł!
O so ty wotroćęny bu spōik
A žnjeżow hwtęnych dak do hwojich žnijow!
Wich maśo je a hōna wulke hu,
Schtel wjele tych, kiz hwtęny dżętaju.

Ganjeri.

M. w. Ł.

Jan abo Spiewaj a dżętaj.

• P o w j e d a n ę c z k o s a m ł o d y c h a s t a r y c h
w o t

K. Kulmana.

(Wotraczowanje.)

Takle roshładowałce ho Żurij Kōkał hżiom jako wotroćł na
njebjeśach, a da hēbi to a tamne na niś rozpōfajac, fup hēbi
też fubiti wo hwełdach, cżitacze, a wufnjeje f niś, a telna tak
pšchęzo jemu hwełdu po drubej. Hduż jeno něšto f najmjeńšchemu
fchtyri hwełdy fnaje, na kōżdej ftronje njebjeśow jenu, a ma
f temu knihi, kiz jecho rozwucza, dha nawufnje wōn, ma-li luboćej
f temu, waśchitke drube hwełdy na njebjeśach fnać. Temu njęhju
hwełdy na njebjeśach potom zufe a njefnate, ale wōn hłada na
nje. jako na finate lube hōtjećki f zple binajfchimaj wozomaj.
Hwōdne njebjeśa hje jemu wotewjiena kniśa, f fotrejeż wōn
wufnoćej, mudofoćej a wšchęhomōż Woža wjećicęneho cżita, wōn
pōłnaje riadownoćej hwełdom, doftanje fackucje dohōfoćje a fchēro-
foćje njebjeśow, wōn widzi, kať njefłōncęne hje, fackucje wufnoćej
a kraśnoćej tamnych hwtęw, a njemōze tola f žyłym hwojim
wośomom domuśicj a dopōfnać, kať pšce wšdu męru kraśny,
wulki a mōżny tōn je, kiz je tajke fufki fworik, je hđerżęje a
wōbji. S pōbżiwne pōłnym hōśom praji wōn f Dawitom: „O,
Knjesje! fať hje twoje fufki fa wulke, a fať je jich tał wjele, ty
hje je waśchitke mudrije wufajic!“ —

Hduż bē Żurij wozęnjem a jecho žona po wjećjeri pšci fudżej
hēbzęche, a jecho hwal Dęubudca fa hwojeje žonu f njemu pšchid-
dze, starj hōdan pał fa helu lejełce, rozręczomacju ho wōni
w hmyje wjećor wo hwełdnych njebjeśach. A Żurij rēćęje a
dżęle: „Wschitke hwełdy na njebjeśach njęhju jenaće.“

„To je widżęć“, wotmōlwi Hęubudca, „waśchal hje nēkote
wulke, nēkote hje maće, a nēkote tał drośne, jo je hēbom fa-
wuhładaj.“

„Tat ja to njeměnju“, džešče Zuri, „ale hwěrdarjo roselnawaja po swojim pólnacym śaćyri wchelatofeje hwěrdom. Sětónzo je hinajšcha hwěrdha hacj mēšacž, a našča semja, kiz je tež hwěrdha, je hinajšcha hacj mēšacž a kōnzo. Woni rosdžela wščitte hwěrdy do śaćyrioch dželow. 1. Sětónzo, to šu ſtate abo ſtejate hwěrdy. 2. Planety abo thodžate hwěrdy. 3. Mēšazy abo pšče-wobžate hwěrdy, dokelž wone te planety. Ąi jich wobėhu pšče-wobžaje. 4. Skomety abo prutate hwěrdy. — Wajšče kōnzo, kiz nam hwědži a naš wobřjewa, je ſtata of tejata hwěrdha, hacj šo nam runje ſda, ſo rano ſřhadža a ſo rano ſařhadža; našča semja je planet abo thodžata hwěrdha, a ju pščewobžaja mēšacž. Wofokof thōnza thodža wščitte planety je hwojimi mēšacžkami, runje kaž našča semja ſ mēšacžkom wofokof thōnza thodži, a tajšich planetow je ſčěpńnacze a mēšacžkom je wobřonnacze. A čji hwěrdarjo ſu wulicžili (worrachnowali) a wuměćili, kaſ wulke wone ſu, kaſ daloto wot naš ſteja, a kaſ daloto wot kōnzo; tu ſo ſobnje ſpobžiwamy nab čłowitřim rojomom.“

Tat rosděčowaje ſo Zuri ſ tami hwojimi, druħdy pščińdžeču tež ſuhodžo a wjeřni, a čjile džaču potom, pōj won a połaž nam něotre hwěrdy, a Zuri džešče a worpofaſa jim njebeřa, a pomjenowa jim te hwěrdy ſ mjenom, pščežōj wōn to wščo ſ knihow wjedžijšče. A čjile ludžo hlabachu nēř žyle ſ drubimi woczomaj ſ njebeřam, ſ drubimi myřlemi a ſ drubim rosdždenjom, woni widžachu a pōnaczu thōd hwěrdow, ale niž, jaſo byču žyſt křaňnoč, dothočej a ſčěrotojej njebeja wobpřijeli, ale čjim wjažy woni pōnaczu, čjim wjažy wofa jim pščińkryte a njeſnate, a woni dyrhjadu je Siračom pōnacž: „Wšy widžimy jecho ſtawow tōn najmjeřšich džel, pščežōj wjele wjeřteje ſu nam hřičeje potajene.“ Sir. 43, 36. — Wbo kaž ſtary Ğiob praji: „Ale, to je jeno něčto wo jcho ſtawach, ale wo tym ſmy jeno mafe hrowčōj hřičjeli.“ Ğiob 26, 14. — Sтары Ğodan pak džešče: „Hlajče, hwěřli ſu Wože wōčžta, a hlabaja na čłowibje džečji, kiz ſu na ſemi, wone kōdžbujaj na nōžne ſtawki ſtych, ale pilnym a pobožnym ſu wone jaſo njebeře ſtrože.“ —

4. ſt a w.

Poručž temu knjejeji hwoje puče, a mēj nadžiju ſ njemu, wōn budže wičitřto derje čžinjež.

Plalm 37, 5.

Džekawemu čłowjejeji ſańže jedyn džeř po drubim, a wōn njeřhom, dže te tōn čjař wořtanje, wōn ho jemu minje, jaſo by precž lečžit, a wčera wšich djeř ho niħdy wjažy njewrōžki. Tat pščińidu a ſańdu dny, wotmēnjeja ho ſeta, a čłowjeř ho ſestari pšči wščeji hwojeji prōžy a džekawočji. A hdyž je ho prōžowal a džekal, dha ma tež rad něřoho lubeho, komuž by pōd hwojeje džekawočje a prōžy po hebi ſawořtajit a jemu pščes to hwoju lubočej wopofaſaſ. Sтарыčji prōžuja ho a džekaja, ſo byču jich džekji po nič něčto mēli. Kaſ wjeřeli ho nan, hdyž ma pēneho řyna, ſo mōže jemu hwoje kubto po hebi wořtajič, kaſ řraduje ho mač, hdyž ma poradženu džowku, a mōže jej hwoje dohřiti podacž, ale něotřym ſtaričim je tajte wjeřele ſapowjedžene, woni nimaju a njeobřtanu žanych džekji, a jich kubta pščińidu na žyřich ludži. To je Wože wjedženie, pščežōj čłowjeř hebi ſam njemōže ničjo wřacž, řhba ſo budže jemu date wot Woža; řbōžny pak je tōn čłowjeř, kiz wščo lubje bjeje, řčtož jemu Wōh pōčjele.

Zuri kořat be hjožom dwanaće lēt ženjeny, jecho kubta beču po pšči jecho prōžy a wuřtojnočji pščińpwrjate, jecho pola beču pōdne, a wōn thowajšče wobatu mħdu ſ nič, jecho řtōt w hřōdžach be rjany a tučžny a pšči možach, ale ja koħ be ho wōn prōžowal, komu bešče to wščo, a řčto dyrhjeje jo po nim mēčž? Wōn njemēješče žaneho džekja, kotremuž by to wščitřto po hebi

řawořtajič moħi. Tola pak jecho to pšče wšču mēru njeřubži, hacj jecho runje bolešče, wōn poručži to Wōhu, hebi myřto, Wōh hjožom wē komu moje kubto hřičaja a řčto dyrbi jo po nim mēčž. Runje kaž řym ja ſam hdyu a žyř do njeho ho řubnič, a ho mi nēř w nim derje dže, taſ je řažo Wōh druħeho wuřmořik, kotremuž jo wōn po nim dacz čže, ſo by ho jemu něħdy tež derje řčto a wōn wjeřetu na hwěčje pobyt. Wřčak je žyřa semja a wšče kubta na njeje teho řenjeja, a wōn data je, komuž čže, a my řmy jecho řařtojniz, a ſařtojniřu pak ho ničjo wjažy njepřta, hacj ſo budže wōm hwěřny w hwojim řařtojniřije namařan, a teħobla mam ja tež ho prōžowacž a džekacž jaſo hwěřny řařtojniř Woži.

A tat be řažo rjane kweřtoje nalečžo wukčžeto, tužne lečžo řařčto, a wobata nořma tudy, ludžo džekachu řažo kōždy po hwojim pōwofanju, po hwojeji trēbnočji a po hwojich možach. Sтары Ğodan palešče w holi wuřto, Zuri worařče w hromadniřu, jecho mandželřta Ğana be domach, wjeřni ludžo beču jedyn tam a drubi jow, čžinješče tōn to a tamny wōm, kōždy po hwojeji trēbnočji a pōnacze. Džečji pōřeču řtōt, něotre řwjajany na mjeřach, druħe řpuřčžam na řmahach, něotre pōřeču řruwy, něotre wozny, řewduřčžez řanta pak pařešče dwē tořy pšči jich řařonje řepu, a řpewařče hebi pōbla:

Řrařna kučřta je mi řnata,
Wřčitřy ludžo widža ju,
Ži je mōdra barba data,
Wulka je, njej' ſ mērijenu,
Řařaž džena widžecž je,
Tajka be a wořtanje.

Tam ho hwětte worořki pařu,
Žich je wjele, wjele řto,
Widžecž njeřbu w kōždym čžořu,
Wyrneř na nje hlabacž řčto.
řbōž ſ kōnzo wot naš dže,
Dha je pařtyč pščińwedže.

Žemu porņio žadyn njeje,
Wōn je wōdži ſ mudročju;
A ho nab jich řbožom řmjeje,
Wobžewa je ſ pščińmočju.
Wřčitřim je wōn mjena dač,
Ra řutu je řawořak.

Pařtyč jich pak widžecž njeje,
Řacž je runje pōřnaty,
Wōn je řrařna řudžej wščeje
Mħkočje a dohřoty.
Wōn je wōdži kōždu nōž,
A je řžerži jecho mōž.

Pařtycja a wozny, wřčitřto
Řnaje kōždy derje řam,
Pily njepohłaba něřto
Řorje na nje ſ njebeřam,
Tam, hdyž junu pōdžemny
Ř jecho řaju řbōžnemu.

A jaſo hebi řanta taſ lubořnje řpewařče, po pučžu hōlž pščińdže, tōn be w rubjanych řpłowach a w řeřch, na ramjenju mēješče mēřč wřhajo, a na hrowje wulki řobuř, w rjny pak mēješče dubowy ři. Taſo tōňamy ſ lečow wuřtuři, widžešče prjeby ho rjany řutu, pščes foruž řečřa pluriřtatišče, řady řuři be hola, wšče kotrečej ho tořty řur waleřez, jemu ſ prwajyž beču ſuba, a njeobřtan wō njeho be řařon řatu, a pōbla be řepa. Wofokof kaſa beču kije nařtajane a ſ ničemi řromadu řwjajane,

na kotrych stare lapy wiſzachu, kiż buchu wot wétra tam a hem njetane, a dyrchodnu swérinu wot kaka přóſhecj. Tón hólczek přichlábje t rěčny, napi ho, hdybnj ho ſaby ketta na ſelenu trawu, wja ſwój měřak i ramjenja, woczini jón a wja i nějeho někotre kuche ſtórčički thléba, tuſaſche je a jedžeſche. A hdy by něchtó přchi nim ſtejal a jemu mjek mócht hladat, tón by widžak, kaſ ho jemu přchi jedži hylſy i jeho rčanejju bruneju woczowj woznjaca a na trawu padachu. Wón ſdychny htuſobo i wutocby a džeſche ſam přchi hebi: — „O moja luba mačžetka, nětk čje ty ja wjazy nimam!“ — a płačowe wótnje — „ty mějeſche přčje thléba, a hdyž bě mój wſchón, dha doſtač wot tebe — nětk ſym huſto hčóny a ničjo nimam.“ A wón pohlaba jaſo do ſwojejo měhčta, jeſčeta wſchitje drjebejčički a wa je do rta, a džeſche ſam přchi hebi dale: „Ach, moja luba mačžetka, hdy budžičje ty tola nje-wumjeſka, ja buch njetřebak ſam po ſwěčje wofoto ſpobdžic; — ach, mój luby Wóžo, moja mačžetka mi prajičeſ, ſo ſy ty jara dobroččinu a mojch wſchitje džički lubo a hladach i njebeſ na nje, a je widžič, hač čje woni runje njetwidža, a hdyž čje my proſhymy, dha nam ty dawajč. A nětk, luby Wóžo, ty ſy jara bohaty, dolež ſy njebeſa a ſemju a wſchitko ſtworit, baj mi tež něčto, ja ſym jara hčóny a nimam ničjo, baj mi tule nóz hoſpoda, ſo njetřebak wotach ležeč, a čžit aſ, ſo hdy tule ſymu njeſmerjaty. Luby Wóžo, baj twojemu džičču wot ſwojich wultich kuſow něčto!“ — A wón jaſo płačaje a džeſche: „Ach, moja mačžetka, ty ſy mrowa, a ja čje njebudu wjazy widžeč, a tajtu lubu mačžetku ja wjazy njeboſtanu.“

(Přichlábodnje dale.)

Njepřichlábodny.

W Hamburgu jo přčeb blěſčim čžoſom ſta, ſo bu poſdže wječor ſkintotadto jeneho lečarja, we wotležanym přčebměčje bydlazehe, hynje čžagane. Dwoj mužej wotach ſteječhtaj a naležnje přerluſčhtaj, ſo čžyſt leſak jeſy hnydom i jenemu njebežoženemu mlobedemu čžlowjekeſy přčebowbžič, kotrehož wobſtejnolč ſpěčhnu pomoz žaba. Wěč, wobſtaſny muž, běſche ſo runje t méru podabč čžyſt a w teſobla na žane waiſhne ſwolnitwy, jeju namotawjenju hčelod. Wón wotřečja, ſo njeje t temu přchilčudny, a wofita, najebadž wſchčch naležaznych přoſtwow, přchi tym, ſo jeho to ničjo njeſtara a ſo je to wěž polizajkeho lečarja, kotrehož wobpudjenje w měčje wón jiwaj mjenowajche.

Duž ſo taj mužej ſčónčnje na pučž t njemu podabčhtaj, jeho pač doma njenaběžčhtaj. Gaſle po blěſčim wofoto-ſtudženju namataſhtaj jeneho lečarja, kotryž běſche ſwolny, jeju přčebowbžič. Tuton njebežoženemu wřenju pomoz poſlčiči a jeho t blěſčhemu přčepytanju do najblěſčijeje thworowije přchunjeſe. Ale pomoz přčepowbže přchitěže. Škulne trawowjenje běſche mlobženzowu mób dočžerpač. Přčiče do raiſčeho hwitanja wón ſwojeho ducha wudycha.

A ſchto běſche tón njebežožen? Něchtó druſti, hač ſym tamneho lečarja, kotryž ſo jaſo nepřichlábodny ſačuwajche, jemu na pomoz přchitč. Zetičta ſchřička ſmiluje luboſče w jeho wutrobie budžičhe hnanu doſahnyka, ſo by jo jeho ſamſnemu hynje žiwjenje ſdžerkač. F.

Rchřuſche na ſwjate dny ſa ſjawnu a domnjazu nutrowež.

Šwjaty poſt. Přchi naſtupjenju poſtneho čžaba čžičto 251. 660. 661. 664. Teuſowe čžetpjenje ſhromadnje 38. 39. 41. 76. 79. 83. 87. 88. 95. 97. 99. 108. 526. 540. 541. 619. 627. 662. 698. (ſiſtorija Teuſoweho

čžetpjenja 75. 92. 93. 94. 554.) W ſaſwobže 663; t temu 24, 7. 38. 2. 76, 3. 90, 2. 92, 3—5. 94. 8. 95. 1. 143. 1. 217. 8. 245. 3. 508. 4. 627. 2. 660. 4. Přčeb hudoſm 77. 78. 85. 550. Na martrowej dróſy 664; t temu 87, 1. 251, 1. Na ſchžžu 80. 81. 84. 86. 89. 90. 98. 549. 552. 555. 556. 626. 665—668.

(ſchžže hčowa 846. 667.) Poſtrjebanje 82. 91. 96. 557. Na njeđželu Štomihy. Sawodny thčrluſch 542. 660 abo i džiwajom na 32. intonaziju 256 (345. 5. 421, 4). Wěra 11. Štowny thčrluſch 251. 664. Teſt Lut. 18, 31—43. Po hamjenju 250, 1. 664, 5. R doſpěwanju 248 abo 480 (i džiwajom na Lutherow ſmjetny džeti).

Na njeđželu Inwolatif. Sawodny thčrluſch 661 abo i džiwajom na 33. intonaziju 211 (299, 7, 8). Wěra 12. Štowny thčrluſch 252. 263. 264. Teſt Mat. 4, 1—11. Po hamjenju 231, 3. 312, 7. 687, 1. 723, 2. R doſpěwanju 662.

Na njeđželu Neminižere. Sawodny thčrluſch 555 abo i džiwajom na 34. intonaziju 291. 545. Wěra 322, 3—5. Štowny thčrluſch 211. 295. 313. 589. Teſt Mat. 15, 21—28. Po hamjenju 48, 4. 237, 9. 618, 6. 712, 7. R doſpěwanju 83.

Na njeđželu Oſti. Sawodny thčrluſch 566. 699 (i džiwajom na 35. intonaziju). 248 (i džiwajom na epiſtolu): Wěra 823. Štowny thčrluſch 425, 1—3. 5. Teſt Lut. 90, 20—29. Po hamjenju 31, 5. 679, 3. R doſpěwanju 42. 95.

Na njeđželu Kátare („wóžowna“ njeđžela 560, 10). Sawodny thčrluſch 4. 429 abo i džiwajom na 36. intonaziju 30. 433. Wěra 825. Štowny thčrluſch 234, 1. 2. 11. 12. 250, 1—3. 6. 462. Teſt Jan. 15, 17—25. Po hamjenju 560, 8. R doſpěwanju 449. 450 (po hčowu 108).

Na njeđželu Judika („křična“ njeđžela). Sawodny thčrluſch 552. Wěra 824. Štowny thčrluſch 87. 97. 264. Teſt Jan. 8, 46—59. Po hamjenju 31, 6. 75, 8. R doſpěwanju 92, 27—29. 282. 612, 3—5. 13.

Na njeđželu Palmarum. Konfirmazija. Sawodny thčrluſch 36. 452. Wěra 831, 5. 6. Štowny thčrluſch 246. 267. 277. 453 (tež 170. 680—690). R doſpěwanju 17, 11. 147, 7. 9. 12. 281, 1—3. 290, 6. 9. 329, 2. 494, 5. 537, 5. 611. 683, 5. 685, 1. 687, 4. 5.

Na ſelenu ſchtwórk. Sawodny thčrluſch 160. Štowny thčrluſch 182. 186. 198. 221. 630. Teſt Jan. 13, 1—17. Po hamjenju 46, 1. 87, 7. 229, 4. 245, 6. 281, 8. 433, 1. 807, 7. R doſpěwanju 180.

Na čžidji pjaſt. Sawodny thčrluſch 90. 665. Wěra 79. Štowny thčrluſch 89. Teſt Lut. 23, 33—48. Po hamjenju 526. R doſpěwanju 89, 8—10. — Po pođbnju 81. 82. 96. 557. 626.

„Pomhaj Wóh“ njeje jenož pola knjeſow duchownych, ale je tež we wſchčch přčedawarňjach „Serb. Nowin“ na wſchach a w Budyſchinje doſtač. Na ſchtwórcžlčta płačži wón 40 pj., jenotliwe čžička ſo ſa 4 pj. přčedawaju.

Nakhlwilny zamolwty redaktor: K. A. Fiedlef.

Čičeč a nakladnik: M. Smolef.

Sy-li spěwat,
Pilnje džělat,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Böh pak swěrný
Prez spar měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaa,
Swěrnje džělaš
Wšědny dny;
Džěń pak swjaty,
Duši daty,
Wtopčń ty.

Z njebies mana
Njeh ćí khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Böh poda,
Wokwěć će!

F.

Sserbske njeđzelske lopjeno.

Wubawa ho lóđu hobotu w Esmlerjez knihijichcseńt w Budyšinje a je tam sa šchtwórćlětnu pschěpřatnu 40 wj. dostać.

Scragesřma.

Luk. 8, 4—15.

W Galilejste namalamy w našim teřickej knjeřa Želuša. Wjele luda dže sa nim a se wšěch měřtow šymaiaa hišćeje wjazg k njemu, šo bychu jeho přědowanje hišćeje. Tež pschěndu nimo pola, na kotrymž hujet hymjo roškhwafce. Šušto běchu hižom tuto džěko widželi a njeběchu ničjo hebi pschi tym muřili; najwjazg wot nich dje tež njebu na tutoho hujerja dale teřbe- wali; wšćak běče něchto něchědne, šćtož wón čiměšće. Niz tať tón knješ. Šemu běče wšćitko, šćtož ho w pschěrodže što, pokajať na Boha a na Bože kraleřtvo. Šlije, kotrež tať lubesaje teřějadu, a ptaćli, kotrež tať wješeje špěwadu, wobšwědčichu jemu Božu lubosć, kotrež šćže šćoworjenje bohěće šajara, a nospominachu jeho k wutrobniemu šćwěrdemu dowěrjenju. Wěť. šć dje kaž hje a wot kotrehož ničto njewě, š wotel pschěndže, dopomni jeho na potajne šćutowanje hujateho Dača. Žonowone šorno, kotrež je tať maťo a š kotrehož budže wulki šćotm, je jemu wobraš Božeho kraleřtwa. A tež tutón hujet a te šornjatta, kotrež wón roškhwje, wuča jeho něchto jara wažne a šćutne. Wón widži, šo něšore šornjatta pschi pučju padnu, mone budža potepřane abo wot ptaćkow šćejane; něšore padnu na šćalewu rolu, wón we, šo budža bočny šćobdžěć, ale tež bočny wuřćučeć, něšore padnu tam, hđžeć běchu přědno čěrne šćjake, hujet dje běšće je mudžmak, ale něšore kotrejšćli běchu wofate, a wón we, tute kotrejšćli budža ručijšćo rojeć hač te šćwju a budža je šć- duřćěć; něšore pak padnu na dobru rolu a te pschěnjebu bohate pćobu. To natoži wón k pschěrananju, kotrež wón šćam wulkaduje. To hymjo je Bože šćow, kotrež mamu w bibliji, kotrež šćo nam přědaje w Božim domje. Šćon hujet je Želuš šćam. Šćan je

š njebies pschěchok, šo by tuto dobre hujate hymjo roškhwaf. A wón je to činiť w Židowřim a Galileřim a Samaritřim kraju, w měřćach a na wřach, w tempłu a w šćulach, na horach a pschi břiwih morja, hđžećli je přědowať a r- žić. A wón čini to hišćeje džěka. Šćuž wy, lubi šćarčy, hujajim džěćom hujate historije je hujateho pišća pomjedace a .. wučiće ho moblicž, hđžeć wučěť džěći w šćuli a duchowny w pačěřšće wučěje roš- waciwe, šćto je Böh k našćemu šćowu činiť a šćto mamu ny činić, šo šćožni budžemy, hđžeć ho nam Bože šćowu w Božich šćušbach pschěpřjeda, hđžeć čitamy w bibliji, šćowatićah a dobruć šćěšćejniwlicch knihach, dja roškhwu njebjeli hujet Želuš njebjeste hymjo. Šawěće hymjo je dobre a hujet šćowja hujate džěko se wšćej šćwěřnosću a mudrosću. A tola, tať maťo pćobow pschěnjebu hujto šćhymjo? 20, 40, 60 a hišćeje wjazg šć je Želuš džělat na tať něšore wutrobje, ale hđže šćo pćobu? Šćaj, hđže je něčto, šćž móže šć dobruć šćwěřnosćom pćajić, šo šćo na nim telto pćobow namata, kaž durbjate buć. Na čim leži to? Šćžby rotat, šćž je polo na najłepje wobdžělat a dobre hymjo roškhwaf a tola maťo kņeje, wě, šo móže wina jeno na roli ležeć, kotrež je pať pschěwjerba, pať šćolowa, pať nježřita. Dobre hymjo na dobrej roli pschěnjebu bohate žně. A tať je tež w duchownym. Šća rola, do kotrež Želuš hymjo Božeho šćowu roškhwu, je čłowřta wutroba; wot njeje wotwřěć, kaťe budža žně. Duž daj hebi wotmowjenje na to šćutne, wažne pćawějenje:

Šćajka je rola twojeje wutrobny?

Šće mona	1. twjerba kaž pučž? abo
	2. šćakowa? abo
	3. nječřita? abo
	4. dobra?

Schtuczka 5. a 12. Hdyž hujer i ruku hmyjo roszhujje, padnu ejsze někotre sornjatta pšči pucaju; te njemžža vschadžez a pčoby pščinjecz, ale budža potepatane abo ptaczji je žeru.

1. Nischto w načšim wotšnym kraju nijeje, do fotrehož wutroby njebij Želuz hwoje hmyjo wušymca; ale fak někotra wutroba je twjerda kaž pucaž. Ledižehacki dołgo mōža Wože htwono hšyhjecz, ale ničjo nijeje nad nimi pōšnacž, jo něščto dołonja. 1000 křočž mōža ho potafacz na hwoje hřehi a ho napominacz, wobroczeje ho, hewaf seje wěčnije hřubnije, 1000 křočž mōže ho jim projicz, jo nješmēdža pycacz, šchtož tu na semi je, dolež je to wšchitko šachodne, ale jo dyrčja pycacz, šchtož horjelacz je, hđžež Křyhřtluž je, so dyrčja i bojořču a i řzgnjom pycacz, so šbōžni budža, woni to hřyhča, ale wořtanu, kajžyž hu. Ze hřano tež twoja wutroba tat twjerda? Ty pšchidžehčej do Wožeho domu, hřewoajch hřeheluchje. hřebřich hřetom twoji předomanju a štwynjech hwojeje ruzy pšči mobleniu, ale twja wutroba njewē ničjo wo tym. Szajmo ho roshujje, ale padnje pšči pucaju. Al bōry pšchidžu ptaczji, fotrež Wože htwono žeru. Čert rospřořči twoje myšle. Ty myšlicy na to a tamne, na teho a tamneho a njechđžubjelch na to, šchtož čjitoch, šchtož ho tebi přoduje. Al na dompucaju roščerjujech ho wo tym a tamnym, tak so i Wožeho domu ničjo hōbu njewořnjelech do hwojeho domu. O, laby čjitarjo, njebēče tak někotry křočž twoja wutroba twjerda kaž pucaž; njehjy ty škonit, fak rad čjert hwoje ptaczji ičeže, so hřyžu hmyjo Wožeho hřtowa řezate, fak laby pšči mobleniu a hřyžu předomanju wšchelake myšle w tebi wotuczja, fotrež tebe w twojei nutroščej molu; njebyřich ty wo tak někotrej Wožeji řezahy projicz, jo hř podarom w nej pobyt? Duž čjiti tola, taj wjele, kaž je na tebi, so by hwoju twjerdu wutrobu řimječjiz. Hdyž njebželu rano wotuczjich, řpomi na to, jo je džen teho řnjeja a prořch jeho, jo by tebi pumhak, jōn pravije hwoječjiz. Hladaj ho wšchelo, šchtož mōže twoje myšle rospřořchicz. Hdyž hř do Wožeho domu řastupiz, prořch Woha wo hřadne řohnowanje a wopomi pšči předomanju, to Wōh i tobu řechi, jo Želuz hwoje hmyjo do twojeje wutroby roshujmo. Al potom na dompucaju njedaj hēbi rubicz, šchtož hř hřyhčak, řhwoj jo w hwojei wutrobje a rospomnaj jo hēbi pšchego řašo a řašo. Potom budže to hmyjo Wožeho hřtowa w twojei wutrobje ho pšchimacz. Al

2. Hladaj ho, jo nijeje twoja wutroba řakowa. Schtuczka 6. a 13. Nola, na fotruž hmyjo padnu, bēčhe i wjerčha dobra, ale řpody bēčhe řaka. Tu řhbadžachu řornjatta rucze, rucžičho hačž durbhže, dolež hřōnzo rolu bōle wohřewoščje; ale řojješčki njemōščaju do hřubiny ho roščhēřicz. Al jato hřōnzo horzo palešje, njenamatachu wtoři a wušhnydu.

Tajšej roli rana ho fak někotra wutroba. Fak někotry řhchēřčijan je řahorjeny ja hwojeje Woha a Šbōžnita; rad pšchidže wōn do Wožeho domu a njemēže ho na Wōžim hřtowie napořhuchacz. Ra jeho woblicju je widžecz, jo Wože htwono mōžny řaczjichčej na njehō čjini. Č žyfej wutrobu řhubi wōna: Želuzja ja njewuščaju, a to řhubenje je řprowone. Wōn je řwōlnimy, wšchitko řa teho řnjeja wopuščezicz a jemu řhuzicz. Žane prořenje nijeje, hmyjo Wožeho hřtowa je řehřabžako a lubi rjane žně. Dobry řawozatf je řejinjenje. Ale hdyž někotre lēta pořđjichjo jeho řašo widžimy, dha durbimy ho se řpřđžwanjom a se řrudobu praščez, je to woprowbže tōňřkany řtobženz, tořama řtoba hōlza? Nēhdy bēčhe fak řahorjeny ja Želuzja a nēř hřuhča jeho njepřchēčjelam, nēhdy čyhřiche temu řnjeje řhamemu řhuzicz a nēřto řhuzi hřehčam! Rač je to mōžno? Žeho wutroba je ho řkawotej roli rana. Fak dočho, kaž bēčhe w pobōžnym řarčjichřim domje řimy, roščelche we wēřje, ale hdyž potom won do řwēta řhubi a wšchelake řprowanjanja na njehō pšchidžechu, hdyž řli towarščejjo jeho ř řtemu wabichu a jeho wušmēwachu, hdyž njehaščje na nič

pořhuchacz, dha njemēščje mōžy, pola Želuzja wotacz. Žeho wēra bēčhe jeno řwēřčana a njeřđžehče do hřubiny. Al fak bu tōn řjany řapozčat řanicžemu, budchowne řimjenje wušhny, wono po nēčžim wotēberaščje a řlōnčimie řaidže, dolež je wutroba řakowa. Rařka je twoja wutroba, luby čjitarjo? Abō rana ho

3. njeczjitej roli? Schtuczka 7. a 14. Šwyřer nijeje hmyjo do čjernom mjetaf, nē, tež tučōn řruh pola bēčhe wōn berje wobđžefak; ale někotre řorješčez bēchu wotace, te roščezja a řaduřhdu hmyjo.

Tež to řtanje ho dohřuzel hřtlo se hmyjenjom Wožeho hřtowa. Fak někotry řhchēřčijan je w Želuzju hwojeho Šbōžnita namaf a ho i řzfej wutrobu k njemu wobrocžit; won potofaka to pšchē hwoje ježe řabžerjenje. Ale wōn řabžže, jo mamy teho řtaweho řhabama pšchē wšchēdne roščakče a potluku potepicz, jo mamy wšchēdnie wojowacz pšchēžimo řtemu. Ze se řlym we wutrobje, kaž i njerjadom w řahroščje. Hdyž njerjad pšchego řašo njewuščelch, dha budže řyfa řatroda řhōžena. Dolež nijeje, jo hř jo řunkřez wobrocžit, ale nēř ptaczji, te čjernje we wutrobje pšchego řašo wuščez, jeno potom mōže ho tōn dobru řapozčatf dale wješč. Šchtož to njeczjini, pola teho řaduřhje to řte to dobre. O njemol ho, ničto nijeje wjōm dołonjanj. Želuz njemuje 3 čjernje, fotrež hu te řajřtawščimje, a to ruzje w nēčžimch wōřnim čřahu. Š t a r o ř č e. O fak wuřle hu načhe řarowčeje wo řimjenje načšich lubyh we wōjnje, wo řimowčje, wo pšchidžō načšeho wōřnneho řtaja. Ale njedajče ho wot řajřich řarowčjom wōřnjēřicz. Štajče hwoju nadžiju na teho řnjeja, wōn budže wšchitko berje čjinič. Wo jenu mamy ho řaracz; so řbōžni budžemy, W o h a t h w o. Wohu budž řorjone, jo je řch wjele w načšim ludu, řořjž jenož na ho myřla, řořjž nufu řuda ř temu natožja, ho wobohadžicz. Rařka je to hřehč! Wōjeje ho warnowacz pšchē řudabaha, teho pšchēradnita. L o b i t y ž i w j e n j a. Žedny wobožny muž je ras prajit: Ra řubnym řaju budže ho potafacz, jo pšchē řodny hřehč teko duřhom řhřubjene njebudže, kaž pšchē čřelne řōřthju. Haj, ničjo njeladuři bōřje řimjenje na wutrobje bōle hačž čřelne řabōřje. Ze twoja wutroba njeczjita rola? Ža tebe řpřodu: wutorboj řorješčki řchjo, jo budže

4. dobra rola. Schtuczka 8. a 15. Dobra budže rola načšje wutroby jeno pšcheg to, jo njepřchēřlawozjan na nej džekamy, jo wujujemy pšchēčimo řtemu a ř Wožeho hřtowa a wotřafanja a ř modlitwy pšchego řašo bōřje mōžy hēbi dohřuwamy. Ale potom pšchinjeřeny pčoby, my budžemy pšchego bōle Želuzje wodobni a Wōh ma nad nami hwoje řpobobanje, hačž budže naž junu wřacz do hwojich njebēchom. Ale řebžujmy na to, jo Želuz praji: Al pšchinješu pčoby w ř e č e p i w o ř e č i. W řtōrdžje nijeje niđže fak, jo ho dženřa řyje a řutije řnēje; ale mēřkazy minu ho hačž ř řimjom. Tučōn řajotf waczj tež w Wōžim řkawelwje. Tēhōla mē řēřelřōřčimje řam se řōbu a ř drahimi, hdyž njebudže twjerda wutroba hnydom njehča, a řakowa hnydom řhubota, a hnydom čřita. Džřitf řēřelřōřčimje a ř Wōžej potōzju ho řtanje, jo pčoby njehelch ř wēčžnemu řimjeniu.

Dženřa pař wruhuj ho, řajšej roli rana ho twoja wutroba. Al potom do džēla! Šamjei.

M. w K.

Wjeczownje řhřeluch w řmyje.

Kaž i twjerdym řpanjom wobajata

Nēř leži morma pšchiroda

We řimjeřče bēčym pšchēřču.

Rōž řymna je

Al řaruje

Pšči řejnym řimjertnym řakščju.

Hdyž Bůh knies s njebia pschitaje,
Dha žiwjenje wšcho k rowu dže,
Eso k wotpocjinku dana.
Hdyž Bůh pał dže,
Wšcho smtobnjene
A kražne sašo stawa.

Tež ja hym s pierščezje, popječa
A probnu bótču do rowa,
Káč mam w nožy čjnowej.
Duč njemumrje,
Wón k njebiu dže
Do domowiny nowej.

Nět pał, o Wožo, hdyž ho čjmi,
Mje do swojeciu rufow wsmi;
Ja sprěznu toža hladam.
Dremit štódi daš,
Mje pod ščit štaj;
Spacž w twojim mčrež žadam.

Mječ čjste, tebi hwjećene
Esu dny, kž hiščezje spozjećez čže
Mi twoja Woža raba,
So po čjašu
Mi we ščyrstu
Da šbžnjocz twoja hnaba!

Jan abo Spěwaj a džěłaj.

П о в е д а н ь к о с я м л о д ы ч а с т а р ы ч
wot
A. Kulmana.

(Poctracžowanje.)

Talte hólčezje płałaje a šdychowaješe, a pohlada do pola a widžeše tam žyty sahon rěpu, a jemu ho jeje džyžsje. Ale jeho mačž bė jemu prajita: „Njebjeł nikomu ničjo!“ — A w tym wofomitu pschipaše ho hólčeta k rěpi i dwoemaj kolomaj, a wón postany a džěše a pschitaje k nej a džěše: „Ze ta rěpa wošču, ja byč rad nělotre jěbė, ja hym hłódnny.“

„Haj, našča je; ale ščtő hy ty, a s wotkł hy?“

„Ach, luby Wožo, ja nimam žaneho doma, a rěkam Jan.“

Ta hólčeta ho lubje wuščina, a džěše: „Jan čji rěłaja? to je rjane mjeno; ja rěkam Ğanta.“

„To je tež rjane mjeno. Moja mačžejka rěłaje Marija, a to je hiščezje rjeńiše mjeno.“

„Moja mačž tež Marija rěła. Ale Jančo, hđže dha mašč hywoju mačž?“

„Ach, ta je mwmrječa a je jahrečana.“

„D, ty wbohi Jančo! je dawno mwtwa?“

„Džjom ščyrri njebžele“; a pocža pschi tym płałacz, a Ğanzu rowjachu ho tež hylis i wočžow. — A wona džěše k njemu:

„Jano, ty njetrjebasč žonu rěpu jěčž, ja čžu tebi wot mojeje hwacžiny khlěba dačž; hy jara štódnny?“

„Štódnny drje hym, ale wot twojeje hwacžiny njemem, ty hewal Ğama došč njamašč.“

„D, nještaraž ho, ja nješym jara štódna, a k wječeri mam sašo domacz jěčž, ale ty njewěšč, hđže ščto dostanješ.“ A wona ho huže, wučžezje hwoj nōž, rowi i rubiščta khlěb, wotka hewi

mały rōżł wot pomastki, a da tamnu žyłu Ğanej. A tej džěčji jėbžejščeji, hewo hromadže ho rostěčkowajo, a Jan pschězo hčowczło wot hwojeje lubje mačžejki pđbla praješče.

A Ğanka džěše k njemu: „Ale ty durbjał tola tež wo twoju njebohu mačžefu žarowacz.“

„Haj, to drje ja byč, ale ja nimam žaneho čjorneho rubiščta ja ščiju, a žaneho ščlenojekta ja kłob.“

„Sa tež niž, hewal byč čji dała. Ale hlaj!“ — a wona postany a hewčezje te kafje, hđžez te stare lapy wihčachu, wotworze wot nič nělotre čjorne ščnórti, pschibžsa sašo a polaka je Ğanej. A tón ho wjekeleče, so budže nětł hwoju lubu mačžefku žarowacz, kaž hwože džěčji čjinja. A wona jemu pschwajala jemu čjornu ščnórtu ja kłob, a druhu swi jemu wotkoto ruti.

A tak wostajštaj wonaj hromadže, hačž bė čjaž dom hnacz. A Ğanka džěše: „Džže dha tule nōž wostanješ?“

„Nješmēm s tobu do waščezje wšy hiečž?“

„Nė, rasič ščajnit (woščta) je jara šty, wón čže wučžeri, pschetož wón nitšo žuleho wo wšy w nožy njeczėpi.“

„D, nještaraž ho, Ğanka, ja hđjom holpodu namalam; ale ja hym šrudny, so durbju wot tebe, ja byč rad pschi tebi wotk.“ A hylis ho jemu po hžomaj kulach; Ğanka tež płałaje. — Wo šwili džěše wona: „Wosthaj, widžišč tamle kur w holi? tam je mōj džėb, wón wuščlo pali, to je pėtny džėb, pola njeho je hđjom něčotržstul žaly čšlowjeł hospodowak: dži k njemu, tam budželč mōž pschěz nōž wostacz.“

A wón postany, wia hwoj kł a džěše do hote, Ğanka pał hōnjelše hwojeji kšy domoj. —

5. št a w.

Moje džěčžanka, njełubujmy je hčowami ani s jashkom, ale je štukom a wotprawdže. I. Ğana 3, 18.

Stary Ğoban bė štšja i wješčta pschězo w holi, a njepščit- dže druħdy ja žyty wdžet dom, hačž hobotu wječžow, so by njebželu se hwojimi hromadže pobyl a s druħimi ludžimi lemščil ščoh. Jeho džowka Ğana pschinješe jemu kōždy džet pschew wječžowom jěčž. Wón pał palešče wuščlo, niž pschězo na hwojeji holi, a Ğam hewi, ale tež wječnyu a hřubom, pschetož wón to najšpje rošymješe, a duž ho woni jemu dowėriču. Tak tež džėnša. A wón bė hewi tji nowe mierje nastajac, a hčobželše wotkoto pschi džėnša napalenym wuščle a hladašče, ščto by ho hiščezje čjimeč moščlo. Ščłkōtčlo hewčelše Woži domčł a ščezelše hwojei w- hčednjei prubi pschěz wotkote hčōjny na semju, kōkōwōkoto bė wščitko čjijše, a wón hewi sašpėwa k dobrej noży hčėrlušč:

Mōj Wožo, nětł čžu leħnječ hiečž,

A hwojeji woczł jańbželieč,

Duž hladaš na mnje s njebžewow,

A pōčłel te mni wajštarijom.

A hym-łi ščėščit wōdnjo ja,

Mi twoja hnada wōbawa,

Psčes ščyrsta frej mje wuščwječži,

Wot wščitkič hčėdow wučžijčži.

Hdyž něčtő je mje rošhnewač,

Eso na mnje hřėščnje pschėškwtatač,

Dha Wōtčezje, njech je wōbate,

A jemu wščitko sahyte.

Tak čžu ja na to s mčrom spacž,

Mōj Wōtčezje, ty čžyl tebžowōwacz

Tež na tych mojich i lupōšču,

Nič wōdžezč s twojeji šmilnojčču.

F.

Tak czyż ty na wsiędęś ledźbowac,
 A wsiędkim spróznim połoj dać,
 Tyś frudnych rano wjeśelisz,
 A tchornych w nozy woskiewisz.

Ty jandželam czyż pšchitajac,
 So durbja pšči naś sparnych stac,
 So ničto frudny njeława,
 Hdyż hčónčžo rano selhada.

Hdyż stary Ćodan takle spėwawše, pšchitbže Jan, tón prošet-
 ski hólčez k njemu, jasła a jeprje ho i zamjenjom na tolstu
 tšbju, woła smėrom stej, so njeby stareho muža w spėwanju
 molit, a pšchopuśchowanje. Zato pał wón spėwacž pšcheta
 a swój hochor pola swojeje bėty na pjeńt pozoži, džełče Jan bliže
 k Ćodanej a prajełče: „Dobry wjećor! čyćeje nje w nozy
 hojpowodacž?”

„To čji njemóžu hłubicz“, wotmolwi Ćodan, a hładajče
 truceje na njebo.

„Ach, wośtrowajeje mje tola. Tamle bė hólčca na polu,
 Ćanta jej rėłacu, ta paśelche kojy a mi prajełče, so jeje wy
 jara dobroćijnij muż, a budźećeje nje pšchė nóż wośtrowacž.“

„To drje mośho ho stacž, hdy by ty tež dobery a pėtny hólz
 byś, pšchetož hłaj, worakawe lóby hólčata ja njemóžu snjeć.
 Šay ty tež kam?”

„Hoj, moja macž je mi wumjećeta, a nimam žaneho nana,
 žaneho bratra a žanu hościćku.“

„Kak stary dha hdy?”

„Ja hym w dšehatym lėće.“

„Hłaj, hólčce, hdy byś ja wjedžit — ná, wołtań pšči mui,
 ja čhu cke hojpowodacž. Šay hčódnų?”

„Nėto niž wjaz, ta pėtna hólčca je mi wulku pomajtu
 dač.“

„Ćanta je pėtna hólca. Hłaj, hólčce! wona je dobroćijnwa
 pšchėćijnwa tebi byta, kajśi hdy ty pšchėćijnwo njei byt? — Hłaj,
 tebi pšchėzo ludžo jeść dawaja, cke nozy hojpowuja, a čji tola
 ničo winojčji njejbu; stohymitš ty to?”

„D haj, to ja wėm. Woja njeboha macžetka huśto wrajełče,
 a hłaj, žano, ludžo namaj njejku ničo winojčji dawacž, namaj
 tola dawaja, hdyž nėł wulki narosćejch a džełacž mójelch, durbich
 ludžom pomhacž džełacž a jim jich lubolėž i dšėtom pyjacž na-
 rumacž. Ale ja hebī myhlu, hdyž nėł po prośhenju tšodžu, kał
 móžu nėbdu wsiędkim tym ludžom džełacž pomhacž, kołiž hu mi
 nėšyto dali, a hym hebī tehodla huśto žabač, so njetrebač wjazy
 prohbyć, hewal durbju napoħledu wsiędm ludžom pomhacž
 džełacž.“

Stary Ćodan džełče: „Hdyž twoja macž takle rėčelche, cšeho-
 bla dha njeje wona džełaca, ale je proħyta?”

„Ach, mój Wojo, wona bė pšchego tšora.“

„To je nėšto drugje. — Wołtań tu nóż pšči mui, ja čhu
 ja čhu čji tež jeść dać. — Njecha ho čji wjazy po prośhenju
 tšodžicž.“

„Ach, nė, hdy byś jeno wjazy njetrebač, ja čhyt rad džełacž,
 hdy by mje nėčto tjebočž moħ. Za hym hebī prjeby na polu
 myhlic, hdyž pola wajełche Ćanki stejacž, cšehodla durbju ja
 hođžo prohbyć, a wona njetrebač, a bėč jara frudny, so je taf
 a niž hinač.“

„Nó, hólčce, hdyń ho pola mojeje hėty dele a cšafaj, ja mam
 hščėje wołoto hwojich milerjom wośtrowacž.“ Ale i tym wo-
 wośtrowowanjom jemu ničo njebė, wón bė bižom prjeby wšcho
 wośtrowadom, a wjedźełče, kał wiśho je a stej, ale jemu bėchu
 tajke dšėtne myhle ho wutroby pšchijche, te čhytche wón kam
 pšči hebī wośtrowicž, a tėho dla džełče precž, wołtajiwiczi teho

hólca. Wón džełče na stronu k swojeje wšy, pšchetož jeho dšowta
 Ćana durbjełche storo i jeđžu pšchicž, a wona tež pšchitbže, a
 njejełche w prawej ruzy hrėnjelcšto. Zu widžo, džełče wón jej
 napšchėćijnwo a džełče: „Derje, so džełch, ke mui je hólčez pšch-
 ičhoł, tón nima ani nana, ani macžetje, ani bratra, ani hotry,
 wón ho mi spoboha, wimni jeho hoču dom, ja byč čhyt, so by
 nėtotre dny pola naś wołtat.“

„To čhu čjinicž“, wotmolwi Ćana, „a my móžemy jeho
 pšćnacž, hdyž dlje wostanje.“

„Tak je“, džełče Ćodan, „a jeli pėtny, kaž ho mi sba, a
 nišojo nima, a je wėrnolėž rėčak, dha móželč jeho wośtrowacž
 a ja swoje džežo pšchicž. Ty žanyh džečji nimajch, a by je
 tola rad wšata, tu maśch hólca, tón je bižom trochu wotrośt.
 Ale ty durblich ho Ćurja tež prajełče, dšchto wón k temu mėni.“

„To ho wė; ale tón temu pšchėćijnony njebudje.“

A w tajlich rėčacž pšchitbđełchaj wonaj k hėćeje, hdyž tón
 hólčez hebžijche, tón pał, jaso bėščaj k njemu doħčhoj, stocž
 horje a stejełche wjeħetu pšchod nimaj.

Ćana jeho widžo, džełče k nanej: „To je šchilowanj hólčez“;
 a džełče k njemu: „Žano, pój jo mnu dom, jeli so čhyelč pėtny
 byč, dha móželč nėtotre dny pšči mui wostacž.“

Jan pohłada na swoju ruku, na tu cšornu šchńrku wołoto
 njeje, a džełče: „Daj, ja čhu pėtny byč!“

„Što dha maśch wołoto ruki?“ džełče šchokawo.

„Ja mam wołoto njeje cšorny šchewjerł, dołėž je moja macž
 wumjećeta, a wołoto tšobuta mam tež tajt.“

„Štób je tebi to čjinič?”

„Žena hólčca wostacž na polu, wona rėta Ćanta, a je
 i wajełche wšy.“

„Ćanta je pėtna hólca. Ale kał doħho čhyelč to wołoto
 ruki hoħycž?”

„Tak doħho, doniž njebudźeće prajicž, so hym tež pėtny kaž
 Ćanta.“

Stary Ćodan a jeho dšowta na ho pohladnyčhaj. A stary
 Ćodan džełče: „Tón hólz njeje hšupny. A nėł, Ćana, dži, praj
 Ćurjei dobery wjećor; a ty, žano, čjui, so twoja cšorna šchńrka
 i ruki pšchitbže.“

Ćana prajełče nėł swojemu nanej dobru nóż, tehornuja tež
 Jan. A wonaj džełčajta hromabže duzy hebī, to a wono
 powjedajo. — (Pšchitbđonje dale.)

Časowotšhorjenu.

Jedyn bohaty młodźenz w Romje mjełaje doħi cšoħ dla
 nėłajšeho cšęłčeho brata na tšorotaju lėćec; tšćnczaje wón saho
 woħłori a tu strowy. Duž wón prėni tđečž won do šabrow
 džełče a bėłche kaž nowonarodźenu. Wón nėšto swoje woħlicžo
 k njeju woħroći a džełče: „D ty hščėdwinu Wožo, moħł-łi tebi
 cšłowjet nėštoj šakacžicž, kał ty čhyt čji wiśho swoje jamoźe-
 nje dać!“

Tole hščėdźiwu Ćernas hšwšchėłče a k bohatemu młodźenzej
 rjełny: „S woħłota wiśakne dobre bary pšchitbđacž; tam nje-
 jamoħelch ničo hčac. Pój, hłėdnj mi!“

Młodźenz ja pobozijnim strowom džełče, a wonaj do cšėmneje
 hėty pšchitbđełchaj, tam bėłche žama žakolč a žame hujenimwo;
 pšchetož nan tšory lėčejche, a macž pštalajche, džečji pał bėchu
 nađe a wo hłėł wołacu. Duž ho młodźenz stóbi. Ćernas
 pał džełče: „Hłej, tute je wołtat ja twoj woport! Hłej, jowle
 hu ščiejewi bratja a šajupnizaj.“

Duž tón bohaty młodźenz swoju ruku nad nimi wotewri, jich
 bohacž woħbariwiczi a tšoreho hładowiczi. A čji woskiewjeni
 hłudzi jeho joħnowadu a Wošeho joħbžela mjenowadu. Ćernas
 pał ho pobmėntny a džełče: „Tak woħroćuj ty pšchego swoje
 dšakowne woħlicžo naprijeđe k njeju a wotom na šem!“ F.

Nakhwilny zamowlity redaktor: K. A. Fiedler.

Čiśčef a nakladnik: M. Smolef.

Sy-li spěwał,
Pihnje džělaš,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Prez spar měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwał,
Swěrnje džělaš
Wšědny dny;
Džěš pak swjataj,
Duši daty,
Wotpoćni ty.

Z njebjes mana
Njeh či khmana
Žiwosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřěw će!

F.

Šserbske njedžělske lopjeno.

Wudawa ho kóždu hobotu w Šsmolerjěz Inhibicijšćeketni w Wudnichinie a tam ja šćhwórciktnu pšchedpřatu 40 pj. dostać.

Šćtomibi.

Šit. 18, 31—43.

Štowa džeršnišćeho šćjenja hu kaž šwont, kiž nam pich-
wolaju: póštny čož ho bliži. W tutym čožu š Jesuškum w duchu
horje čěhnišćemu do Jeruzalema, hěbi rošponuju, šaf hu wšćhito
dofonjane, šćtož je pšěš profělow mo čělowišćim hynu pišane,
šaf hu pobanoni podatu, wušněšćeny a hanjenu a šapřawany,
šaf hu jeho křidowali a morili. A šćtóz to čěni a k temu tež
te wofěbite Bože šćlužbu póšćneho čoža a te žiane wot šćubom-
neho towašćtwa wudate nižiž „Šwajaty pšć“ wužiwa, šćnje
wot teho wulle žohnowanje. Ale prawu šćěšćejšćian njeha jenoz
w póšćnym čožu š Jesuškum horje do Jeruzalema čožawěš, ně,
hož žyle žiwjenje ma to hěžo: Štaj, my džěny horje do Jeru-
salema. Š tym wužiwanju: hěže džěny, po šćajšćim pučju
čěhnišćemu, šćto naš pšchedwóža.

1. Do Jeruzalema Jesuž čže. Štowne měšćo židowšćeho
kraja je wotšćinjeny kóž jeho pučowanja; tam čže wón tón
pošćebni šćuf hwoježo žiwjenja dofonjež, wumrějež ja brěchi
žyleho šćwěta. A tola, je woprawdže Jeruzalem tón kraj jeho
pošćebnišćeho pučowanja? Je jeho row w Jeruzalemie to po-
šćebnje, šćtož je wón hěbi žadaf a došaf? Wón žam na w
šćomni: na šćěži džěš budže wón šćo hnaměš. A šaf krašnje je
šćo tuto šćowne dopješćenito! Wšćje tamneho šćěšćeho Jeruzalema
widži Jesuž drube Jeruzalem horšaf w njebjech, tuz je tón
pošćebni wotšćinjeny kóž jeho pučowanja, tam wón čže a tam
je wón pšćidžof; hěž je horje šćip do njebješ, je tam hwož kra-
lowiž tróu nafupit, hěž je něšto hědži k prawizjo teho Wóža. Šćaf
někotry puč njebjež tež ty hějom šćof. Ka kóždym měšće ty
tola wěšći šćamě a wotpohlad, ty žiwi tola njehajšće podarno

čěnič. Šćito hu žnawo tež došćip, šćtož čžešće, drubdy drje
tež niž. Ale hěž hěbi hwoje žyle žiwjenje jako pučowanje wob-
šćadujěšć, hěže dha šćoněžnje čžešć, šćtož je tón wotšćinjeny
kóž, šćtož čžešć došćip? W čžachod do tureje wóšćny šćny na
drošć hšćto pučowarjow nadešćit, kiž šćajnje pučowadny, ale
hěže po prawym čžešću, hšćam njewjedžaju; to hěžu dundatojo,
kiž džělaš wozpěch, kiž žaneje domišćny, žaneho wofšćěšćeho
žadanja wozaj njeměšću, hěž hwož hšćod k naprošćěnym hšćěbom
šćojojež a ja wšć nšćajše lšćowo namafěšć. Šćaf někotry šć nich
njeje w žušćje šćudny kóž wšćaf. Čžěny hu po hwožim šću-
šćowšćim čžowjěku tutym rušćaj? Čžěny hu šć tym šćojojež,
šćo to a tamne žadanje po šćěšćim šćojoješćaj hu nam do-
pješćni, ale to najšćubšće žadanje hwojeje dušće šćajerobžěšć?
Ně, my wěny, hěže džěny, do teho Jeruzalema, kiž tam horšaf
je; najšće něšćěžšćenile prawo je w njebjechod, my nimamy šćny
žane wofšćajnje měšćo, ale to pšćidžobne pyšćamy. Čžěny-šći jo
paš namafěšć, dšćebnišćo po tym pučju hěž, kiž tam wjedže.

2. Šćenišćim hšćowšćom Jesuž šćitón pučju wopšćije: my
džěny h o r j e do Jeruzalema. Jeruzalem na horje leži, šćtož
tam čže, dšćebi potajšćim horje hěž. Šćowaf hu wšćaf šća, šćaf
Jesuž po tutym pučju njebje horje šćof, ale dele, pšćěžo dale dele
do ponizowanja, do čžěhwošćow a čžěšćěpjenja, doniž šć nim dele
nješćěže do rowa. Ale wšćo šćěšćěšćijana widži, šćo je Jesuž tu
tola horje šćof, k pšćěžo krašnišćěnu šćowjenju hwojeje po-
šćušćěšćě, šćubšćěje, šćubšćěje hěže do hšćerjeje. Žešo šćobž-
nišća krašnowěž hu šć njeho nanajšćajšćišćeho hšćěšć, hěž hu žiwu
wšćněšćajna a hanja, křidujna a morja, pšćidžof tu wón šćowi
jako to jehno Bože, šćtož hšćě žiwěta brěchi njehje. Žešo dla je wón
pšćěšć ponizowanje šćof k hwojěmu pomšćěšćěnu, pšćěšć čžěšćěnje
k pšćěkrašnišćěnu. A po šćajšćim pučju mamy my něšto hšćobžěšć?

Mo naščim čelstnym žiwjenju wschaf tež najpródny reča: my džemy horje. Esstaby ho čłowjek narodzi, žde na pomoz družich potafany. Ale jeho mozy bóryh sapocznu rojez a pschibowacz, tež jeho duchowne mozy ho roswiwojaj, i nim dže horje. A hdyž hebi młodžyža pschepstajich, kotryž w polnej strowosći steji, abo muža w najšepčich letach, kiz i njewotawazej pilnosću wschitke czežoty hwojeho powotanja i losłojšu pschewinje: njestelciti wonaj kaž na wješčichu hwojeje mozy? Ale tak tola njewostanje. Njefacjowadach hnanu hca, to wjazy to njejšy, ištož hy něhdy byl, fo eži džeło abo puč, kiz eži něhdy žoneje práwy njefacijosche, nětko czešto padnje? A tak i čłowjekom, kiz tak wješele horje džěiche, pschego bóle dele dže, hdyž staroba ho bliži, doniz i nim sfoncžnje dele njepodže do rowa. Njefotry sestarijnty ho do teho njemóže namafacz a je teho dla wobužny a je hwojim morfotarijom a stozženjom hebi a tym hwojim žiwjenje czeše czini. Wch čelstno žiwjenja, kotrež sfoncžnje dele dže, my njemóžemy pschemenič; wščo eželo je jako trawa a wšchitka čłowječza krašnosć je jako kwěta na polu, trawa swjaduje, kwěta wotpadnje (Nef. 40, 6. 7). Ale runjež i najšim čelstnym mozami nawpłedni dele dže, wo naščim duchownym žiwjenju pschego plači: my džemy horje do Jerusalema. Šw. Pawoł nam ras wuklad do hwojeho strowosneho žiwjenja polkicža, hdyž 2. Kor. 4, 16 rjeknje: Šacz runje našch swontowny čłowjek ho staj, dža wschaf tón strowosny ho dže wote dnja wobnowi. Wón eže protje: runjež hyn džeł wote dnja pschego štaršchi a šlabšchi, a runjež psches pschepstajenje, kotrež nam w šlabje hwojeho Šbóžnita naškyc, moje čelstne mozy pschego bóle wotobczajaj, runjež hyn Jesuša dla stajnje na hujerež wudawany: to, ištož je Jesuš do mnje přodšil, moja wěra, ljubosć, radžnja, ičerpšiwosć, pošluchnosć, we wschitkim tym njewotobczajaj, ale pschibczera, — haj wón wě, puč czešnosće wjedže je krašnosć: našča žalosć, kotraž je krotka a lóžta, dokonja wěcznu a psches měrn jara wuklu a wažnu krašnosć, nam, kiz my njeschadany na to widomne, ale na to njewidomne (šht. 17. 18). A tak, luby fšchesežijano, stupaj tež w pschego do přebda, fo dale pschidžedch w hwojim pósnaču, pschego bliže k temu fuanjenju, kotrež je eži Jesuš w hwojim hwojatm žiwjenju šewil, hoń fa hwoječenjom, nastup pschego wšchitki šhdženič dokonjanosće, je wschaf tola twoja pschistrowosć, fo by Woži čłowjek dokonjany byl, f wšchemu dobremu štitku hotowy. A džeł eži pschi tym ras wutroba spadnječ, dofelž je eži tajke prózowanje druždy žara ežeže, twochtuj ho f tym, fo je puč w doli dreje lóžich džiš horje na wyšohu horu; ja to mačh pak, hdyž hy wješčel horu dozpy, ežim krašnijšči roshlad, tajkiz w dolinje ženje njebh mē. Wono je tež próžy hódny, hacž je runje šhale, šapreč lóžich, kiz hu šchóbnce, kiz hu frownym sawjednie; wschaf ja wěn, fo i Wožoh tróna na mnje ežata czešna tróna, tu ja i hrady doštany po tym krotkim bėdženju.

3. Ale došahnu dža moje mozy k temu, wuwjelež, ištož bny rad džyfl. Wobu budž džaf, my njejšny jenoz na hwoju mōž potafani, my mamy hwočeho pschewozberja, kotryž nam pomča. Štaj, my džemy horje do Jerusalema, Jesuš ečknje, je tch dwanaće f hebi wšaf. Tu widžimy, fo je Jesuš rane sačowanja mē, kaž my. Kaž je nam k trowštej, hdyž mamy w czeščich hódžinach hwojich lubych wotlofo hebe, tak ma Jesuš to wutrobnce žadanje, na tutym pučowanju i hwojemu czešpjenju a wuwjeležu hwojich wučobnitow pschi hebi mēč. Wón eže f nini, woni dyrbja f nim hieč. Tak hu hromadže puč horje do Jerusalema nastupiti. Ach, my wěny, eži wučobnitzy nješhu pschi Jesušu wostali. Žado hu tón puč pschego czeščiti, hu woni wšchitzy wosečšali, a tón naješčejši džel je Jesuš dyrbal hamlutfi hieč. Ale runjež hu woni jeho wopuščejšil, wón jich njeje wopuščejšil. Žato woni pošdžicho won czešnidu, to ewangelion

pschipowjedacz, je wón jim to šlubjenje hoču dat: Štaj, ja hyn pola waš wšchitke dny, hacž do sfoncženja teho šwěta. Tuta wěštosć, tón šrujes je pola naš, wón naš pschewodža, hdyžstufi džemy, wón nam pomča, hdyž ho šlabi eženju, wón naš šchituje, hdyž nam štrach hroty, jim suužitnosć dawafche, hwoje dželo šwětu došojecz, doniz nješhu fa nim ežabuhl horje do njejšcheho Jerusalema.

Tež ty, luby fšchesežijano, hwoju drohu njetrebošch hamlutfi ežabnyč. Nětko lubny hočupucžowanjom njeje twój Wōh eži pschitowarščif. Nimanaj wjele pschicžim, ho jemu džakowacz, fo mačh twojich lubych wotlofo ho, kotrymž mōžech ho dowěrieč, kofiz i tobn sačuwajaja, kofiz hu šwóltiwat, wjelež samóža, tebe podpjeracz a i tobn wōžneč? Ale družih czežoty pschitbu, hdyž eži žadny čłowjek pomhacz njemóže, a šchto dža eži ruknje, fo šmēčel tch, kofiz hu eži wješele a radosć, pschego pschi hebi? Šaf něloty f tch, kotrych hy juaf a kotrymž hy bliffo šrejal, tu wjazy njeje, a ežim štaršchi budžech, ežim bóle ho wošamocženy a wopuščezeny sačuwajach. Ale njeje-li ty sfoncžnje tež žaneho čłowjeka wjazy pola hebe mē, jedny eže nišhy njewopuščejšil, twój Šbóžnik. Tón je na ranju twojeho žiwjenja, pschi twojej fšchewinzy, eži šlubit: mōj, ja a ty, ty a ja, mōj džemoh horje do Jerusalema. Wón je hwoje šlubjenje džejšč. Ty wschaf hy jeho hufio wopuščezje a hy špatal, po hwojim hamgnym puču hōdžič, ale won tebe njeje wopuščejšil. Pschego šaho je wón eže na prawy puč wrěčo wotaf, a hdyž hy ho f njemu wrěčil, wón eže njeje prez stozčif. Tuž daj ho tež dale wot jeho rukf wōdžič. Njewošch hebi žaneje radu, tón, kiz je tam w Žerichu šlepemu widženje šaho dat, wē tež tebi prawde radščič, fo ho nješchidžič wot pučža horje do Jerusalema. Šantješ.

Pomoz fa duchownu šlepocž.

Lut. 18, 35—38.

Pōježe, šlepi, pōježe ruče,
Šwětko šwěta nimu dže!
Wopuščezje te hřešchne puče,
So wo šaho widžiče.

Šaj, njech wšchitzy wotajaj:
Žeju, šmil ho nade mnu!
W kōždej jeho šwěttej prušy
Pomoz je we waškej nušy.

D duž šhwatnje džiče k njemu
Š rostacjom a we wěre;
Wuštorže wšchu nušu jemu,
Wušhadžaju i ežimwoče.
Wón wam wōčzi wotewri,
Ežimnu dušhu wōšhwěčšil,
Wnuwože waš f hřešchow pada,
So wam šhadža Woža hradja.

Ešchōž dže k njemu, wobšobōžnje
Dušhu f jeho šahžubju,
So ho Wože džičjo ežuje
W hwojim lubym Šbōžniku,
Šob kotrymž wón žimy je
W draječe jeho prawdosće,
Tak fo w nowym šwětle šhdžiči,
Wěry ežeršwe přoby přodžiči.

Mi tež, Jesu, sahoj hnadnje
Moju splepjeć, khdobu!
Ach, ja prošet ćzalam zdanje,
E sam hej pomhacć njemožu.
Epožć, jo s křiča tvojeho
Dotanje mi pomoz ho,
Zo mohi w twojim hwiće khdodjeć,
Zeno t tebi duřdu wdhodjeć!

K. A. Fiedler.

Bobožny wofaj.

We 7lětněj wójnje pchidnje katolřki řhorwat k ewangelftemu
předarzej w řhocřebu a žadaće hebi hwiate wotkafanje wot
njeho. Tón duchowny wobaraće ho s wopřědka, jo jemu jako
katolřtemu wdhodjeć. řhorwat k njemu praji: „Ja wěrju do
Řnješa Jeřuša, njaju jeho řižon doho, njedostach pať pšči hwojim
wokolozahanju doho žonu řkladnoćć, ho je hwojim Ešobžnikom
Jeřuřom řkřyřćuřom řjednoćć; njebudžće-ři mi Bože wotka-
fanje wdhodjeć, dha maće jo wy něhdy řamolwjeć.“ Ra to hwoi
duchowny do jeho požadanja, řhorwat padny na hwojej łoleni,
řpovjedaće ho s wulkej wutrnocću a dořta Bože wotkafanje pod
njele hylřami. Pšči wotnřdženju dźakowasće ho hiřćeje wulzy
jara a rjetny k duchownemu: „Ja mam Řnješa Jeřuša wulzy
jara lubo, mořy ty jeho tež lubo?“ A jako duchowny wotmolwi,
řo ma jeho tež lubo, dźeje řhorwat dale: „Njeđ hmođ bratraj
a ja mam cze tež lubo, njech řy ty katolřki abo ewangelfři; pchěš
Jeřuša řamolwćy dženy řbžni być. Wola njeho w njechu
wdžny ho řařo.“

Ja a mój dom dženy temu Řnjeřej řlužić.

Jof. 24, 15.

Řtob: Rať rjenje hwićeři řernićřa.

Ja a mój dom řny hotowi,
Zo byřny Tebi řlužići,
Ty Řnježe wřćeho hwića.
Řtobž Ty nam hnadnje řpožći řy,
Zo Tebi řařo hwićejny
Sa nařće řerřće łeta,
Mała, prawa
Domna ćřwōda Twojoh řuda.
Rať na hwićeře
Wotřań, Řnježe, w nařćej hěće!

Wřćeš Twoje řlowo řospochi
Njeđ rořhměłi a wuřwojeći
Duch řwřaty duřće nařće.
Ty řan řy hwićo řwřenja,
Řiž řařne pšči nař řeřhadža
Tež w cžemnoćći a řrařće.
Eřwěćz nam, řřež nam
Boži manna, řerřřoh' řtana,
Řerřřeč' ćřerje,
Hacć budženy w Twojim měrje.

Řaj, Twój měr na nař wulřwaj
A řohnowanje wřćitřim dať
Tu w domje řjednocženym,
We luboćći a řeđerpnoćći,
We poutřnowoćći, nadžiji
We tebi řlowarčženym
So my tať řny
Twoji wěrni, prawoi, hwićerri,
Řiž Ty wdhodjeć
A do Božoh' raja řłodžić.

Ra Twoju hnadu twarjeny
Njeđ řteji dom njepowalny,
Eřwěćz we nim řrařnoćć Twoja.
Rať s měróm řny we cžemnoććach,
Raž njedōtřnje řo řabny řtrach,
Řdžž řo tež wdhodžy boja.
Wěrni, měrni
Tež we nožy, w Twojej nožy
Wřobženje
Wamny, Řnježe, w Twojim mjenje.

A řdžž tať wřobžeřćy nařć dom,
Dha řwaruuj nař pšchēd hordřenjom
A řadoććeř toť hwića.
Eřho pomha wřćo řdžž wutroba
Ra dobytym dźełe wotřudža!
Wřćo hwićne wotřal łeta.
Trajna, řtajna
Je ta hnadu, kotraž řada,
So my Tebi,
Řnježe, řwi řny, niž řebi.

Řdžž řnjertny jańđel řrudži nař,
Rař, řuby řny, wřřćituj řař
Wřćeš řłodfoćć w Twojich řlowach.
Ty řłudžić: Duch a řwřenje
Je moje řlowo řawřenje
Pod řřižom a pšči rowach.
Praj tať: Eťaj wřćah
Eřřly hwoje, dźećzo moje,
Wřćnoćć ćřařna
Budže wěćřia řadoweč řrařna!

A najbōle Eže řprořny,
So Twój Duch by duch domjazy,
Řiž pšči nař mōžnje řnježi.
Tón řłodži řuboeč, řpōžćwioćć,
Wěr, ćřiřtoćć, ćřiřoećć, řubnoćć
We wřobdže a řhěži.
Eťawaj! dawaj
Tón dar řrařny řa pucć ćřařny
E wřřokofeře
A řon řpožć nam do wěćřwoće!

E dźeł a po řhěrřuřću wot Ř. F. Spitta, ćzo. 549 nēmřřić
řpřewarřćich, řpřewat Jan W a i t a ř.

Ja n

abo

Epřwaj a dźełaj.

W o w e d a n ě ž k o s a m ł o d y c h a s t a r y c h
wot

Ř. Kulmana.

(Wotřačowanje.)

Žurij heđžeře doma w řhěži pšči wuhnitćeřu, bē łāhežej
na łoleni řepřē a řlowu do dōńjom pōřožit, a hładāře na wōř-
nitćeřo, řať řo tepi. — „A hłaj, Žurjo“, řapocja řana, jako bē
k njemu do řhěže řpřita, „řow eři řečle nan hōłza, řeli řo džeřch
jeho mēć, a da eři dořy wječor prajće.“ Žurij řeřařny prawu
řuku ř prawoeho ły a wotřa na łewē řamē řepřerjny, a hładāře
ř pōřřymaj wōćřomaj na teho hōłza, a prajćeře hwojej řonje:
„derje ja ho dźakuju.“ A řana dźełe a eřnjereře hwoje dźeło

wó jnowe a we hroździ. Zan pak stejsche i wočomaj na klofata wobroczeny, klošak pak jenu i khtunym wobliczon a s prostymaj wočomaj do woblicza hladaje, nejprajejde pak jenu ani kloweža. Jako to žnu khtuiv trajejše, počo žo Zan sa wučomaj drapacz a wobladowaje šo ja klošatowei, ta pak cziujese, kaž by ju to wšoho ničo nještarało, a dželaše swoje dželo, klošak pak wšeho jenaf na njeho hladaje. Zan njeuodžeje tajte khtute wobliczo klofata dleje njesež, wobročeji šo na bok a počo cziho platač. To bė to, šhtož klošak dzyjše, a s teho pójna wón njehču abo twjerdu wutrubu džėjeza, wón teho dla něk pščešta i khtuwočeju na njeho hladacz, prašesche pak jcho i wotrym htošom a džėje: „Kajte mašy njeno?“

Zau hjo potrožji, jato khtuwoča mužo hruiby blóš saštyšča a wotmolwi ščepeštaj: „Wli Zan rěšaju.“

„Wó, pój hem, Zano!“

„A tón hólcěz i njenu pšchtupj.“

„Daj mi twój kšlěbowy měšak.“

Zau na njeho i wuskimaj wočomaj hladaje a czihaše měšak i ranjenu. Klošak jón wša, žwi jón hromadu a položi jón do wobruja a džėje: „Tcho wjazy njerjebač.“

Jako Zan tute šlowa saštyšča, šdychu i kšlěbowa a kšly wujadu šo jenu i wočow.

Klošatowa tež pšchtudže a hladaje, šhto bė šo štato, ale džėje šašo njelczo přecz a njepřaji ničo. Wóni šwoječo mužo jara derje suajeje. Šduž dzyjše wón něšto prawe a rjane wuwjesež, abo hduž jcho duryha rjany kšód džėje, njehwědžeje ničo i nim rěčež, hewač bu wón jamlyny, a s žyčeje wězy ničo njebu.

Košak pak šašo pola wóhnuja na wobej ruzy seprjenu hēdžeje, kaž předy a hladaje, tak šo tón kšlěbowy měšak paleše a jato bė wšeho na popiel špalene, štaže wón a džėje: „Šana, hēže je moja nowa mēža?“

„W draštkowori budže,“ džėje Šana.

Košak džėje po nju a pšchtudže i njej a džėje: „Zano, czišji twój kšobuk na hnoj.“

Zau štočji i hēže a pšchtudže bjes kšobuša šašo, a klošak da jenu šwoju rjany nowu mēžu. —

Wón wostaji něko teho hółza a džėje do jštwy a kzyjeje bšido, wša škšlu a drjebeje kšlěb do njeje, klošatowa pšchtinje młoko a kšy a wonaj kšymičtaj šo po wušpěwajach pačerjach i bšidu a jēdžeštaj. Zau pak wosta wostaj a kšy šo, hēžež bė předy klošak hēdžak.

Pšči wječeri powjedaje klošatowa šwojenu mužej, šhto bė šo njes nanom a hółjom w holi štato a fak je i nanom rēčęta, šo durybi tón hólcěz jich wostacz, jeli šo budže šo derje šdžeržez.

„To hjo hodži,“ džėje klošak, „a mi hjo šba, šo ma tón hólcěz dobru wutrubu, pšchetož šhtož kšy i s nim špytował, to mi wobšwědęa jcho mjehku myšl, a s teho hółza budže dobru cšlowječ, hduž budže prawje nawjedowanu.“

„Wón tež je rjany hólcěz,“ džėje klošatowa, „a ma rjane wobliczo, a šmęje žylje kšimajchu nahladnošę, hduž budže wutrubę a w czištej drašę.“

Tak rēčęštaj pšči wječeri hromadže, wostajičtaj w škšli młoka, a klošak pšdžerjebi do njeho kšlěba, šawota Žana do jštwy a džėje: „Pó, kšy šo a jēš.“ A wón ham tež wosta pšči bšidže hēdžo, klošatowa pak džėje wot bšida na swoje dželo. Zau jēdžeje a klošak jenu je špobobanjom pšchtinadowaje. Po kšwiti džėje i njenu: „Zano, šhto šebi ty pšči jēdži wšlěč?“

„Ja kšy jara wječęty, šo kšy i fak dobruw ludžom pšči-šęak.“

„A cžešo dla kšy my i tebi fak dobru, wšęak nam ty ničo džęak nješy, a kšy nam žylę njestaj?“

„To ja wěnu.“

„Dopomni šo, Zano, cžešo dla kšy my i tebi dobru?“

„Dofelž ja ničo nimam, a wy moče teho dla želnuwočę šo muu.“

„Nješji duryš ludžo i tobu želnuwočę něti?“

„Ně, fak dobruč kaž wy šęže, hščeže nješjym namakal.“

„Ale my kšy dočę pščečęšči džęzi widželi, a nješjny žanenu to czišiti, šhtož tebi czišitny a hščeže czišiez dženy. Žnaješ ty Wšoša Wječęhęcho?“

„Moja njeboba macž je mi wjele wo Wšy powjedata, šo je wón njebjo a šemju a wšitiwo, šhtož na nimaj je, šwarit, šo wón wšo šdžeržnje a wobitara, a tuch ludži — ach něk wěni! něk wěni!“ rēčeje Zan wječęle dale a kšly bēžacu jenu po kšzomaj, „něk wěni, šo je mi Wš šašni dobru tola wšę wobradži. Džęuš popodrtju kšy Wšoša prošę, šo by mi hoišowu dač, a šo njerjebač w šunje šimjerjnyč, a wón je moju přštwu wšęhšęak, a je wam žęšit dobru wutrubu, šo šęže šo na nni kšwiti.“

Jako klošak tole kšyčęje, tręjeje šebi tež kšly i wočow, šawota a džėje: „Šana, pój wšęak!“ Wona pšchtudže. — „Šana“, džėje wón, „tón hój moče tež Wšoša prošę, a Wš jcho kšyšči. — Tón hółz durybi naju wostacz, jeli šo ty dzyšę.“ „Daj“, wotmolwi Šana. A wonaj dašęštaj šebi ruzy, cziče kšly pak šo jimaj i wočow wujadu. (Škōčęnje pšchtowdnę.)

ČZaš.

Šeli žiwjenje lubujelš, dba čzaj njerošbrojeji, pšchetož i cziša žiwjenje wobteři. Šak mjelę wjazy čzaj, hacz je trěbne, njerošbrojom je žanjom, wšęšo šobowajo, šo špizy kšęta žaneie fotošęti njepapadne. Šduž je čzaj mjelę wšęmi šabłami to najdrohotašę, dha je šabitwanie čzaj najhšče pščečęšętw; pšchetož šhubyeny čzaj ženie šašo njenamakalš, a ičtož „čzaj dočę“ mjenujelš, rēta pšchetowščęne „pšęemako čzaj“. Duž dha šaje štanajm a džęšajm, a to te džęta, kotřę šu najš nadowš, dha wjazy šdžęlamu a wščo šępe wuwjedžemy.

F.

„Bombaj Wš“ njeje jenož pola kšęšow duchownych, ale je tež we wšęch pšędawacnjach „Serb. Nowin“ na wšach a w Budyšćinje došacz. Ma ščtwóřęšęta plačji wón 40 pj., jenotliwe czišļa šo ša 4 pj. pšędawaju.

Sy-li spěwał,
Pilnje džětať,
Strowja će
Swójby statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Prez spar měny
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džětaš
Wšědny dny;
Džěań pak swjaty,
Duši daty,
Wotpoča ty.

Z njebjes mana
Njeh ćí kłmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokrěw će!

F.

Šsersbke njeđzelske łopjeno.

Wubawa ho kóžbu hohatu w Šsmalerjez smičejšičkefetu w Dubaichim a je tam sa šchwóšičetnu pichedpřatu 40 wj. doštać.

Šnwofawit.

Mat. 4, 1—11.

Žesůž špytowany.

Do hwojateho póšta hny jaho šastupiti. Škutne myšle š fšchěfšičjanami džěja a jich na jich puežu š Žesůžom po jeho čerńojštej dróhy pichewodžěja. Šaj, našej puež ma buež š Wožim hynom. Wono njeje došchaze to a wono wjedžěž, š hłown móg, derje šnacž ale wo to je čěńtiež, šo wěšny a njechmly po prawym puežu dróhujěš. Włodnyh fšchěfšičjanow šo pšahi kóžnu tuteho čějaša do konštituzije prašćeja, šcho wo fšchěfšičjanuwoje wjedžě. Žim pak tež duchowny praji, šo bychu hwođčěńenje wotpołožiti, šotry je šaložš jich wěry a naděje. Wón nječapomni tež wšpěšnyž, šo je wo to ščěńějše čěńiež, šat šo šadžerža a w bójštinu wofšteja, wo to, šo pšahi wšchelafyž škladnowěšaj, hđžěž je šle a dobre, Wože a njebójšte, možno wšwoltěž, šo ja to prawe rošhudo.

Wjele pruhowanow šo na hwođče je, hđžěž šo hromady wjedženja žada, dobreho, nišneho ščěńěwenja, ša wóžny kraj a jeho wofštaće! Š, šo bychu pak wšchity, šiz šo po šdrwštušnu Žesůžu wšewja, šote ja šwoje hešo wšali:

Š Žesůžom nam dajěje čěahnyž, šo rošhudo pšehje ša to šajto je bójšte.

Wot čěneho wěštu a druhe špyšowat Žesůža wjedže. W puečěńje, hđžěž njeje žěšć ani piež byto, to přeńje žada: „Praj, šo nute šamjenje šhlěb budža!“ Žesůž běšće hlódný, hđžž běšće šo 40 dnjom pošěł. Šajšje by to byto, hdy by wón, šiz šo wot Duda Wožeho do šamotnošće dowjedžem, w hwojatej nutnošći na šwoje šbóžnište šastupišwo běšće šotowal, něšle š Wožeje džěńeje mozy džyl počěžš hěbi ščěńiež, haj š tym šbóžnu šlužbu ša čłowěkow a jich duške na šo wšacž, šo šo ja šwoje

čěšto štara! Š Woži Šsyn, našej šnjež, hnydom pštný, šo by na něšto jemšte pšěhichol a š prawdy wšuchol. Wjedž, hdyž prašćenje dla ščěńěwenja na tebe šo da, tebe čěńieži, šat by šhlěb doštać: Čłowěk nje wot šhlěba šameho žiwu, ale tež wot Wožeho šłowa! Šhlěb a Wože šłowo wšnu w hromadže, šo šo hny njeby dat šawjeleš. Š šamjenjow šhlěb čěńiež, što štore našej šat dalošo rošhwođčěny lud šamže. Šcho je wójna dokonjata: š počškow a šočšow čłowěku žyrotu čěahnyž wučěšiti. Š powěšta šameho šo ša pizowanje, hnojenje trěbne džěšć čěahni! Šalokopšchěńěńenje nječewo naš wot teho, šladadž do wšchotěšće, nječewo wjedže. Šak Žesůž, šat ty, šchěńěšiti šy, šo na šwój duchowny a bójšiti džel dopomni! Š hny šreka pšahi tym, pšchimatý šhlěb šabjež abo potłóčěž. Šladaj šo, šo njeby š njeprawom šhlěb w tymke čěńěńim čěahni na šo ščěahni. Wono je šhgate, še šnadnym džěšom šo žiwiež, ale džyl ty druheho čłowěka šhlěb, šwěrimu nječěšo wšacž a hěbi hwođčěńje šachjež? Šwajšch šo, hěbi nječěšo žyrotu a potłoby ščěńiež w pińžu, wšchěšiti, na hšubje, hdyž bratija a šotry tradaju. Tež ty šy ja jich šěpšě na hwođče powoław. Šadšcho tola šuff hlódný buež š nimi! Šak špodšimnje šreka wo Wójšahnu: „Wón běšće 40 dnjom a 40 nozow pola teho šnješa a nješěđšičšče žaneho šhlěba a nješpěšěšče žaneje wody.“ Wjele čłowěk šamže wšchěńěž, hdyž je to ša hwojatu wěž. Tež našša ludowa wěž je šwěčěńa ša Wožu pravdu a Wože škaleštwu. Dopomni šo tež, šat špotojni šy čěi wšyž něšdy š jednym hlěšom a š wodu byti, šo njechdu do hěšča padnyti š wumyšlenjom a nješpotojnošću pšahi žyrotje a šenišćih potřebnowěšaj.

Šašo šupimý š tym šnješom na wšchotěž, na šotřěž čže jeho špyšowat narěčěž: Pšehjež šo deš! Škocž deš pšeh ludom, šiz tebe potom hnydom čěńieži! Šak pat je Žesůž pomalšu a

zyle hínat dyrbjal f pšchópínacšju pšchítč, hdyž tam morvecho poda. Níz pať fa hwoju, ale fa hwojeho Wátzowu cšejč wšcho. „Wótče, ja hým twoje njewo njewit tým cšlowjetam.“ „So bychu wšchítzj Wátza cšejčšlí.“ „Ty, nuczobnitšo teho Knjewa, kédžbu, tať wón Boha njecha spytowacž. Někotry, kíz je fa wulke nahladnoščju pšchod hwočetu honit, je padnył, hwoju wěru šhubit a zohnomanje na štutju hšchče f tenu. Ty wuczomniza a šchefečšjanfa, dzyła ty šo do pšyhi, hofarta a prědného, šdateho waščnja dačž? Njedašč šo po tým štožič, kotryž pol nabi marwowmu drohu dže a na šchžju wšyž? Něčo fa hebe — to je jeho słowo! Wšwane potajništvo Božje mozy toľ wostanje, šo ty njepytajšč ja hebe njčo, žani prědnu nahladnoščž, žaneho rjaneho žiwjenja. Pšchod tým Knjefom plačži njehčičiwosčž a woporniwosčž. Kaž wjele ty famožščh šprawu, ponížny a cžšfće wutrobny byčž, tať dalša šo Bohu špobobašč a móže wóu tebe f dobremu njes družiti, w domje, wo wšy a wošadže trjebačž. Njeje to dže troču hóřka, ale tola tež frašna wučžba wot templewcho wjeřcha fa najše žiwjenje? Ach, šo by naž našč čaš, kíz tola poľaže, šo njčo wulke na žwěče njewobiteji a njčo nahladne njedžobanje, naž to pomha wmečž!“

Pšchego frašnitšo jašni šo pšchod Knjewa Žesušowymaj woczomaj. Něktoľ šo zyteho šwěta rjanosčž a frašnosčž na tamnej wšfšeľj horje pšchod njutaj rošččeri. „Ach, šo bych ju hžjom wobljnčšit, o, šo bych, kotremuž je data wšchitka móž na njebju a na semt, ju bóřy do hwojeju rukow dostať“, taťte a podobne myšle šu šo wěče w nim ščebate. Tola jenož wošomiti. „Ty dyrbišč Bohu, hwojenu Knjefej, šamenu šlužičž“ — taťte hwojate depontijčeže na Bože šewjenje a šlowo jenu hřydom šašo šawjedne myšle šejchri. „A šcho čšemu ny rjež, hdyž š Žesušowym kraľstwom na hřwěče tať špěšnje do prěda njedže, taž wyam to jeho pšchěžššo rady wšat! Pšches bėdženje dže f dobyčju, pšches šchž je čronje! Štať šče šo šabudžiti, kíz myšlicze pod špacžom, kaž bylo fa Bože kraľstwo, fraje a worja hebt f nahomaj položičž. Žendžalka móž je, š družej pomozu, jenož níz š Bozej, šhromadžena a šđeržana. Woprawdže šatanške lečeje a pašle wona naložnje, šo by ju šđeržala. Š wotraščenju fa šchefečšjanfa myšl, kíz wšnjaje: Bohu šamenu. Štať by šo ty roščudžit, hdy mošt kraľnowšče móž dobyčž ale dyrbjal Boha a šhryštuša přečž dačž fa to? Wėdženje wo žyly šwět, šhto to je? Štare, něfotremužški šutate šitbi potajnja cšlowštu wutrobu, kíz je pať bydlenje čertowe pať Božji templ. Wobraš potaže wutrobu, kíz njče w hebi Bože šamjenja: Bože šlowo, njewužaj taj šchpručaj: „Šchtó je, šajšž Boh?“ „Šchtó dže naž wotšžčič wot lubořej Božje w šhryštužu Jeřušu?“ dale žyčwiczštu, Bohu martnu. Šwontadž pať cžerčž š wóšidnyimi šwěčjatami, jako hadani, paloni, žebu, šóšom atd., kíz maja na hebi šamijč, hordobčž, njčščšič, njčščšiwosčž atd. Tež njčščšit muž š njčščžom do wutrobny kať, to je šwět, kíz pobožnej wutrubje hřwětočž nacšju. Taťte šamajo šo na šožbohe šchefečšjanfa počšabuje, to řeka na teho, kíz wachuje a ma w hebi Bože šlowo a móž Božje hnadu w šhryštužu. Čšchšitny dya š tšutym najšim Knjefem, šo bychu čertowške nabběhi nad nim šo kanale. Nutsšadž budž to bójšje f knjeřerjom, njch tež wot wontadž čert a šwět njčššastnje naž pšchímacž.

Žyly šwět wšchaf we štm leži,
A je blštko f štaženju;
Dyřcha, pšchšhotuj šo f wěži,
Šhwaraj, čškit wšchaf njšbožu.
Ja hej dale wuprašču
šhryšta šhłnowčž f bėdženju,
Tať pšches pomoz mojob' Boha
š njebju pšchíndže moja droba. Šamjerit.

Duchowna štraž.

Štóf: Ach, Božo, šladaj š njebřekow —
Šchtó, dyřcha, špíšč? Štej na štraži
A modlitwu šo žinaj;
Ach, njepodaj šo wětořej,
Ša njčšjom Duchu pšchímacž:
Šly njepšchčel že wobľcha,
Štš wjele lečeje, mozy ma
A žada tebe ščajwčž.

Čže pyta štwěřičž do hřěcha,
Čži čronu wěry rubičž;
Wón dže twój wotpad wot Boha,
Šo dyrbišč ššóžnosčž šhubičž.
Šđeržšutí wđšji škladnosčje,
Tam jeho lečž čže špšnje
A šajuje f šlenu wabi.

Wón šolča čže do španja
A wo duščji wěřtořč budži;
Šo w štračhe šy, wón potaja
A wujuj bojořč šudži —
Šačž ščóžnje š ržow wušnjte
Ššo šellš šad čži f wutrobje,
Šed šnjereče do nej šhynje.

Naš, Božo, šchituj wo šoždy čšaf
Pšchod šleho ducha mozu;
Še hwojim šlowom šwaruju naž
Pšchod hřěcha čšennej mozu.
Kaž Šbóžniš uatš, njch wojujny
A njepšchčelja pšchěmšuju
Wo mozy jeho Duchu.

Duž šupny na štraž šnužičže
Še šchitom wěry w ruzy;
Šóřčt čšča, woczow, hordosčje
Ššo potom šhubi duzy;
Šly njepšchčel naž wopuščžji,
Wěr na naž cžerče njebjšti
A jaudššo nam šhžža.
(Š jeho špšow šestaj Ž. Škapčč, f.)

K. A. Fiedler.

Lutherowe šlowa f přenjeľ fašni.

Boha měčž, to řeka něščto měčž, čženij šo šwoja wutroba žyľe dowěri. To njčřeka Boha měčž, hdyž jeho na šrontowne waščnje f šubomaj njewužičš ašo f ščewženjom a je šponakownym waščnjom jenu šlužičž. Twój Bóh je to, na čžož hwoju wutrobu pomjeřnjčš, to, wot ččehož šo wšchego dobreho nadžijčš a f čžemuž hwoje wukřowanje wošmječš we wšchěch nušach.

Ty njčdřwřščch dřwřščch bohów měčž. To je tať wjele: Dofelž šym ja šam Boh, dyrbišč na njnje řameho hwoje žyľe dowěrenje štaččž a na nitšo dřwřčcho. Šchtwž na šubáčh potřebajašč, teho šo nadžej wote njnje, pytaž ju pola mjě. Šdyž mačž njšbože a nušu tradašč, šđerž šo fe mni. Ša džu čži dořčž dačž a je wščeje nušy pomhačž. Šenož njedaj wštořej wutrobje šo na nišohu dřwřčcho pomjeřnučž.

Něfotryžški něni, šo ma Boha a wšchego dočž, hdyž ma pjenjeľ a šubša. Na to šo wěčeje špšchčža. Šajš ma tež jeneho Boha. Šle šón mamon řeka, kíz je najwšchědnšči pšchibóh na šenti. Teho runja ma tež Boha, šchžž šo na špšchčža, šo ma dobre dary, šžławosčž, mudrowščž, móž, duča, pšchčžšłstwo a doštojuočž. Tola šajš praweho Boha njma. Tež šchžž dže pšchš wjele dobrých ščutow hebi Boha špobobneho ščitničž a Bohu jeho

milofej taf-rzej wotkupicj, jako by wón pšchekupj byl, kiz hwoju hnadu darmo njebawa, tón woprabawšite pšchibšijstwo čini. Wón jo Božu njeodomči a jo jeho luboježe njezadajšija, ale tajtu pšchi hebi kamny pyta. Teborunja wšahityz, kiz w napščežiwnošefach tu a tam bešaju a wšchudže radu a pomoz pštajni, čij hwoje do-wěrjenje na něšdjo družbe hač na woprabawšiteho Boha stoja. Woni k Božu nječežja, ale wot njeho a pšhed nim čekajja a jenož na to myšlja, taf bydu pšhes hebe kamny hwoju naležnošej wotbuši a tola jo ja bobabojajnuh ludži džeželi a baši džežefej.

Něto lechzy frošymišč, šdjo a kelko ta kasei žada, niemjizy žhu egzibšiw wutrobu. Teho dla čže naž tón knjes wot wšheho wutwodročefej, šchtož je s wonka njeho, a k hebi czahnuč. Pšhe-tož wón je to jeničke, wěčnje kubšo. Wón dže prajef: Šchtož šy prjedej pola hwojajnych pštal abo manujeje a hewal dowėril, teho wšheho jo nedžij wote mnje. Džežj nje ja teho, kiz čže eji pomhač a je wšchēm fublom tebej bohače poškypacj.

Tuta wěra, hdyž jo wutrobnje Božu dowėrišči, a jo wšheho dobreho, hnadu a spodobanija wot njeho nadžijefš, njedž je w štu-kač abo čepčerpjaczaj, w žiwjenju abo wumrječu, w luboježi abo wšchnošej, jo woprabawšite dopolnjenje wšchne tafnje. Wopra-ščefš jo pať, s wotkal drie tajta wěra pšchindže? Bjes dwěla njejpšchindže s twojich škutow, ale jenož s Žejuša Khrystuša. Khrystuša durbijich widžež, taf w nim Böh hwoju šmiltušef tebi pšhed wočji štoja a poščičža bjes twojich šakšijžow, a durbijich s tajšeho wobroja jeho hnadu wěru a dowěrjenje do wodacaž wšchitkich hwojich hřechow čepčacz. Wěra durbij s Khrystuškowje fudē, ranow a wumrječaja wufabdožef, w čimž widžijš, jo je Böh tebi taf mily, jo tež hwojeho žyna ja tebe d. Böh tón knjes dzyh ni hnadu a pšchithilenu byč, jo ja jemu šakš pšchithilenu a šmuty bidu, jo jemu wutrobnje dowėrič.

Kaž je tale fawej najprěitšija, najwšchijšija, najlěpšija, taf je tež jeho štuť najprěitšiji, najprijajšiji, najlěpšiji, s kotrehož wšchitke družbe štuťki wufabdožja.

Dha něto maš, kajta je prawa Boža šlužba, kotraž jo Božu spodobu, kotraž tež pšchifala, niemjizy, jo njeby wutroba žaneho družeho twojšta ani dowěrjenja wježšala šhiba do njeho.

Jan abo Epwaj a džefaj.

P o w j e b a n č ž k o s a m l o b y č a s t a r y č
w o t

R. Kulmana.

(Pofracowanje a šfönčjenje.)

6. ř aw.

Wobl šo, a dži po Božej šchēžšij,

Čini hwėru, šchtož ty činičž maš,

Dha budže šože w twojej škēžij,

Ty Božej hnadu wužiwafš.

Schtož Božu wšchōn šo dowėri,

Böh teho nihdy njeupušči.

Epwawške 305, 7.

Najšma bē jafška, Michala bē darow nimo, dny buču pšhego křitšeho, wozj pať čjim džefše, s polow bē wšcho domoj, a šchotonj štejadu bjes ličja. Džed bē w holi hwoje džefšo pšchifaf a jo žnje domoj podaf, drauhdy duiješe taf howerjaty šmny wětr, jo macj praji, mny šmy najdžefje bjes hneha byšl, hma jo s mozu pšchibšijnje. Schtož je džefawy byšl, a hebi něščo nahro-mažil, tón jo njeřtjeba šmny boječ. Kubja a pinza, pšchary a brōšnje šu pošne, drjewo a škanje je pod lōinjju, a džafowawo Božu, jo je šo taf štafo.

Rištō pať njebē něť na žyhm hwoče wješefšiji, hač Jan, jo bē k taf dobrim ludžōm pšchijšof, a jo njeřtjebače wozajy po profhenju k hwožicj. Wōn čerwjefše hwojej maceri wšcho mōžne k wolj a poškufajšef narej na šlowečjo. Macž bē jemu nowych koščlow nahšita, franz pať hynēm dwoje rubjane šholowy, šutnju a rubjanu mēzu šchifit. Ach, to durbjeli wy rjane a wješele džefšo wohladač, jako bē wōn prėni ras s nowej draftu woblacjenu, jeho žyte njefwōwočjo šo hmeješe, jeho ruzj, jeho wly, jeho žyte čšho hrajšefje a jo šradowafše. „Šakšijšič, Jano, něť durbijš tež do šule k hwožicj“, džefše nan k njemu, do teho Jan rad lubje šwolj. Šačj dotal njebē wōn do šule pšchijšof, dotež bē pšdžeo wo kraju hwožicj durbjaf, wōn tež teho dla ničjo njemōžefše, lēdma pšimif hwačefje, čjtanje pať njedžefšefje, a pišaf hiščefje ženje njebē. Žafō wōn něťno prėni ras do šule pšchindže a durbjefšefje pšchi maščy, šchēžj lēt štarych hōčzatač hēdžefž, dha jo jemu to ujelubjefše, a wōn by radšcho do wullife šule šhodžit, ale wječēž prajefše k njemu: „moje džefčo, to jo něť hiščefšef njehodžij, ale wukū pilnje a fobžōj prawje, dha budžefš bōčny nawuknēž a wšchitkich dolčahnuč, potom hwožefž tež s wukliti hwožicj. To hebi Jan na šedbu wja, pšchotōž jeho bē haiba, jo je taf wukli a ničjo njemōžef, wōn teho dla wukliefšef w šculi a doma.

Že pať pola štareho šodana wofšdnje, jo hebi kōžu njedželu po wobježef špewawšef wšachu a šhērufš wupšewowacu, a potom šokaf abo tež šty šodan šam s poštilije njedžefše prėdowanje pšchēžita, a durbij s mērom pšchipoškufachacu. Družby pšchindže Šedufšefš Marja, a hōžj bē tam ta, čjtajšef wona to prėdowanje, a to taf s nutrim hwašhjom a je šchwarcnym pšchifla-dom, jo wšchitzy radžj na nju poškufachacu, a štary šodan džefše potom k žanej: „hōžj budžefš tež taf derje mōž, potom budžefš potom m ty žitajš.“ — A prjedej hač bē lēto nimo, čjtajšef Jan kaž byč durbij, a rofemjefše tež, šchtož čjtajšef, wōn wumrješef s katechizma, pišafše a liečbowafše taf, jo mēšach wšchitzy nad nim wješele. Žunu pať pšchindže Jan jara štruchy je šule a bē wšchōn famyšlem, taf jo šo jeho wšchitzy prašachacu, šchto jemu je. Wōn pať džefše, ach hwačef, džefšja je nam wučež wē šculi powjedaf, jo durbimy jadrefšefja wot jabufow a krušidnow hromadžef a do šahrodki wofšef, jo bydu šchtomif s uich narofite. Nēť hyn ja telo jabufow k Božemu džefšju dostaf a te šym wšchitke ředli a jadrefšefja s nich, te rjane jadrefšefja, šym rošmjetaf, njeje to k mjeřanju! to mošt hebi jednu wofšy s htony džefš! —

„Chžefš dha hebi ty šchtomif plašowacz?“ džefše džed.

„Daj, abo njehmēm dha, džefšo?“

„Šmēšef drie, jeno šo wēšaf, taf maš do čjineč.“

„D, to derje wēm, to šym wšchitko w šculi šlyšaf, a šchtož hiščefš njewēm, to namuknu. Šlajefše, džefšo, tam w šahrodže je prōšne mēřaczko a tu hewaf ničjo njewofšefje, a tež tu žane wulle fšchotonj pōdla njeřtu, tu čžu te jadrefšefja byč, hdy byč jeno žane mēř.“

„Ale šchto čžefš potom s tyni šchtomifami, hōžj naroftu?“

„Potom čžu je pšchēřadžōwacz do najšefje šahrodny, a pšhed dworom wotkaf na wšy. Našaf knjes wučež mēnjefše, jo mōže na wšy wjele šp hōnbōnych šchotonow šefčef, a hōžj hebi je wohladamy, taf dolšo hač šu mafe, dha mōžefja nam potom wukli wužit pšchijšefš. Wōn je nam šchucžku prajit, ta rēka:

Njeje žabny blešč taf hujbeny,

So by njeřofit šchtomif hōžemny,

Šapaczj wšchu prōžu čji,

Če hwojini pšdomi.

Jan dofa něť wōn dōdla nowy kopacz, motyfu a hwabje, jo mōžefše w šahrodže hwojim šchtomifam kopacz a wčēž a potom s hwabjemi tunje šwabacz. Wot něť njeředžefšef Jan žaneho

jabłka ani kruschowy, so by hebi wicché jadryjechsta niešťhonal, a wón by jich jara wjele nahromadzil, hdy by jemu wuczet nje-prajil, so dyrbi jeno wor tyd najlěpšich hromadzicé, wor plon-zow a hamopafchudy kruschowor ujedrubi ťhowacz a ťpocz, te jara njeťporje rostu, a nješťu dobre. Zan wožy njeť našpmi hebadu jabłkowych, hejadu pak kruschowych jadryjechsta, a wobje je, hdyž mjerťwycé ťapoczja, i dobrym hnojom. Ralěto, wokoło ju-trow, ťapoczajna ťhadžecz a roczé hacz ho wicštito pižanějeche. To bē wjeche! Za dnē leče je pšeděpoczajowe na druge hejadki, te wjetšce woťebje, te mjeriťce tež woťebje, a potom na tječe lěto je ťhečepějeche, wicštito, haž bē jemu wuczet pofaťal. Wot jabłkow ťhečepějeche puženťi, haubergarje, kiczeje jabłka, korťofarje a rejnety, wor kruschowor pak dołžnižy, wotwťnižy, jaťobnižy, nječowal a ťlutnižy. E, hdyž te ťchotny wulke ťa-rowitu, džeche Zan, dha ťmježny hadu dočej, a ja macerji lōždy džeit wotny ťchōrnych natťchajny, a wona bťdže nam hadowu mťku waričej! —

Zat mťwicu ho dny a jaťidžeču lěta pšabi pišnje džeławojeři. Stary ťodan, kiž hižom rehdny stary ťodan rěkaťe, jako Zan! k nim pšidťiže, bē nēť hišječe ťarťeši a pišes wožom džežat lēt. Zuriž ťoťak bē tež wobťarjny, a na pol ťta lēt hwojejo ži-wjenja ličejeche, a i Zanta bē Zan narostl, prawje dnuhny a pētny Zan, a ničto jemu wō wōhy hiťat nječejajche hacz ťoťakez Zan, a ťoťak han je hwojejo žonu a stary ťodan hōbu wor njeho hiťat nječejajny, hacz wō žiwjecho hynna, a wicštity jeho lito-wowdu, dočej bē dohny a pišitťojny cžowjeť, pišny džeławočej, a hwojny we wicchéd wječad. Žeho prawe mjeno a rōd bēchu hōnťi, pšchetōž wuczet wo wōhy bē na hynje duchowne pižal, hdyž bē jeho macz wumrjeť, a tōu bē wotmowťil, so wōnu po-prawny Zan nječeta, ale ťlorjant. To pak je mjeno, haž Nēžny hwojny džečjom **Wawny**, pšchetōž jeho **uau bē Wāny tťy hebi pak hečim žoni wot, i nje do pšōťeje wucžobnyť, tam pak wumrjeť, a hwojny žonu jako widowu a teho žynka jako mafu hwořtu ťawojajil.** Žeho macz bē ho jara rubťita a ťhorťita, i wulke ťhadobu ho domoj wročejťa, ale dny po pučzu wumrjeť. Toč hynje duchowny pižalčej. Ž wťmle wopriřom džeche ťoťak k wicštitojeři, a wōjjevi jej, so čže tuteho wopriřečeno bōža ja hwoje džečjo pišitječej, a da hebi wor njeje na to wopriřmo ťełajec. Zan pak, kotryž i dnuhny njejenom ho njebē woačej hťyťchal, pšchetōž jeho nječoha macz jemu tež hiťat nječejajche, wosta pišit hwojny ťnatny njejeje, a wone ho jemu tež lēpje lu-bjejeche, hacz te nowe a žufe, wōn teho dla tež nēť, haž pťjedy rěkaťe a wōja ťoťakez Zan; a to bē wicštťim prawje. A ťoťakez cžowječej bēčitaj woprawdže hōrdaj na hwojecho hynna, pšchetōž tat dohny a pētny žyn hynom njebē, jako wōn, a ťoťak hebi wor njeho ranje tat wupriřelčej, haž pťjedy stary ťodan wot ťoťaka, so je lutož Zan dohny hořpodač, pišny džeławočej, rořomny a pōbožny cžowjeť, tōn bťdže hwojny žiwwočej derje wobbželčej, a čže na stary džeit jařaracž, so bťdžeš mōz wicštety hwoje dny pišit nim dokonječ.

Zan pak tajfe wupriř hwojecho nana ťoťaka njeťajjeche, tež hebi njeuťhličeje, so by wōn to cžinječ čhyl, pšchetōž hacz bē wōn ranje jeho ja hynna pišitaj, da wicštaj jemu tola nječejajche hwojny žiwwočej a ťamoženje k temu dacž. Wyl tam wōn bē na wicše ťchymacze lēt, wē ho pťzowal a džełat, woťebje, w ťahro-dže na hwojny ťchotmach, tťy bē jařwarim ličžu do ťahrody nahadžal, tat so w njej ničdže žadny wjadny itečej nječejajche. A ťoťakez tež hižom wužit wor nič hwičny, pšchetōž ťoro za žyle lěto žadny džeit nječajdže, hdyž njebēchu, jeli niž kruschow-ewo abo jabłkowewo mťki, dha tola hwičnikow, pojeđt a ťoťa-kowa njeuťhličeje pšit tyn tu dohrowu dočej wuťhwalicž, a džeche: to mam nēť w domje jene warjenje wjazy, a nječejebam žaneho ťačimka a žaneje heše k njemu, a je tola dobra, ťrowa a žytina jeđž; a wuče teho, ťyto mam ja hadu nahuřeneho, kotryž ho

to hynje wari a jē, hdyž ho kata a rēpy wostudji. Druhy ludžo wo wōhy njebēchu tat rořomiti byti, jako ťoťakez, so hōčny hwojny džečjom dowořli ťchotnič plahowacz, a to hani k hwojei ťchōdže, pšchetōž nēť widžaju, so to žane njechowuťne parauje njeje, a so mōža to hano džeři wobbtaracz, hdyž jim ťarťeši wōn a bēčej w ťahrodje k temu dočej, a so pišes tajfe wužitne džečjo džeči lōčyt a litočej k džeču a k hořpodařenju dořtam, a hwoj čžaj, kiž hōwal i bēhājim a i wawawowom pišepějny, na tajfe wa-ťhujje prawje wužitnje naloža a hwojny ťarťešin k pōlěpěčej pomhaja.

Žadowny ťchom je wulki wužit ja bura, a tat wjele hacz jich do hwojeje ťahrody rjeba, dyrbaj hebi kiž lōždy han napla-howacz, nječejebaj žane pjeťjeje ja tute widowacz. A tajfe ťchotny, kiž hebi lōždy na hwojei jemi han wotečejny, žu pišit-ťpawuťicže hacz žony, pšchetōž wone žu teje ťenje hwičene, rořtu teho dla jenat dale. Kupiřy pak i žyncho lēpšeho kraja ťchotnič, a pšchepadžič jōn do hwičitjeje ťenje, dha pola njeho i ročeje-njom kłaza, a wōn ťhoruje a tejei ťipry, huřto tež ťahinje; kupiřy pak i hwičitjecho kraja, a haždžej jōn domaz do lēpšeho, dha wōn wječeje ročeje, ale jara ložy ho pišepočeje, a hdyž hebi pišit tyn rabčej wicčelčej, dha ma ja dnē abo tťi lěta wjeťa, a je tat tež k jažnej hwičerezi jataly.

Ťoťakez mējadny wot Zan naplahowawuň hadowuň ťchotnow, a hdyž ho had rabž, na hynny wotni kťužy jabłkow, kruschow a žyřowu, a mōžaju ho i dočej jēđu wō-ťhewicž. A tat mējejeche to hišječe nēdō wo wōhy, a ťchōba to? — To bēchu ťeđudjajche, pšchetōž tat bōry hacz mējejeche Zan ťchotnič wotročejne, nječadžejne wōn domaz do hwičene, ale tež pola ťeđudjajčej, a to hōnje k litočej. Hana bē tež narostla, a i teje nječujicže pēnjeje hantťi bē dnuhna hořpodařita hana wot-rořka, wōna nječomťi žonu njebēchu k ťoťakezom pšitťhadjo-wacz, a tež džeławy džeit, hdyž nimmo džeče, jařta pola ťoťakez, ťahrody a hladačej pišes piť na Žanowe ťchotnič. Wudžo hebi to a wone teho dla wuřlachu, a hudaču tat a huiat, ale ničto tola ničjo njeuēdžejche, pšchetōž ťoťakowa njebē kťeřka. Wōžom njebēž do jutrow pak wibowati wicštity i wotročny, ťchōž bēchu hebi pťjedy wuřlťi a hwičawu, pšchetōž ťoťakez Zan a ťeđudjaj čej Marja ho na njebēžu ťeragejima w žyřwťi ťjawnje pšepo-wjadacz dařajta a wuturu po liřoh njebēžalch na to mēječitaj wječety kwoč.

Zuriž ťoťak džeče: „Dočej mam tajfeho hynna, ťajlicž wjele učeje, dha čže tež tajfi kwoč mēcz a wuhotowacz, ťajlicž wo wōhy tež wjele njeje bōžo. Žyja wjeť bi na kwoč pťchōna. hwičob pťdťi hwičodže, a bē pola ťeđudjajčej a pola ťoťakez kwoč dwaj dnaj ja hōbu. Žadōž pak tōnle kwoč na wēčnje we wōhy wopomunjenja hōdne ťežni, bē, so na dnuhny dnju kwoča hwičbu rano, wicštity hwičny hōčej i motťantťi a i ťopaceni na wōhy džełachny. Wariž ťopachu a wjadny, žony pak wōnu uořchaju, a k cženju to? — Woni hadowe ťchotnič hōdžaju, dnaj ryntaj po žyle wōhy deč, i ťōpaje ťrown puča jeđny, a wimječaju pišit pučzu hwičbu. Wawoženja bē te ťchotnič darno je hwojeje ťahrody k temu dal. Wot nēťa bi w tež wōju to prawo, so, hdyž ho dnaj ženječitaj, dha dyrbajčitaj pťjedy k najmječim dnaj hadowaj ťchotnič hwičej.

Tat budny čile ludžo pšches jeđnowy, pōbožnojež a džeławojeři ťořowni ludžo, a mējadny najlěpšich ťhwalbu w žyle wotročojčej, pšchetōž, hdyž je jednota, pōbožnojež a džeławojeři, tam ťy nje-piřečej pišitťup nima, ale je tam luby mēř, poťne ťože a rjane bydenje. Tat hebi ludžo na jemi nječejja twarja a bydla w nič ťaž ťože džeči. Čhječali teho dla tajfe njebējeja na jemi mēcz, dha ťpewaj a džełaj! —

Sy-li spěwał,
Pilnje džělat,
Strowja će
Swojbnj statok
A twój swjatosk
Zradny je.

Za staw sprócnj
Napoj mócnj
Lubosć ma;
Bóh pak swěrnj
Přez spar měrnj
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje džělaš
Wšědnj dny;
Džěń pak swjatosk,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřěw će!

F.

Šserbske njedźelske lopjeno.

Wudawa šo kóždu šobotu w Šsmolerjez Imhichichcěrnj w Budyšnje a je towa ja šchwětelětnu pšchedyatu 40 pj. dostać.

Reminiscere.

(Mat. 15, 21—28.)

Kelko hamorow tu hšiwili w našim wóznym kraju džěla, našće wójska i brónjenj a dněbej wójsnjeje potřebu wuhotowacš. Njefapomínaj: tež Bože hamory w tutym šhtnym cšahu, w našim ludu džěłaja, twjerde wutrobny rosčič, šhabłaze wobtwjerdžič, šentšaj smyšlene i njeubj wódžič. A hdyž šo něř telko wot wotřyškjeneho fózja wóznj rěči a pišče, tež Bóh ma w tutej wóznje šwjój wotřyškjenj fózj i našim ludom: cšlowje-kojo wěry mamy šo my šejnič. Zo cšje nam našče šejenje prajič.

Čłowjetojo wěry mamy šo my šejnič.

1. Bóh nam miřu póšjele, našču wěru šrudžič.
2. Wón naš na pučju pótžuje, našču wěru přehowacš.
3. Wón nam džiwuje pomha a našču wěru křowje.

1. My Žesůha na pučjad čšerpjenja naderdžěntj, do jeho čšerpjenja. Wótre, šhroble šłowa, kotřěje wón wyšššim šwjójeho luda pšchwalal, jeho i dněšimj na Žrowište a Šidowšte štrony wjedu, pšchetož jeho šhtunda, čšepič a wumrječ, njeje hiščeje pšchšłta. Šažo šo wěrne šejni: Wón pšchidže do šwjójeho, ale tučš jeho horje njewšaju. Ale tež i tuteho čšepje-nja, i tuteho křótkeho pšchewowanja to póbanšim kraju jemu křajny pšd narocšje. Žowo wón namaka, jštož je wón njes šwjóim ludom tat šulfo podarmo pytal, šylinu, dowěrnju wěru.

Kananejšta žónšta, to je žónšta i štanucho pod Wóžim pošle-čjom šejážebo, šafšorčžěneho kananejškeho luda, ja Žesůhom wóla, jeho pomoz pytajo. Šejna džowta br wot cšerta šle cšłowowana. Kaž njecž šo tutej macšeri pšches wutrobu

drějeje, kaž šulfo štanu žalofšta šhrowečš jejne lubowane džěčšo nadpadže. Žadny šwěč wóna njepšytany njewšotaji, žadny pučš jej pšchwalofš njeje, žadny wopor pšchěšěš. Ale njech wóna wot šekarja i šekarjeje bšha, žadny jej radžič njerě. Njech wóna i přoštwani a bohatty woporami i Žrowškim a Šidowškim pšchiboham šhwata: wóna hašle prawje žanjeje šomozj njena-maka. Njech šo wóna šlara a je šrudobu šłoro šandže: jow je najšwěrnšča macšerna lubočeš njemóžna. Dša křjedža do je-nejce wuř džšwona powječeš wot Žesůhu Našarensšim pšchidže. A tute póšelšwo do jejnecje blšfšojeje pšchidže, dša šo wóna ručeš na dobru šolu. Š wulšim wšehelom šejna macšerna lubočeš tutu nadžiju šapšchimuje. A tat bórny hacž wóna šhšyčš, šo tutón muž ruuje něř do jejnecje blšfšojeje pšchidže, dša šo wóna ručeš na pučš da, šwjóju pošlednju nadžiju we wutrobje, a Žesůha wu-šładawšchi wóna i wutrobim dowěřženjom na jeho pomoz ša nim wóla: „Křnjeje, ty šyno Dawitowu, šmil šo nade miu!“

Šhubolo do prošča dšrbimj šo my pšched tutej póbanšfej žónškej pošorčeš. Kaš wjele wšajny my wot Žesůha wěmy, hacž wóna. My šimj na jeho mjeno ššchěšeni, w jeho šhroble roštw-čšeni, šudžěny kóždu njedželu na njeho dopomněnti — a tola šid telko i šwěkej wuřlu pšchi Žesůhu a jeho ewangeliju nimo džje; wón je šim kaž žny wuř, ša šotřymž šo wóni ničšo njepšchějeja. Dša dšrbi wššal šón Křjes še šwjóim domapštantjom na ničš pšchitěš a cšłowjetow je wššchakšim šrutamj šchwitacš. Njčleži něřšo Boža ruka cšješto nad našim ludom? Něšotřeho doma šbože je rosčite, něšotřa wutroba wě šo pšched šlaročeš a šlyššowčš wo lubeho šhno, wo šwěrného mandželškeho a nana šłedom wuřšho-wacš. Ach, šo bšchu šo wóni něř tež wšchitžš i šemu wuřššenu pomozničej naššajš, kotřž našču miřu šnaje, přčby hacž my

jeho wolaniu a dotremnuj ho też nad wójnijęj ser-
dobu wutroba kama, so dychi ho nad nami hmiłieź? A je tebe
najezjeźte podobacho a widzieli ty w duchu pśichozo jenoz rowowu
hórku i prōwiny sħibżony w niepřchyczelimn kcaju — ach, so by
ty wopomnił, kštoy tebi wōj Sħbżnik prałiez da: Jaka mōj sħibż
na Golgathu přōwiny sħibżoje, teby bēch ja pšehewinul — ije-
chach ho też ty nad tannęj dalokej hōrku i tymi trōjstnowac, teho
wēty: nētł wulł nēr je bjes člowk, wšcha nara kōjz je wšala?

Ruņie, hdyž čłowika pomoz je kōņęj nęje, hdyž ho seńffe
jepieru, kotrchdy hny ho hnyto dšerzełi, kamaja, potom čłowika
wutroba za tym žywny Bohom wolła, potom mōže tōn Sħbżnik
tu wērno, do hwojeje huadneje pomozy w nař sħibżieź. Čhye tola
tōn sħieje ruņie w tajtch čħach to nad nami dospieź, so my
hebie hannyh, hšezju wutrobu, hwoj hřečh ipřoinajemy jako na-
hħubstħu pšchizjony najšeje sħaboleže a wozy, jako tu wulku nišu,
wot kotrejez nam žadny lřkač na jeni, niž nam, niž mac, haž žyhu
hwēt pomhaež njemōže. Sħyž nam Wōb tutu nišu wostręje, hdye
čhemy potom čħeacę? K najřim sħtannę? Ach, te pšehd Bohom
njeplaeja. K čłowiekam, kiž nař sħubija? Ach, wōt pomhaež
njemōža. K nudymu a wječymu teho hwēta? Ach, i najtrōža-
nym hwdnomajm wōti ničo započejez njewočeja. Jow je jeno
jedn puęz a tōn nam tamōn sħerħul puęaz: K tebi ho wolam
i hħubny, sħyħ, sħieje, prōwiny moju.

Duž čhemy wħitku najřu nišu, nišu čħela a duřche, nišu
tych najħid, my sħaręst, nišu waldych dšeręi, hdyž durbieze
my sħonieć, so budoa też wone wot njecħiznych duchow čħilowane,
wot ducha hordwojeje a njepokřisħuwojeje a njepōzęjwōweje, nišu
najšecho luda, teź jeho hřeħimn nišu — pšehoz Wōj wōttręje-
ny wōjnjst kōjz i najřim ludom, so by wōm soħo i zplej wutrobu
Wōje wobliczo pntal a Wōžim sħwoje ho wšħekłi, po Wōžich
puęacz sħbżił, hšiečęe doho njęje dospity — ja prau, čhemy
wšħitku tutu nišu potni dowěrjenja kaź tannu žōńffa k temu
dōnjejeź, kotrež w tutym pōtymu čħaju i wōwa nišo nař nišo
čħubje jako Wōje seħnio, kotrež hwēta hřeħi njęje.

2. Tanna kanawjřka žōńffa hebi myřłsche, so je wħitko
dozřita. Wħač bēhe Ĺesħta namakala a hwojn prōwiny pšehd
njeho pšchizjewa. Nētł wona na jeno wōimoblowenje čħawa: „Dš,
twoja dħowa je jrowa.“ Ale Ĺesħtowo myřle ħu hħaieħe.
Wōn jejnej wēreje čħęte prħowanęje napořiti.

Najpriwēdy wōn ji žaneho wotmowajenja njeda, a potom ju
ħuroweje wotpofaže: ja Ĺreallst lud nam ja poruęiwōweź, wuęęieź
a pomhaež, ale niř ja pħanow. A jako ħo ta žōńffa se hwojei
přitwu wotpofaęacz njeda, dħa Ĺesħt tannu wjerde sħowa w-
prał: „Přejnje njęje, so ho dšęčom sħleb wōjnje a čħijnje ho
řħam.“ Žibje, čhye wōt prałiez, ħu te dšęzi w domje Wōžim,
pħanajo ħu, i nimi pšħuramni, jenoz kaź wř, kiž žaneho prawa
nimaja. Wōbna žōńffa! Sela je pšehčizjowo tebi pořtanęla, nje-
bjo čje njepřchizjownije; macęřna wutroba čhye ho jej kamaež.

Ale ruņie nētł ho sħewi, so ma wēra w jejnej wutrobje sħu-
bōke forjenje. Jako Ĺesħt njelęzi, wona čħim wōřijřho wola; a
jako wōn wřęje, so wōn njęje i pħanam pšħtanu, wona k jeħ
wōhomaj pħnje a wōla: „Sħieje, pomħaj mi!“ Wōna na Ĺesħ-
towej luboęzi a mozy njewodwēłnje. Wōna wē, wōn mōže hšiečęe
puęz namafaež, ji pomhaež. A jako Ĺesħt sħōņęzije wot pħanow
jato pħow reči, dħa wona njewořęje: je to ħurowy nuř, tař
řrudnej macęřnej wutrobje rēčęeź, dħo ho wona njewořhor,
dōleź je na čħęzi řranjena, ale ho hħubto do přoda sħibnje a
wřęłnje; „Daj, sħieje, tař je, kaź ty prałiez; my ħny sačħijenje
a ħud saħizjiz.“ Za trębam jenoz na tych pšħibohow spōniwoeź,
foręnuž my sħizjizny — Woloħ! — wōn hwojei ruzy ja najřimni
dšęřimni wupřehęřęawa; — Wylita — jeť durbymu čħęeź najřid

dħowkom woprowaęe; a kotrehož my „Sħieje“ mjenijemy —
Włkast! — wōn je najšecho wōrowanja Wōb — bjes ħwērnoęje
a ħwēdomliwōweje kaź najři ħupzy! Daj, to je wērno: pħy maja
wřazy ħwērnoęje haež my a wřazy ħobujaežymawja haež najři
bohojo.

Ale kaź sħubōfo ho ta žōńffa w ponizwoęej poforja, tař ħwoble
wona we wēreje hwoju sħowu pōwēłnje. „Dħa wšħat jēdža
přęęajta wot tych ħřjōdow, kiž wot jich sħiečęich bħida padaja.“
Ja čhu rady přęęajkej runa dšeržana bye, ale potom durbijch
ty teź tōn sħieje bye, kotrež mi wot hwojeje sobahoto bħida
ħřjōdu pšehięzjijuje. Zo ja ničo njęřimn, to ty wēř! tař
ho jejna ponizwoeź spowjeda; so ħy ty wšħitko, to ja wēm! tař
jejna wēra wřija. Kaž ho tam Ĺatub i žōndelom bēdęęe
a dšęche: „Ja tebe njepuęežu, sħiba so mie pōžohnuječ“, tař
ho tuta žōńffa Ĺesħta dšerzi a prōby: „Ja tebe njepuęežu,
sħiba so ty nje wšħijehčiję.“

A i tajtej pōwřijnej, a tola tař ħwobleje wēreje čhye tōn sħieje
tež nař woęřanweź. Ĥakle, hdyž ħny my wřijnac nawulł:
„Sħieje, ja njęřimn hōdu, so ty mi pōwřiačę“, Ĥakle, hdyž
ħny ho my pod Wōžu wšħehomōzju ruti sħibowaež nawulł:
„Sħieje, my ħny so saħizjili, so ty nař sħofasħ a sħwifasħ“,
Ĥakle, hdyž je ho pod tajim pōjnanom dowěrjenje na ħamu
nařdu mōz a na pomoz čłowjekow sħamata, potom Ĥakle ho
wōleħe wōdčozo we wērejeje wēreje k njęħju wobroęzi a wutroba a w
wřajęej: „Tōn sħieje je moje ħwēħto a sħože; wōn je mojeho
řwjenja moz.“

A haež my i temu dōudžemy a durbdy teź pod njelęzjownom
teho sħieja čħęřimny, njehannu wōpřōzitię, pšehozo i wōwa i je-
nym: „Sħieje, pomħaj mi“, pšehd njeho sħupieć. A hdyž jo sħo-
nimy, so nam tōn sħieje na najřu přitwu nař hřečh a najřu
njebolowjowęj poroħnje, dħa čhemy i tannęj žōńffe prałiez:
„Daj, sħieje, ty najř žyłe prawię, my njęřimn teho hōdu,
so ty najřu přitwu pšchizjowneje, ale ty ho hřeħizħkam ħnadu
sħħubł a niř prawym. Sħieje, dōleź ja hřeřħit ħny, ħwēm ħu
na wōwju ħnadu sħupiečęeź, duź daj mi jenoz wot tych ħřjōdow
mojeho bħida.“

3. Tajka wēra je sħuę, kotrež durje i Wōjeje wutrobje wot-
tamtuje. „D žōńffa, twoja wēra je wulka; tebi ho stał, kaź
čhyeč“ tař my teho sħieja prałiez sħyħimn. Ta žōńffa dže
dom a tam wōna wđiž, sħtož je wērta. Sħtož čji řkarajo nje-
samōħu, sħtož čji pšħibohoj dacz njemōžachu, sħtož najřħubcha
macęřna luboęz dōkonjez njemōžeje, to je Ĺesħt dōkonjal a
ta wēra je tu pomoz i jeho ruti wřata.

A hšiečęe dšerħa je wēra dobyeź, kotrež hwēt a jeho nišu
pšehewinje. Wšħitke wēdy ħu mōzje temu, kiž wēri. Žana niřa
njęje tař wulka, so by nař Ĺesħt wot njęje wřħwobodžieź nje-
wobł. Drie ho najše wērięje modlitwy pšehozo tař njewřħjřħa,
tař my hebi to žadany, ale pšehozo tola tař, so my to dostajemy,
sħtož k najřemum sħožu ħizji. Sħwōtke wōbežęiwōweź, sħwōseje,
niř, pšħijobōžerja, ho ħnyto wot nař njewōimn, a nam ħiano
wjele bōleřow pšħihorija, ale tōn sħieje nam tola teź w tajtch
čħach hwoju ħnadu bliřojež sačħuwaež da a wēra w najřim
mudřkownym žiwjenju žōnuje.

D so byħmy my byłi, sħtož my byeť a ho seřimieź durbimy:
čłowjekoj wēry! Potom je nam Wōža wōzrowka wutroba wot-
tworjena. Potom ħimny my Ĺesħtowej ħnady wēři byeť,
hdyž teź je wōkolo nař luta čħna. Potom my wēny: najři
řymjo a brařja, mōzjo a nanow wōnfač pšehd njepřchyczelom
řęja pod Wōžim sħħitom: ħim ho ničo staež njemōže, haež sħtož
je Wōh wōwřantimn a sħtož je ħim sħože. Potom my nēřimni da

psichododa našeho wótzueho kraja hladanny, teho wěšči: „Tón knjes Zebaoth je s namy, tón Wóh Zafubowy je našy ščit.“ „Wón ja wščitlo ho itara, wšeho derje wumjedže!“

Derje je temu, kiz móže prajić:

Wi pomha tón Wóh Zafuba.
Hdyž móže nadžiti na njeho stajić
A spuščeja ho na Zetjcha.
Schotž tajfob' knjeja pomoz ma,
Tón dobrn robu namata.
Gallelija.

W póstrnym čašju.

D Zbóžnito, twój póstrny čaš
Wuž mojej dušči hwojaty;
Pšehes Wóžn huadu je wón šaf
Wi k žohowanju daty.
Dy, Zetu, sa namje krawawješe
A not hntjerče šy wumohf mje,
Njeh žiwjenje čji hwoječu

Hdyž w hwojich čžichich hodžmuh
Twój šchiz pšehed dušču wužju,
Wi wóčofo plawa we hysfah,
Ja hrěchi tamani, hidiu.
Zso i džakoni hori wutroba,
Hdyž spomina na Zbóžnita,
Kiz je ho ja namje podal.

Mje wulka lubofej pohimwa,
Kiz ja namje k hntjerčji džěfše
A Woha jo mny wujedna,
Hdyž na namje huěwje běfše,
Wšnu, Zetu, ja to wutrobu,
Ju tebi njechu k woporu,
Wlój hy ja čaš a wěčnoweč.

Gethjemane a Golgatha,
Wój stej mi dwofej wěšče;
Tam wulki štuff ho ja namje sta,
Kiz k ujejnu wjedže wěšče.
Duž mwoja dušča nutna
Nětk s myšleni tam pšehobowa
We hwojatnu póstrnym čašju.

K. A. Fiedler.

Lutherowe šlowa k drugej fašni.

(S jeho špikowsejtajaf J. Kapler, f.)

Prěnja fašni psichafsa, jo dyrbinny praweho Woha něz. Njemóžejš jeho je žanyu družim štuffom dobyč abo šhuběš, kšiba jeno s wěru abo s njewěru, i dowěrjenjom abo s dwělowanjom. Tehodja je wěra najwóšebnišči štuff.

Po njej njemóžemy ničo wjěšče čžiněč hač Bože njeno šwalieč.

Lo ho šaf wšchite druge štuffi bjes wěry štač njefamóže. Pšchetož hač runje ho wón hžom je rton, šhibowanjom kolenow a družimi wošnjemti čžejči: jeli so ho tajfe we wutrobje pšehes wěru do Božeje nišofje a pšehes dowěrjenje njestawa, ničo njeje hač hame ludanje.

Prěni štuff tuteje fašnje je, Woha we wšchěh jeho dwobratč šwalieč. Š temu budu jasf, rěč, hšof a wót štworzene. Tajteho šwalenja a džakowanja uješně ani pšehštač ani šonž bjež. Pšchetož kotry wofonuf móže šaiteč, hšez njebychny Bože

čžajne a wěčnje šubla doštawali? Šcho pač hu tele hmašče hač štajne wabjenju, Woha šwalieč. Hdyž njetryčab ničo druge čžiněč, by tola došej čžiněč mēl na teje fašni. Čžlowjel, kiz Woha šwalieč, hdyž ho jenu derje dže, s tym wěchto wjěšče čžini hač drugi, kiz ho wjele počži a k huadnym měšnam pušnje.

Druhi štuff tuteje fašnje je, ho wšchitke čžajneje čžejze wofštajč ani žanu wulku baru ptač, jo šoždy wo tebi rěči a powjeda, šchož je najwšchěbnišči hrěch. Pšchetož malo jich je, kotkiz w čžejči a šwalabje použini wofštawaja, so ho po tymaj ha-
wumaj borje njebjere, ale woboje Wóhu dawaju. Šoždy čže trochu uahladny a niž najhuadnijšči bjež, kajžtli huadny teč je. To pač je wěmo, so tola dyrbinny dobre njeno a čžejč něz. Šoždy ma ho tal šadzerčej, jo njemóža ničo šeho wo nim rěčejč. Ale tudy dyrbi wulka přeza a fedžšloweč bjež, jo tajfa čžejč a dobre njeno wutrobu njefaduawate.

Treči štuff tuteje fašnje je, ho k Božemu njemu we wšchey nišy wofač. Pšchetož to ma Wóh tón knjes ja hwoječenje hwo-
jeho njena, hdyž jeho w špytowanju a nišy njemjenu. Teč je to psichžina, čžebodla wón nam teko nišy, čžepjenja a špyto-
wanja, teč hntjerč psichpšejčeta, k temu nam hiščeje dawa we wjele šuch, hrěšchuh šichah žiwym bjež, so by pšehes to lu-
džoni wulki psichžini dawal, ho k njemu wobroczejč a k jeho hwojatemu njemu wofač. Nětko bječ, šchož je na šeni, kiz njebj hwoje žive dny teč na tutym štuffu došej čžiněč wěf? Pšchetož šchož je jenu hodžim bjes špytowanja? Še tola teč to naj-
štrajnišče špytowanje, hdyž žane tu njeje a wšchitko derje šteji, jo čžlowjel w tajfch čžajach Woha njefabjwa.

Teč hu tejele fašni štuffi, jo njefaměny ho ročječ, hwarieč, hhač, ludoč ani kuslowač je hwojatnu Wóžim njenom, šchož hu jara hroie wěry. W tym teč štež, jo dyrbinny teč družim woba-
rač, s hšanjoni, ročjenjom, ludanjom, hwarjenjom, kuslowanjom a na druge wošnje ho uad Wóžim njenom pšehhrěšieč. W tym je wjele psichžiny dale, dobre čžiněč a štemu wobaráč. Ale naj-
wjěšči a najčejšči štuff tejele fašnje je hwojate Bože njeno njese wšchěni wawpšejčerač. Pšchetož to njeje doč, so ja sa šebje hameho a w šebi hantny Bože njeno šwalu a ho k njemu w šbožu a njefbožu wofam. Ja dyrbin wuškupieč a se štuffom wopofatač, jo ja jo sa najwšchěše šubto džeržu, kotrehož dla wšchite druge šubla njewožu.

Oberlin.

Jeho žiwjenje a štuffowanje w Kamjenjodač

je wšchelašči žerlow wučerpač

† Jan Barto.

„Spominaje se na wošchey wučerjow, kiz nam Bože šlowo hu powjebal a fedžbujče na tón wulhód jich šadzerženja a čžiněče po jich wěre“ Šeb. 13, 7.

Lo radži hwojaty Pawof tym, kiz ja tym šteja, jo bychu ho štajnje jako wěni hšejčejšijntjo šadzerželi a we prawdošči a čžito-
teži pšehed Bohom wěčnje živi byli. — A wopravdže bjes tymi hrěšami abo ponozymni wěžami, kiz naš k wabožnemu žiwjenju wabja a w našchid wutrobah lubofej k wšchěmu dobrenu wu-
budžija, je wot špocžka hem fedžbowanje na tajfch ludži a wo-
šebje wučerjom, kiz hu štanje abo we potojnym temu knjeječ hweču šlužili a šwětej wjele wužitka psichnjěšli, jara dobra a šponožaja wěž bylo. Štež šle psichlady dobre počžnti šfaža, tač dozonjeja dobre psichlady abo štanjenje a wěže njepodobne wěže a šahorja hujto jako blyšf i njebješ wutrobj tajfch, kiz w duchow-
nym španju teča.

Takie dobre namienienia namala drje, Bohu budź djał, łóždy mjes nami, kiz za tym kódzouje, wo swojcej wokolnoŭceji, ale wone ſu tam i woſelſcha nęchó woſedne, a my ſładany na nje jenoż jafo na hweſdy, kotreż łóždy wjecejor na jaſnym njebeſach wi-dźmy. Staż pať nam Boh tón Stnješ dny a dny jemu wjeſchbu, jaſniſču a ſpożiwniſču hweſdu, hač wſchitje drube hu, jebny konet, na njebeſach pokaje, ſo bchym ſo ſpodźiwali na jeho kraſnoŭceji a ho w jeho kſuwalbe i wora jaforili; tať póſejele wón teź dny a dny do ſwojeho kſchecziſjanitwa muža wjeſeſcho, jaſniſeſcho a ſpodźiwniſeſcho, hať doſotjanieſeſcho kſchecziſjana, hač wſchitny dny hu a čini, ſo ho jebni njeno wſeſe zyle kſchecziſjanitwo taż jaſnu hweſdu hweſti, tať ſo łóždy, kiz jeho ſodze-zenje pſchod hoju wiđi, abo wo jeho ſtufkowanju kſchitje, abo jeho žiwjenje w kſuchach woſpiane namala, hebi i wutrobu poſaba: Ach ſo by moje žiwjenje bylo jať žiwjenje rubeho praweho.

Nedny taſti unż bęſche duchowny D e b e r l i n w ſtanjenitnym Doſe pola Straſburga, kotrehož žiwjenje je w tutym powje-dańeſtu woſpiane, to bchm jeho, teź mjes Szerbami, jeſli móžno, wſchitny jeſnati, ho nad nim wjekeſili a k pſedženju na jeho ſto-pami ho jaforili.

Jan Wjedrich D e b e r l i n narodzi ho 31. augusta 1740 w Straſburgu. Jeho nan, proſejor na tonniſchim gymnaſiju, bęſche jara ſdželany a wiđzany unż. Wjemjeſeſche pať jaſneho haſiſneho ſamožčenja, a doſtobdy wmezerjow na woſkoſki ſchulach bęchu tebdy hiſeſche jara huadne. E džečini poť bęſche bohaće žognowany; pſchetoz wón mejeſeſche jich wiſeſch do hromady dže wječ; hednujoch huowu a dwe dšowny. Wſchit tať wjele džečoch by ho nětotremu-ſuſiž nanej priſtalo. Ale D e b e r l i n o w y nan be pódla ſtajnje wje-jeſeje myſle. Wón njefeſejeſeſche ſwoje džečji do žaneje jaſule, ale wmejeſeſche je haſm w ſwojim donje, a nawjedowajeſche niz porędo-ſkame jich hru. Žortnuje džeſe wón nědny k jenemu burej, kiz dzygje jemu teko džečji dla hórzu ſtowo načinič; „Ddy by nětko hujeret je mni pſchitje a hebi jene wot tyč dže wječjeſch hoju wſeč dzyła, dha bch je pſchitowati: ſkadhiza, jaťo dha je tebe nabſtaſiti, ſo mam jene wſche!“

Wone pať teź wſchitje i wutrobnje luboſeji jenať jara na nim wiſaču. Wſchitje jeho požadania dopjelnojowachu bóle i eſiſteje pſchitowjeſeſche, hač ſo bchm to ja huojm pſchitowjeſeſch meſe. Ze wſchodn, jaťoz móžachu jemu na woczowaj wotſchadač, pytaču jeho ſwjekeſitje a wotſbožitje.

Stóždu hoſotni doſta łóžde džečšo wot nana dwaj nowaj do ſwojeje brichwiceſki, kotraž móžeſche zyle po ſwojeje woli naložič. Ale wmejeſeſche malo wot tutych pjenjeſ bu na hađe, tykancach a t. r. pſchitowjeſeſch.

Staž móže hebi łóždy myſlicje, dha bjeſ teho njewotendje, ſo by ho drubdy ſhuboba wo D e b e r l i n e z durje njepokapala. Ale jaſna wjekeſeſche, kotraž ho bjeſ pſchitcaſca na wobliczac wſchitlich jich džečji huwejeſeſche, jaſna bóry jačo ežime, ſarowjeſeſche wro-čziſki je ſarwjeſiſteju ežotow, woſeſche tehom, hóbž pſchit wutluſta-nej nauwoje wotſchitczy ta wjeſeſcha ežródoežička po ſwoje buſch-wiceſki huwataje, to by je k nuſnym widamkam wotewrjala.

Stóžm pſchit tym wuſnamjenjeſche ho naſch Wjedrich woſeſche, jaťo teź i zyla pſches dobročiwioſež a pſches podpjeranje potre-nych luđi.

Nedny wiđeſeſche wón ſtatu kſhubu žontu na torhoſeſču pſchit jenet budje ſtejo, w kotrež ho ſtare ſmadji pſchewadowachu. Za haſma dzygje hebi tam kſud draſny kupič, kotrež, tať ho ſwaſche, jara nuſnje trjebaſche. Ale wona jón njedoſta, dolež tať wjele pjenjeſ njemjeſeſche, tať hebi pſchewawarka pa njón žadaſche. Ze pſhoſty-maj woczowaj wiđeſeſche ju teho dla mały D e b e r l i n, kiz w bliſtoſeji ſtejo pſchitowjeſeſch wotewreſ. A dolež bęſche jemu teje woboſeje žontki jeł, njewotendje ho doſho, ale pſchitnupi hnydom

k tej pſchewawarky a doſadzi jej to, jaťoz be tej kſhubie žonzy na pjenjeſach pobachowato, a proſchitje ju, ſo by ju nětko jačo k hebi jawoſaka a jej tu kſuſnuj wotſojila. To teź ho ſta, ale mały D e b e r l i n be mjes tym pſche wiſeſe hony a doſy.

Tuto ho bučewjeſeſenje i znuſym njewožom a i zyla huojnu lu-boſež k wotchemu dobruemu a to požadanie, ſwoje dary a wot-ſy jenož drubim i lępſchom naložowacz, kotrež i teje haſamej wozha-djeſeſche, a wo kotrež budžemu w pokracowanjach hiſeſeſche jara, jara wjele kſcheczež, mejeſeſche wón wot ſwojeje wobožijeje a jara dobreje mačereſe, tať teź ho wón teho poſdſchjo huſto haſm wu-ſuawajeſche.

Šaj, jeho nacž bęſche wo prawde ſpodźiwanja hódna žontfa a ſtaraſche ho jara huwedomituje ſa to, ſo by ſwoje džečji temu Stnjeje woczahnyla. Stóždy wječor ſhromadžowajeſche je wokoſto ho a ežtateſche jim, mjes tym ſo wokoſto bliſda hebo wotraſny wot-ſnamjenjowachu, kotrež be nan ſa nje ſuačikowal, i pomuczowaz-nych kſuhow priſdó a ſa dšiw hdy jaſeſche jebny wječor bjeſ teho, ſo bchm, pryedy hač ſo k mečej podawachu, huojnu lubu mačerſtu wo ſaſejenje rjaneho kſchulcaſe njeproſyſche, kotrež wotſiwa ho jim łóždy raſ i wutrobu raſu dopejeli. Potom wuſpiewachu hiſeſeſche huojnu wječornu modlitwu a brachu tať hučnu k temu wobožene, kiz je prawit: „Njech džečzarka be mni pſchitnu a nje-wobaraſeje jemu.“

Wot nauwoje ſtorny hem pať ho weſta muſta kſchobtoſež do Wjedrichoweje wutroby jaſchepſeji.

E zyla bęſche tutón dom wo wſeſch wječach dobre ſnamjo ſa wſchitje domy. Wodnujo huſachu ho teź te najnuſjeniche kſi hač najnuſpęchniſeſche wodi wužitnym dže. Kſchecziſjanitwo wopota-ſowajeſche ho tudy po woli ſwojeho bójiſteho ſaſoſerja hač najnuſ-ſkaniſeſcho, a na zylm mejeſe rwejeſche ho i woſkoſim pučjeſeſeowa-njom wo D e b e r l i n e z.

Huſto doſtaču D e b e r l i n e z džečji woſeſche w kęce wot ſwojeho nana dowoſnoſež, ſo móžachu k huojnemu ſawjekeſelenu najbóle kóždu jať wotſ wječor do Šchlitſchima hič, hbež jich wuj na huojim kuble bydleſche. Žich nan je tam najbóle haſm wot pſchewawoſeſche. A i nimi tam pſchitowjeſeſch, pſchitowaſa hebi huſob wokoſto žiwota, daſche huojim hednujom teſejatim hólzam ho do rjaba ſeſupacz a wuwjedowajeſche i nimi wſchitje móžne wo-jeſiſte ezerzizje. Wſches meču wulle wjeſeſche pať, kotrež mały Wjedrich na tutych hrajkach mejeſche, wubuduſe wo nim jažne po-ſchiljenje k wojeſtawu. Wſchetoz ledom bęſche džečzazym letam troču wuroſti, dha teź dzygje hižom do wojakow, ſo by i nimi maſchęrowacz mohł. A dolež nětoſi wojeſizy wſchazy jeho wje-dawioſež wo bitwach a wo wobleſowanju meſtow puſtychu a ho na tej haſamej ſpožiwachu, dowoſiču jemu, na jich ezerzizjach džel bracz. Žeho nan pať bęſche jeho hižom dawno ſa wdo-wojeſe poſtaji, a duž bęſche ja teho mtoſeho woſaka wulki ežaj, ho huojim džečzazym hram wotrež a k ſudijam a je kſutej dže-łatoſeji ho wotwoczeſi. Wjedrich bęſche drje plómjeniteho a živeho temperamenta, ale wón poda ho nětko i teje haſamej jaſoſenjoſeju do literariſkeho džeſa, i kotrež be pryedy na wojeſtawje wijał.

Wſches pilnoſež a wutrajnoſe na gymnaſiju a poſdžiču na uniwerteſe naruzna wón bóry ſtomženy ežaj. Wſchje teho beču jeho wojeſtje ſuoczowanja wo prawde to dobre ſa njeho meſe, ſo beču jeho eželne mozy poſchitite a iſeručite.

Wſchitowdne dala.

Nakhwilny zamolwity redaktor: K. A. Fiedleſ.

Čiſeč a nakladnik: M. Smoleſ.

Sy-li spěwał,
Pilnje dźelał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócnj
Napoj mócnj
Lubosc ma;
Bóh pak swěrny
Prez spar měrny
Čerstwość da.

Njeh ty spěwał,
Swěrnje dźelaš
Wšědny dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebyes mana
Njeh či křmana
Žiwność je;
Žiwa woda,
Kiz Bóh poda,
Wokřew će! F.

Šserbske njedzelske lopjeno.

Wubawa ho kóžbu hobotu w Ššmolerjez knižničičešćetni w Budyšinje a je tam ja šchotwórtlětnu psychoplatu 40 pj. dostać.

Dkuli.

Lut. 20, 9—20.

Tuto pschirunaje wo štych winizarijach je tón knjes křótki cžaj do swojeho cžetpjenja a wumrjecja powjedał. Wšychšči měščinizy a wšmanučenj a cži wóhěbnišči mjes ludom pytaju, so bchu jeho štonžowali. Tón knjes pak tež w tutym popědnim cžoju njelaša, lud w tempłu wučjež. Š swojim njepšchězelam k warnowanju wo žakofnych pschichobnych Božich budach a wo popědnim duju předowaje. Žato tehož wo štych winizarijach k ludej rěčejše, dža wyšahči měščinizy a wšmanučenj frosymich, so běše to pschirunanje na nich rěčat, a woni ho hšjšeče bóle štwjerdžichu. Wěda temu, kotrehož Žesufowa lubošć njewotroči, ale štwjerdži. Tež nam tuto pschirunanje pschiswoła: Šlada jěže ho, so njebyščeže Ššyna Božeho šacjžšči! a nam potaje:

1. Šak wulki je tón hrěč, Božeho Ššyna šacjžšnyč,
2. Šak wulka je ta šchtraja ša šacjžšnjeje Božeho ššyna.

1. Šraelski lud běše Boža winiza. Wóhanam dawšče Bóh po jich pucžach šhodžič. Woni běchu taj njekřódná rola. Ša swoj wšwóleny lud ho pak Bóh wóhěbje šaradž. Šaž winizat swoju winizu šwóru wóhědžela, rěje a wóhšabžuje, plóbnim cžini a šchituje, tak Bóh tón knjes šwóš Šraelski lud haječe. Wón jón wóhědžela a šchitowaješa a dawaješ jemu křašne šakone a rjane Bože křužby. Potom pschěnjeja winizu winizarijam, to rěla wón da ludej duchownych a šwětnych wyšchšich,

šudnitow a křalow, měščinilow a wšmanučenych. Woni dyržjachu jako Boži šakupjeru winizu hlabadž a haječ a w njej plody šhodžič k Božemu špodobanju, plody šwěrněnoje a pošluchšnoje a wóhěbje pschitowomadž ša šluhěne křaštwě Ššyna Božeho. Ale winizario mějach jemož to šwóje we wocžomaj, šanjerodžichu a šfahych winizu, tak šo Bóh tón knjes mało dobrych plodow pýtny. Š wulke ščěpšiwosčeju k winizarijam někotrehož šuliz wotkročja ščěleše, šo by jich napominał a jich šwědomuje šhodžič. Woni pak morichu prošetow a šamje-njowachu tuch, šiz k nim pošłani běchu. Škopošlektu pošla Bóh najwjetšeho prošetu, swojeho lubeho Ššyna we wotročšwóštim šchaleče. Plody pytajo, poštu a nješjše křaštwě předujo pschitnje do teho šwójeho, ale cži jeho, teho herbu winizu, horje njewšachu. Winizario ho pschěd jeho majštošju njekřašowomachu a wot teho šwóječe ho hnuč njedowachu. Šakšepjeni a štwjerdženi šacjžšnychu a morichu Božeho ššyna, jako bchu něř šami šnjeja winizu wóšadž mošli a jako njeby tón šary Bóh wjazy živy byl, šo by jich křošt.

Š tutym pschirunanjom tón knjes šnutšowne šmplenje wyšchšich měščinilow a wšmanučenych wotkryje: šacjžšnjeje Božeho Ššyna je najwjetšče njepšchěčšštwě wšchěššino Wóbu a wulki hrěč, šiz šwajšči šenocššněštwě š Wóhom rostorča. Šažnje došč tón knjes šwóšim njepšchězelam potaje, šajli wulki hrěč čžyčhu wóhěč a šažnje došč ho jako Ššyna Božeho wóšmanjeni. Woni pak šakšepjeni wóšachu, njewjebžo šchto čžinja a njepšóšna teho šnjeja teje křašwoje.

Hrěch pak tón čini, kiž wě, 'šdho čini, hdyž Wožeho Šayna saczišnje. Kaž tamnyd winizarjow, tak Wólh tón Knjes w swojej šmilnoweji a ščerpilnoweji pšeho hiščeje hrěšnitow busto a pšeho wškelatich pšktow wabi, so buchu šo wobrocžili. Šchtóž pak nětk jeniczi pučž k wěcznemu šboju pšehd šobu widži a Wožeho Šayna ša šwojeho Šbóžnika pšofnaje, a šchtóž jeho potom hiščeje hidži, saczišnje a š nowa kščižuje, teho hrěch njemóže wjazy wodaty bycz ani w tutym ani w tamnym šwěcže.

2. To je ta šchtrafa ša saczišjenje Wožeho Šayna, šo je ša tajkich hrěšnitow jenož šatamanštwow wyske a njese ša nich žane wumóženje wjazy; šcht. 16: tón Knjes teje winizy budže pščinicz a budže tydž šamnyd winizarjow šfónzowacz a šwoju winizu druhim dacž. —

Išraelšy winizarjo, wyschichy měščinizy a pišmanowuczeni, kiž teho knješa teje krašnoweje njepšofnachu, šo, šašlepjeni kaž bechu, czežay doleč bechu pšehdhrěšili, tak šo te czežke czošne šubdy Wože derje šaščižachu. Pšchi wutupienju Jerusalema šo šfónzowachu a winiza bu druhim data. Tempel je šaniczeny, štošojštwow štarotestamentskeho měščinštwow je šónž namatelo. Drušy wotrocžyžy Woži, jawoštolšo a ewangelišto, předarjo a mišionarjo, haj wšchtizy wěrzaje ščweščenje šu šo Woži měščinizy ščinišili a šu k winizarjowemu džeju we winizy powołani. Teho dla je tež Woža winiza niž wjazy Išraelšti lud, ale žyk ščweščanzstwow na šemi. Wóhate a možne je winizarjowome dšelo noweho šfluba — najwóžnišče je to dšelo, totrež ma šódžy dla šwojeje dušče. —

Wěda temu winizarjei noweho šfluba, kiž šnoje šwojeho knješa wolu, tu wolu, šo mamy do mjena jeho Šayna šefom škrysta wěricž a šo mies šobu šubowanaž — a kiž tutu wolu njecziš! Šemu šo hóršče štačž dyrbi, hacž temu, kiž Wóšjošowu šafoni saczišnje (š. br. 10, 26—31). Wěda temu roššwěščenenju, kiž šašo wotpada, — temu k winizarjei powołanemu, kiž šwoju cž ščž a šwoje šbože saczišnje! Šošofne je, wot teho šac ščinišneho rózšneho šamenja w šionje roššwěščenje bucz. Wšchetož wot šoho dyrbial wumóženy bycz, kiž teho jenicžkeho Wumóžnita saczišnje?! —

Nascha dušča šo naštroža, hdyž na to myškimy, hdyž špominamy na wulšofčž teho hrěcha šefomšoweho šaczišnjenja a na štrožele teho šubow. do štrehož tajki hrěšnitnik pščinidže. We měrje pak šflubimy a wšfšowomay: to jene wěicze wem, šo njemohli nišdy wot šefušša wotpadnučž a jeho, teho Šayna Wožeho, saczišnučž. Šli to nasche šflubjenje dšha mamy šwoju wěru pščšš šwěrtnowčž we winizarjowym powołanju wopšofšacž, šo budimy tomu knješeji teje winizy, hdyž šašo pščinidže k šudženju a šo šwěta, pšobny teho šubow naščweščimow pščinicžž mohli, totrež ša šebi žadacz. Šamjeti.

W pošče.

Šbudž šo, moja wutroba,
Šbóžnik k šmjerceji cšehnje;
Šemu daj na šolganba
Ššawoje pščewowšenje.

Šeho pučž dže do cšerajow,
Šyřšl a wyšdnofčž budži;
Wón dže šelich bolofčow
Šicž ša hrěchi ludži.

Šlaj, tak jeho wutrobu
Šwěje šubofčž k tebi;
Šwoju dušču njemieru
Wšona pščeje šebi.

Šebje dla wón k šmjerceji dže,
Ščerpicz ščičžž a ranj,
Šo by ty wěč, cšlowječe,
Š Wšobom wujednanj.

D duž pój a njelomdž šo,
Ša šefuřom šrocžicž;
Šunu budže pšches njeho
Ššo cži šrona šlocicž.

Šchtóž tu w nuřy, we ščičžu
Ščerpj š nim a šhodži,
Wšóbže pšches ščičž k šwienju,
Šbóžž duch šbóžnowčž šhodži.

Dřechow, šotrež pšchibichu
Šhrysta na ščičž šrowaw,
Nětk šo šwěru šhabacz tu,
Wudž mój nadawš pravny.
Nječ ša šwječju žiwjenje,
Kaž to Šbóžnik žada,
Dšha pšches jeho wumrjecze
Škeže mi Woža hnada.

Dšak cži, šefu, wuprajam
Ša wšču bolofčž šerju;
Šebje štajnje w myšlach mam,
Šo nje wjedže k měru.
Šak, šak šym ša šwózwony,
Šak to dušču jima,
Šdyž šo wšona pošne dny
Šhrysta ščičža pšchima!

K. A. Fiedler

Lutherowe šlowa k ščeczeji šafni

(Š jeho špšow šestajal š. škapleř, š.)

Nětko pščinidže ščecža šafeni: „Šy dyrbičš šwjatny dšeni šwječžicž.“

Šak šo to štanje? Niz ša, šo ša šakšemi šebšičš a žane šrube dšelo njecžiničš abo šebi wěncž na šlowu šajičš a šo najščepičšu drařu wobšecžech, ale šo šo w šwójim šlowje šnucžujech. Pšchetož Wože šlowo je šwjatnizy wyske wščeje šwjatnizy. Wšono wšchito šwječži, šchtóž š nim wobšhadža, njedž je cšož, měřštw, wššobow, škut, wotpočžimš. Šola ščweščezjanow pak je šódžy dšeni šwjatny dšeni a šedyn kaž druži. To ščta, šo dšerba wščednje Wože šlowo we wutrobje a we reče šwěščž. Šola dobre je a miřne, šo wščebity dšeni w tudženju dšeržičš. Ščweščezjenje pak njedželu šohodla dšerža, šofaž je njedželu šhrystuž poštanj.

Šo by nětko šwjatny dšeni prawje šwječžičš, dyrbičš na přėdowanje pošfluchaczž, šo modlicž, něšdho woprotowacz a šo šwječho hrěcha šacž.

Šehole dnja wščebite šaštošštwow je přėdowšš šaštošštwow. Přėdowanje dyrbi k temu wabiczž, šo hrěšnitkam jich hrěch žel čžini. Šehodla dyrbi cšejki hrěch bucz, na ščenje njepošfluchacz a šo šazpicž. Ale tež cži hrěšča, šotičž š nim šlowo pošfluchaja šato na dym a jenož je šwucžjenja na přėdowanje šhodža, a hdyž je šeto nimo, moža ščha runje ša wšele šaž šoni. Šehodla wjedž, šo njeje šeno j pošfluchanjom ščiznjene, ale šo dyrbi šo tež wuknučž a šřho... cžž.

Š tekle modlitvo tež modlitva za šromadjenje apleho kšehesčianstva, za vsčitlu nusu vsčedeh čsłowjetow křuska. Zale šromadna modlitwa je najmožniša. Neje dla tež so šhadžu-jem. Wot teho čsaža tež zyrkef modlečski dom rěka, so bchymy hebi tam pschodswali, w jenej myšli hromadže hwoju a vsčitkič čsłowjetow nusu Wobu pschodnjelěz a ho k njemu wo hnadu wo-fač. Zať pať ho f wutrobnyh hručjom a f šhutinofču stač, so by nam tajta potrebnošć vsčedeh čsłowjetow f wutrobje šcha a my potajkim f wopravndžitej hobjuzelofču za nič prošyli. Kšehesčiansta zyrkef na femi nima žanu wjetšdu móz, křiba tajšu šromadnu modlitwu pscheczimo wšchemu, šhtož na nju pschindže.

Zo třečeje je lubofč, hdyž šhudym a potrebnyh na pomoc pschindžesč. Potajkim so kšohoch kumpošč, jemu kžo psčezelěz a jěšč dawošč. Tajke hš hwojate štutki, hdyž ho šhoryh a šhudym Wože dla wopofajnja. Tež jalmožinu dawošč na hwojatyh dnju je rad bowolene. Hoj, možične šhudwane tež dječow, žito, jěšč a pieče pschwojeseč, jeli so ho to Woha dla stanje a niž se žada-njom, so ho tebi žaruna.

Najwobšebnišče pať dyrbi byč to, so ho f Wohom wujednawšč psches pschepytanje hwođemnja a kačja hřeča dla. Tuto kačje ma pať ho tať stač, so bóle f lubofče dnyž f hidženja nastawa. Potom pať f lubofče wuřhadža, hdyž čsłowjet pschi hebi hantym wšitke dobroty wopomnja, kotrež je jemu Wóh tón křiwes sa čsaž hwojeho žiwjenja wopofajnowať a jim hwoju njeđafawo-wošč, hwoje njepočinkti, njewužitne wšudwane tajšč dobroto w napščežo djerži. Potom dyrbišč dale pschinež na duchowne do-broty, so je Wóh hwojeho Šsyna wóřkať, k temu wěčne žiwjenje šhubit. Hdyž to pilnje wopominajšč a temu napščežimo hwoj hřeč djeržišč, potom njewuřstanie, so w tebi hidženje psche-čšimo hebi hantemu nastanje a pschindžesč f nutrnej lubofčej f Wobu. Zo je prawe, žive, hšne a štutowawe kačje.

Prěni pať, kotrijž na hwojatyh dnjach šhřeča, hš tajž, kř hrube njepočinkti hwojate džen čšinja, wopije, hračje, šlu lešč. Druhi, kotrijž hwojaty dnjej lamaju, hš čži, kř wučne dželó čšinja, šhtož je hewaf rad bowolene.

W prěnjej kašni potajkim je poručene, kať ma ho našča wutwoba napščežo Wobu šadžeržezč f myšleme; w dnyšč, kať rót je hšowami; w teje třečeje, kať dyrbimy ho napščežo Wobu šadžeržezč w štutkach.

Zo je prěnja Wóřšahowa tořla, na kotruz hš kašnje na-pišane, w kotrychž ma Wóh tón křiwes f čsłowjetom čšinič bjes hřeđniřwa nekajšeho štworjenja.

I.

Lětušči reformazijski šwědženj.

Lěta najymu, da-li Wóh, wažny hwojedeni dočakamy. Džen 31. oktobra ho šchthri šta lět minu, so je ho w němškim kraju reformazija šapočala. Dolež je tale wošebje w šudownym nabožnym žiwjenju wjele k leššchemu pschewořica, nam tež w biblijii, špěwafkič a katechizimje wurjadnje bohate pokřady šdželita, ho wšitke žive stawy ewangeliolutheršteje zyrkwoje pola naž a hšdžestki we wukraju byhla, na lětušči reformazijski jubilej hobje. Džatownošč je f wšofelafim pschihotam wabi. Dary ho hžjo šbėraju k nekajkim štutkam lubofčeje sa potrebnyh lutheršič, w Wošč hš hřubach a šhulach budže ho na tamny wulki čsaž pokafowawč, a w mnohich špiřach wo přažy a wwojowanju reformatorow powjedadž.

Tež našče „Wom ha j Wóh“ šady wořtač a mjelčezč njemóže. Šso f lubnyh čšitarjemni šchthri šta lět wročjo psche-šadžičny budže jim pokafowawč, kajke hibanje w nabožnym, kajke pschemenjerija w zyrkownym a kajke šadžewst w političnu žitwe-

nju hš ho w tamnym čsažu štafe. Štawina je dobra wučerka a naš najšepje pschewořezč, čšehobla mamy hebi wubohyie prawe, tež najmjeneče, waječ a sa nje džafawiti byč.

Šnano by dořabotaj, hdy ho tu jeno na knižu: „D. Martin Luther“, špiřanu wot Šafuba, šararja w Njehnacžible, a wuidat wot ew. luth. kniřownečo towarštna, pokafalo. Za je derje piřana, wobščěrna, wobrařowana a ša reformaziju šahorjaza. Ale derje tola je, hdyž ho pschego a pschego wo štawiniřkim štutku powedba, a runje reformazija je tať wo-wučažny podawč, so ho wo njej ženje došč powjedadž njemóže. derje tež je, hdyž ho wěž so wjažy štronach hudiž. Škonuž teho-đla Šafubowa kniřka a tute topjeno njebořaha, je naležnje pro-šchety, pilnje kemyži hwođič. Tam budže přėđowane štwow hiščeje hšubje do wutrobje pschimawč a ša Lutherowu čsaž a štut šajimowawč, hačž to prošte piřane jamóže.

Šchto nochyť wobščėđowawč, šchto jemu čsaž noweho pschi-nješe? W čšitanju nowin f pschihadžajimni powjesečemi f nēčez-šchje wulkeje wošny runu kotrež djeržimy, njeđyrbičji lěha tež, wěšchto čšitacž, šchtož je ho w Lutherowym čsažu wulkeho po-dato? H hlajeje, lubi čšitarjo našče wobštejnofče ho něřkole Lutherowym nitale runaj. Tón bē tež f wulkeji hšlu nje-pscheczelow wobdaty a dyrbeječe ho pschėd najhšilnišimi mož-nyimi teđomniřchego hwořta šafitowawč, ale Woha k štronje ho jeničžki sa hšilniřchego mēšjeje hačž wošřto pschězčeharjow; wón by tež kať my rad mēr džerať, šedžyli jeno njepšchězšelo mjelčezč, a šhėrlušč: Jed'n twjerdy hřób je našč Wóh šam, kř hebi wo 46. psalmje špėwajše, jeho runje tať se žmobježču a šhobřofčču wobrownjeje, kať dženja nař.

Wóřna nam hobjel hiščeje wutrobny f wjele štarofčemi wo wšchėđnu potrzebu woebežja. Wšhi tym pať tola šabycz nje-šmėmny, so čsłowjet živy njeje wot šhėřba hameho, ale tež wot štwowa Wožeho, a so tať husto, kať we wóřčewnejdu prošymy: Našč wšchėđny šhėř daj nam dženska, tež prajimy: Šawječene budž twoje mjeno! Wože mjeno pať ho, kať Luther praji, tam hwoječji, hdyž ho Wože štwow prawje a čšiteje wuči. Hlajeje, dolež jamž ho něřto ša prawe a čšiste Wože štwow reformaziji džafowawč, dha njepapominny pschi wšchey harje a štarofčji na reformaziju, špromacž. Zať budžemj f jeje jubilejom tež Wože mjeno prawje hwoječič. J. K.

Lutherowe štwowa.

1.

Woha prawje pošnacž rěka špšnacž, so je šama dobrota a huda pschi nim.

2.

Šchtož ma šamgřnu wolu a ju čšini, tón je wěřeje pscheczimo Wožeji weli.

3.

Njeje-li Wóh pschězčel, dha žadny pschězčel njepomba; jeli pať je wón f pschězčelom, dha na tym ničjo njeleži, hačž je něřchto pschězčel.

4.

Wóh njewuřstanie, hačž ho runje kobjdi.

5.

Žadny wjetřdi hněw njeje, hačž hdyž Wóh čšičhe mjelčji a f nami ničjo njerežji, ale da nam w našim šmyšljenju a ša-đžerženju hwođicž a čšinič, kať ho nam lubi.

6.

Šawěřno, šchto samože myšlicž, kať Wóh se hwojeje šemie tať wšdelatore hwořki štwori f tať rjanym barbam a lubnym

wonjenjom, kiž žadni molek ani haptytat takle sezinič mošt njeby.

7.

Š profndneje moštničestki pjenetšy liciez, š mročzelow tšlčč pies, to je naičeho Knjeja Boha šamkneho kumjšat.

8.

Šavjate piškno je hōdne, jo byčnyj je hebi pšchego bohacez a naičšje žadali, čšježili a puščili, šo by huanu lidowarjow namatač mošto.

9.

Šaweruo, ty njemōžesh pšchewje se w piškach čžitacz, a šchtož čžitacz, njemōžesh derje dočez citacz, a šchtož derje čžitacz, njemōžesh derje dočez woiničez, a šchtož derje woiničez, njemōžesh derje dočez nawoiničez, a šchtož derje nawoiničez, po tym njemōžesh derje dočez žiwj bycz.

10.

Litny knječerjow moju ho dwiožy abo ški kwoč čžitacz, pšchetož woinie šu je pšchewljenjom a mudreje piškane. Šak wjele šterje dyrjaka ho biškija čžitacz, pšchetož do njeje je Bōh swoju midrowej šapšhacz dat.

Oberlin.

Jeho žiwjenje a skutkowanje w Kamjenjodole.

še wšchelatič žōrow wučerjacal

† Jan Bartlo.

(Wokrašowanje.)

Šchto pak je jeho žamach, na duchowniwo študowacz, njeje žnate; ale tak wjele je š jeho šatwštelcnych papjercow wšte, šo bē won hōz wot mladošje žne jara pobožneje myšle a šo hōzom šake nanajšwōježijšje pšchitritewje š žiwōjennu nješčelstenu Wōšej šacžnawoše. „We čžajni wōjebo džecžastnawa a wōjcie mladošje“, pišče wōn, „je šo Bōhu hūto špodobalo, moju wutrobu hmeč a š hebi čžajničje. Wōn je nje pišči mojič hūštwyč wotpadacz š tajke dobročžiwōščju a ščerpšlivoščju džeržat, šo je čžezšo wopšhacz.“ Šaj, hōzom w jara mlodožy lēčacz mōdšewe šo wōn hūto: „Dej žiwōjennu wotročej šwōje šlowo šwōjmitēž. Š Bōžo, wōdž nje po šwōjci woli.“

Jara trakeje wobšwōdžewenje jeho duchowneho žiwjenja a šmyšljenja, jeho šapateče šawōjenošče, jeho žiwje wēra, jeho ponižnošče a šaprečža šamneho šo w jeho mlodožičžijšch lēčacz mamy pak w jeho šwjatocžnyj wōbnawējennu šwōjeho kšchēčēššeho šlaba je šwōjinn Bōhom, kotrež je w šwōjinn dwazdytym lēčče jako bē šwōje študije šwōzjwnije dotōjacz a šhwalošnje pšchēs egzamen pšchitšol, najškeršcho tchdu, šo bō urōdēnwōjennu abo šako duchowništju šwōježijnu došta, čžinič. Wōn je šlowa teho na papjeru šestacz a š podpšgnōwno šwōjeho mjena a š šwōjinn pščjatom wobkřežil.

Wone mair jo tak :

„Wēčžny, njščlōčžny, šwōjaty Bōžo, ja hebi š wutrobu žadani, šo byč pšchē tebe štwipcz mošt, šo šacžnū najššubšchjeje ponižnošče a š rosmjēčewnej wutrobu.“

„Ja drje wēn, šo tajti šewšči čžerō, šak ja šym, je nje-hōduy, pšchēd krała wšchitkič krałwa a šnjeja wšchitkič knjełow štwipcz, wōšchje je tajšim šamšhōm, šak žiwō, šo by šlōb š tobu ščžinič.“ „Ale ty šam, o šmilny Bōžo, šy tutōn šlōb wštajšit, šy mi šōn po šwōjci njščlōčewnej hnadže pšchēs šwōjeho šyna poštēžič dat. Šak du dha ja š tebi a wšwawam šo čži, šo šym wšliti hēščhnič, a dnyru na šwōju wutrobu a praju š roškatiym žōnišom: Bōžo, budž mi hēščhničej hnadu! Ša du, dofelž šym we mjenje twōjeho Šayna pšcheproščerty, a štwiščezam šo šyle

na jeho došonjannu prawdošč. Šcho dha mōlam šo š tebi: Wōdaj mi moje pšchewljenja a njšpomōjnej wjazy na moje hēščē. Šak haj, ja wōlam šo š tebi: Wšchōbnaj šo je šwōjce njščwōrnej kreaturu; ja šym pšchewšwōdžewju, šo maich prawo nade mui, a nješčadam hebi ničžo bōle, hacz tebi pšchitšhšchēč. Šawjaty Bōžo, džerža pšchepōdam šo tebi hacz nanajšwōježijšho! Šchūšchēže jo, wy njchēja, šemja, wšni jo š wšchōmōj; Džerža wšwawam, šo je šōn Knješ wōj Bōh. Šedžšaj na moje šlowo, o Bōžo, a šapšaj je do šwōjich knjełow, šo čžy: wot wēt gule twōj bycz. We njewje Knjeja njchēščijšch wōššlow wotkričju šo džerža wšchitkič dnuhōd knjełow, kiž šu nje hacz dotal wobkričžiti, tež šwōtēny wšchēlam, do kotrežič bēch šo šhubil a čžēšlōm žadoščam, kiž we mui ščōdnū. Ša wotkričju šo wšchōho šachōdneho, šo by wōj Bōh moje jene a wšcho byl. Tebi pošwōčewju wšchitko, šchtož šym a mui, možy šwōjce dnyše a šlawy šwōjeho čžēla, šwōje šamōženje šwōj čžah. Wōdnaj ty šam, o šmilny Wōtēže, šo wšchitko jenož š twōjci čžēšči naložam a we poščlōčnōšči po twōjich pšchitšajacz tēčebom. Tebi pšchitšhšchēč, dnyri do wšchje wēčžewōšče moje hōrže poščōbane bycz. Pšchōporučžitišli mi, we turtym žwōjennu dnuhōd š tebi wōdžič, dha daj mi tež šhwōłōčē a mōž, tebe šjanjeje a šprawnje pōšnacē. Špōžez mi, šo byč šo nūš jenož ja šam twōjci šhūšbje šwōješčil, ale tež šwōjich šwōrow šamōšt, jej šo šwōječēž. Dwojennu nawjēdowanju pšchepōdam šwōju wōšōbn a wšchitko, šchtož mi pšchitšhšchē.“

„Tvoja wola, niž moja ho šta; trēboj mje, Knježe, ja twōjci šhūšbje poštajem grat; wšni mje ja šajšcho, kiž š twōjennu šlōdu šhūšča, šmuj je we kwi šwōjeho Šayna, wōbteč nje š jeho prawdoščju, šwōječ nje pšchēs jeho dnuh, čžinič mje jeho šnamjennu pšchego pōdōbničchō, pšchitēž š nim še mui, šo by moja wutrobu wšwōješčil a pōšhitič. Špōžez mi šōn twōščit, wōj Knješe a mōj Bōžo, šo we šlōmnu šacžnawōju twōjce blškwōšče šwōje žiwjenje pšchēdnū, a hōdž šym šo šrawōwat, tebi poščhōacz a twōjci woli šo pōščōšlōwacz, dha wōwōwat mje, hōdž a šak ty to la dobre špōšhajēč. Šaj, šo byč hōšchēje šwōje pōščōbnje wōdnyčjwnjeje š twōjci šhūšbje naložil. Wutrobnje pōščhū ja tebe we šwōjeho Žejšha mjenje, šo byč tebe tež hōšchēje w pōščhōdnich dnyach šwōjeho žiwjenja šhwōlacz a we wšchitkič čžerpjenjach, kotrež hnadž mi twōje mndre šajšarane pšchōpōšēčē, jenož ščerpšlivošče a pōščōče do twōjce wole wōpōšatač mošt: pōšhitič moju dnuhū, wōbdat ju š wēščēčej nadžiju, hōdž ju wōtwōwōšch a wšni ju do šlōna šwōjeje wēčžneje šubōšče, wšni ju do wōbyšlōjow twy, kiž šu w tym Knjeju wōmrjeli, do šamnjeh wōbdyčlōjow, hōžēž šo we wēčžnej mladošnej pōšōfēči njewšpōwōmje wēščēje wšžawa. Tebi, o Wōtēže, a temu šwjatemu Dučej njch šo wēčžna šhwōlba špēna wot mlitkowow twōjich wōnōčōnyč, a wot twy njchēščijšch dnuhōw, na kotrežič džēle a šbōžnōšči ty šim džēl bracz došč.“

Mōj a mojič wōšōw Bōžo, kiž ty šwōj šlōb džeržijš a twōje ščōwōwanje wšlōwōič hacz do twyž šlawow, ja šdychuju š tebi we ponižnošči, dofelž wšchōl wēšč, šak šebata wēž čžlowšta wutroba je! Špōžez mi tu hnadu, šo byč je wšchēj wutrobnje šprawnošču do tutcho šlōba špūšl a tu šwōječijnu šakšōwal, š kotrež šym we šwōjci kšchēčewny pōšwōčewj. Mjenu teho Knjeja budž mi wēčžne šwōdžewenje, šo šym jenu tutōn šlōb pōščhōl, š teč šuntē, šhūšaj wōn, šo čžy šōn džeržēč.

Jan Wēdrič Oberlin.

W Strašburgu, 1. januara 1760.

Tažo wōwōjennu 1. januara 1770 we Waldbadu.

Pšchōdnuje dale.

Sy-li spëwał,
Pilnje džëłal,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócnj
Napoj mócnj
Lubosć ma;
Bóh pak swërnj
Prez spar mërnj
Cerstwosć da.

Njeh ty spëwał,
Swërnje džëłal
Wšëdny dnj;
Džëł pak swjatj,
Duši datj,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njeh ćí khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

Šserbske njedzëłske lopjeno.

Wudawa šo kóžbu hobotu w Esmlerjez knižničičestwěni w Budyščinje a je tam ša šchtwórtlëtnu pschedpřatu 40 pj. dostacj.

Čatãre.

Jan. 15, 18—25.

Žačo šo šeršnje žiwjenje našeho knješa Jezusa Křrista hjo k wječoru nahilešće a čaš jeho čeršjenja bliŕi bëšce, štupi jednj jeho wučomnikow k njemu i prašenjom: „Slaj, my šmy wščitko wostajili a ša tobu šditi; šajto dha nam ša to budže?“ Žene šrudne prašenje i rta jenešo wučomnika, jako hišće ženje ničo njehy wot teho knješa dostak. Žene prašerije, i kotrehož malowëra a šeršnja myšl rëči, kotraž jenoz to widži, šajtož psched woczomaj je, a po pjenjelah šo woblëčijëž hobji. Pëtr temu knješej přidëł džerži wopory, kotrež je jeho dla pschijëšl, kaš je jeho dla wopušćëšit dom a dwóř, žonu a džëčji. Mëšto čže wjedžëš, šajto jemu ša to budže, kajš čeršnje mëšto wón dostanje, hduž tón knjes Dawidowe kraletwo šašo postaji. Pëtr čže hwoje wopory šaplaćene mëč i čašnjm do- blytom. Ale bëšce woprãdže wopor, kotřž bëšce Pëtr pschi- njëšl, hduž wščitko wopušćëšit a ša Jezusom hobjëšce? Nje- bëšce to wjele bóte puč i wješetu, k mëčej, k šbóžnojšej? Bëšce tola Pëtr šam wuřnal: „Tudy je berje byč! Knježe, tonu pãidžemy? Ty našy šlowa wëčného žiwjenja.“ Wuby čitarjo! Šchtóž ša tym knjesom hobji, tón njemóže woczafacë, šo nama- šta što a šlëboru, čžëšž a nahladnož, mërne a pschijomne žiwjenje. Ale wón namata wjele wjašy: mër dušje, wotpočëšit tež we wicorãch, šbóžne hwiëto tež w nozy a čšëmnošëž, wëšty trowčit we čšeršjenju, wješetu nadžiju tež pschi rowãch. Nješhy ty hišće ženje ničo wo tym šacuwãł a wopãł, kaš našy knjes w šchtunãch štyřnowšëž, hduž njhóže žoneho trowčita a žãnce pomozji njewidžëšce, teže ša ruku wša a twoju wutrobu pošpã- njowãšce. Šaj, je šlowom a šlëborom, i škwalbu psched ludžimi

šo tebi njefaplaći, hduž ša Jezusom hobjëšit a šo džeržitiš i Boženju šlowu a hobjëšitiš po jeho kařnjach, ale dary šo tebi dostawaju, kiž wšo što a šlëboru, wicnu čšlowiřtu čžëž pãë- trjecha, kiž wostawaju tež we šrudobje, we šrudobje, we šnjereči. Ale na deubej štronje njefabudž, šo dwešja čši, kiž čžëšž temu knješej šiwërnj byč w hobjëšitju ša nim, wjele parowãž teho, šajtož džëšž hwiëta wužije, haj, šamo hotomi byč, šobu wõkřëž čšeršjomu krom našeho knješa, jeho dla tež šnjëž hobjëšit hwiëta, kaž wón jim to w našim džëkřniřšim šeršnju praji, w kotřžnyž tym šwojim psched woczë štaji hobjëšit, kotrež jeho třečji a jeho dla tež jich. Čšëmny wobras je, kotřž widžëšju: Jezus, ta lubošëž, hobjëšit! A wón tež šwojim wučomnikam njemóže šanjëšëšëž, šo tež jich čžafaju čžëšce mëš, šo tež jim ša- lutowane njewostanje hobjëšit hwiëta. Duž džëška šebi roš- pãitumy:

Šak njewëřjãž hwiëta Jezusa a jeho šlowo hobji.

1. Š wotkal tajš hobjëšit pschitãžëž?
2. Šak mõže tajš hobjëšit nam pošpãitjenje byč?

I.

„Hduž hwiëta wãš hobji, dha wëšëž, šo nije přëdu, dužji wãš hobjil je“ praji našy knjes w 18. šchtucžny. Žeho lud je jemu polãšal, šo bë jemu na puču. Wšëšed Pilatom wolãhu: Šnjëšëž Šarabãka, škõžijuz Jezusa! Ale i wotkal tajša hida? Njeje to njefrošmaline hudačãnjëš? Šajto je našy knjes šwojomu ludëž čžiniš? Njeje wón lubošëž wõšpãł wšchudjom, šahojit šow- rãch, nahyčëšit hobjëšit, trowčtomãł šrudnyš? Njeřëšta hewaš: „Šajtož lubošëž wužije, budže lubošëž šnjëšëž?“ Ale našy knjes je tež hëčji šchrafowãł, šlëšëž čšlowiřerje wutroby wotřëšil a

kôzdemu pokajal, sčto jemu pobrachuje a to woni njemôžachu
 njeječ. Wonu ljubowachu ezimnotej bóle, dužli hwešto, pšchetoz
 jich štutki bédu hie. Sdu by Jezusъ Zariskiim to hubje rěčal,
 jich prawdojce a swětošće pšchedźimo Wožemu satornej křowak a
 jich jako tych najpoboznjich mjes ludom wuslědny, njemě-
 ničje, to bychu woni s nim spokojom byti, so bychu jeho křowakili:
 „haj, tón ma zyle prawje, temu môžemy ho dowěrič.“ Měničje,
 so bychu wotali: „Krijež i nim!“ Ale Jezusъ njemôžejše jich
 křowakje, wón dyrbeješe jim wěrnostej prajčje. Ale město teho,
 so bychu do ho šchli a ho sřibowali me potuče a prajili: „Krijež,
 pomhaj nam!“ jeho wot ho stercja. To pak je ta môz wěrnos-
 teje, so zlowjeka nufuje, ho rospadźije, pak ja nju, pak pšchedźimo
 njej. To je môz Jezusъoweho křowa, so zlowjeteje měra nje-
 wostaji, so dyrbi pak Jezusъa ljubowac pak jeho hidžije. To je
 môz ewangelija, so, pak te twjerde wutroby rostije, pak je hišćeje
 bóle šmjerdži.

Niz mšchizy hu Jezusъa hidžili: Kac wjele béše tych, fo-
 truznj béše Jezusъ i jeho křowom wutrobu šřel, kiz labarjeni
 wot jeho ljubojce jemu křiwjachu a k njemu ho dwerzachu. Swo-
 minajce jenož na jeho wuczomnirow, na pšchedźelow we Betha-
 niji, na te žony, kiz njedžiwajo na dobre a je rěče fa nim křo-
 wadnu a hišćeje teho na derjenje pokleša semrjetce ezjejadnu.
 Ale na drubej strowje: S kajim dštwim hidženjom je wjelečina
 iřacelšeho luda Jezusъa pšchedźešala, dotelz njedachu ho wo-
 broczije, dotelz ho njedachu nuznječ i potuče. Kac hu swojeje
 wusřiti šatylali, dotelz njedachu wěrnostej křiwječ. Kac hu se
 šubami šchibili, rosijendjenim, dotelz dyrbjachu hebi prajije:
 „tón knjes ma prawje.“ ale tola ja nim hłowdžije njedachu.
 Wonu chycachu wostaje, kajžžj bédu. Tehodla ho jich hidženje nje-
 wobroczi pšchedźimo hřečeje, ale pšchedźimo temu, kiz jich pšchod
 nim warowajše. Tehodla rěkaše: Jezusъ dyrbi prajije!

Luby ezitarjo! Kac itej i twojej wutrobu? Sduž hamor
 Wožeho křowa dyrbi wo twojim wutrobu, wotowisich ty durje wu-
 troby abo šatyljedch je jenož hišćeje křiwječ? Sduž Jezusъ
 pšchod swojich hłowdow tebi potajac da twoje hřeči, móžejch ty
 prajije: Ach Knjže, křowaj mje, nješpěpucz mje, abo wosnjelch
 wšeho sa što a šwarisich teho, kiz i tobi derje měni. Sduž ho trje-
 chentj ezijelch we twojim hłowdomnu, prajilich ty: ja chju ho wo-
 broczije, abo šatyljedch swojeje wusřiti, so něčo wjazy njeby křiw-
 jedal, bijejch tu ruktu, štožaz chje tebe na prawy pucz wědčo
 wječje? Šladajeje jenož nuz do žiwjenja. S wotal to hidženje
 pšchedźimo Jezusъej, jechu křowu, jeho žrchwi. Sčto hu eji, kiz
 Jezusъa hidža, jeho křowo hanja? To hu eji, kiz we swojeje wu-
 trobie ezija môz Wožeho křowa, woni ezija, so jim i njeho na-
 pšchedźimo křiwje: „Ty hu tón nuz, ty dyrbišch wotpotožiječ
 šamjnu ljubojce, hordowječ, šenjojč, nješwěrnostej, i křotka wšeho,
 štož je pšchedźimo Wožej woli, pšchedźimo Jezusъowemu křowu.“
 To pak njedachja. Wonu chycdža wostaje, kajžžj hu. Tehodla
 hidža teho, kiz jich warujje; woni měnja, i wusřiměchentjom
 žahadlw Wožeho křowa wostajaječ móg; teho dla Wože křowo do
 blóta štepiaju. Sese wy hdy křiwječeli, so wopizl, škupy a drusly
 hřečidizy hu i Wožim křowom špotajom? Ne, woni so šazpi-
 waju. A hduž křiwječich tajke wosřidne křowa, woczit swojeje
 woczi; ty budžejch widžiječ so ma ta wěž swoju hoczju, so dyrbi
 tajke hidženje potajiječ jich nječizijelč a njerodne žiwjenje. Wy
 pak pruwajmy ho, kac žmy ezijete wutrobu, potni ljuboteče
 i Jezusъej, hłowodnu wot wšeho hidženja pšchedźimo njemu.

II.

Hidženje pšchedźimo Jezusъej a jeho křowu je we hweče a
 wostanje, kac dolho hřeč wutroby jate dzerži, kac dolho šty
 nješpěčel wototo hčodži a nječad wufuje. Srudite drje je,
 so wěrnostej tat mjete pšchedźimjenja namaka, so hu zlowjetejo

taf šlepi a widžejch wochjedža, što ho k jich měrej hódři. Dnje
 dyrbi kôzdeho štakoto boleč, kiz rad chje, so dobre šchecšizjanke
 wachanje, wera a ljubotč i Jezusъej, te šatožki wšeho křowa a
 žohrowanja tu a tam wotni, hduž město dšata njedaj žujeje. Ale
 dyrbjeli teho dla ruzy do křina polojiječ a wustac me hwojim
 dšele ja Boža a Wože křoweljom. Ne, woczi pošebčajmy k na-
 šchemu Sčobničej, kiz je prajije: štožčja 18., 20., 21.: Sduž hweč
 waž hidži, dha wěčeje, so mje přeby dužli waž, hidžit je. Wo-
 troczč njeje wjetšiti, dužli jeho knjes. Ssu-li mje pšchedžehali
 dha budža waž teč pšchedžehac. To budža wam wšichto ezijech
 mojeho mjena da; dotelz woni teho nještaja, kiz mje poštal je.
 Njedyrbi to pošhlnicč a šimrowacč kôzdeho hweřneho šchecšiz-
 jana, kiz môže hebi prajije: „Ja njechu a ezječju tožame, štož
 je mój knjes nješl, ja njechu jeho šchiz.“ A hu wuczomniw, je
 jedyn Pawol, tož tajke hidženje a šchecšizhanje šhondnu, tobo
 dla swoju hčobotkeč a dowěrjenje šhubit? Ne, wón bechu
 jenož ezim šrowidnišch, ezim bóle ho dopomničnu: „Wotrocč
 njeje wjetšiti dužli jeho knjes.“ A hduž hweč měni, so jeho
 hanjenja a hidženja dla teč jedyn jedyn wězazy swojeje křiwje
 wopuřiječ, dha ho myli. Alchor šchom wichor wostama, šrowy
 budže ezim hylitich. Techo dla hladaj na to, so je twoja wera
 šrowa, niz natwarjena na zlowisnu mudrowje, na křowo zlow-
 islich wučerjow, ale na Wože křowo. Šlaj, potom ročeje wera
 ezim wjelečina, ezim bóle wichory hewrja, wichory pšchedžeh-
 harja a hidžerja. Kacž knjes prajije: Sčobnič seje wy, hduž waž
 ludjo mje dla hanja a pšchedžehaju a rěča wšeho šte na waž,
 hduž na tym štu; budžije wješeli a šrowujete ho, pšchetoz to budže
 wam w nješchach derje šapaleje.

Pomhaj swojim hduž hu šhuzi,
 pšchedžehanjim wobraci,
 pšchedžeharšich šlepych ludži wobroczi,
 šotutu jim dai.

Wšobotarj tych swojich šam,
 Sduž tych šabudženyč šam,

hwečej toč čerta šhanju wuidnu

A k tej wěrnostej teč dšidnu. (462, 6.)

Šamjei.

M. we L.

Bonizna próšwa w ejašu stracha a nufy.

(šlôž: Žene mije je to jene.)

Ežeče, štrachne, šendne ežajy

ššech šemju ho waleja,

Na wšeh kraje, města, hašy

Swoje inanjto šlajaja.

Sduž ludy ho njemôža mjes hovu widžiječ

A puzaja štajnje ho šrowajich hidžiječ,

Sduž šchiballw šnjeji a njeměr a lež,

Sčto ššymnje dufše mošl pokojnje wjeječ?

Wožo, twoja šylna ruka

Wotpocuje nad nami,

Moja duška prošta, šluka,

ššchibliža ho i próšwami:

Nječ wobšhłôdži twoja nje wôzrowšta huda,

Sduž w šedžerjach hovrjeh mi wôžija špada;

Mam wšelake wšahnošče, hčrtošče njeječ,

Mój Wožo, chyl pšchod nje mje i šbôžnostej wjeječ!

Šožadajaja hřešchobč ežaja

Šchiste šubta hladaja,

Wšichte próžomanja hčela

Sšwětnu křawnojč puzaja.

Obdaj myśle mi jenož fa dobytkom kłodzka,
 Za sachobnej blyszczatej puchu ho hladna,
 Chze skote mi rzezyahy leżny kwet pleceś,
 Mój Jeju, chajz sbożnije mje nimu nich wjesześ!

Żana dobra cześeś a sprawnocześ
 Njemozetej spokożycześ,
 Duch, kiz hwojich mjenow sławnocześ
 S leżny chzedza widobecześ.

Njedch cześeś je łakoma wutroba drubich,
 Njedch hordza ho w kłaczagach mjenach tych hwojich;
 Za njerobdu wo hwetnu kwałuba a cześeś,
 Ach Knieże, mój Božo, chajz sbożnije mje wjesześ!

Zswetna pucha, mój a kraśnocześ
 Njebudzeja wceśnije kećeś,
 Nruśa paś a sčyżiz a blaśnocześ
 Dyrbja junu kónza mjeś.

Duż prawdu: hdyż hladuśke mozy mi śhinu,
 A poślednje hodyśki stonczynie ho nimu,
 Haj, chajz-ak mje je hwetna k domińnje wjesześ,
 Daj njechjeśtu kromu mi w sbożnocześi njeceś!

L.—i.

Lutherowe słowa k sčtwórtej fajni.

(Z jeho spišow sejtajal N. Kapleć, f.)

Nětko pichnuźe drubha taśta. Za naś wueżiz, kaś dyrbinny ho
 napřechceźiwu cźlowjeśam w dobrych skutkach hwojeźowacześ. Te paś
 dyrbja ho teź, kaź te drubhe, i wulkej pilnocześi, stawoćeju, prážu a
 dźetom.

„Ty dyrbichich hwojejo hana a hwoju macěz cze-
 fećeś, jo ho czi derje poudze a dołho žiwny budzećah
 na femi.“

Wo wuśhodkich skutkach přenich sřoch kasirow žadny lěpšich nje-
 namakaśah duży pośluschnocześi přechceźiwu wchytiti, kiz hu nam ja
 wuśchnocześi postajeni.

To přenje je, my dyrbinny hwojejo cšlěneho nana a hwoju
 maczej czećećeś, kotraž staj nam žiwjenje dajoi, naź seźiwiloi,
 hladatoi a woczahnyłoi, i wulkej pilnocześi, stawoćeju, prážu a
 dźetom. Zale czećeś njerobsteji jenož w tym, jo ju se swońkownym
 walsńjom wopotaśah, ale jo ky pośluschny, jeju słowa a skutki
 wyhoko dzeržiz, jinaj prawo daśah być, sčytož chzetaj, sijećeśah,
 kaś i namu czińitaj, k temu, hdyž potřebeťaj, jeju i zrobu,
 draśtu a domnu wobharacah. Sčytož ho paś wo staršceju pich-
 taśa, dyrbi ho teź, hdyž staj semrjetaj ano njeśchitunaj, wot
 tych srośymieć, kiz hu na jeju mjeńnje: přechceźeśo, kmośta a
 wuećerjo. Pšchetoz kóždy dyrbi ho wobtnjećeś dać a drubinu
 cźlowjeśam poddany bdeć.

Drubhi skut tejele kaśnje je, pośluschny być sčechceźizantkej
 zychwi, jo po tym czińimny, sčytož wona postaj a sraduje po
 Božim słowe. Kaź je w hwetnym inještjwe malo pośluschnych
 poddanow, tať te w duńowym malo pobožnych, sřawnych sčhe-
 sećizanow, hać runje wchytajy tole mjenje noscha. Těho dla
 sčryśniuh zryće na hwoje słowo swjasa. Hdyž tajke nadenbdećah,
 ky winowaty, jo je pośluscaćah.

Těče je, hwetnej wuśchnocześi pośluschny być. Pšchetoz
 wšchitta wuśchnocześ je wot Boha. Za dołho kaź wón hwetne
 knjejšno sdeżiz, mje na femi wostanje. Ton je tajki wulki poklad
 so jón widoť doťeś wopomnićeś ani sčobymieć njeśamozě, křiba jenož
 sčechceźenjo. Pšchecziwo wuśchnocześi na dwojake wadsenje sřećeha:
 i přenja, hdyž ju wobłehaj, jebaj, jej njechweńni hu, po ujej
 njećiznja, kaź wona pšchitaj; i drubha, hdyž se wo njej rzeča, ju
 kaśliwaj, a hdyž ho wjećećeś njemozja, na nju i borbantjom a

šhmi słowami, sřawnje abo potajnje, hwarja. Tudy njed ho
 teź w modlitwo sřomina na knježerjo, jo by Wěh tón Knieś jim
 zojom a mudrośeś sřoćeći, mjeńnje a sřożownje nam pšcheczećeś
 Njedch jich wobarnije, jo Wože słowo cześeśa, njeścheczećehaja ani
 niłomu njeprawdu njećiznja.

Sčtwórty stuf je pośluschnocześ czeleđe a dźelaczeřerjom na-
 pšcheczo jich knjeśam a knjeźam, wuśchram a wuśchram. Nětko
 je najwjećeše stozenje na hwecze na czeleđe a dźelawy lud,
 jo hu njeapośluschni, njechweńni, lośy a jenož to hwoje pŕtaja.
 Těho dla dyrbja na tule kaśeñ pilnje sřominaeć. Pšchetoz to nje-
 rěta, hwojejo hwojeja czećećeś, jo jemu „knjeś“ rěkaćah, ale jeho
 i wutrobo pośluscaćah a ho jeho božich. Těobla dyrbja wot-
 trećezy a dźowki hladacześ, jo hwojich knjeśow a hwoje knjeje
 czećeśa kaź hwojich hańšnych nanow a maczeřje a wšchitto czińja,
 sčytož ho wot nich žada, niz i nujowanjom a njerobnoćeju ale
 i radoćeju a wjeśećeśeju.

Pod sčyżom.

W jenej sčpaniskej wojnje raś po křawnjej bitnje sčtyřerjom
 woćakow nadenbdećeju, czi po jenuj sčyżom hedyćahu, wchytajy
 jako cšela, we hwojeji křwi pšitawajy, ale ranjo pšchi ranjenju,
 hwetnje, bratrowizy a twerđe sčednoczeni. S sčyřibetom bdehu
 na jemu stalnu seźenu slehjeti, jim inapřeczeja paś na trawnjej
 hory Woža matra steješe i tmy podpřikantny słowami: „Sle,
 to je Wože jehu, kotřež hwetna hređi nješe.“ Czi sčyřerjo wojažy
 bdehu w nadbdehu hwojeje tołumny nuzale na doko cšelo sřanjeni
 padnyli. Zato něk czi drubh towaršchojo we hwojim nadbdeho-
 wanju dale potraczoćowachu, bdehu ho czi do hwojeće sřanjeni nu-
 zojo, nježiwantny sčyře hwojeřow, wot teho mjeńna, hdyž
 pšech njeapšchecześke kulki padzechu, hać k temu sčyře domleli.
 Pšchetoz jomle po sčyřim chedyćah woni hać do knjeće sčedno-
 czeřiwno mjeś křon a sčednoczeřiwno i Bohom mjeś. Zať jich
 mornych namakahn; jich rny bdećeťe sřyřenje, mje na wobłed-
 njech wobłeczah woproczoćowacše, a na woleuměřymaj wocjo-
 naj mdozeće ho widzeć, jo bdećeťe w rucej mjeře na sčyřiz
 sřladowaloť. Zať bdehu woni nad sčyřim na hwoje boloczeje
 jabyli, ja hwojich njeapšcheczećow ho modliť, hwoju hańšnu dusnu
 a hwojejo Boha hwitjenje namakati a ho i sřubiny sřmjećeťe tať
 rjez na nim pośchěny kaź na žiwny drjewie abo njebeřim rěbnu.

F.

Oberlin.

Jeho žiwjenje a skutkowanje w Kamtenjodole.

se wšchclach žóćow wuećerpať

† Jan W r t o
 (Wotraczowanje.)

Wo dołojaných studijah njenašwpi Oberlin hmydom du-
 chownike mješo; možno, jo ho k nastupenju tať wazneho sřaťo-
 řiwa hdyče sřaly doťeś njećiznješe, možno pať teź, jo ho jemu
 žana tajta sřadownej njepořiciz, kaź hebi ju po hwojeji sřnyšlekoćeśi
 a po hwojich sřmanoczećah žadaće. Pšchetoz wón žadaće hebi
 mješo, hdyž by ho prawje wjeleřtroniřny wužitny wopofacacześ
 wof. Kaź bdeće ho ham zlyc sřuzje hwojeho Knieśa pośwje-
 cziť, tať njerobdeće wón wo žane hwetne wuřnamjenje ani
 wo czeťe.

W natny czařu wuećeśe wón wšchclach knjećiz djećzi, do
 jich domow křobzo, hać hu na pośledku domjazy wuećeť pola
 teħdom sřawneho sřajenta Ziegenhagen a Wřařubowu a wo-
 pofaťa tudy tať pranje hwoju dobru wuhopofnu wutrobu, tať so
 jeho tamnej staricej dla dobrego wobřhadzoćowanja i jeju bdećizni
 wutrobnje sřubowachaj a jeho jato hwojejo hny dzećećahaj.

Dokleż bę jemu kópa sfladnoć, hdżez móżeje něčto wu-
žitne uawuwnęć, njek bęche sčtož dżybsze, runjeź ńo teź du-
chowuństa zyle njedostatko, jara watan awęź, dha nabromadzi
wón ńebzi tudy wjele kękarństki wjedźniwoćojno, kotreź móżeje po-
dźińdo, taź budźemy hńydwęć, jara derje wucięć.

Jeho hrowdnuńda sprawnoć, jeho derżemńija pšecęel-
niwoć pšecęziwo wščitim ludjom, jeho twerde dowěrjenje
na Wóła we wšcělch pobeńdženjach doby jemu cześć, luboć, a
dowěrjenje pola jeho hrowuńcęarow. Wo tym hwičęzi njes
druhim teź teźewowazy podawć.

Czeńny klamać, kiz ńo na móz jeho wěry spuičęjeje, pš-
chitńdže ras k njemu a powjebaje jemu daloke a seńrofe wo-
tmu, ńo hńto duch, kiz je jako stary wučęj swobekany, k njemu
pšchitńada a jemu na poslad nadźiju čini, kiz je jeho, klamarjo-
węć, pińy satejebana teji; wón powjebaje dale, ńo je bżim
hńto ja nim do pińy hieź dżył, ale ńo je jeho kópn ras wulki
wšestot, kotreź je hńyčat, a žadlawy poź, kotrehoź je widzał,
tať satejčat, ńo je ńo wręčęj dżybat. Pšches tutón wrejot a
teho pša k jeneje, a pšches nadźiju wulkeho wohaństwa k drubeje
firony bęche jeho hńowa ta pšchewata, ńo ńebzi na hńwoje wko-
wanje wiazy k tajtej hwičęnoći, taź henať wńyčięć njemóžeje,
k czehoź pšchitńe, ńo hńwojki wotewerjaron jeneho po druhim
ńhubi. Wón pšchęjeje teho dla Oberlina naleńęzi, ńo by do jeho
domu pšchitńol a pať teho duča jamóh, ńo by jemu tón sčaz
pšchepodať, pať jeho saźowuwał, ńo by njhdy wiazy k njemu nje-
pšchitńol. Oberlin jemu woinwulwi, ńo je saźowuwanjom
duchow njiezo čjiničę njima, ptaśde temu wobohemu njieje teho
duča, kotrehoź bęche ńebzi do hńowy stajit, trowu k hńowy wu-
hnačę a naponuńaje jeho pšchitńoda, ńo by pšches seńpše sata-
ranje hńwojeho klamarństwa, pšches wudjenje a hńwěnu dźelawoćę
hńwoje wobitęnoće sažo polęhńęć ptať. Dokleż pať widęjeje,
ńo bęchu tudy wščitke rěče podawć, ńhubi wón temu nuńęj, ńo
dže jemu jeho pšitńowu dopjelnieč. Jačo něť w poknozy do
klamarjowęje hńęje pšchitńdže, namata tam jara a jeho žonu k
ně-
tęrymi drużimi žnjitimi k jemu pšchęćelństwa hrowuńcęarow, ko-
treź teź wobhwičędowachu, ńo ńu to sjewjenje widžate. Woni
wščitny hrowuńcę hńędź jny do tota wotkoto hędžachu. Na jene
dobo wobłedny to zyle towarństwo, a tón nuź sawoła: Hłajeće,
ńnjeje, tón hrowja steji wam napšchęćiwo! — Ja njiezo nje-
widžu. — Hłajeće jenoź, sawoła druhi satorńjny hłóh, wón ńo
k wam pšchibłęńi! — Ja pať jeho tola njewidžu! — Něť steji
runje sady wuńcheho stóla. — A tola njemóžu jeho widęć;
dokleż pať prajete, ńo je mi blisko, dha džu k nim rěčęć. — A
je stóla stanywsi a do teho rózja ńo wotrowęńiwoći, hdżęz pra-
jadu, ńo tam tón duch steji, dęjeje wón: „Kńęz hrowja, mi
praja, ńo pšchęde mru stejeje, runjeź waź njewidžu; ńo pať nje
njedyrbi sadžęwac, wam wusńęje, ńo je ńo žadawe spocęńanje
wor wať, pšches pšedne łubjenje potajneho poklada czeńneho
muža, kiz hacę dotal wěćenje hńwojeho powołanja hładaje, do
hńubęnstwa jawęjeć, jeho nabłęńieć ńo hńwoju saźuńdu sator-
ńdęje a seńmieć, ńo pšchi njewóńnoćęzi a pšednohńodženju se žonu a
džęćimi do hńudoby sapanę. Pręćęć dūz, a njebłęńęje jeho
dłęje k tajimi nadźjemi!“

Na to prajachu čji ludjo wšchizy, a wotkodu pšchi tym, ńo
je ńo tón duch hńudom ńhubił. Oberlin poda ńo dom, a tón
woboi nuź daje ńebzi prajene byčę, sčtož jemu Oberlin k tymi
hńowami, kotreź temu dučęj prajęde, k wutrobie dowjęćę
dżył. Wón hładaje sažo k pšedawoćęj wjełewoćęzi a hwič-
ęnoćęzi hńwojeho powołanja a njęje ńo ženje wiazy na teho
nó-
ńeho wopřowarja wobkterjowat, ale je drje ńo podźińdo, jako
bęche sažo k strowemu rofomej pšchitńol, hńwojeje hńuposeje hani-
bowat.

Na kęce 1766 bu Oberlinej saźojństwo wrejčęteho pšedaria
pšchi njemur franzowńim regimęnje postęjene. Dokleż bęche
wón hżim w njehyž lęch wjele wobńęć a wotęńim męť, a
dokleż jemu tuto městno rjane polo lubjeje, hdżęz by ńo wob-
sčęńnje wužitny wopofajac mohl, dha wsa wón to ńamo na ńo,
wopuńčęje hńy na to Ziegenhagenowy dom a počę ńo na
hńwoje saźojństwo pšchitowawęć. W tym hńwym cęžu pať wo-
tewri ńo fara w klamęńimny Wole, dokleż bu duchowny Stuber,
kotreź bę tam hacę dotal k fararjom był, do Strařburga powo-
łany. Wđom bęche ńo Stuber ja Strařburg wuprajit, dha
pšchitpadny jemu, ńo by ńo Oberlin, kotrehoź pobozńoć a sa-
horjonoćę njajeje, spodźiwńje derje ja jeho potomńika wóđil,
a ńo by jemu tute hńwoje wńyše hńubdžęł, poba ńo na pucę
k njemu.

Tola pať pšędy, hacę jeho k Oberlinej dowjęćemu, čzemy
do klamęńitneho Wola hieć a hładac, kaje tam won hlada.

Tať njenowany klamęńij Wy wobsteji k dweju woa-
dow a je horata krajina njedatko staroństwencho něsta Strař-
burga w Franzowńej. Wón wopuńčija wědže 9000 jutrow.
Temperatura je tam jara wšelaka. Na wjęćahčak horow je
čjasto tať rěńje hńma taź w Pětrohrowdže, njes tym ńo je delšak
w dolinje tať mile čępjo, taź wotkoto Genja. Zima ńo tam
najbóle w septembur sapocęzi a hake w meji abo juniju hńeh
rostaje. Duź tam ńo tajima lęčo dlęje hacę satejry abo piečę
něhazow njetraje. Wot lęch 9000 jutrow leżonmoćęje,
ńo nimale 4000 k lęch potowęńowęć, 2000 jutrow ńu paťwihęje,
1500 hńu lęti abo sańwody a jeno šwjfne 1500 ńu pod pšchom.

Njchitobrdnje dale.

Lutherowe słowa.

11.

Rěče ńu nózńje, w kotrehoź nóz ducha (ewangelija) teji.
Wone ńu hńamor, w kotrehoź tele drobnoćeje ńu, hńudobe, kiz
tónle napoj wobšęńija, pińza, w kotreź tale jęź leži.

12.

Rólnik mohł se hńwojeje eolr b i b i j u seńmieć a wot hńo-
jeho hńymjenja, kiz wuńywa, sčtudowacę a tónle artikel wuńnyčę:
Ja wěry horjętačę mrowych, a ręze: Tele sorno, kotreź někole
wuńywam, hńwoje byče ńhubi, tola pať potom rjentiče, jelene
swęćelzo s njeho sroćę, kiz je tať dolše, taź ja hńy, a tšęćęzi,
sčęseńdžęhat, to sornow pšidńęje; a s buni, kotreź nětko do
senje wtmu, sđont narowęje, kiz mlode czeństwe trufi pšidńęje.
To je moja řniha, s njęje řtuduju a wufnu, ńo ńo s mojeho
eśła, hđyž ńo do senje jaryje a pohrjeba, rjane, žitve eśto seńiti.

13.

Wozim hńowom ńo njęńme žortowacę. Njemóžeć je swo-
hymic, dha seńęńi ńebzi kłobut pšchęd nim!

14.

Spocęat, hńędźičędo a tónz wščitny hńudnoćęow je, ńo
s jednoreho Wozjeho hńowa wufnuńimy a ńo rofomje wo Wozimi
džiwami řudžimy a tule wěz polępšchujemj.

J. K.

Nakhwily zamolwity redaktor: K A Fiedler.

Čišęer a nakladnik: M. Smoleť.

Sy-li spěwal,
Pilnje dželať,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Prez spar měrny
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwas,
Swěrnje dželať
Wšědny dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njeh ćí křmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Sserbske njeđzelske lopjeno.

Wudawa ho kóždu ģobotu w Es molerjez knihiežičkejni w Budyschinje a je tam za šchwódtlětnu přichodpřatu 40 pj. dostać.

Judifa.

Jako stary Simeon to džezatko Jezus w templu požohnowa, džesće wón: Tón budže postajeny f nmanjenju, přichěžiwó kotrennuž ho rěčesć budže. Po hlowje je ho tuto wěščejenje dopjelutó. My namatamy w našćim tełesje toho knjesa we wótrym wosrěčowanju je swojimi njepršecheleni, f farijosćkimi a přimawučejnyimi. Wón móže prajić, šytožkatiž čže, wón móže rěčesć wo hebe hamnu, wo nič, wo swojim njebjeskim Wótzu, wo Abrahamje, wóni rěča jemu napschěžiwó, wóni wuřměduja a hanja, hať letruja jeho, a jako wjazny njewjedža, šyto durbja jemu wotmowić, šběhaju kamjenje, so budy na njeho čjstali. Tež tuto wurěčowanje f hřešćnikami žlucha f jeho čerpienju, kotrež durbimy něto w pólitym čžaju prawje wopomnitič. Wóno njeje ho halle japocazje w jeho posledních semifich dnjach, ale je trako přšes jeho žyle semife žiwjenje. Pomylčeje hebi na muža, kiž to najlěpše čže, kiž je sprawněj wutrobu sboje drubid wpta, kiž wuľte wopowry ja nič přichinjeje, ale jeho dobra wola ho nješćwópnaje, jeho lubosć ho wotpočaje, wón žnjež luty nježak. O tak swati to jeho, tak boli jemu wutroba! Tež Jezus je tutu bolosć sačuwat, a to bóle hačž žadny čłowjek. A tola, wón njeje přšestak, ho přšonowacž, jich njepršechelstwu přšewinjež. My na jeho měseje buřimy wěseje prajiti: hdyž wo mnje njerodžije, dha wostajeje, wy hódni njejeje, to ja ho dale wo waš přžuju. Jezus wpta wo njelónčujej tečeršiwosći jich dnyje dobjež. Drie wótre žlona rěči wón f nim, ale je lubosć, kotrež jeho f temu hmoće. Tež lubosć durbí drubid žwarice. A my njemóžemy ho jemu dožakowacž ja tuto wurěčowanje f wóđženju židowskeho ľuda; přšetoz žimje tu pójnajemy, šyto wón je. Šyto čžiniš ty wot ho žam? to praščeja ho jeho jeho nje-

pršechesjo. A wón dawá jim jakne wotmowljenje. Košpominajmy so hebi bliže.

Šyto čžini Jezus wot ho žam?

1. Přšes to, ho wón ho prašča: šyto hjes wami móže mi hřeč dowjesć? čžini wón ho ja hwoja t e h o W o z e h o.
 2. Přšes to, ho wón praji: budžeť šyto moje hrowo džerčež, tón njebudže žimjerče wobladač wěčnje, čžini wón ho ja f e r s t u žiwjenja.
 3. Přšes to, ho wón praji: přjede, džił Abraham bē, hyn ja bul, čžini wón ho ja w e č z n e h o S a y n a.
1. Wěše na hwojdenju jelenyž hětow. Wjele wšaz židow bēše ho na tutón hwojdeni do Jerusalema podala; tempłowy dwór bēše f ľudžimi napelnjeny; mjes nimi bēše tež Jezus, kiž pilnje a móžnje přđowajše a wučesče. Kunje bēše wón židow na jich selhatnosć a hidjenje pokasat, kotrež bēše jich wutroby tak sařlepilo, ho bēchu wšahite pójnaje a sačujeje ja wóřtu wěrowosć, kotruz wón jim přchipowědaješe, šhubili. Š tym pať bēše wón jich wšhěwaw; póni hidjenja hladachu na njeho. Duž přchiwola wón jim f móžnym hłšom: „Šyto mjes wami móže mi hřeč dowjesć?“ Škaje je to praščenje! Tón knjes steji tu na hwojatny měseje, přšed woblěžom wšehowědowanneho Boha, přšed woblěžom hwojich njepršechelstow, šotkiž jeho hidžachu a hidžajej wosći stej wótrej. Šyto budy ja to daki, kať budy ho wježelili, hdy budy jemu jenički hřeč dowjesć móhli! A tola hwoži hebi tón knjes, jich tak ho praščež. Šdže dha je něčto na žlym hwočeje, kiž by hebi tajte praščenje hwožič hwič? Tebi a mi budy hrddom wotmowliho: šchož hy tu čžini, to bēše njeprawe, šytož hy tam rěčal, ja to njemóžesć namihdy žane wachowanje přšed Wóhom dač, a my budymy ho hańbujo njel-

čezje dyrbjeli. Kaj, hamo hvoječi japočitoljo njebehu ho taf praščez hneči, ani Petr, ani Jan ani Barvol. A Jezus prašča ho hvojič njepeščezelov: Ščtò njes wani može ni hreča do-wjeczj? Ščtò wotmolwa jemu? Njeje ničtò, woprawdže ničtò, kiz može jemu nješto porofowac? Ač, woni njeleča, woni dyrbja pšchidac, ty hys hjes hreča, ty hys tón hwojaty Boži.

Tuž prašča ho tón knjes jich dale: Šdžj ja wam prawom praju, čehodba njeawerije wy ni? Wy njeniščezje ni hreč do-wjeczj, wy dyrbjeje pšchidac, ty waš ženje njechym wobesat, dha dyrbječi tola ni wderje, dyrbječi wy horjawacj jako hlawie-neho Wječijaka. Čehodba nječiničje wy to? A wón praji jim, na čini to leči. Dotečj wy wot Woha nješčezje. Ščtòž wot Woha je, tón poščlucha na Bože słowo.

To hu wótre słowa. Wone plača tež nam. Tež my dyrbimj pšchidac, ty je Jezus tón hwojaty Boži. Niz jenož židži pšči tamnym wučezjowanju wobhšwedca to uani, ale tež Pontius Pilatus, tón šchacha, tón bešman, haj čane žubajch, jcho pšcheradnit, wščitaj hu pšehajeni, wón bešče hjes wimj, hjes hreča, A pšehes wšchite lešitokti hu jcho žiwjenje pšeh-pytali kaž žaeho druheho čłowjeka, ale ničtò njeje ničso nje-praweho na niu uanafat. Wón je tón hwojaty Boži. Ale čzho dla je tid taf wjele hiščezje dženja, kotiz jemu njeawerja, kotiz ho jemu njeodwercja, kotiz ja nam nješčedca? Dotečj wot Woha nječju, dotečj na Boži hšóš, kotiz wó ni šdžy we hwošč wutrobje, njepeščuwaju, dotečj hwojati wutrobni swjerdan pšchecznoo Bohu. Šenščedž tež ty, huby šchewejšjano, k nim? Wšh čje swarunj, ně, Jezus je tón hwojaty Boži, tehodba ně jemu, wěč do njeho.

2. A wón je tón šeršča žiwjenja. Štò ho stanje, to něchtò, kiz ho we wutrobje trjedemj čzije, japočezje hwariej a lešrowac, to by tužaje hšedonuje šmerowac. Taf čzinjadu tež židži. Woni praja Jezuske: Njeprajimj my prawje, to ty Samaritški, to je njepeščezel našeho luda, hys a mošč čzerta, hu wot šleho ducha wobhšwedni. To beču hawšezje franjaje słowa, ale Jezus ho njeodawa roščnucac, ponizimj wotmolwi wóne: Ja žaeho čzerta nimam, ale ja čezježu hwojeho Wótžja a wy hawšezje nje. Ja teho dla wšh nješostam, ja moju čezje njeptom, ale ho-štanje njeuwtowštanje, jehuni je, kiz moju čezječ pyta a hšdži. Š tym wotwobroczj ho wón wot šerščičich a rječj k ludu: Šawernije, šawernije, ja praju wam: budželi ščtò moje słowo dzeržecz, tón njebudže hujereče wohladacj wječnje. Šedžubjeje ua to, so Jezus njepraji: tón njebude wumrjec, ale tón njebudže hujereče wohladacj wječnje. Wumrjec dyrbja tež eži, kotiz jcho słowo dzerža; pšchotj tež woni hu hšehčinižja a hujereče je hrečow mšda. Ale ja tid njeje hujereč wjazy kralowa štrželow. Ščtò dha je, ščtòž čšlennemu čłowjetečj hujereč taf žaložnu ežini? To, so wón njewě, ščtò ho s nim po hujerečj stanje. Židh wjele drie pytaju ho s tym šmerowac, so praja, po hujerečj je je wšchém tónž. Ale ujeje to žaložna mžhi? A ničtò njewě žyle wječje, hač nima tola hšóš hšedonunja prawu, kiz wobhšwedczj: čłowjeteč je postojene, junu wumrjec a potom tón hšud, a w hšudu nje-možejš ty wšobščez. Teho dla pšehde wšchém je wumrjecje taf hšerte, taf žaložne. Ale něč praji Jezus, w kotrehož reče ho žane jebanje njeje namafatò: budže-li ščtò moje słowo dzeržecz, tón njebudže hujereče wohladacj wječnje. Wón ham je hujereč w najžaložnišchim ščtalce widžal na ščdžju, ale pšehes hwoju hujereč je wón hujerečj mōž wšaf a žiwjenje a nješahodnošč na hšewišto pšchinjčj. Ščtòž do njeho wěti, a to s tym wopofaje, so jcho słowo dzerži, tón wě žyle wječje, so šeršča žiwjenja nje-budže jcho w hujerečj wštatječ, ale budže jcho wšacž do muškeho wótžneho doma w njebeščach, do wječneho žiwjenja. Špominaž na Šchezepana, pradžeho martrarja. Šwontownje wohladane nješčezje wón žaložnu hujereč, pod kamjenjemi je wón wudychal.

A tola, wón njeje hujereče wohladal. Troščitje je wón wumrčel, dotečj wón wječjše: ja du k Jezuske do njebečj. A kaž wón hu wšhazy a šašo wšhazy wumrčeli a nješju hujereč wohla-dali, jim be wumrjecje dobožez, dotečj bešče šchujšitj žich ži-wjenje. Tež ty budžesh wumrjec, to je wěste. A wumrjecje njeje žana hra. Nječahš tež ty k tym pšchijšudščez, kotiz hujereč njeuohladaja? Duž wšni hebi kručje pšdò: Ja čžn Jezuskeho słowo dzeržecz; potom budže wón ho tež na tebi wopofajac jako šeršča žiwjenja, kiz je hšimičti dužni hujereč, kiz tež we wumrjecju dawa to žiwjenje.

3. A wón je wječny Boži Šazju. Šaf prawo je Jezus něč je hwojim wótrunj słowom: wy njepeščuhacze, dotečj wy wot Woha nješčezje. Žodny wotomij nješwomuninja hebi, ščtòž Jezus praji: Widželi ščtò moje słowo dzeržecz, tón njebudže hujereč wohladacj wječnje. Woni hšijcha s njeho jenož nješt-čjomu hšesžodnu hordofčja a wótmoščja a pšchuwofaju jemu: Šaj dha ty wjazy dužni našch-wótž Abraham, kiz wumrčel je? a pro-fetojo hu wumrčeli. Čaho wopofaje Jezus jich poroč, to wón hwojati čezječ pyta a praji jim šajnje, so wone Woha nješwaja, kotrehož wón derje inaje, šepje hačž woni. Wěno je, ščtòž hu prajiti: Abraham, wšoh wótž, wječjelešče ho, so by wón moč džeči widžal a wón widžezhe jón a šredawšče ho. Duž pšchuwofaju jemu židži hanjo a wuhšewajajo: Ty hiščezje nješju poš šta lét štary a hu Abrahamu widžal? Ale Jezus wotmolwi: „Šawernije, šawernije, prjedy dužni Abraham be, hym ja“. Šajte hu to słowa. Šaf je tón, kiz je praji, wótam hys, abo wón je wot wječnoščezje Boži Šazju. A my wšny, wón je Boži Šazju. D šwamny jcho. Něč je wěste, my hmy wumoženi. Boži Šazju je wšitki čezječi šfuk wumožnja dočujecz mōš. Něč moženty Božezje ludofezje žyle wječj byčž. Šožj je Wšh hwojeho Šazna ja naš do hujerečeč daf, dha ma wón naš šubo, tež hšdž wón naš žara žiwjenje wōdžji, dha njeužo ničso naš wot Božezje ludofezje wōdžželij, dha hmy derje hwarowant a čzaj a wječnošč. Šaj, Jezus, kiz je prjedy dužni Abraham be, je Boži Šazju. Židži njechadnu to pšchidac. Woni šchadnu kamjenje, so bydnu na njeho ežijali. A ty, moč šchewejšjano, ščtò je tebi Jezus. Že wón tebi tón, ja kotrehož wón kam ho ežini: tón hwojaty Boži, tón šeršča žiwjenja, Boži Šazju? D daj hebi wotmolowjenje na tuto praščenje. Pobaj ho jemu, štuž jemu jako mojemu knječej a Bohu. Šamjeti. M. w K.

Wolgatha.

Dre wjele horow jima
 Žow wōčžo čłowjeka;
 Tu wažnošč žana nima,
 kaž hora Wolgatha.

Šdže hora je, kiz bliži
 Ram takle njebečja?
 Ščtò Bohu miščez nizi
 K nam taf kaž Wolgatha?

Šzo s ščitja wužōrluje
 K nam s kraja do kraja
 A našch hreč wučjješčje
 šrej hwojata s Wolgatha.

Šynk wšchšchich hawšow brinčji
 Tam šbōžne glorijs,
 A wječna šhwalba kličji
 Ša jehno s Wolgatha.

Tam najtaj čjše hodu,
 O dušica vrvjaz!
 Stož hreč a vschitile schody
 Pod sčičiz na Golgatha!

Dha sčožni v njebjn praja:
 Kaj berje ho cji sta!
 Bueč do Božjeho raja
 Ton dje pšches Golgatha!

K. A. Fiedler.

Khrystušowy wobras.

Nimo mězy wulke su te rjane a bohate dary sčjchcizjanſkeho wumještwa, i kotruniz je wono martowny puc našeho Zbóžnita wot Jeruzalema hač na Golgatha wupujchilo. Jedyn i naj-rjecnišich a najtreknjšich njes tynile darani je wobras i czer-njeni krónowaneho woblicza Khrystušoweho wot hlawného mištra Correggia, kotrz beše ja čas reformacije žywy. Na hlnodso-sčjčny židžnyu janjelſkaj, kotrež rójtaj z wobcu bofow dele wšitaj, wojewoja ho nam Wumowžnikowe czerpajze wobliczo i czerjnowej krónu w cženmych wložach a i cženno-czerjowjenui krónowanyu frejplecnu na bšedymaj ližonaj jato wiđjenje, pjchod rubom stejaze, do kotrež jcho šwontowne cšahi wošplawaju.

Š wobkajom jeneho jemjana tale nadobna parla uoleštwa do wobšedžeršim pruskeho krala Šjedricha Wylena III. pšchidže, kotrz hebi ju jato hwoju najšubšnu drobošje wažejche a wobar-nowa. Wón mějehde ju pšchego w njeopšrednej blifkočji we šwo-jej žiwje. Na pucjowanaju ju wón w jenui kofčejy hobu bjezejche, jo wuol ho w šodny wofonit na njej natwarjče. Šoj, na poruč-wočj pobožneho krala dyrbjeche tóule Khrystušowy wobras tež tón trón šwjtaczejnje debič, kotrz ho nad jeho cšlom pošbže. Tak da ho wuknjenui kral pod krala wšedch kralow štajez, wot kotrež jeničzy bšče wón hwojui krónu špoeženu dostal.

Wobžjžo bu tónle wobras do Waršinskeho muzeja, sa šodžeho widomneho, daty a je ho potom i kražnyu rjecjnanu (skupfer-ſtich) a rjantynu fotografijemu do najščičičich krušow šrosčjč-rjač. Šchó wo jamohł, fornt, hład, wuras tuteho i czerjnemi krónowaneho woblicza Khrystušoweho wopšpac? Šodžnyu dohlo mážesd pjchod tynle wobrazom štejcz. Šchóž je ras do tehale czerpajzeho wóčta pošladat, temu budže ho wono pšchego w dušči palicz. To njeje šwontna podobna ani rjanowč, kotrz žajna, ale to je Žehujo Bože, kotrz žmėta hrečji nješe, Boža ból we wobliczu Čžlowiſkeho Šsyna. A hwož ju duška wiđji, dha wona njewólne poškucha, hač žodny chor w dalšnje njejanješe:

- hłowa, krowanje šita
- hłoka bolofejow,
- hłowa, i hmedu šwita
- tej krónu wot czerjnjoj!

F.

Lutherowe šłowa f pjatej kašni.

(Š jeho špišow šejstaj J. Kapler, f.)

Šač dotal hny rčezeli wo kajnach, kotrz Boha nastupaju abo tch, kotrz ju na Božim měšje. W dalšich ščjčez njes hobu bližiči, brattja, tiz ju wot jeneho Wótja wuhadžeti. Tak pšiči-nješ něto šwoje žiwjenje f temu, so by bližičemu štužito. Pšiče-tož Wóh tón knjes žanu štužbu njebožji, kotruz mohł jemu wo-pokafoč, hwož dopredta bližičemu nještuzič.

Šjata knješ rča: „Ty njebyrčiči mordowacz!“ To dže na našeho bližičeho wšobnu. Š tym dže Wóh tón knjes murju wokoło šodžeho štajenu měč, so njeby ho jemu žaneje schody ani šlošje nježjũto. Tu wiđjmy, šchto wón wo nož džezi: Tvoja wutroba je polna hliđjenja wošjeje pšchecjzno nje-pšchecjelam, kotrz tibi žaneho dobreho ani na cžle ani na dušči njeopšjeja. Šdžy tch wiđiči, džečej ho wočez. Dha Wóh tón knjes cžni kaž měčjczjnostja, hwož tón hliđiči, jo nětošti hwoja, to džežda ho w nozy do domu lantacz, potom da wón štažowacz, so by ho jim wobarato. Tehodla Wóh pšajtaja: „Ty njebyrčiči mordowacz.“

Šchó to je „Ty“? Kufa? Kė! Kafj? Kė! Šle ty, ty, to je wiđičto, šdžtož je na tebi a w tebi, ruka, wutroba, myšle nje-dyrcha mordowacz. Šchóž ujeje i Boha i nowanarodženu, ho uchole hreča wostajez njeamčta. Wostajiti ho šdžta, njewóže ho tola myšlow wostajez. To pak je hižo pšchecjzno kašni. Špšchetoz Wóh tón knjes ho ja šwontownu štukom njepračha: wón na wutrobu hłaba. Tala kačni ma štut, kotrz wjele wopščija a wjele štočjow jačjčja. Wile wadžnje wón rča. Taje je něko dwojate: Žene ho jara rjenje bšičejzi a šady njeho něžo njeje. Wamny je pšchecjzno wšobcelam a tym, kotrz ju nam wužitni na šuble a na cžejci abo kotrz naš njerjanu ani je šlowami ani je štutami. Taje mile wadžnje maja tež lawy a hudi, židža, pohanjto, šle žonše. Tute wšičtje ju špofojom a nam, hwož hwož cžinič, šchóž džečja. Šty duch by tež miš byš, hwo by jemu po jeho woli idlo. Truhe nite wadžnje je jara dobre. To ho pšchecjzno napšchecjzowitam pokajuje, jim nješchóžji, ho nje-wječzi njeaklawu, nječani, njerečzi něžeho šchto wo nich, nje-wužli něžeho šleho pšchecjzno niti, hač rwnje bychu šubto, cžezč, pšcheczelow a wšičtlo wšati. Šoj, hwož žamže, jim dobre ja šle cžini, napščje wo nich rčezji, napščje wo nich myšli, ja uich prošy.

Tutón wužoti rjany štut ho ložny nawnučez da, jeli so jón wo wěze cžinny. Špšchetoz hwož wčera njewěduje, so ma hnadneho Boha, budže jeli žyle loško, tež šwojemu bližičemu hnadna a pšičihlena bwež.

A druchemu ho tež pšchecjzno tutej kašni nješpšcherečji jenož, šchóž šle cžini, ale tež, šdžož wóže bližičemu dobre wopokafoč, jeho šakitowacz a wumoz, so ho jemu žana šločez ani šchoda na cžle njejtanje, a to nježiti. Šdžy něto nahemu dačš bičz a mohł jeho šwobelečez, potom ho dak jemu šnjerežez; hwož wiđičič nětoho jebže tradacz a jeho njeapščeziči, potom jemu dašš hłodu wumjcz.

Wšach by hwoju štužal, so šchecizjanſke žiwjenje w tym wob-šeci, so dyrbtu f wčeru a f wutrobu fa Boha štukowče, se žiwje- a njeamč tat dohlo cšakacz, donuž woju dobrotu pyta a něšto wote mnje žada, ale dyrbtu jemu f dobrotu napšcheczo bžežez a ju jemu dobrowólne poščezez.

II.

Lutherowy nan.

Nan našeho wulkeho reformatora f Wóh rhy w Durint-štim šku pokhadžehde. W teje wjež bė hižo ja jeho cšaj wošebje ratašti lud šahhdleju. Njež buršiči hwojbow, kiž tež Lutherczy rčadaju, ho wo wpy nadešdžechu, a w dalškej woko-łowej hišičke wjele hwojbow tehale mjena bydlehče.

Lutherowy nan Šans (Zan) rčafaje. Šotelž bē f štjoh šynow najšarčchi, a po tamnym prawje nanowa žiwnošez naj-šodžičemu pšičpadže, dha šwož štšeb jato hownit w blišiči pok-šoptach pytačje. Šurhno, w kotrmž bē wotrošit, ma wčezje próžy dočez, ale tola pod Božim šlōngom a deščezom bohate

stojelca wjekele rofej widži. Wjele ešježe dšelo na hórni. Frod senju, wotdžewjej wot njebejejeje pšewlity a wobdaty je štradowi twjerdy kamjeri lamajo woboczi. Ale Lutherowu nan ničejke krunej ruzj do kamjenja, njebojasnu wutrobu pšed štradowu a wutrajnosť w dšele. Wješe hebi na to ujeuwjekehe, kaš ho něhyb tale kutofej, wutrobotofej a wutrajnosť tež na jeho starocheho hyna pšewenjeje.

Zato bě we wjekejn papalzy i ešejnej ujeuwjeju Margatetu Zieglerzej hwoj mandžeffi hřub pšech měšćaniwu ruku požiwječej a požohnowacž dat, wjetřinu sařtužbu wotajo domowinu wopušceji a k polnowy wječabnu.

Do Mansfelda, sařtecho města pšči Zemólnych horach ležazeho, i mandžeffite ešejnjeje. Zato běšćatj duzy něšto Eisleben dospěto, ho junať 10. nowembra 1483 přeni hynf narobzi. Symbon nasajtra, na dnuj hwo. Marežina, dařataj dšecžatko na mjeno Marežin wkečej. Zařna hšejemiza bě tebdy hiščeje pšćne, zyrwinje hšewjeje, a nan twjerdy na tnu dšewjeje, jo by ho w nastupanju zyrwoje wšćitka prawdofej dospjelita.

Pol lěta posdžijšo nan je hwojbu do Mansfelda došdže. Tam je tež hač do hujereje we wšćitej starobje sawostal. Š wopredka saho rndr lamafše, i kotrejze kopor šćrečaju, posdžijšo pak hebi hana dwe šćrečerini wotnaja a tak sařtužbu trochu polšpěhi. To bě trěbne, dofej ho hwojba i lětami na sřoch hynow a ři dšewti powjetřiti. Ze-ři po dšewjejdžejatnu pšatnje proza a šćiwda krahe žiwjenje, dša je Lutherow nan tajke w bohatej měrje wřizř, pšćetoz bibliske słowo: „Schřoz hwojch domozajeb njewobšitara, je wěru jawřek a je hšćiti dšži pohan“, nimoju njenje njepšćejše hač jenu.

Niz pak hano wo hšěb, ale tež wo woečehjenje dšćži ho starafše. Tu bě šćetro kruny, a tež Marežin je nanowu krunoť tak sačjuwacž dšewal, jo je ho sařtužom pšed-nej hšowal; wotrofejenu pak je wobšwedečř, jo je nan i nint tola derje měniř.

Nadwobnijo je nam nanowa proza ja Marežina dšćelena. Žeho jako najstarocheho a derje wobdarjaneho dšewje dale pšči-nječej hač hana řeji. Ščozju nan wšćah rad widži, hduž hyn poruwo njenu wšćitki šćobdžřif w ešćowštin towaršewje dospjeje; tak tež bě tu nanowe pšćejše, Marežinej pučř k nablad-wofej a ešćejši hnanu w hujerejfej řtušije pšćitowawej.

Zařti pučř jeno pšech řchulu dže. Nan, řiz bšćhe sa hšezaje lěta malo řchule dořtal, bě pšči dšele a we wobřhadže nashonř, jo je dšćejom wjetřida dobrata i doberj řchulu hačř i pjenjřami data. Zehodla Marežina pšćne do řchule řečelšće, doniz ieho řćončnje na najwšćejšej řchuli abo uniwěrteje w Ewřerzeje nje-mějše.

Šchula hebi, ho mě, wudawki žadafše, a naněj bě řel, jo njemotofeje hyna tak wopjercadž, řož by rad dšyl. Zato pak ho wobřewofeje posdžijšo polšćahowachu a ho njedšafšo, jo ho wudawki podarmo wutrořtu, dha nan tež njelutowafše. Tak Marežinej na pšćitřab ja drobi pjenjř řubř řupi, jo by i njeje ešćin řěje řakowje a prawta řtudowacž mohř.

Šchř može hebi wunwřřiteř řak bu řatorhjenje, jako Marežin njenadřiz hřudije řćončzi a do řćofčtra řastupi. Přozu a nadřizju řřubjenu, hyna wot hwojby dšćeleneho, pšćichod ešćnowy widřizju, ho hyna wotřewju a wochzřijše ničo wřazy wo nini wjedžejč. Zato tež hiščeje jeho dšuhaj řhujaj na mór řemřejčataj, nějeře řudobu w domje, jo mohř i řakubom řřorčej: „Wřćitzy mozi řhujšo řu ni řubjeni, wšćitšo na mnje dže.“ Šćončnje pak ho tola do Wožeje wole poda na mučenje pšćewčelow, jo by řhnej řa řšewřenje jeho žiwjenja řastup do mřćahowřta njewobarat, dšćejč: „Mjech je; Wšć daj, jo by ho radžilo!“

A Wšć je to tež w najbohatej měrje ka. Wješe je nan hiščeje staroť měř, hduž je řřehřah, jo řu Marežina i zyrwinje

wowšćitki, jo na řo we Wornju pšćed řejmom jamowřez, jo je jenu hšewř krajne prawo wotřejř, jo řu jeho na dompuču njedšelo Wšćny nadpawřiti atd., ale řož řjes hwojkeřozohy podawřow byřo njeje. Zawdšej je řo nan řšewjowy ešćl, jako i dwazecitji pšćewčeloni do Ewřerta řěchafše, dofej Marežin dšćowom hwojčřšinu dořta; jako řhni, jo hebi řhroweraj hebi řhna řa wiewčera pšči uniwěrteje žada; jako řu, řšćož bě hebi řhjo dawno wřřah, do Marežinoweho řhahřeho domu witanu; jako řo wo jeho řhnowej wječjeje niz jeno we Wittenbergu a Mansfeldje, ale po řhym hšewřowje powjedafše a řud po řh-řagach ř reformacijji pšćihadowawofe. Řěřto nějeře řćameneho řhna, a niz po řhwojč, ale po Wojej radže. Ešćlowej wřřiti, Wšć wjedže. Pšćichodnje dale.

Oberlin.

Žeho žiwjenje a řtutowanje w Kamjenjodole.

Je wšćelafčy řćowow mučejřak

† Jan Warřo.

(Wokřawojanje.)

Pšćed řto a něšto lětami bšćhe w Kamjenjodole Doie wšćitšo žyle piřte a dšujze; pšćetoz hřiznu řřewčřšitěna wšćna bě tam řewojne řahřadafša a řožu w ešćaji Ludwiga XIV. bu tam wšćho tak řakřšnje wutřepere, jo tam řkoro ničřto wřazy bydřiz njemotžefše. Jenož 70 abo 100 hwojbow bě řo tam řšewřato, ale měřadu řo tam ešćlne a dšćowojte tak pšće wšću měču řhřbenje, jo dře řo tu řřwřtu řadnu Ešerb i nini měřřat njeby, njeh řož řo jenu pola nař hach nanajhřubjeřšće dže. Pšćetoz ešći wšćny ludžřizjo wšćho tam tak řhřidži, jo hano je mřři řćobdžiz njemotžachu, byřni-li řož ešćyli, dofej wjeřeje řiř malo njes nini njedšefřtu drařtu. Š jenej řćewřej řhřujř dšewřach hebi nan a řhni a hiščeje něřřiti řhřobdžo powřacž, řeli řo ešćujbu jenu trochu pšćihřitřni do řřewřewocho domu pšćed wobřiežo Wože řupiej a jeho řłowo řhřijefčej a řhujatj řakrament wozjuwacž. Dšewřa wobřeže řo řu, ja řhřejř dšuhaj a pšći-řćodnu njedšetu řařo dšuhaj tu řamjenu řhřujřu a ř. d.

Řřiz wobdřenija bšćhu hačř nanajhřubjeřšće heřu, řiz řiř pšćed wšćowu a wjedřom jeno něřak řřujach, a jo by řim w nič derje byřa řo řim ludžř wšćo, mě, to njebě wšćno. Wšćitřto bšćhe tam ešćřne a ešćnowe, wšćho podafše řim na řhřuju, a řu řu řuř domjazeje nabobu, řiz měřadu, řěčefše wšćoto wšćmřetaju; řejšnu, wřerch a wšćna bšćhu wot řajowu a dšewjeje mawšawofeje žyle ešćorne, řřwa řo powřěřto njewčefšefše a ř njeje ešćnjefšefše řadřala wšćn, tak řo ešćlowej, řiz wot mawšefje na to řhřewčnu njebě, řebi řřewčiz njemotžefše, do řajteřho byřša řařtuwiej.

Řřiz, řakje je to řšewje, hduž može ešćlowej w pšćewčelnej a ešćitnej řřewřizj bydřizje; w řajfej je řšozju řhwojeho řřewřera hiščeje řhřewčiz wjeřšewřiti, řšozju ešćuje řo řšozřowny, pšćihřidže na wšćelšće lěta, a řa dšřu hduř namaka řo řšewčiz do njeje.

(Pšćichodnje dale.)

„Bombaj Wšć“ njeje jenož pola řřewřow dšćowowřch, ale je řož we wšćčch pšćedaw řřujach „Ešerb. Rowin“ na wřach a w Budyřćinje dořćadž. Na řćřtworčř-lěta pladž wšćn 40 řj., jenotřlwe ešćřřta řo řa 4 řj. pšćedawaju.

Nakřwřilay zamolwř redaktor: K. A. Fiedřer.

Čiřćef a nakřadnik: M. Smoleř.

Sy-li spéwał,
Pilnje džéłat,
Strowja ée
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swérny
Prez spar mérný
Čerstwosć da.

Njeh ty spéwał,
Swérnje džéłat,
Wšédny dny;
Džéł pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebes mana
Njeh cí khmana
Ziwnosć je;
Ziwa woda,
Kíž Bóh poda,
Wokrěw ée!

F.

Sserbske njeđzelske łopjeno.

Wudawa ńo kóđu kóbotu w Szamolerzj kńihcizńišcěńni w Budyšćinje a je tam ja sztwórtlětnu pšehpětku 40 pj. dostać.

Konfirmazija.

Mat. 8, 23—27.

Žesť ńo wjeje we łóđzi pšeser šefor Genezaret. Lubošnje ńo hlóđńije čzista woda tuteho morja. Szłóńcěńto hwěczi j jańnych njebeń a s'uboli ńo w źólnieńcach. Wódrce bory wuhładajć tofo wo tofo brjoha, wuhładajć je teń wuhłacć d'elach we wodze. Žuwi, mity wěńšć eńeńi pomaku Žesťowu a tyń wuozńownikow eńownik f brjohaj, a tón kńuje je pohłikiń k'owu blowni f wotpoczńowanju. Na jenc dobo ńo šebńuje trańćne njeńjedro. Tofńe, eńowne wróćeńe ńu njeńbo sańabnyńe a hlóńcěńto sańamite, k'urowny wíchow wujje a torba f borowaych dońnow, jańuje ńo jańyńńuje a ńolnje h'rimotńuje, nable žolńny ńo nawalca, a bjes mozy hrańa ńlabu eńownik na wodźi, do wyńkóńeńe p'oběńńujć, do ńtubny sańowreńeńy, žolńny jón šp'ytaju p'óńreńe. Wleđa bońeńe sańidńimńije wu- eńownikow, ńunjerńna broja leńi na woblińcach staraych łóđńikow, w něńotrym móńšćim šrafńeńe derje wup'rubowanach; podarno šp'eteńu nawalńaych žolńnow ńo demobarańe a ńšepotaju wubidńa eńi- ške drěńezeho ńrańeńa: „ńrańeńe, pomhaj nam, my łóž w'osńimjeńy.“ A hlaj, mjes ńyńeńymńi jedny nuń, tón wobńhowa m'ěr a rjeńeńe: „Wjeńeńeń a won'ńeń!“ A w'etry a žolńny ńo leńun, eńińćhina sańeńńuje na morjo, a m'ěrńi ńu sańo eńi wuńeńownizy.

Wńy, lube wóńuńe pańeńeńe džěczi, seńe teń ńw'edńońo wšdelac- ńiń wulńikiń njeńjedrow: tón wóńuńi wíchow torńa f gwałtown łóđž nalńeńo ľuda; wíchow wíńelńeńe nuń mjetaju łóđžiczi ži- wjenja jedńownaych eńłowjeńow; njeńeńne njeńjedro sańhadńije w něńotrej wutrobje. Šuńto a we w'elńelńim nańupanjju budńeńe teń wńy ńo ranańeń wuńeńownikow teń njeńjedra ńyńeńym. S, jo byńeńe po jich pšikładze pola teńo kńujeńa ńeńi pyńali wutrobńy

m'ěr a pokoj, eńińćhina a t'rosť! Dńa budńeńe teń wńy dobyeń ńad njeńjedrow.

Łóđž tyń dwanańeńe jańošćelow f Žesťom jedńe pšeser šefor Genezaret a dońeńe po šrafńaych njeńjedreńe do m'ěrńeho pšisťa- rwa. W'edńińo je wona f nowa wujńeńa, f njeńowomńym Žesť- ńom, na to wulńe, d'elofe a šeńeńofe morjo tyń ľudow, łóžby jedńownay tyń jańošćelow je f mańym eńownikow ńo wjeńeń do wšelńelńy štraw tuteho morja. Kań m'ejachu woni ńo tola wu- p'rózowańeń a b'edńeńeń pšeh'ezńno žolńnam tuteho morja! Žolńny teńe ńidny, teńe njeńeńy, teńo pšeh'ezńńanja, eńeńeńe wot romńelńo eńeńeńowna a p'ohanńińwa, ńo f mozy nawalcańu a eńyńdu p'óńreńeń ńo łóđž, na kotrejž ńo eńi wuńeńownizy wjeńeńu pod ńhryńńuńowej šhorowu. Ale w eńaku najw'elńelńeho njeńjedra eńińe łóđžńińy ńo f Žesťeńy w'olacńu wo pomoz, a wón je te žolńny ńm'ěrwal, ani w'rota teńe hele jady njeńju pšehemoble.

ńrańeńoma łóđž je teń uńańa žyńeńi, do kotrejž wńy, ľubi m'edźi eńeh'eńeńeńo, jako jeńe něń w'otńeńeńe stawy sańupieńe, jako łóđž- ńizy. W m'ěrńym eńaku, kelńo žolńnow njeńeńy a pšeh'eńeńńanja ńe tola na nju waleńeńe, kań njeńjedro na nju prańeńeńeń! Šuńto ńu štrac, ńuńto m'isťna ta p'rańńwa: „ńrańeńe, pomhaj nam, my łóž w'osńimjeńy.“ A pšeh'eńo jańo je Žesť ńo teńe dńińwe morjo ńm'ěrwal, a m'erna móńeńeńe ta łóđž jańo dale jěńe, ženje m'ěrńińćha dńińi něńto pšei ńw'osńimomńym njeńjedreńeń! A kań d'rońa je tale łóđž. W'edńińeń je ju njeńowal tu pšeh'eńeńińu łóđž, kíž njeńe te ńabzy njeńeńeńeho k'rańeńińwa; tu wóńuńu łóđž, kíž j'edńe na ľudowe morjo do borzeńe b'itny f h'edńom, je ńunjerńu a f eńeńom; tón mań w'uhńowanńi eńownikow, do kot'reńońeń něńofki eńeńaju pšei njeńjedreńe eńaku; pyńajeńe teń wńy ńeńi na ním w'uhńowanje!

Luče pačerjaše džesji, tež najše življenje je tajta šodž. Dženka wona wotjedže i pšchitawa staršchju domu, wona jedže pšches hlaboke njejnate morjo pšchidoda, wona jedže do pšchitawa wotčnosese. Szady waš pšchitaw staršchju domu, to šlote, šbozonne tješčajšnow; kal tola šwornj nan a luba mačež šodž wiohor dočjo spytowania, šodž šotčnjich teje frudobij lahnaichaj, kal wonaj šwornowajchaj najdu mlodu wutrobu! Šnitw budžesje wotčzo myšlicje na šon merny powetr, kiž we wčerjazny domje staršchju tnejesche. Kšit wotštorčesje šwój čzolnik, a i wani wjele wšyž mlodých šodžnikow.

Kajta budže wješba? Za krotka: Bóryš ho wostama lahodna šodž, hdyž wiohor hwori; nětotre življenje ho do čzaha šwóuzi we wójnikim njewjedrje! Za dolha: nětotre idychujenčesjo ho wawituje šwóuzje wutrobje: hdy dojedžemy do pšchitawa wotčnosese, hdy naš wupšchelnie šon trjes? Tu šoža: a derje tyn, šotčnyž pšchitodny wetr popjšeje mernu wješbu! Pšchaju ju wam wšititun. Ale mi stari to wemny: p wčerjazna budže ta wješba tola frudu wotčeznaja a njemernu: Wotčobnižny neman, jo derje dožesja, dofečj mažu Žejnša pšchi hebi, a tola do tajheho njewjedra pšchidnu. Tež wy mačeje nadžuju a wješbe na Žejnšu, ale šajt wě, kal ruče budže njewjedro jahadžesj! Šai, šajtž na Žejnša we šodži, šon računaj i tajkim njewjedrom: šy šwēt jemu merna njeopšchecje. A Žejnš žani praji: "Čže-li šcht mój wotčobnik budž, šon wani šwój šchj ju ho." "Šau-li nje hidžiti, dha budž waš tež hidžesj." Wotžno, jo došli čzaj čzajše pojedžesje. Wiohor ho dnuhdy pojše ščeha, ale won pšchidžje, ja 43 lēt hwošesje wjele čzorneho njewjedra na njehju wotžneho krajca, tola jenoz i najdala; nēt je ho wušpypato. Tak tež člowjet došli čzaj w čjadim wčerzje šhodži, ščonznje ho pak na jeho štwon čzorna njemerna žalosč wušpupa.

"A hlaj, wulke njewjedro ho šbeje na morju, tak jo bē ta šodž je šotnami pšchitryta." Šcho dha je to do štrachneho wjedra, kiž wam hwoy? Šodždy wiohor na šwój štrach. Žuni wiohor duwa, šodžnik hebi da šecher jēs, njedžbjuje na hwēdy, mišuje pučz a na jenc dno šajdesje na šfatu, a šodž ho wostama a wšite dešti a hjadny pluwaju šwjerčaja wotfota, to druhe ho ponōri. Tajti žuni wiohor je šwotčesj; kal ho i njm tak derje a po šdaczu bjes štracha jēsje! ty njelēščbujehj wjazh na šwój pučz, na hwēdu Wožeho štwona, doniž i najtrōženim njewidžijehj, do kajheho šnjertneho nješboža je twoja dušha šajēla. Žuni wiohor je dweč: njehajš ho wjazh dowēričje dmanuju šwajateho dušha, ale dašh ho čzerič wot hlaboteho dušha člowjefow, šabudžijehj ho a njehidžijehj do pšchitawa šbōžneho wotpočinka na Žejnšu. Tola wiohor može bžej tež fruty, šwornu, wotchaj; někotry šodžnik i šchepjetazej wutrobu na njōn špomina. Wōn hwoy tež wam na waišej wješbe. Šacz dotal mēšesčesje nade wšedēm dočej. Wōšesje pak tež šapanēčy do hřubohy; ad wona je kaž šbōžimny wiohor wot polnožy, kiž rēša do pšchertjertjehj štwona. Dotal seje čerjiti a čzili: može pak tež pšchitčesj hwošesje, a ta wjeršnje tež najšpilitišeho wo šenje, kaž wiohor dno powali, a mjeta jeho wotfota na šhorotožu, kaž morjo hrajka i njemōžnym čzolnikom. Tu šhwilu dse do šredca i mōbneje mozgi, bōryš ho šlěha šlabosčj do pšchertjebaných štwonow, wona ho rina temu pšchertjowonemu wiohoru, kiž naš horjedžerji a precz čzēri wot pučza ja praweho pōwnečeho, a i najšeje šwadnje mozgi ho pšchertjowonemu temu ničo njewnečaji. A kaž i pšchitahateje mōrčesje Wšit duri a šodž rošmijesje, tak lohzy wiohor pšchertjēri žalosč do twojeho živjenja a twoja dušha mēreje w njej. Tež wšchēla šarosč do tebie šchwifa kaž frupa, a šwytšnosč je wšit kaž poškomuzne brianje. Te wotštoržaze myšle hřeča dha, to spytowanie čze wotfota mjeta kaž wiohoriza; ta čzēša wina čze kaž wiohor čzēri precz wot Woža, wōšesčesje twoju dušchu, jo ho ponōri w šabwēlowa-

nu, kaž šhwly wēr šodž do hřubohesje štwota. Š kal někotry wiohor tola hwoy wješji: šodže najdeho živjenja! A kal nětotre šotny ju ponōričje špjtaju! Pšchertjēhanje na waiše može waišnje i wotšōnimy wotčzom, i hrowimy štwonim, i hantōnimy štwotom, wono je kaž šotna, kiž ho na tebie wali a čže čje wotiej. Šida je štwon njehčesčejšjanšchj ludži, wona šbije šon lubošny pšchertjny šwō na twojej wutrobje, kaž frupa i wōšesje wōbe šwotčesja na šolu, a ponowži šon je šwntej mōfroti šapšchēnija. Wy jedžesje won na morjo živjenja, a we wutrobje ho wam šwifa:

Kaž ho wētry šwornija a naš šotny kračha!

Šdže dha pšchitaw namata šodž a čzjōda najcha?

Šdžj ho njewjedro na morju šbēhije, je bōryš njehjo šawō-čzene, tofita mħla ho šlěha na wodu, a žateje hwēdy šwētfo ho njehčesčejšjehj pšches mōrčel a mħlu. Šchtžš potom na morju jedže, može nimale wēšesje na to ščizčej, jo šwój šōny namata. A hdyž wiohor teje mišy naš wotbawda, dha hřilo žalosč kaž tofita mōrčel ho šlěha pšched najšchim wōčzomaj, dha je naš pučz kaž pučz pšches čzowny doš, kaž wješba w čzornej čziti a hřilo potom šhubiščj i wōčzom jašnu hwēdu Wožeho štwona a šdchujehj:

Kaž pšched najšchim wōčlōčzom njehja hwēdy šaidu!

Šdžba i najšchim čzolnikom wješha mēra naidu?

Tak može tež waš, šubi mōdžij šchēčejšimo, na wješbe pšches morjo živjenja hřilo jenc čznowe njewjedro trječehj. Tež do waišesje wutrobje hřilo šačesnje hwoja, kaž na jēworu Genezaret do wutrobje wotčobnikow. Waišči šaridji je šwotčeho došheho najšonjenja, waišči hřitija po wōšitilch wōšesčejnjad, wōšča došej a nadosčej powjedacj wo hřošnimy čzahu. Pēr a Šandrij, Žahub a Žari, wšyž kōčž wupřchowanu šodžnižy, mažu hřosi, jo šōny wōšnu. Kōčž jih tola šōny hjerje w tajšim hřošnimy čzahu! Škelto šodžow ho ja šeto na morju wostama a ponōri, škelto šodžesčow živjenja je ho w štrachnimy wōšitkim njewjedrje wōškamato a tepilo! Šdžj mi šaridji wōšesjo hlabamū, škelto čzolnikow najšeche šlētina, šotčej nēhdy i nani wješele wotjedžeschu, je ho wōškamato, na čzēle abo na dušaji a rina ho šardimny wōštantam nēhdy hōrdesje šodže! Woni njehju wōšitaki we wiohorje, njehčehj ho derje dočej pšchitowatali ja šwōjny wješbu.

Šcho dha trjeba šodžnik, jo by šwōjny šodž tež pšchi najštrachnišchim njewjedrje do mērneho pšchitawa dowjesj? Dobre, hřime wješha, wōšesje nawōrčesje wješto. Šwžj šodž wjazy šwōje wješha nima, njemōže po šwōjim rinitum pučzu čale, šotny ju šačesja tu a tam a wona je šubnja. Tež šon šotniš najdeho živjenja trjeba i prawej, dobrej wješbe šwōje wješha. Tajte wješha ju modlitwa, Wože štwona, ščelšchš. Wōne špēdnija našim wješim, šdžerza ju po prawim pučzu. To nawōrčesje wješho pa je ta wēra. Šdžj wona kručje džerzi, dha tež pšches morjo najšwotčesčih čznowých njewjedrow wēšesje dojedžemy do mērneho pšchitawa: hdyž ho wostama, mišnjemny prawy pučz a šwō wēšnje šubjenj. Wōšawēra je ja šchēčesčijana kaž šlabe lahodne wješho ja šodžnika: wōn ho na njo njepšchēča. Tak tu wotčobniži: "Škujesje, pomhaj nam, mi šōny wōšnjemny." Šdžj pak ju najšwarjenci a šažo wērja dha šu čšōdu, dha ju wōšnojēni. Š njehšbucje šhwly, šfakofritu wēru! Šdžj na jēworu wiohor šotny wali, dha pšchitōžje wjele šlōta na šwjerč, ale tež drabotne parle morjo won čzija na brijōh. Tež wōšitil wiohor je wjele šlōta, dotal we hřabinje čzlowšesje wutrobje potajencho, na šwjerč pšchitjehj: hidi, šžu, hřubosčj, šwornosčj, šidšōmšōm ad. Šcho runja pak tež šlote parle šchōšesje, wōšokwōšesje, šubosčesje i šōžnēmny kraej, wōšesje pak wēry a modlitwy. Šchōwōjajmy je hebi. A kaž pšchi hwožajny njewjedrje hebi šodžnik wēšty grum ppa ja šwōju šōwizju, tak budž ta modlitwa nam naščy dobra

tóviza, f kotrejš hvođ čjornik we njevojderje derje saforjenim na tón najwěšćejšijoh gru, na najtwjerdschu stalu, tiz je našč Bóh. Za modlitwa nam da tón měr do wutrobny, so nje-pomalni stejmiz, kaž našč ludowani křěžor, hbož tež wšča šlócěž ho na njeho měti, a kaž našč Bismarck, tón njeapomniti přenije haprleje, tón twjerdy dub. Za modlitwa nam dana měr do wutrobny a na woblóczo, so w wótrny a bjesbojajny wóžcom hladamny a džemy na najstrašnijchim pučzu, kaž Luther na pučzu do Wormja, a by-li ho tam ničertwo f čertami.

Zana šlóc žnjewotědže bjes praweho dowěrliwego wodžerja. Šlócž němfeško luda ma hwojeho křěžora ja wodžerja a s nim derje jědže na žolnowym ludowym morju. Čjornik waišeho žnjewca něj teho knjeja ja wodžerja. Na njeho hladajež tež šlócžnik na njebjektu hwědu. Něhdy pščinidže Běte k temu knjecej pšches morjo: hbož wót dele hlada na žolny a ho jich boji, dha ho wón ponóri a žolny du pšjes njeho. Šdžž pak wón na teho knjeja horje hlada, dha wón bjes straha dže pšches žolny. Tak tež wy nječtrahnje počehnjecze, hladajo na Křesča. Wajš knjes a Šbóžnik Jezuš křwstnyš wodži wjeho čjornika džěježa, ho jemu dowěrjaježo, pšches morjo:

Jednu wobarnuje naš, hbož naš trjechi hrošbu czaš.

Pomoz wšcha je knjecowa, wón je našča fernicža.

Křwst křwie, na morju pšči naš št!

A na naštim tekce čitamy: „Duž stany wón a wobhroju wětram a morju; dha wšćitšo wocajny.“ Naz jako tamny kral knuth s polnowy, kotryž hěbi thróu da nawaricž na brjošy a morju pščitaja: Šněmž ho! Zola podarno. Niz jako peršiffi kral křesces, kotryž wullim wójštom cřebnjehje pšchězjwo Gricam a da dolhi mošt nawaricž pšches něk tak husto njenowane Dardanelle, so bychu wodjazy je hudej nobu po nim pšches morjo jšli. Zola wichor rostorže tutón wóšt, a njemóžny kral da rost-hněwany to njeopušćne morjo f nječajani křudowacž. Tež druzi mošt wichor f nowa podtorča. Niz křesces mječehje morju rostajowacž, ale Bóh tutenu kralcju: tu durbja ho šlemicž twoje horde žolny!

Mlodži křesćejšenjo, kak hylny je tola našč Bóh! Te žolny čjertwjeneho morja na wón we hwojey mozy, so wone israelskim džěcom po hudej semi czašnyč dadža, egyptowske wójšto pak potepja. Jordana wodu wón wroće džerzi, a bjes mošta cřebnje tón wušooleny lud do hwojeho kraja. A tu Jezuš tón jšor šměrjuje, na kotrnyž ho wón wješe, wón móže tež twoj wutrobu šměrowacž, tak njeměrna hačž tež je to wozy, pšchetoz:

Khwaleže knjeja f wutrobu, f wtom šóžu hodžniku!

Křwst křwie, čji wětr, čzma křiziej!

A njed wón tež po šdazju spi, w prawym czašu wón wotuczi; pšchetoz tón woičat israelski njepji ani njedřema. Wietšcha džži Bóh knjes nusa njeludže. Šdžž wichor duje, křizž nastawa, dha čje wobarnuje móž knjecowa. Njed schuczi a šchumi, njed torča a štorča, jene šlowo jeho eta, jednu pošno jeho ruft a wšcho je čjicho! Tež wy budžedže pola njeho čjichy, kaž naštržane džěčo pšči njewjedrje ja nanowej ruftu:

Po tym móřskim njewjedrje a po strachnej bėdže

Šaž pšches žolny čzichomne měry čjornik křědže.

Junu pščitidže hnjercž na tebe kaž njeměrna žolna. Dha pšofy f wěrjajež wutrobu:

Šdžž wjadě žolny na mnje du, čhyl ho te mi šhilicž.

Dy čhyl w hnjercnym bėdženju nade mnu ho šmilicž.

Šdžž ho potom na njoh' spušćejšch, šficzj čji wón hwoju prawizu. Še rzejom stupi tón knjes do Gertemane, ale jako rzej wón dže do hnjercje. Tak tež je. Njeměrna hnjertna hrofa tebe drje pščinuje; džerziš-li ho pak we wěrje teho Křieja,

dha móžeh f čjichej wutrobu hieč do hnjercje, kaž thgazy twojich wutrobu.

W dolhich rytnach naščich rjetow wontach w polu ho někotre měštu wupródni. Šanjercž tych bėdžerjow wotwola. Zola nowi stupja na jich městna. Tež domach ho někoty w pošlednim bėdženju wubėdži a hwoju šlócž do pščitawa dowjedže. Jako dobri šlócžizy šupčje wy na jich městna, jako křesćejšenjo na městna dokonanjeh, wot knjeja wotwolanah křesćejšjanow.

„Ludžo pak ho džwadnu a džachu: kajti je to muž, so hu jemu wěrny a žolny pošćušćne?“ Mlodži křesćejšano, to je tón, kotre-žož ty jenicžeho trjebach sa wšchón njeměr hwojeye wutrobny. Teho hěbi wušpol ja wjeibit pšches žnjewje! Šamjer.

Kř. w H—nje.

Na čzichi pjatk.

Šlócž: Ach, woštat pšči naš f hnadu —

Křizž čježi docěrpjenu
Je něk na Golgatha;
Doh brěcha šapćajeny
Bu pšches knjecž Šbóžnika.

Kónž ma wšcha ból a hrubofč,
Wšchón hněč, wšcho hanjenje;
Něk khwata džatna lubofč
A křwsta žalbuje.

Now nowy jeho křwe
Po čjestnym khowanju,
A lubofč hylny hje
Tam f jerej želnowžu.

Špi derje, křizžowanu,
Po hóřkim čjerpjenu!
Dwoj nadawot dokonjamy
Nam wšchém bē k dobyču.

Tam raišćich serow jašnowč
Něk bórny jabychčej,
A Wóža móž a křaknowč
Čje f rowa wubudži.

Ach, měč ty šlócž hlane
We mojej wutrobje!
Dha twoje jutry rjane
Tež mi hu žiwjenje.

Šdžž potom f tobu křodžil,
Křizž ja tobu hvođ njekł,
A so byč šbóžnoč hřodžil,
Špěl f tobu do njebčž!

K. A. Fiedler.

II.

Lutherowy nan.

(Přotrčajowanje.)

Lutherowy nan bē po wšofobie hředneje wulłofčje, brunjo-
teho modlitca, w kotrnyž ho kaž štrawofč, tak roškubšenoč a
šhurna wola wobtrajowawšče. Po dušči bē požćiwcho šmyšćenja,
pobožny a f dobrej radže a f pomozu šwólitny. Jého wulłobad
bēšče pšchěšćelny a bjes štrachofčiwofčje hano njes wucženy
a wšofkimi. Mansfeldštaj hrabi ho rad f nim šetšofajta, a pola

mješčanom mješjehe tajfehe šwalby, so jecho do mješčauškeho fajtornitwa wuwołiku. To bė wulla čjeješ. Sołny hłowam bė wotbileny, sčytož prajefche, mješjehe jadro. Braščany ho njeda famoljež. Zato ho jecho Marčšin na diju hwojeje buchomnje hwoječijny piši blidje woprašaj: „Rudy nana, sčehoda seje tak pščešćino mi byl? Wnichowitwa je tola sčobne, bōšfe žiwjerije“, dha pšeb wječim truježini wotwolowi: „Wj wučeni, njeješe we hwojny pišnje čjitali, so mataj ho nan a nacj čjeješjež?“ A jato jecho piši teje skadnowežji druhy na Marčšinnone powołanje i uwebežj pokofaču, dječeh: „Wōh wozhyl, so by to čkertowe sčeridlo bylo.“

Prawe hłowa na prawym mješče, njebojanojež, hwoerwojež hwojeju rowšudženju, kulož pščešćino hebi hamenu, napinane wšdch mowow a dowera k Wōhu, to wšohe je po nanje tež Marčšin nantrel, we wojowanju sa najwšwjehe tubla nalozował a tak jato prawy hny hōwita čjiste sčto je hwojateho wjka wudobyl. Tak je ho nanowe žehnowanje na hny a pšeh hyna na ghyim ludu dowpeliwo.

Zato bė nau biblistu starobu dozyl, to rėka, hwydomdžehate lėto pšehroczj, bu i čjajnowež do wječnowež wotwolany. Wo hwežd mawo rōzka 1530 bė Marčšin wat hwojeho brata Jafuba powjejež wo nanowej kłowowej dostal. Wōn nanej hwydom list napjka a jecho trošadowahe je sčōžny fahowidženjom piši Szōbitny, a so ho tu jeno wo hōžbitu spanja jedna. Na hmyertny diju 25. meje ho duchowny nana prošefche, hač tež wėri, sčytož je hlyšak. Mrežaj wotwolowi: „Sdy byh to njewėrit, byh kaž blaiz čjinił.“ Marčšin hallo po jėdnacy dnajh we skobitku list wo nanowej hmyerčji dostal. Do njeho pohladawjchi dječeh: „Nėto je wōj nan tež njebohij“, wia hwoje pšeh a dječeh do temowki, so by ho modli a wupstalo.

Sbōžni hu čji mormi, kotšiz we tym hmyer wumru. Dnyh praji, so woprocuzja wot hwojeho džeka, a jich sflutki du sa nimi.“ J. K.

Rišt M. Luthera,

pišany po wotemrěčju žanu nana.

Zato w lėse 1530 falki hkwjerch žau do Wugsburga na hčejoriki hejm pučowawche, pšehowōwehe jecho Luther hač do skobitka. Tu we wšwotolozajny wječrowym hrowež pšehowawo dosta Luther 5. junija list, so je jecho nan w Mansfeldze jemrel. Wšehče na tym hanym diju Melancthonaj hėdowawe hłowa napjka:

Zale hmyerčje je mje jara do jrubowy pomraka; ja wjepmoinam jeno na čjėne swajst, ale tež na swajst najšbōdžehje lubofeje, pichetož i tebofe mojeho nana je mi wōj swowicjež dal, sčytož hny a mam; a hač runje mje trošakuje, so je čjėhe a we wjerde wjerde do skhytuhja wuwył, dha wšah tola želnowežje a dopomnicje na hšōdi wotahad i nim moju wutrobu tak hmye, so hmyerčje ženje tak faszawal njechym kaž nėtelo. Ale „prawo hwo prječj torhuj pšeh nješbožom a pšchidžec k m ě r n.“ Wj wšah tak hysto mreženju, prjedy hač tōn jeničji waš semrėnny.

A nėtlo heršitwo jecho mjena nastupju, hny nimalo najstarešji Luther i mojeho zoda. Wj ho nėt pšchlyšak, niz jeno pšchpudinje, ale woprawdže w hmyerčje do skhytuhoweho kałestwa ja nim hieč, sčytož čhyl nam wšchm tōn hnydu dač, kotrehōž dla hmy hbyeršiči hač wšchizny ludžo a hny hanjenje pšeh wšchm hwoitno.

Tak dha nėtlo wuđenja dla dale njepišanj; šobnje a prawje wšah je, so ja, hny, tajfeho nana waploktuju, pšeh kotrehōž je mje Wōh hmyitnowež swowik a pšeh kotrehōž pōt je mje sežiwit a to sežiwit, sčytož nēhže hny. Derje pak ho wjegełu nab

tym, so je teke čjajny dočjawewšji hwoitno wėrnofeje widžecj mohł.

Šhwaleny budž Wōh we wchitich hwojech sflutach a wotamkunenjach hwojeje raby wējeje! J. K.

Oberlin.

Seho žiwjenje a sflukowanje w Kamjenjodole.

Je wchelach žōklow wučezpat

† Jan Barto.

(Pofrocowanje.)

A kaž hbyenje i drahu a i domami w Kamjenjodole steješe, tak hbyenje mješjehe ho tam tež i poleni a jeki mōžno, hšehče hbyenico. Wschudže wjejejehe mawo dwež, a wjehe kradach woprawdže jenož njerjad. Tuž tež ho hawo wē, so nješto niče njemēječe, wšchizny budu lėto wot lėta hbydichi a fapadowach pšeho hbyje do doha a wuj. Haj i wataštwom fawējehe ženje wšdže jendwico stalo njeje, hač ludy bė. Kola wotlawawehe sčto jenož i luteho rowšwjebehe granita a ničto uweberjejehe hebi prōžu, ju prawje wōbđžefch. Wšchite pola bėdu i wulfini kamjenjemi kaž pohje a wšchēdije pšehowadu je čjējody hwoiti, pntajo hebi na nich hwoju gprotu. Luti bėdu i fruchami sčawo nimalo pšchitnje, mjes kotryniž hebi hōwfe wody stajnje nowe rēcnišćeha dječahu.

Najwječehemu dšelj tutych wewchit ludzi hčjadny dšwje pšedy, wōwehe pšowadi k njedohajach jėdži; i tutymi a i nēšto malo bėnamu žnjadny hani ho a hwoje hwoiti.

W najwječehim dšelj lėta njemōžehche ho ničto do Kamjenjodola podać, tak bjeje dha bėdu tam wchitke puče. W dječejitewny čjajni, abo hōhž hweh tajefche, waldach ho rēti wodom, hōžec čhychu, i hōwow dele a fowradu fōždy tuž plōdneje pjerfahče hōbu prječ. Ničto njerjadowawehe jim dšwiti, dwežaj wēh a ničto nještajefche jich sčadnowanjju mjeji. We wšchiz čjajach stejadny fōžde lėto wšchē luti pod wodu a budu do nještwowch bahnow pšehowrocžene. Zebdu tam potom ničto i jeneje wjdy do druheje njemōžehche, tak halle, so by jstō i Kamjenjodola won abo do njeho mnt mohł. Zeniczka krajna dwoha, kiz Kamjenjodol i balchje wotwolowio a i mēstani hwoejejehe, wot kotrehōž pak bėdu tež tam a jow jeno hweh widžecj, dječeh pšeh nēhže 15 hōwehew sčerowu rėku Brentaju, ale bjes wōsta. Ludžo hōbđžachu pšeh uju jenož po wulfini kamjenjach, kotrež bėdu hebi i temu do njje nawelali.

Žadny dšw po tajtim, so Kamjenjodoleženjo je hwojeje wotwolowio sčto w žanjny hwojowanju njelječachu. Sčyto tež by ho po tajtih hbyenych pučach i nim podać a sčyto by i tajtimi hbyenymi, pol dšwimni ludžini sčto čzinitē mēč čhyl. Pšchetož woni bėdu wšchizny hani wuje tež tak sawerobženi, kaž jich pučeje a ležomnoweje; njemējadu tež žaneje potrebnofeje, i druhimi ludžimi do hwojowanja hupcz, pšchetož na wifit niče njemējadu a hupowacj hebi tež wjele njemōjadu; teho runja njecajmowachu tež žaneho požadanja, i ludžini je hwojeje wotwolowjehe wōhchēžecj, pšchetož woni ho i nimi ani jrečecj njemōjadu, dofelž hani hwoiti, tak brabu a stajenu rēcj rēcžachu, kotruž jim nēkore hōdžiny wot jich dōla žadny člowjek njerowhycjehe.

So pak by wera jich hbyenitwa pōtna byla, dha mējadu tež hšehče robotu čzinitē, kiz bė hōwfoha, hač jich njepōdny kraj a jich njewjehele lina, a kiz jich bjes pšchētačje čzihčehche a jich wutrobu šafakē čzijejehe.

(Wšchidowuje dale.)

Sy-li spēwał,
Pilnje džélał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatosk
Zradny je.

Za staw spróčný
Napoj móčný
Lubosć ma;
Bóh pak swérny
Prez spar mérny
Čerstwoš da.

Njeh ty spēwaš,
Swérnje džétaš
Wšédny dny;
Džéń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebies mana
Njeh ć khinana
Žiwnošć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh pada,
Wokřew će!

F.

↳ Sserbske njeđzelske lopjeno. ↲

Wubawa šo křđu hobotu w Smolerjez knihičičežetni w Budyšinje a je tam ša šchwobřelětnu pschepłatu 40 pj. dostacž

Jutrowny šwjedžen.

Lut. 24, 13—35.

Tón stnjež je stanų, wón je woprawdže horještanył, to je ta powjejež, kotraž šo dženska i wjele tyžaz šlétkow wjele millionam čłowjetow po wšehj jeni pschpowjeđa. Wdžetliž šchewještjan-šta wošaba šo l Wožej šluhbjie šhromadžnje, dha je tón horještanjeny Šbóžnič žro a jadro wšahitšeho předomanja. Wón ham stupi do naščejke šhredžšiny a wobšhwedežni nam: „Za šhyn žiwu a wy budžeće tež žiw.“ Šhto móže dowupowjeďacž, ša wjele dušchow šo dženska na lutej powjejež štradije? Niž jenož tu domach pola naš, ale tež wonfah we wójuje pola našchich wojačkow. Wy wšah njewěmy, ša woni jutry šhwječa, ale to je wěšć, tež š tym, šotiz tam wonfah wojuja a mřeša, pschitidže dženska tón horještanjeny Šbóžnič a napjelni jim dušhu i nowej možu a š šhrobłofežu a položi jim jich pschlednje čšješe šhijertne bėdženje je šhwin: Za šhyn žiw.

Za šhwanymu bitwihčěhu ležeške čyřjódžicža morowch njemšfah wojačkow. W ušah a šhachotah bėchu šhwěru šhromadžje džeržek i bėchu tež šhromadžje wumrjetki. Jedny wot nich džeržekje we šhwojež šhynnej ruzh šhšćejke pschledni poštraw wot domach, šhachtu, na šetwěž bėšče šetuh i wječomnitomaj na pschžu do Šmauža widžeč a na šetwěž šetjehje napřhanc: „Šlaj, ja šhyn pola waš wšahitš duh hač do šhčnženja šhwěta.“ Pschledni poštraw je šetwěje domijny a š šobom poštraw i njebjeleje domišny. Š přoštwu: „Šnježe, woštan pola naš!“ šu wudychali a je šluhbjetjom: „Šlaj, ja šhyn pola waš!“ šu jich duške šo trojšhrowale we šhwojež pschlednjeje naš. — Tón horještanjeny šeršhta žiwjenja je pola našchich wojačkow na bitwihčěchach, kaž pola naš

domač. Wón je naš pschewođit psches tuón čšježi čah a dženska jeho wulke dobweže šhwječšny. — Šnježe něto, hđež ma šhijerč tajte šobate žně mjes šhyanu naščeho luda, je nam jutrowna powjejež woščejke krašna a trojšhyna. Ale niž jenož ša džehni-šhwi dženi ta wšeheta powjejež: „Dženš, mój šnjež, žiw je!“ plačš, ale ša našče žylie žiwjenje. Wot džehnišhich šhwječšnja šo šašo do wšchěducho žiwjenja je šhwinimi šhrowježeni a šhrowdo wročšny. Dha čšzemy pschhwež kaž wučšomnikaj na pschžu do Šmmauža: Šnježe, woštan pola naš! pschetož

1. wulka je našcha šhrowba, ale
2. krašny je twój trošht, a
3. šhóžna je twoja blšštofež.

1.

Šnježe, woštan pola naš, pschetož wulka je našcha šhrowba! Ša, woji šhwi, je tež pola wučšomnikow, kotrež do Šmmauža džehšhete. Womaj džetej i Šerufalema a i nimaj dže šhłobka, šhorka šhrowba. Šhšy bėšhetej polnej nadžje byto, ša bėšče tón šnjež šim pschpowjeďal: „Šlej, wy čšhewjenty horje do Šerufalema!“ Š wšehčěm šhwinna bėšhetej do šhwjatecho mēšta ša-čšahnyšej, pschetož nětko dyrbješke šo šejni nadžija dopjelnicž: Šože kraleštwu dyrbješke šo krašnje šaložič a wonaj bėšhetej mjes přewim w nim. Ale ach, ša bėšče šejni tuta nadžija šhewala! Šatowž bėšče šo štalo, njemóžšhetej šhšćejke šapšhwinnyčž: Šetuh, jich šhwočwany mišhert, bėšče wumrjet na šhšihu, na dšewje polšćej, ša šhšitnik a Šobahaujer. Žimaj bėšče, ša by to šaložny šhri byš; wšhika šejni nadžija bėšče šanicžena a šhwinje šhrowžitej: „Mój šo nadžijachomj, šo wón budže Šracla wumóž.“ Ša ničje druhe wonaj njemwšhitej, šo ničim druhim njerewčžitej hač w tym šaložnym, šatowž bėšče šo čšhwi psch

fialo. Wonej njemóžejštej wo do teho namafacj, wischite jich myšle a słowa njemóža jeju wutrobjo smérnowacj a f wonej nadžiju napjelnicj. Szanow dšivna powojecj, kotruz jich žony jimaj pšich-powjedate, w nimaj nastróženje a žanu wječelofej a nadžiju njefbudj; wonej praještej: „Tež hu naš nastróženje nékotre žóufle tješ naščib, kiž hu rawo pola rawa byle. A jato jecho ešelo njenamafadaj, pšichóžstaj, prajizaj, wo hu tež widčelje widžunje tješ jaščefow, kotřiz praja, io je žiwj. A nékoti njes nami džechu tam f wonej a namafadaj wo taf, kiž žóufle prajadaj; ale jecho njewidžadaj.“ Tak wo hot Žeruzalena idakujetai, ale jeju myšle kawataj pšehoz sašo tam a špominajaj pšehoz sašo na to žalohne, ičož béšče jeju wječelu nadžiju do hórtceje žudoby pšehowobročilo. A jato taf džěščotaj, pšichibizaj wo Žejuš f nimaj a džěče f nimaj. Ale jeju woči béchu džeržane, io jecho njefnojščetje. Jeju žudoba je hiščoje pšehowilka, taf io na ničjo družbe njefedžiwjetai a žanow teho njepóujajetai, kiž móže f jenicžim słowom wščitnu jeju žudobu sabnacj. —

— Knježe, woštaj pola naš, pšehotj wulka je našča žudoba! Tak prošnjaj my džetja f tutinaj wučojnikomaj. Hórtca žudoba je naš a našj žyly lud potječhita a ešičežji naš hjoim iteže lěto. Sdy budže ho ščónicež? Sdy budže dočej naščeho hujbenjima a žalofež? Knježe, woštaj pola naš, io njebudže našče hjoje hiščoje wječhje! — Kac wjele je jich, kiž wo sanicžene nadžije a rostamane ščože žarnja. Do wjele domow tež naščeje wjadaj je wulka žudoba jašpita. Tu mloba widowma wo žwěrneho uandžěščeho žarjue, f kotrymž béšče taf ižožnoma, a džěči wo žwěrneho nana pšakajaj, kotrehož béchu hiščoje taf wujnje potječebali. Tam wobštarne stariči abo wopuščejena widowma wo žwočeho lubeho žynja žarnja, kotrehož hu f taišej prozaj wotčójnyli a wo kotrehož hu ho nadžijeli, io budže junu jich lubotěž bohače saptačiež, a néšto wopuščeje io žurej ženi a wščitka jich proza bė podarno a wščitka jich nadžija je sanicžena. A tež wy je žwočeho šbonjenja wěčeje, kaf ho wutrobje hiščoje, wy, kotřiz macze žwojaj lubyž hiščoje wo wójnje; ežahj pšchidui, io kotrymž itarofeje waš njepowuščeja, hdyž na pšchidaj podarno na lit, na powojecj woš nič čalacj dyrbieže. D Knježe, woštaj pola nič, io njebudže jich horjo hiščoje wječhje.

Hiščoje bóle potajna žudoba ešičežji, kotruz dušcha io žebi potajni a nitomu ščozicj njeha, hdyž ho bėdži f dwělwowanjenji a f praščenjom: hdyž dha je nět Wóh? Kac inježe ho tuta wójna f naščeje wěru do Woba? Kac móže Wóh, kiž je ta lubofej, tajke krejwoslečeje, tajtu žalofej a hujbenjstwu, kotrež wójna na ludiž pšich-nješe, pšchadacj? Tak prašehja ho štujnje jich wjele. Knježe, woštaj pola nič, io njebudže jich žalofej hiščoje wječhja! Knježe, woštaj pola naš a daj, io f tutice žalofeje ja naš žpohnowanje wukhodžaj! Wjedž naš pšeh nóz f hwětn, pšehes bėdženje f dobyčeju, pšehes fičizj bė kónje! — A njes tmy, io ho taf woblumj, dže wón hjoje f nami a pšichjupi f tennu a f tounemu j mlym, pšehčeželnym praščenjom: „Ežehoda ješe taf žrudni?“

II.

Knježe, woštaj pola naš, pšehotj wulka je našča žudoba, ale krašny je twój trošt. Szubnaj bėščotaj wučojnikaj žwoj pučj do Emouša nastupioj, ale ežim dale džěščotaj, ežim ložjcha bywa jim wutroba, ežim troštjnjeha je jim dušcha. E woštal pšchiduje? Do wulhadžaj wo teho žujonmka, kiž f nimaj dže, wot tuteho džiwneho muža, kiž jeju wutrobje taf blisko steji a kotrehož tola njepóujajetai, kiž jimaaj taf džiwne žwujate pišnu wukladuje a najpotajnišdu radu Wožu šewi. „Rjedurbješe ščewyštuf io ežerpčej a f žwojej krašwošej jaščej?“ Džiwnje bu wučojnikomaj pšichi tutym rozščěžowanju wošolo wutrobj. Wona j ežujetai, kaf jeju žudoba pomaktu wopuščejuje; wona j

njemóžetai ho napoškacj na słowacj, kotrež žujonmka f nimaj rěči; kaf mlyš bacim jecho słowa jeju wutrobje napjelnja njefsměrnje. Wona j wutřetaj Wože potajne puče žrojenicj, a runjež wjele praščenjom hiščoje jeju wutroba hujce, hčotdi troštj do jeju dušče jaščehwe; wjele ložo bu jimaaj wólno wutrobj. A hdyž do Emouša pšchidžěščotaj, njemóžejšotaj storo wójny žrojenicj, io stej tuton pučj bješe wicheho troštjta a nadžije nastupiež mohioj.

Je dha džetja jecho troštj njenje krašny bacj néhdy? Abó je našča žudoba taf hórtca, io ani troštj horještanjehoz ščěštjta žiwjerja ju smérnowacj njemóže? Szaděčeje, njebj-li wón j nami jchoł pšehes tuton žalohny ešejti wójnik ežah, my njebychmy žwoje horjo šnjekež móhli, my bychmy jadwělowali w naščih žarwočah a hujbenjstwu. Ale Wóhu budž džaj, my manaj krašny žutrowny troštj, kiž wukhodžaj wot horještanjehoz Šbóžnita. Wóhu budž džaj, kiž je nam to dobyčeje dat pšehes naščeho Knješa Žejuša ščewyštufaj! Ščowaleny budž Wóh e tón Wóžj naščeho Knješa Žejom ščewyštufaj, kiž naš pšichi žwojej wulkej ščimlnošej f nowa porodžiti je na žiwu nadžiju pšehes to horještaceje Žejom ščewyštufaj wot mowych. Wščiton troštj, f kotrymž ho ludož hewal troštowacj pšajtaj, je tuta wójna jato knižymny wopotajala. Ničo njemóže woprantodže troštowacj ščibta ta wěštojež; Žejuš, mój Knjes žiwj je. — Wobujel je jich wjele, kiž móže tuteho troštjta hiščoje njehj ščowli, dofež njehj hu, taf tannje wučojnikaj, potafacj daj do žwojateho pišma, io kotrymž Žejuš džetja hiščoje f nam rěči. Ežim bóle ty ho wot njeho rowwječej dawadž, ežim bóle rowpšeli ho ežimlnošej wojeje wutrobj. My japožinjemy Wože džiwne puče žrojenicj a Wožu radu pšičacj. My póujajema, ežehoda je Žejuš ežerpčej a wumrječj dyrhja: našče dha, io by naš wumóhli, a žwoje dha, io by do krašwošej jaščol. A taf dyrbinny tež my ežerpčej, io bychmy tež do Wožeho krašewna jaščih; našče ežerpčej dyrhja nam f lěpščemu žnjicj. Ničože ložjcha budže nam pšichi tašim rowpominajaj našča ežetja wutroba. — Dohodla, hdyž je nam néšto ešejšo a žrudno wošolo wutrobj, dha njehamny pšchětačj prošpčej: Knježe, woštaj pola naš f twójim krašnym troštjom. Wulka je našča miša; ty by hiščoje wječhiti. Šudoba je našča žudoba; ale twój troštj je krašny a móže wščitnu žalofej smérnowacj.

III.

Knježe, woštaj pola naš, pšehotj wulka je našča žudoba, ale krašny je twój troštj a šbóžna je twója blifšocj. — Njesnath žujonmka bėšče žyly pučj je šrudnymaj wučojnikomaj ščol a bėšče jimaaj pišnu wukhadžalaj, taf to jenož jebny móžešche, a tola runjež jimaaj wutroba horješeje, bėšchetj jeju woči džeržarej, io jecho njepóujajetai. Šakle, jato wón j nimaj ja blidom bėdži a pšehes wójnje, ho džafajne, jón lama a jimaaj dawu, wotewrja ho jimaaj woči a wona j póujajetai jecho. Wóhu dře ho hnydom sašo pšehed nimaj šhubi, ale wona j staj néšto wěštaj: tón Knjes je horještanj, a tuta wěštoje jeju je šbóžnej radočeju napjelni. Wščitka jeju žudoba je šočhla, a jeju wěra steji twerčje: Žejuš, tón horještanj, je tón Knjes, tón žubojny Wěštah, wón je namaaj blifšo. A f tym sašo néhdyšcha nadžija a stawa lubofej io jeju dušče wotueči. Žutrowna ščóžno je jimaaj šhadžalo a wšhtajo ho do Žeruzalena wročitaj, io byšhtaj družim wučojnikam tu wječelu powjlecj pšichjowjedatoj. Pšehotj woprantodžita žutrowna radočeje njeha a njemóže žana wostacj; wona žada žebi wostafitno f Žejušom, wostafitno f tmy, kotřiz hu pšehes wěru, nadžiju a lubofej ščewočej.

A to je tež našča žutrowna radočeje, io je tón horještanj Ežóžnit nam blifšo a my jecho blifšocj ščajnjemy. Dohodla prošpčny: Knježe, woštaj pola naš, pšehotj jenož w tebi a j tobi:

namy, jchotz potrebanu ja czaš a wężnojez. Sdyz je Jezus pola naš, — a jutry chzedza nam wschitkim tutu wężtojez pschinyjez, — potom wschitko ja naš nowu napoflad doštanie. Potom widžiny dje horjo a mišu, kotraž na našim puczu šteji, ale my džemy trošchtnje a sbožnje dale a pschewinjemy wschitko we wěrje do teho, kiž je žiwjenje a nješčadobnojez na swěty pschinyješ. Potom drje tak nękoru nadžnja naš sieba a tak nękoru kščiz naš cšičeši, ale my hladamy i trošchtnej nadžnju na swoj wotryšljeny fonz, ke totremuz žny porwołani w skrystufu Jezusu. Potom widžiny jutrowne hřnzoz křabžez tež na bitwihęchach a ho hwęcziez na rowach w žyšim dalofim kraju a křyhčiny teho horještanjennego prajiez: Za hny žnyw a wy budzeze tež žnyw. Haj, potom wěmy, jo njemōže naš ničo wotdželiez wot lubojez Božeje, kotraž je w skrystufu Jezusu, našim knjeju.

Mojj liti, my žny teju wężonutrowu na hrowim žrudnym puczu do Emony pschewođžiti. My žny jeju wysťajo do Žernu-lemu ho wrocziez widžeti. Kraf staj ho pschewěnikoj! Zo je jutrowna radotez dočujata. Zo je ta sbožna bliftoez Jezusowa cžinila. — Tež k nam je wot džerha pschitupil.

Nęto swoj puez dale cžewjenny w nutym cžęžim wōjniskim cžaju. Ale my mamy jeha a jeho krajny trošht. Zehodla křwěli a troštiti dale cžewjenny. — Našcha hlada wěra je ho pohylitla, našcha nadžnja je ho wobnowila, našcha lubojez je hębi nowu woz dobyla. Ale to najpaznjise je, jo wěmy a cžiemy: tōn knjez je nam blifa. W tutej wężtoezi žny my sbožny. — O knjeze, wostan pola naš, pschetož našcha žrudoba je wušla, ale kražny je twōj trošht a sbožna twōja bliftoez! Samjoj.

M. w. K.

Jutrowny hřerlufch.

Hlōš: Sdžerz naš pschi hębi, o skryšęe.

Węšęeje ho křęčęšjenny we tym knjeju kōžy czaš! S wężnej hnjereje Bože jenhu wimnoho je droho waš. Sāmjerze nōs je pschewinjena, schodžiez dale njemjez nam, Boža hnada wobradžena polutny je hřęchitamt!

Horještanjeno knjeja powitamy i wutrobu! Jeho hwalby njebudž njęja, i nim k nam jutry pschihęle hu. Horještaje skrystufowe wěrjazy je węšęe, křębes njeho hu dušęe strowe, maja węcznje žiwjenje.

Našcha hylitkiz we nim leži, horještawenje i nim dže; Nade wschitkim Jezus knjezi, radotez nowu pschinyjez; Wulki jstuf job' wimnoženja placęoz do wężnojez Ešluzi k cžęzi jeha mjena, nam pa k rōstn nadžnje.

S węšęelojcu nęk hęj pšęwa hęta prawohy sbožowna, Žohnowanje węšo hnęwa jejmny stawam seřhadža. S nrofoety a je hřylkwojez, w jeřtomžny tōn hnabny czaš, Do wężnjec węšęelojez wodži skrystuf wěrjazyh.

Horještaje hřnzoz hwęzi i njęšęeje jašnosze, S hřęcz hęe wschitke cžlowište džezi, sbudžez nowe žiwjenje Dušęam, kotrez po cžnje bldža, skoro spja we njewěrje, A ho i dwělenti tu rudža, Jezus, hřnzoz jutrowne.

Duž nęk stowoj, dušęa radna, w nowym hwětle jutrownym! Nuzje sańdže hřwila hnadna, knjez hřęch woda polutny! Sdyž nęk hlōngoz i nowa hřęe, njęřtomžny tōn hnabny czaš, Wschitko sđobne w dušęi mřeje, njeroshwěli Jezus naš.

Bies njoh' njemōžemy widžez njęšo sđobne na hwęze; Węriez, lubowaręz, hřęch hřidiez, bjes njeho je njemōžne. Jeho hlawa kražne, žnye, polne mogy wobštajnje, Cžinjo, jo hu dušęe cžile; hnjemy, sčęžez bjes nič je.

Cžęez budž tebi jašpšewana w njęšęach a na seni, W druhim njęje sbožnojez žana, hřiba Jesu, we tebi! Žehnjo Bože, drobe, hrowaje, psche wšcho tebie lubo mam. Wimnoženje je nam date. Wędž naš sbožnje k njęšęam!

W.

Jutry.

W pschirodze knjezi, kaž w cžlowiskim žiwjenju, tōn wulki jašof wo bywanju a hřitotęzi. Tutemu lašojnej je wschitko počęšjijene, jemu dębi ho wšcho, sdyž tež i njęchajomy, podwoliez. Kłane je nalęze, sdyž wšchdže w lęhu a na ludy ho nowe žiwjenje hęba, rjane je tež lęzo we wēnu stowajnych křowu a w pušęe pišajnych hwętkow; ale jemu hęčnje našyma, hđez kowęta je sčtemow padaju, a křrowa jyma, hđez wšcho žiwjenje w pschirodze wotemręwa a křę jemu i bęlez cžłnej placęi wodžewa. Potom mřeje tež radotez w našich wutrowach, a wšif, i kotrymž nalęzo pschewowidny, ho pschewobroczu do wřęhneje šlōžby: Kraf je tela wšcho tak jašobne, tak křęjomne!

Žedžiwotez po nalęczu, po šohowotučenjju pschitody, po nalęczu w cžlowiskim žiwjenju, po dnajach našeho džečęatwa a rjaneje mlodobeje i pschibęčajny lękami rožeje a naš po prawym našęe žyle dolše žiwjenje njewowuščęja. Ale hđze my tole nalęzo namakamy? Tole nalęzo, ja kotrymž žana jyma njęšędije, hđez hwěti zenje njewjadnu a hřnzoz wjazy njęřhadža, tole młodotez bjes starjenja, tole žiwjenje bjes hřitotęze? Žow na seni jašwěse niz. Kōšde nalęzo je węšęęenje na tole wurjadne nalęzo, ja kotrymž našcha dušęa žedži.

Ale rukowanje ja tanne węczne nalęzo halle pschi wotewrjennym rowje horještanjeno doštawamy. „Jezus je žnyw!“ to je to węšęe pošęšino, kotrez jutrowne spomy šašo do kraja njęba. Jezus je žnyw a my budžemy tež žnyw!“ Zo je ta wěra, kotraž naš w prōšęe dęři, chędžani naš jemše staroje a twęrdje jemši pschaj křęze; ta wěra, jo ho ja hnjerezu a rowom, nad wschitkim bywanjom a wšęej hřitotęzi našęeho cžęęneho žiwjerja jumu nowe nalęzo, nowy hwęst, nowe njębo a nowa senja pošęhnu, hđez prawdojez bydi.

Prawdojez! Kraf i wěda je wona hřęęe tudy delečah nadečez! Kraf šdęuje tak nękotrý pot cžęžim cžięčęjom, nad nim wotpočęowajny, a wōn budžije jo tola lępie jařluzi! Kraf ho tak nękotrý lud hřęęe potlōčnje a kaf wōn podarmo po prawdojezi šdęuje! Tola jutry nam rukowanje ja to dawajny, jo i hřęęe jena prawdojez. Dobęje njęprawdojez, kotraž Chōžnika na křiz pschiti, bęše jeno pschęobne; Knjejowa prawja paš do byze wobřowu! Pilatuz a jeho pažmo hu dawno hđženti, ale Jezus je žnyw, a nad wotewrjenym rowom ho jeho dobyčęeffa křohorj šmahuje. Zo dawa nam tu sbožnu węřtoez, jo ja našęe dušęe pschęe Božu hnadu jumu węczne nalęzo pschitdže.

F.

III.

Lutherowa mačz.

Se staręz cžęowoz ho nam powjeda, jo hu wobožne macęerje hynow, kotřž hu pođžido jato hřamny muzjo i wulkim žohnowanjom w křęčęšjajnej žrtwi dęřali, pschęe staroječiny wōšęehjenje a mōltwju ja Bože křaleřno dobye. Taja wobožna a w domjazyu powołanju hwěrna žōnka bęše Rona, mačz

biskopa Brechorka i Manzianz, Antuhaja, macz a wubjerna woocznejcika biskopa Jana Kbrhjołoma, tak też W o n i k a, macz biskopa Angijina, kotraz fhwójcho jabędheneho fhwona na modlagymaj rukomani woichede, doniz jeho fhwetej njewotobodu.

5 fławonim muzam najcheje zyrknie też Marczin Luthera fhwica. Też pola njeho fjo potaje, fo maczerje wliw na fhwta fhwadny buk njeye, a fo je jeje duch też jeho fhwjenje pšcheduwał. Tak wleje drje i reformacijich pišmow wo Lutherowej maczeri njefhionim, tak wo jeho nam, ale jich macz fwrześcika nam tola jeje wobras fpošnac dazja.

Lutherowa macz runje tak jeho nauowa macz Margareta rēfajche a bē rodzjena Zieglerze i wokolnojeje mjēsta Eifenacha. Tu je starzeje fhwōjōy pochwōdzijny bē fo do k połodnijū lezajeje wšy Wšhry wudala. Zamoženja je drje fhwojemu mlodemu mandželckemu dānjej Lutherej malo fhwōy pišmijcika, czim wiasy pak dorweje wole do dšeka. Marczin nam wo njey powjedba, fak je hijedeje wo Mansfeldze wo lšhu najbērane drjewo na fhwibjeje domoj wošyla. Njeje pišmowini wošak też wēžeje wobaczi njebēdu, pišdetōz jako staršej Marczina pochwōdzijcho do Eifenacha na jchulu dāfajstaj, wočakujno, fo fhwano pišci nidi trōšōk powpjery namata, fo jeju nadzija fhwodnje dopielni; fhw durbješede hebi hšebē na mēšchōfajstich bōgach wušpōwac.

Khwodba njeye haniba; czjeje pak hebi fahstij, šchtōz pišci njey fprawny wostanje a dšeka a fhwōwa. To Marczin njeye jeno wot nana, ale wošbeje też wot maczerje nawuhtul. „Wo njey fhwōy ptazi, šchtōz pochwōdzijcho wo wobēmaj praješede: „Mojej staršej staj hebi datoj hōcz na kreid fihate bjez.“ Pola maczerje bē to bjes dšawa, pišdetōz wona mēšedeje fhwōch fhwōwa a fti dšowiti wočahmjez. Šso wē, fo je to pišci tajkej czjōdžy dofej fhwōzje dšeka. Macz pak bē fhwta, a dšejti durbjōdijny pochwōdžy. Marczin hijedeje wo wšhōfich lētach na to fhwōmiasche, fo je jeho macz jantroz dła worješcika fhwaweho šchwōfaka. Wōdn wo tym powjedajo pšchitajti, fo je tajta fhwōfjez jeho jara fhwōfchego fchwōfika, ale staršej staj tola wutrobnje drje i nim mēntōf. Pšcheczelnojez durbjōta pšchōz pišci fhwōfjez, jabłufu pišci prucez bjez a fahstōjez dšejčewoje drjeje ho pišci fhwōtanjū wobfēdžowon. Na drubnej ftrōnje je pak macz też fhwōwōbnje wufnata, fo je Marczin pškwōnje njies bratami a fhwōranni hajit, wošbeje i bratrom Zakitomb dobre towarštwō dšezal, a jenemu njeye bjes durbheho ani jēdz ani hrajta fhwōdžata. Šchtōz pak je Luther w staršijstijm domje wo maczernej blifkōjezi wo nastupanju wočchwēmjenja nāfhwōnit, to je pochwōdzijcho pišci fhwōjich dšejčōch nāfhwōwōł: fhwōfjez a pšcheczelnojez. Najwabido i nini hrajedeje, fhwōwōfche a fo modlečede; jako pak bē jeho fhwōk Janek wo ras pšchēšchōf, njepuchēje jeho ja fti dny k hebi. Šo maczerne wočchwēmjenje też pola jeje dšowfow bjes wušpōwka byfo njeye, mōžemy i tebo dopōwac, fo hebi fhwō mandželczy mēšchōženje je fa mandželckie wušpōwōdžū.

Pšci prózy a dšele, fiz dła fahjaranja mandželckeho a dšejzi na maczeri wotpoczōwōfche, fo dšiwōcz njemōžemy, fo bē narodne lēto najfawarčehō fhwōwa fōwabjōta. Jako fo Melandthōn nēhdy pola njeye ja nim wobhōwōješe, wōšbeje ho hijedeje jeno na dšeni, hōžimni a mēšhōz narōba dopomnicz. Š dobom nam Melandthōn wo njey fhwēdžē, fo je byfa wufnannity wobras czstnych fōnškich, wošbeje ho wufnannienita pšchōz pōczchwōfjez, wobabōfōjez a modlitwu, pozintki, fōtrēz pola jeje fhwōwa na najwšhōfchēj mērze fašo namafannjū. Tajta macz je dšejčōm jawēdeje wjetdeje hūbō hacz fhwōta a fhwōwō.

Šaczwunje wo njeye fhwēfchwōzjajstij dny fhwēješe, namata tola też pišmōwera pšchōtup. Šhwōz malicze dšejzi jara pfačacu, macz winu fhwōdžijnje dawafche, fo je i fhwōfannjom czwōlujze, doniz

fo fhwērečē njepfačaju, jeno najpšcheczelničje fhwōwa mōža je fašo fhwōwōwac.

Wō mamy wobras Lutherowej staršejcju i ruki fhwōwōcho wōmēža fhwōwō. Czaji maczerneho woblicze powjedajo wo czjēdej wšhōfci, fhwōf wōfki, wo wšhōfim fawōwōdžōmni a mērdym dšele. Špalatin, fhwōwōfchōwy dšōwiti pšēdat, ju 1522 wi-dšēfche a namata njies njey a Marczinom fhwōdžijnje wuhtu podobnojez, tak drje wo wobliczi tak po dšezōmni czjēla. Šo bē nadi reformator też pšchēčel njewōwōwōchō fhwōta, je fhwōte; pō-fhwōfōwōz k njemu pak ma wot maczerje. Za by, tak wōn powjedba, njelabōfōwōjez i fhwōžimni je fhwōwōwōm fhwōwōm pšchewōwōta a prajila:

„Kamaj ničtōz dobry njey,
To je wino naju dwej.“

Talichich powjedōw je fhwōwōnja Lutherowej maczerje, wošbeje też wo jeje fhwērečē wo wšhōfich lētach nimamy. Šchtōz pak wo njey wēntu, nam wobhōwōdžē, fo je fhwōj dom i Wōžim fhwōwōwōmni wawita a pšchōz fhwōwōcho najfawarčehō fhwōwa też k fhwōrej najcheje ewangeliško-lutheriskeje zyrkwe dobry dšel pišmijcika. Jezu fhwēczjajstijne mandželctwo, njepchwōzōwna dšēlawōfjez, twjerda wēra do Šōba a wōfhwōtanjōfjez wo modlitwje nam hacz do najdāfchwōch czjōwōw i dobrym pišchwōdžōm wōfhwōnje.

Šhwōfka fo fhwōwōti wot plōdow fhwōjez rukow, a jeje fhwōfki ju fhwōwōta wo wrotach. Pšchwōf. 31, 31.

J. K.

Kbrlufche na fhwjate dny ja fhwōwōm a donjazu wutrobnjez.

Jutry. Czjēfo 43. 101—118. 558. 669—675. 840. Šk temu 195, 4. 242, 8. 247, 10. 251, 4. 275, 7. 492, 4. 523, 4. 557, 3. 583, 4. 654, 6. 725, 3.

Na jutrowniczku. Zawōmny kbrlufch 669. 675. Wēra 7, 2—4. Fhwōwōny fh. 103. 674. Teštj Mar. 16, 1—8. Šo hāmjōnju 109. 840. Šk dopřewanjū 104, 15—19.

Na 2. dšeni. Zaw. fh. 102. 671. Wēra 121, 14—16. Fhwōwōny fh. 117. 673. Teštj Luk. 24, 13—35. Šo hāmjōnju 673, 6. Šk dopř. 154. 196.

Na 3. dšeni. Zaw. fh. 195. 670. Fhwōwōny fh. 116. 443. 672. Šo hāmjōnju 27, 8. 725, 3. Šk dopř. 319.

Lutherowe fhwōwa.

15.

Štak budž Bōhni, ja mam tu fhwōdu, fo hebi wulzy njepōžadam ho wutrobnjez, ale hōdž wēn, fo je Bōže fhwōwa. a fo je Bōh tak rēczaj, dha ho dale ja tym njepwōračannj, fak wōhfo wērnō bjez, a dam hebi na Wōžim fhwōwōje dofej bjez, njedž ho i rofōmōm njēše tak dze.

16.

Ja fhwōwō bamzēj, wotfhwōfēj a wōchwōttim dāmjōfkim najpšchecziwo fhwō; ale je žancj mōzū, je žānjym njchwōmānwōwōn, je žānjym wōdbēhōm, ale jeno Bōže fhwōwa fhwōwō fhwōwōwō, pšēdōwaf a pšēaf, hewaf njchwōwōm ničō f temu pšchwōžimni. Šo fhwōwō fhwōwō, hōdž fhwōwō fhwōwō dofej wšhōfē byfi, je tak wjele dofwōfōfō, fo je njepšcheczel tak wōhōwōwōl, tak njēje jemu hijedeje ženje žānbū wjetēž ani hšēžōw fhwōdžēz mōhli.

J. K.

Nakhwily zamolwity redaktor: K. A. Fiedrer.

Čiščer a nakladnik: M. Smolef.

Sy-li spéwał,
Pilnje džéłal,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swérny
Prez spar mérný
Čerstownosć da.

Nječ ty spéwaš,
Swérnje džéłáš
Wšédny dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebies mana
Nječ či kłmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh pada,
Wokreń će!

F.

Sserbske njeđzelske lopjeno.

Budawa ho lóđu hobotu w Esmlerzej kłisćisćičečetni w Budyšinje a je tam sa ščmódelétnu pschédstatu 40 pl. dostać.

Quasimodogeniti.

Jan. 20, 19-31.

Ja hym to horještawanje a to žiwjenje. Wěriscł ty to? Tak prajča ho našć knjes i dženknišćeho isćenja wo Domasču, kiž njewéri, tydžeń po jutrač, a napomina naš: Njebudź njewěrjań, ale budź wěrjań a wobšwědeći a blubi:

Sbóžni hu czi, kiž njewidža a wičať měrja.

Wšesť tule wěru maja wotni

1. prawdošć; 2. měr; 3. radošć we Sswjatym Duchu.

1. So je bytło čyžo wo wěčného žiwjenja wěriscł, kóždy wot našć wě. To šbėhaja ho dwelowanja rošoma: Kajki je kraj wěčného žiwjenja? Kajke budže to žiwjenje? K temu pschindu dwelowanja naschonjenja! Tu wobłada šnamjenja šmjerče, prijedy bėšće hižom duch tuwy, wotom pschindže kłace a niđže nije šłed wo: ducha a žiwjenja. Wly njechamy něto nadrobne na nje wotmótwić, ale to njeđ ho praji: jich je i najmjenšča runje tať wjele wuczeńnych ludži, kiž horještace wobtručca, kaž tajtich, kiž jo přesa. Wěra pak nije i žyla wěž rošoma, ale wutroby. Techobla praji šwjate wšimo: Či njeróšomni praja we swojjej wutrobje, jo žadny Bóh njeje, a Žesuf nařwari jich wewěru a tkođerboć wutroby: O wy hlupere a lenjeje wutroby k wěrčenju temu wšitkemu, ščtož profetojo rěčeli hu! Se jedženja wutroby ho wěra narodži; wutroba žiwuju šbóžnosć wšesť nju namafa. Gdu by škrystuš tyhaz tróž jutry horještany a niž w tebi, dža hu ty hišćeje w šwjatłach dwelowanja a hřeča. Njeje-li pak škrystuš horještany, dža ježe wy

hišćeje we swojich hřečach. Gdu by wón to šmjerzci wostať by hřeč dobyť. Gduž pak je prawy Bóh, durbješće škrystuš horještany. Něto pak je wón horještany a je žiwujom wuczobnikam poruciť: Kótrymž wy hřeči wodače, tum hu wodate.

Žedjenje w našć pschego šašo wotuczi, hduž wotolo šebje widžim ty njeprawy šwět, hduž šladamy do hřešćeneje wutroby, hduž horje šladamy k wotrytjenemu tónžej dokonjenja. A wěra nam puč pofasuje, wona našć wjedže do Božeho doma a k Boženju blidu: „Tweje hřeči hu tebi wodate, wěra pofasuje tónž. Wutroba šebí žada, wěra dawa: prawdošć! Šbóžni hu czi, kiž hlódni a lačńni hu po prawdošć! "

2. Měr. Bože krałstwo je prawdošć a měr. Tak štupi tón knjes njes swojich wuczobnikow a wšćedne štrawjenje raišćeho kraja, šastu wone dostawa móž a wažnosć i jeho rta w tutej hóbžinje: Měr budź i wami! A sa tydžeń šašo: Měr budź i wami! a wšesť šćitoteli kłinje to jutrowne štrawjenje kaž to hodorone štrawjenje: Měr na femi! Tež po nim dže našć wšćitći žedjenje. Wědženja mamy w šwěće, bėdženja w domje je šćaróžemi a wo wšćedny šłed, najšćitkowniše bėdženja je šćitkóžćemi, i dwelowanjom, i tym šćarym šlym nješćežćelom, kiž prawdošć a měr nam i dobom rubi. Štoty měro, pschindž do mojeje wutroby! Hđže wón je? W šwěće močje wy šćitkóžće, ale ja šym šwět pschewingł, wotmółwi Žesuf. Wójujeće to dobre wójuwanje wěru! Wěćeje do krałstwa měra wšće našć, twatče, kaž wjele je nad nami, měr džežo krałstwo měra wotolo našć: Wóšćeje krałstwo

měra we waš. Štato može wam potom hwět cziniec? W semiskim može wam schodźić, ale to widomne je sachodne. Měr wołanje, hdyž ty we wěrje wołaniesch. „Mój měr ja wo wostaju, mój měr ja wam dawam,“ hacy do toho czjaza, to wšuchujemy: Knježe, nět wuschěžiš hwojeho wotročta směrom.

3. Madžež we Šwajatym Duchu. „Duž wiewěšeliču ho čji wučobnizny, to teho knješa widžiču. Wón da jim hwojaty nadawt žiwjenja a Šwajateho Ducha. „Kaž mie mój Wótz pobjat je, tat pobječelu ja waš. Něto džeja wiewěli won, jako čji šrudni, al' štojnje wiewěli. Tež nam je projene: Hlaj, ja pobječelu waš won do žiwjenja. W achodnym žiwjenju je wjele šrudoty. Wny hmy pobjšani, w lubesčiji škuffowacž, tež wón. Šimonownje ho njechodži widičto do wiewěla wobrocžici. Hdyže pak je wowlanije w žiwjenju, kotrež ta radošč w tym knješu njety položila? Ale měto: kaž ty wěrniš, tat ho žiny. Šsamo měra dama lubosčiji wutrajnosč, mój, wiewělu nadžiju, Tak tworj ho Wože kralstwo, kotrež je měr a radošč we Šwajatym Duchu tudy w hwěže, a něs šudželš do njeho wšehs wěru. wšehs jutrownu wěru. Šbó ni hu, tiž njewidža a wšahal wěrja. Hamješ.

Jutrownička.

Dwoje mrci, Golgatha,
Dženša rjenšje ranje hašny:
Zawrejny row wotarka
W Wozej mozy jaubel hašny;
Škrytuš i wulkej krašnosčju
Š rowa šlam i žiwjenju!
Šjew tež mi ho škrytješe!

* * *

Šjew tež mi ho, škrytješe!
Štrach a bojesčje mam:
Wutrobje ho štybčeše,
Tebe požadam.

F.

Jutrowna wěra.

Ja mějach nědy pšehčezela młodoščje, kotryž pšehede minu hwoje najpotajnišče myšle njefaktywaščje. Šižo tehd, jako wón t hwojej konfirmacijji džeščje, ho w nim dwělowaše wšyle šbahačny, hacy hu ho džnyw, wo kotrežž biwlija wěči, tež woprawdže štae. A jako bu wón štarčiči, ho dwěl w jeho dušči dale a bóle roššehereščje. Pšehetož jeli čłowjek hwojemu Šbóžnišej halle boženje prajit, dža njima i zyla žaneho hačžila wjazaj ja te dwěle: „je woprawdže Wóh w njemu, kotryž modlitwju, i njemu hlane, wušhýchuje? njeje měra wěžneho žiwjenja jeno wupřód bordžiwje nanyhše?“

Wón ho na najmuđriščich, domyšlnych wučenzow wšehčeh čžajow wobrocžowawščje; ale wšchudže jeho jeno dwělowež a njewěštošč jeflowawščje. Duž wón džežo šhubi, na kotrymž běščje i zylej dušny wšah, a šoždy dže je šhonenja wě, kat može nanowšta wutroba na džeščje, na kotrež je hwoje nadžije ja žiwjenje šajšta, wšahč a je lubowacž.

Žajo ja pšehd džežewojny čželom pornio njemu štejad, wón pak na to lube woblisčo rošpownice hładoščje, na kotrymž šamny šobžiwny, pšehetrašnyjaz wuras wotpocžowawščje, kotryž druždy šobžije došonjanych tež mily wotbšahčej wěžnosčje wobšwětluje; jako wón potom hišaječe ras wozči štoži na tej tat-rijež hmenšataj hubičžy, kotrežž pošlednje šlowa běchu byle: „Wdžeš nash, tiž

hy w nješčehach“, — dža mi wón moju ruku hšehješče a džeščje: „Ja wěrju, so je jeho dušcha pola Woha.“ A wot tuteje bodžiny ho wón t hwojemu Wobu a t hwojemu Šbóžnišej wročži. Nanowšta lubosč běščje jeho wošo wotewila na njehnjertnosč teje dušče, kotrež wón lubowawščje. Na tajke wawšnje nash Wóh dušče t bebi čžebije i štyni možnyimi šacžewceni, kotrež je wón ham do čžlowisčje wutroby položil.

F.

Lutherowe šlowa t ščestej kašni.

(Š jeho špišow šestajal J. Kapler, f.)

„Ty njedy rbišch mandželstwo lamacž.“

W teje kašni je dobry škuff pšichalany, tiž wjele wopšchima, tón wěta čžiwosč abo pobježiwosč. Wo tym je kóžnemu štae, so na njón pilnje njekobšujaj. Widžiny, so je hwět pokny njepobježiwosčje, hanibowj šlowow, powjedacžšow a šchuzčšow. Š temu wšehšerje wabjenije, žranie, pieše, pšubništwjo a španje pšichšera. Dofeč je pola nash tajka njehanbitosč, teho dla je tale kašni pšehčezno wšchelafowje njepobježiwosčji postojane. Šakafany njeje jenož šmonkowny škuff, ale tež wšchella pšichčizna, wabjenije a hřědi. Teho dla tu tež žniščjeja štršbwošč, šđeržštwosč, šažne štawanje, wachowanje, džeš, i kotrymž ho pobježiwosč wobthowa. Wšche teho wšchego je najšlyšičja bróti woblitwa a Wože šlowo, so, hdyž ho šty šošči hiba, čžiwosč hwoje wutrowanje w modlitwoje pyta, ho t Wozej hnadže a pomogy wošo, ewangelijon čžita a bebi w nim škrytuškowe čžerženje wobšlada. Tak pomba dobra hylna měra, potajim so hu wutroba, wóš a zyle čžeto čžite, so žane měštw, pomoz ni rabu t njepobježiwosčji njebajch, a niz jeno to, ale tež wobara, šchituje, wumóže, hdyž štej štrach a nuša. Wšchetož hdyž tajke dowolišči, hy runje tal winowaty kaž škuffowat šant. Duž ho, hdyž wšchitlo škóto do njehno wopšchimnyem, telko žada, so by šoždy ja ho šam pobježiwje žnyw byt a bližšchemu tež t temu pomhal; potajim so dže Wóh tón knjes wšehs tule kašni šožde mandželstwo wobarnowacž, so njehy ho ničto na nim pšehpšchimnyš.

Tale kašni po tajim na mandželstwo dže. To pak njeje čžlowiški škuff je hantjeje šamowšnosčje, ale Woži škuff, je kotremžž je Wóh tón knjes šam čžlowjeka štworil. Teho dla je mandželstwo krašna, rjana a wšhoka wěž.

Woži porjad po tajim je, so muž a žona hromadže bdyšitaj. Teho dla dyrbčeje, hdyž šeše do mandelštwja šupili, ho Wóhu ja tule hnašo dšatowacž. Šty njepobječel pak budže špytacž, tat mošt mjes waš pšichič, wošheje jeny wutroba wot družbeje šotrnjež, so hu, kaž wy něto wiewěle a lubosč njes šobu moče, wón šrudobu a njepšehčezštwjo wušhwoł. A wón pola nash wulku pomoz t tajsemu čžinjenju namata. Wšchetož na to hmy wot mšodščje hmy pšehs hřěš šhucenji, so dže šoždy rad prawo mēč, hwoju hlowu ja najšpěšdu džeščez a družemu nigjo špuchčezič njeha. To pak njewjedže t jednocže, alek t šwadže. Š teho dyrbi hubeje žiwjenje pšichič, hdyž dyrbitaj jedny pšidi družim byč a tola to njemóžetaj. Čžehel čžyl wutrowany pšehd tajim hubejenštwom, žadaž měrne pšehčezelne mandželstwo, potom wukš Woha wo to pšohyš, so by wamaj pranu jednotu džežel.

Pšidi tajkej modlitwoje pak dyrbišch hiščeje wošhebitu pilnosč naložowacž. Muž dyrbi šam t temu pomhacž, so byšhtaj ho lubosč a jednota w mandželštwje šđeržaleje. To ho tat štanje, so ma i rošomom a niz i wozu jěč. Žona je šbae štworjenje, njima tajtu hylnu wutrobu tež muž, duž šožo pobježi. To ma muž wobšedžowacž, njehně nojerdy byč, ale dyrbi druždy něščto pšehewščež, pšehčyhčyš, i dobrym šlowom pomhacž a šdčehčje. Š tym njepđeržič jenož jednotu, ale tež nad jeje wutrobu do-

budješ. Što pa ma žona čimic? Dyrbi muzej poddana bjez a jeho pohladac. To je wofebny fruch, tiz j ednoceje jara wjele pomba, hduž žona na hwoieho mandželitěho hladu, jeho wolu czešce, čžini to, wo čžinž wě, so wón to rad ma, ho teho wostaji, wo čžinž wě, so wón to njeľubuje. © tajim nad wutrobu hwoieho muža boduže, so je wječelū, hduž mōže saho domoj k hwoieji žonje bieč.

Tak wukitce, ho na tajše wašenje w mandželitwoje sa džežewoac, potom seže na wječeh bokah salstarani, doniz naž Wōh ion knjes k druhemu a lěpšemu žiwjenju njeponowu.

Bisfop Marczin.

Nam je znate, so je Marczin Luther bižo najajtra po narodže hwojatu kščeženiju doštal. Pobožnaj staršej křaj bōrhj pšebesjene bytoj, tak ma hynk rěčac. „Zjenka“, tak hebi prajesčaj, „je jednateho novembra, a žyrčej dšej hwojateho Marczina k hwoieji: duž wostajmoj hnydom piči tymle mjenje. Wōh daj, so by naju hynk tež pobožny byt.“ A tak by najš reformator na njeno Marczin kščeženju.

Što dha je hwojaty Marczin byt?

Tōle muž je runje jednace stw lēt do Lutheroweho naroda s bišopom w polobnitěje Franzowitěje byt. Wot malošeje wšohal sa tele dostojne powołanje woczebnjeny njebu. Jeho nan bē s wyšohom w rounim wōstji, jako ho jenu 317 we Wujerštej Marczin narodži, a tat bēšaje bieš dšawa, so bu hyn tež do woeršteje služby pšichjatu. Me ta ho Marczinej malo spodobasche. Srwby wofehad, kōstrowanje a jelenje a druhe woerške nje-poczinki jenu službu wwohidžidu.

Wōdžiščo bu do Galisije abo Franzowitěje pšehedženy. Tu, kaž ho powječa, něduy na spynnym dnju do města Amiens jēšasche. Piči pučju nadebješe se smu dyrtotazeho prošerje. Rad by jenu dar šděliti, ale ani kšleba ani pjenježa piči hebi njemějšče. Duž ilēh s konja a rospōr s njecžom hwoj woječiti pšafčeš; i poloju wōdže prošerje, i druhej žamecho ho a wot-ječa.

W nozy knjes Křystij wōhjuje k jeho lēhu pšichjatu w cžerjowej kōnje s i dšelom pšafčeš, prošerje darjaneho, wōdžety a dšesche: „Šytož hy jenemu s mojih najmijšich bratrow cžini, to hy mi čžini.“ Tole hlowo bu Marczinej powołanje do Šōžnjitkowje služby. Woječtmo wopuščežiwšči da ho w kščeščajnskej wērie rozwucječ, a wōrčej ho saho domoj do Wujeršteje. Tu ho bižo sa njeho wojoowanje na bruhim polu šapōča, mjeunijšj i Arianami. To bēchu kščeščajnjo, kotiz po wucžboje biskopa Ariana wēřaju, so je Křystij w byču Wōtjej jeno podobny. Marczin pať wucžbu biskopa Athanasia šastowasche, po kotrež je Jezuš Bohu žyle runy.

Njeľubofnočew hnty ho štončžnje na malu italstu kupu njedaloko města Genua poda a tam to škatobe pšehewwasche. Čžaj wuži, so by ho na mijišowitew pšichotowal. Šsrjedžna Galisija bu jeho mijišowitě polo, na kotrymž jenu bohate žne šrawjachu. Žow tež pŕenjež šlōšdtraj w krajū šatoži, žōrti žōhnowanja ja wotowitowč a štatof ja ho w šarobje. Jeho šaherjowosč w pŕedwowanju, pitjanju šohudženyh, pšeherjowosč we wōh-šhadže, podpjeranje hnyduh a šaprēče žamecho hebe jenu wulku ľubowē doby. © cžejdōami k njemu pšichdōadžachu, so bychu jeho wōdžeti a hlyšcheli abo ho wot njeho hojčej dali, pšehetož wēra bē daloko rošdčerjēna, so je dšiwowēžinjet a ma mōž nad hforočejemi.

Žako bu 372 w mēšce Tours sa biskopa wušloweny, roš-pšeherjowasche ho jeho hlawu pšehygo dale. Šsamy kral jeho jara

czešesche. Wy-li mēš škadnoweje biskopa k hwoieji pšeherjowosč, by poručiti, so ma pēhi nim hēdžec a kōždy fruch jēdže pŕejdy krala pšichdželeny doštal.

Žako wotoko lēta 400 jemwē, bu we wulkej žyrkwi abo kathe-drali tamneho mēšta pohŕebanu. Lud jeho njeľabu. Dōšle lēta k jeho rowej pučewasche, so by ho tam moditi. Štončžnje bu wot bamža mjes hwojatyh katšohšerje žyrkwoje pšehedženy a dšej jeho pohŕebe (11. novembri) jenu k wēžnemu dopomnječju dže n hwojateho Marczina mjenowanu.

Wdžimž, so Lutherowaj staršej hwoieho hyna we hwojatej kščeženiju pšichdōbitiščo pomjenowac njemōžesčaj. Pomjeno-wanje tat derje wo jeju dobrej, pobožnej myšli, kaž tež wo žōhnowanju hwoiečej, s kotrymž ho ľuby Wōh k dšēčajšam pōjmaje, tiz maju derje šnyščeneju staršuju. J. K.

Kamjenje h a m j e ň praja.

W lēce 753 po Šōžnjitowym narodže pšehedšerjē šlōšdtra wumrē, tiz Beda, s pšichimjenom Venerabilis, to je dostojny, rēkasche. Wōn wyšoku starobu dožpi a štončžnje wōklepi. To pať jeho njemōdžerje ewangelij pŕedwoac. Wot mēsta k mēstu, wot jeneje wšy k druhej kwočo Bože hlowo je šahorjēwšču pŕed-woasche, kaž by hšičeje mōdženz byt.

Wōlčej jeho sa ruht wōdšesche. Žuntkōč pšehes doš štwasch-raj, tiz bē s mōžnymi kamjenimi kaž pohnty. Duž hōlčšer-šchibalka myšli pšichdōže, a wōn dšesche: „Wšyžoz dostojny wōtčje, tu je wjele ľuda šhromadženeho, kotryž na nwoje pŕedwowanje cžaja.“

Šesly šchđžny hnydom pošata, wuštwoli hebi biblisite hrōnčija ja tešti a pŕedwoasche. Wukladju, napominaju, hšich-tnjo tat šlōmjenije a wutrownje rēčesche, so ho jenu hlyšy po šizomaj do doškeje, bēšce hwoy kulacu. Se hwojatyh wōtčje-najšom pŕedwowanje štončži. Žako pať bē hlowa: „Twoje je kraleštw, mōž a czeleč do wēžnowešje“ wušpēwal, ho po žytnm dole i wjele tŕžaz šlōžami mōžnje wotmōlwi: „Kamjeŕ, dostojny wōtčje, kamjeŕ, kamjeŕ!“

Wōlčej ho noštrōži a na toleni padnywšči pokutnje pŕed-woarje hwoj hrēh wuřna.

„Šsynu“, šchđžny rjelnj, „njejšy čžit: Šduž cšlowjetowo njelčja, budžeja kamjenje rēčesč? Nježortny ženje wjazy i Wo-žim hlowom! Bože hlowo je mōžne a wōtre kaž mječ. Dyršjato ho jenu tež cšlowjetowa wutroba štwjedžičej kaž kamjeŕ, budže ho tola w kamjenju cšlowsta wutroba hšicaj.“

J. K.

Oberlin.

Jeho žiwjenje a štatrowanje w Kamjenjodole.

je wšchelach žōrtow wuczeŕkať

† Jan Bartlo.

(Poštrōčowanje.)

Šytož čhyšche po tajim tečdom cšlowište hwoieštwu w naj-wjeshdej wērie wōdžec, tŕjebasche jenoz do Kamjenjodola hēč. Mužoj a žony, stari a mladži bēchu blēdži, mašani a roštorhani a žle wofšudženi; mjejšče dšej bēhachu tať došho, hač mōžachu nēkať wutrac, nimate nabe wotoko a wjeshde kšōžachu dšej wote dnja w hšohodnyh lēpšich wšach po prošerjenju. Wšchitžy bēchu jenak hruti, špječiwti, hšupi a pšchōwēri. Šhōne rēče, hawowanje a puři bēchu pola nich frowe nēšto wšchōne. Žana pobožna myšli, žane požadanje po nēčim lēpšich njehōbasche ho we nich. Wšchudže ľuty njemēř, nihdže žane žōhnowanje Bože.

Rajwjazy wot nich njemóžachu ani czítać ani pišoać, kščešćejštan-
frowo a f zjela šžeflanofeć ducha a wutrobny šdafsche šo jim nje-
wužnitna wóž być.

Šod tajstni wobštejnofejemi nastupi tam w lécze 1750
horfach napromunuju duchowny Štuber hwoje šajstojstnowo, jara
doštroje muš, kotrewnuž bě tuch wobobich ludži wutrobnoje žel, a
tíž hebi wšachu móžnu próšu dawafche, jich f Wozej pomozu f jich
žalofitnje njewedomofeje a f jich powšchitrowneho škážanja
wumóž.

Kaž to pola fódžeho kščešćejštanfroweho duchowneho je, taf džefšče
tež jeho přenja štarofej na šchuli. „Wjedžeje nje do hwojeje wa-
czeknje“, džefšče wón bórly po hwojom nastupjenju. A jeho do-
wjedžechu f hubjenej hčecje, w kotrež čjwóda džefšče hjeje wšcheho
wušnitnja na džiwje harowafche, šo bčefše jemu lědom móžno, na
hwoje praščenje ja wučerjom hebi wotmošowenje dobčej.

„Zamle leži“ — džefšče, jato bčefše ho to šakžabjenje trochu
lehnulo, jeme džefšče, a potafa na štareho mužičta, tíž w jennym
kuczihu, jenož kóčej a toža w šhdobnym ložu ležefche.

„Čezje wu tón wučerj, luby pšcheczeło?“ woprašča šo
Štuber.

„Daj, knježe!“

„A šchto dha wu džefšči wučerječe?“

„Nicožo, knježe!“

„Nicožo? Čezje dha dha niz?“

„Dofelž ham nicežo njemóžu!“ — wotmošwi tón štarž
f wulfej njemimowatofej.

„Kaf dha šeje ho to wučerj šćinicej móhiti?“

„Kaf, mój knježe? ja hym we Waldbachu wjele lči hwinjazy
pašnyť byť, a dofelž wulfejše štaroby a štabofeje dha wjazy hwinje
pašej njemamóžach, šu nje wofšobžili a durbju něť džefšči pašej.“

W tuch durbich wšach Kamjenjodola njefšefšče se šchulu
nicžo šepje, a wučerjo bčedu tam, hdyž tež niš pašnyť, dha tola
wuwčerjo. W lécze domjadu hwoje štabla na hory a w šumje
wučžadnu džefšči najčefš, šchtož ham njerošymjadu.

Štuberowe wjapřefšče wotmošewenje džefšče teho dla na to,
šo by hebi dobrých wučerjom f wofšadu hameje wofšahnyť.
„Wučerjo?“ — džachu paš štarofej, kotrež dž hmaničich hynow
bčefše hebi Štuber f temu wubraf, „wučerjo nošeti hmojo nje-
móža być, f temu jich njedantu.“ Štuber džeržefšče na šo a
wofšamfny, šabodnje wofšhadžej f rušej šhorvej štronu hwojeje
wofšadu, pola kotrežej wučerj nize hwinjazeho pašwryja šefšefšče
a šo, jato tutón, ja njeczejneho muža džeržefšče. „Ja tež nje-
mėnju šo durbčeli wofšči hmojo tajzy wšchėdni wučerjo być,
kajzy. šu dotalni byli, ně, to njebý ja niš bylo, ale knježi škul-
fšich regentow džu ja jich šćinicež, to budže šferje něšchto ša
nich.“ Šnydow namafachu šo něšofji mofžewny, kotřž džychu
šchulžy regentjo być. Čžim mjenje wučeršfrowo pola ludži
w czešči šteji, čžim mjenje dobých šlowow a čžim mjenje hynow
šžefštanfchich hwošowor tež hebi to hame ja hwoje powotanje wa-
šofni a čžim mjenje potom tež dofonia. A šchto čezepi pšches to?
Čžej, šofiz jemu nu czešej njedabžja, kotraž jemu hufčawa. Techo
dla šarawa šo tež wšchitfe dobre wofšnoweje a wšchitzy šwėrni
duchowni nětežefšeho cžafša taf šwėru ša to, šo by wučeršfrowo
pšchego bčle f czešči pšchitšcho. Jenož hležb boji ho wo hwojom
cžefej, hdyž durbcho pčbla hebe czešewneho widži, pšchetož šwė-
domnje jemu praži, šo po prawym žaneje czešefe hčdny nje.

Jako čži mofžji šchulžy regentjo šod Štuberowym nad-
fėdžšowanjom džefšči čžitacž wučerjež a hewaf roswicewowacž šapo-
czachu, bė jeho njepřerėdne nawjedowanje jara mušne, pšchetož
žadny wot nich hišefšče ham došpofitnje čžitacž njemóžefše, kaf
haffe, šo by šofym a šwėřowanje teho, šchtož ho čžitafche, do-
šapichijej a džefšewo wutožej mobli. Džefšči čžitachu na pšchiffab,

hdyž „Šefuš“ štefejše: je suis — ja hym, hdyž canal štefejše:
canaille a t. d., hjes teho, šo by wučerj tón šumyl porjedžil abo
jenož pnył. Wšefšeli na šongu hčdžiny jena šrona hačž dele
dčžitana, a štefejšeli wot pošlebnjeho šlowa jena šfžozja
na wowej štronje, n. pšh. „hól.“ — „čžej.“ — dha njebčedu ani džefšči
ani wučerjo taf mudri, šo bychu to šapocžate šlowo abo hčodž tu
žhu hodu na wowej štronje doprajili, ale šafchadu džefšča f „hól.“
a šapocžachu jutřje f „čžej.“

Ani mofžji ani šari njefamóžachu hišefšče, hdyž ho jim ša-
pocžaf woweho štawa w bibliji pofaja, šonž přjedawšefšeho na-
mafocž. Štuber wšefšefšče hebi pšchėde wšchėmi wėžami na to,
wutunjenje a wučerjenje čžitauja šepje a pšchifprawnišcho šarjad-
wacž. Wón najšča teho dla přenju čžitanu, kotraž jemu jedny
dobry pšchecž w Štrašburgu ja hwoje pjenješej čžifšefšej dafche.
Kamjenjodolčewo njemóžachu paš hebi wšchitš, šchto wofše tele
kněžji pošne njewšchitšowacž šfłofow a šlowow na hebi mčej,
a šapjerachu šo dofbi cžaj pšchecžawo jich šamjedženju, dofelž hebi
wšchitadu, šo dže jich šaraf něšafje kuffafšawo f nimi hnačž a
wopacžnu wėru pšchė nje wučerž.

Šunje taf šadžeržadnu šo tež Šwercija pšchėd něhdyje što
lėtani, jato žrhwifšji radžefej, njcho Dr. Šchotta hwojom přenju
čžitanu wuda a do šchulow šawjedowefšče. Woni šwaržadnu
hrošnje na te kněžji a dawachu jim wšchitške wofšidne mjena a
wudnia. Žefšča to wšefšej wjazy čžinicej njebčodžja, ale budž tu
nowu čžitanu f dowėřewenjom witačž.

(Wšchitšodnje daf.)

Šchėrlušče na šwjate dny

ja šatonu a domjazu nutrofej.

Na njedželu Quasimodogenti. (72, 2b. 200, 1. 631, 4).
Šawobny šchėrlušch. 432. 679. 697. Wėra 11. Šlowny šh.
228. 229. Tefst Jan. 20, 24—29. Šo hantjenju 27, 4. 48, 9.
192. 6. 440, 10. 508, 11. 566, 3. 646, 2. 695, 5. Š došpř-
wanju 429, 2. 6. 7. 538, 5. 6. 539. 847.

Na njedželu Misericordias domini. (Njedž. dobroho pa-
štycja.) Šawobny šh. 160. 536 abo f džiwianjom na 51. intona-
žiju 437, 1—5. 532. Wėra 2, 5. Šlowny šh. 37. 438. 537.
Tefst Jan. 10, 12—16. Šo hantjenju 36, 4. 267, 9. 412, 6.
437, 5. 457, 3. 538, 1. Š došpř. 453. 721.

Štuberowe šlowa.

17.

Wšchėdne džeflo kščešćejšjana je, šo modlicž.

18.

Wy-li hišefšče džefšoač šwėtow a wšchitš, šchtož je wulfe,
wšhofe a mudre, wote munje wotpadnywo a wšchitzy moji lubji
pšchecželjo a brafšja hčub; wučšba je tola prawo, ta šteji a nje-
pabnje kaž čžiwofejeto padaju a šo šhobajtu: pšchi Wožim hwoje
džu šawofšacž, njedž padnje abo šteji, šchtož hewaf šteji a pada.

19.

Škróto durbich šo modlicž, ale hujjo a móžnje.

20.

Šchtož we wutrobje dwėljuje a šo tola modli, tón Woša
šwytuje, pšchetož wón na Wozej woli a hmadže dwėljuje. Techo dla
jeho modlitwa nicžo njefe, a wón po Wojoj pšchima kaž šlepju po
šćenje.

J. K.

Sy-li spéwał,
Pijnje džéłal,
Strowja éc
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócnj
Napoj mócnj
Lubosć ma;
Bóh pak swérny
Prez spar métny
Čerstwość da.

Njech ty spéwaš,
Swérnje džéłáš
Wšédny dny;
Džéł pak swjatok,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech či khmana
Žiwność je;
Ziwa woda,
Kíž Bóh poda,
Wokřew čé!

F.

Šsersbske njeđžéłske łopjeno.

Wubawa šo kóđu šobotu w Šsmolerjez knihičičišćekni w Budyšinje a je tam ša ščtwórtlétnu pšchedpátu 40 pj. dostać

Miserfordias Domini.

Jana 10, 12—16.

Tón knjež je mój paštýř, tak šwjaty spéwał w swatym 23. psalmje spéwa. Šnamjo méra nam pšched woczi łupi a myšle méra šo šbóhaju w naščich wutrobach, hdyž tele šłowa šlyšćimy, kotrejž tak njebješte hłoby, tak poštrowjenja š wéćnjeje dominy kłncza a naš le šwétnjeje hary do čjideho doła šbóžneho méra a poloja pšchedždžaja, hdyž tón knjež šam šwoje wozwy paše na šelenyč lučach šwojeho raja a je naščyjuje še šłowami wéćnjeho žiwjenja. Žalo wotmolwenje na šwjate špéwarjowe šłowo šlyšćimy š Žejušowego rta w ščenju šwjateho Jana: ja šym tón dobry paštýř. Šaj

Žešuš je tón dobry paštýř,

to špóšnajemy 1. na jeho paštýřste šwérnošći,
2. na jeho paštýřste mudrošći
a 3. na jeho paštýřste mozy.

1. „Ja šym tón dobry paštýř; tón dobry paštýř wostaji šwoje žiwjenje ša wozwy. Najaty pak a kiz paštýř njeje, a tež wozwy jeho nješbu, hdyž widži, šo wješt dže, dža wopušćaji wón wozwy a čžekuje; a wješt špoadže a rošpóšćaji wozwy.“ W paradisu čłowjek derje ššhowany pšchewajšče, tak wowéćizča. Ale ta wowéćizča šebi pomyšlłowiči, šo je šwonta paradija lépšča paštwa, pšót Wožeje wole pščelama a wotolo bludžejše w kraju, hdyž jej wješt a drube štradi hrožachu. Šyle čłowještmo šéšče tak wopušćžene štablo. Duž džejše Bóh: Šłaj,

ja čžu šam šwojeho šabla šładac, a čžu jo wtačž; tak paštýř šwoje wozwy wta, hdyž pšči šwojim štable je, hdyž šu šabubžene. A Woži šyn pščinžne na šemju, šo by wtał, ščotž šubujene je. Ja šym tón dobry paštýř, tak džejše a po tym čžinješče: Džéči wón požohnowa a jehnjata wša na šwojej ruzy, rošpóšćene wozwy ššromadaji a wučownikow powola a jich w lubošći šłowajšči, wještje, šerichžje teho šwéta, jeho rubještmo wutorba a jatyč wodžejše č frejorče tyč džéči Wožich; wozwy, kotrejž ja nim džechu, na šelenyč lučach šwojeho wobšobožajeho šłowa pašejše a č čžeršwym wodom, č žóčtam wopravdžiteho žiwjenja wještješče; ščónčnje pak šwoje žiwjenje ša wozwy wostaji a pšched šwoju šmjerež jich wumóže: tón dobry paštýř wostaji šwoje žiwjenje ša wozwy:

Wopominu, tak šo ščtrafa džiwije wještje,
wozow šla pščinžde dobry paštýř č šmjereži,
Knjež šwoje šubšo na wotročža šadži,

Šo pščinžde č šnadži!

Šajta to paštýřta šwérnošć! Ščto je wšajta šwérnošć špóšetow a šłow, měšćnitow a jawošćotow a šwédtow štareho a nowého čžajša w žyčtwi, ščuli a domje porno tutej paštýřste šwérnošći Žejušowej? Škož wješt jich je a šéšče, kotřž šu paštýřtu ščubžu na šo wšali, wóni šu najprije, tak šwjaty Jan, na Žejušowej paštýřstej wutrobje wotpočžowali, wóni wšičžy šéču wozwy jeho paštýřu přejby hačž šu šo paštýřio ščiniłi; wóni šu, tak Šétr, jeho lubo méli a šu, tak wón, tu pščitajony dostali a dopjełniłi: paš moje wozwy, paš moje jehnat! Ja šym tón dobry paštýř, tak praji Žešuš, pokajšju na šwoj

skhiz, hōžez so ja wozwy woprjuje, pokajajo na življenje swobodj wierzajach, w kotrychž živjenju je so tat hūto jaso tōn dobry pastyr mupotalaj, pokajajo na ishonjenje Božich džezi wo zytej semi, kiž wšchitke jenobložnje molnawaju:

Tato wozwa Jezusa hym ja polna wješela;

Wōn, mōj pastyr, ja mnu skhōdzi, mje na strowej past-
we wōdži;

Wōn mje inoje, lubuje a mie s mjenom mjenuje.

2. Haj wōn mje snaje. Tōn dobry pastyr wostaji swoje živjenje ja wozwy — kajta wupytiska hwērnociž! Tōn dobry pastyr inoje swoje wozwy — kajta pastyrka nudrocz!

„Ja hym tōn dobry pastyr a inaju swoje wozwy a wone mje snaju, kaj mje Wōtž inoje a tež ja snaju Wōtža.“
Njedybimy so bojez pšeh wozwy wokom, kiž wšchitko wōdži? Wōn snaje najše myšle s kalota! Wōn wē, hač žu najše wutrobo polne žedjenja ja s šojom a s šojnoicju abo polne nječjilnych myšlow, seničich staročje, hwērnocj žabocjcom. Dajž prōzujmy so, so budymy pšeh nim wob-
nač wōšli. Wōn naš inaj! tat troščaowine pał to tež je. Wōn derje wē, kajte šlabe stworjenja hym. Wōn inoje najše hylin, najše idychunjenja. Wōn wē, tat hym smyženi, hōžž tež zyly hwēt naš pšehpōinaje. Wōn snaje naš skhiz, najše staročje. Skaf wozne to je, so wōn to wšchitko snaje. Pšchetōž nēt wōn tež pomha je swojeji radu a hnadu. A jeho wozwy tež jeho snaju. Jeho woz-
ryaj skhizja jeho hlōž kriedža w harje teho hwēta, wost spōinaja jeho myšle w čjmonicji ipytowanja, woni čjnia jeho pastyrski hit, hōžž jich nēhito čjšežeho potričja, a so k niemu dowēria, woni teho knješa wšchēdnje w modlitwoje pytaja a namataja a mozy wēčneno živjenja w jeho šlowje a šlaramenaje začjwaju. Woni jeho snaja! Skaf Wōtž hyma a hym Wōtža inaje, tat pastyr štado snaje, a tat štado pastyrja snaje. Za wšchitko: tōn dobry pastyr mje snaje je ja naš žōrlo mozy wē wšchēdnim bēdženju a hwēšda trošča w nozy žalōčje a štaka, na kotryž hēmmy so talōčje, hōžž wšchitko šajnje. —

3. Bještel je tōn dobry pastyr, to spōnajemy tež na jeho pastyrskete mozy. Tōn knješ praji: „A ja mam hiščje druhe wozwy, te njejšy s teje wmozecenje. A te hame deruju ja tež pšchwiječje a wone budža mōj hlōž skhizčje a budže jene štado a jedyn pastyr.“

Tat dolho hač hiščje w niščicji žnyw bēdže. Je tōn knješ jenōž s šubjenym wozmaj s Iraeliste hōže pōštany byl; tōn borjetanjeny knješ dal, kiž rjetnje: mi je data wšchitka mōž wo njebešab a na zem, je swojim wozmōnitkam pšchitalaf: džeče wo wšchēm hwēče. Pšchwiječje budže wšchitke narodu, wšchitkih pōhanow, kotij hiščje w čjmonicji a pod šhokom teje hjerceže šedža. Tého dla w swojich wēryajach lubōč s mišiontom šubdzi a pōštow wēry won seče, kotij se šaborjeney wutrobu pšchitalaju swojeho njebešeteho krala dopielnjuja: wučježe wšchitki ludji. —

Haj wōn ma hiščje druhe wozwy, te njejšy s teje wmozecenje, te hame durbj tež pšchwiječje. Pšchwiječje dže wōn tež tych, kotij žu so drje jato hiščēčzenjo nar-
rodžili a wotzaburili, kotij žu bo wał w pōhanickej nje-
wērie a w pōhanicah hēčakaj sož wot nieho šubiti-a
a kotij mēnja, so žu, dōlež swonkownje s zytwi skhizčjeja,
hiščje stawy skhizčjoweho štada, runjež dijū sa duškn
na drubich pastwach pytaja hač na tych, kotrež je tōn

dobry pastyr ja swoje štado wšchwōt. Tého dla je wōn
šlajbu wostaji, kotraž to šjednanje prēdne, a w zytwi
hwojemu wupytiskemu hōbej skhizčje dawa a žalōčje a
wšchēčje, čjeje a dobre čjajy, fruicōč a miščje naložuje.
so by šabljedzene wozwy s hwojemu štadu sožo pšchwiječ.

A budže jene štado a jedyn pastyr. Kaste to šlu-
bjenje, njeiwopimawe drje, hōžž na roštorchnjene stawy
skhēčjaniske zytwije, na njejednotu w njej šladamy. A
tota, wšchitke jeho šlubjenja žu haj a hameč, tež tale
šlubjenje. Sa to nam: tež jeho wupytiska mōž rjetnje,
s kotrež wōn wšchitko pšchwimuje. Žunu, hōžž tež nēt
hiščje daloto leži, pšchwiječ čjaj, w kotrymž so budža
wšchitke tolena šhwōwōč pšeh nim a wšchitke šajnti pō-
šnac, to Jezus skryšnik tōn knješ je s čjeseji Doba teho
Wetja.

Jene štado skryšnika! o tat budže semja tebi

Na tym ranju tebo dija! Njedab čjōjōka špšfajč šebi.

Wotkaj, štupaj do šwēta: Jezus džezi šlubjenja.

Hamjei.

R. w. W.

Lutherowe šlowa k šedmej kajni.

(Z jeho špšow šestajal S. Kapler, f.)

„Ty njebyrbich kradnyč.“

Nētō pšchwiječ, ja njebyrbimy hwojeho bliščeha na
čjahnym šlabe ranic. Pšchetōž wo jeho wšchwōbe a jeho man-
dželnoje je čjajne šlabe to wōštjōdže. To dže Wōh tōn knješ
tež šlawnocje a pšchitaja, so njeby nēhō bliščimenu to, šchetōž je
jeho, wotkamał. Pšchetōž kradnyč njejo druhe nješkta hač
druheho šlaba s njeprawōdicju s žebi čjahnje.

Tu pa žu namata, taž čjeje jo, dobre štuffi wo Bojeji šojni
čjinič. Pšchetōž leško jebanja je w nēčjōstijom čjaj na hwēče!
Ka to šōdny wo wšchēd dnawaj a na wšchēd hōchah šterž. To-
šeho jeno porēdō naderčijō, kiž njeby budch a uadrami
nošlj. Pšchetōž tale kačeni njeonjije jeno pšchwēčjowu paduštwu
a nwoščjowu, hōžž nētōnu jeho šubto žwanje a s mozy pšchwē-
čjowu jeto woli woinu a hōžž jedyn druchem nēhito kradnje
bjes jeho nječjenja, ale tež pšchwēčjowu wšchenu pšchitōščenju,
kotrež hmanu jedyn druchem u čjahnym šlabe načjni, jato žu:
nahradnōč, lichownim, šachowowanje, wopacžni tworu, wop-
acžni nēru, wopacžni pūty trjebac, šahžjenu mju šadžerčje,
wini šarwč, šlowacōč ž wōsobacōčje.

Njedybōšich pał mēnie, so to jeno rēka kradnyč, hōžž hwo-
jemu bliščimenu to, šchetōž jeho je, wwoščjehaj, ale hōžž wšchitah,
so twōj bliščiji miš abo hōbu trada abo je šacžni, žaneje ho-
pōbu, žanjch čjōriow a draštj nimu, a ty jemu njeponōbahč,
potom runje tat kradnjehaj taz nēhōž, kiž druchem pjenje s jeho
māčhniečej abo s jeho šachčja kradnje. Pšchetōž ty žu jemu
mōnijo w miš pombac. Pšchetōž twoje šlaba wwoje njejšu. Ty
žy jenož štošojniš na nje pošlajemy, so by je wōščitij tym, kotij
je potriebaja. Zahōbda tež čji do wulšeho šapifa, w kotrymž
paburij šapžani šicja, šluchčjeja, kiž šlaba maja a tym nje-
dawaja, kotij je nječjebaja, žo wo potriebōčjeji hwojich bliščijah
njestaraja.

Tale kajeji ma potajim štuff, tōn rēka na šerbizj: miščje.
Zuōn štuff je, so je šōdny šlowu, je hwojim šlabbom pombac
a hriščje.

Odbj pał wšchitki hriščēčjijana miš tradac, potom mjedž, so
skhiznik mišu trada a wwoju pomoz trjeba. Potajim je wēše,
hōžž šlabbenu hriščēčjijanej šōštru, šabat, haj tež šchlenzu šm-
neje wōdy došč, žy ty to skhiznikēj dal.

Č tejele kajne nêtko jâznje pójnaješ, tak durbja ho wêchtite štuki wo wêrje hlad. Píchetóz nad tym ho njeda dwêlwovalê, so, íchtóz durbi tajse kmilue štuki fíchezejíjanam czínje, tón durbi íam fíchezejíjan a wêrjezaj byeš. Čtróz pał do křhrytísta nje-wêri, tón wêrje tež nječudje žnennu fíchezejíjanaj tak píchí-kšilenu, ejm njeenje křhrytístej žamenu, so jecho dla lačnžm kmilnêzej wopokaze. Prawoćznístej durbi tu po tajim príjedy byeš hačž lubozej, dofelž níchto njelubnje kříba wo by bobabojajny a pobožny byl, a dofelž lubozej nitáho bobabojajny nječzní, ale*jenóz wêra žana. Ale jo nječudny ho jebali a ho na wopacžnu wêru ípúškejeli, Bób tón kříes žada, jo budyňm ludowali a wêru íjawnje wopokajali. Píchetóz wêra njeje tajsa wêz, čtróz tu morwa leži, ale bôzejítali je wona we wutrobje žíwa, tam durbi ho tež íejna móz wopokajaeš. Bôžez wo nječzní, tam je íeje křwalba wopacžna a kříezomna. Č tym pał ho wopokaje, bôžž plody lačnžmowaj, so ho czíwísta wutroba, wupjelajenu í trêštomu a wêrjnu demêzejmjom na bôšnu huadu a lubozej, íamje, jo je tež píchêčnjo blízíednu dwêrozjéwu, píchêčjelm, ezíheje myšle, íejezpíwaj, nitáho nječhdží ani jenu njeawíždží, ale íôždmu rad ípúšje a, bôžez je nuše, pomha í eželom a í dušdu.

Wítôjeze píchêčnija potajím jo wêra. Píchetóz hdyž hdyž ho wutroba bôjjeje mílêjeze do hlada, tak je móžno, jo durbjaka potom íupa byeš? Wjes dwêla durbi wêste byeš, jo ho Bób tón kříes nad njí ímí. Têwdla na žanyj píeječaj njevížy, ale je í blízíedho wužítu tréba. Derje wê, so dofelž íweje, kêljo té wúdawa. Píchetóz íeje Bób, íotremuž ho dowêri, ju njewopúškejé.

IV.

Lutherowa prénja škula.

Zo je škula dobry hredt, duchowne a eželne íbože w žíwjenju ípêdowacž, to wíchtízu wénu. Wôšêje ho nêtko we wójnje wo tym píchêwêdžím, a wêše íam píchêdow tute wêrnôsej híčêze rajnícho polaje. Džžo Lutherowu íam bô ho í nej píchê-čjêchajal a íeželêdje tebdla žíwoje Marczina íabe a píluje do íhule. Wý wíchat í najímni džêžmí tež tak czíwní; íakón í píchêwêdženje, jo íe škula tréba, ítaj dozpíwí, so íuny í nej íroćzní. Íakêje íhulle wobítêrojêže íu tež tebdla nadrobíje íjadowane. Íakêje pał têdny ínječadny, bdyž Luther do íhule íhodžêše, íe íhêdowozêho íhómíu.

Zo ítaj Lutherowaj íaršêjé žíwojeho prénjonarodženeho do íhule íhaloj, bêdêje têdny a ho híčêje dženka íaj nêšto wu-íjadue wubêdruje. Njewénu, hačž ítaj tež je íw-íimaj družímaj íymowaj tak ežímíto, píchetóz íakón, ííž by íeju í temu ínjowal, njebê, a íhule ía íolčkí bêdnu í žyta ínjêta wêze. Íaž wo ííracl-íím lúdu, tak wêíečítaj w tamum ežážu íaršêjé pídjííndí-wošé, bžêjí íamoj wôžjéwéč. Wónaj í ímí te míšé křo- džečítaj, a žyrkej íim ía wôčží, wuščí a myšl we wôwêrač w Bóžím domje, w íhodach í íwíatny mêřímam, w nobôžnyh hrach, w powjedancžfah wo íwíatêh a w ích powístantach wjele íajímawêho póstíečêje. Zo wíchtíto je Luther tež w Mansfeldje wôbčêžbowacž wušt.

W Mansfeldje bêdêje pał tež wôdêje teho škula, w íotrež múnchojo wuczaju. Wlý Marczín bu do njeje ílamy, haj družby eželneje íhabojeje abo hubjecho wjedra dla nočeny. Ežáž žíwjenja íwójemu íaršêdnu wôwáčíkej Demlerej íabyl njeje, jo je jecho, teho íhabêho hólčata, na íwíimaj íhlymíaj íamjenjomaj „wôžy hačž íunčêžô do íhule a je íhule nošly.“ W nej wukljêdêje wôčzenaš, wêru a íajnje, í temu tróte íhê- lúšakí ía róčnje ežážu. Jenu íhona ho wukljêdu, wukljêžene bobužel íane njebu. Bóbla bu tež w ežítanju, píšanju, ííeženju

a w ípocžatkah lačanjêke rêče rozwúčovane. Žyrkej pał hólčata najbêle íwíoje dla do íhule píhíja. Č ních žebí potom íajíšč wúwólí, íotíž móžachu íej w Bóžej íwíojí na wêše njel- ežêjeje wôžadu je ípêwánjom híčíjež. Píchítowánje bôžow ía nêkêje powalanje íej íalle na družím wéřínje ítejeje. Luthe- rowenu íamaj pał na prénju. Tón bê žebí píchêdewít, íyma píchê íhulu í wíšíešêl budyňwé íđelawôžéj dwíjež. Lačau- íta rêč durbjêke wôbêmaj íhíjež, ípêwánju w žyrtoj a ííndó- wánju na ímíwíeje.

Íeje dla wêšeje Marczín w íhulu wjele wutracé. Híčêže we wíšíešê ílêch íwíomíu, tak íu jecho í žymí íhówamí a njemúníymí íaršêjením ežíwíowalí, jo wuczêro ínjêju íhmamí býlí rozwúčovacž, íkerje pał í bôžamí wôbčêžêž íaž wobíjechêro í paduchamí a ežáž íabíež, íaf ío íhulerjo dwíjež íel ítjebají, príjedy hačž móžo lačauječím we íwíahach náložež. Wó žebí íamí wéwêda, jo je ías ía íene dopôšnje íwíatnje íróčž w íhulu njewíowaty íhulíwamí, dofelž njeje íhona wjadéž, ííž híčêže wukljí íjebê.

Dofelž ho í ímí ía derje domach íaž w íhulu írúče wô- hêbêjeje, bê íatrozamí a bôžám. Dústo je póđžícho powjedal, jo je í družímí manskeldímí hólčatam íamí bôdowím wéčêro na wêlowlých wíahach íhêrlúšêje wo íeříwíđečítaj ípêwal. Íako íaž íeđu bu ípêwêčé híhêjeje, powjeda, píchíndje wón a wíaršêdêje ho í írúbymí íhówamí, bđje žuju, a bžêje: Bđze íeje, wý hólčítaj? a píchííêje í dobom ínotêre íotšabý íobí, ííž ežjêdê íamí dâč. Ale wý ho píchêd jecho íhówamí íara írú- žítamí, íaf ío wosečítamí, hačž íruje íajíeje práweje píchêčím w íemí ínjemêjêdnu. Íakêje wutroby bêdnu íewo íak íobíwé íot wíchêdêho bžéženja a íurówjenja, ííž wý wôžy íhulerjo íóntê ežáž wot wuczêra íhulíwím. Čkônzíje pał íaž bu íažo wólaje, a wý dořtáchnu te íúfí, ííž íamí dáti.

Durby wôbčad í bôžamí jenu w íadomíej íhulí nje- ínjejeje, ale též we wjele družích, wôšêje we wíečnyh žyrwíwíšč. Tu ho wuczêro índêžêdê, íotíž bêdu príjedy w íhulu a potom w rjemêříwíwéje íafo dotež íawuklí. Ííčžo we íhowne a íežjo w íutawaj, íeštóz by íež žíwíto, ho wířêčé- ííwa í tym ímíndju, jo bôdu wuczêro. Šubjena mída íež íež íu í radoříemmu džêku njewabêjeje. Njeřhmawôžéje wuczêrenju íahladwôžé pobrwíwêje, píchetóz wjele í íuh íubjenje ežítadu a íeždu íadu íhowne a je íwuklímí píhaju. Dofelž dobryh íúfí a družích wuczêrných írêdkow ínjemêčadny, wúchaj í íru- íožežu a írútožežu nêšêro dozpíe. Íowíříwíwíwéje pał bê íedbomííwéje íjawne žíwjenje írúfíêje porwíju nječíečemmu, a pod ímí též škula ežepíeje.

Sawíju íhulu w Mansfeldje wukljêwíwéje bê íářímíwê- lémú Marczín íola ía wjele íawuklíwí, jo móžêčítaj íaršêjé í ímí ípokojom byeš. Nêtko durbjêke í donia. Do Magdebúrga bu póřtaný; íam bê dobra, íaloko íjata íhula.

J. K.

Oberlin.

Íežo žíwjenje a íítúgowanje w Kamjenjodole.

je íwéchaléčé žórtow wuczêrap

í Fran Bartlo.

(Pótracžowanje.)

Dofelž pał bôřny po íawjedženju Štuberoweje ežítantí ežítanje derje ípêwówêje, a dofelž wíđáču, jo móžachu íake džê- eží po nêkôřnyh mêžázach we wíščêh móžnyh írúbah ežítacž, bđža ípôžjéwôdu ho íež íaršé na tym wukljêdnje, píchíndêžu a prôřadnu, jo bdyň též po íež knížfah rozwúčenje dořtal.

Zuber jim to rady dowoli; duż buch u njezbjeńce dny a ja dotpe slyńc wyczeru wjeńce hodźiny f wneženju wotrofeńcnych postajene, w kotrychd nannojo, haj dšednojo a wścho se swojimi dšezjimi na pšahemo cšitac wufnuđu.

Taj njeć niehmo bižo teho dla uelńcnojnne abo sčodnje, dofelž je nowe.

Tola pak njechmėny hebi wufhlec, so ju wšchitzy skamjenjo-doleženjo tajfe wjehele na kamufnyw wufnuženju a na wufnuženju swojich dšezji męti; nę, najończi dšezj swaricajde jich pšehoe wšehće na a hańcicde a wufńmehowawšde fozđu Zuberowu dobru radu a prajadowu jemu bilsto do wooczow, so jim wufnuž a wufnuđu buej tjeđoa njeje, pšehotož jich stari tež niečo wšezel a wšhli njeju, a hu tola živi byli.

Tajta ju pšehczjowneš wopowata so wošehbe, jako so Zuber wo natwaricnje uowceje sčule staroć poča. Kuntjeć bęhće so jemu po wulfce pšozu radšio, žyle drjewo f tej hamej darno dojtac, dha njemōšjech hūđazjeje njeřiwōšnošje dla tola niečo hač nęstajni nufnuwli hęno natwaricž.

Wšhli wšehem tym pak jęno jahorjenojęz ja swoje a lepšede jcho woboeje wožadny njeowofniny a niečo njemōšjeche jcho lubožel f njeje postabiez. Wošehbe f Wozecho męstna pšozowawde ho wōn se wšehć mozu a f njeje ho postawowaję dšezjaję ręču, ju f pš-naczu wšehde teho swoža pšchuricęz, kotrehož mōže lud Woži dšelomny buej, a postawowaje jej te puęce f dospjezji tutcho fboz; tež pšehczjowdžjowaje wōn ju, so budže pšhli wšehć fhuđowolęzi ju fswonowuđu wobstejnolęz tōn wšehomōžny Wōh tuch, kiz jcho hwden pwtaju a sa dospjechujawowaju jcho wole se wšehć mozu sieja, sčitowac a žohnowac. Potom pšchuricęje jich f wopominanju teje wšohy wōzneję wšehcy wo wneženjanju, so mōženju ho pšehes hnadu swojateho duđa f nowa narodžęz, a so dyp-biny ho wōdacz hędow a wmoženja dla jemož na Jeřom Skryta hamecho spušęęz.

Wo sčezęstlęni dšelawolęzi w Kamjenjodole bu Zuber do bernantskeho męstacza Bar poslowany, ale bižo ja sčitry lęta wōdęzi ho jako do Waldbacha, nječhujawo na worradžowanje a wufńmehowawaje nękotrych swojich pšehczjow, kotřiz te podložki jcho sčezęstjajawšje lubožeje, kiz jcho f wumęnenju dobreje męšchajawšje farcy f tajfe cšęnje a duchownej dšwinu, kaž Waldbach bęhće, cšęriešche, sapšchijęz njemōšjadu.

Jako bęhće nęst f nowa hřdom lęta na fozju swojeho stadta twaril a we nich swoju wnutrobnje libowawu mandželstu pšehes cšahnu hujerež sčubli, kaž ham na jeje wopomut staji, njejedžo, wot kotreho sačuzęa je htabje sapšchijaty, hač wot doložje, so je ju sčubli, abo wot džaka, so je ju wofhędžal, — a jako be lędom sapočal te pšody swojeje njewustawajęje pšozu žnječ, bu wōn na sašte męstno pšhli žywni swojateho Domaccha w Strašburku powofanp. Wšchelafich wafnych pšchęzjow dha pšhija wōn to hamec. Bęhće pak wo to we wulfce staroćsi, so by jcho luby Kamjenjodol f nowa do pšedawšchich sčubnih wobstejnolęzom njeapadnyf. Tež hlubi wōn swojom wožadnym, so čže jim po mōžnojšji dobroho faraja sa swojeho potomnika wobitaracž. Sa tajtim hłedžo, dopomni ho na Dberlina, kotrehož sčezęstjajawštu swyęknojęz a wutrobnu sčorjenojęz, kaž je horta spomnjene, bižo snajęde. A tajfe dopomnienie sa Woži porit spōjawšchil, poda ho wōn hřdomu na puč f njemu, so by jemu to męsto postiečji a jcho wo pšchijęze teho hamecho pšohp.

* * *

Dberlin bydłecje w malej swiczy pod sčęhu, tji sšohdy wšohoto. Pšęnje, sčtož Zuberęz, do jtwy sčupnowšchil, do wo-cjom padše, be wulfce w jenyum hucziu stejazo kōzo f papiercjanymi sawęschkami. To by ho derje ja Kamjenjodol hōđšio, pomylki hebi a pšchijstupi f kōzu, w kotrymž Dberlin runje lešęche, dofelž

jcho luby bolachu. Wōn žortowawš f nim dla jednowoše jcho sawęschkow a zjeho bydlenja.

„Ale prajeje wšchaf mi tola“, dšęche wōn, potom jako bęhće ho po zjehf swiczy wofhładal, „sčto dha je te do želeineje pōmwiczi, kiz wšohde wajšeho bilda wšhy?“ — „To je moja luche“, wotmolwi Dberlin. „Ja f wjeřta h fozđu dęni pola swojeju starichcu jęm, a wownaj dataj mi potom po wječeri tuch hłkba hōbu dom. Tōn položu woflo wofnuđu do pōmwiczi, pšchijstupu seřipku hele, linn wodu horje a slaju swoju lampu, pšhli kotřiz sčubnu, spoby. Woflo jednaczi pōčzym potom hłōdu buej, duž jęm swoju polowu, kotraž mi lepje sešodži, hač najhłōščezęšche hšanje.“

Zuber hławicęde jcho ja swojowcho tajfeje spokojuje wu-troby dla a wobfnezi jemu, so hebi runje tajšche muža naležnje pyta. Ra to jęno jemu samyřf swojeho wopyta.

Dberlin pšchęzli tuto Zuberowę dowęrenje a posticęenje. Dofelž pak bęhće bižo te najpomnjene pōtre pšedawšno na ho wšaf, dha wofhęčje faru we Waldbachu pšedy pšchijęz, hač by f tamnocho sčupnowštu pušęčęny njechf, wšohde teho tež niz pšedy, doniz njebydu wšchitzy kandidatojo, kotřiz njędaju pšedy ujeho prawo na sčaranje, tu faru janęchali.

Woboeje pšchijęde bōry na cšite, pšęnje pšehes to, so ho jedyn dnyh kandidat ham wot ho wo to pšowpředawške męstno samowjeheje, druhe pšehes to, so wo Waldbach, hōžęz bęhcu do-řhody jara hnadu, niešt ujerodžęche.

Kamjenjodol njemęšjeche tež woprawdže, kaž hny wšheli, jako polo ja dšelawolęz duchowpawštrja niečo sajimaze, hřba-li ja tajšeho muža, kiz we jednowošji swojeje wutrobny to pošadnje wobęhede, ja sčhřtlyka wšchito druhe janęchacž a f wočowu stajęz. Tajti muž bęhće Dberlin. Wōn pšehowdžęche po wjele bozrych pšrowach, so by luby Wōh swoje žohnowanje na njcho a na jcho nastupowom wožadnu wulawacž čhřf, swojeho noweho pšehczjow f Wožim mjenje do Kamjenjoneho Wola a bu tam po dostatny dekřeze 30. męrza 1767 w swojim hřdom a dwazętm lęze ja faraja postajęny.

(Pšchichodnje dale.)

Wšchłufche na swojate dny

sa swowu a domjazu wutronej.

Na njeđelu Jubilate. Sawodny hřłufch 3, 1—4 abo f dšwanjom na 52. intonajny 156. 318, 1—3. 7. Węra 831, 5. 6. Hłowny hřłufch 412. 443, 1—3. 6. 547. 567. 613. Tęst Jan. 16, 16—23. Po hami. 3, 11. 413, 15. 567. 8. 11. 12. 711, 5. 6. 13. 837.

Na njeđelu Kantate. Sawodny hř. 317. 641 (po hłōhu 108). Węra 855. Hłowny hř. 127. 157. 452. Tęst Jan. 16, 5—15. Po hancji 1, 9. 157, 3. 600, 3. 618, 4. A dospęwanju 126. 130.

Lutherowe hłowa.

21.

Węra je tak wošębna, so wšchito dobre sežini, sčtož na cšłowjeku je.

22.

Węra je hłec f swojatemu pšijnju.

23.

Sdy bydny prawje węřili, bydny bižo sčōzni byli a w njebečach. J. K.

Nahwily zamolwity redaktor: K. A. Fiedler.
Čisęer a nakladnik: M. Smolec.

Sy-li spěwał,
Pitnje džělat,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spar měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwał,
Swěrnje džětaš
Wišćny dny;
Džěta pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njeh či khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

↳ Sserbske njedzělske kopjeno. ↲

Wubawa ho kóždu hobotu w Ssmolerčej knihičičičečeni w Wubosćinje a je tam ja šćhwórtětnu pschěpřatu 40 pj. dostać.

Jubilate.

Jan. 21, 18—23.

Wo křěšću, kiž měješe Pětr jako japosćatol njejež, hčomo hwijateho wjězma rěči. Ale kóždemu wuczožnutej płači: „Šćhóž hwoj křěž na ho njewojnje a sa muu njendže, tón njemóže mój wuczožnutej być.“ A kóžde czerwjenje, niž jenož pschěcěžhanje Křysta dla, dyrbi ho křěcěšćijanizy njjejež. Dus to prachjenje:

Kak nješe křěcěšćijan czerwjenja, jemu wot Bohc napřeložene?

Wón praji:

1. Kaj wón mje wjedže, tak dyrbiu hieć;
2. Hdyž wón mje wjedže, tehdom chzu hieć;
3. Dolež wón mje wjedže, móžu ja hieć.

1. Křěšće nawalnemu, hamorótnemu Pětrej tón Knjes sjevi, so budže ho pod swojowny pschah potuleč dyrbjeć. To běše jemu czešto, ale wón ho podba; pschetož tón Knjes je praji: šćhóž wón čini, je derje czerjane a dyrbi ho tež jemu spodobać. Wón dže je runje hwoju luboćž temu Knjesej wufnal a najtrahnišće pomolanje je ho jemu pschepodal; kak mošt ho wobarać, tež czežotu snjejež?

Kak my ho sastróžimy, hdyž czerwjenje na noš pschěžde! Kaž hmy hebi nečto wotmyhěli a bórsy bychmy wotmyhěny tónž dozpěli; na jeno dobo je wchětko hinał. Nan a hošpodat wjeřeli ho hwojich dla, so do přěbka dže — duž dyrbi ho na šćhorolžo, hiano na šćmjertne ložo lehněć. Macž w njewustawozej luboćži

hwoje džěczi woczěhne — wona dyrbi fastać, dolež čělna hlaboćju w wobhima. Šćhóž ma šćhó sa wěšte a najwotřebnišće, wón dyrbi jo šćubić.

Wón dyrbi. Ale kať je to czešto! Derje nam, so my wěmy, so to hšewy pschěpaw njeje, ale so je Woža ruka nad nami, kotraž wjazy na naš njepoloži, hać my njjejež samóžemy. Sšmy-li temu Knjesej w luboćej pschěkřěli, potom budžemy ho tež, kať czešto nam tež budže, w ponijewi wóhšćhnoćej pod Wožu hšowstazu ruky wóhšćh wóž. Nakaž trojcht wostanje: Wón je tón Knjes! a našč rošćbu: Wón njeh čini, šćhóž ho jemu spodobu.

2. Prachjenje wšćah f tym hšěčeže te kónjeje njeje. Hdyž tež nečto wě: Ja dyrbiu runje to czerwjeć, dolež ma tón Knjes to sa dobre — wón ho sašo prachća: Czežo dla runje nečto, hdyž ho mi to najmjenje pschěhobži? W starobje dyrbja na Pětra czeže dnj pschěć. Wón ho drje prachěče: „Czežo dla runje w starobje?“ ale wón njjejež.

Kak ho křěcěšćijenjo tež njerjebawšči prachěja, hdyž křěž pschěć. A tola dyrbieli wjedžec: Tón Knjes ham prawy cšah snaje. Wón wě, hdy je mi hšowstaje wuštine, hdy hpm sa pruhowanje trahy a hšlyny došć, so bych drahim f pschěkřadom był. Duž budž našče heřlo: Kat a hdy Wóh dže. A toki dobył ma křěcěšćijan wot tajšće podbača, tajšče czerpřimowje, ponizhóže pohšćenja pod Wožu wot! To budža ramjenja hšlynišće pod czežtotu. To hu njelěčomni křěžnosćerjo najhoniłi. Wobšladajmy do hšowstaje hštorije. Abraham, Isak, Jakub, Josef — kat hu woni nawukł cšatač w dowězenju na

teho Knjesa! S'oduz tež wóni w časju swojeho podróznictwa wšitke s'lubjenja dopjeljene njewidžachu, wóni hladachu we wěrje a nadžiji k njebjeslennu wožnemu trajaj a wješkeli wotšal časnjuchu. A temu durbti tež pola naš dóncz, so w dobrých a s'ich d'njach, w žiwjenju a wumrjetczu swólniwyje a wješkele Woženju wódnjenju ho downeržamy. Potom smejemy ho mjenje prafšecz a storžicz.

3. Potom smejemy kšeseczijan pšeho kražniče nashonjenja Wožeje hnady. B'itr ho prafša, hačž tež Zana podobne trjedicy njebudže. Tón Knjes jeho powučži, so ma w Wožim kralektwje lóždy ham swoje powołanje. S'chtóž je swerny w swojim powołanju, na druhich njehladaj, hačž maja wjazy abo mjenje czetpic, ale smerom a stroschtuje swoj pučž dale dži. Wón wé: Tón Knjes wjedže mje a je pola mje, duž ho mi nicžo šacž njemóže.

Kak huto ho štawa, so hamo dobri kšeseczijeno w czetpjenju hiščeje ho prafšeho na druhich, žnano na njeweržajach sobuczlowjekow hladaja, kiz maja ho po šdarču wjele lóžo. Abó někotreho boli, so tak hjes šadžewanja kaž drugi ja S'obžnita štukowacz njemóže. Těhdom durbich ho jenoz hnadneho wódnjenja Wožeho stroschtowacz. Těle myšl pošlynja a wofšchewja wutrobu. To nawutnješ, so hwetne a kšeseczijaniste šbože štej něšto wšchelate. Kšichž je kšeseczijana puča a czębne smajno. To je kšeseczijanista mša: Pšches kšichž te kónowanju. Kšichž je štula Woja, w kotrež čže jedyn tak a drugi hinat wódnjeny byčž. S'kónčnje paš, h'odž tón Knjes pšchidže (šcht. 22), wón kóždemu swernemu wuczobnikž mšu da.

My njemómy, kaste czetpjenja naš hiščeje potrjedja a hdy na naš pšchidnu. Ale to budž nam wšite: Tón Knjes swojich wjedže. S'chtóž ho jeho d'jerzi, temu budže pšeho lóžo, tež czetpicž, h'odž W'oh čže.

Kaž W'oh mje wjedže, tak čžu h'icž
Pšches wješkele a s'ružbž;
Tež w tyšchnoteži čže wofšchewicz
Wje W'oh pšches swoju wuczbu,
Kak rjenje wón mje šastaraj,
Pšched uješbožom je šasthwal,
To jemu w hwetle widžu.

Hamjeń.

Wobras kšeseczijanskeho žiwjenja.

(Mat. 8, 23—27.)

Wšni Zeluša hej do kóžje,
S nim jedž pšches morjo škweta!
S'odž wón twój hwerny wóžer je
Pšches wšitke twoje lěta,
Dha jěhu berje došonječ
A wječny pšchitam dospjiejš,
S'bzęž šbóžny Salem k'wa.

S'odž šbéhoja ho njewjedra
A horja wšchor buje,
Lóžž pšches žotny ho b'ěžicž ma,
Duch swoju njemóž čžuje —
Dha njestrahaj ho, wutroba,
Wšchaf we kóžži mašč S'obžnita,
Kiz pomoznik je móžny.

A h'odž wón w twowej štyknošči
Čži škwitka czalacz dawo,
Dha ščęstny budž, wón pomha čži,
S'odž pšchidže hožšin prawo;
Pšoch jeno: Knjeje, wumóž mje
A wšchlich moje wołanje,
Sa hewal kónja wošmu!

D'jerž wernu! Twój Knjes postanje
W najwšchitny twójim horju;
Wón w'etram njelčęž pšchidže
A nawalnemu morju,
So ščadža žotny njeshčunja,
S'šo šobny njebho žiwjenja,
Kiz tuczel m'eta debi.

Móž jeho h'obu wobžžimaj,
P'raj: S'čto je to do muža?
Čelčž, d'kaj a šwalbu jemu daj.
Wšchę mozo jemu h'uzaj!
D štaji w tež swoju móž
Do jého h'uzož b'ęni a n'ož,
Kiz je čje i n'uš wumohž!

F.

V.

Luther na pučžu do šlósčtra.

Wokolo m'eta Šturta ho w lěče 1505 rožki k žnjem b'elacu, a ratarjo ho i šokami do nich h'otowacu. Knjeje w tym časju w Šturce W'arežin Luther pšchewywalše. Wón b' tu h'žo šchpři lěta žudowal. Univerzita b'ěše jeho ša to, ščotž b' nawušitny, wutwalo a jemu titul magister, to r'čta wučerč, špožčila. To b' čęčęž, nad kotrež ho tež jeho šarščeje wješkeličtaj, tak so žyneč něšto w ja prafšchaj. S' dobom b'ěše h'ebi w towarštwje žudowacych se swojje šobne, wješkeje myšlja a žortniweje šabawu, kaž se swojim lubowim h'lošom pšcheczelow dobył. Těštal w'edowęč, čęčęž a lubošč b'edny p'obdy, kotrež tež ranje něšto w uniwersitnym žiwjenju žnječe.

W 16. julija napomunjenego lěta. Luther b'ěše někotrbč pšcheczelow k h'ebi na wječor pšchep'ohyl. Žywa rošnitowa a wješkeli šp'ew towaršchow hačž do p'ódnice h'odžiny štenoščęše. W b'ehu šabawu Luther r'čny: „D'čęš a mje widžęče a čen je w'azn.“ S'čto š tym m'eni, ho wšchitny prafšachu. Luther jim powjedži, so je d'ęh'žo hiščeje žurnočž je swojimi pšcheczeleni wječety p'obęč čhny, dolež je h'ebi pšchewořal najštra do šlósčtra a šastupčę. To m'ęchju towaršchojo ša žort, ale Luther pšchi tym šawořta. Wšchello jemu wotradžachut Žeho jašna, wotewjena myšl ho ša šk'utny, šawjenu šlósčtr njeb'odži, šh'ubjena by wšchę došalna p'roša a nadžija b'na, w'ęšče t'wočel, kiz pšcheczeljo šwalicz a šarščeje žohnowacz njemóža, hiščeje ham wobžaraje — wšcha wotrada b' podarno. „Ženo hiščeje wo to waž p'rořny“, Luther njepšchęčiw, „šo wšchęče mje jutje tam pšchewoščel.“ To jemu s'lubwošči ho roš-žohnowachu.

Luther b'ěše swoje w'ęžy ščjadowal, něšto k'nihow wotčal, něšto wotšh'owal, jako towaršchojo najštra šastupčju. Hiščeje duzy, h'odž jeho se šh'ostymaj woczomaj pšchewoščachu, p'rořchaju, so by ho w'očęš, ale Luther twjerby wořta. Na šapanje mnich šlósčtrše w'óřta wotšewri, Luther šastuji, a durje ho ša nian šamk'nyu. Dwaž dnjej towaršchoje k šamk'nyu m'urkam pšchidžadžachu, hačž njebudžu jeho šako dořtal, ale šh'ajš wořta rořčh'ujenu.

Edto bęšče Luthera pohmito, vsake swajski mjes hodu a uniberstiu, kaž mjes starčiskim domom tak nahle wostorhnyčez? Wón swój křtutny rošud se žanyu swontowym suamjenjom pšcherodzil njebe, stajnje hu jeho žiwcho a hřowodneho widželi. A tola bęšče w duchu swajstny kaž malo drubich. Zentička mysl jeho dušchu pjetnješe, a ta rečache: „A k dost a u h n a d n e h o B o h a?“ Woža hnada jemu wjohje widocho štejesje. So ju nima, bęštojt jeho čjeza a jeho blud. So pak tule čjezu mješčizy a s pošmewatym wobličjom nješeje a sa najmyščišču prašchet, kiz mósje hebi čłnowet pšchepopolječ, hweč fastaji a wotmolu w slósčerje ptašče, bę stranjo jeho mózneho ducha a jeho kruteje wole.

Luther měješe pobožneho, hlukofo položeneho ducha. Wožu hnadu ptašče. Wo njej dotak ničo hřychel njebe. We starčiskim swontowanju bę wozaj krutošče hač lubošče šaržni; škula jemu njebe wěru do Šbóznikowoje šmitnosče šrudžila, pšchetoz Žezus hu jemu jow jato pobežnjemu a fruty šrudni žiwych a worowych pokasowaje, a Wótža jeno po jeho šlowje šnajesje: „Ja, tón Krjes, hym móžny a hrowy Bóh, kiz hřeči hant na džezoch pyta.“ Edtož škula šrudži, žyrej njebojelni. „Tu ničo njebe“, Luther pošdžiščo powjedaoše, „kiz by nam něšto dal“. Žyrej wožu hnadu ptažeho jeno na puez šatonja pošaja, hdžez dobre štuti plača. Ale šhto mósjeje wjedžez, hdy ma thy došez? Lutherej žo šwadje, wo žanyh nima a wo teho dla Woži huču na nim wotpočuje. Wněw bęšče jeho hižo domach a w škulni šrudži a rudži, teho bę wo wotłoseje bojat, tón čhynje wot ho wotwobrozeje, Woža čhynje hnadneho dostacj s tym, so hebi jeho šastnji — w l k o j e t r z e.

Š dobom se šastupjenjom do slósčtra šlub dopjelni, kotrzj bęšče dobrej diwē nježeli předy w šrachnej hodžinje ščinil. Těhdy bę wot starčejhu žo wredžizy bliffo k Ščurtej dojšof. Tu jeho Wože njejedwu nepadže. Šatračujuje ho hřimafše a bħyř ujedalofo k šemi šdže, tak so Luther padže a šawola: „Bomaf, luba hř. Šana, ja čhu ni nič čuz!“ (Šana měješe ho ja Žesuhowu wowlu.) Wođaw šlubof šacjšičez na njeho ščini a ho jemu, kaž pošdžiščo hřowjenu nanej wobkruzi, powołanje pšches „šr d z e l e j n e j e h e j“ šelja, a wón wěže tež na powołanje hřj. Šawola na puezju do Damastona dopomina.

Šižo junčroz bę jemu šmjerč blifla byla. Šako něhdy s pšchecelom k hřowjimat starčimaj přešowaje, wupadže jemu mješč, s kotrzjnj jato šrudent wopašany hřodžesje, šaloži do nohi a pšcherěny žiti, jo kreč s njeje čuzřesje. Škiježu Marju wo pomož proščo žitu ruče šapšchinny a towačšj džesje po ščarja. A wozy drje ho rana šoh wotemri, ale kreč ho bęřš štaji a štrach bę sa někotry čas pščetraty.

Dubješčj ho towačšej w Ščurce šejže, kotrehož lubowaje a pšches šmjerč šhubi. Šaž ho powjeda, bu s mješčjom morjeny, a Luther ho jeho nješboža dla jara rudžesje.

Wěče hu napomnjene podawki hodu Luthera na puez do slósčtra wjebe. Š nich s najmješčima šronim, so je ho wučěby hřowjeje žyřnje džerjal, hdžj je ho k šeje hřowjatym wofaf, tak hdžj šelščřar ja šeje šbóžnych čijnajzy wustaw wobsladowaf. Šo pak je žyřwinste šmyhlenje w nim hižom ša mlode šeta tak žive bylo, bę namřety šubfo, s kotrzjnj štaj jeho nan a macj wuhotawofj.

J. K.

Oberlin.

Šeho žiwjenje a štutlowanje w Kamjenjodole.

je wšchelatič žortow wuzerpat

† Jan Barilo.

(Pokačowanje.)

Wón wobčelny facke wobydenje w Waldbachu, wo kotrzjnj bę předy Štuber bydlił a kotrzj bę sa Kamjenitny Dol hičesje ščetre dočj. Předu bę dwór a šady luhništa šohroba. Wono šesješe prawje rjenje, žyl bliffo pšči žyřwji a bęšče tofo wofoto je ščhom poroženjenu dolčštami a s naštni horami wobate, kotrzjnj wjerchi a bori j džela rjane ščurki a druhe ščhne ščtomu křjachu.

Kajpředy wobhladowaje hebi Oberlin jwontowosje Škamjenitneho Dola a potom ptašče ho je hřowjini wofadnyti ščitacj, ale wšchito jeho pšchewědezi, so ma wufte a čježe polo męščinije dželawosje pšchod hodu. Kamjež jo bęču ščebj Štawoweho hřwěneho pšgowanja widžez, dželawosje Kamjenitny Dol tola hičesje swontowanje šutšowanje, čšlne a duchownje jara we štm. Ša polach, štuch a šahrodach, na puezaju a w ščhach hřjesješe šmjerca njeroda a mjes šudžini jebanje, pšchěštrow a paduštwu, šawjez a šwada, lenjosje, njeošesjowozj a puti, hřwosje a hřidjenje a pódla šhudoba, hřubjenjow, njerjadwozj a wopšitwo. Šta drubich bydn ho pšchod tej myšlu, škamjenodolčzanow pošpědičj, šastřožili, ale Oberlin čhynješe ho pšches to pšchewopaez, tudj j dola hřubjenja s Wožej pomozu dol žobnowanja ščinič, šahorenje a pošbėnjemu, a wia hebi křesje přjodł, wšchitku móž wědy, pšilosophije (šubmudrosje) a wěry, kotrzj bę je Štrahburga jeho pšdinježl, l pošpědjenju hřwojeje wofadny a k špěchjemu jeje hřowstawanow naložez.

Drje bę ja njebo, jo měješe hřwdom thy trochu na hřowjini bori, kotrzjnj bęšče hebi jeho přjedowulil ša hu dohřl, pšchetoz čšj pšchpščinawachu k najmješčjemu mjelozo jeho dobre wotpošladj; ale thy bę malo, hjes tym jo bęču šfow wšchizy druy hřjom do přebfa jeho wulzy pšchěšdizny. Šaž je to šfowo wšchudze bylo a šaž ho tež džemka hičesje hřito dočj wopoažje, jo ludjo, kiz hu ho pšči hřowjim šastřšim wachšnu šchěšdžiwili, ničjo wo pšdemjenjowanju we hřowjim domjazyh a poštnym hospodarskwoje wjedžez nohdžede, tak bęšče tej ščedom w Oberlinowje wofabže. Šornowajšeli wón jim jach njeroda, nječšitnosj, lenjosje a njelepešez, džla měješe s nimi hřowju lubu nřtu, a jara hřito dře bješe hřjadecj, jo na njebo hřowjadu a džachu: ščto džla tón džje, temu drje ho rěči, ale nješ jenož by w noškej koži tečaj, džla tež hřitajšči był njeby. Šak a hičesje wjele hřjeje trejbachu hřwoje njeboře hřubj, a hdyž hebi s jalyžom wřajaj dočj pomšacj njemžadžu, džla naložowachu pjašje, a bęšče jim pódla wicho jene, šoh mejadu pšchod hodu.

Wočju po Oberlinowym nastupjenju wobiamitnyču nětošš, pšči přenjež ščpěšez škladnosj a wotštronjenym měšnje na hřwojeho duchowneho šakacj a jemu s putami wulpacjiez, so by jemu, kaž pražadjo, hřwdom pšči špoczatku ščst šachof, ho do jach naležnosjow mřacj.

A wmwješčenu hřwojeho wotmyšlenja bęču hebi jeho nje pšchěsejo jemu njedželu wufwofiti. Tudu njedželu wfa wón hebi, dočez bę jemu jach še přjodłowaje štwjenje, s Mat. 5, 39. ja tezt, hdžez naš Šbóžnik praji: „Ša pak praju wam, nje pšchěščibježe ho štemu; ale jeli so čje ščto dři na tvoje prawde lizo, temu tež to druhe nastaj;“ a rěčeje wo šchěščjšanškej ščesčšwosjezi, s kotrzjnj mamj ščjwudu njesjez, a šak pak mamj ho teje hameje tež šminjez ptačez, ale pak tež wo tym hřeču, blifšchemu wšchitko na šle wufšadowacj a šemu potom j njepravdu ščjwudu čšinič. — Wo Wožej šłuzje šhromadžiču ho čšj mješpořjini pola nješe

na to a tamuc, sčto budže čjinič, hdyž něšto ham do spytowanja pšichadž, hačz budže ho po twy fłowach, kotrež bē tak sabsowienje jārādže, sadžeržeć a jim ligo a fłribiet swólniwoje přjōdēdžeržeć abo niž.

Zato ho hiščeje tak rozčezowachu, wotewrachu ho na jene dobo durje a — Oberlin jastupia a džeje: „Tudy hnu, moji lubi, mi je juate, sčto mačeje přjōdē, wy džejeje wo lěhu na nuije lakač a mi njeprawdu čjinič, dolež hēbi myhłjeje, to hnu ho nad wami nječychoł. Ne ho to wopradowje stao a hnu-li wopradowje to, sčtož hnu wučit a přēdowat, hdy pšichetypowat, dha nje hōhojtačeje. Wěje je, io ho wam ham do rukow dam, hačz ho byhčeje tu sadžawojej wobeteč a ftradžu na nuije lakač dyrbječ.“ Teke fłowa njebēchu podarmo rēčane. Čzi lndžo hanibowachu ho froweje fłeho přjōdōwtačeja, pšowachu Oberlin a je hysłani wo wodaceje a fłubidni jemu na ruku, io jemu ženie wjazy jeho sprawne wotpohłady a jeho horze požadanje sa jih lēpše na fłe wuolowzowac wozdžeja.

Někotre čzajy poždžišcho bo jemu f nowa praenje, io džeđza něštoji wlođžij ludoj f jencje fitalce, io je: f jenneje wšy, fiz tež f jeho wšođžeje fłubidneje, fortaž pak mējeje djekef hama sa ho, hdyž mējeje wōn tež Wožn fłubni wobfławac, pšichodnu njeđeju hdyž wote njeje pōđiže, jeho nadpawuče a jeho wuflu sabsowienojej pšesot to twōnu pohabčeč, io jeho do fłubokje lize podnuja. Oberlin wia hēbi f cho fładnowe, io přēdowawo wo Wožim wšođebitnu faktianju rēčerž, fortožž mōža hēbi čzi wēšēji byč, fiz pšehzo hōwēnje a fprawuje pšesot Wožim wōbłiejom fłōđza, a io ho jim bēš Wožeje wote žadnu wōšf fchajiwieč nje- hōđzi. — Hēwat čjiničjeje wōn frowj pučz na fōuju, tōn ras pak džešče je fāmbyjom pēšiči a dajše hēbi froweje fōuja wot jeneho nuža wječē. Takto hiščeje njebē, dha wšpāšeje hīžo dweju abo ftych nužow io ferkow fakač, ale wōn fupāšeje, kaž mi a tebi ničšo, žyle f mēkom nimo nič. A žadnu wot nič njechōđzi hēbi wuipujčeje io ho jeho dōtknēje.

Wodubnie fta ho hiščeje wjazy frowē, ale fōđzy ras pšichownu wōn frowejch nječpšechčelow je frowej mītofēžu a je frowim mērom.

Ale wšchitke tute podawiti fłuzjadu jemu jenož f lēpšewim, pšchetož wšchitzy čzi, fiz bēchu hēbi hdy tajke něšto na njeho fadžił a wot njeho na tajke mađenje pšehōženi byłi, fawachu ho potom čjini bōle wo to, kaž byhni hēbi jeho ludojej dobyłi, a dolež wjedžadnu, io ho jim to pšes ničšo lēpje radžēje nje- mōžēje, hačz hdyž jeho wotpohłady, fortožž bēchu ho dotal pšehčejiwječ, podpjeraju, dha bēchu najwšōlniwošiči pomoznižy pšerj wuwožčejaju jeho dobrých fāmbylow.

Čstio wē pak, hačz Oberlinowa hōrliwōweč pšesot tajke žendne fšonjenja pšiči frowcažku jeho fajtjōwnjwa tola njeby wuolwifłwa, hdy by žyle pak io na pofajany był a žancho frowjencho wōđerčja a mudreho radžēčela njeimē. Takfcho pak bēšeje jemu Wōh luby Knjes wo jeho přjēdowitku Štuberu hīžo wōfłataraf, kaž je fčezhō- waweho lřta wiđimju.

W Straßburgu, 2. junija 1768.

Njenyhlēje hēbi jenož, ludy pšehčelow, io bych něšto lēpje čjinič wōh, hačz Wy. Wōh hnu čze čjinič a je čjinič, ičtož je ho jemu fłodobato. Tōn fuł dohladanja, fortož hnu hēbi ja f tak wjele pšōju a čzajša nadobyl, nabudžerže hēbi Wy wjele přjēdy, f wješkēcho džeła hīžo io mačeje. Tola pak je wšchitko jara njeđōkahaže.

W tajčih padach je nje druhdy něšto žne fładne, jene jeničše fłowēšo tak fšajlo a f fōlize pšichnjeho, io hēbi žaneye rady njejedžach. Wšchēdnje hnu wiđžat, io hnu čzajto naj- wješiči jmył njejedžžij wobchōł, najwješkēcho ftracha nje- wječžo ho jiniwł, najwješkēči polēpšič njejedžo fłubit abo

dobyl, — io bē to, fčtož pytač, fte, čzežōž ho bojad, dobre, io to, čzežōž ho nadžijac, ničšo njebē, a io to, wo čzož njejedžach, wopradowje něšto mēje. Wōh džežjeje mi Wōh něšto dačz, dha dyrjejeje nje wōbčloweč fłōđdeč, hdyž hēbi to napominanje myhłaf, abo hdyž ho na io f žyla dopownit njebēč. Na čzož pak hēbi mīšōle a najbēke myhłaf, f teho njebu ničējo.

Ž žyla hū Kamanjēwōdoležanfke wōbčejiwōweče tak fāchmataue, io nadeh jednu hīnaf njeđōže, hačz Wōhu hancemu tu wēž po- rucžēč a wot njecho hanccho wšchōho ho nadžēje. Ža hnu fšowil, io Wōh pšehzo bōle ja dobre fłōmaje, naž pod sadžerwanti dzer- žēč, hačz io by ho nam wjele po nadej wōłi radžēč dal, tola pak dawa jeho rika dylj a dylj tak hwanje wopofōlna jeho fāstaraņa, io ani najša fłabōweč, ani Kamanjēwōdoležanow džečzajy njerōjom ani nječpšehčelow lēčēž a fłōweč wšchitko to fte dołowječ nje- fāmōže, fđtož by ho wo prawim ftač dyrbaf, ale dyrbi pšehzo někafe žohnowanje, fšēd Wožeho porša a jeho fłmilwōweč, ale pak teč pšehčizny dočēž f fwrēczowanju na fčezpšiwōwečji a w fa- přēžu hanccho ho wjeke wōfłac. Wōh bīdže teč Wāžu hōwē- wōweč žohnowac, fortaž ho mi f Wāšchōho lřta tak nēžije, tak lufōwije napšēdčizno hōwēčji. Wēđžnu jenož ho wo wōolwije f nīm. Wy mačeje wjazy lndžom fłodobueho na hēbi, dylj ja, fiz Wāž, hdyž ho jenož niefōho njebojēje, hačz Wōha hanccho, a ho pšehot pšewjele wšchōłkni projektanji hōwacēje, wjele fłmanif- fchōho čjini, hačz ja bēč. Kšchēczjanjstrow nastupajo čznu Wāž pak tola teč na to dopowniti, io wže ho jednu hanccho pšes dobre fłuti wot njecho fōalēč. Wy feče tudy f wōwroczēnim wšchitki, hdyž pak wōfłafch njewachučeje a ho f Wōhom io wōdłiwōwe dale njebōžēje, ale hēbi myhłjeje, io je na tym dočēž, io feče jemu wō- wroczēni, a mačeje pōbla wjele čjinič, wjele myhłēč, wjele fłbo- jnych projektow: dha mōžēče pšiči wobrachowanju Wōž f ajnje fšōđžowaweho wōfłahčō a druhdy dopownitanju, fortož žo tudy fčēje hačz wōfłafch nomafaju, ho lōfko tak wōspōfšēje, io pomalu a pomalu žyle wōfławječeje, a hanccho pšesot to, ičtož hēbi pšehot Wōhom čjinič myhłjeje, ho wot Wōha fšubieje. Ža napominam Wāž tebo dfa f temu najbōle, io byhčēje pšehzo to Wōju a w jeho duchu mōžni był a ftauje ho pōhlyłeti, io byhčēje bjes pšeh- ftačja duchownje faherzije a bōšizy jmyhłeni byłi. Žha bīdže a dyrbi ho wšchitke druhe dačz a nam hanccho wot ho pšichōwōweč. Dolež Wōha mamy, dha fāfritje, wōđzi, žohnuje wōn neč a da ho najchēmu fłufke po frowej wōłi a po frowim wotpohłowanju radžēč.

Tuto napominanje njeđyrbi ničšo drube byčz, hačz ičtož po fłowje je, ja njechom f nīm žyle ničšo dalšije praenje nēčē, ale rēžu wōtrownje f Wami, dolež wēm, io fteč naj: wōtrowje fjednowēceni. A dolež wōbēje tudy w Straßburgu wōžu, io nēfōwžnyłiz, fiz bē wōwroczēni, potom, hdyž bē pšēnje hōrliwōweč wiano, druhdy jašo wōfławny, wōbējeje, hdyž hiščeje f nūšfkef frowečji pšichōł njebē, a hdyž mējejeje fładnoweč, ho tak wō- pšōđēč, io mōžējeje pšehzo mēnič, io ma a wjele dobrim čjinič. Tuž hnu hēbi myhłit, io čznu Wāž tola teč jemu pšehot tnu wawowac, pšchetož najša wōtrowa je wšchaf jaro fšēczjwa, a čēka kaž wōloj; wōna ho pšehzo dele dawa, hdyž ho ftauje njepōbēhije. Wōbējeje namafam ja jara wufne f wōfłatjennu wōndžowanju Wāšchēje wōtrowa, a io by ho fčpšēczjanjstrow prawy duh pšehzo f nowa we Wāž fāžchaf, tuteč dwe wēzy: fłowa a wōdłiwōweč; pšesot fšēwne pytanje w pšikach fšowatych jopōfšōlow wēm fłowo jeničzzy hōwje duchowne žiwjenje pōhlyłēč a ho f wōdłiwōweč a pšes wōdłiwōwe fłōđžēč. .

Čstym žyle Wāch, wōj luby pšehčelow, pšesot wšchitki fčpšēczjanjstfke ludojeje.

W. Štuber.

(Pšchōdnje dale.)

Sy-li spěwał,
Plinje džětaš,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócnj
Napoj mócnj
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Prěz spar měrny
Čerstwość da.

Nječ ty spěwał,
Swěrnje džětaš
Wšědny dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wtopčań ty.

Z njebjes mana
Nječ čí khmana
Žiwnosć je;
Ziwa woda,
Kiz Bóh poda,
Wokičw će!

Šsersbske njedžělske lopjeno.

Wubawa šo kóžbu šobotu w Šsmolerjez káńčičšćichćetni w Budušćinje a je tam ja šchwórtlětnu pšchedpřatu 40 pj. dostać.

Mo gote.

Jan. 16, 23—33.

„Lehdy njebudžeje šo mje ničo prafšćez,“ praji Žesuf š kwojim wučobnitam w pohladanju na tón čas. hđžež budža wot jeho Ducha napjelniemi. šo budie jich wola š wolu njebiešćeho Wóža pšchěz jene. Lehdom budža prošpěz w mjenje Šbóžnita a „moni budža brač, šo by šo wašće wješeke dospjelito.“ Kož Žesuf tuby w sczenju, tak wutubdžnje džeknušćicha njebžela še šwojim štarym mjentom: Mo gote, prošće!

še kšchězćejianštemu modlenju.

1. Modlěže šo w mjenje Šbóžnita;
2. Wóž budže waš muššćez, dolež wón waš lubje.

1. Ščito rěta: W Žesufowym mjenje šo modlěž?

To nije dož, hjes rosmhšenja pšchitajćez: „w mjenje našćeho Knjeja Žejom Kšrysta,“ abo prajćez: „Žesufa dla“, šo budymy hěbi na to wašćnje něčto wot Bóha wunufowali. Modlěž šo w mjenje teho Knjeja, to rěta, we wěrje š Bohom rěčez, w pohludnošćej pšchězćimo jeho kšni, w dowěrjenju na njeho, w jeho myšli a Duchu — to rěta, pšched Bóha štwižez jako to, ščtož šmy pšchěz Kšrytuša: jako lube džězi pšched šwojeho lubeho Wóža. Tojše wodenje je ja duchowne žiwjenje runje tak wušne, kaž dychanje ša čželo.

Je wšelake wopacžne wašćnje modlenja, a džezba durbí hšćezje Šbóžniť k wjele kšchězćejianam rěčez: „Dazč dotal njejeje wy ja ničo proššli w mojim mjenje.“ Že modlenje, hđžež w čžemnym čžerjenju štworjenje šdychuje

k potajnemu Bohu, k njefnatemu byčju, wo totrymž prawje njewě, tak durbí šo mjenowacž. Ležazy šo tak modla moni njewjebža še tomu, woni njewjebža š wutrobn do žiweho Bóha, kš: je šo w Žesufe šjewil. Tak šo modlěž — to je šo modlěž, kožpo hanjo. Druhe je modlenje, hđžež šo člowjeł hordže a šamoprawje pšched Bóha štaji w šacžucju šwojeje šablužby a šwojich dobrých štkow a šwojeje tudatšćeje pomžnošće, š šoła na šwojeho bližšćeho hlabajo. To je šariješće modlenje.

Šošo je modlenje, hđžež šo lubje hšibate, ale wutroba nijeje pódla. To je modlenje, hđžež šo člowjeł še šwojim Bohom wadži, hđžž jeho tal njewuššćel, kaž je hěbi to pšchad. To je pšchěbrěšćenje pšchězćimo Bohu. Hđžež pał duška štupi pšched Bóha w tnu pšchězćewdženju: „Pšched tobu šym ja šamy proč, hšubny hšedniť, njedostojny twojich darow a twojeje hnadby, ale ja tola pšchitub pšched twoje woblěžo, niz w dowěrjenju šam na hěbie, ale we wěrje do twojeho lubeho Ššuna, kiz je mje š tobu šjednał a mi pšchitub k hnademu trónej wotewrěť“, tam šo modlěny w Žesufowym mjenje.

Modlěže šo pał tež w Žesufowej myšli a Duchu! Še hšebicžnymi myšlemi njemžezš šo modlěž w mjenje teho, kiz je pšchitajal: „lubuj šwojeho bližšćeho jako šam šo.“ Š hšidzenjom, š hšiwom, š wječćetšej myšli we wutrobje njemžezš pšched Bóha štwižez w mjenje teho, kiz je prošpal ja šwojich wječćezćelow: „Wšćeje, wodaš jim!“ Hđžž mošš šte w myšli, njemžezš ty teho čžištejo a šwojateho prošpěz: „Kšnjež, pomhaji, dai šo berje radžćez!“ Modlenje w myšli a Duchu Šbóžnita je tajše, šo my

w ponizności a dowierzeniu swojmu człowieku woli njebiejskego Wótca oddamy. Potom też wuspěch mobilny njeowtowiuje wot swołkoweho dowjeljenja, ale so wupraja w Żesufowych słowach w Getsemane: „Knieje, kaž ty chzešć!“ Zať budže mobilna pośbėhjenje cłowiteho ducha k stworiceleji, pośbėhjenje bušće se staroścjom, s tysznoścjom, se spytowanjom tutaje semje do prawej wosćciny. To je móz Wotca, kiz pośbulnje a trošćitju, wucześo a wosfozo nať napjelnja, niz jenož hdyž mamy něšto wot Wotca wuprohjeć, niz jenož na dnju srudoby, ale tež w hodźinje wjeřela, so by wono dowjeljene bylo

2. Hdyž my w Żesufowym mjenje prošymy, potom budže nať Wóh wuspěšćej a my pošnamemy: „wón sam, tón Wóćez, lubuje nať;“ piches Żesom Khrysta hmy my jeho dźeći. Duž budže stwořćni, hdyž wy tež žarujeće a so wopuščćeni cjujeće kaž ciz wucźobnižy, jako bėdće tón Knieš wot niať škof; wy něšto wějeće, so wy hami njejeće, tón njebiek Wóćez wať lubuje a jeho wutroba, jeho wótzowita wutroba tych swojich niđy njeowpuščći.

Wy staršći, dowjedže swoje dźeći sate k temu, kiz je wot Wotca wuschoł a je žiwu a tneji do wěćnośće, so bychu nawute jeho lubowac, so bychu k prawemu smuśłownemu mēreji pichćisće w tym, kiz je śwět pšchemiwy, so by je k Wóćej dowjedł a so njebychu same byle, hdyž dyrbiće je wy wozuščćić. Mōdlec je a nawuczeje je ho modlic w Żesufowym mjenje.

Tón Knieš nawucž nať wšćiřći křeščćianšy, ewangelšy ho modlic w tej wěřośći: piches Żesufa hmy my Wóže dźeći; tón Wótž noť lubuje, Khrystuřowe dobuce je našće dobuce, w nim mamy mēr, pšchetō wón je śwět pšchemiwy. Samjeň.

Za wēm, do koho wěrju.

Wobroczeny Čhinesa Leangafa powjedacše nědhy swojim pohaniřim ģoburčjanam wo Żesufowych dšiwach, jeho ģumereczi a horjeřćaczi. Duž so woni jeho wuřmėřćuju woprašacchu, hać dha je wón tele dšivje je ģanřimaj woćomaj wiđžal. „Ne“, wón rjeřny, „ale wone ģu we řwajnych řniřach powjedane, forť w židowřim kreju wuwiđžechu, a wjele ludow do jich wěroweje wěrja.“

Duž něšto řnapšćeřćim: „Hdyž tež druhe ludy do tychle řniřow wěrja, dha tola niřne njeje, so dyrbinny my Čhinesojo do niať wěreć. Čžeho dla ty do niať wěreć?“

Ra to Leangafa wotmolwi: „Runje w niať powjedane wěry řenje njeowidžac, wěrju tola žyle twjeřde do řabadow a wucźbow, forť řu w bibliji wopřćijate; pšchetō ja wēm, so ģum wlyzy řeřćny a ģubjeny cłowjel byť, něšto wať ģum munoženju a wobřadženju. Njech-li řadny wuwořnit wot řeřca, by řa muje nje-mōřnota byla, řať derje w tutym řu do tamnym řiwjenju řubej Wóžeje prawdoćeje wuczeřćenć. Żesuf wať je mi pomohł, teho dla wěrju do jeho wěroweće, pošćucham jej, lubuju a czeřću ju.“ řořan njeowjedžiće nicjo wotmolwić.

Wjele řniřow ho cziřćeji, tola řať dořho hać řwět řeji, njeje řo řiřće řena řada cziřćeřća, řať bohata na twořće kaž to řlowo, so je Żesuf Khrystuř do řwěta pichćischoł, řeřćimřiwow řbōžnym cziřće.

F.

Wědjenje wo njebieřku řronu.

(I. řor. 9, 24—27.)

Nioř: Wěřćizy ľudjo wotřal cřabnu — Čhor. ři. cřo. 293.

Čžeřć-li wěćny řrono dořćež,
Dyrbiř muřnje bėdžić ho;
S dobuceřjom mōžeřć wotřac,
Wěřćiř pšchetow druheho.

Ra to mōřho řo pšchitowowac,
Čžeřćo, duřću pošćurjowac,
Wšćiřćiř wěřow řžeřćež ho,
Kiz czi řeja napřćeřo.

Luby Żesu, twoja ģnada
Dobuce je mi wuřćaj;
Sa nina moja duřća řada
W tutaj řeřćeřćej cřabnořći.
O řať břićeřći řo řa řrona
Řela Kriřćeweho řrona,
Kotraž je we njeřju tam
Řotowana bėdžerćam!

Neť, to budže řbōžna radořć,
Hdyž nje bėbi řrona tam!
Potom dowjelni řo řadofej,
Kotřiz tudy w duřći mōř,
Wóh wať mořu řlabofej řnaje,
Wědjenje řeť dořho řraje;
Čžeřć a řwět mi řabžewa,
Čžeřćo bėh mi pořeřa.

Duž, o Żesu, ř mozu řwojeji
řořćiti nje we řlabofći;
Zsmil ho řy nad niřu mojeji,
Wotřron řeřca řabžewi;
Daj, řo řřeřo bėh mōj cřabnu
Je we twojim řwěte řabnu,
Dha piches twojju řařćizbu
řunu řronu dořćam!

F.

VI.

Awtorowe pōdewědjenja w řlořćitře.

W Čerurje bė w cřabju, hdyž Luther w mēřeje pšchewowacše, wōřom řlořćitřow. Luther řebł ř niať řlořćitř D a w ř i ř t n u o - e j o w wuřiwioł. Tón mēřeřće řebdu nědže 70 řobuřćamow. Wón řo po řwřimřim wōřju D a w ř i ř t n u njeowowacše, kiz bė 430 jako břřřow w řřwpo w pořbōžneji řřřizy wuřieř. řawřćitř ģam řaneho řlořćitřa řlořćitř njeje, ale 800 řet pořbōžiće je řebdomuřći bařiz mřiwow wřelafakři řowřpředěřći druřćiwow do jeneho řwjeřća řřromadřći a řon řwad řo. řawřćitřna řow-pjenowal.

Wjes pšćićizny Luther runje do řehole řjada řastupř njeje. řemu bė řnate, řo bėřu řrořto řwjeřde řeho ř řjada wřěđ nje-dofćatř, kiz mřiřće řwjenje wōwiđžacju, wotřronili a řo řo řawřćitřowne pšćeřćikřna w nim řeřce wobřeřćowacchu, řo mēřeřće dořladowac řawřćitřownych řlořćitřow w řařćim řraju, dr. řan je řtaupř, jako wucźeny, řobōžny a mřy řnjes dořbu řřwřwal, a řo řlořćitř pilnym a wōbdarjenym řobuřćawam we wōřeřćitřim towarřćiwje řřadnořćj pořćeřćeřće, řobowucźenofćj řřudowacž.

17. ljuřija 1503 do řlořćitřa řiřćeřćeřći řu Luther ģnydom pšćeř priwra (řřeniřćeřće) dowjeřćenju. řemu řo wuřina, řo je řwōřćimow, do řlořćitřa řastupřeč, a řať řu pšćeřbėdžerće ja řo řeřća

pšcijati. Skóžy dšej móžesche sažo motčicy, ale wóut wošta a hwoj šastup uniberšitynu wučerjam a staršćimaj wošewi. Na hynowu kwočel nješčyřšćosća a bě taf učenjacy, so wo nim dale ničjo wjedžecz nochyřšće. Zako běchu jeho tež šudowacy pšchecšelo ručje dočej šabyti, bě nětk jeno žyhy bóšez na semt.

So něžše dwěmaj měšagomaj bu Luther sa nowizn (noweho) pšcijaty. Pšćyčezje bě šwjatoczny skut. Kapitl (štowne stawy) ho w šlósćitřej zyrkwi šromadžj, a šwón wšćěch bratrow šem šawola. Luther, pšćed fundent (šromadžšćin) pšćinwjedženy, pšćed woštarjom na kolenje padny, a prior ho jeho wošpřadča: „Šcho hebi požadaš?“ „Božo šmilnoščje a wafšče towařštwó“, Luther wotmołwi. Ka to jeho prior powučej, so ma tež mušćiti šlaw šwoju čezju njeczš. Jeho žiwjenje je wošowanje s čšćowu a s duchow. Duch ma s pšćes po šću s h n o s e z t e z w n a š t u p a n j u n a i n i z Ń i c h k i d š e l o w p š c h e w i n y e z, čšćo paš pšćes pózčez šwoščje a pšćes h n d o b n u, pod kotřez ho šćijaty ani hamidowacy njemě, wo Bože dary pšćohyž šhodžić. Luther šlubi: „So wšćitřo čhu s Božej pomozu njeczš.“ Nětko bu pšchewobšekany. Š kóžym truchom drašty, šćy dosta, šo špěwy mnichow wotměnjachu. Najpřezny jeho wořizjany podhřutny wobšezčechu, so by ju k čšćeščj knježny Marje nošyl, potom dořbu hřutny s malej kapizny. Wobščo žiwota dosta čšortny paš a na tył a wutrobno škapulir abo běly hřutjany bant jako šwanjo šhřyřtuhoweho šahodneho pšćaha. Še starej draštu wotpoščj tež šwoje njeno, šćy bu ja šawšćitnu pšćehemjenje. Taf bu nětko na šćo pšćijaty, so by ho jeho duč puřowal, hač je ja mušće žiwjenje hřmny, a šo s dobom na njo pšćihotowal. Zeho-šla bu wšćitřej nowizno pšćehodoty, šćy měšče jeho we wšćitřich šlósćitřich pšćehowjnyach hač na najbrowniřcho rošwoczjeć. Najniřšče hřužby šo jemu napoščjichu, paš dyršćelje wo šlósćitřej njeczš, pšćošč, drjewo a wodu pšćinowšchowščj, pač we wobnjeřšewanjew wofšolnoščj s něščom na šhřibjezje wo šlěb, twarožš a jeja po prošćenju běhač.

Nětko běšče šo minylo, a fundent šo sažo šromadžj. Luthera běnt hřutny wobšezčechu do zyrkwe pšćinwjedžechu. Tu mušćihu draštu jašo dostawšćij pšćed wotšat štupi a prawizny do prioroweje rufi, šćowizny hebi na wutrobnu poščj. Prior jeho namořšewšče, so by ho nětk wošpřadžil, hač čhy šo šwětej wotřez abo šlósćitřewowščćezčj, so ja čžš žiwjenja šoju a wjadej mnichow po šćowješčjz abo do přjedawšćeho žiwjenja wróčezčj. Luther na to wotmołwi: „Ja wušawam a šubny, šo čhu Božu wšćehomóžšennu a bratřej priorzej poščřutny žywy byč šes šamšćeho šubla na pózčiznowščj po pšćehowjnyje šwj. Šawšćitna hač do šnjereze.“ Ka šćel šlub jeho prior do wjadu mnichow pšćija. Luther ruzy wošpřěšćeršćowjčj s semt pažše, taf šo s čšćow šćyž žiwjenje nješčje, a bu s poščjwječenej wodu wořezepjenty. Potom jemu šašćewšćowu šněčezčjo do rufi dochu, wóu šo šlamu, a špěwozcy mušćija jeho wobšćupichu. Nětko t o n f u r u d o š t a, to rěka, jemu šo nahe koleřko s wofšowu na wjeřšću hłowu wušćija. Zako bě šćžy bratr jeho hřjčezje wofšolšaf, ho špěw hač k wušćajny nad noworóčženy bratrow poščěhowašče.

W šlósćitřje bě wošebita šćula k wudofšowjenju ja měščuictow. Š n e j e t e z L u t h e r p š c i j a n t n y. Tu šo biblij a šawšćitrowe piřna wušćadowaču a šo drahe šmři čšćitacy. Šzamo šwajř šćuhowšć předowanjow tu běšče. Luther bě taf hokřawy šudowal, šo móžesče kapitl hřjo w bliščim nalešču wobšćantny, šo ja měščuicta wuřwješčjz. Dšej, na foršnyž šo wuřwječenje šta, něščje Luther šo najdofšowjčij a najšobžijčij w žiwjenju. Šaž wulki šwjedžer ho wofšu. Nana a někotřych pšćehowal na njšj pšćehowžy. Nač, šćy bě šo hřjwoneje tročezje dla šmřowal, š dwazecojny pšćiwušćny na šonjach pšćijědča. Nahladna šromadžšna bratrow a hofčj Boži dom pšćelješče.

Luther bu měščuictu draštu wobšekany, jeho ruzy byšćej žabowanaj a do njegu dosta šheluch a patenti (šajčezjř s Wožim čšćow) je šłowamaj: „Wšim nětk měš, ewangelij čšćozez kaž ja žywhč, taf šo wotřez w učenje teho knječa.“ Šćončiznje bšćpř, šćy jeho hřwjezješče, nad nim šwanjo šćyžja šćžni a jeho wofšolča, a wšćitžny jeho šo šćowpřěščćejany požehnowaču.

Najštrane njekšćel štantate měřesče mřow měščuict přěnjnu mřču, mřchowny tad šo pšći woštarju poščěhowašče a hřwalobne špěwy pšćes hřwjatizny šćinčezč. Wo hřwjatiznowščj ho wšćitžny w šćžnej řaji wofšo šwjedžeršćeho wošjedča šromadžčahu. Wšćeřeta a šćutna rošćitrowa šćy šabawješče a mřowny měščuict bu wobšarjenty. Nač ham jemu dwazeczi šćšćmawo džšći řajo wofšolča, so je šo s nim wudjednał.

J. K.

Oberlin.

Jeho žiwjenje a šćutkowanje w Kamjenjodole.

je wšćelach žóřlow wučerjaf

† Jan Bartlo.

(Přewozowanje.)

Tuto šym piřat, niz teho dla, šo by w mojšćy šćihach tež něščjo wo žewitje, abo něščto tajše štalo, šćžtož šo šamo žyle hřětnje žiwšćenym ľudžom ľudi, ale teho dla, šo by ja pšćihad hřužto, taf ma šo mandžštwu, dyrč-li šo radčjz, s Wořom, t. r. s modlitwu a s wutrobny m pšćehowšćenjom, šo je Wóh hřomadno wjedže, šapowčez. Teje hameje pšćizny dla pač tež njeměm tu hřuřozu njewjeřšćinštu a nawořšćinštu modlitwu wawofšajčš, foruž Oberlin tečby napřja a kotřez nam pšćinowšć dawa, s kařimni šačžćemni wotaj do teho šwjateho šćenocšćawo šćupřičaj a šćy je nam wotpořajmo a wobšewóčženje, w kařimni duchu šćaj potom šmřew mandžštwu tež wjedžo. Wona ma napřjmo: Oberlinowa a jeho mandžšćeste modlitwa, šo byšćaj hebi Bože žohnowanje a Wožu hřabu wuřpřšćoj.

Šewjaty Ducho! šup bele do naju wutrobow, pomšaj namař s hřoržej a s žylej wutrobu ho wobščj, domoł twojimaj džšćezš namaj, a mřćošćenij wóte, pšćed twoje modlitwe šćupičš a čše pšćez wo wšćitřo, šćžtož potřebotaj.

Daj, šo ho bjes šobu jenož we tebi a we šwojim Šbóžniku Žejřtu šhřyřtuhu jako šlawaj jeho čšćla šubnjemoj! Šomšaj namař, šo byšćaj naju wozčj pšćes žyly dšej šo njewotmowročzo jenož ja tobu šćadačoj, šo byšćom pšćed tobu šćožšćoj a šwoje wušće we tebi šromadžšowaj, taf šo by naju žiwjenje dšej wote duja duchowniřšče byč.

„Daj, šo byšćom w dořeljnowanju wšćitřich hřowjch pšćihřuřšćowšćow tebi šwěrnaj byč, šo k tmu šudowšćowaj, hebi šćdny družemni šwoje brachi wotřymawoj a w řwot Žejřom šhřyřta hřomadže wodače pšćatol. Šdžyž šo hřomadže modlitwo — o šo by ho to byčto a šwěle wot naju štalo! — dša šudž ty, šćnjeze Žejřu, hřjčedja mjes namař; a ty, o njebjeřšć wótež, čšću naju prawje šahorženje, wušćitřaj Žejřom šhřyřta dla, šćžtož šy naju pšćes twojeho šwjateho Duča pšćohyžšć wuščj.“

„Dofelž šy ja tuto žiwjenje šlawy naju doma pod naju nadšćewowanje a namjedowanje šćajř, dša špěozš namař mudrowčš a mož, je na tebi šwěle wušćenje wozščjz. Daj, šo byšćom jim pšćezjo s dořym pšćihćadom přjěd šćšoj a čšćinšćoj, šćžtož ty namař wo šćrahajenje prařjřč, kotřž šwojim džšćom a šwojemu domej po hebi pšćitřaj, šo byčdu po šćenocšnych pšćezach šćožšćil a čšćinšć, šćžtož je prawe a dobre. Dajš-li namař džšći a šćžezšćšć-šć namař tečam; dša špěozš namař tež ty hřadu, je ša tebe wo čšćabněžš a je šače hřjo naweščjz, tebe řwotš, tebe šo dočezš, tebe šubowadž a k tebi, jato šo temu šobu, šćy je šćub s nimi šćžinš, šo

wolać; to bychu po tym słabje, kotryż ho w swojim mjenje pchi jich sčesnejši jezni, wot koleki hač do rowa tedi swérne bye. S ty tudy njebjeski Wátce, daj, daj so bychmoj jim pšes naju žiwjenje i sčesnje wyhst, i lubožeja a je sečerpniwožeju, hōžj stawaja a hōžj sčesnje džeja, domach a wotkac, pchi fōždy možnje stladnoweži twaje słowo sčesčeprowaloz, kaž ty, o kručje, to mēč džež, a tož ho to džežom sčesnje, kotrymž sč žiwjenje jenož jako křeč, k tedi pšidni, dal.“

„Dōžj brawože k swjatenu wotkasanju džemoj, ach dha wodobarjnj naju stajnje i nowoj hnadu, i nowymu nožamni a i nowoj křobložeju, na pučju k njebjeham dale křozje, a dotečj možemoj ja lko jenož jehyri křozč i nowojemu blidu hieži, dha daj, so bychmoj pšes wēru čžnu hnježjeho, haj wšchednje a stajnje džel na nim brawoj; so bychmoj hwoju hnjerež pšezto pšed wozemaj wēroja a ho fōžy čžaj k tej kancej brawofoj. A hnjemoj-li čje wo wēdno wēte pšowč, o dha daj, so bychmoj na doške čžaj dželena jnewostaloz, ale so by teho jenož hnjerež bōryj, prawje bōryj na wotkalečžnyje teho družbo pšidnydla. Zola Bože wotpoblahaje bē binajše, a tuta pšajwa njebu w- hlyšchana. Oberlin bē k sčepčenu hwojich hōbucšlowjekow hječe dwaj a sčewrečej lēp ho hnjerež hwojeje mandželit-je žywu. Pšetoz: „Moje myšle njejsu waidne myšle, a moje puče njejsu waidne puče, praw to kručje. Jsi. 55. 8.“

„Myšljōš naju, o njebjeski Wátce, twojeho lubeho Szynra Jezom křwija dla. Samjei. — A ty naju družbow natowžnja, to bychmoj čje wobaj horzo sčewaloz a pšezho i tobi we wob- hradžowanju a we wšajstj staloz. Nječřidaj, so bychmoj na naju kancju prawdože a na naju stutki hwoje dowēčjenje stajilo, a: jenož na wnoju křej a sčajžbu. Wdžj s nama, daj namaž to šoze, tebe kručje Jezū, bōryj wot wotkaciz a wotkaciz wōdžeč. Wōžo, hwojny Ducho bydl stajnje w naju wutwobemaj, wēč naju, fōžde wotowšitjenje naju sčewanemaj k miločžennu: Wátcej wōdžowaciz; pšozj namaž, po tym hačj potřebemaj, twoj moč a twōj křozaj. A tebi i Wātcom a i Szynom bitž křwalba a čžesčj wot wēčžwoče hač do wēčžwoče. Samjei.“

Niz pokady (šchaj) tuteho hwača nješchitnje kručni Ober- linowa hwojemu mandželstwu hōbu, ale pšidnjeje jemu pobožnu a ja jcho sčajstiwto žyl křwam wutrobu, a jenož to wōžeske a dyrbjeske tež jcho šowowneho sčejnje. Sčozj hebi wōn wumyšli, abo na to abo tanu wāšchje čžnješe, to namaka najhlyščičho tež jeje pšidpōšnacje. A tak bu wona bōry hačj nanajšwerničha pōšpjera hwojeho mandželstwe pšči jcho lubočžiwitich stufok; wona sčewrečesče hwoju wudrožj i jcho jahorjenowčju a sčewo- walske jcho dōwročžiwse wotpoblahy se hwojim wotowžnuj žanowom.

* * *

Nētšo wobročžiny ho k nadrobničchemu wopškanju Ober- linoweho stufowowanja w kranjenjodole.

Kaž midry lēkaj najpředy ja wim křowseje křežji, a hōžj je ju wukšedžit, to kancu wotkronič pyta, tak tež Oberlin. Wōn pał spōina, so je přerjia wina wuškeho hjerjenjwa w kranjenjo- dolo to, so jcho wobydlerjo i wobydlerjenim družib, bōle dželajmch wotkřewoh w žanyju šowowanju nještajach, dotečj hwtjwch pučow dha i nimu w hromadu pšidnje njemōžach. Techo dla džeske jcho přerjia starosčj na natwarjenje puča, kiz by i k- njejenjodola wōn wjedl a ho k krajnej drohy, kiz do Strašburga wjedšiče, pšidnamsyl. Dotečj pał nješchepōina, so budže w tajkej krajnje, hōžej stala na skale wišy a hōžej i wšajmch brjohow nashy horškow torb-ze rēti bjes sčewstacja hwtobse šlow džeja, tajkej hwtjz tajid wobydlerow, kaž kranjenjo- dolčženjo bēhu, jara čžesčj padaz, hebi drōhu natwaricž a džer- žezč, dha wobročžj ho najpředy na krajne kručestwo a dawalske hebi wchdu možnu pšozu, so by hebi pola teho twarjenje krajnjeje

drohi pšes kranjenjodol wudobyl. Žako pał bēšče ho pšes- hwečšit, so je tudy wšitcho podarmo, powola wōn hwojich ludžj w hromadu a stajj tōn naujet, so džyli tu wimju drohu hami twaricž. So pał čži ja to žane wušči njemēžachu, ho kamo wē. „My namy wušičje dželo čžiwč, hačj puče twaricž“, wotow- wachu jemu. Oberlin pšewrečba wšitku hwoju rēčžiwowčej, so by jich k temu žamoh, ale podarmo; jenož někotři mužjo na- wafacu ho trowu hwtōwli. „Dobre“, džeske Oberlin k nim, „dha dženty wy tōn puč hami twaricž“, džeske domoj, woblecje ho stajnu hwtjny, wša hebi wotrytu na ranio a čžewniče i tmy někotřim mužjem pšes wōš. Wēt pał ho wola pokosa, ho mējadu čži ludšo hwojeho duchowneho lube. Žedny po druhim pšidnamske ja gřatom: a pšidnamsyl ho k temu čžabčj, domžj na pōkřebaj žyla wōš hromadjenja njebē.

Oberlin bēšče hebi dawno hīžo wšitcho wobshladal a na drobo pšidmynšit, hōže ma ho šapōčesč a šeto ma ho šacj; duž postaj wōn fōždeho hwdom na prawe mēšjo a staj: ho je hwo- jim jatnym wotročkom rucje tam, hōžej bē dželo najwobčžiwitiche a najkřowšiwitiche, a nježiwajjo na hwoje, wōt čžewno roš- drapacje a na kancjajach wodobčewicj, krawajze ruzp dželotbe wōn bjes wodychijenia jahorjenu dale. Žeho jahorjenowčj pał bē ho bōryj pšez wšy tak hōbudšička, so jedom pšes wōž teho družbo křwalbe a rucje.

Alle čžim wšajy powowužny rufow ho namala, čžim wšajy gřatu bēšče rjeba. Oberlin da hebi jōn je Strašburga pšidnje a mēšeske po kancju wjele wudawstow. Techo dla wobročžj ho wōn na hwojich šalenych pšewčelaw a dohy hebi jich pōšpjeranje. A tak bichu staj wotkacane, hory wotowšene, hwtobse dohy w- pšelajene, hačžena namjetane a hōřkim wōdam stajne a nje- sčedno rēčžiwitiche pšidpōšajane. A tak dželacu wēšele hebi pōwjedajo a špewajo kaž přerjia fōžy džer, na kotrymž mējadu hwtile, wōt ranja hačj do wječzora. Žich wutrajnosčj pšewowitny wšitche jahōwčf a ja něšto wēšagow bē puč hačj k krajnej drohy i rjanym moštom pšes rētu Pšidnu, kotryž njeno wōst lubožeje došta, dōwotajny.

(Pšidchōbnje dale.)

Lutherome słowa.

30.

Najpřerjia a najwjetich štut lubožeje je, kiz ja sčesčejžijau dōwōneč, hōžj je k wērie pšidšohol, so družich ludžj tež k wērie pšidnwječe, kaž je kanc i nej pšidšohol.

31.

Sōžnja nadžija a njebjeske herbštw ho hōbuzel pšes husto jabidje; ale na čžakje žiwjenje a šachodne křestowo na senci ho pšewjele špōina. Zole šachodne wāšch pšesze we wozemaj, myšljich sa nim, starajch ho wo nje a wēšelich ho nad nim, ale k tancemu pšidwobročžič ho i křibjetom; ja tyme wotnoju i to wōny hōnič, tanu hebi fōždem wēriej wōčj dach. Tak nje- dyrbajalo nětko pola sčesčejžijana bjež, rucje nawopaj dyrbi bjež.

32.

Kredžuj jeno na to, šeto je křwistk ja tebe a ja wšitkich čžiwč, so by nawutny, šeto sč wšajstj ja družich čžiwč.

J. K.

Sy-li spéwał,
Pilnje dźélat,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócnj
Napoj mócnj
Lubosć ma;
Bóh pak swěrnj
Prez spar měrnj
Čerstwość da.

Njeh ty spéwaš,
Swěrne dźétaš
Wšědny dny;
Dźéł pak swjataj,
Duši daty,
Wtopočń ty.

Z njebies mana
Njeh č k hmana
Žiwność je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřěw će!

F.

↳ Sserbske njedzelske lopjeno. ↳

Wubawa ho kóždu hobotu w Ćsmolerzkej kniharni-ćekiceni w Budyšinje a je tam ja šćiwórtlětnu přichěpstatu 40 pj. dostać.

Gradi.

Jan. 15, 26—16, 4.

Žesuf bě ł njejubn šćipit. Njedyrbjadnu jeho wučebn-
nizu irubni buć, so bě sažo wot nich ičoł? Njebědu
jeho sažo šubili kaž hižo iótróć na tamnym žalošnym
čjichim pjatku, jato na šćihju hłowu wóhili a swojeho
ducha wot ho da? Ně, něł wjedžadnu, so je žiwj; jeho
ł njejub šćipće je domojhće ł Wótzei a ł tym jeho do-
tonjenje. Něł je jemu data wchitka móž w njebjehach a
na semi. Něł mějach ho wchitke jeho kłubjenja dopje-
nič, tež to kłubjenje teho trošćatarja, swjateho ducha, wo
kótrymž bě ł nim do swojeje křmjerze na šćihju rěčal.
Teždu bě Žesuf swojich wučebnótnow na to wolał, kał
šměja jato jeho wchitkowanjo pod hidženjom swěta wjele
čerpje, kał pak šměja na Božim swjatym Duchu pomoz-
nika a trošćatarja.

1. Čsu-li swjateho Ducha dostali, dha wchitndu
ł wěrońcij, dha šměja polne wósnace swojeje šboja
w křyštju. „Tón budje křwědčič wote mnie“. Kóž
přalmista spěwa: „W twójim swětle wíđimj my to
swěto.“ (Př. 36, 10), kał budje jim swjaty Duch ja
žórko wósnaca teho, kał je Žesuf, Boži syn, wumóžnik
wot hřeča a křmjerze, wchitkół ptać a šbožne čjinitč,
ištož šćubjenje je, so mója ho wjeleli hwalicj: „Wóhlejze,
kałtu luboć, nam tón Wótž wowolał je, so bychmy
Bože džěćji mlenowanu byli.“ (1. Jan. 3, 1.)

Bože šćipće smy tež my sažo křmjerčiji. Čhžemy
něł woprawdže swjati křwěćicj, so by nam Boži swjaty

Duch swěto a móž křmjerčijanšće wěry wobradžil! Kał
je to nuje! Njebě nam w póhlebnič lětach, wóhěje
tróto do wójny, družny tał, kał by wulki bjeł našeho
lnda, horjelach a deltach, pola wyhótič a niščil, wot
Božeho Ducha a ł tym wot kóždeho dobrego ducha wo-
wuschěženj byl? Někótrym bě křmjerčijanška wěra ł po-
hóršćenjom, woni bědu šćawnje jeje njeprěčeljo; čji
druhi ho do žyła ja tym wójny njepraščachy, išto křm-
jerčijanštwu jim wchitke a išto hěbi wot nich žada, woni
bědu liwkeje abo šćmneje wutrobj přechěžiwu temu wšćmnu.
Město teho, so bychu ptałi, ištož je horjelach, hđžě
křyštju je, wytachu to, ištož je deltach. Semšte samože-
nje, lublo a čjěsčj bě jich šbojo; spytomač bě se křmjerčij
wabjenjom sažo dobył: Wj budžeje jako Bóh! Luboć
ł Bohu a ł bližichemu bě swoje město hěbiwóćej pře-
wótožija, a plody hěbitnožeje ku łakomštwu, šćawicj, hida!
Njelezi tež tu korjen teho šćtoma, tiž je křwóž jědojty plód
wchitněł, mjenujzy wójnu je wšćim jeje njełozom, wot
kótrymž něł šćudajniemj? Wo luboćji wchitčič ł wchit-
tim, wo bratrowšćeje žyłego čłowještwa bychu drje wjele
rěčeli, ale tola je ho sažo dopolašalo, so tam, hđžěž Boži
swjaty Duch ho čłowještje wutrobj njeđótkuje, hđžěž wón
ju njeroskřwětluje a njewóhřewa, ho šty duch hiba a ros-
šćerja. Křutny, čjěžti wójnsti čjaž je njekótrymžli
wóćji sa to wotewril, so je to jebatšči šćož, na kótrž
bě hačj dotal jeho šboje twaril. Čswjati durbja sažo
wchitněł! Žesufa ja šćožnika mčě, to je woprawdžite
šbojo! To je runje něł wjele přěšes wójnu do šćudobj
přěhđženych wutrobow šćonilo.

2. Najcha křechcežijauša wěra je móž Boža. Zawjaty Duch, Duch teje wěrnošće, kotrehož dže Ješuš tymi swojimi pólhocž, „wot Wótzja wuřhadža“. Kaž hlónčnje prubí, kotrež čpoflora, hwětko a žiwjenje dawaju, wo žórlce hwědca, i kotrehož wuřhadžeja, tak Ješušowi wučobnitiž na mozy swojeje wěry pytni, jo Boži swjaty Duch jich wošnja. W mozy swojeje wěry budža žami Ješušowi hwědoto. „Wu budžeje tež hwědcež, pichotož my ježe wot spocjatta pola nje byli.“ Waj, woni běchu swojeho mištrca stajnje pichewořowali, běchu hwědoto wošnje jeho skutkow a słowow byli. Woni běchu jato najprěnjši ho wuřnali: Wu žmy wěrlí a pórnali, jo ty hy skřestniš, tón žmy teho žwego Boha. Tuž běchu k taffentni hwědcežnju wošnje powolani. A woni, kiž běchu swojeho mištrca potom tola w Gethsemane wopuřcežili, jeho šaprelí a ja šantijemni durjemi šrudslwi hromadže ředželi, ho wjazy njebojachu, honž běchu Božeho swjateho Ducha dostali. Stawije žu stajnje piched židowštelj wujchućežni kaž pichede wjechem hwětom wjeřeli swoju wěru pórnali.

Šdžež je Duch Boži žmy, tam w potajnyu ijewostauje. „Slaj, honž žu hlónčnje prubí horjeřach na hwědach a na měřazu wo hwětle hwědce, i kotrehož žu wuřchle, dha měřoz a hwědny šažo hwědca; wone žo hwědca a rošpěwětljwa našču woz. Taf durči to tež w tebi byč.“ Křechcežijana křed a žiwjenje je hwědcežnje jeho wěry. —

3. Wěra Ješušowych wučobnitlow hřobřbnych a žylnych čžini, tež to najčezjšče swojeje wěry dla i wjeřelocžni na ho brač. A wopravdže čžeže bě to, žcho jich wočawatowšče, kaž bě Ješuš jim to dopředra prajil: „To žmy ja k wam řečaj, jo žo njebojáže pohóřicowali. Woni budža waž je swojich šhromadžišnow wuřtorcaž. Čzaž pichidže, jo, šchtóž waž mori, budže řebi wuřšleč, jo wón Bohu na tym řiššju čžini.“ Šida, i kotrež běchu Ješuša pichcežebali, dychjeřče tež jich potřecječ. Wuchni wuřtorcari je židowštelje wořady, haj nimalc wšchtizy řmjerčž Božich mařtarcow počerjpačju. Jato žu swjaty Čechčeban kamsenjowany, mēnjeřče Saul, jo je to Bohu špodobna řlžšba.

Čšto je na tym we winje? „To wam budža čžinič, dotelž woni ani možeho Wótzja ani nje njeřnaju.“ Č tym njeje prajene, jo řu ho jich njeřpichečeljo w swojim řwědomniju wplili a jenoz i njeřowomom, niž pak je štočju to řtcežili! Ře, řjawonje bě Ješuš přjedy prajil: „Šdy bych ja njeřšichšchol a jim to njeprajil, dha bych žačho řhědha njeřelí. Řětko pak njemóža i niežim řwóž řhěč řamowiwěč.“ To wšchtito pak dychjachu jeho wučobnitiž potom wopomnieč, hdyž wón wjazy pichi utich njebudže.

Škěčežče dženiša řo wěra wot njeřpichečelow čžežy řpytnje. Ale kaž to, šchtóž je wopravdže wěno, řlónčnje na hwětko pichidže, tak řu Ješušowi wučobnitiž řebi wěřeli, jo křechcežijauša wěra dobuže. Tuž njedadža řo we řwóceji wěře wplič. Řad Lutherom řn tež dla jeho wuřnacza k čžitěntu ewangeliu wuřnacza je wěromnišju wuprajene. Wón je to řhonič: „Woni budža waž je swojich šhromadžišnow wuřtorcaž!“ Wón pak pichce k uščemni řekře: „Tutón řekř je řto řyřaž ščěřnawow řódny, haj, wón řo ř pienjeřami řaplačjež njedžiti, dotelž wo nař řowě řudži, jo njeřřny wot řwěta a mamy to ja imanjto teho, jo řwěť nař řidži. To je řkrajny wrořt, hdyž řny jeho dla řidženi, jo řmy řižo piches njeřo wuřwoleni a ja řajřič ponjenowanit, kiž řu wot řwěta dželeni.“ To njed je tež nař řwóřt! Dotimny řo na řwóřti kaž tamni wučobnitiž w Žeruzalemje, kiž Boha wo dar řwóřtacha Ducha prořadny a jeho dořlachu. Řnježe, řlžyž móž řtós, hdyž ja wolam; řmit řo nade nnu a wuřwóřd nje! Čžaudi! Šamjen. V. w H.

W a l e c z o .

Wjeř'le wjeř'le řajpěwaječe!
Božu džal a řlawol dajče,
Čhtóž ma wodhč, žiwjenje;
Walcěž jo pichěřcho nětko;
Čelencěž řo počnje wšchtito;
Džiwěda řma nimo je.

Čemju Wóh řam pichřtwowšče
Čo řněhom a wodžewošče;
Wobarnowal wšchtito je,
Čžoplřiče nětk řlónčnje hwědcež,
Wenřach wjeřela řo džěři,
Čo řněh řažo rořtal je.

Čchtomow pupki wubiwaju,
Řkrajne řchtomy řakežewaju;
Řkacři řjenje řpěwaja.
Bože dary na řych polach,
Črawy na řuchach a řonach
Řětko řo řař' řelcena.

Řwecři, njetele a njeřkři,
Čchtóž ma řchidlecřta a nōžki,
Čchwóři, řeta, řlakože,
Wenřach nětko wšchřce řwětki
Čažo řežěja a řu řwědři,
Čo tu nalčězo řař' je.

Tuž, móž čřlowěže, ty řamltki
Řřřij řo a woje řkřiti,
Šačž je w tebi nalčězo.
W wjele wutrobach je nětko
Řara řujerřlo, řwěde wšchtito,
Luta řma řwoti řo.

Slaj, řak nětko řawóřca řawa,
Wot řššunža řo pichčřřčž dawa,
Čo řo wšchtito řwóř!
Šymna wutroba, džij řlawoj,
Wot wěry řo pichčřřčž dawaj,
Čo řo džiča řelceni.

VII.

Lutherowe řwóžowanja wo řwadneho Boha.

Luther mějeřče pichewuřtu řawóřč, řat hy řwadneho Boha dořtal. Wona jeho pichi njewjedřje řawšćija a njewwupřičěř jeho ani w řadotimni towařnowje, wona jenu wjeřele nad akade njeje čžežju řubi a woli k dalřimim řudijam řlmi, wona jeho řwajřki i pichčřelceni a pichiwuřnyu rowjawa a jeho řamecho do řlšćičra wučěječe. Ale wón tule řawóřč tež w řlšćičřje wotřyl njeje, wona je tu ta wšřta byla, wotelo řwóřččž řu řo jeho wuřče džeri wote dnja wobrowčate.

Č dopřeljenjom řjoch pichřřřřřřčowčow, kiž běřče jemu řwior na dnju pchěčča do řlšćičra na řwědomnje řwajřal, čžyřče řebi řwadneho Boha řařřřč: i pořřřřřřčowčju, i počerjwóčju a i řřudobu. Čo řo řawěčeře řak řkřič řwóřch byč njedra, ale řunje teho dla řon Luther i řwřčji woli na řo wšo, a wón je řon potom tak řwědomlěnje njěřl, jo jemu řamo jeho njeřpichečeljo w tym nježo porokowal njěřřu.

Lutherova krovelj do kšofštra bē najprōdyj krovelj do došpofnje šhubody. Šavščinyjnovy kšofštr bē drje na lejonovofjad, voškafanjach atd. bobaty, ale niošha nješkmedžachu ani pjevješta voobšedžič. W mēnjenju, jo je šhuboda Vobu špudobna, dofelj je Vožj Ešny tež šhuby buš, bu Luther j profšerjom a durbjeječa, jo by ju pravje šhuboča fačajt, hušo f mēchom na kšribjeje dom vot doma bēšca a Vože bla wo dary prošhjež. Wōn to imōštvoje a bjes hanibowanja čžinjječe, ale na univerfice jo jara hvarjeječa, jo kšofštr Luthera, fotrehož je wona priedby wuškyn kšawenjom magistra hysdn hwoobodnych šhufuštotow ješunika, tafle ponžuje. Ale runje do šhubody a profšerštwu ponžuje čžyhe Luther byž, pšchetoz ponžujm dawa Wōb huadu, faž hvjate pšjnu praji.

Druba pichpšluchwojež bēše wo š h u s h n o s e ž. Šavščinyjnovy uniaž bē faž bjes woobšedžinyta, taf bjes hantjujeje wole. Bjes wofotanja durbjeječe čžinje, štošoz ho porneži. Tež Lutherej šo wjele pornežeječe. Kšofštrfše pšehedpšma žadachu jecho pšchtomnoež w Vožej kšufšice, šhromadne modlitwy w postajemeh čžinjuach woduju a w uozu, modlitwy w hamotnej štwicžy, čžitajje pšjnuow, dwoje špowjedanje fa tydšeti atd. Wšyhe teho šo jenu wšeflate rneje kšufšy napoložachu, a šo wotwolowazy bratja jecho hšječe je hwojini woobežjowachy. Lutherej žana pšehewjele, pšehčežka a pšehčnuadna njebē, haj, wōn je pytaše, dofelj je j dobom jako Vože kšufšy woobšedowalče.

Naježjehi počžinje je p o ž e ž i w o s e ž. Wōžejny je tōu, fiž je ešhne a duchownje po ežejeti žny. Taf žny byž je šo Luther prōzowal, faž wjele je šamoh. Kōždu krovelj, fiž ješuni, fōžde dželo, fiž japhšimny, fōžde šhow, fiž wuzjel, pruhowalče, hačž pšehed Vohom wošhjeji. A tola žebi w špowjedži powowalče, jo je tu a tam šmyšl. Šny by tafle j profška horn ješunil, by jenu špowjedny wōž wotmolowil: „Ty šy blašl, Wōb šo j tobu nješnēwa, ale ty šo j nini hnewafšaj.“ Dofelj ešhne potrebnwojež, ešhne a hušo dofež čžlowjeka pšehemožjeja a žadwojež šubžnja, pytaše hwoje ešelo j počeženjom šhufžič. Dny doško njeby ničo, šhba fuš kšleba a wody wužil, haj hano to žebi popšhal njeby.

Š počeženjom, modlenjom a študowanjom nimo krovelj džerjeječe. Modlitwy bēchu drje po ežaju a woophijeežny poručeje, ale niž poručežnja dla šo Luther modleječe, jecho wutroba f modlitwoje mējeječe. Šnito dny do džela abo hdyž bē šrudny a dwēlowazy, w hwojej komorzy klečeječe. Šhnje ho modliež rēka, položaj džela dofonjež, by prajil. Pobožny katohlik mōže j modlenjom nimo twojenietšeho Woha wjele hwojatych nabēhownač, a Luther bē w kšofštrije derje katohlik. Škaz hžo nēhdy, jato jecho ničež jranj, hvy. Marju, abo jato jecho njeuwōdno pšehewata šw. Šanu f pomozny wofaše, taf šo w modlitwoč f Vohom a je hwojatnyj wo wodačeje a huadu bēžjeječe. Modlitwa bē pōžejawojež jecho wutroby.

Kōž šo Luther pšehes frutojež a hweđomšwiojež w šadzerženju nuštanjenjeječe, taf pšehes horšwiojež w študowanju. Druhy bratja tež knibi ežitachu, wōn pak je wntnyječe. Wōn šhbytny ežaj a hušo pōđny wječor na to uatožowalče. Wōny ja najwueženietšeho plačeječe. Wōn pak nle kšwalbn njeptajše, ale jo by pšhthoduje w mēšmššim štwaje Wōnu ešim šepje kšufžič wohf.

Taf bē Lutherowe žnyjenje w kšofštrije starojež a prōza. Pofuja, po fotrymž wutroba žadafše, njenanafa. Wēšehit wšho čžinil, štožoz bē pšhštajane, pračehjeje šo, hačž dha je nēto pobožny a na pučž f šbōžnwojež; bēšehiti šo modlit, dwēlowalče, hačž Wōb jecho prošny wuškyni; bēšehiti šo počežil a pokuežil, njeuwōdneječe, hačž je Woha špofojil. W biblij wuh džē trowšt

a radu nanafadž, ale Vože šhowo jenu hšhžee taf wjele njeptačeječe, faž wuečny žytkuje; bratja jenu radžič njemōžachu, dofelj bēchu jim tele staroje nještane, a jecho špowjedny wōž wujina: „Ja waš njevojnu.“ Dž hēdžehje wo hwojny štwicžy hant žebi pšehowštajem, abo kšodžehje šamhšlemu a šrudny wotolo. Ešhne ežepjenje, fiž žebi j počeženjom a j uboznyj štwajem pšehihotowa, jecho dōwēnu na Vožu huadu podrywafše, a wēšeje wōn, faž je pōđžišho prajil, kšofštr žny wopuifehil njeby, hdy by jecho dyš a niž pšehčehje šhowo njepojhtitico. Taf jenu ras wofštaru wšhtr nowizy pšhšwofa: „Šhto ežinijš, mōž hny? Njeuwēš, jo je nam Wōb pšhštajaf nadžijn mēč?“ Druhi kōež jenu powowafše, ešho dla njebēti, jo šu jenu hēhiti wofate, hdyž tola wēhēdnye wunuwawa: „Ja wērnju do wodawanja hēhčow.“ Tež D. Štaupiz, infpektor kšofštra, jenu radžehje: „Šladaj na Žepšhne row! Wōb je hwoječo hnta doš, jo by ja tebe dojež ežini.“ A jato jenu Luther nēhdy štwējeječe: „Ja moje hēhiti, hēhiti, hēhiti!“ jua-pšehčewini Štaupiz: „Šha ho na to pšhšwōwēže, jo ješe wopravdžity hēhšhnik; runje ja tyh je šhwhuž wunwajel.“

Tafle šhowa bēchu jenotāne hwožiti w Lutherowym ešemny žnyjenju, ale tola hwožiti nadžije, fiž wōn j wōežewo njeptahēji. Najpšhthodnijšij hēdž fa jecho wutrowenje pak Štaupiz uatož, hdyž jecho tōny lēta 1508 do Witenberga pšehēdžji. Tu jenu uowe dželo a nowy woobšhad horjeječe, mozy wawuwafše a žnyjenje šdžerža.

J. K.

Oberlin.

Šeho žnyjenje a štukowanje w Kamjenjodole.

je wšefalich žōrow wuečejak

† Jan Bartlo.

(Pōkačžowanje.)

Wšefele na wuwōdžēniju a poradžēniju tuteho wopravdže wifšotneho štuka, kotryž bē šo j woprēda wšhštim njemōžny štal, doby Dberlinje pšehoz wještdu dōwēnu pola šidži a da jenu štkadowež, tež hwoje druhe wotpohtady wuifjež, wofehje femhōhaze šehčēški a puče wot jeneje wby do druhjeje w Kamjenjodole hantny. Šak bēchu njehali wšho mōžne čžinje, hdyž teho unža, kotryž jich njeđelst j tafje horšwiojež j njebēšim hšehom nahježjowafše a je žiweho žōra Vožeho napowafše a jich f wšhčenu dobrnemu, fa kotrež šo jenu wutroba horjeječe, šubžowafše, pōndšelj f šlōpomy w ruzy puče mariež wōžachu?!

Jena wot dwejn pōdštanfēju žytkowaj, w kotryntaž mējeječe Dberlin tež pēdowaež, lējeje taf, jo w močnym ežaju kamfēhjo hntaf f njei njemōžachu, hačž pšehes wulle fuže a blōžane bahna. Dberlin radžehje teho dla, jo by šōžny, fiž fe mīchi dže, jedny kamfēj hōn wšaf a na nahježehje mētrno pōfožil. A dofelj tež wōn hant šwoj kamfēj ženje nješapomni, dha mējadu tam bōryh bjes teho, jo bēchu žebi žadny ežaj f tym šmōdžil, hačž nanafšepšnu šehčēšku nanofchem.

Te druhe puče wwarzachu šudžō nēto j wjetehcho hanti; jena wšeh šapōča a druba bōryh ičehowafše, pšchetoz šōžba čžyhe najšepiche puče najprjedy hotowe mēč, tafje wšefele na pučežpōdžēniju bē jich šapudawnyo. Dž njeptajše dolho, dha mējadu w Kamjenjodole najšepiche puče a šehčēški a najrjejenju krajnu dōwōn w žylych tamničhich horach.

Nēk trjebachu mjenje ešhničeho štu a mjenje ežaja f šepšhaju; gnat a šfōt mjenje ešepjeječe hačž priedny, a ničto njeptajehje wjazy w štwaje wo žnyjenje byž, hdyž šo je šfōtom wo pōda.

Šlowma mēž pak bēče nēk, te puče tež dobre šdžerječ. Ša tym bōry pšhūdžechu a to tež jim, hdyž šōždu huadnu šchōbn

hydromy powporządowadnu, wjele prózy a dżela ucieżnijszeje. Hdżez pał ho to niestanie, hdżez ho žana solija uciejalopje, žana uacfrata dżera uciecażni, žadnu moćsiť niemyporjedziť a žadnu pichberow niemujebchuje, tam, tam uacžni uoda hujto ja jednu dżeni teko schodny, so ma žyła wjeř wjele dnjow pořpochi porjedżez.

A hujto ho bižo hebi w malej dżerje w moćsiťni ućeżej koi nohu ślenit. Tebo dla dżerżecije Dberkin kucze na to, faż też na drube temu podobne wjeży, a hujto będnj s jcho rta seřżehowaze rēze hujajecze; „Wiches dżerku w pfoceji, piches forēnż moćsiť fofohes pichelēciz, pichereje ho na pořlednu też hujniyo a wnutpi jachodn. — Nęchtō męjsche dżerku w hipnu. Tu njechalce hebi hydromy dženja, ale haře pichōdnu ujedżelu jachēcz. Wōn seřsehe s ujei na jchodn. Tuzy hele durbjēce hbowacze. Pšidi tym wořta s te dżerku ja jodny hucet więajo. Tōn woboi cłowjet pađe a rostajny hebi uōh a hujot; jcho hipł pał rostorōny ho jenu wot delku hač horje. A pichjōdla mōżecije ho bichēce ja sbożowneho dżerżez, so hebi njebe śhijny ślenit.“ Tebo dla też ho hujto rjekuje: „We hwojnu czařu prōza mała — je wulke dżelo hujowala.“ Jednu pšel w prawym czařu na tčedn pořožony, dżerżi žynu hężny. W tajkich wczach njeje čenje sjožo dojez. Ślaj, tam je wlożenje wofohi řidujce, hujbōwe jany abo rēti hujbiene. Wyporjedżej w hydromy. Nutije mōže ho czi tam bižo dżēzo tepic. Zy woižisj, so je wofoto křachli, piezy abo wuhęnia nęchtō dōderżane. Nęfontdż ho! Wotřerkeje mōže cze wo wobdenje a žamōżenje pichjēnię. — Tuje wulke hujčastwo w kamjenjōdole bē to, so tam jara na rōlnym graće porbrachowajce.

Węjsche-li ras pluh abo jenož topacz dōdżerżanu, dha męjsche ja dżnu hdy řchtō tak wjele pjenjes, so by hebi nowy kupicj wobt. Wjehje teho durbjēcije hebi hač do Strazburga po te wēży hiež, picherož w kamjenjōdole a w bliźkeji wofolnojeji njebe ničo s dostaczi. S tym pał řtondżi hebi dnaj dnje dżela. So by temu wotpoutkał, řatozi Dberkin pšidi hebi řlad wchelatich řajkich porbrachowajce. Dofelž hebi řōdny ras wjele na dōwo řlaja, dořta te wēży tunjo. Nęto mōžacu jcho wořadnu řōdny czař wchitro pola njecho dořtač. Wōn pał pichedawajce jin řōdny wēz runje tał tunjo, faż bēcje ju kupit, a hdyž czi řhōdži ľubšo hydromy pfoceji njechōdnu, dha uacžja hebi jich dořta, a woni wotpřacžowadnu jōn po nęžim. S žyła bēcje jenu dolhczinjenje a pořezowajce pola rjenjehřitowno jara wobidne. Wōn řatozi teho dla wēřny pořladniyo a natutowařniyo, we fofeřž mōžacu hebi jcho wořadnu w czařu niřny nęchtō pjenjes pořezic a je potom po řleboracich frowach jcho řapraczeje. Zeje wustawki pał będnj jara řute, a řchtōž w řhubjēnyu abo w prawym czařu njeřlaczeje, řhubi na dlędy czař prawo pořezowanja.

Dobro pał nięrajeje, dha ho jcho pořezewja nięnje trjebaicje, hač jcho natutowařnja.

Dalřidi njechōřtať a řodżerř pořbēhnięna bē to, so w kamjenjōdole žari rjenjehřitajny, ani murjerjo, ani řowarjo, ani woinarjo a t. r. njechōřni, tať so jcho wobudřerjo pšidi wchēdn Dberkinowym řladje pichšo řihēce na nęžimřkřilž mni czeřpjachy, řchtōž będnj miřnje řriebať a řady seřjēnjene wřali. Wōřebje bēcje to jara wobezęcne a czař niōjaze, so durbjōdnu řōdny řiř gratu nile dařolo ř wyporjedženju wofwež. Dberkin wuhwōti teho dla nięř řawęřimni bōłżani najwuhwōřimjich a pōřka jich do Strazburga na męžnu, hdżez jedny cęřhřitowno, drubi murjerřno, třeci břidacřno, řchōwōny woinarřno, přaty řowarřno a t. d. wuhwōcje. Tať dořta wōn po nęčotrny řlęch wuhwōřimjich dżelaczerjow do hwojeje wořady, kotřiz potom drubřid hwoje naruhnjene dżelo dale wucžacu. Wiches to bi kamjenjōdolčanau wjele řjedawōdęcje řtonduy a wjele wuidawfow řalitowanęch,

a te pjenjeřo, fofeř priedu do řiřby dżęchn, woiřadnu a wifowadnu nęto nięř nimi hanyjni. Priedu będnj tam pjerjeje, faż ho powjeda, tať řabne, ho jeničři řons řhudi řoni s wulkim wjeřelom napjekni, dofelž mōżecije hebi ja niōn tola kucęřiczi řele ř hwořim bęrnau kupicj.

Tež na twarjenje a wobudęnja řlōzi Dberkin hwoju starobiwōwež. Ze pał będnj s wjeřčcha jenož nękajce, do řkalow wurbanane a ř horau pichōweje, hujbiene, cęřne bęny, řiz ani řinow njeuēdnj, w fofeřž będnj ho bęny w řunje pšeh řinjerinjerjom wuhrowacž hōdřiti. Wōd Dberkinowym nawicowanjom natadnu pał nęto řunne kamjenitne, řahladje twarjenje ja řwēřimni murjowanymu piřizani.

Twarjenje tħeže pał njeje žena řwadna wēz. Bižo na tym, tať je ř hōiřje wobrořena, je wjele řęžane. Seřōny wchitro wōřniwa a wjeřke czi; teho dla je řudni, hdyž durbj jedny tať będnj, so jenemu ani řlōny, ani męřaz ja žyle řeto do řiřny řehladacž njeuēze, faż ho to we wulřich męřtach wjele wobohim hūđom dje. Na wřach njerjebalo řenje tať bęcz. Rať mōžije njechōdnera řlōny, hdyž piches wofna do řiřny řwēzi, w řunřim czařu bižo pichēřēze řuny, a řakutnje tepjenje. W řēze pał njeacžni řlōny w řajkich řiřwach, řiz řu s wofnamy ř potřni wobrořęcne, řanu wobęžim uęwōwež, dofelž řebdu, hdyž najczopřitcho řwēzi, wot dżęczęcich hač mēdže do řiřch, tať wōřfoko řteji, so jcho řrubi jenož na tčedn padaju a ni; do řiřny. W řunje pał, hdyž nař jcho řrubi najbōle řwēčela, řwēzi runje s wofnamy nař. Hač dořta řej jenož dōw žyle řajke wby, řiz řteji žyle po prawidřach řlōwęcneho twora řchōwnej, jena w Wajerřteji a jena we Wuhęřteji. Sa řto řet řwadž będže jich wjazy. Na to wchitro a hiejece na nęchtōřkřilž drube czińweje Dberkin řōdęcho, řiz nowe dōuřte twarjenje, ředřōbneho, a ujeje ho řenje ničtō řať, řiz je hebi wot njecho radžicž řať.

(Přichōdnuje dale.)

Rutberowe řlōwa.

33.

Řřebczęřjan durbjal tele czařne žiwjenje jeno je pchicacžinjenmaj wozomaj wobřladawacž; ale na pchichoduce, wēzune žiwjenje durbjal z žyle wofwōřejumaj wozomaj a s cziřnym a řakřnym řwēřōm hřabacž a durbjal jeno ř řēweji řutu w řmule žiwjenju na jeni bęcz, ale ř prawej řutu a ř řidnu a žyle wutrobn durbjal w řamumy žiwjenju w njechōřach bęz a ho jcho we wēřteji nadžiji wjeřelciz.

34.

Řa ničo njeuēdn a wōtzu ničo wjedřicž wo bōřřich wēzach řhibo jeno wo mojim řenju řřwřitřu; řu durbj řam wchitro bęcz, řchtōž moju řbōžiwōwež natřpa a ma ho nięř řehom a řo mnu wucžinječ.

35.

W mojej wutrobje řiřjezi jeno a durbj teč řiřječiz řōne jeničři řartel, nięnjny wēra do mojeho řubeho řiřje řřwřitřu, řiz je wchēch mojih dufowanęch a bōřřich wuřlow, řařęřřiti ni řihęzo wōdnju a wozu pchōdu, jeničři řpoczřať, řiřječizęčo a řōuz.

36.

To je nęto řōne řartel, so je řřwřitř wēny, prawy Wōh a cłowječ, najcha řlaka, na řotřiz řuny řchęřeni, řny žwi a wumřjeny.

J. K.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłat,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Prez spar měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłáš
Wšědny dny;
Džěł pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njeh čí khmana
Ziwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokrěw čé!

F.

Šsersbke njeđzělske lopjeno.

Wudawa šo kóždu hobotu w Šsmolerjez knižkicšćeječni w Wudychinje a je tam ša šchwěrtělnu pschěpřatru 40 pj. dostać.

Sswjatkí.

W. 51, 12.

Hodny, jutry a šwjatki šu najwážnišće šwjedženje našeje šćešćejšjanšće žyrtoje. Hodny šny šwjecziłi, ale šwjeczkow běšče njenje na hodownych šćotomach a dary bědu šhuanjšće džšli hewał. Jutry šny šwjecziłi, ale šwontowna jutrowna wješełošć bu myšlena pšes myšle na bohate žně, totrěž ma jańđel šnjereže na bitwiježćach. Ale runje pšes to, šo je to šwontowne waješnje na tutych šwjedženjach wobrachowalo, budny čim bóle na to pokajani, šćto meja woprawdže na šebi. Něhdy bědu hodny ša jich wjele jenož šwójbny šwjedžen; woni šo wješeładu na jańnošće hodowneho šćotoma a na darach, totrěž je lubošć jim wobradžila, ale na Šbóžniča njenyšćachu. Něhdy bědu jutry ša jich wjele jenož šwjedžen pšćitowu, totrěž w tutym čěšu š nowemu žiwjenju woněži, ale na dobyčežja nad šnjerežu a rowom nješponiřachu. Něš je temu binał. Wóžniš čěš je nam pokajal, tak mišnje ni powješež potřežamy: „Wam je šo tón Šbóžnič narodžil“, a šny šnyow našešeho šuda, tošž šu šwój row w šnješ jeni namakali, šu naš wučěle, pošładaš na šćěšću žiwjenja, kiž je šnjereži wóž wšal. Je šch wjele, kiž šu šalle w tutym wóžniš čěšu wážnošć hodowneho a jutrowneho šwjedženja pošnali. — A šwjatki! Šswjatkí bědu něhdy šwjedžen, totrěž wóž wážnošć jich wjele najmjenje pošnaču; woni nje-wježćachu ničo šapčoež je šwjatnym Duchom. Šha wudri tuta wóžna, a my wóšćěž pošnaču, šo je šwjaty Duch, kiž wšćitšo wóžni. Pšćetoz šćto je, šćtož našćim wóžnišam šajtu wóž a šnyłošć dawa? Kižba našćich wóžakow? Našćich nje-pschěželow je tola wjele wjazy. Abo brónje našćich wóžakow?

Našći nje-pschěželjo maja tola runje šajte dobre brónje kaž ny. Ně, je tón duch, totrěž je w našćim wóžniš žny, duch šćěšćošće a šwěnosće a lubošće š wóžnemu šćeje. A šćto wóžniš našć šud, šo we wšćitšich parowanjach wutraje? Šwahćmo našćeho šuda, našće šćitki, našće pošćne pola, našće wuhlo a želešo, totrěž šo w našćim kraju namakaju? Ně, tón duch je, kiž je w našćim šudu žny, duch woporšnowošće a šapřeža šebje šamešo. — Šaj, něšo wěny, šćto na Duch na šebi; wón dawa žiwjenje, móž, šnyłošć, wutrajnošć. Něšo móžemy šapšćin-uwěš, šćto je šwjaty Duch; něšo móžemy pošne šohnowanje šwjatowneho šwjedženja dostać. Pšćetoz kaž budže wóžšo prawe wóžšo a lud prawy lud jenož pšes dnda, kiž w nim šnježi, tak čini tež jenož šwjaty Duch praweho šćěšćěžjana. Jenož, šćež Wóži šwjaty Duch wutroby napšćni, tam šu wopr-awdžite šwjatki. Šćodla prošćim džěłča: Š wjaty Ducho, póš wšćak a nam! A šćež šwjaty Duch pšćidže, tam šćwori wón 1. nowe wutroby, 2. wěšće wutroby, 3. čšće wutroby.

I.

Šaj mi noweho ducha, tak prošćim džěšča je šwjatym pšal-nišćom. Šćežamy ny noweho ducha, nowu wutrobu? Šćó je mišš nam, kiž móž to přěš? — Wóžna je wěšće tak něšore w našćim šudu wobnowiča, je našć šud š duchowneho šćajša šbudžila, a tak něšore je š nowa namušniš wopomniš, šćto š jeho něrež šo šodži. Tam wonšak we wóžnišćich šćešćach a na šćo-nych wozja je tak něšore w šnjerežnych šćach šajšo šćěšćowal na šwoju njeměšnu wutrobu a je pošnal, šo je wěšno, šćtož je žyrtoški wóž Augustin praži: „Našča wutroba je njeměšna, doniž nje-wotpočěnje w Wóš.“ A wutroba tak něšorešo je šajšo

I novemu življenju v Božji volitvežila. A domach, hdež je poletni čezitih starošcejo wo maubeljšeho, hyna, nana we wošnje spominati, kak wjele wutrobno so jašo k Bohu wolake, kak wjele rufno so hlyfale k horzemu moleduju. Trebanja ni potajinim hysedej nove wutrobno? Wernu drje je, wjele bi nowe, ale wshkito njeje nowe wostalo. Tak nekotry wojak, tiz je woutfah Božni bliftofej sačnuwal, je wshkito jašo labyl, hdyž je w lazarewe abo dale jady ležal, hdež jodnuj itrah jemu wožny njechrofo. A tu domach je tak nekotry so na starošceje a wnuš a jrudobu tuteho čezjebo čažha inwotiz, a jehu wuzy huj pjdofatle, ale k moleduju sturimčej, a wshkito bi jašo jaž nedyu, huj horye hačz nedyu. — Na čim to leži? Wob dgybi nouu wutrobnu dačz. Hdež Božji Duch wutrobni ujewobuwinu, tam budže drje wutrobna bote abo nje nje japshimijena, ale niž pjdemidnyu. Pjdetož, jchož Wob wot naž dže, a k čemuž nouu wshkito tak wulle a žalofne nam sejele, ujeje, jo my w hwojej wnyh jo ras dopomniuny na njecho a ho k njemu wolamy, tež ho prōniunju, tōn abo tamny hreš wopotošijež, mē, wōn dže našču jhru wutrobno nouu sežnitje. Nouu wutrobni dže wōn nam dačz, noue sworženja dyrinim byčz. Wy člowjefojo mōžemy drje hwojny wutrobni wolepshowaez, mōžemy drje tu abo tamny hlawošej wopotošijež, te abo tamne šte pshifinlowije pshewinwcz, ale nouu wutrobni sworženič mōže jenaz Wob žan. Wy drje mōžemy wtu woddšlacz, ale pšody dawa jenoz Wob. Tebo dja nje pshewitawaj, pshczo jašo a jašopwunjo Wožeho hlowa do wutrobno horye bracz, nje pshewitawaj, hwoje wnyšle pshed hlowo Wožeye hruady itajcz, nje pshewitawaj, ho moledite, i k Bohom ho bēdšjez: ja eše nje pshewitaj, šiba jo nje pozohimijelj, a ty našewitaj: Wob dawa tebi nouu wutrobnu.

II.

Ale noua wutrobna dgybi tež wēta wutrobna byčz. Taj mi nouweho wēteho Ducho, tak pshōymy se hwojaty pšalmistow. Tež to ho pšachamy: trebanja ni wēte wutrobno? Zchō dhyt to pšecz? — Tāu hndjo, totiz ni nima ju nau wētin wutrobni. Wōni šhablaju mjes Bohom a hwētom, mjes dobrim a šlym, mjes dobrim prjōkpwajcenič a hrečam. Tāu šlabi njewošpudenič hndjo, totiz ženie do šfuka nješoja, jchož dže djo. Tāu hndjo, totiz ni nima ju nau wētin wutrobni, dōfelz ho halowam ranača, kotrež toždy wēt tam a hem wije, hū njewobōšitaj hndjo, tiz ho njepšajchaja jcho je dobre a prawe, ale jcho mam ja i jcho, jcho hlyfča k mojemu wshkitej? To hū hndjo, totiz tež, hdyž ho wo našhwjeczijeh jedna, ja hwoje pshchwēdženje njewōšitajja, ale pshczo hrečejny puez djeja, totiz pshczo na wuhijeh hlawaja, hndjo, na kotrydž njewōšejah ho špūhščez, totiz hwoje hlowa k temu naložja, jo hdyh hndjo wnyšle potajiti, totiz na wōbōwaj wōbōwaj klazaja, i jemu hlowom: hndjo bjes šhakarera. — A my trebanja hndji i wētej wutrobno rwnje w tutny čezitim jrudimim wōšnitim čezju, my trebanja wōbōwaja a žony, totiz wōbōwaj, jcho dže djo, totiz nje huj, kaj mōžete žolny, kotrež wēt tam a hem hny, ale tak šfala, kotrež wōwedej šteji tež w najpšeršchōm ičm-njenju, mōžow a žony, totiz ho sežnje njewōmaja, kotruž wēt tam a hem wije, ale tiz šteja kaž dnab. Wy trebanja hndji, totiz hū hwētni w dopjednjenju hwojiz pshifinlowōwōwōwōw, hwētni w hūbōeji k wōžnemu krajej, hwētni pshchwēdno mūjej a žonje a džežow, hndji, totiz njewōšitajja na dwēlowanje a šprowowanje, ale i wētej wutrobni hwoj puez du. — Zchō dawa jafte wēte wutrobno? Wōmōhōwjenje na tajte pšachenje mōže jenoz wēčacz: Wob dawa wētin wutrobnu. Pšajchje ho wch wulfdy w Wōžim kralesimju, Pawola, japōšitola teho šlcjca, tiz je pštal, hwojemu Šbōžnitelj žly hwēt dobyčz, Luther, tiz je hēbi šwōžil, pshcd hžehōwra a mōžnuni pšajcz: tu šteja, hlyak njemōžn. Pšajchje ho wch wulfdy w krcju ducha, Crnita Gōttloha Fichtu, šlawiebo

hyna, najchjeje jafsteje Ružijy, tiz je mjes tny, jo frauwojny žowjny wožny nimo Baekinfsteje uniwērity čehnjehju, šmdentow k hwētnojeji pshchwēdno krajej a wōžnemu krajej napōminat, Crnita Wōrta Crnita, tiz je špewat: nauž prawu je, tiz pshchwēz wē, ho šlcjceji dōwēri. Pšajchje ho Bismarcka, Mōstka, Kōoa, šhōžora Wylhelma I., pšajchje ho Hindenburga, Wackenjena, najchje hlowowateho hžehōra, pšajchje ho: i wōtkal mačeje wy hwoje wēte wutrobno? wōni wshkity hndja tebi wōmōhōwječz: wot Boha. Wob dawa wētin wutrobni. Zchōž ho Boha wōjche wšcheho hōji, tōn ho njehōwo njehōji na pšlym hwēczje. Zchōž Boha wōjche wšcheho hlowje, tōn njemōže njehō wōwōwječz wot teho, jchož je dobre a prawu. Zchōž Bohu wōjche wšcheho ho dōwērt, tōn praji: je Wob ja nauš, jchož mōže pshchwēdno nam byčz? Kaj, Wob dawa wētin wutrobni.

III.

Ale wēte wutrobni dgybi tež čijte wutrobno byčz. Wutrobna, kotrež njeje čijta, kotrež je wot hreča sežrana, je pshewitata. Hlawe čijta wutrobna je wēta wutrobna. Tebo dja pshōymy: štwōt we mui, Wōžo, čijtu wutrobni. Wob dgybi čijtu wutrobni štwōritz. Lubōšnje dšezjo wotrošje, i jehu wōčow hwēdži ho jašwōtež čijtošje, na jehu šlowaj težje wōža njewōwječz. Ale kaž jata hwērenej staršajej jo tež hlabatej, jeho čijtošje budže wot njewōšitcho hwēta dōstujena, to šte tu njewōwječz pšecz wōšnje. Wōž šleho, hlawošej čijta člowjčca do hreča a winy wōdče, a šchōž hwojny wutrobni hlawe, tōn wē, jo hny my wshkity hrešwōnity a nimanu čijtu wutrobni, šafstuz dže Wob mēčz. Ale je tola wulfi wōšelj mjes hndžini. Čzi jeni praja: dōfelz ničō čijtu wutrobni nima, tebo dja je nšdo jene, jo tež hwo wutrobna čijta njeje; driny tež nje hū šepditi dgybi ja. Driny pak praja: Dōfelz hny njewōšitaj, tebo dja čemny je hshōitini: mōzami pshchwēdno štemu wōwōwacz. — Šchwēčijtan byčz, rēka bēdšjez hū. Zchōž dže čijtu wutrobni mēčz, tōn dgybi wōwōwacz pshchwēdno štemu, kotrež w nauš hdybi a wōtelo nauš laka; tōn dgybi wshkite šte wnyšle, kotrež w nauš wōwōwca, potlōčjež, tōn dgybi njewōšitaj wōhēt dūche hawūcz. Ale jenoz tōn budže dōbocz w tajtim bēdženju, tiz na Wožeho Ducho ja pomoznita. Pšchetož nauš dnch je drje hotowy, ale nauše čželo je šlabe. Duž pšch Boha pshczo jašo, jo tebi wshchidnje nouu mōž dawa, jo teho hwojaty Duch wshkityh štych duchow i hwojaje wutrobny čezit a we wwojej wutrobje hdybi. A hdyž dže to šte tebe wōbntujetež, dha šhwataj pod šhōž njewocho Šbōžnitja, šlawaj na njehō, tiz je ja tebe čezitaj a wōwrtel. Ty našhōitih, jo wōn tež tebi mōž dawa, to šte pjdewinwcz; wōn štwōri pshczo jašo w nauš čijte wutrobni. — A my trebanja čijte wutrobni. Kak šobto inwylfene bēche nauš lud do wōžny, wōšchje našda mlōdžina. Tu a tam šn drje šējeje w tutny wōšnitim čezju, ale mōž šteho njeje hīchjeje wōslamana, wōna wōwōwata a pshōitnje pshczo jašo a jašo na hwētlo. Mōžny wot nauš je drje ho je špōžimawōm pšajdat: njeje dha mīa čažha nauš lud bōle k hlyntowej, i pōwōžnojci wjēbda? Dgybi dha Wob nauš lud hīchjeje čezjo domawhōwčej, jo by na našchim ludu dōkonal, jchož dže? — Sawēčje, hdyž nauš lud drje nad njepshchwēdleni w raniu na wōčowōr dōbudže, ale niz nad njepshchwēdleni, totiz hū ni, dha-tajfe dobyčje žane dobyčje njeje. Hdyž nauš lud jašo na puez štwi, na kotruž je do wōžny šchōf a ho k Bohu njewōbōwēti, dha Wōžji hnd njewōwōstfane. Čzim wožny je jcho hruady mēl, čzim wjēstij hreč je šafstuzil. Tebo dja pšachmy teho šlcjca dženja na hwojalkōwim hwojēdženju: štwōt we mui, Wōžo, čijtu wutrobni, jo tež ja na wōžim bēžlu k temu pomhau, jo budy nauš lud Wōžji lud. D hwojaty Ducho, pōj wšchak k nam, štwōt w nauš nowe, wēte, čijte, wutrobno! Šancjēi.

Świątki.

Gal. 5, 22.

Włóś: Sztóż Bóhu wjeśtłenemu ho woda.

Włód Ducha je wśchaf czysta lubośeż;
Sztóż lubośeż ma, ho próźnje,
So dostanje też wery śhróblósz
Wśches śwjatoh' Ducha czérjenje.
A jeżek: liny je we horzu
Wśches śwjatoh' Ducha dobrotu.

Włód Ducha je też wjeś'le kraźne;
Tón wjeś'ny Duch niech śdźerzi mje,
Njech wjeśełe też nimam cząźne,
Dha wośchewjenja duścha je;
A nam'ka ho też śrudoba,
Mam śwjatoh' Ducha, troiśkarja.

Włód Ducha dale je mór Bożi
Mór Bożi kraźny wóśkad je;
Śdźyż tutón włód ho wot mje śłózi,
Wach niemel' žane wjeśełe,
Dha by też była njemóźna
Ta lubośeż, kiz je njeślónčna.

Włód Ducha też je prawa wéra;
S njej' róje keźeja na czernjach.
Tón njeśpěcheł mi njeda mra,
So krobdu tu też na wóśtach.
Duż, śwjaty Ducho, pśchidź ty śam,
Włódż prawu wéru wutrobam!

Włód Ducha nam też wéśtośeż dawa,
Po śmjerezi wéćnej' śbóźnośeż.
Śdźyż plódna wutroba je śtafa
Wśches śwjatoh' Ducha hnuranje,
Dha mam ja śbóźnośeż i wéśtośeżu
Pśchi Jesuśu najtraźnićhu.

E. S.

Szrjedit 16. mjeje jenéw w Budyńchynje we wyśhofej starobje
hoburedaktor luteho herbfiskeho njedźeśtneho łopjena „W o t a j
B ó h", nęhbućhi wyśchózi wućeż na tudonnyim krajnośtawóštim
ewangěłskim ģeminaru

Khoria August Fiedler.

Njebóhi ho 1. nowembra 1835 w Njeśdajczegach jako hyn po-
boźnjicu herbfiskej starobjechny burifcho stawa narodźi. Tak pśidit-
dže, so wjeśeche herbfiski burfi staw, kotrehoż wobras na czole
natecho łopjena je ičtyjnyim iditopjami i jeho pjera wódbaty
widźim, ja wośheje pobožny a hwojeje zyleje lubośeje naj-
hódnijšy; nad jeho dobrnyim počynkami ho wośheje wjeśełejeche,
a wón je je wśheje hwdru je pśečhowaf a ja duchowne pośbėhjenjeje
hwojecho naroba dźełaf, kaž dośho je wubłieć a pjero dźeržecž mofł.

Jeho dźeło bě nimu wuczeńskiteho wośheje literarije. Wulka
hyla najawow, kotrež je pśeđo do męhacznicy „Angeizenz" a
poźdźijcho do „Bomhaj Bóh" kłjeb, bohata ličžba pśewow, kiz je
we woběmaj wojawit, wo jeho pisknośeji hwděći. Wśches hwoje
naboźne pśewy je tydźeji wot tydźenja lud, kiz je lubowafche a
žadafche, natwójaf. Wone ezim bóle k wutrobie rěča, dokež hu
f nęźnjeje a poboźnijeje, hwoćećepjazeje a wótrnjeje duiche wuśfste.

A shtóž wón pśiśafche, wjeśeche žaduwu myśł a dobru wuśaf.
Dokleż njeherbfiskeho hłowaf a hady njelubowafche, we wśhech jeho
dźełach herbfiski duch wjeje. Ezamo pśečotłozki, kotrehož je też
w „Zpěwnice radośeji" wulku hylu śhotowil, ho jemu wubiernje
derje porodźicim. Jeho hatru hyluchacim na radośitny jynk
śhóhłowani, hđoż nęđje herbfiski wóćezny jubilej hwoćejeche,
wona pak jemu też pśchi wacach w śhróžonych hłowach falkinča.
Nętko je jemu hwoćeż do barfy wđojawlja a jemu trawu wotpřaja.

Zdobnje je herbfiskim ludom wo luteho pśewarja žanjenty;
njech nam nělotre hłowaf wo jeho dźeławoćeji potaža, w ezim
mofłi jeho sežehowaež. Póhładajmy najpřeđy na śhotowjenje
łopjena „Bomhaj Bóh". Daež truje bě jeno hoburedaktor, je
wola wśtku starośeż wo jeho wufhadjenje ham męł. Jeno pśeđo-
wanje a nělotre malicześeje dośtawafche, wścho druhe ham
přafafche, pśečelohowafche, pėhucifche. To ho pak jemu nje-
wojndži, njeby też drubdy hwdite męł, pak f wobjedru, pak spaež
hiez. Dyrbjełeche ślónčnje hiełeche eziječezteke jynłki porjedzež,
dha ho to f tak wótrym wóćezim ja, ho wo łopjen wjeśeje žadny
śejo njawośta. Nnjeje i też hamci hwdru je też nowocizifchež
biblije a pśewafskifch pśečelohowaf. Tak hwdedimlinny
bēłeche wón we wśhēm. Dopotas fa to je też jeho wjadowanje
maczizęneje knihowunje. Rewizija, do juttrow w maczizę-
nym donje fa porjadom hłedźizy, by ho pśeđe go na jastup do njeje
wjeśełta, pśečotłozki tu bě wóćež, shtó porjadu męł a rufca ja-
móžetej. Sđođy hłód a kucit na pśócht ezim, tyhazy knihow
w kniherzach do wjadow a po wopřehicęzi sełtajane faž wozazy
pśchi paradže, to bě wopravdže rjany napóślad.

Jako bēłeche Fiedler hiełeche we hlyžbje, wuczeńske herbfiskij
seminarijow w maczertnej rěči ciztač, pñeś, pñečotłozek, pñečed-
nośeč a wuczež. S tym je ho f dohom jeho žahjenjeje ja
herbfiski lud a herbfisku rěč na mnohich wuczeńcow pñečnjełta,
ate pak też eji, fottiz hu w njeje jaśo wofkufnyli, njemóž přez,
io je jini fajtójnimo w herbfiej škuli polóžil.

Shtóž je nęđny w Rozgowowch koncertach hōbu pśewaf, je
jeho rozwuczeńwaež hlyžaf, pñečotłoz hndźbne pñichoty koncerta
bē jemu dowierjenu. S nim wjeśeche wulku pđžu. Nęđeche hēbi
dolež pśewarjenu a pśewafowu nahromadzil, wuczeńske najpřeđy
herbfiski ciztač, a potom by je wśheje jeźekpnośežni męhazy dośho
hłowu wuwuczońwaf, doniz njeby Rozor hłowu koncert pñehowaež
pñichof. Wo tutych koncertach wón pñeche, ho hu byle „riane,
wofschewnjaze žorfo, i kotrehož ho bohate žohnowanje wufiwafche
na hōna najdecho lubowafcheho „Seerbowafstwa". Jeno jene žohno-
wanje a i dohom plod Fiedlerowej lubośeje f herbfiskemu pśewej
budž napomnjene: T o w e r f c h y u S p e w n i k. Tón je w seče
1878 j wulkei wnitjońečju sełtajaf a nam je hłedowazymni hłowami
pñečepodaf: „Wmi tónle pśewnik i tei lubośeji, f kotrež
jón śhotowid", dwóhi herbfiski ludo! Wmi jón k hwojnyim fa-
wjeśkełenju a wofschewjenju, f woźwjencju hwojeje soboty a
wotafchwojeje; wón eji po tełeče a hłowach jeno dobre pśewy
podawa."

Tak je ho Fiedlerowe žwojenje ninyfo w lubośeji f jeho
herbfiskemu narodje a w pđzy ja jeho duchowne šofje. Seerbfiski
lud lute lubośeje a pđzu wjeśe njefabidže a jenu ja wobej
ezim dżakowufidži wotawje, dokleż je njebózi Szóźnikowe hłowu
rež hēbi pñajene byč daf: „Darwo seje dośtali, dar mo d a =
w a j e ž e!"

Fiedler bēłeche hōjon dlechi czož eśjefo eśepjazy. Dwaj
dniej poźdźijcho, haež bē ho w Wóžim wotkafanju Szóźnikowej
hndže perucif, bu djeđ do Wóžejo pñečafže jako duścha domoj
wotwofana. Jeho czełfo hny blizich hōbota na Łuchof pñe-
wóđželi, hđež nętk we hwojbnym pñečebnićečju pñchi hwojnjaj

mandželstinaj wotpoćzaje. Z tym je šo jemu jeho přenja fektučka na czołe tuteho korpjena dopielnita:

Šweli špěwał, piśnie džěłat,
Strawja cze
Šwiđobnu statok, a twój hujatok
Eradny je.

W žarowanfej hujatowčownjezi domach f. duchowny Oeber jeniežkeho hyna a dwě dšowzy kaž družich přicheczelow scurje- teho na to potajowanajce, jo je přiched nim žiwjenje wobfamtujenje, kiz je w škuli a domach přosa byto, jo kotrejž je šo něll dohko požadany pokoj přichobilžil. Za nim f. farar Rada w njenje přichedhujitwa a wubjerka Maczizy Šserbfskeje jeho dohko- lětnu přozu a hwořu wuśběhny, i kotrejž je wožebje jako knižow- nik towarštnu hujit, a jemu w hewbfskej rěči džakzylje ho Šserbowitwa ja w ichy wo woporniwkej luboćjezi d- ōnjanje dšęto wuprajfe.

Tak wotpoćzuj nětło w měrje a wěcne hwořto šo Čzi hwoć!

J. K.

Oberlin.

Šeho žiwjenje a skutkowanje w Kamjenjodole.

Je wichelatiš džortow wućeřak

† Jan Bartok.

(Wostročowanje.)

Přich wšchitkch Oberlinowych wotposladach a porjedženjach wopjyerafše jeho je hwoćej radu jeho dohry a wjele šhownej přiche- cel Štuber, i kotrejž wón popohbi a šliwowanym šteješce, a ko- tnyž šo, kaž šo ida, přichezo trowu boješce, jo wobł Oberlin přich hwoćej staroćjezi ja šwontkowne šbože hwoćej wořady jeje duchowne šbože hradž tola trowu šafomdžiezi. To widožny je šežešowazeho jeho lišta:

Wój luby přicheczelo!

... „Najšpěcha rada, kotruž móžu Banu dać, je, nje- pofrednje ja duchowne šbože hwoćeho šradka šo starać. Wy nje- hmoćeš jich přichytnjenje pohonyć, to cšagne bytace, přichotož jemu šo šu šchećeženje, dha budža hami wor ho tež džěławišchi, wšom- nišchi a wobhladawišchi. Njechmoćeš žane wor wobcej přichidac, ani jo šu přišowuśodźerje, ani jo šu njewołnižny małona. Šdžž džejch jim wjele přichedpřiac, abo hebi wor nič žadać, jo dnybja wšchitko runje tak a niz hnuak cšinitč hać džejch to mēć; — ptytajch jich f tenru abo f tanucnu narěćeć, dha šo jim jenož wobczęžneho cšinišch a rubišch hebi jich dawěrn. Šdy by jim žyle po jich šlowje heć dal a jenož f luboćju a f dowěrjenom na jich džichach džěłok, dha hradž by wuśobowuwišcho skutkowat. To je to, šdžtož hyn w Kamjenjnym Dole a f wjeřšcha halle potom ja dobre špójnat, dha bęch tón hamy hžjo wuprićešil. Ja wob- žaruju na přichidok, jo hyn jim cšasto přichęžny jich woli f nęče- žaru namohł. Wych-li hićeće tam był, dha bych wšchemu heć dal: žyřke wuhla tak hujčena woru hbaćeć, hać by chyla; šchla mohla napohlad mēć, kalfiž by chyla, šo wo, jo jenož šwontkow- nje, nastupajo ptaćenje atd.; wor ratařichk węzow nočyhl jim žyle ničo prajieć; na wšchem jich wajužny chyl wutrowne wje- šele wopofajac a tak hebi jich wuwićhittowne dowěrjenje dohčęž ptać, tak šo by šo hyn nade mni ničo špodžiwne a napřhe- cšiwne nješdalo, a jo bychu nje ja wuęžinjeneho Kamjenjnodol- cšana džerčęž dnybjełi. A w tajkim dowěrjenju chyl ja wšchitke mozy na rowučenju mšodnych a na wobroczenje štarých naložieć a jich wutrowy njeopofrednje a hamoluzy ptać. Wš by šo ja šwytke štarak. Ruša tnyž ludž tak bęryš dočęř, něštož šęřche ptać, a šdžtož hami nanałaju, šdžtož hebi hami požadać pōcz-

njeja, to je jim wjažy, hać wobli jim wšchitzy Štrahburčenjo do hromady radžieć.

Ja drje Wajše projekty do cšista nješacšifstiju (wjele f nič bu jich je špodžiwny šbožom a polępšchom wuwjechęžech), ale ja šo wuhawam, šo šo mi da, šo hyn hami přhećawa na škonomiku štroum podnył a chęł jo přichidowje bóle wo to jemu miše pōzowac. Šdžtož pak dnybjał šo wo šwontkownyh węzoh žano dać a cšinitč a šdžtož dnybjełi hebi Kamjenjnodolčenjo hami požadać, abo šdžtož dnybjał šo bjeje wšcheho pračęhja hynom štać, to wnoženy žerje šafomdžieć, jenož njemēćeje ničo tajke žerje ja hlownu węž.“

Šač bę Štuberowa boješę, jo wobł Oberlin hradž duchowne šbože hwoćej wořady šafomdžieć, mřina abo njerębua, nječamny přhećptać, a tež nuz jo pračheć, hać je jemu Oberlin wo wšchem prawo dal abo niz, pōdžijcho pak bęžnyž jo přhego bóle přhe- hwoćęć, jo jo wón pty wšęž hwoćej staroćjezi ja šwontkowne wuśběhujenje hwoćej wořady woprawdžę jenož jeje duchowne šbože přiched wočomaj mēł, derje wjeđo, jo pty taiše šwontkowne šaujerjedženjezi, kalfiž ja w Kamjenjnym Dole knje- žęche, wera, luboć; a nadžja derje tnyž njemōćešche.

Šak pa je wón to a taune Štuberowe šponujenje derje wobfęžbowat, budžemy hynom wjeđeć, hdyž něll wor jeho šarowje wo wuśběhujenje ratařtwa rěčim.

Šoć wčdn hebi jeho wořadny runjež hžjo wjele jeho přhe- dewajczow lubieć dali a hać tež jeho radu rady wobfęžbowacny, dha wopofajowachn tola wušte nješpōdabanje a šofkočiwowęž, hdyž chęyiche jich w ratařichk węzoh powućeć; přchotož woni hebi wuhladu, jo wo tnyh węzoh hami tola wjele wjazy wjeđja a rohuju, hać jich duchowny, kiz bę, přchę hać bę do Kamjen- jodola přichidok, přhego jenož w mēćeje budil.

Šcho dla wobfamtuj wón w tutym nastupanju něšto wujshow jich wwoć; wobčęćeć. A jeho šarje hujčęchęđtaj dwe jahrodčę, přchę kotrejž šhawnu šchećęka džęšche. Tandy chęyiche wón najpřichy potafac, šak šo dohry šad napřahowacę hody. Wón wryšche tam teho dla je hwoim hęwřenym a rořomnym wotročęžom šohę abo dwaj hluboć šilojie jany a nařadža do nich dobre řadowne šchomnik, kotrejž bę hebi přchitč; dal, a to jabłozim, řadowim, řlowęžim, řichęřenje a worychjenim, řozde na tajke mēřno, hdyč wjedzešche, jo wrdže jim najšpěje tnyž. Šdyž šo jemu přerčę w jency jamje dobra doć; abo prawa wjeđajche, dha natarowachtož přichidowuřdn do njerje. Wōdžijcho šalozi tam wultu řchomowuju, w kotrejž i pōczęw mlode řchomnik přahowa- šche a f řekow hromadny nauwočene řchęžęyiche. Wšchitke jeho řchomny a řchomnik wroczędn mšōwne a pōczędu řęčęř a pšoby njęšę. Šdyž nětło řudjo přchę jeho řahrowu řhōdžacu, dha nje- mōćešche šo to je řacšinjenumaj wočomaj štać, woni wuđacu, šak řjenje tam te řchomnik wroczędu a hžjo wor přewid plodow dořta tón a tanny něšto woptacę. Šwo špodžiwajzy pōczędu šo Oberlina pračheć, šak f mōžjo, šo mōže w tak hujčęnyh řraju tak dohry řad narowęć? Oberlin řkōzi po řhwoim wajuřny přich bōžje řkadowęć něšto powućežne řapřęč; najpředny jich řęžšlōwmož; na teho, „kotręž cšini, šo řenja pšoby njęć, a kotrejž lęto se hwoćej dohrowčiwowęzi řčowuće;“ potom rowućež wōn jich dale, šak maja hebi řchomny hbaćęž, jeli šo chęđja, jo by luby Wš by jich přozu runje tež tak pōžyňowat.

(Přchidownje dale.)

Bomhaj Bóh!

Sy-li spēwal,
Pilnje džélat,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócnj
Napoj mócnj
Lubosć ma;
Bóh pak swérny
Prez spar mérnj
Čerstwosć da.

Njeh ty spēwaš,
Swérnje džélaš
Wšédny dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wolpočń ty.

Z njebjes mana
Njeh ćí khmana
Žiwnoś je;
Žiwa woda,
Kíž Bóh pada,
Wokřew će! F.

Šerbske njedželske lopjeno.

Wubawa ho kóžbu hobotu w Smolerjez knižničičkeječni w Budyšinje a je tam ša šchwórtlětnu pšchedpřatu 40 wj. dostać

Šwjata Trojiza.

4. Měj. 6, 22 27.

Schtóž hu nam našde róčne cžajny njewile, tu lubojeć teho Wótzja, kiz je nam hwojeho jeničefeho narodžefeho Šajna wobradžij f hodam, tu lubojeć teho Šajna, kiz je fa naš šchof do hnjercze a je f jutram ho nam pokajaf w hwojeje dabyczejšefej mwoj tež nad hnjerczju, to štufkowanje hwojateho Duchja, kiz po hwojatkownej powjeseji cže tež w naš bydlieč, to wšđo kłiezi hišcže ras hronadže na hwojedženju hwojateje Trojizy. W našich zwřiwuńfich hwojedženjach kłupi tutón hwojedžen wówečo pšched tyni druhimi, niz napokłed teho dla, dofelz je jich wjele, kiz cžedže Boha wopšchijez je hwojizm rojomom, a dofelz tutón jich rojom ničo njewě šapoczejš Trojizju. A tola nam taf wjele, šđtož my widžim, reči wo tym, kaf hłaby je šfóncznje naša rojom porinj tomu, šđtož wot Boha wukšadže. My widžimj to žiwjenje, a hišcže ničtón njeje wobli šjawije prajieč, šđto žiwjenje po prawom je! My widžimj, kaf hłónizjo kóžbu džej šfšadže a ho hřowa, kaf mežacž a hwojny majestetizju po hwojizm pueču hřodža hřjo pšched te šfrowipuntj; hřje je ta móž, kotraž je taf wječež? Hřjo tu my widžimj, kaf je naš rojom hwojafany na wěste njeje. A hřwž my cžezny šapšchijez a wopšchijez našeho Boha, dža to njewoženju je našim rojomom, ale jenož se wěru. Schtóž w tafje wěje je šapšchimnyl tuteho Boha, šđtož wě, so tuteje hwojateje Trojizy žyle štufkowanje dže na to wmoženje teho cžlowječa, temu budže hwojedžen hwojateje Trojizy džej teho džata a f wutrowu a f rjom budže wón spēnacž: „Šwjatny, hwojaty, hwojaty je tón Knjež Žebaoth, wšđitke křaje hu jeho cžjeje potne“, temu budže ho pšchedo bóle wotewrječ ta hřubolójč bójfeho

hwoječa, kotraž wšchaf na wšchelate wašchje cže nad nami štufkowanč.

Wě wójnje a pšched wójnju je Wóh cžyl hwoj lud šajho wówečo wječež f hěbi a f wěje. Tu móž tach wšchelatech pšchibowow, kotraž będu cžlowječoj hěj wutrowili, je wón kniežomnu šejnif. A někotry je wutnyl, šajho hwojeje wówečj pošłěhnyč f hřom, wot kotřechž nam pomoz pšchidže. A my hmy drje hafle wo tutym cžejim cžajnu prawje wutnyli rojnymieč, šđto ma to na hěbi, šđtož w našim hřowje je prajene: „Tón Knjež požohnij tebe a šwaruj tebe.“ Haj, Wóžeje w nječpšchach, žohnij ty naš a naš lud, to bu wójnikfa modlitwa wulkeho džela našeho lnda. Wóh bęše naš w cžaju měra bohacze žohnowaf, a wulki džel našeho lnda bęše pšchecžjwo temu hřepu. Něčf tu tutym cžejim cžajnu, hřdej tež ta wulka móž našich njepšchecžefow ničo njewamóže, něčf je taf někotry, kiz f namj pójnaje: „Tón Knjež je blišfo pola naš, wón hwojich derje šnaje.“ A tuteho Boha, kotřechž žohnowanje my wšchizju šacžuwamy, kaf wón fa cže to fa dwoč dawa, šđtož my trjebamy, kiz tež něšto šajho wotafch dawa wufč wěčnemnu hřebječ, teho my pšohymj, so by naš wobarnowaf bohacze. Wafmista spēwa: „Tón Knjež šwaruj twoj dušnu.“ To je wšchaf to najwajnišje, a hřwž wówečeje něšto, nem taf rojnimlwe, njefšcžomne šfřitwy wo šefište žiwjenje ho pšched Boha pšchiznje, dža tola tež njechamy šabęječ, f tajim pšřitwam pšchiznjaječ: „Ale twaja wola ho šřań.“ Ale hřobte hřěntny jeho pšohęječ wo štufkowne wobarnowanje teje duške, so by wona njefawitlita a kónj njebraf. A wo to cžentny a hřěntny po Wóžim hřowje pšohęječ jafu šube džęej hwojecho lndeho nana. A cžim bóle my widžimj to hujerštwu, nu šfódej a to njepšchecžefštwu tu na jeni, cžim nalčeznjajo kłieč našcha

próštwa: Bożojmij ty naś, Kńieże a swarimij naś ja czaś a węczo-
noś.

Kńaż je Bóg po brześchnym padże pšched swojuj sabrodii Eden
stajit teho jandšela ja wajchtařa, a je i tym wuprejil swoje
dźeljenje wo brześneho cšwójeta, kaź je wón swoje wobliczo po-
tajil pšched swojim iŝraelskim ludom dla jich wutrobowowterboŝeje
a wotpada, tať dyrbjal wón ho wo wotwobroczec teź wot naś. A my
wěny, a njehajny ženje na to ŝabę: Tajke dźeljenje Boga wot
naś to rekła ja naś: Wěćno kńiežec, ŝatamanšiwu. A tutón
ŝtrach budze wot naś rořatu, hdnų ho jaś wotwoczimij k Bóhu,
hdnų njewořtanjenju w cšmójelcu brěchow, ale ŝrejimij ŝašo w tym
šwětle, kotřez Bóhu ho ŝpodoba. A hdnų my teź hani tu niečo
njedokojimny, dha je nam tola tu daty Jeřuju Křtyřtuř, w to-
rřnyj je to wumnoženje i brěcha, a je řuda, řiz je dokojal, ŝo Bóg
swoje wobliczo nam ŝašo pšchimowbrozja. A to wón cšini nad na-
mi i luteje hnadų. Ale dha teź potom njehybimij wobaracz tajŝej
hnadų, ale dbyřimij wotpořezij rořdu nařnu diachowu hordojec
a i tym žlowitwa ho wupřiac: „Wožo, budų mi brěřnikitej
hnadų.“ Dha poť potom ho teź nad nami řewi to šwětlo teje
hnadų bohacze. Tať cšemy Jeřonu Křtyřta raby horje wjać, ŝo
bychany wěćeje byli w nim, ŝo řny i hnadų řbžim řejimjeni. Dha
poť potom teź nad nami wěćeje ho dowjelni Křtyřtuřowe řubje-
nje, kotřez w řwjatkowim dšimom tu přeni raš dowjeljenje.

My wěny, kať bē nařej czaś řabų, řaři řobahų dar je tón
mēr. A hdnų my nřt dšei a bše prořymij wo tutón mēr, dha
my tola wěny, kať wjele muniřoi je nam tón deřni mēr, wo
tón mēr teje duřke řa czaś a ja węczońeć. To je tón mēr, pod
kotřez budze řbžim njedšelu ŝajena ta wěrjaga wořada, hdnų ić
řkńizij: „Tón Kńieź pořbšni swoje wobliczo na tebe a řať tebi
řwój mēr.“ Derje nam, hdnų teź my w řařim mērje řteřim, dha
my ře wyřbojmij teho njeměra řwěta, teź niz njeměra wum-
nřceja, ale w dokojanjec wječotoleři cšhijemij teź my řunu řwój
pueć, dořek wěny, ŝo tam cšala na naś to najřerjeřke řohnuwije
w řanym węczym řwjenju. Š temu pomřoj nam, ty wuřewy
řwjalena řwjata Trojiza. Šanjić.

W.

Na řwjatu Trojizu.

Řan 3, 1—15.

Šbų: Nřt wječelće ho řheřejenjo.

Č Wožo, řwjata Trojiza,
Šchó wuřłdžecje cše može!
Ty njewořđjena jednota,
Gže rořom nam řacų njemže;
A jandšelo řej pšchřubju
Te woblicze pšched řařnoweřu
A twojim węczym řwětom.

We cšmnej nozų řny ho ja,
Wbój Wožo, ř tebi podat,
Šso ř tebi duřka řbħnyřa,
Šzej wotřewjenje řadal,
Na wowej wulkej ludořki,
Č Jeřu, řwěřlo w řařnoweřki,
Řřehes twoje dšiwne ran.

Bo mojim cšmym narodži
Wuđ řubjeny byř węcnie;
Ty i njehčejam nje wuřwoli,
Šymu i nowa narodžem,
Řřehes wodu a pšeh Duřho nje
A teť řbžnoweři nam pšchřubjeđe,
Šym i řbžim wuřwoleny.

Šřieć i njebju nieřt njemže,
Řacų tón, řiz i njebja pšchřubje;
To řny ty, Jeřu! Řřehes tebe
Šso řwenje i njebju dořeđe;
Řař i horja cšhijelca ja řobu,
Šo ř njebju dšemy řa tobi,
Dřeđ mamų duřchow řbžnoweř.

Kńaż Wbójřak hoda w puřejimje
Ře wuřwřiti pšeh řloweř;
Tať teź nařej Šbžim na dřenje
Ře cšerbit ja naś boloeř;
Šchřoz dšerzi ho ř tom' Jeřnřceřu
Tón pšchřubjeć k węczym' wječlu
Bo řemitej řubjenoeři.

Ja řbžnoweř twuju pořnořej ma,
Šchřo řatamacų nje može!
Wje dšerzi řwjata Trojiza,
Čo njepam ja niřeje:
Bóg Wbćeje, Šymu, Duřho, řa;
A teť řbžnoweři nam pořařaj
Řřitřezne twoje řlówjo

Ja řbžnoweř twuju pořnořej ma,
A Řeřuhowa řnada,
Tón řwjata Duř mój trořřat je,
Wje pšched njehbožem řřwowa,
Řacų řunu pšehow jandšelan
Čo řwajate, řwajate řařpěwam
Řřched Bžim węczym řwětom.

VIII.

Lutherowe puřezowanje do Řoma.

W pšbnej najřmje řeta 1508 dšeču jedny dšej iřjo řawřchř-
nowi mniřhojo po dřenwjanim mořeh pšehes Wobjo do řeřta
Řitenberga. Š nařladneho, w lubořnej a pšbnej řrajnje řeřa-
tokeř řwajatu, pšchřez Řitenberg bē porunjo Řerurtej řludě,
njetařladne řeřto i řiřimni a dřenwjanim řheřřani, řarej wřnu
pšobowniřke řacų řmętu. Teź na woařenje i jeje řekimij, pšto-
wimni řonami řeřa řeřet řolu, wřbžachu, ŝo do řaneho řwjalobneho
řraja pšchřišřli njebju. Do řkńičta, řiz řhřeře dšowarjenju njebē,
ho wodařim. Woni bēchu wot D. je Štaupit řem wowařani, řo
řydu na uniwěrře, wot řařkeho řhurnjeřka Ředřida Řudřeho
řoloženeje, kolegiej abo wedomojecje cštali. Šedym i nič řeřke
nařaj magister Mareřin Luther.

W tym řamřim cšahu bē wowařenje w nřmřich řawřchř-
nowych řkńičtrach najřato. Řeřtore bēchu ho řjednořke a ho
řad obřerwantow njewowachu, dořek ho řrucze po uniwěrřich
pšchřepřimach řadjeřacu; w dřenų řkńičtrach bēchu mniřhoje
řwobowniřke, to řeta, niz hřes porořa řwii. Štaupit bē wot
řamřa dowolnoeř dořak, ŝo řme řed řkńičtr reformowacz a
i přerřřimni řjednořez; ale temu ho obřerwantoj pšchřejimjachu.
Dokelž Štaupit swoje wotpořladanje njebwpi, męřejme ho řam-
řowa dowolnoeř řašo wřećez. A temu ho řolandřki, řunje we
Řitenbergu pšchřewwaj priore D. Řan i Řeřelca do Řoma
wotpořka, a Luther bē řemu ja pšehowberja pšchřubny.

Š tymle nadawom Štaupit Lutherej řwaju pšchřezelnoeř
wowařala a jeho cšejelce. Š dořem řwřeře řemu i řakotim
puřezowanjom i jeho řhukřeho řamřjenja wuřwohacz. Luther bē

bożowny, pchetoż pokoj duiſche, kotryż w kłóſchtrze namafat njebe, wpiſheje hebi f modlitwami a wotpuſtami w Romje dobucę. Rom ſcheczeżjanam za ſłowne a ſwojate meſto płaczełſche, ſaż nędźdy Zezafalem Szraelitani, a ſaż ju ſcheczeżjienjo hacę do dzeńſpniſcheho omja po tym żebełi, ſo juntródę w tym meſeje modlicę, hdęje je Boży hyn ja naſ wumreje, taſ je woſebite piſcheje katholicom byto, w Romje, hdęje buichaj Bętr a Pawof ewangelija dla wotprawienaj, ſaſkuzę piſchęd Boſom ptać.

W oktobrze 1511 ho Jan f Mechelni a Luther na pucę pōſchaj. Mniſchjo hmeđſchaju jeno po dwu pucęowacę. To be jich prawidło po Marku 6, 7, hdęje reka: „Jeſuſ ſawofa tych dwanacęch a wopōſta jich dweju a dweju.“ Niż porno hebi, ale ſa hōbu hōbrotliwy dņę a dņę hōbrotajo daloſi pucę pōſchaj. Dofelż ani pjenjeſta na pucę doſtaſoj njebeſchaj, jaſtu wiſchaj do kłóſchtra, hdęjeſkuli jabyu nabeđnjeſchaj; tōn jeju potom f hoſpodu a f woſchewienjom dale ſaſtara. Wōſno, ſo ſtaj pucę do Italfteje piſches Schwizu wuſwolitoj. Hacęrinje je Schwiza je ſwojimi wyſchickimi piſches wōczelo doſabazymni horami, hmeđowymi wjeſchickimi, padazymni wodami, hłubokimi doſami a mēdōnymi kuſami rjany kraj, dha Luther tola nihdęe ſłowca wo jeſo kraſnojeji njeſpomni. Jeho mōſhe beču mjenje na to ſtoje, ſchtoż ho wočezomaj ſpōdoba, hacę wjele bōle na to, ſchtoż jeju w Romje wočęſtuje. Zeno to je naimpniſ, ho ſu tam dobre pucęje a na kuſach krzyw, a jo ho tam lud i prozu žiwi, dofelż połow nima. Wōđim, jo ma Luther mniſchjo duſha a burkełe woči.

Mly piſchekotymōſchaj piſchindęe dele do ſkōncznejje lombardiſkeje raniiny. Wo njeji wōn praji: „To je płaſny, dobru a liuboju kraji, dwaſceji mil ſcheroſi; hrijedza piſches wjōn Bo beži, rjana, ſchērofa woda.“ Tu nabeđſhe ſiebhōweje lęby i woliowjani, bamo je ſtały wuročezeni, kiſ jeho na ſłowo i 81. pialma wopomnija: „S mjedom ſe ſtały chzu kiſ naſchewjeć.“ Też wulke winowe jaboty hyn wōbzaf, poruſujo nim ju wulhe ſađ dorniceſlowe; tam dyrcha teſ wulke brēkiſi rojeſ. Žitronowe ſchtomu waju piſches žyle lēto pldny, hižo je ſelene ličje piſchotowane, hdyž wožoktinnje pada.“

Dobrej krajnaje wotpowēdachu bohate kłóſchtry. Wo jennu we powjedacę, ſo ma lētnje 36000 duſatow doſchodno. „Tu je ſchobowanie jochei bliđe; na hōjeiny ho 12000 duſatow nołoza, 12000 na twarjenje a tjeſji dęel ja konent a bratrow. W tymle kłóſchtrze hyn był a ſu mje je wſchej czeſeju wochewili a dzer-ſel.“ Mniſki mniſch wſchaf taſtje kraſnojeje wučenju njebe.

Tola teſ njechody ho na pucęowanju njełminyſchaj. „Mi a mojemu bratrej nōny powētr ſchēfōdōſi, jato do Italfteje czełnikowoj a raſ pōſchaj wotewerjenju wōtne twjerdeje ſpadnoj. Jato wotucęchmōj, beſchetej naju ſłowje polnej dyma, žyle czeſkej a njelepej, ſo wōbzachmōj tōn dęei jeno milu bič, taſ naju lačnōweje ſpōtowaſeje, a wino njemōzachmōj ani wōbzęje ani cęuſe, žedachmōj hebi piſchego wodu, ſchtoż je tola morjaze. Wo tađe noſchego hoſpōdarja wochewidmōj ho f dwēamaj granatowymaj jabłukomaj, i cęimż namaj Wōſj žiwjenje iſerjaja.“

Safo beſchaj mniſchaj teſ wulke ſławne meſto Milano wopu-ntoſoj a lombardiſku raniinu a f porōbnju lezaze horiſto Arentinu piſchekotčioj, piſchindęeſchaj do meſta Florenzja. W tymle rjanu, we teſęjajam bole reſi Arno lezajam meſeje wopravdoſe ſkwalby hōdne naprawu namafaiſchaj, a to w ſchorwini. Luther powjeda: „ſchorownja je rjenje warijana, dobra jęđ a piče, ma pilnyh ſchōwōnikow a wučenęch ſkzarow, toſa a draſny hyn cęiſte, hdyda rjenje wuppiſchene. ſchoreho piſchinjeſuſi hnydom w piſchotow-wojeji notara wuſkſeſaju, kotryž draſny japiſche; draſta ho ſhowa a ſchoreho beču hynju wobleku a do rjenje piſchotowaneho toſa i cęiſtymi plachami połoza. Wōrny doſtanje dweju ſkzarow, a ſkuzōmnizy jemu jęđ a napoj w cęiſtych ſchleſeſach piſchinjeju.

Teſ žōniſe tu ſchoręch wothładaja. Taſ hyn ja to w Florenzju widaſ, to ſchpatale tał dobruje iſerjajdu.“

Wo hōdomniđełſkim pucęowanju ho tōny novembra f Romej piſchibliſchēchaj. Wōrku Marino dozwōwiſch meſto piſchęd hōbu wuhladajchaj. Wobraz meſta njewuſabliwy jačęiſchęž na Wutgera ſejimi. „Jafo jo pēniſ raſ wuhladach, padęęe na jennu, poſchē-nych mojej ruzy, poſchizowach ho a jawofach: Wudę mi ſtrōwjeny, ty hōwaty Romo, tiſ hōręe hōwaty piſchę martarowj kmei!“

Sabyte beču wōczelo doſal njehene wōbzęnojeje pucę-owanja, jato nēto f hōrki ſtupajo ho f meſchēzanjim wrotam bli-ſchē. J. K.

(Wiſchidowuje dale.)

Oberlin.

Jeho žiwjenje a ſtutowanie w Kamjenjodole.

je wiſchelaſch žōrow wučenępak

+ Jan Barto.

(Pōwcazowanje.)

Jato beſche ho nēto wjazy wochilenia f hađzenju hōdowęch ſchtomow namafato, ſhromadżowanje wōn tał hutto, hacę beſche ſkwiſta, młodżenow wofoto ho, kotrych beſche hižo piſches ſwoje ſchulſke a pacęriſke roſchowczowanie bōle na ho ſchahnył, jo nōzachu na ſwojim dęele w ſchtomowim dęel bracę a nauwci jich iſchēpiwjeć a poſadza i niini kruch ſwojice lečōmnojeje, kiſ ho ani f poſej ani ſkuzy njehōdęeſche, taſ jo wōſchite ſchtomki po doſhō-ſeji, pēki a na ſožu w ruych wryſach jedyni, jato ſo be hōwōj lōſch hōdadę.

Tym utōdny hōłzam cęzinjecho to tał wjele wjeleſa, jo hebi bōrny je wſchēch bōrow dęwje ſchtomiki w hromadu wochadhu a domu hađžadhu a jedny piſche mōz druſchelo iſchēpiwchju a porje-đžadhu. „A tał wjeleſeſche ho Oberlin na tym!“ „Hdyž wy,“ dęeſche wōn cęaſto, „jenuj jeničſtu jabuczimjo ako ſručōwiniu wō-ſchēpiwjeć a na piſchōdne meſtmo hađžieje, dha wōſtanje wona ja wjazy hacę jedny narod luba pſcheczełniza wōſchego donu a ſta wachęch potōmnych budęa ho na jennych plobach wochewerjeć a f dſawatowjeju na wach ſpominać.“ Jafo wōđžijo Oberlinowc ſchtomu pſchego bohatiſch njejeſ pōczadhu, tał jo wōzjeche wōn wſchittim ſwojim wōchadym nēchto malo f woptacęjo hōbu-đęelje, ach kał mjerſaſche ho tehdom nēkotręžniſi, hdyž jemu Oberlinowcy hał tałubojnje wōnjeche a hiſchęe wjele lępeje ſchōdęeſche, jo njebē teſ hižo hnydom i niini ſchtomu hađęeſ ſa- pōczaf, jo by nēto meſto tych iſchōfſchichnych pſonuchow teſ tał hōdny hał mēl a jęjeſ moſt.

Wjelele na hađzenju ſchtomow by nēto piſchego wjerjeje a wopwiſchſpowniſche, a žyla wofolnoweſ doſta piſchē to žyle binajſchij napoſhad; piſchetoſ pſjedawojje hole hēty hōwaty nēto f pōdōmny ſchōwōmni jabrodami wōbdate, a na meſto pſjedawoiſchij hnybe-nych pſonuchow ſtupichu nētko žyle lęby najſchēchich hōdowęch ſchōwōm wſchelaſch družinow. Poſōžijō jadabiſche hebi Oberlin wot ſōđeho hōda, kotryž cęyſele ſwoji iſchēpiwjeſ hnyb wōbnowiweſ, jo dyrbejeche pſjedaj dwaſ hađowaj ſchtomikaj hađžie. Dęei pak, na kotrymž wōzjadu jemu potom pſenje ploby f tnych ſchōmnikow piſchinjeje, be ſa niid wulzy jara raſoſny dęei.

ſ kał wjele rjenioho, kał wulzy wjele rjenioho by na jemi bylo, hdy by ho to wſchidęe tał meſto, hdy bydu wicidęe hōdowe ſchōwō ſtate, hdęje mōza ſtać, na wſchēch pucędaj na piſchafad.

Nēto wōbrowczim ho f hitam a f polam a hōdadaj, jchto je ho w tutym naſtupanju piſches Oberlina ſtafo.

Kamjenjodolčęenjo beču po prawym tatarjo, ale kaž hižom wēmy, cęi nanaſhubyeniſchaj, kiſ jenož hęć mōga. K Oberlino-

wiel jarje hłuchęjše też tojśto leżomnoścow, a na tutech dźwycę wón pefajacę, śho fultrowanaje rēta. Wón wujwoli hebi wjes tmi lēnini dōtlačerjemi, forzij hwoje dźeżi po pfochcju fęselechu. tuch najrēdlijšich, a dźeńše fmużnje na hwoj fufci. „Na džu hebi dobre futi pšifotowacę.“ dźeńše wón f buran hwojeje wšy, „pšchotęz wone fu dotal tał wjele jafo ničo hōdne.“ Čzi burjo ho fchibalszy hmejadu a mēnjachu mjes kobu: „Wón dže f moloja fto czińić. Najše futi njeńježu binajšdu, hacz fišahu trawu, wo forzij fšot leđom wōdži a farac też žadny žofar na hwoje njeńajcēle!“ Ale kjes farac dašče ho tym lēnim ludžom, forzij hebi futi ja nanajhubijenišje fnajadu a j hłupje wēzi, pmoščju jebu czińienju pšichladowacju, hmejec, tał jara hacz dźwudu. Pōd jebu nawjedowanju wjadu ho na pšichsprawnych mēnimac pšichrowu, jo bu j hwoj kufow, fiž beču j wješčeho dźeła žadac a wagna a tymješčeja, ta bruna woda wōrbęžec wōšla. Jafo bešče ho to ftafo, dašče wón hromady kamjenjow j nič dele fmožec a wo tuch hantych žyc fhibretj abo haczenja wōfota hwojich kufow naklačej, jo hōdju jenu dřejaže hōrjeke wody žauje jchōdu wjagy na nič czińić nje wōšte. Z dźelom dašče wón te kamjenje też do hłubokij dźerow na hwojich pōlnych pučach wōfyc, jo bu hebi pučje f nimi wuporjebčak. To ho tym lēnim Waldbadčjanam hłubječe, a wōni mēnjachu: „Ze puče drje jo nēk lēpiče, ale farac też je wulfu f wjele pjeute na nje wōžij, ale fišahu trawu na hwojich hłach tola pšech to njeje hłōdu fęzińi!“ Tola pał sapočadžu nēforzij, hōžec ho to ložny hōdžęjše, też pomatu kamjenje je hwojich kufow wōmęz a hebi puče j nimi porjebčec. To bē mały sapočadž. Kljes farac wješęleče ho fšrodju na tym a dźešędže dale na hwojich hłach, pōdžęšcho na podobne wōmęnje też na polach. Jafo mējšęše te kamjenje na ftronu a futi a pola wurunane a f kamjentnymi haczenjemi derje wobniji; wōne, dźeńše wón tam a jow f jenemu burci, jo hōwęce dobru pjerićęž trjeba a jo čže hebi tu hant wōt kamjenjow uac czińić. Čzi ludžo pał mējadu f nowa f nim hwoje hmeči jafo f mužom, „fiž dže j kamjenjom dobru pjerićęž czińić.“ a wōb fędžbowacju hebi czińjenje freczel wōt froczeje. Ta wēž pał mējšęše ho tak. Mjes tmi kamjenjemi na Oberlinowych hłach a polach bešče też wēny kamjenj, tał njeńowanju tuff, forzij drje mējšęše fšwontowije kamjentny napohlad, forzij pał Oberlin, jafo dobru mineralog, hnydom ja pjerićęžojtu, hłinojtu a pškočejnu fwojajinu spōjna. Zutoń tuff pšchowobrocęjše wōn duž do dobreje pjerićęše a pmožowajše f nim hwoje fšatofje pola a futi wōšębie tam, hōžęž hewat malo fenne fšaln fcywajše. Jafo bešče hwoje futi też hōwęce j pšchowowcšami f pmožowanju tuch hantych pšchęžahny, wōšby je te fpmjenjom widelcaje tajše trawu a tajšij felow, fiž beču ta najšępša wiza ja fšot. Na to dźeńše na wōšteranje polow. W naučowanju tuch hantych wuščladu hebi kamjenjodoleženjo, jo wo wōbšufšane, pōwleż wjeđžichu, jo beču jich wulgy dźeđojjo f fōrpa pola 60, haj 70 fōrwow bērnow na dom fšowati, mēšto jo jim lēdom pjamaće fōrwow na fōrzu narofęce. Zo wōni pola hubjenje wōdbęłacdu a jo beču jo jich bērnju pomatu a pomatu do czišta wirofšte, na to njeńmęšęče hebi ničto. — Tak je w žiwjenju hufio, ludžo njeprajtu wimu hubjenjowa, fiž jich pōwēdęje, hani me hebi, ale pšęžjo j wōfka hebie, a pōrēđo ho jim teho dla radži, hebi bōrju j njebo wupom-bačę.

(Pšichodnje dale.)

Abērluše na hwojate dny ja fšawna a domjagu nutnoječ.

Na 1. njeđelu po hwoj. Trojizy. Sawodny fh. 279 abo j dźiwanjom na epistolu 138. 835 abo Lutheroj fh. 1. Wēra 11. Słowny fh. 273, 1—4. 7. 284. 288. 569, 1—3. 8. 9. 570. 572.

Tefti Luf. 16, 19—31. Pō hamjenju 140, 18. 284, 3. 356, 10. 485, 9. 495, 5. 512, 6. 523, 3. 525, 13. A došpěwanju 22. 7. 8. 14. 15. 275, 6—8. 413, 6—10. 15. 570, 5. 10. 11. abo Lutheroj fh. 130. — Wo mēr 405, 1.

Na 2. njeđelu po hwoj. Trojizy. Sawodny fh. 287 abo j dźiwanjom na epistolu 329 abo Lutheroj fh. 156. Wēra 825. Słowny fh. 189. 192. 266. 269. 288. 425, 1—5. 623. Tefti Luf. 14, 16—24. Pō hamjenju 4, 2. 26, 10. 292, 9. 400, 2. 567, 6. A došpěwanju 427, 1. 2. 5. 696, 1. 2. 6. 842. — Wo mēr 405, 1.

Na 3. njeđ. po hwoj. Trojizy. Sawodny fh. 437, 1—5. abo j dźiwo. na epistolu 305, 1—4. 7. abo na pšchepodacę Augsburgške wēranuščacja 679, 1—4. 8. abo Lutheroj fh. 454. Wēra 11. Słowny fh. 188. 235, 1—5. 8. 721. Tefti Luf. 15, 1—10. Pō hamjenju 4, 3. 26, 7. 127, 2. 190, 2. 222, 13. 270, 2. A došpěwanju 537, 1—3. 5. 538, 1—3. 6. 654, 3—5. — Wo mēr 405, 1.

Na 4. njeđ. po hwoj. Trojizy. Sawodny fh. 641, (po hłōžu 108) abo j dźiwanjom na epistolu 302 abo Lutheroj fh. 146. Wēra 823. Słowny fh. 327. 736. 737. Tefti Luf. 6, 36—42. Pō hamjenju 97, 7. 132, 6. 242, 3. 290, 3. 312, 6. 329, 8. 740, 6. A došpěwanju 737, 5—7. abo Lutheroj fh. 130. — Wo mēr 405, 1.

Na 5. njeđ. po hwoj. Trojizy. Sawodny fh. 359, 1—5. abo j dźiwanjom na epistolu 737, 1—3. 6. abo Lutheroj fh. 156. Wēra 824. Słowny fh. 301. 437. 466. 571. Tefti Luf. 5, 1—11. Pō hamjenju 19, 3. 21, 1. 145, 1. 205, 4. 305, 7. 307, 1. 359, 5. 546, 1. 608, 4. 618, 3. 699, 4. A došpěwanju 464, 1. 2. 5. 531, 1. 2. 734. — Wo mēr 405, 1.

Na 6. njeđ. po hwoj. Trojizy. Sawodny fh. 439, 1—3. 7. abo j dźiwanjom na ep. 239, 1—5. abo Lutheroj fh. 165, 1. 5—7. Wēra 825. Słowny fh. 148, 1—3. 10. 150. 255. 428. 429, 1—4. 430. 436. Tefti Mat. 5, 20—26. Pō hamjenju 267, 6. 312, 6. 327, 7. 630, 1. A došpěwanju 215, 7—9. 331. abo Lutheroj fh. 155, 11. 12. — Wo mēr 405, 1.

Na 7. njeđ. po hwoj. Trojizy. Sawodny fh. 532. 542. abo j dźiwo. na ep. 6, 1. 4—6. 453. 458 abo Lutheroj fh. 156. Wēra 855. Słowny fh. 18. 21. 305. 530, 1—8. 605. Tefti Mat. 8, 1—9. Pō hamjenju 3, 5. 318, 5. 321, 3. 426, 7. 441, 4. 576. 19. A došpěwanju 718. — Wo mēr 405, 1.

Na 8. njeđ. po hwoj. Trojizy. Sawodny fh. 457. 599. abo j dźiwo. na ep. 234, 1. 7—9. 314 abo Lutheroj fh. 448. Wēra 12. Słowny fh. 239. 252. 436. Tefti Mat. 7, 15—23. Pō hamjenju 148, 10. 247, 9. 264, 9. 267, 10. 278, 4. 503, 19. 611. 687, 1. A došpěwanju 150, 2. 15. 16. 460, 4. 5. 15. — Wo mēr 405, 1.

Na 9. njeđ. po hwoj. Trojizy. Sawodny fh. 315 abo j dźiwo. na ep. 252. 308. 710, 1—3. 10. abo Lutheroj fh. 146. Wēra 2, 5. Słowny fh. 204. 215. 222. 565. 615. 700. 728. Tefti Luf. 16, 1—9. Pō hamjenju 136, 3. 267, 5. 466, 8. 495, 4. 503, 27. 412, 2. A došpěwanju 132, 2. 7. 509, 1. 4. — Wo mēr 405, 1.

Na 10. njeđ. po hwoj. Trojizy. Sawodny fh. Lutheroj 205. Wēra 203, 6. Słowny fh. 220. 400. 637. 642. 659. Tefti Luf. 19, 41—48. Pō hamjenju 4, 2. 146, 6. 218, 2. 512, 2. 519, 1. 525, 13. A došpěwanju 154, 1. 2. 257, 18—20. 642, 5. 6. 643, 7. 8. — Wo mēr 405, 1.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłal,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócnj
Napoj mócnj
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Prez spar mějny
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwał,
Swěrnje džěłal
Wšědny dnj;
Džěł pak swjaty,
Duši daty,
Woipočń ty.

Z njebjes mana
Njeh čí khmana
Žiwosć je;
Žywa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřěw će!

F.

Šserbske njeđzělske lopjeno.

Mudawa ho kóžbu hobotu w Esmlerjez knihičiškjejetni w Budyšinje a je tam sa ščtwórtičemu pschepstatu 40 wj. dostać

1. njeđzěla wo hwjatej Trojizy.

Luk. 16, 19—31.

Schwěđeń hwjatej Trojizy hmy šajšo hwjećili a s tym přenju poloju zgrhwiného lěta wobfankli. Něłk pschěd nami keži dołhi rym njeđzělow wo hwjatej Trojizy a na jeho kónzu hnjertna njeđzěla. Pšichi spocětku pał je nam pschirumanje wo bohathm mužju a šhudym Lazarušu date. Čěho dla drje to? Čhze naž hnadž wo pschěłušchnosćach bohathch pschěćiwu šhudym rostwóžowac? Tež to by derje móžne a wažne dość byto! Me tuto hwjate scenje ma nam wjazy prajiež; wono čhze, so hčhmy stajnje hwoj wotrytnjeny kónz pschěd wocžomaj měli. Raž pucěwať, kiž wě, hđže čhze, a teho dla hebi prawy pucž wu-šwoli, taf mamy my s wopřěda kónz a pucže hwojeho žiwjenja wjeđžeć. Duž mamy hebi džěňka wospominacž:

Wo tutym žiwjenju je wěćžne žiwjenje.

1. Rač wažne je tuto pójnacže hjo sa nasče žěňke žiwjenje;
2. Šcho žěňk wo tym praji;
3. Rač wo tym pschězo s nowa wěćžni budženy,

1. Sa tym hač něčto do wěćžneho žiwjenja wěri abo niz, je na hwěće žiwu. Šchoťož je sa hšefěćijana wěšte, to šu tež druhy kaž židži, haj homo pohanjo s džěla hjo wěřili abo tola řačuwowali. Šhž ž Indianarjo hwojem semřjetemu jeho fonzja, brnjeje, řěž a picež hodu do roma dawaju, so by měł, řchóž bě jemu tu na semu lube a drohe, dha s tym wupraja, so je jeho duřcha dale žwa. Šhž Čhinejojo hwojem semřjetim přjedom- nizam wopruja, dha wěřja, to šu dale něřal žwi. Taf ho řchřicža Božeho Duřcha tež wo duřchach tny dale řěhli, kiž šu ži- meho Boha řhubili. „My hmy s Božeho rodu (Řap. ř. 17, 28).

Na druhim boku wustupuja čži, kiž s wulkej wěřtoćžu sa wunowšć najnowišćeje wědomojeće wudabaju, so je žiwjenje w druhim hwěće njemóžna wěž, a praja, so čłowjek runje kaž wšcho druže, řchóž ma žiwjenje, njed je řtót abo rostlina, s čžěłnej řmjerežy hwoj kónz namafa. Žuta mudrowež pał wop- prawdže ničo nowého njeje; tuta „nowa wěra“ je tamna „řtara njewěra“, kiž je hwojatiemu pšimu derje řnata. W řkřach mudroweže řteji (na 2. řtronje) piřane:

„Njemudri praja pšichi hebi: řrótte a řubjene je nasče žiwjenje a pschěćiwu čžłowřej řmjereži njeje žane řěřařstwo, a njewěny niřoho, kiž by s hele řažo pschěćiwof. Pšchětož njena- džijžy hmy narobženi, a potom řaidženy, jařo hčhmy niřđže nje- byli. Pójće dha něłk, a wuřiwajmy tny dořčak wěřow, řotřež mamy a wuřiwajmy hwojeje čžěla, dořež my hjičěje mřobžni řny. Řapjelimy ho s tym nailěřřahim winom a se řaľbu a nje- řstobžny nalěťnych řwěřow. Řořchmy wěňny wot mřobdach řožow, přjedř hđžili řwojadnu. řadny wot naž njelutnj řóřčow, so by ho wřchudžom wopokřafalo, hđžež my wjeřeli hmy břli; pschětož my wřřah ničo wjazy wot teho nimamy řhba to.“ Duž njewěra džěňkřiwěcho dnja žane nowe pójnacže njeje! Tež sa řěľuhowy čřob řěchu tajžy, kiž wěćžne žiwjenje přěřaju, to řěchu řaduwjeřžy. Tny čhřwěche řěľuž s tutym pschirumanjom wo bohathm mužju a řhudym Lazaru ponučež.

Dwoji wobras ta widžimy a to na řentym bohathm mužju. řemu ho njeporokřije, so je bohata, ale řo je njewěřžyž. Wo- řařtmo je tež řobnowanje Bože a dar Boži. „Šwěrny muž budže jara pójbnowany“, to řlowo tež wo řěňřřich řubřach pćači. A bohactwo řamo wot řeje niřoho s njeđžěřeho řrale- řtwa njewuřamřnje. Šcho dha je potom wina bohateho, so řon

Knujes jemu jatamanitwo pchijędzj? Wón tola njebë žadny hšitnik, tež níz twerdje, ale dobročędnje wutroby; wón dšę hebi lubiež dawo, jo Lazarus wšednje pšed jeho drjenju leži a šo f drębjętežkani našęęuje, kiz j jeho blada padaje; a wón prošy ja swojich bratro w tamnim hwęće. Čędy drje je jeho hwęć? — Wo nim dale ničę prajene njeje, hač to, jo „šhodęęje wo purpurkef a wot drębeho piata drajeje a męćjeje wo wšednje derje w trępmim nječeln.“ To jeho žule žiwjenje wneštja; a to jeho možno bylo, hdy by tež na węćznwoč myšlil! Wón pak to swojimi pšęž bratrami, kaž šo to tež na tónzu pšętenanja proji, do węćznwoč žiwjenja wěrl njeje; wón je Zaddu-sejfi. Duž bę jeho napowšehda wutrowež to hežo: „Nępmu a pšpmu, pšętež jutje kmu morwi.“ (1. Kor. 15, 32).

Čędy drje je pšči tym woprawdeje šhodnjem a pšofojom byl? Čędy njeje tež jeho dušda drubny, wšęęje w ešđej nozy f hebi pšchjđda a lačna a hłoda po nęžim šępšębeho wsta? A jđto by wo stalo, hdy by tušoh bohaty miz jamojenje a šwoju žrowdwež šhobit a šo tamneni šhudeni a šhereni Lazarus rmal? Njeby wón f njeuobahjónnjom roshorjónim f pšętež jwęjem bratřę hrosl, kiz tam wšednje wo purpurkef drajeje nıaw šhodęęje a šo w trępmim wječeln derje męćjeje? Njeby hnadž, hdy by šo wšda nadšja na to šhwbta, jo ja šęžo wotšhoril a wutrowejem byl, wsta na šo šloži a titenu hubejeniu žiwjenju i našęęlnošę tęž štjil? To šu plody njewęrl!

Žple hınajšje je drubi wobras. Lazarus je hšdy a šhory. Jeho hšudbe a hubejenju pak njeje žana šęžlžba, kiz by šo šhwalita. Zswojeje hšudob a šhorojeje dla nęđtš žaue prawo na njebeška nima. Šwito dojež je nęđtš wofšndny abo hšdy wofal, dofež njeje šo w prawym ežpju a dofež hıbal a pšęowal; wón kam je we wınje, jo nęđt ničę nima. Čęžo dla pak Lazarus do njebež pšchjđdę? Wo jeho šuntstojannju žiwjenju tu ničę prajene njeje; ale my jo f jeho našęęta pšmojeju, po šotamiz wón šwoje njewšę njeje. A kaž jeho njeno hıžo naš na to pošejuje. Lazarus, to reka: „Wšę je pomoz.“ To njeno šewi nam jeho wınje, wón šo Bohu dowęri, wón šwoju nadšju na Boha staja, wón ešaka na šhwaliti trošt, kiz je jim pšęšę pšofow šhubeju. Jeho węra do Boha a węćznwoje je jeho šhwalba!

Šdy by tušoh hšdy a šhory Lazarus bohaty a šhrowy byl, kaž by wón jako šajstojni Wozi wšęto do šwoje šajstwal a šęowwanje wıřwaw a žnjek! Kaž by šo pšči wšęm hwęnjem šęmškim dšęle tež wšęęje wo to pšęowal, jo by na tamnym wofšim dnju, na šotamiz jutje radnowanje ešnjic wšęto hwojeho šajstojntwa, a pšęšę šwojim hšubitom derje wofal! Tak by f dobrim hwędomnjom wšęto dobroho wıřwaw a wopravdęe šhodnjem a pšofojom byl jako dšęotenne nješo šwojeho Wörja w njebeškad! A hđyž šo reka ešęępenja na nęđt wıwıwa, dša njeje to jemu njerošonne šahęęenje jeho šbožo, ale šęętowanje, f korožęe parca šęęęęwšęweje a nowje šubšęje f bratřam wšęwojeje, ja šotamiz nıša a ešęępenja na nęđt f nowa wšęre wšęko a ešępku wutrobu. Nęđt njereka jenož, ale je wopravdęe „Lazarus“, to je miz, šotrebž pomoz a trošt je Wšę, a kiz hne praęęe: „Šdyž ja jeno Tebe mam, dša ja ničę njewęrođu wo njebeška a wo šemju. Čędy mi runje ešęlo a dušda šawulšęje, dša wšęak Ty šu, Wožo, šędy ešęž nęđ wutrobu trošt a wšę hšęl.“ To šu plody węrl.

Tak šęjšy w tymaj wobrajomaj nam pošasa, kaž wažna je węra do węćznwoč žiwjenja hıžo ja šęšite žiwjenje.

2. Wo žiwjenje po ešęnję šnjerezi dale traje, šęjšy tu wurastje a šęnjje wpraji: „Woda šo pak, jo tón hšdy wunnje a wo njęnjem wot šandšewo do Abrahamoweho šhına. Tón bohaty pak tež wunnje a wo pošęęeban. A jako wón w hęl a w ešwılı bęšęe, pošęęhny wón šwojeje węzi a wušlada Abrahamu našdala

a Lazaru na jeho šhınje.“ Čęžo wunnje, ešłowek pak nız, jeho dušda žıwa wotšaje. A f teho, šęjšy šęjšy tu f wobrajom ja šęšitej węzi wšęęje, wıđšim, jo jedny bu trojštowann, drubi hęč ešłowann. Čędy je tu na jemi kaž wšęto do hrowdwe žıwe, to šo tam dšęnje po tym, kaž je šędy węrl a teho dla žny byl.

3. Šdyž pak teni tak je, jo f węry do węćznwoč žiwjenja ja ešęž a węćznwoč tak wjele wotšajęje, ešęho dša drje je potom Wšę jahne pošęęeje węćznwoč žiwjenja kaž je šawęšęm pšchjđę, ja šotrebž nęđt šhadow njemęđę. Wy-ši go ešłowęšam wšęta njewęšęž wo tym wofala, kaž žule hıwal by f njımı stalo! „Wón njewęch pšchjđsil na wo wšęto teje ešwile!“ Tak prošy tón njędy bohaty wšęž Abrahamu, jo by Lazaru ja šwęđta węćznwoč žiwjenja f swojim bratřam do šwojeho nanoweho doma pošęal. Tón pak jemu wotmołto: „Wón naša Wšęjša a pšofow: nječ twę hantę pošęęhajn.“ Węřic žıwe; Wšęem žıwani!

Wšęjša a pšofotojo, šwojo šhoro hšba, wšęak wo węćznym žiwjenju jenuž malo a njęšajęje dojež ręęa, tak jo Zaddu-sejfi njęnjaju, jo w jich pšęwaw wo tym nęđt njęšęje. Ale tamni šu Wožu šwjatu wolu pšchjđwšęđali, kiz hebi žada: „Węđęęe šęęęęj, pšętež ja šm šwjatu, tón klujes wıwež Wšę!“ Tak męćjeje šęžy šhwalita derje wšęęęž, jo njęšja hwęne šęđta napowšęęe šbože, a jo njęje šęšęte borjo a ešęęęenje našęęęęęe hubejenju; w; najwšęęęe njewšęže je hęđšna wına a wopravdęęe šwoje je dobre hwędomnje pšęđ Bohom! Tak šu Wšęjša a pšofotojo šwoj lud tež f węřje do węćznwoje šbožnwoje wawšajny!

Tamneni bohateru mizę, kiz bęšęe Zaddu-sejfi, njeje to dojež. Wón męni, jo ludšim jeho bratřa pokutu ešnjil, hdy by jđto wo morawo f nıu jšol. Tola šęjšy je drubeho męnjęnja: „Njępšęhđajn Wšęjša a pšofow, dša tež njewšęža węřic, hdy by runje šęđt wot morawoh šanul!“ A temu wopravdež tat je. Žedny je šanul wot morawoh, šęjšy šhwalit, hwęta šbožni, a — jich wjele njewęrl.

Wy mamy Wšęjša a pšofow, my mamy najwšęęęęe pšofow, šęjšy, kiz je šęęęštanul wot morawoh, njęč twę hantę pošęęhajn! Ešjm hwęnjšho Wože šłowo šhđšimny, jeho šwjatu wolu ešnjıni, ešjm wıwıšęe šowawšno f Bohem mamy, ešjm węćęęđi budęem, jo kmu f węćęęe šbožnwoje powolani.

Čęto mamy pak ešnjic, jo šbožni budęem? Nađš Luther, kiz je šo f žple wıwıšan a dušdu wo prawdęęe pšęđ Bohom pšęowal a bęđil, je f šwjatym pšjme jo wotwolnjene nanaal: A hıša bjes šęžšęžy prawı ešnjıni f jeho hnadę, pšęšę to wımęęęenje, šotrebž pšęšę šhwalita šęjša go stalo je. — Wy mamy ja to, jo ešłowek pšom budę bjes teho šafonja šhwal, jene pšęšę węrl.“ (Rom. 3, 24. 28). Haj, węđ do twęjeho Ešwıřta jemu šhwalta, dša budęęđ ty a twęj dom šbožny, dša budęe jemu, hđyž tón Knujes tebe f tuteho žiwnja wıwıwala, tež to hebi rekač: „Wón bu njęnjem wot šandšewo do Abrahamoweho šhına.“ Šamjei.

Oberlin.

Jeho žiwjenje a štutowanje w Kamjenjodole.

je wıdelatıch žęřow wuđerpał

† Jan Bartlo.

(Překładowanje.)

Oberlin da hebi f Hollandšęje a dręđęęe hem nowo hnjmo wot tajšch bęřow pšjnję, kiz šo w Strasbourg wšęęęje šhwalu, roštrawawše te wjęšęe f šbožnjowanju šwojich wšęęęęęch

na kufki a hadzjeje do do mjełnych ruczników swojeje derje pichihotowanaje role. Ježo burjo janijadu i hłowu. Někotrym chyzje ho padz, zo Dberku w hłowje zpic prawy njeje. Tę: pak czińjeje to swoje i męzom dale. Szjejeje wshelake žita a dzejel a pyta hnydom tež i lenom, k kotrenuz bęseje hebi gnyjo i žigi w Ruskej pichiniez daf.

A žyž Udu jcho burjo w přemim leže jenoz wuhmęchowaki, jako jcho wuhpichnu pręg a wulle pjenjeje widawki widzachu, dha będu w druhim leže tola bižo hinajseje myšle. Žako narležo wchitide, ležadu harte luti jako selene ruby piched žich wožonja a wjehele plufotajaje woda, fotraz na jich kufkach siejo fišajše, po pshęrowezčach mudrije wjedžena i nidy dale.

Dberku mōžeje swojemu: pshihporjenemu stejaj selenu pizu dawacz, předy hač woni srowe swjelzo na swojich fitach wohladachu. Ze spozhwanjom widzachu woni tute težeži Dberlinowce pręgy a dšachu jedny: k druhim: „Kujes farat a tola prawje!“ Žako pať ho ja někotre njejdele tež na Dberlinowch polach wjcho selenzje počza, jako džešel midnije wubiwajaje a ho šbęhajše, jako došli leu na kufki dobreho pola je hwojnu mōdrem keženjom jich wočzi a witrubni wshęrowejše a jako ho ja někotre mękazj flote, žurnowopne kłoby na jcho polach šmahowachu, tehdy njemōžeje jich spozhwanje žareho kůza namatač. W nich bę pohliwofej k noweje, powjetřiceneje dželawofeži a mysl k lępšichmu wotwežit. Sętož bu kujes farat na hwojatnu męstnje i wiofęju. hwojateho žana ja prawe, wěrne, wužitne a dobre wudawal, a jętož będu dotal i lohkej myšli, bjeje wshęho dželawca abo i dweřlowanjem bęnje brati, to šapopadowachu něto, hdž bęše jim tůr doštojny muž jich cęłnej wočzi takle wotewrit, i wshęjchem dowěrjenjom a dšeržanju jemu tež duchowne woto a wudho wotewrjena. Fomalu a pomeču bu jim kōže hłowu jich dšuchowopshęra ewangeliju.

Nęto, hdž bęše hebi Dberku dowěrjena swojeje wogady wěry, počza wón tež wrtne žuniohko wuhpřowacz a napominajše jeneho po druhim, so by swoje hospodarištno šinak a mudrijeho wofeje šapozčal. Wš wshędže žani i radu a je štkuom i ruzj. Žaiche wowy ratařki grad a lępšicu hospodarištnu nadobu i dalosa šem pshiniez a roškajowajše kōždemu prawe naložowanje tuch wowyh węzew. Žadajše hebi wshęjchu czińofej a lępšich porjad w domach, pšid czińj wofeje pshes midfōdich štkuowacz pytaše, nawjedowajše jich k lępšichmu šariadowanju dworow a hospodarišch rumow a dšeržejše wofeje na štabne hnojne a hnojnyzwe jany; wón šarowaje ho ja wowe gnyjo, wofeje ja laue, a protcheje maczerje, so będu swoje dšonki hwočri k pshajsi dšeržale. Wshędneje štkodžowajaje ho wón je hwojini wuhadnyti, so by jich wo wshelatej wužitny a dobrých węzách roštwęzowal; wón pokojowajaje jim wshelake mineralie, kiz ho k hnojnim hōdžach, wučejeje jim wshelaku dšwaju wofęzinu šnac, kiz bę k žunowezji šakidži a k pizy so šfot abo k barbie hkmawa, abo kiz bę šrona pšid hidzagydh šhorwęzách abo hdž stejaj wěcho šwadži; nawuži jich i jablutow, a t. r. woni czińje, i šofantow palenz destillrowacz, i buřowgh wotwęklow wofij biez a t. d.

Šnůj, kotrehož Kamjenjōdoleženjo hač dotal žyla kęžbu něli nječebu, pshihporječ a pshes prawe pshidęenje pōlęchiez, to namuwitnu tež halle wot hwojeho šararja a špřinachu bōry, so ho hospodarištno jenoz i pshihporjenjom hnoja posbęnyjež hōdži, a jo je dobrý wotaj přeni řřed, i kotrynj ho polow wužitj pomwřichiez hōdži a roštwęze dohđdu pshihowajati, a jo węčnjeje wěčno wofstane, so ho tam, hdžež ho wōs i hwojom šawrōčja, tež šřojo wotčje. Wōni wučejeje jich, jehlinu, lišęe, mod, hwežijnu, doru a t. r. do hromadow wofeje, i hwojom wěšęez, i juchj polowacz a tat do najlępšehoh hnoja pshewowotwęez. Šso

wješe wōn dšęzi, štare wotwujane šapy na šchleberdki dřeč a štawe kōžane wobučeje roštwęzowacz a hwojeje potom i tym pesa. Ze pak by jim takle dšelo položiti, placzeje jim wōn šdęhęwaje cęřje je hwojini pshihlowom: něže ho njehęni šřajęe, namofšowaw ja šřy a jedny šons ja kōždu malicęšofej, kotryž jemu pshihujchebu.

Z wšej jažowjenofej šapšija Dberku wshitko, šdtož wōžeje jenoz nětat derjejeje jcho wogędu pshihporječ. Na pohledu pytaše wōn jim tōr wulli dobytj wofejaječ, kotryž będu i teho wěli, hdy będu hwoje pšřdne šemowęze a hribene pashiwjeječa wot pšch pshihječji a šfōt wšajy woi genili. Zo to tam, hdžež štata na štate leži, žaua lohka węz nječ, ho šano šinaje, ale Dberlinowa pshofej a wutrajwofej, a ta jažowjenofej, i kotrež wōn jene dobre pshędowęze po druhim wunjeje, šahori tež jcho wogędmah šaf, so na pohledu węzy dořowajachu, kiz ho njehęnoje řřadu. Nęrale naje šfaly będu i dobrej pšeršęej pšowęene a i kotrynjž ho to jich wofšofej dha hnydom czińiez njehōdžejše, te będu předy wotlamane a šeni šmanne a tat k polam ičnjene.

(Wshędnoje dale.)

Ze Šęrbom, ja Šęrbom.

Šęrbka předařka šouřeręza wotně, kaž kōže što, tak tež lęřja hwojatnomu řředni hwoju nallenu šronadšijnu w Šęrbštin domje, a to wopřodnu na 4 hōdž, wot wōdženjom pshędšydu t. šararja lie. Wšafaka. Wępownišři so šawodnej wodštnoje hujeręe hōbutawo t. i. Gōlęza a špouniwofšri na řřednu, kotraž je wshęlle hōbutawo domapytala, rošprawja t. pshędšyda wo rošřřenju dęnje legatow ja pačęřej dšęzi, ja šudentow a ja węčerjow. Ta pohlednja je ho k přimjom rafej i šafinoweho legata rošřřelja, a to dwęmaj šakřęymmaj węčerjow. Pšid tym ho wšpomi, so hu wšmanjenjenja ja pshihęjeje wuęonuzow na šeminary wo wjele cęřjeje hač předy; so będu pak Šęrbjo dočej řřebšři wuęerjow něli, by nišne bęlo, tež wo wępřuwštojmym wuprawjenju, hdž będu hōčy, kotřiz dšędža do šeminarow šakřępic, to wšęłbnje ščuliffe što w Šwycštinje dohđdžiti; hšfti jich to wšajy byfo, by hnadž ho na šeminarie žanyj šafo ja tak mj. přapřawida šalořija. — Wšdžemu lęřja hujędenjenja ja šwontowne a šinštkowne nišionštno a bibliški hujędžeri hujęčiez mōz? wo tutym šřařenju ho dale jednalaje. Wšęcho ho njepolajti; hnadž pak bōže wōžno, so ho hujędžeri šinštkoweho nišionštna a bibliški hujędžeri wotwęjetej; hđe? to něho ho hšęjeje wofęwjeje. Wofęwjenja wo nauodabčich darach ja šwontowne nišionštno ho, dočez jich pšęje, wot něř kōždolętnje štkownemu nišionštnemu towarštnu pōšęjeli.

Z št. šar. Gōlęzom a wshęjchym wuęerjom řřeblerjom je naše njedšefje šoptkto „Wōmđaj Šōh“ hwojuj redaktorow šubito; duž mofa ho nowi postajęti. Kujes farat Wyręacz pshęwofnje pōdla nakšabnita, t. Šemolęřja, dšelo hōburedbatorwa na jene što, a wšgityž pshitomni bůdža je hōbndšęřeręeni tureho šoptkta, kotrež je hebi njęz ewangelištni Šęrbom wjele pshęčelow dohđho.

Wo tutym dšpřu nastawa roštwofna wo wshelatej nalezwozadž: wono ho pšęje, so będu ho řřebfe pshidawki ja ščęřšuchowe kniži dale czišęžaje; dale rēčzi ho wo wotwędęju šwowno a pshęčęžow. Nęrale wšęe řřebfe wogędy — šřiba Šōdžij a Wšęčęžow nř, — dšřiba hwojo šwowno hač do jeneho wotwędęč. Zo njehędnym tutym štkuom hwočřym pshęčęšlom hęs wšęcho rošřowňwanja wot naš cšahęnje dani, šřękni nam kujes farat Šaltat jene „W Šōřim njerje šronam“. Wšę: tutym je ho ja Jerušalemšte towarštno hromadžio.

Bohlebniej dyptaj staj pschednojšť wu herbstej agendźe, podaty wot f. pschedydy, a pschednojšť f. far. em. Urbita wo Souneru, wot nieho pschedojemny. Mjes tym so dźyjšče prěisćići potajeć, tat měta ho agenda w kšćeje herbstejnice podać, potaja tón drugi; a hotowy pschedoź tóho stareho grešćeho poetu, kotryž měł ho nětko s pomocu pschedośelnich pschedowarjow a hobodźelw-čerjow wudać, psches čjož by Sserbšću s něćim rjanym a křwalobnym wobohacene bylo. Zo by to temu tat było, to je to pscheće, s kotrymž f. pschedydy pschećenje skónči, sjebnocajno s tym dšat f. f. Urbaej ja to dotalne hobršte dźeło.

Na herbstej předařtej konferenzy je ho wo tym rěčalo, io ho wšedlacy hólzy, mjes nimi tež Sserbaj, njejšu na seminar pschijeli tohodla, dokeć ž žadanja njebojwelnich, kotrež dze seminar wot tyd wučowzow ho do přeljetny mjes, kotřiz do delnije rjadowanje jaitnyu. Tute wšedne žadanja hu finanjowca nastecho czaša, kotryž w tak wšedlakim hebi pschezo wjazy a wjazy žada a tat mjenje abo běle pschidbnije mogy napina, doniz potom sašo ras htuajšče nabladu pschedowahu njeodobidža. Duž pak nječwrbja tež tute wobstejnoseje herbšćich starščich wotr-čajteć, io hwojich hynow na seminar pšesćeli, wšedalo tola Sserb tež herat s cšajom hōbu pokročja. A doniz seminaru hwoje žadanja njepschedenja, měli tež Sserbja po možnosći tón wupucž spyracž, io hwojich hynow to pschedenje sdušile lito na měščezanjur škuliu pšesćeli; bychu-li to wjazy tajkich hólzow bylo, by ho tež na seminarje hnamy přaparanda sašo sbudžita, kotraž něfole wjazy nje wobsteje, a to by drje tón najšćepši wupucž byl. Jeneho wupucža pak dychimny nauwacž; kšiba dšyli ho Sserbjo teho wudać, so bychu herbšćich wučerjow měli. Duž njed tuta powjeleć nastečich herbšćich starščich njenašćwřža; ně, njed jich pobnuwa i temu, so bychum my Sserbjo tež w tutym žadanja czaša dopjelnicž wobli a tat tež hwoje prawa šdzerčec a křacž, tež to něfole tež wšedžy drny čijnja.

A temu ho hano wot ho jene drnje napominanje pschisamkuj: „Sserbšy staršči, njed wajšči hynjo, je-li možno, študija, študija pschebe wšednu na duchowniwo!“. Daj Wšh, io ho najšči herbšy študencja, kotřiz hu nam hišćeje wukhowani, strowi s wōjny rōcža. Tola, šcho staj dwaj bohohřowzaj, hduž mamy w tu křiwilu hižo tji duchowne měštna wupřobnjene: Kotezy, Wudyšćinč, Čučžina! A to hižo w šakšćej Lužizy! W tym pak je tež hižo wuprajene jene praščenje ja tymi, kotřiz Sserbjo hu, kotřiz herbšy bohohřowzaj a duchowni hu, tola pak niz w Sserbach, hač njehy na cšajom bylo, domoj pschitěć.

Wšči tym wšedem njeabudžimy to, io bychu wšedat tat něfotši herbšy staršči po tym čijniti, ale jim pobračuja hředki. Š teho nastawa ja wšedch Sserbow ta pschislušnosć, tu na pomoc pschitěć a tat hlužicž Sserbam a duž tež hamenu hebi. A tat to? „Sserbšće Nowiny“ hu nam tžberja jedyu pučž, niz jedyu nowy ale hižo dawno smaty, jenož malo pschodžerj pučž potajeć; to je nasteče: „Towašćtowo pomogy študowacych Sserbow!“ Něždy Sserb měl s najmjencšcha hōbustaw tuteho towašćtwa byčž — je to wob lito 1 hr. pschinosćta! — a tat někotry Sserb, tat někotra Sserbowka mōhli hebi wutrajny pomnit stajicž psches wulle abo mate wotšafanje ja to štuftowanje tuteho towašćtwa. —

Tute rječki wchzeja byčž jeno wospjetowanje starych praščenjow a přisćitow a napominanjow. Škuthneho czaša křutne žadanja a noweho czaša nowe postupy ja to, kotrež tajšeho a hišćeje drubeho f nam rěči! Hačž pobarmo! —

Sserbšće lutheršće knihowne towašćtowo hřjedu po hwojtačdy wječor w 6 hodž, w Sserbšćim domje w Wudyšćinje hwoju hlownu šromadžimnu wotně. Š pschěćowanjom a w luboći

ho najpředžy špominašče na njeho knjeja šararja Wšćeža-Nastečnasteho, křiz pōndželu, 16. oktobra 1916, nahle wumrje. Wšh s lětom 1903 pschedydytowo knihowneho towašćtwa na ho wja, hduž bč wot lěta 1890 w pschedydytawje a wot lěta 1898 s měšto-pschedydytowl. Za cžaj jeho pschedydytawje je ho, tat žōdže lito biblišći pučžiti, tat 8 knihow s nastabom knihowneho towašćtwa cšičećalo, i dšela nowospisanič, i dšela wotnych wudawow hōjo hotowych knihow. Wšči jeho pohrjebje je ho na jeho wōm wēnz dšatoweho wopominjenja w mjenje towašćtwa položil. Šewof w dnyhomym porjēdže šromadžimny, w prawym cžaju po wšitawach wošewenjym, 3 dypti šedaju: wosprawa, šlicžbowanje a namjet dla wudajomnje noweje kniži. Wosprawa jednajšče njes drubim wo pschēmēnjenu a w pschēdilečšćinje, kotrež hu ho stafe, kōnz šaridženeho lěta w wōwinach na šwane ho dafte a wotow witanje pomogy 600 hr., křiz je s wotšafanjom njehoš Marie hdužniž jo šapřiale, a wo dšele pschēdijeho czaša, tež wo wilyž Wadlenu šuradow. Šchitkowaje w Wšedlěčach towašćtwa ho dostata. Dokeć ja něfotši lēt žana hlowna šromadžimna byla njec, durbjadu ho šromadžimne te šlicžbowanja pschedpoložicž, křiz ho hišćeje ja jahne njebōdu špōnjate. To ho šta. Na to wudaw noweje kniži na tole lěto ho wurabžowaje. Wšči wšedch cžaj-kotadž možnišće czaša dze towašćtwa w tutym 400 jubilejčim lēče reformazije nowe kniži cšičećecž dafč, so kotrež hu tji šapř-nawe naitawki wo reformazijčim štuftu wšōlōnjene. Mōžno pak njebudže, je po šwōčejnym wōwšajny psches pšesćelitow (šakšči je wa woječšćej hřizje; so bychu hōbustawny knižu dostali. Wšacizč budge 1 hr., šchož je džiwajo na to, io je nětko wšed, cšičeć, papjera atd. drōžče, jara tunja pšacžina. Tuta 1 hr. Imje ho jato lětny pschinosčť wot towašćtowych hōbustawow na l. 1917 šdēnwecž, ja cžōž durbj ho jim, je-li něfak mōžno, kšimšči biblišći pučžiti dawno pschicžicž. Now budož hižo do předka proštna wuprajena: Lubi Sserbja, dōpřerajecž dšelo knihowneho towašćtwa s šupjenjom teje wēčeje hōdneje a rjaneje noweje kniži. Wšh luby knjes pak daj šōže a mēr!

Lutherowe šlowa.

37.

Šchož durbj Křychtušowce to, to durbj najpředžy dele a ho pomizicž.

38.

Šy-li rōža Křychtušowa, dha wjedčž, so ma twōj pučž pob cžernjeni bječ.

39.

Š tym Křychtuša hišćeje nimasč, hačž runje wšed, io je wērnj Wšh a cžloweč a je šam prawy a šwajty. Tēdhy pak jeho prawje špōnjateč a f wobšedženitwu doštanječ, hduž wērišć, io je cšič tale najšwōječšiča, najcšičšičiča a najnjewinowatšča wšōba wot Wōha darjena, io ma hwoj wjychšči měščnit a šōžnit, hōj twōj šřizobnik a wotwōczž byč.

J. K.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłal,
Strowja će
Swójbnj statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócnj
Napoj mócnj
Lubosc ma;
Bóh pak swěrny
Prez spar měrny
Čerstwosc da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłáš
Wšědny dny;
Džěł pak swjataj,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njeh čí khmana
Žiwnosć je;
Ziwa woda,
Kíž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

← Serbske njeđělske lopjeno. →

Wudawa žo kóžbu hobotu w Esmlerterz knižkizšćaceni w Buduichinj a je tam ja šćwórtlětnu pšchedpłatu 40 vj. dostać

2. njeđzela wo šwjatej Trojizy.

Łut. 14, 16—24.

Tón Knjes naš stajnje waži, jo bchěny wo hnadneho jjeowcenišća f nim stupili. Niczo njepřytane njewostaji, so by naš f pučějnu jachodneho kwěta f wofschewjazemno žórtu šwojeje wěčnjeje Wótzowšćej lubošće wjedł. Št temu jeneho pšhla po dnuhin tečele, f temu naš je wšćelkimi bšohani waži, f temu nad nami šfufuje na wšćelke našnje.

Zato lubošćepolne Bože přožowowanje žo nam pšched wóžji staji wo šnanjenju pšchepřošćenja, kotřez čłowjet f wólkej wječerji čjni. Lubošne to šnanje, kotřez wobli žebi je špodbanjom wobšladac, bđžž žo njeby tak wjele bjojných blafow na nim namatolo.

Kač žo šćnješowe pšchepřošćenje f wólkej wječerji pšchowojnje?

1. Čač runje je pšchepřošćenje pšchěćelne, dha žo tola wotpožaje.

2. Čač runje łu blida potne, dha je tola hišćeje wjele rumo.

1. Jedny čłowjet hotowolše wšfku wječerť a prošćelše jich wjele na nju. Tón čłowjet je njebještí Wóčež. Za wječerť je kraleštw teje hnady w tym čjahu, w kotřimž žo jim Jezus Šchršfuf a žyle pšches njeho dozpite šbože hrěšćnikam f pšhyl-njenju a wofschewjenju jich dušchow postiči. Bóčež, tak rjetnje, wšćitko je botowne, wšćitko, šćož čłowjet potřeba ja žiwjenje a rumrječe; ja čžah a wěčnowšć. Ništo njemóže projič; ja mrije tam ničo njeje. Šćžby tu namaka, šćžž je jemu trěbne. Wlašt-łi žalofč, tu je trótič; čnješć-łi žo šćabj, tu budžěšć pšhyl-njenj; šabubšć-łi žo, tu žo šćwěto šćwěčji; je-łi so čže twoje šćwědomnje čłowuje, tu dostawajš wodače; je-łi twója wšćwěba potna njepofoja, tu měr namafajš. Wšćitko, wšćitko

je botowne; ty trjebajš žo jenož šćwěčnyč f šćnješowemu hnadnemu blidn a twójnu wšfku wšćpšćerajš ja darani jeho kraleštw. A wjeje čže tón Knjes wšćpjet pšchepřošť w dobřých a šfch dnjach f lutče dobročěwšćeje a pšchěćelnowšće? A tola žo wotpožaje!

A woni pučějadu wšćitžy žo porjadu šamolwěč. Přěni džěčje f njemu: ja šćm žebi polo šćpiti a mam won hič, jo bch to wobšadaj, ale čže prošču, šamolw mje! A druhi džěčje: ja šćm žebi pieč pšchadow wofow šćpiti a šćm na pučěju je šćpřac; ja čže prošču: šamolw mje. A třeči džěčje: ja šćm žo wóženiti a teho dla pšćineč njemóžu. Šćaje šćupe wuřečje! Toji šćwibwarjo žo nam potajaju.

Přěni praži: ja dyr bju won hič. Šćwětna šćwžba šćej jemu wšćče Božeje šćwžby. Wón njefajaje žaneje njeđzěle. Pšches čćajne šćaróče žo wo wěčnje šbože pšćinjše.

Druhi džěčje: ja šćm runje na pučěju; f tym wšćpřaji, jo drje pšćiwđže, ale pšćiwđšo; wón pšchepřošćenje njemotpožaje, ale pšćiwšćaje teho šćameho wotšćwěči. Tón je šćwšćet tamných pšćojčěnych dušchow, kž čžebja dwěmaj knješowaj šćwžic. Kač bobot šćelk rjetnjeja: bđžž šćabny čžah jměju. Ale šćabny čžah nišdy na nišdy njepšćiwđže. Tež tajkaj šamolwěč njemóženy, ale jenož napominac; džěčja, bđžž jěho šćbš šćwšćicje, dha njćšćwěrđže šćwoje wšćwědu.

A tón třeči žo f žyla njefamolwio; wón džěčje: ja šćm žo wóženiti, a teho dla pšćineč njemóžu. Š ćim džyl žo tež šamolw- wic; pšćetž hwoju žonu by šćobu wšćaj wšćł a šćwój f wowa šćoženy dom pod Bóži šćfiti šćajč dyr bjal. Tu je šćwětnje šćwšćen čłowjet, kž žo wo njebještě kubia f žyla njefstara.

Wšćitžy tjo pał njebještě kubia teho dla šćwšćowaj, došćł njefstara žaneje nišdy hrěšćow dla, ani žaneho šćwětnje wšćwědu.

Boža dla ani žaneho hłoda teje dushe. Teho dla ho pšehpře-
ščenje, hačzrunje je pšehčezelne, wotpočaje, a

2. hačz runje hu blida polne, dha je tola hiščeje wjele ruma.
Wotročz pšchindze a powjedži to hrowemu hucjeje. Duž wos-
hneha wo hospodar. Dolež je jeho lubožeš tak wulka, dha je tež
jeho hnevo dla gspowanja lubožeše tak wulki. Ale to blido teje
hnađy pšchitowowane wostanje, won hnydom drabich hojezi pšeh-
profu. Pšchetoz, tak Luthar t temu praji, won je ho taf pšchi-
batowal, jo durbj ludzi mješ, kofizj jedža a pija a hu wješeli, a
dby by jich durbjal f kamjenowu jezuičju. Hlyndych, břešewch,
hromych, hlepch dawa pšehpřebož, to hu čši, kiz hu duchowane
hnydži, kiz wjeđa, jo hu wmožnja potrebni, te trudne dushe,
kiz hwoje hujbenjowu čzija. Lutym hočezam durbj wotročz niž
jenož hrajčez: počje! ale jich hem pšchuwješe! Pšchetoz čzim
wjetšija je hrešchitowowa potrebnoš a hwołniwoš, čzim wjetšija
je tež Boža lubožeš. A woni dachu ho pšchuwječ a wotročz
možeše prajčez: Knježje, wono je ho štalo, štož by pšchifaf:
f hromadani pšchindžechu špržiti a wobežeženi a namafachu sa
hnađim blidom nječješeho hospodaria pošuljenje a wofče-
wjenje ja hwoje dushe.

Ale je hiščeje rum tudy! to je słowo šforženja, hdyž won
hładamy na mišijnjowu pohanow, kiz hiščeje to gženowozja a
čeženje hrajčez beđa a hu hiščeje dafko šdalenj wo Božeho
kralešwa a njewjeđa ničo wo šbožu w šhrystufku; je šijače
rum tudy, tole šforženje pak biđe wofkroženje, hdyž ho na šre-
domnje prajčezam, hačz hny tež my pšeh lubožeš f mišijnjowu
na hwojim hnađim dšele šobu pomhali, jo budy mješna pšchi
Božej hnađenej tafli wošabadžene byle.

Je hiščeje rum tudy, taf prajimj tež f bolotežu hładajo na
tych, kiz ho hšehčezjenjo njemija, ale šhrystufkeweho Ducha ni-
moju, hładajo na šlowotež jich wjele, kofizj ho njedabje šahorječ
to, štož je duchowane a wječje. Ale tež tu nam ho šwedomnje
pada, hdyž Knježowu pšchifajimj hšchidimj: mišij ite jo budy
najs šafčij. Kiz njewž pšehpřebož, uz jenož pšchuwječ, ale
jich wufowadž durbimj. Šay to čzinič? by f najmučnjeja špotal,
hnydžajych na prawy puč pšchinjecz, šlowich šahorječ? A je
hiščeje rum tudy! to pak ujeje jenož šforženje, ale tež wješča
pofny blšč. Wočz runje hu blida polne, dha je tola hiščeje wjele
ruma. Za kóždeho je hšehčeje mlašczto, kiz hebi jo žada. Hiščeje
je rum tudy je wšchifčij, kofizj wofadž iteja w pobaničija a hšeh-
čezaničš krajaj. Wšchitzj mođa pšchijez, ničtón ho njewotpo-
tafa, žadnj njetrježa trudnj pšchi durjajch Božeho kralešwa štejo
wofščaz. Hiščeje je rum tudy tež ja tebie. Duž pšchindž a nje-
januči hu. —

Ja praju wam, jo žodnj tyh hantja na 13. w kofizj prošeni
hu mojeje wječerje wofščaz njebunža. Š tutyju pošlednim
šlowom wo tón knjes na wutrobo hwojizj pošlucharjew wobro-
čzi; pšchetoz wón dšehče: ja praju wam! Ničtón njepominaj
jenož na šlowežbenych židow tannych dnjow abo na šlowi narob
načich dnjow, ale kóždy njeh duri na hwoju wutrobu a ho wo-
prafšaja: wužiwam pojnje te krahnočeje, kotrež Boža hnađna tafsa
šfčiž abo hny jenož taf šwječija, jenož dhyž a dhyž něšto mako
f teho wofščaz? Wby wšchitzj durbieje teho wješči byč, tole jezije
w a š mni, taf hnyto hačz ho hšchijez. Duž počje, pšchetoz
wšchitko je gotowe. Šamjeu.

R. w Š.

IX.

Lutherowe pučzowanje do Roma.

(Počražowanje.)

Rutnje, kaž by nohu do šhrvatiznj Božeho doma štajiz,
Luthar je hwojim wofščezom pšeh šlaminičew wrota do hwičateho
Roma šstupi. Rěku Tiber, kiz ho pšehes mješto wije, pšchetoz

čziwšči njedolow wrotow kšohčtr Šawšchynarow namafajščajt.
Tón jimat hospodu pofščiz a mošnoš, wot tudy hwoju nalež-
noš f bamžifšim štošom šradowadž a ho do mješta wufšhodzowadž.

W blifofčiji bē žyrfej hru. Marje, wufštonje, kaž kóžda
w Romje wtarjena a f najwješčej pšchu wufštowana. Špo-
džimja než ho Lutherejo wo jejnym nakaczju powjedabče. Šdžez
žyrfej šteji, je něbdu wulka worješčina byla, na kotrežj hu čzerčji
bydli. Kóždemu, kiz je tam w uozy nimo šhof, hu hnydom
šhiju šwinšli, a tola ničto njeje wješčaj, štož to šfnezi. To je
ho šfotčeznje bamžej prajite. Tón je f wufšfej hny mješchitow
a luda f worješčejnje pšehčezahnył a ju f forzejom wufšowadž daf.
Duž hu namafali šafčez f čželom hšehera Rerona, kiz bē hru. Pštra
a Pawota a wjele hšehčezijnow moricz daf. Čzerjom, kofizj na
šchomje hšudachu, je bamž špafacij a na tymšamjom mješnje
žyrfej natwaricz daf. Luthar ju wofštowadiče, w ujej f hlownej
špowjedži dšehče a tež Božu mšchu tam dšeržezče.

W tyh šfotewioch njedščlach, hdyž Luthar w Romje pšeh-
bwojače, mješčeh šhwole dočez, ho w mješče roshladowadž,
pšchloč je šarunjomom kšohčezščij hwadom wón ničo čzinič
njemješčeh. Taf wón tež wulka žyrfej hru. Jana pšchi bamž-
wynu hrodže Lateranje wofšta. To je wopravdžita biškopšja
žyrfej bamža, „wšchifčij žyrčowow w Romje a na semi maczej a
hlowa“. Šmufštomjom pšchu tuteje žyrčewje hebi wofšladadž, bē
wofšta hódne. Šižo reliquije abo powofštani, kiz ho w njej
pofajowadžu, beču šojimawe, kaž na pšchiflad hlowje Pštra a
Pawota, Želuhowu purpuršči pšafčez a jeho šofšlja, trjenje,
f kotrežj je wječjobnitam uohi treč a blido pokłbenjeje wječerje,
šhijno šhba, Wšofšowu a t. d. a we wječj prnjeje šlowy,
wot šandželow f njehjež pšchinjehene. Š modlitwami pšched nimi
možeče hebi kóždy wofščaz na wjele teč šafčezje. Luthar
hšehčeje tež tudy mšchu čzitač. Wón powjeda: „Ja hny tešdy
jaca woščarowal, jo štaj mój nau a moja macz hiščeje žiwaj,
pšchetoz ja bdyž jeju wadž f mojim mšchemi a družimj dobrymj
šfufantj a modlitwamj f čzijeja wmoohi.“ W Romje ho praji:
„Šbóžna je ta macz, kotrežj hny šobotu w žyrčewi hru. Jana
mšchu dšerži; taf wadž wby moju maczej šobžnu šejšini. Ale
čzihčezje bē pšehowilka a njewoščadž f wofčarjeje pšchijez a šfch
ja to ho wročzšiwšči hšehčeheno jerika.“

Pšchi Lateranje bē žyrčewšča f Šilantšowym ššodom, po
kotrežj hu Žesufša pšched tamnym hšubnitom horje a dele
wofšili a kiz je, kaž ho powjeda, wo wutprijemju Žerufšalema hem
pšchinjehenu. „Šwofčaty ššod“ mješčeh 28 ššohžentow a ša
najwješčiji poklad lateraniškeje žyrčewje pšafčezje. Wo ššohžent-
ščah ho jeno po šolenamj horje a dele šafčezje. Pšchi tym ho
na kóždym wotčzenašč a šrowa hu Marja wufšpna. Šchtož to
dofowja, šafčuzj wofčezje hrečow a wnuo dušču f čzijeja,
w kotrežj by henač hačz do hšubcho dnja čzefčezj durbjal. Šo
je Luthar tule šfadnošez tež ša hwoju dušču wužił, mošjemj
hebi mšščiz. Ale bdyž po ššohže jemu w žyrfej wutroščej šlowo
prošety Šabafuta do mšchlow pšchindžez: „Pr a m y b u d e h r o -
o j e j e w e r y ž i w.“ Wón ho modlicz pšchesta a došonja hwoj
šfufi dšewlowajo, hačz tež pomha.

W jenej žyrčewi mješčeh Luthar šbožez, bamža wofšladadž. Žyr-
tej ho w šwile wjele šlowe šahwčezščij hwečzow bšwščezječe a
bē f ludžimi pšehprijemjena. W čzaju mješchitow njehčechu bamža;
hšehčezjuz beščeje na štote, kiz bē f pamojzymj pierjemj renje wu-
pščenj. Na trón ho pošpnywšči, ba hebi bamž hnađnje nohu
šofčez. Wo tym wuži Bože wofščazanje, pšchi čzimž pak wino
f hšehča njepiječeje, ale pšehes štoto wofču wufšreba. Tež na
hšeh je Luthar raš bamža w čzaju šetkač a jeho na bščym šrežzu
beđa a w rutomaj hšubohje f Božim čželom mjejo, wščaj.

Też zyrkef św. Pētra Luther wopya. Za ho runje pische-
twarjowasche a je nēto najwjetšcha njes wšchēmi zyrkownemi na
semi. K hromadženju pjenes za twar bonž něfotře lēta podžijewo
woputw w fastiku kraju pischebawščy dawasche. W tutej zyrkwi
itaj św. Pētr a Pawoł swój row uanatafoj, tu mējšeje tež
sw. Veronika swój wofat. Veronika tamneho janžela imeno-
wachu, kotrjž je Zesubej w Getsemanje ptaščizjicu na woblizco
potošij, so by jemu s njei trowony wot tetrē. Pšči tetřezju je
ho Zesubeho woblizco na ptaščizjiczy wofnamienito, lajšej je
hiščejše dženja na wobraščaw wšidym. Pšches tmye wotworjom
Luther křezjo wo wobrače hředom, čiwile a winj ptaščejše.

Sajimauje Luther tež wo fasticich wazraczenj powjeda.

„W Romje je tolotjy templ, w kotrjž hū stari Romjenjo wšchēdy
bohow wobraščaw, teho dla hū jemu Pantheon narjekli. Na
wjetš hū wofanjšy pšchibohojjo motowani, Zupiter, Neptun, Mars,
Venus a taž dale tekuju, jenož skřynšty tam njeje. Zyrkef (pische-
twj) templ ho wšjo dawno jo zyrkef třešabče), njemējšejše žaneho
wofna, ale we wyšim wjetřku faloju džerjo, pšches kotrjž swet-
tolej natš padašče.“ „S powostatnow ho lēdna wofnacž hōdži,
hōže je stary Nom itak. Zheatrewo murje hiščejše teja a muršino,
a kotrjž hū woda 25 mil delno hako wofješče.“

Nom ma tež wobladaňa hōdne wofneište křōdby a twarj,
kiz ho Katafombi mjenuja. To hū wufotne piwju, do kotrjž hū
w zyrkwi swj. Sebastija iškōb taž do delneho swēta wjedže a kiz
do wjele balochy křōdbow a rumow wōšbēnu. Luther je tež wo-
pyla, bēču teke podkopti tola swjate mešna, w kotrjž hū we
přednj lēstowach křeješajantima pšchēšchēhant křeješajenjo wufkow
namataš, itabdu Bože štuzby wotmēli, Božu wječet wmejzili a
wřazju martarow wotřebali. Luther wo woblacni wofnami hō-
dow žtoby widzejše, w kotrjž hū člowičje wofčowaw, wofnawje
lampki, bleskaji s fawju martarow, wofnamane rotowje wēta atd.
namafachu. Zajšle mešna wopytaje a ho tam woblēž hō Luther-
rej wufle wofnawje hnadu a wufwjezajna byčž štašče. Wofpōžij-
šo je pak wo hēbi hūdžiti: „So hūm tež tejtj njemery swjatej
byč, bēžadž wofše zyrkwo a rowy a wēřjac wšchitko, ištōž
bē tam pšžane a wofwane.“

Schtyri nješle Luther w Romje pšchewywasche, potom ho
jajo je hrowim towarščinom na dompčy poda. W spowčatju pōst-
neho čžaba bēščatj sažo w Salzburgu w pokōdnisčej Wajerskej
pola D. je Stawřba. Dacž do Augšburga hiščejše hromadje
wufwōwšchitaj; tam ho Luther j D. s Medelnom roščōhnowa a
ho do Wittenberga wrōčji.

Wjele bēšče Luther na hrowim pučowanju do Rōma nahō-
nit a wīdžat. Zeho mēnjenje wo swjatošči tehole mešta bē ho
pšdemēnito. Wofpōžijšo je jemu to, ištōž bē tam wīdžat a štj-
škat, tak wažne byto, jo wufnat: „Sa nachžyt jo třžaz křch-
nawo fa to wiačj, so njebudžiti Nom woflabat.“ J. K.

Oberlin.

Žeho žitjenje a skutowanie w Křesťanjskych školach.

Je wšchelatich žōdkow wučetřak

† Jan Barša.

(Stōwnjenje).

Tak pšchewny Oberlin je hrowim luboščej počnym a rořow-
nym wučowjom wšchitich, tež třch woblēž njeobwēřžacž a saha-
řčich, a mējšejše pšchōwōla to wutrobno wješeje, ho ju žeho wō-
wadnym hōdanje we kōřnacž pšchōwo woblidnišče, myšl a požadanie
jich wutrobow pšchōwo čřchitšče, a zyrkef pšchōwo potnišča a po-
nišča. Šaj priedy hač bē ho bēžacž lēt mnyřo, ho ničido w
čřwim Kamjenjodole wjaj njefnaješče, tak bē ho wšcho a lēpšče-

mu wobwōčjito. Šfotro wšchitj burjo wo bēžclachu hrowje pola a
fukli wo Oberlinowym wučowju a wīdžacu, tak na nič wšchit-
mōdno ročejšeje a ho berje radžešče, a bōřij hrowacu wjazy
hōmoj, hač wōšadu hami na ho a je hrowim šfotom wšchitřebēč.
W duž fastupi tōn w Kamjenjodole dawno šabty pad, so mōžešče
tōn a tamny džel hrowje nadobitj sa botowe wjenjeli pšchēbēč.
To ptaščejše wofbeje wot bērow, kotřž bōřij hrowje dobrowice
dla bōřij dalšo a iščeroto wufotane a jara phtane. Ze wufotane
nje pjenjeh čřerjadu burow f pšchōwo wšchitowno pšrowowanju; woni
dawachu hrowim najatim džetaczejim radu wšchitju mīdu a třešab-
ču jich lēto wot lēta wjaj, duž hōwjadu tež třch lēnkow, kiz bē-
ču ho dotaj jenož s pšchēršewom žiwiti, bōle do džeta, a tak po-
čja ho tež mjes najmijščimmi (ubōčej f wužitnej džetawoščej hibacž.
Wšchitje dworj wōwēžacu wo čitōšej a dočnym šarjadowanju, a
w hředžadž štejšče rjaju, itrowu a třežno šfōt.

W lēčje 1778 šfōtj Oberlin w Kamjenjodole male ratarišče
wofaštwō, kotřž s najočerowjenisčich burow a s najrowowučenis-
čich wōwberow jehō wofjadu wofstawašče; tež bēšče wōn nē-
kotřch duchowawch je hūšōbnych mešow f fastupej do teho hame-
ho šamōbit; potom hēwēdžjo je se Straburgim towarščinom, jo
ba wot njeho ratarišče čžōwopitja a wofjeranja f čřestnym my-
taju dostak. W tuto wofaštwō, kotřž ho na jehō pšchit-
mōtjenju swjēšeli, pšchēpoda jemu tež woprabōwe bōřij 200 wōtrow,
so by je mjes tajšč burow roščbēli, kiz bēču ho pšchōwo pšchē-
nje hrowijch polow a fukow, abo pšches wofbāždenje hrowijch lēžō-
wōčejow je hōwadnym šfotomani najbōle wufnamjeniti.

Ze dobre iščēbi, kotřž s turyč čřestnēch mytow wufbāžacu,
šamōču Oberlin, jo tež mjes hōwufatami hrowjeho twarščina
pšches dočrowno w pšchitōšči šōnd abo wofkadnizjo šfōtj, f kotřž
durbjadu čži, kiz najlēpšče čřelny wofčahowuču, čřelne myta bōlajšče.
Něfotře lēta wofpōžijšo šapōčža wōn, ho by pšchitōdny narob f dale-
wēžbenju šfakta jehō wōčjow pšchitōwata a jemu šfakōwneč f na-
hrowadženju wšchelatich wužitnych nawufow dat, kōžby ištōwōit rano
dne hōdženje došho ratarišče a wīšlele družje wofwīdittomno wužitne
wēžjo pšchōwōwōwacž a wufkōwōwacž.

Žeho piwōčej bē woprabōwe tak wufka a njewufstawaža, jo
žane lēto njefanžje, we kotřž hū jehō wofšoda čřelne a dudow-
nje wufka trowel do pšēda njefnēřčija, a žula dalosa a iščerota
wofnola krajina hlabāšče je špōžwanjom na štajnje pšchibjeraju
šdžekāwōčej nēhdy tat šanjerōžbēneho a wīdōnje wopuřčejbēneho
Kamjenjodola.

So pak Oberlin pšči tutim pšrowowanju sa šwōnōmne berje-
šije hrowje wofjadu hrowje duchowisčje pomōzanje šamōbiti njeje,
je hōžom pjenaje a to wobwēžacu nam tež iščēbōwōwa rēčž, kotřž
wōn pšči šapōčžatka lēta 1779 hrowje wofbōwe džerješče.

Džet 1. januara 1779.

„A tōn, kiz na stole hēdžišče, džēšče:
Šlaj, ja čřinju wšcho nowo.“

Šew. Jan. 21, 5.

Pšches Božu hnadu hmyj nowe lēto nastupili. O! so by tež
nowe byto w nastupanju našich hředom, našich čřerpienow a
špwtowanow, f kotřž hū šmējemj ho bēdžič.

„Nječ hromada našich hředom wšchēbne wofšereta a njeh
hmy štajnje f duchom našeho křtija Šefom škřtija napjelneni a
wot njeho wōbženi. Šchōž pak te čřerpienja a třchōwneč nastu-
pa, dha njeh nam te pōde pšchitjēču, kotřž dla nam je Wōh
naklabu, njeh mjenjuju našče wofšereta wot tuteho šachōwneho
šwēta wotwōwōwacž a naš na Božu wolu a jehō šfōwo kēdžō-
wōč čřinja; njeh naš f modlitwje šarjorje a naš nauwōca, jo
ho fruczičjo pšrowujmo, jo hūčymy pšches te čřēnje wrota nōs
išči, a ho wofnōwšich ščinišči čřelje našeho wšchōwneho pomōzania
O, jo hūčymy dla špwtowanow, kotřž hū na hrowim
puču wufstajati, žule we Zesubu škřtiju hmy žili byli a kōžby čžah

hvoštivo i nim jathovali, jo bychmy hdyž psches nowu hnadu f ncpishecziwotaczku pophlnieni a kmami boli pfohy prawobozsje f k swalbie Wozej a f czełci jo hwojateho ewangeliona njesje. D Knjeje, ipozje nam i wobnowjenym lětom tež wobnowjene mozy! D Knjeje, Zeiom Khrystosje, ty by prajit, ja cjinju wšcho nowe, jezju tež našču wěru nowu.

Njech je tuto lěto psches žiwithe, htabiže a kručišče roš-facje, psches wjeřchu wutrownojez we prownje wo pomoz bojleho, hwojateho Ducha, psches kručišču wolu, ho jemu a jeho kručbje žyle dobacz, woinamjenjene. Njech f njenu horje hladaju a wšchit-ke swoje czełte a duchowne mozy, hwoj cža, hwoje samozenje f je-ho czełci, a f temu wotpohlabej natožujemy, ja torez je tón Knjes Zeiuh hwoj trón wopuščejit, njenujzo f wobroczenja a f wobbože-nju cłlowjekow. D, jo bychmy ho w tutym lěće prozowali, f wobno-wjenjej wěru wšchite jeho pschitajnje a wustawenja dospjelajez.

„Njech je tuto lěto psches pschiberanje džejzi Wožeh a hwožde-rjow ja Zeiuhom Khrystuhom, psches wopstabenje kralestwa jatano-weho we naš a psches pschibitlowanje kralestwa Wožeho woina-mjenjene,

D jo bychmy niz jenož w tutym nastupjenm, ale tež w koždym pschibowenem lěće, torez bu nam Wóh w tutym pu-hotamnim fobnje ipozjezi ho pschje bóle a bóle f ibožnej wěz-nojci pschitowali — wjele bóle wo „wujednowanje a hjednanje prohu, wozaj hylow rošacja, wuruženja, lubojezi a hwočjez-jenja pschilwali — a wozaj dobrych skutkow dozonjeli, jo bychmy na tym diju, na kotryž Wóh psches Zeiom Khrysta wšchito no-we jezini, hwočaje žnjecz móhli.“

— Rónj. —

Se Eserbow, ja Eserbow.

**Glowna šhromadžina duchownych katleho kuziškeho lousi-
storalneho wotreja** wotně f šchtwórt, 7. junija w Budy-
schinje. 2. Sam. 10, 12: „Sa najš lud a ja te mětna našeho
Woha!“ bē jeje hejko, jej pschuwolane w jednomych, tola možnych a
šhynuj hrowach wot tajneho šhynistoriala, radžicjela Wacha, to-
tež jako šastupje krajneho šhynistoriala pschischedi, jej na ja-
tožu šponunjenje šchtučki jene f Wožeho šłowa czeřpane a w trutej
wěre šakozene šwjedzešnje přebowanje w žyrhwi Marje a Warty
džeržeče. — Šwjedzešnje přebowanje a Woža šhuzba w Wožim
domje bē lěto teja dla šawob hłownje šhromadžiny, dofelž tole
lěto reformadžkeho jubileja a f temu ščeže lěto wulkeje wójny
mamy. Po Wožej šhuzbje šejdže ho šhromadžina i nowa na
hrodže. Tam bu jej wot tajneho žyrhw. radžicjela Nojenfranza
pschebnojš pobaty wo tym prašchenju: „Hdže hmy my w žyrhwi
reformadžje po jeje šchtwórtym lěštotku?“ Něžnik poda wotmołwu
f šjom dypkam, njenujzo: hdže w bohobštowstwe (theologiji) hmy,
hdže we woinaczu, a hdže w šarjadowanju (organizaciji). Šchtwórtu
dypk, hdže w pobožnojci hmy, bu jenož našponunjenje, dofelž bē
mało cža. Možmołwa wo pschebnojštu ščjeřowalše, f ujej
pschisamntny ho šdženje f žyrhwisneho wotreja. torez tež na to
jene pokaja, šo hu we kuzišim wotreja w tu šhwilu „mėšnow
njewobhadženych, — mjes niš hu ši herbšo-němšje: štoezny,
Budyšhink, Huczina —. Wobšedni hłowny dypk bē to: wuradžo-
wanje wo tym, šak bychmy najpschibodniško a doštojniško jubilej
naščeje ewangelisťo-lutherisťe žyrhwe šwječili. Lutherowu wulki
štkut ma ho wopowuczi a wulka wójna pschi tym nješapomnicz!
Napradžowanja dla šwonow, torez ho wotebaju, atd. bē to
pobšebnje. — Njech bē to jena šhromadžina, torezej wuššak něk
dale štkuje Wohu f czełci a našchim ewangeliskim wošadam
f žohnowanju!

Pschisponunjenje.

„Bombaj Wóh!“ pschuwolam wšchym lubym cžitarjam a
cžitarškam a wšchym pscheczelnuwym hwoždželaczerjam našeho
šopjenta. — Na herbštej předaškej šonferencju wšohi do tohu,
jo budu je hwočewatorem našeho šopjenta „Bombaj Wóh“. Čh-
žyjo nočžyjo buh něk je hwočewatorem šamolnity redaktor.
Šwwojo něk f tutym šponunam tež tu na došatneju redaktorom,
našchju njeboczježku ff. f. Gólcza a wšoh. šeminaršeho wučje-
rja šiedlerja, jinaj wuprajejo džaj ja wšchu přezu a wopowin-
wošej, Šeserbam wopowolajam. Š Wožej pomozu čhu někto ja
našchju šopjisku a šak Šeserbam hwožej w czełtim šhynim
cžahu, šak derje hačž to možno pschi tutym wójnikim cžahu, kotryž
wšcho počeže, a pschi tutym wójnikim džele, — šastawam w tu
šhwilu dwe šajšče mětnje! — Wšchych pscheczelnuwym hwo-
dželaczerjom prošaju, šo by tež tuto herbše šopjentu šhuzilo Wohu
f czełci, Šeserbam f žohnowanju něšole w tutym czełšim wójni-
škim cžahu a jim hwo pschepohčalo psches tawo do šbožowneho
měrneho cžaha, kotryž Wóh tón Knjes nam hwadnje bōšty
ipozčejž čhy!

Wšch pschisčojški pscheczelnuwym hwoždželaczerjom njech ho,
jeji šo do redadžije šhuchjeja, mi poščelju, a to pschje ja te šobotu
wukšhadžaje cžišto najpošdžeho hačž do wotowy. A šchtžššni
f tyh lubych cžitarjom jenocho pschecza ja redadžiju ma, pschit-
tež f redaktorow.

Tak „Bombaj Wóh Wam! Bombaj Wóh nam!“

W Roščacizach, džej 12. junija 1917.

Wyr g a c z, šaraš.
(Rošitj, Poř: Šautitj.)

Lutherowe šłowa.

40.

Škječšjanisťa žyrtej je tež wójšto, šhromadžina abo wojeřše
lěšwo; my wšchitžy we wotowanju a we wójnje štejmy. Ewan-
gelij je našča šhorhoj, Khrystuš našč wšchit; pod nim ho nam
derje wojuje a ščinimny tež dobyče psches Wože šłowa.

41.

My nočžemy wašč ewangelij šnitčej abo hinaš přebowacz,
ale jón wučšicžez a wukšwělicž kaž šchpibel, šiz je šacžmity a ška-
žemy psches njertjad, šo njeje wozaj džyli mjeno ewangelija powo-
štako, a ničto w nim ničeho praweho njeje wibžezj móhš.

J. K.

„Bombaj Wóh“ njeje jenož pola knjeřow
duchownych, ale je tež we wšchěch psche-
dawitnjach „Eserb. Nowin“ na wšach
a w Budyšchinje došacž. Na šchtwórtč-
lěta plačji wón 40 pj., jenotliwje cžiška
šw ša 4 pj. pschewawaju.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłat,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spar měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłtaš
Wšědny dny;
Džěł pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njeh ćí khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh pada,
Wokfěw će!

F.

↳ Sserbske njedzelske lopjeno. ↲

Wubawa šo kóždu šobotu w Esmoletrej knihičiškščetni w Budyšinje a je tam ša šchwótklětnu pschěpřtatu 40 pj. dostać

3. njedzela po šwjatej Trojizy.

Scenje šwj. Marka 1, 15: „czinjeje pokutu a wěreje ewangelionej.“

Kruježe, ja czěpju, połóz mi“, tak nětko je Jezaiachom šdych-
mjez čzemy. Kat tola czěpimy pšchi huchocze, šo plody šchoduja.
Wšcho wječešće na rjany nadžiju a my šo na tym šwojčeliduju.
Hdžej dobre žně trjebamy, šo bychomy pščětrali. A nětko džer
wote dnja ššónčžo pali a spali plody. Dacž njejpny šo dočej
š Bohu modliši? Dacž njerčafaje pšchozo: „džěłojće jeno“, a to
špěwanje š Bohu bu bóle na šok štajene? Njeje dha na Božim
žabnowanju wšchito težane? Njecha nam to Bóh šažo šwecž?
Dha šdychimy jeno š njemu: „Kruježe, ja czěpju, połóz mi.“ A
hdž šy ty to pšchozo čzinil, wštan pšchi tym. W prawej šatundže
pšchidžje pomoz. Hdžej Bóh jeno wmkle teho měra ma, a ženje
wmkle teho nješwoža, čže tež jow našče najšpěče, našče duchow-
ne šwože. A š temu ta wójnika mja. Czěpjenje našchich wojakow
dže dale, a my czěpimy domach. Wjele džěta, wjele pšlow, pšchozo
nowe šwojenje prajenje, hdžej w tutych dnjach šažo wjele mto-
dach šynow šubych šlarščich wopuščeži a do wojetkše škužby
šajupi. Šdy dha šmjeje šon, tuto czěpjenje? Njeje dha šadny
Bóh w njebješčach, kiž modlišny šlychit? Hdže je šwoža lubojež,
hdž tak wjele šradoby dopuščeži? Šow tež rafa: šdychmjez, dale
šo š njemu wofać. Kiž našcha mōz, niž našče džěło dobyčej
njemōže, ale jow mōž. Šow tež rafa: czateč na pomoz tebu
Krujeja. Tež jow ma šwoje hnadne wotwōžhlenje, pokutu a wěrn
šubžic. Dha pošepěčej žiwjenje a wofaj šo š njemu dale, a ty
tež šobu, ty mtočy: „Kruježe, ja czěpju, połóz mi“, a w prawej
šatundže naš wušfychi. Kiž wjazy a žanjeje šchudny
dže njebudjemy trjebac czěpjeć, hacž wón to čže a ša dobre
ma. My čzinimy to šwoje a wón žno potom tež to šwoje

czini. Na to šo špuchščež čzemy. Šchtož Bohu wšchōn šo do-
wěri, Bóh teho hndu njepuščeži. Nješy to žno tež našchit?
Pšchi czěpjenju pomu tež na šwoju dobrotu. Czěpjenje moško
hšchče wjele wjetše byč, kaž tu je. Wu tutym lěče, hdžej je
šo 400 lět po wobnowjenju žyrtwe minylo, špominamy tež na
to, kaž je pod študom a wopacnej wucžbje, kotraž njebē wjaz
š Božim šlowom pšchō jena, czěpjeć mēla. Pucž š mērej š Bohom
pšchōš pokutu a wěru do Jezom škrjita bēšče nješuaty. Tak
někotry je šdychmjez: „Kruježe, ja czěpju, połóz mi; pošaz nam
šažo pucž š šwoju. Wjes nimi bē tež Luther. Bóh je jebō wu-
šlyšchal a jebō šezimil šwoj grat. Šchtož je Luther wěrił a
wucžil, bē po Božim šlowje, to je čzinil wōdženj wot šwože
Ducha. A šwoje wěrywōšnacze je nam napišal. My džehša
na tajke špominamy; je to tamne, kotraž je 25. junija 1530
w mēšče Augsburgu pšchō škžžorom a drishini přiošchěł.
Šow wošebje wupraji, šo je Jezus škrjituš jenicžki hrednił a pomoz-
nił š mērej š Bohom a šo ja čłowjeka plačij: čžej ša nim a čžim
pokutu. Šo bychmy to džehka a w tutym lěče šažo wopomnił
a šo tak šajili na Lutherowe wěrywōšnacza. To wšchal je
trēbne. Čłowjek njemōže wěrič, šchtož wōn čže, ale šchtož je
jenu Bóh šwēł. A ša naš šerbskich šchěššijanow rafa, š Lu-
therom wěrič a wšnacž. Šewal našcha lutherista žyrtkej wōšpada.

Tuž, lutheršy šchěššjenje: „czinjeje pokutu a wěreje ewan-
gelionej.“

1. Wěšče ewangelionej. Šon grun, na kotrymž šchěššijana-
šta žyrtkej šteji, je wšchal tež grun šwoja ša kōždeho wošebje, ša
tebe a ša mje. Abo njetrjebamy ša našče žiwjenje grunta,
kotraž je nam wěšty, prawy pšchi wšchej hūbjenōšej, nuš a
šmjeršej, čž ni nezucje wōštanje, šdž wšchito druke šajnjež

Ho! my jón trjebanu. Pichotož cłowſte myſle a mienjenja ſo picheniſza a ſacziſnija bórſy jaſo, ſichtoż hu priedy ſa wénoſej widate. Dže tutón grunt namakamy? Dže hu jón wótzojo reformazije, woſhebe Luther namakati? Džyž je ſichó i Pawoſom i wutrobnyu naiſchoneniju wiſnaczej moſt: „Zadny druhi grunt ničtož njemóže ſałožie, kſiba tón, kiž je ſałožer, ketrž je Jeſuſ Chryſtiuſ“, dža je to Luther jamob. Chryſtiuſ bje grunt jeho wéry, žiwjenja, ſtatkowanja, Chryſtiuſ, Woži Zsyn, nam woſpſyamy w ſečnjach, pichipowjebamy wot japoſchtolow, Chryſtiuſ, tón hlatbicy Meſijaſ, kiž, kiž je nam ſečnjemy wot Boha k uſtrodzeći a k prawdoſeći a k ſwjeceženju a k wnoženju“. Nečo beše w hwojatny piſnjy namakati. Jeho, kiž bje bóle na boſ ſtajemy, dzyſdže hwojemu ludu jaſo pſheb woči ſtaitež a wéru do njeho jaſo do najšebo jeničeſke hrečnuka a ſarěžnuka ſboža do wutrobow plobžeć. Št temu pſchelož teſ biſtiju do uſnſeje rěče a kaſ džaſowni hny, ſo my ju tež mamy w naišeji lubej hrečbeſe rěči, je uſhény hani cziſtož wo krapnoſeći a ſbožu w Jeſuſu Chryſtiuſu. Šta móže ſichó teho dla Luthera, tureho wuſkeho hweđka teho Zbážnuka, jeho njeſpſhečzela mjenowacž a prajiež, ſo je jeno wiſcho w zyrſki ſtaſy a lud ſawjeđi? Šta móže hida nat pſhečzaju wénoſeći noſpiſeje? Ktož to boſi. Me my tež zarucny a czerpny, džyž wjele lutherſkich ſchefečzijanow wiđžimy, kiž wjaży w Lutherowej wéře uſtječa a i žyſa wſchu wéru ſačžiſnjeja. Zsu paſ to hišeče lutherſzy ſchefečzijanju, ſotymuž je tón ſchizoſowanu a ta powieſež wo nim jeno pohóreženije a hupnoſež? Što dženym my cziſniež? Až wy ſchefečzijanju wiſchity, kiž w tej a drugej wéře na grunec japoſchtolſkeje wéry ſrečije, džežeje hremadže w bratrowſkej luboſeći; wy jedyu drugeho trjebaeče, džyž duže njewéra hwoje woſowanije pſhečewo wéře hišeče bóle ſaržečez. Wý lutherſzy ſchefečzijanju paſ hlatbicy, ſo my woſtanjeny na tny grunec, ketrž je Wóh hant položił a pſchi tny ſlowje, ketrž bje naišim Wóšam móž a hweſto a je naiš lud wobſobžił, taſ ſo Chryſtiuſa wiſtaſajemy ſa naišebo Zbážnuka, ewangelijonej, wérum jako ſbožnyhčžiwjazej wozy. A my ſdychjeny: Knježe, polož mi; daj tola, ſo ho moji wérubratſja ſo nim we wéře jaſo jebudža. Šy, ty liſba ewangeliska zyrſke, pſtaj twoje prawe ſbože, wéř ewangelijonej, ſtaj ho na grunt ſboža, na kotrymuž twoji wótzojo ſtejadu, ketrž je Jeſuſ Chryſtiuſ.

Me k temu hlatba tež poſtita. Tcho dla nam dženſa hišeče jaſtſineži:

2. Cziſnieže poſtutu. Ženož thory cłowjek ma žadanje po ſekarju. Ženož, ſchtož ho ponižnje ſa hſudcho hrečnuka poſtutic, budže ho ſwjeſtelicž, ſo ma Zbážnuka a po nim žodacž. Tcho dla je tež Luther poſtutu žadał, hrečow poſtutacž, roſtaecje a želbeče. Tcho přenja tbeja (kada), ketrž je 31. oktobra 1507 na durje hrodowſkeje zyrſtwe w Wittenbergu piſchibił, rěkaſche: Džyž naiſch knjes Chryſtiuſ praji: „cziſnieže poſtutu“, dže wón, ſo by žyſe žiwjenje ſtajna poſtuta byla. Až, hdy by jeno wjaž poſtuty, wjaž hrečowpoſtutacža a roſtača bylo, by ho wjele wjaży wéru do Chryſtiuſa namakalo. 24. junij je džen Jana teho ſchefečnuka, kiž je Jeſuſkej pučž pichipotonaf je hwojim přédowanjom: „cziſnieže poſtutu“. Až, móž tado, móž luby ſchefečzijanu, hſyſch hłóž tuteho miža, hſyſch woſtanje twojeho Boha w tutej wójuje a tuthu ſrudnym cžahu, ſo by poſtutu cziſnił. Prawa poſtuta ma paſ tež w hebi wrečenje k Bohu, wobnowjenje žiwjenja, ſo jo wjeđžých w prawdoſeći a hwojatoſeći. A kaſ je Luther ruije tuto wiſhwečjenje hebi žadał. Šta je ſtarychim a džečom, wiſchwoječi a poddanym, buram a czeleđi wo na wutrobu ſkadł a jich k temu w liſtach napominal. To je baſte prawo poſtuta a wéra, džyž je pſódna w dobrych ſtutkach, ketrž jaſo džaſny woop pichenje. Nowe Bohu ſpodobaje žiwjenje dzyſdže Luther w hwojim ludu juđžieč; i wobnowjenjom zyrſtwe tež žyſe ſchefečzijaniwo wob-

nowieč. To je ho jemu tež peradžilo. Šta duchowneho žiwjenja je i reformaziju naiſtata, ketrž je wſchudžom, ſchtož wédomoſeč, ſtiniſhty, ſchule, wyſchwoſeč nauſtupi, žohnowanje pſchitnjeſka. Woſhebe paſ naiſa pſchibowročenje k Bohu. A džež je žywe ewangelſke ſchefečzijaniwo, tam je tež prawdoſeč, woopſkownoſeč, hweřnoſeč wo domje a powoſtanju, w gnečnje a kraju. A te wuſte ſtutki naišebo luda w tutej wójuje ju tež pſód reformazije. Šdy by jeno wſchudžom žywe ewangelſke ſchefečzijaniwo bylo, ach kaſ by je wiſchém hišeče wjele ſečje ſtejato, kaſ by ho hſubſta wſcha broſnoſeč, hrečiežnoſeč, gramnoſeč, uječžitoeč, ſchtož uſto k wuſtſem wobžarowanju pola wiſchellſch ewangelſkich wiđžež dſubim. Šta je teho dla dženſyſche napominaje taſ trebbe: „cziſnieže poſtutu.“ Pomhaeče twaricž naišom zyrſke, ſo je hwojate wéto, džež Bohu hſiža a lſubja bratrow. Natwarče ho paſ tež hani na grunec naišeje wéry, ſo ječe duchowny dom, a žyſe žiwjenje roſonna Woža hſižba. Taſ naiſečje naišom zyrſke ſaſtamy, Ewangelſki ſchefečzijanu dſyb i ſchefečzijanom byč, wéřieč, ale tež hwoju wéru pſchicze, i dobrny ſtſtami, niž, ſo by i tny hebi ſbožneſež warbowat, ně, tu ma pſhebo wéru do Jeſomu Chryſtu a Woži hnaše, ale ſo by poſoſaf, ſo ma wéru a je džaſowny jež Woži hnadu. Wjeđamny taiž ewangelſki ſchefečzijanju byč? Wjeđamny hebi to dženſa a lěka přjódtwoeč? Wóh žohnuj maž k temu k ſbožu naišeje zyrſtwe a naišebo luda, a k ſbožnoſeč naišeje duſhe.

Wiſtaf ty ſy hižo japaſti
Tvoj wóben w naišim kraju;
Tcha daj, ſo by wſchěł ſaborił,
To byli w mojim raju
Wý wojož! hłowa předarjo
A w ſtutach twoji hweđtojo.
To daj nam Jeſu! Šamjet.

S. w. M.

Šberluſch rožohnowanja ſe ſwonami.

Włóž: Wéř dobru nóz ja dawam.

Žeug klincej naišich hwowow
Nam ſhčertnych poſkledni,
Kiž wothłóž naišich honow
A duſchow wubudži.
Tcha na iſe hładač ženy
A nutricne poſthacž
A na to kedžonjenu,
Tchto chzeđa ſaſpéwacž.

Nam Wóža luboječ, radu
Sodowuje hwojca,
Nutownu hwełtoſeč, hnadu
Wiſche Jeſom Chryſtiuſka,
A doſtati Džuda hwojatoſ
Tch drowi hwojatoſu.
Cžež, dža a hſwalbu ſa to
Wóž hwojatej Trowiž!

Wot žohnowaných cžahow
A wjeſ'lapoſnych žiwow,
Wot lubyh cžeknych hwořow,
A ſrudnych pohrebow;
Wot wóſnik' wóbečežnoſeč,
A krapnych merných dnjow,
Wot hwojatej wjeřoſeče,
A wjele ſtyřnoſeč;

Wot našich herbstich wótzow
 A mownych pscheczetow,
 Ních swěry, hřlow, přowow
 A hřlnych modlitnow.
 Nam dženja powjedajni, —
 A bósny woněnja, —
 E poškednim šonkom praja:
 Szczęść Bohu bjes fózna!

Nět j wěže dele wšate
 Szó na pěk pódajta,
 Do druhob' šiwaca late
 Nam mjezy ichinija
 A šarof, lud, kraj wótzow
 A našich žiwjenje;
 E Wožo štiježe mózow,
 To pomhaj po hradže!

Budž hřwalba, štnježe, tebi,
 Zo žo naš pewelaf
 Wšech tele wšate f hebi
 A wulky žohnowaf!
 Twój blóž hny šafšhcheli
 W šich rjanym šwonjenju
 A trošit, móz, radožež měli
 Za puč a wotrobit!

Edžež blóž nam Twójoh' hřowa,
 Šdyž wone woněnja,
 To wostaj hač do rowa
 Móz našcha, radožež wšcha.
 Ze šwonami, — hřez šwonow, —
 Wědž Ty naš šewštu ežě
 Šacž tam do wěcznych honow;
 Taj, štnježe, nam Twój měr!

Jan Wastaf.

X.

Wunofsch Lutheroweho pučowanja do Roma.

So wšonnamaczenjedželštinu pučowanju ho Luther w spočatku mactho rózka 1512 f Roma šafu do Witenberga wrěže. Na dalotni pučju bē wjele krajowow wšdaj, wmohe žiwjenje wobkedžbowaf a wichelate měnjenja hřhřdaj. Wěšje je to, šchtōž je duzy našonk f wulkim dobytkom za njeho bylo. Tola nız hnydom. Wón njebē pučowaf po našchim čožku, kiz horu, dohy a hojpowdy pscheczetaj abo kiz w žurije něšto fobžšlowje studje, ale mniš, kotrehož dujcha je w kšōchtrje jchšēž lēt doky hradneho Woša pykala a jeho njespōwajena hiščeže pyta. Šchtōž w kšōchtrje dostaf njeye, to wuškli w Romje namafacž, a taž kšōdy pytač jeno pschid pōdla wobkedžbnje, šchtōž jehw šaučž nima, taf Lutherē tež mačo plačži, šchtōž Wožu hřzbu na hřwjatych měštach, wot hřwječjnych měščinow došonjani, njenašupa.

Ženo krotko na lud a šlōt w Šchwizy a na wostjowne šchtowny w Štalškej šponni, w Romje drje wulfnofsz fšastarškich twarow wobžšnja, ale wo kraznych wuměškich dječak twarča a řebarja Michelangela a molerja Rafaela, kotrež drusy lēta dohko hřduwja, wón mjelēti. Na wobwazy wo žyrkwō hřwi. Marie je šhnwaj, wone wšdaj tež pohanišdich bošow pschēdajajach.

Kēžšlōwšichi je na italki lud. Wuškli, jo budže wěšje pōbožny, dolež bliže hřwi. Romē bydi. Romē drje jōn štrōšnišdich hačž němškli namaka, ale taf lešejny a jebawy, šo ho jedny družec-

ny njedowēri. E hordym šastřejom tam na žurjch, wošēbje na Rēmzow hřdajni, ežēja maleje wēšy dla wulku šaru, šu wječšni a pschōmaju šawo w Wožim douje ša mōž.

Kušto pola bratow w kšōchtrje hojpowdja. Eži budža jemu wēšje f Wožej hradže radu wēdžecž. Tēla žady jehw žebjenje njewošpmi. Wlato je f nimi špōwajom. Šižo jich kacžanška rēčž pscheczetaj, šo šu ho w nje mačo přowowaf. Přōžu wšdaj f žyfa njelubnja, radich dēje jēžba a pija. Ních pošny wobjed je šēpšdich hačž němška wulka hošejina. W jennym kšōchtrje, hōžēž wuščam teho dla pōwōnje, bytu jehw nabili, njebh-li rucže ežēšuf. Szwoje wuščowny jara šhwatuwije špōwajni a namaf-wjeja šo f tyn, šo „šwjaty Duch je wšdaj rošny a ežert tola ežēšuje.“

Tež w romškich žyrkwōch na štronje měščinow, kiz tam Wožu wšdu džerža, Luther hradneho Woša pyta. Wón f nimi na wostarju čita. Na kōžē hřlow ewangelija a modlitny kēdž-buje, teho dla f měščinam jehw njepšhōdže. Tnž jehw pōho-ništ: „Abwataj, šhwataj, pšēže paf!“ Njurowješe mjes pschōmnynti njewidži. W druhim čožku šu rjane žyrkwje prošone. Šanžawo dwōdni ho měščinam hřdja, dolež šu jich pschō Wožim blidje prajēž hřhřchēž: „Ty šu šlēb a wostanajech šlēb, ty šu wine a wostanajech wine.“ Kaž jich hřowa, taf šu tež jich šlufki njehšēšejšjanške, haj njepōžewje. Šchtōž paf tajše jadžē-ženje wostarjenje, wo tyn w wēšje praja, šo je dohry hřšēšejšjan, džerža jehw paf ša dobreho blašna. Wdychu měščinizy Luthera ša šēpšēcho mēli, jechy-li ho jich ša pučjom f hradnemu Wožu prajšecž?

Luther po hažady a domach powjedacž hřhřchēše: „Je wēdžje hēla, dha je Rom na nju wwarjenu.“ „Wōžno njeye, šo moško w Romje taf wostacž, škamacž ho dyrbī.“ „Ššlōnzo je wuštato, na tajtu hřownož hřwēčjež.“

Luther je wšhřtko, šchtōž je na hřwjatym pučowanju do Roma našonil, do ššēdowazeho hřowa wobjantuf: „Wšže f Romē a hōrjchi hřšēšejšjenjo.“

Wón paf wōdcaže hřčchow a hradneho Woša jenu pola ežłowjefow pytač njeye, ale tež w Wožich hřhřbač. Ze bēchu wšchelaf. Wšhřite hřdom faršich Wožich domow w šwo. mēšje wopytač, na šhwajny wostarjajach Wožu nimač, hřsto f špōwēžēž hřdžēž, pšēch powōštantami žyrkwōnych hřwjatych šo modlie a je kōšēčž, na mēštnach, hōžēž šu martarjō wotpra-wjenti a pschō jich rowach kēčēž, po Palatuhōwym šhōdže ho po šolenonaj hōrje a zere přowowacž, to bē jemu jako šwēnemu šhneje katholicke žyrkwje Woža hřužba a teho dla pschō-škn f n šōčž a dopieljenje teje hameje do bry škn f. Jeno pschō kšēčēžni na hřwjatych šhōdžēštach jemu wušk pschōdže, hačž je tež duzy šafšnja woprōdže taf wulka taž přōža, a pschō tyn šo na šhwō profety šabatista dopomni: „Šrawy budže we e hřwoje w ērje žiw.“ Wón drje hiščeže hřwōj thōb do-šonja, tola hřē dalšich modlitnow. Ššakaj dwēl bē w nim wotučil, ale wón jehw žyrkwje njuwšjenje njepōhnu. Luther wosta, šchtōž bēšje byt, a mōžēšje wō hēbi prajēž: „Ja wšhřtko wēřjach.“

Žene dē jemu po došonjanym pučowanju wēšte, njenujaf, šo w Romje hradneho Woša dostaf a wo wotrobie mēr namafak njeye. W tutym nastupanju je šo je hřwojeho pučowanja hřēš dohřta wōčēžti. Na druhēj štronje šu pōšdžichy jehw našhō-ujenja najpōwēšchym wōžnōwēž za njeho mēre, dolež mōžēšje šo we wōjowanju f romškej žyrkwju na nje powōlacž. Tēhdy paf wón wjazy pōhřmnynti nūdiš njebē, ale wšēhēly hřšēšejšjan, kiz wēri a špēwa: „Ja šbōžnōšēž jow f nam pschō hřdža wot Wožej lutej hřadny, te šlufki pōmbacž njemōžza, w nič nimašch žanej rady: Ta wēra šhřhřta ša-

Sy-li spěwał,
Pílnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatosk
Zradny je.

Za staw sprócnj
Napoj mócnj
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Prez spar měrny
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědny dny;
Džěł pak swjatosk,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njeh ćí khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokrěw će! F.

↳ Sserbske njedželske lopjeno. ↲

Wudawa ho kóžbu hobotu w Šemolerjez katšičiškćieknj w Budučinje a je tam ja šchtwórtlětnu pšchedykatu 40 pj. doitač.

4. njedžela wo swjatej Trojizny.

Lut. 6, 36—42.

Š tuteho štorwa našeho Knjeca Jezour Křehyja klineži nam napšichežo napominanje:

Nšichešćizijan ma byčž hmitny.

2. Š wotkal bjerjenu wóž k tajtej hmitnosći?

1. Kšak ma tajta hmitnosć ho wopofačaz?

Nšichešćizijan ma byčž hmitny. Kšak pał ma tajta hmitnosć ho wopofačaz? Šdžž my wotoko ho hladamy a widžimy wšehelafu nusu, kotruž moja wošyč a na ho wšacž jenoflivi, tu hmitni pšehes hwoju wina, a tam druhy, kaž ho šda, bjes wina, a šdžž pšnuajemy, šhto ho wšeho čžini w našem časju, so by ho ložiče čžinilo tajte cežke brěnjio tym, kiž hu w tajtim čžezřim domočypytanju, kał ho wyschnoćž stara ša hwojich poddanow we wšehelafich wuřtawoach, kał uanika pomoz štoru, kaž staru; šdžž bratrowška lubosć ho horjebjerje wo hubejow, šdžž ho šhěž hłódnym kama, šdžž šhewšćizijanske hwojby Bože dla horjebjeru šhrotu, hwojž šilne ružy ho hibaŋu, wotpalanym wupowobacž i najwšehšćaje nusu, šdžž čžitanu wo bohatach, kiž hu hěbi wědomu hwojeje šhewšćizijanske pšehišludnosće a wužiwanju hwoje kubla a bohatawo k temu, so bychu nusu wobacali, haj, šdžž my na wěřo to šponinamy, njedyrbimy a njefmjemy dha drie prajičž, so je bohata hmitnosć žiwa njes nami? Šcho čže nam dha to napominanje našeho teksta? — Haj, tež to je hmitnosć, kaž ju Křehyjški hěbi wot naš žada, a my čžemy ho wšehelice nad tajtej šhtawoach šhewšćizijanske lubosći, kotraž čže tym pownhačž, kotřž hu w nusu čžela a žiwjenja. — Tu pał je wěčž wo tej hmitnosći, kotruž mamy wopofačaz našim bratram w duchownym nastupanju. A kał njuse je tajte napominanje, to pofasa nam

tał husto šadžerjenje čžlowjetow, kiž drje čžežda tež šhewšćizijenu byčž, a njewšćizija toka po tym, šhtož hěbi tón Knjes žada. —

Njebudžže, njefatamanaje — so by ty to wopacžnje njerofymil. Njebčeje wobšteji niž jenož prawo, ale tež ša hwojata pšehišludnosć šaršich napšichežo džěřom, knjesam pšehewšćino čželodži, wučeřerja a duchowneho, hřeh hmitnič a šatamacž, šdžžž nam napšichežino štuři w tych, ša kotružž mamy junu rachowanje dawoćž. Šjawnje, bjes bojošče dyrbimy žiwy protest šbėhnyčž pšehewšćino hřeham žlych ludow, wučeřitnych wučeřitow horjefach a deřefach, kaž jenofludnych čžlowjetow. Nřě, to njeha nam tón Knjes šafafaz. Me to hmitjenje, to šatamanje, kotřž we wučeřimym žiwjenju tał husto nadebžimy, w kotřžim njije ničo namafaz wo lubosći, kotraž čže bližimemu pownhačž, kotřž ho štanje w šaršičkej hordosći, to je to, šhtož tu měni tón Knjes. Kšak husto namafamy tajte hord, njewšćizijanske hmitjenje. Za hordosć, w kotřž je čžlowjez tał loško špokojom hmit se hobot, hmito tež to hmitjenje widžitej rady te hřehi a pšehewšćizijanja bližšeho wšehšće, hacz hu, a kał bórny je čžlowjez hotowy k hmitjenju, i šatamanju bližšeho. Tón jařil, tutón mały žiw čžlowšćeho čžela, kał ho wot jich wjele trjeba k njefšmitnemu hmitjenju bližšeho, a tał někotry šhewšćizijan wjaž njewěž, so mamy my bližšeho wjele hěle šanowlicž, derje wo nim wěčžez a wšchilo k šepšchemu wobróćezčž. Nalch Knjes Jezus Křehyjški je tež se wšehšć šhtawoju hmitič thch hřehšnitow, ale tajta lubosć a hmitnosć šjemi ho w nim, šdžžž wón thch hřehšnitow horjebjerje. To je hmitnosć, kotraž njeha teho hřehšnika hšehče hmitšeho nutš štoržičž do jeho hubejowšća, ale čže jeho wot wotwěřenja, čže jemu pownhačž, so by šatamanu njebjeł, ale wěčžje žiwjenje měł. Tajta hmitnosć žada ho tež wot naš. Pšchetož i tym njije pomhane

ani tebi, ani swojemu bliźsiemu, hdyž jeho satamač, hdyž ty we swojej horobotej mnišiš, jo hy wjele lepši, hač wón. Al, budž hšefeczijan a dži a pomhaj jemu. Duž wodaječe, dawaječe, kaž tu tón knjes hebi žada. My woczakamy wot Boha hmitnošč, so wón nam woda wchitte načše hřeči. Chyži dha my njechmitni byče? Njeje tón knjes nam dal kturne napomitanje, hdyž wón reči wo tym wotročiti, kotremuž bėše jeho knjes wulki doh spuščeji a tiž bė potom njechmitni pšechcziwo swojemu hobotwotročej. Ach, kak wjele nječera, nječehceščestwa, hidženja by ho žubito i tuteho hweća, hdy bychmy hebi wědomni byli swojeje pšichyščuhnošće, so mamy hmitni byče. Potom ho tež nad nami dopjelni knjejeowe słowo: Šbōžni hu hmitni, pšchetōž woni hmitnošč doftanu.

Š wotkal pak bjerjemy mōž k tajšej hmitnoščej? To je našonjenje, kotrež možemy wšchēdne čzitič tež nad nami žamymti, so je čłowjek napšchecjo swojemu bratrej šterje njechmitny, hač hmitny. To leži w čłowškim hřečahym waščnju. Š wěštej špofotnošču widži čłowjek hřeč hwojeho bliźieho, a hnydom je wón hotowy, hūdžie, satamač, a jenōž porēdto namafa ho wyš: kaž mohł ja swojemu bliźsiemu pomhač a jeho hūbjenstwa? To dobre w čłowjetu, hač runjež tež na šjawne pšehitōže, ho šahywa, ale jeho hřeč a pšchetupnje je hnydom jnate a w kōždeho erče! To čzini, my hladamy pšči prawowanju jenōž na bliźich, niz pak hami na ho. Sdy bychmy nutšladali hami do hwojeje wutroby, hdy bychmy ho hami prawowali a pōsnali hwoje hřeči, našny štaboče, hdy bychmy poniži buli, nam by hano wot ho pšichjati, hač prawa hšefeczijanšča, bratrowšča hmitnošč. Dha bychmy hami je štrōženju pyntli wulku hzadu w naščinu wofu; dha bychmy pōsnali ka najnje my hami trjebamy hmitnošč. Pšchetōž to je nam ušnje, ho hzadu wučehnjemy i načieho wofa, to rēka, jo durbiny najpriedy dželáč hami na hebi je wičeje mozu a hweću, jo bychmy wotpožili načše hřeči, jo njebychmy hšepenu podobni buli, kiž čje hšepenu puč pošočač, so panjetaj wodaž do jany. Šbōž tak kam pōsnaje, kač i uim šteji, kač je žubjenu, tōn wēčeje w tym uanaka napominanje a mōž, hmitny byče napšchecjo swojemu bliźsiemu.

Alle žōelo mozu k prawej hmitnoščej njeje namafacž w naš žamych, duž durbiny horje hladacž. Horje k temu Wōtzej pofajuje naš tōn knjes, hdyž wón tu praji: jato tež waich Wōtž w njebječah hmitny je. To je hmitnošč, kotrež hweću hami bobacže štonič. So my wěmy, jo je našč Boh hmadny a hmitny, so wōn nječahadža i nami wo našich hřečah, jo je wōn tež hwojeho lubeho Šsyna k nam pōžtal nam k wmoženju, to naš pošlitija pšehes čšennu ščtundu hšerječe. Wjetšdu hmitnošč my nje-mōžemy štonič, hač tu, kotraž wot Wōtža wulhadža w jeho Šsynu Nčsom Abryhtu, kiž pyta runje te šhibjene wowoz, wōn, kiž hiščeje na hšizju prohy ja hwojich nječehceščelow: Wōtze, wodaž jim. Dha je wōn nam dal pšehdinanjo, kač mamy tež my ho šdžerječe. Kač čhaji my ho šfroblicž, druhich hūdžieč a satamač. Šbōž wē, niz jenōž i ertom, ale tež i wutrobu ho mōdlicž: Njewjedž naš do špytowanja, a šašo: Wodaž tež mi moje winy, tōn njebudže ho runacž farčejšennu, ale žronitj. Niz bjes lubočeje hūdžieč, šatamač, ale pomhač w prawy pučto je hšefeczijanšče waščnje. A tu mōž k temu bjerjemy i pōncaža našeje njeboštojnošće, i Bwojeje hnadu, i pohladauja na Jezufa. A tōn kam pomhaj nam, jo bychmy hmitni buli, a jumu tež hmitnošč doštali k wēčnej šbōžnoščej. Damič.

W.

Šhērlusche roščohnowanja se swonami.

II.

Šlōž: Wozuž! tōn šlōž tebje wofa.

Džehja šradny džēn nam hwiata
 Šbōž swonow žyčkwinišč našč wita
 Nēš swonjenje kōčž pohledni.
 Šuto našč jich šallincženje
 We wješelu a herju rjeuje
 Še hwiatym šwofom pšerawōdži.
 Džak Wobu knjejeowi,
 Niz i tmy swonami
 Je naš wofat
 Do hwiatizny,
 Do čšichiny
 A k žohnowanju wōžowizny!

Čžehicje wotkal k wojowanju
 Bōh wōdž naš pšehes wašč k dohwanju
 Nad šlami nječehceščeni!
 Naidim hynam w dalofeczi
 Našč poštrow nječeje wo luboščej
 Š Bōzej jich w štrachōčej.
 My ja nich proghym,
 Njech wobarnuječe wy
 Š Bōzej jich w štrachōčej.
 Bōh žohnuj wišo
 Najhmadnišch:
 Našč lud, kraj wōtžny, hšezowitwo!

A hdyž budža mērne čahy,
 Njech lube swony rjenje šašy
 Nam hwečnošč Bōžu špēwoja.
 Šbōž nam teby šhērlušč swonow
 Šaš! šallincži do hērbšich hōnow,
 Š šbōžowmy džēn wješela!
 My čšihče čšatamy,
 We wērie štrachitni hmy:
 Wōh je i uam!
 Wōn poniža
 A wovhča
 A lubnje našč bjes kōnza.

(Šo Šrankowym šhērlušču.)

III.

Šlōž: Njech Wobu džakuje.

Duž i tmy swonami
 Šso džēn roščohnojennu,
 Hač šašo wješeli
 Je i nowa hšehčēč čžemy.
 Bōh je naš i nimi wjedł
 Tu hmadnje nuts a won,
 A k njemu šawočaj
 Našč dale jedyn swōn.

Ach, wodaž, jeli hmy
 Niz pravje pošhčali,
 A pomhaj wōžowizny,
 Šo bychmy dohrowali.

Žiz ruka, mošaš, brúni, —
 Bóh je móz, nadšija.
 Duž šperaj eri a swón:
 Čješéž Bohu bjes kónza!

Jan Wattar.

Čežo dla nam Bóh hušto našče najlubčje wosnje.

Pšched wjazg šetami béšče na wječerjnych stronach Ameriki němji wuczahowat hebi nowy statok ptyak a ho blisko mjesy Indijanow jako farmat jašydilf. Wojšičko bé jeneho f nič je smjertnje strachoséž ewunóh, a wot teho čžaša by tón jemu štajnje lubit, jo jemu ja to hiščéže wošéžny džak wopožaje. Ale škladnoječ f temu, kaž ho šda, pšehozo žana njepráhdžo.

Nas wječor, jato tón farmat je hwojce žonu pšched durzemi hwojeje šbže hežbi a něfotez kroczje wot njeho jeho jenicže džéčo jo platom hrofta, wufkozi na dobo f ferka tanny Indijaniti a to džéčo došahnywšči a na hwojej ruzy šéhnjwšči čžeri f nim bliskemu šéhnj napščežjwa. Raštroženaj starščeji sa nim bonitaj, wofajo: „Rašče džéžo, našče džéžo! Je tole twój džak, ty njeukucjonnny čłowječe?“ Ale tón nješkšiči, pšehozo dale wón šhwata je hwojnim rušéjntómom, pšehozo šhubje nits do hušleho šéša. Hožšina ja hodžinu ho tak minje, starščeji, hižom na dně miki wot hwojeje wještí idalencaj, staj ho f dycha wuběžalaj a smjerež špróznaj, a nóz je hižom pšched durzemi. Duž wostanje tón čžerjenny štejo, da jimat to pšakaze džéčo wrožo a rjetnje: „Smérujtaj ho, njehadž wamaj waju džéčo rubicéž. Ale towašéhojmo mojeho šuda béču hebi pšchedwofati, džehaja w nozj wajušnu wješ nabudmjez a wjštítički béšéž ludži škónzowacéž, a dofelž wježiču, jo hým waju dobry pšehesč, žadachu hebi wote nještí pšiči-habru, jo buč wamaj džéčo do jašhadžerija škónzta ničo wo tym njeprajit. Duž mi žadny druž wupuce njewošta, je-či jo čžyž waju wukhowošč, hač jo buč waju džéčo wotniščéž, derje wje-žo, so potom: sa nima pšičižbetaj.“ A taž ho to méjšeje. Žako ho starščeji najajta domoj wrožéžičenaj, bé žyfa wješ šrudne wopalniščéžo a wobyberio wšičkny škónzowani.

Taž tež našč Bóh drušču čžini, hódž žarecho družeho pučo njebidži, kaž by naš wot šweta wotežahnył a pšched wječjonnj štaženjom šakhowal: wón wosnje nam to najlubšče, šétož na semi manny, so by na tašte waščinje našdu dušču je wješeje tuwóžeje a njerodu wubudžił a f hebi dočahnył. Šak wjele staršči je pšches smjerež lubowaného džéšča jašo puč f Bóhu namašato, taž je něhdy jačto prajit: Tón dobry palitř hušto jehnjata předy nožy, jo buču jich štari ja nini béžili. Bóh berje, so by nam ja to něšto wještje a šepče dawacéž mošt. To njeabudž, hiž lubeho čłowjeka žaruječ! Lubžo hu, hiž žarowanie wo šemjretch najwošebnišču naležnošč hwojeho žiwjenja čžinja, tež hiščéže wjele lét došlo jo tym, so je jich lubowany do wotpočžinta jašhof. Woni čžejša zunje taž pohanjio duchow šemjretch. Wéšeje maju jawoštajeni dobre, hwojate prawto, kotřez je Žesúš šéwřitřšću kam je hwojnim pšičiladom wotkručžij; pšičeloz „Žesúš šopatnu“ pšiči Lazarowym rowje. Ale tole prawto ho šé muššwa a pšehowotroči jo do njeprawa, hódž pšchedošte rušéžnje žórta žiwjenja wo wutrowje šajéžóči a čłowjeka nješhmaneho šéžini f dospjel-njenju pšičištajuchowenow wšéčného žiwjenja. Tež jow je mješa, hódž réka: Hač žem a niž dale, jow durbja pšéštacéž žórta wot-nyč škřow. „Raša“, taž džéche pobozny šéščéžčjan f hwojej šowje, kotraž hiščéže wjele lét po smjerež hwojeho džéšča pšehozo jenož w želaje dračje šhodžéče a praješče, so je poraženje počžeršćita, wot kotřož ho šerje wjazg njedohobra a njedočer-žjwi „kaža, nještj Bohu hiščéže wodača?“ W tajšči hyl-

šach je wjele nješwateho špječženja pšehéžjwo Bohu, a došhe pšches něča rušéžnje a štorženje šwéžéž jo potajnym pšiči-hóštwje wo wutrowje. Wéšeje je tón lubowany čłowjek na tym trónje wo wutrowje hežbat, na kotřymž ho nišomu hežéž nještajšča, žhba temu šnješej hamemu.

Šlaj, teho dla wosnje Bóh nam hušto našče najlubšče, jo bučny wutřny, jeho wješe wšéche lubowacéž. — Rgř.

Pšchwěra abo wěra?

II.

„Šerbowane blidka“ abo „namřete blidka“ abo „šlepage blidka“ mjenuja woni te naprawu, ja kotřymž hřudaju abo tež šteja, wušćini na to, hač, „šlepac“ budže abo njebudže, ptyajo taž wušćihčesč něščio f pšiči-hoda, špřtajo taž, wječéž wjaz hačž druhy a f j pomozu tajšeho „blidka“. Ženož tajšeho blidka? Ně, čži jeni praja: f pomozu teje džiwneje mozg, kotraž w tajšim blidku bydli; džiwna je tuta teho dla, dofelž šewja pšiči-hod a šaidženočje f tež pšičitómnošč; čžežo dla tuta džiwna móž taž džiwna a f wofal wona je, ja tym jo njeprašéčja, ale so wona džiwna a tajšeho šewja, to wěra. Čži druhy wišda w tutej mozg nětašeho blidkowneho džiwneho duča. Druhy jašo ho špřéščéjeja na to, „šerbowane“ abo na to, „namřete“ a wuffadujaja f tym tu móž taž, so tuto šlepanje a šewjenje ho štana wo šwřitřu f tymi šemjretjimi. A jašo druhy wěra a něwja, so čži šemjretjzi, kotřiz to blidko šawoštajiču, hami čži hu, kotřiz pšches šlepanje hwoje „haj“ a pšéčo to, jo blidko ničšepa, hwoje „ně“ praja a taž pošajne wěš, hewaf ja čłowřiti rošom šerbowane, šewjeja. Ža to něwja, a taž wježžo abo njewježžo čžinja to, šétož šteji pšikane w knihach Samuelowych, w 28. štanje, w 8. a dalšičich štuččach. A njeh tež woni runje taž malo, taž tam Šaul wot Šamuela, wot tuch mowčych a šemjretčych, kotřych čžežo w rowadž šmřewom spi a kotřych dušča je pola Bóha wo wéžčjnošč, wřitnu, šhčija a šho-nja, a njeh woni runje taž šebani hu, kaž tam Šaul, dha tola tež jim škinešč, haj žřeež durbjalo pšches wušči a wutrowjo to škřow f 15. štuččez. „Čžohodla mje špokoljom njewošajičš a mje dačž horje šhdžéž.“ A to mjeno, kotřez hebi f tajšim čžinj-ujom šakřuža, je jim date wot biblije, hódžžew tola praji 5. Wójš. 18, 14: „Čži pohanjio“ pošlučuju wéšéčerjow! tebi pak njewot-puščeži tón šnjež, twój Bóh, taž čžiničž.“

„Namřete blidko“ jenož „šlepa“, woni praja. Něš pak tež druhe blidka šlepage, kotřez hiščéže namřete a šerbowane blidka nještj. Šéto woni to f temu praja a kajšeho duča móž to potom je? „Šinohate“ blidka jenož „šlepage“. Něš pak to tež šéštřiwohate čžinja. Šéto budžeja tajž to něš f tutej šéwtórtje nošu a f jeje duchom šapóčez? „Škřijane“ blidka durbja to byč. Tola tež blidka f hodžžitami ho pšehozo njepšéčujaja ale tež kručže hobo „šlepage“. Šéto praja woni dučej tuteho blidka? Tón durbjal tola hiščéže móžnišči byč, dofelž tež pšches šabite hódžiti morjenu njebu. A wo polnozj durbjo to byč, hódž ho blidka prašéčje. Wšičačž ho ty to tomu? Wšičačo wšéž šé-čřenja a duči wo polnozj hwoju hodžinu maju, duž móže tola tež tón blidčoz, „duč“ w polnozj hwoju „špřéštřitnu“ dawacéž, taž Šerčb taž vjenje šerčiti praji. A hubu durbšiči pšiči tym žřlym džeržez. Čžehodla tež niž? Wšičačo wšičžy, hiž ja šhrowanyimi pokladami wřja ale žane njenanajaja, to tež durbja. —

Tola tež tuto šje fuštarje abo wéšéčjenje abo kaž hewaf tutón hofušpofuš mjenuješč, je jenož něščio naturič. Šyš hdy wšičaf abo šhčyčaf, hódž durbja abo dološofič šlepageče? Tola dře. A hu ho džiwaf a tečž njedobrošym, taž ho to štana. Šyš pak hebi prajit, so pšches tón grót ta elektrika móž béži. Něš pak

wieści a by słyszał. Jo wot Karolina hano hač do Ameriki telegrafujo abo pišaja. Sdyž tu dšnuju moš tudy spirača, tam to Americy hamoſt kſepa, a žadny grót njeobježe wot tu hač tam. Za elektrifka žolna bži hjes wjedniča wot jow hač tam, huanš pides tebe prječ. Zwonišči, dovozniki to? W? Měniš to, jo je to buch, kotryž tan tón hamoſt sbeža? Drije niž, abo tola? Slaj, runje ta! ma ho to ſ kſepanju blida! Te hu ta hana abo podobna natuſka miž, a ſ teho ſbywa, jo to kſepanje njemože ničo njeraturſke hjewieč, a taſ tež pſchichod niž, taſ ničo niž, ſchotz jenemu ſ tych, kotryž ho piči kſepanju blida woobſeła, njchy widonnu byſ. Zdobda pa čzi, kotryž to wěria, ho hani ſjebaja, a čzi, kotryž wyſide teho ho potom hiſečje narěča, hu jebalojo kotryž hamyh ho a druhih ſjebaja. — A taſ ſ tym hči hantur hweđonuju woobečeža a druhim wutrobu, to potajanty bōrſy to podawjuſnač ſ naſečho čzaſa.

Čižy ewangeliſy a čžeſka narodna ewangeliſa zyrkej.

Š pičiſilčnjeſči žadanja čžeſkego naroda po hanoſtatnoſeči čzitamy w čžeſkich nowinach hleđowaze woſjowjenje: Se ſaſtaje-nyu dychom a wutrobu, najpelnjenymaj ſ radoſeču, wita čžeſki ewangeliſi ſud ſtenujuča lepichego pičiſchoda hwojecho naroda. Roſpjecſchene a porlōčene ſbyki nēhdy hlawneje čžeſkeje zyrkwe, wuſnawarjo idejow hwojnyh, Čhelčyſkeho, Čžeſkich bratrow, herbjo čžeſkeje reformacije, teho najwjuſſečjecho, ſchotz je čžeſki duch w ſaſtōeſeſkeji wutworil, maja wěſtu a ho horjazu nadſtiju, to ſnjeja hwobodnu hwojecho wuwinčja w duchu čžeſkeje reformacije a ſo dužja ſ nich puta wſate, kiž jich wot čzaſa tolerancije woobečežu. Š tolerancijnyu patentom lēta 1781 je ho jim wu- baralo, ho ſ domuzajemu čžeſtenu wērywjuſnačju wuſnač a hu ho jim žuje wuſnačjo (augſb. a helo.) nanačile. Š hježor- ſtini patentom ſ lēta 1861 je ho tutōn prawny ſlaw wobručſil, kiž je ſ čžeſkim ſađeſtōwom, to bychu hwoj wotweziſti naboženſki ras pēſtōwacy mōhli. Roſtigniz ſednota, w kotreji hu wuſchizy čžeſky ewangeliſy ſjednoceni, wobroča ho teho dla na ſaſtupje- rjow a wjedniſow čžeſkeho naroda ſ naičejnej pōſtrowi, to by ho do kompleksa narodnyh pōſtrowjow tež ſarjadowanje zyrkwiſtiſkich pomērow čžeſkeho ewangeliſkeho lida pičiſajao, taſ, jo by ho jemu ſmōžniſto, ho do njewotwihujeje, jednōtneje, narodneje čžeſkeje ewangeliſkeje zyrkwe wročičiž, po kotreji hu jich wōtzojo wot jeje roſpādnjenja, wohebeje pak w wſchēch pohuſtych a wulkih čzaſach teſto žebſil. Ša „Roſtigniz ſednota“, hweđiſchēcho čžeſkih ewan- geliſtich: dr. Čenel Duſchel, pičedhdyda, Joſef Šeoučel, prēni mēſtopičedhdyda, dr. Ferd. Krejſa, druhi mēſtopičedhdyda, dr. Ant. Frinta, hſekretar.

Ma to woſjewa tež ſawačnu ewangel. akademikow „Jere- nym“ w Prahy: Woſjowjenje čžeſkih ſpiſkowacelow ſe kotrenuž ho pſchidruža pičiſchikowaze hweđečjenja wſchēch wōrichtow čžeſkeje inteligency, hu naſ ſ radoſeču najpelnije a w naſ ſ nowa wēſtu nadſtiju na ſepiſki pſchichod čžeſkeho naroda woſniſte. Wly wſchotz ſ nič tež nadſtiju čzerpanju, jo bōrſy čzaſ hwobodneho roſwiczje čžeſkeje ewangeliſkeje zyrkwe naſtanje, po kotrymž hu naſchi pje- dowinuju podarmo wolaſi a kotrež ny hač doſal partijem. Teho dla pičiſantijemju ho jako ſaſtupjerjo wdoheje čžeſkeje ewangel- ſkeje inteligency w pohym woſhahu ſ woſjowjenju „Roſtignizeje ſednoty“ ſa ſnarodnjenje, woſhamoſtatjenje a ſjednocenje wſchēch čžeſkih ewangeliſtich zyrkwiſtju, a wobrocāny ho ſ ſaſtup- pjerjam naſečeho naroda na ſejmje w nadſtiji, to bychu ho wo to pōzrowali, to bychu ho naſečje ſprawne pōzrowanja a žedženja do ſtita ſtaſije.

Š pola.

Š Rumunſkej: „Kaſ ſbožowny bēch, hdyž runje jutrow- ničtu Waſaje kopceſka doſtač. Za wſchotz bēch tež hwojaty džen mēl, tola njemožāč žadny Boži dom woſpytač. Čzjm ſbožowniſchi bēch, jaſo buch druhi džen jutrow do jeneje wſy pōſtawu. Tam možāč do jeneje — katoſkſke — zyrkwe jaſtupje a „Wōteče nač“ wuſpēwac. Bēch kaž hwojoh“ narodženy!“

Se Šerbow, ſa Šerbow.

De Wjoſaſny w Ružjowych ſupielach ſeidejo ho ſchotwōrt 14. junija wjaży pſchēčelowny miſſionarſtwa, wohebeje duchownych ſ Budyſkich, Biſkopſkich a Lubiſkich ſtron, na ſhromadſtiju. Na- wjedomač teje hameje bē priedawoſchi Kadebergſki ſuperintendent, tajny zyrwiny radčelſej D. Škēžer. Po nabožnej nareči ſ. p. primarija Šeleberja ſ Budyſchjina a poſtrowjowāčy hwochad ſ. pičed- hdy mēječhe najprijedy ſ. miſijonſki direktor Šemuj ſ Šer- naha pičednoſač, w kotrymž wōbejnōweje Šerubuſtiſki miſijon- ſtich woſhadow w ſtrizy ſ čzaſ tuteje wojuj jara rjenje wuſpō- wacſhe. Ma to direktor Lipſčzanſkeho miſijonſkeho towarſtwa, ſ. profesor D. Paul pičednoſchowaſe. Tež tutōn wſtju wojuj na miſijonſtenu wobracjowacſhe. Ma praſčenje je hweđiſtny po- ſtucharjow, hač njchy dobre byſo, jo by ho trochu wjaży hwo- bodnych myſlow do wēry tež w miſijonſtwejo podalo, wotmōtwi ſ. D. Paul, jo by to je ſchotno byſo. Na njenujnyj pičed nēhdy ſto lētami do Indijeje ſ Ewropy tajzy hwoobodnomyſlni miſijo- narejo hwođež počachy, pičidnēje wot tam ta pōſtrowa: „Dajeje naſchm woſhadam wōdcho wuſpēweč, ho to taſkiſ njewōričyach miſijonarow ſečelēze. Radſcho žanyh duži taſkiſ.“

Šhromadſtina bē ho doſpōdnia 14.10. hōdž. ſapozčata.

Wopodniz hweđečje po prawom hiſečje jedny pičednoſač byč. Tōn paſ ho, doſelž mēječhe wjeſchi džel woſpytarjow ſ čza- hani hižo w 3 hōdžinač wōteče, na pſchi hōdne lēto wotſtoreči.

Š Kōtej. Pobohwiſchi 3/4 lēta hjes hwojecho wučeſerja — mē- jačny do wojuj hano dwejn! — a hiſečje nēčto dleje bjes hwojecho dnuđoweho, mamy nēſ ſ najnjewiſcha ſaſo jeneho wu- čeſerja tu pola naſ na ſduli, kotryž niž jeno ſaſtojuſno wučeſerja w ſchul ſaſtawa ale tež ſantowa w zyrkwi. Kriješ wučeſer Maner- manu je po jutraš ſ nam jaſo wſar pſchidol, pobohwiſchi prijedy hižo wjaży 1/2 ſ wučeſerjom a tež nēčto čzaſa we woſch. Hač runje Mēniz, wōn tola tež ſluſuž na herbſtich kemicheniach ſaſto- wa. Sdy budymy ſaſo taſ dakoſo, to ſnjeje ſdula hwojki wuče- rjow a zyrkwiſtka woſhada hwojecho duſchowpaſtjerja we hwojeji hweđiſtije!?

Lutherowe ſłowa.

42.

Prawy pēdač nima na žadny krah bōle kođbowac a wjeſtich pōzju ukočič, hač ſo hudiſi prawej domēje na Wōba pſchidwēde.

43.

Šečelſchſi ewangeli pēdowac a ludjom pomhac, dha dwe- hich tež wōtju byč a hōl do ranow hupac.

J. K.

Wōrčebjenje. W naſtawni pſchidwēra a wēra w poſlednim čziſle ma wot hēdneje wjaki wot ſōnza taſte rēčac:

W wulkej wojuje ſtawo ho teſto čzēmnyh, blidnyh pohaniſki ſtawok pičidnēju, na kotrež, doſelž hu ſo w uſkōmēchowanju pičē ſhucne, paſač wuſchēch.

Zamolwity redaktor: ſaraſ Wygac w Noſačcach.

Čiſčel a nakladnik: M. S. molef.

Sy-li spěwał,
Pilnje džélał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócnj
Napoj mócnj
Lubosć ma;
Bóh pak swérny
Prez spar mérnj
Cerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swérnje džélaš
Wšédny dny;
Džéi pak swjaty,
Duši daty,
Wolpočn ty.

Z njebjes mana
Njech či khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kíž Bóh poda,
Wokřew će!
F.

↳ Serbske njeđzelske łopjeno. ↵

Wudawa ho łóžbu hobotu w Szamolerzej knižkicšćerjni w Budysčinj a je tam ja ščwórtlétmu pšchedpłatu 40 pj. dostać.

5. njeđzela po šwjatej Trojizy.

Łut. 5, 1—11.

Žesuf štupi do łódže a pšchipowjeda Bože hłowo. Wón štupi do łódže našćeje žyćuje, duž džemu ho tež trochu wot brjola knjez, so budyw tež teho žohnowanja dželomni byli tež Bětr.

Č hješć-li žohnowany być,

1. Wjch ho na hłubinu!
2. Dži do hłubotołje!

1. Žesuf wučži lud j łódže. To běšće šchorjenje, kotřež džěše j wutrobny Šbóžnik a wutrobny šmashe. To nekotra wutroba knapshe. Šchimanowe wóćžo ho wošćeje bñjšćeš. To tón knjes widži. Duž wón jeho wošćeje wojnje. Wón drje wjeđžěše, so je hłubeni nóz měl. Zaježe bčhu přódne. Po-darno džělač je bókno. Szewěr hwojn pšchihušćowěz čžnjez a tola ničo dozpiež, to čješte wušće čžni. Žesuf pak wjeđžěše: Šchiman ho šatřajšćež njeda. Wón je we hwojim šmųhtenju hylw, šmųžity. Duž k njemu rjekuje: „Wes ho na hłubinu! Wón wšćal wupraji, so žaneje nadžije nima, so mołt něšto naložić. Tola tón knjes je jeho wutrobu hml, tón jemu wyjate šfej.

Wjes ho na hłubinu wěry. „Knjeje, na tvoje hłowo!“ Jeho hłowo móže wšćitko čžnjež! Šodžina drje pšchibódna njeje, njeje drje to po rybakowšćim wafčanjim, ale „tvoje hłowo“. Wjes ho na hłubinu pošhijćowěže „Ja čžni“. Matowěćni drje praja: „W, to je njemóžne. Na hyn hłoby, přódny. Bětr tu wšćitku wolu pšchipowjawa. Šižćeje žmukróž ho tam wjein. Šižćeje žmukróž hješje pšchětrěja. Kaž džěži pošćubaju tneži hylni mužojo na teho knjeja. Woni wšćitko teni knjesej pšchewoštaja.

Duž tež žohnowanje njewmoštanje. Woni jeho we wutrobje hobotu wojum.

Wj husto jebhwoany ho na hłubinu wjeje! Wj pšči brjohy wotawany. Wj ho pšćejara džekžimny na to šwicejne, na te stare łotije. „W, do přédka! Šdžj nteje wěrn, potom mače tež něz te šćutkowanju. Wšćitř waš wšćitřich wola. W, kiž šěže žpju nóz džělał a niče njemóžiti, kiž wy žiwjenje ja přódne wobhtadače, kiž ho wy wot Boha wopušćerjni čžnježe, kiž ho nje-móžeje do jeho pucžow namafáč, kiž druhim jich čješć ša-wiđžije: Wšćitř waš wola. Tajeje hěbi to hłowo do wutrobny hiež: Wjazy wěry! Wjazy šćutkowanja! Kiž tak wjele rozřečjo-wanja a wospominanja! Jeničže durbj pošćenje we wutro-bie być: Dwoje hłowe, knjeje! To dobnidže a bñdže poimbáč. To jeničže pošćenje w dušci: ja čžni. Šdžž je nóz pšchihča, durbj j ranjom tón knjes pšchitč. Njedyrbjako tvoje hšćežj-janje šćutkowanje žohnowanje pšchijćež? Njedyrbjaj ty Božu hnadu jačnjež? Duž do přédka j wěryžam: „ja čžni!“ Tak pšchibdže žohnowanje.

2. Bětr dje do hłubotołje. Bohate žohnowanje jeho pšćitla. Wón njeje hordy na hwoje šboje, ale poizny pšči tej huadje. Šdžž ho hješ rostorbije, rostorbije wón ham hwojn wutrobu. W šćutkowanju widži wón to šćutkowanje. Bohate naloženje bñdže jemu napominanje, ja Jesuškoni hiež, jemu pšchihušćež ja wšćitke čžny. Jeho dla wón praji: „Knjeje, dži wote mnje wou; pšćetř ja hyn hrečam čłowic. W džnje Žesufowym, pčřž wón jašuje pojna, hšćež ho wunrožaja a mózna wšć pšćes jeho dušdu: „Jow je Boží Szam! hweša Šbóžnik!“ A kak křajuje knježi potom to trošćitowaze: „Wšćejoj ho!“ a to móžne: „Wot něč bñdžěch ty hđži łojć“, j kotřnyž pošćenje do wšćěch

kónzow hwieta. Pšchetož jchtóz na wołanje teho knjeca pošlucha, i dobom powołanje doštanje; štótóž bédše wěrjasy dofej, ho na hłubinu wjeješ, a ponižny dofej, do hłubokojeje hwojeje wutrobny frapicz, hme ho pošbédnyč do noweho mozneho, czaš a wéčinoč wopšchjazycho powołanja.

Duž tež do hłubokojeje! To je prawy pucj. Neoz tón bndže Wožeho zohowawaja hodny, jenož tón doštaje to jako zohowawanje, kiž ho pod njo woštiluje, dofej w nim Wožu ruku, wutrobni, hłóš pošnawa. Potom ty tež hwióž dar prawje naložiči w hčižbje wjšchšeho nadawca. Pšči wišćim, jchtóz tebi do klna paduje, prasčej ho: „Ščim ja to šajšćužiš? Nješćim ja njedostojny wjele šmilnošče? Ze tež moja wutroba hwoalenja a džakowanja polna dofej?“ Pštr bi knjejomu japošćtoš, dofejš nawičny ho šam pruhowacj, dofejš bi jemu ta hodžina prawo pokutna hodžina, w kotrejž hwióž njedostojnošć póina, ežim dowérenišcho pať ho poda do ruki mišćtra. Škóžu woprabdože wulki štuf hwieta je wurostl i šelena-šhłowawaja ponižneho ešłowjeka, kotryž Wožu bliffočej a jeho wodnyč šaćjina. Duž do hłubokojeje, so by zohowany byť.

„A woni wjedžeču tej škóži i brjohej a wopušćešćim wšćitko a džćchu fa nim.“ Nič dželo bédše fe kónje. Wšćešče ho šapćca. „Woni wopušćešćim wšćitko — tež wótny dom a pšćečšćitwo a tola wšćitko dwóžy šašo dobudnu.“ „Woni džćchu fa nim.“ Luby šćešćejšjano, hacj teoje tón knjec na horu abo do došny wodžj, to jene njeh šajuje wobibozaje pšćed tobu leži: „Zču, prjedy džj!“ Šamjei.

Lubofej kblížšćemu.

I. Jan 3. 13—18.

Pšćečćelo naš ešłowšćich džćej
Po tebi njeh štóž ho,
Tweju ponižnošć w blížězi
Njech hej wáži wšće wšćoh',
Lubofej njemel ja we hebi
Kiž sa bratrow dyržju mječ,
Wych ho mjenowal po tebi,
Blížšćoh' pať dčyť sa hmeč mječ

Šdžej hy ty ho, Žetu, blížit,
Lubofej ja wšćitkič hy mēl,
Šhúdny, bohšatny ho ššćit;
Z lubofěju jich wšćitkič šhrel.
Šdžj hy pohladat na šhoryč,
Šhúdny bē šim ponašaje,
Ze hmiereje hy šoudžit mlodych,
Wšćitkim bē tež zohowawic.

O ty Lubofej pšće wšćim mēru,
Nišohy ty njegšćich,
Šchtóz na i tebi jeno wěru,
Šchtóz je šhory, wšćitkič,
Tcho wóžšćich, wšćitkič,
Šchtóz je mječny, teho šćešćich,
Zhubjenny ty šašo pyšćah,
Zašeho ty njegšćitkič.

Šdžj mój brate mje šćerke hčjžj,
Ka njnje myšći jeno šć,
Njech je, Žešć wšćitko wšćj,
Wopušćešćej mje njedčeje
Pšćešćešćaja mje blížšćim wšćitkičom

A mi šćhódžejš pomyšći,
Wodacj mam ja tež šćim ludžom,
Kiž mi šće hč ežim.

Ze mój šćhód bdy we nušy,
Njech hčim jemu i pomogy,
Njech ho njedžjaju tēm žišy,
Kiž je kšćěšća potrzebny,
Šchtóz ty ja wšće džafa žada,
A fa hłubom požoda,
Tcho šćaluje ho hñada,
Wšćj wjaz na njoh' njehšćada.

Někotry tu šćyšćy pšća,
Šo je pomah pobarnu,
Wšćjny štćitkič, na naš ešćah
Šñada Boha wšćěšćeho,
Šchtóz tu je hšćim žněje,
Šćim žněječ bđže i wšćetom,
Tam woni radčejš dofej šćieje,
Šdžj je došćol i Bohu doni.

J. Krizja.

XI.

Luther ho fa doktora bohawučenošče pomjenuje.

Luther bē ho i Roma šašo do Witenberga wroćit. Pucjowanje do hwietahe mēla bē po ludowej myšći nēšćah zyle njewšćedne. Šchtóz bē tam pobyl, bēšće wšće njeh nashćit, hebi bohaty wotruš wot ešćěneho a wéčěneho hšćotanja wumodšćit a wšće teho wjele šajšćyšćy dowyl. Wón ho wóbdžjawašće a jeho nahladnošć ho powyšćit. To tež Luther w šćěšćrje, na uniwěršćeje, haj w žyšćim mēšće šhoni. Dr. fe Štaupis bē šćim i teje nahladnošćj depomah; wón ho tež we jeho dalšće powyšćenje šćaršće.

Jednu džću ho Štaupis i Lutherom we witenbergšćim šćěšćrje šćta. Družy po dworje pod kšćšćim wošćastšćej a Štaupis rječny: „Njeh magistre, něšo dyrčije tež doktor bohawučenošče byč, potom mžćeje něšćto wšćitkowacj.“ Doktor bohawučenošče bēšće najwšćjšćy šćit, i šćornj uniwěršćta wučěnoho ešćešćeje. Luther ho pošćrěžj, pšćetož tale ešćej ho něšćonu bćke we wyšćich šćtach šćožej, a Luther hšćešće džewjeć a dwazete dokonaj njebē. Wón teho dla šćušće šćapšćešćj, so je hłoby a šćery brate, kiž wjazy došho žny njebndže, a so by ho tola šćerje šćrowišći a hódnišći ja to wšćitkič. Me Štaupis jeho njepušćej, prjazy: „Najšć Wšć šćie bórny w njebšćah a na jeni wjele ežimčej a bndže wjele doktorow trjebacj. Hacj tež dyržjal wumrjeć, džha wšćah wašć Wšć tež tam we hwojej radčej trjeba; ežimčej pať, jchtóz wam koment napolčj, kaž šće mi a jemu i pšćišćahm pošćušćnošć hłubi.“ Nujowany a hčjny Luther šćěšćej pšćilubi, so čže ho na wšćitkičnjene pšćitowawčj.

Njnje w šćje 1512 najšća šćaršćawašće, jako bēšću pšćihoty tak dalšo dokonjane, so mžćešće Luther šćej i uniwěršćity a šćurjčćowšćeho dwora, wóšćow ežšćitšćeho šćěšćra a dršćich šćatych i hwojčćejšćemu šćitčej pšćepošćej.

Wē 19. oktobra. Mamo w šćemich ho w mēšće je wšććeni šćonami šćowoni. Najšćadny ešćah mwošćich duchowanyč a hwošćmch šćej, w kotryž Luther wšćitkič njeh šćěšćitaj mēšćitkičom šćaršće, i šćěšćra, džđej Luther wyšćešće, do uniwěršćity kšćešće. Tudy bē hčjo džću prjedy njeh Lutherom a dr. Karlšćadom

roščerenje me kačjankeji reči bylo, w kotrynj mješete ho poka-
sacj, so je Luther kaj w bibliji tak w zvrhovnih naučbach derje
wobhownjen. Wščitizy bėdnj ho wo jeho hřivnokeji bohawučzenoseji
pschewjedeziji. Dženja durjbeje pschibahacj, so budje jako došter
hřivate pišmo hřevru a čijše predwacj a wučezje a wėrnosej
ščitowacj.

Wo wotpołozenje pschibajki Marštadt w njenje uniwėrsitěseho
senata (pschobčerčijawa) wospoj, wo něšto Luthera sa doktora
bohawučzenoseje pomjemje. Luther bu dołhu čzornu hřiv-
nju (talar) wobčezeny a Marštadt jenu křobuk (barek), kaj jón
jenu wučezni weschabn, staji a tež sloty, wo šturwjercha darjenu
hřevščezjen na poršt tihny. (Lutherowy doktoriki talar a barek staj
ho pola najščib ewangelščich duchownych hacj do džemnjščeho
duja w jich zvrhovnišej draveje wobhownoj.)

Tak bu Luther j doktorom. Do bė tedny wožebita čezesj.
Schōjs ju doha, wožebje hėbi na to nėsčto wjedžez, ho widžez
dacj a rajniško wustupowacj. Tež Luther hėbi bōrny swoju nowu
dostojnosj wazebje a ho rad doktor bohawučzenoseje njenowojše.
Wodžiško je w teje čezesji Wožu wjedžazu ruku spōinal a prajit:
„Zadnu dobry stuf je hãhũnje nuidwojeje nještanje; tak hu
tež mje k wučezšawu čzahunl.“ Jato doktor wėjšejše něto pravo
jeno Wože šlowo wučezj a je pschod wšokimni a niškim jastacj.
Wón to tak derje na wuškofej šdnit wo wuskadowanju pšamow
a listow na Romščich, Galatščich aid. kaj w zvrhi čzujesche.
Pohřucharijow wėjšejše došej, a to bė hjes džawa, pschetoj jeho
wučba bė nowa, a študowazy jeho rad hřivbachit, wón jim tež
kačjanke šlowa derje jnėzeji.

Dostojnosj, Lutheraj j nowym titolom iwožezena, jeho wo
wustupowanju ja wučezj, kiz bė w bibliji ja prawe spōinal, inuži-
tebo čzujesche a bėšje jenu j podjereni pidi wosčajenjad j psch-
czujimicami, došelz mōžesche ho na to powosacj, so je pschod doktor-
ski pschibahaj wustawaju, wėrnosej k dobucju pomhacj. Hãczunje
pak bėšje wjazj šlowoskeje dōha, dha tola hordy njebu. Wšed
hřowim Bohom šhudy hřevščunl a njewužitny wotročl jawosť.

Wdy ho nad jeho doktoricej čezesju hōbu wješelimni, došelz
je wona w Wožej wzy hřebt bula, kiz je jeho nišwal ho hřiv-
bje do biblije jadžetacj a pōlnacj, so ho našcha šbzujosj
w Romie ptyacj nima, ale w lize čena Romščich, kiz wo
prawosjczinjenju psches wėru reči. Wdy mšodnem
doktoraj bohawučzenoseje pschihohujemj, hōžj prajit: „Ja ho
wječelach, došelz ho mi zyc hřivate pišmo a hãmo
njbje wotewri.“

J. K.

Wšiwėra abo wėra?

III.

Na dwōrnisheju. Woješiki čjah je hotojny, so by wotjēš.
Je kopaty mšodnyh wojakow, kotizj k prėnjenju rasej domijnu w-
puškose, so bħdu do pola wučahnyli. Wokna a durje hu pšne
mšodnyh wotkōzice. A hōžez wjazj hacj wotkōzice wotšladajch, ho
dohladajch, so je šubosej mšodcho wojaka wuphščila j našlėntini
hřevškani domijnu. Šdžj jim do wočzow pohladajch, wutšladajch
tam hřivnosj dželjena, powobžeti j wješelom šaworenja, teho
šaworenja, kotrezj wo prėtini čahju wulkeje wōjny j kōžbjm čzahom
hėbu do pola dževščice.

Tam, k temu jcnemu wotnu pohladaj! Čezitny mšodženz
tam steji, pschewy j hřevškani. Wón hlada j wotnom won a
hlada je hřovitnaj dobrynaj wōčzkomaj do šubnja wōčzlow hřow-
jeje maczerje, kotrezj tam pschod wotnom steji. Walo šlowom hėbi
prajitaj. Š jeju šlowow pak kaj j jeju wōčzlow reči w jene
prashenje: „Wohladamj ho jako? Šdy ho soho wohladamj?“ a to

jene pschew: „Na šawowohladanje, da-li Wōh, w domijnje a
w mērie!“ A rukni hėbi šawdajta jako a jako!

Čjah dyrbi wotjēš. Durje ho jačzujenje! Š wotnom wou
hijesche jene ruknawdacje! Šwšly ho wozja maczeri kaj hřnej,
hřly šubosej a hřly dželjena. „W Wozim mienje!“ Na šaw-
wohladanje!“ „W Wozim mienje!“ tak štuzj j wobezu eta.
Čjah jēže. Kivaja tu, kivaja tam! Čjah šhwata j dwōrnisheje,
j mēra, a šhubja ho j wočzow maczerje po rucju do šrawowšjeje.

* * *

Domach w malej wozjny wo jhwoje pschi bħdže hēdži macj.
W šchepotazymaj rukomaj džerži list a čzita je hřšlowazymaj
wōčzkomaj list hřowjeho šyna a wojaka. „Waba maczerka!“ tak
wón pschje, „Džakawano Bohu, hřny hijesche šrowy a čzly! Špo-
minam pschego na tebe a na šub domijnu. Šo bħd tola tebe a
ju jako wotšladaj, šedže-li to Wōh! Šev tola hijesche šrowa?
Wuproščam hėbi to pschego j nowa wot Wōha.“ „Daj, mōj šubj!
Ja ja wuproščam wot Wōha, so hřivka tebe jako wotšladaj w do-
mijnje!“ Tak macj, ruzy šlozo, rjeknu, a hřly po hřly ho j rwi.
„Daj to Wōh šubj šnješ! To jeho rukow tebe porucam.“

* * *

Našnu. Wšaj wotnje hēdži macj. Wšed nej list! Wona
nječzita. Štyhujenje ruzj jej šchepotaje, hřly ho wozja! Macj
placje! Š dyrkotazymaj šubomaj šchepze jako a jako to jene
šlowo: „Šubjjenj! Šubjjenj!“ A jako: „Wōj German
šubjjenj!“

* * *

Šody. Ššamašula hēdži, hřewoščje w rukomaj, macj po
hōžpōžezčzowym ščotomikom. Na špewoščich leži list j šrawow-
škeje. W nim je pišane, so je tam wjedze jebny jazy towaršč
šubnjehcho wojowarja a šyna prajit, so je ščotn padnat, so je
moray, wnežez, daj wēšojesj, daj wēšojesj!“ macj šchewje. „Daj
wēšojesj, mch tež je mowuy! Dha bħd tola wjedžala jeho ško-
wancho polz Teboje!“ — Macjēny ert wotnjeljni, doutz tak do-
šlufje, kaj to jenu maczerica wutwoba a maczeric ert džewoacj
mōže, pschēs hōdowanu derje, tola špōdin jhwn njelneji: „Wōj
šhno, mōj šubj hřno!“

* * *

Jurj na kerhowje tam steji macj pschi wozje, kotryz šhwa
jeje maudžeskeho. Wēuzaj je na njōn položila. Wobli ho; plata;
rjeknje: „Wōj rwi, mōj šubj Germano, pschijez njemōžni. Tam
wonlad w rostfelanay pschewowach wotwoczje tvoje čzelo, to
mi wot granaty rostworhane. Durj pohladaj j wuškofesje dele!
Šo tebe a ja nanka, pschidn nankowy rwi! Nanko, w mačj jeho
něšto hīzo pschi hėbi! Ša šyna hijesche tu belcať!“ Do wuklow
podmujena steji dołho macj. „A tola wšah!“ tak hřivščich jako
jeje hřōb, „A tola wšah ho tebi džakujni, mōj Wōteje, so hu mi
wēšojesj šah, njeh tež šindnu wēšojesj. Šōn šubjjenj je tola nēš
namakanj a tola tebe derje wutšlowanaj, daj temu štranjenemu
čzēlu w zurej ešni dobry wotwoczitni! Wōn je hėbi tam j tymi
drubimaj podijemum pschēs pschelatn kreb tu žitn šentju po-
hřwječizl ja hřivatn šentju. Tam wōn najrje:šojso šp, deniz ty,
Wožo, naš wjēdyh njebnōžizh na tym jernym dnu!“ Ššo po-
šlafuje wuščewa hijesche modlitwu a wotewižje dom k hřowjemu
ratarščkemu dželu, so by jo, njeh tež štuboto žarjwo, došojata
w tej trowch a mēš dawajej wēšojesj, so hitaj maudžisłi a hřu w-
šhowanaj wšehj šlyšitwēzi teje žablawje, wotdawšjeje wōjny.

* * *

W šyne. Pola maczerje je wopyt; bratj je pschihōch. Hēčji
ho wo wōjnye. „Njebu to mōžno bħo, so by tež twōj German
hijesche raš j jatby pišak!“ ho bratj prašcha. „Kak to tola

ręcznik! Wtem tośa 34. lęta biżo, jo je w tej wulfej biniwe padnyf. Szej, hdy by mi ty 10 pol lęta przedy prajif, hdyż bę fhuobym, wdy rad prajifa, jo je to możno, a jo ho nadżiam, jo biledze pifde. Tola nęff wojz niż! Szym jcho f namom Wobu poręczyć. „Da pał“, brate ręczny, njechaj hebi toho tat węty byf. Jedny tola wjchłafate hłofa! „Do wjchłaf wem“, bę bratowe wmołwjenje, „tola nęfeto hzy eżi tola prajic“. Macz pifebebnie hroja: hdyż ho prajcha: „Nęchic! tola niż nęfeto wo mojim Sermanu!“ „Szej“, fnapfheczym brate, „Nęfeto wo twojim Sermanu! Pofa Różnarzej je herbowane blicdo klepalo, a na to mje prafcheje, hacz je twój Sermanu biledze żym, je wmo haj, klepanto.“ „Ale Gufta!“ wmołwa hroja, „fajfe ni tola ręcznik!“ Szylhy ronia ho jej po fizomaj. Tat pał bę!“ brate wobkruca. „A też, jafo ho prajdach, hacz ho Sermanu domoj wręczy, fclpny to blicdo haj!“ A to je jone zple prawe blicdo, je herbowane na tji woi a je fklepane!“ „Gufta! Gufta! njenaćzi ni tajfko dżimnych wjyfłow a tajfich uwowch fawofczow!“ hroja bolećejnje fawola. „Do tola też wozym!“ dęfiche brate. „Chzy eżi wozż nadżiju jafo dacz; a tajfe herbowane blicdo może eżi potaje a pifchłodnie wępy fjełowic; jo je moje męnjenie!“ „Wdy Wożo! jcho mi tola ręcznik!“

* * *

Na ferdhowje pifki wozje kłecz; macz w hęfhy. Szylhy jej maczeja rubilafte a hęch. Ruzy ftyfuje. „Zęto mome cżimcz? Wofotacz pifki tam, jafotż bę mi tat węfće? Abo dęrych węrciez, jchoż brate praj?!“ Szęko nielęta a pifca, a idęduje: „Kijęje Wożo, powhaj mi a daj mi mój męw jafot! Na chzy węrciez?“

* * *

Demach ja blicdom, ja kotymż bę tat nęfety fręcz hędala f mandżefkim a hynom, heży macz. Na blicdo biblija a fęwofęfite. Macznej wozż njchładatej ani do biblijie ani do fęwofęfitych, hładatej do dafoka. Nje myfite du hwoje pucej: pobudn w rosticłanym pichęrowje w frawdowifce, pifcbymoj; pofa Sermanoweho jafcho wofaręcha; ju tu domach ja blicdom, hwaicajny won na ferdhow; dęcja f Różnarzejm ja herbowane blicdo; popifbęhajy ho hroje f njchęcham, pytajo ja mandżefkim a hynom, pytajo tón kłecz, hędęz bęch jafot męw a pofoj namafale, wone, te myfite, taf dżimwe, taf njcymęnie, taf wofojne, taf cżimowaje. Wł ju pifcbenja! Słowan ftożwjfci na ruzy nad bibliję ftyfujenę płaće macz hrozo. „Nęjęje Wożo!“ taf fłmize pifches fłwom, „Nęjęje Wożo, pofaj mi tón pęcz, tón prawy pęcz!“ — — —

Luther a dęćci.

Najch Luther je wo dęćczach fęchęwaje rjane hłowa ręczal: Wone ju žimw taf bjeje wjchęcho a wo cżimowęzi, hjes naitorka wo węrcje; wone ju wo węrcje wjele bōle męczęne dżyli my fłari woroj; wone węrcja bjes doręczęwanja a dwelowanja, jo je Wōb hynomy a jo je po tuzym žywjenju jone węczęne žywjenje. Wone ju bjes fawofęze; Wōb fpożęca jim hnadu, jo wone radęcho wjđmęje jedża dżyli pjeręjy kicza, a jo je jim rjane jafotko fubęche, dżyli fłotaj; wone ho njcprafęcha, fęcho žito płaćzi, pifchetōż wone ju hebi wo fwojej wutrobje zple węfće, jo budża ho nęjęcz mōż. Wōb, kotryż jim hawy a žywjenje tat rjuncje a pękije fłworci, dze je też fđęczęcz a fężiwic. W fōżym dęćczęfku je, prjedy hacz ho naradziti, biżo jcho węty dęf fwećczęmy a pifchłotowany. Pizimo a pifchłotowo duż prajitje: „Cżim wjazy tuch dęćci, cżim wjazy tcho fboża.“

С пола.

3. S frawdowifce pifche mlody herbifci wofaj dęci 24. junija tafle: „Nędżeta je dęćka! Krazhy to wjczęrow woflad. A jafot to njedżeta woflad na njcpięczęfłim fłaju! Szej, jawa woprawowđita njedżeta, jedny prawy hwojaty dęci bę nttōn dęci fa mje. Wę ni tola możno, jo dęćka jafot raw wonej Wożej fłuzęje pobęka! Tuta dęćke f wutrobie a bę f litemu hōwawarim. Hdyż taf dęcho wjazy hłowo žywjenja ftyfchaj njęję, nafława eżi w jentym to pofadęnie, jo by raw jafot jchof a ho wozdżęłit pifki frowadnym uoblenju, prafchęnjm a dżafłowanju pifches tym Wobom, kotryż naż wozży a kotryż naż taf hnto dżimwe njawożę a wufłowa. Nafłaha Woża fłuzęba wotwęć ho wonej frowęej fawrodze. Wōtym dęchowym nęjęfęje ja teft to hłowo: „Węchitku wafchu fawofęcz cżimęje na njcho, pifchetōż mōn ho ja wōż fława!“ (1. Pętra 5, 7.) Szwojaty Pętr pifęe tuto hłowo tym fłchęcęzijanfim wofadom, pod hężęrowm Wewowom pifchęfchębanym. Szej, tuto hłowo hōdży jo dęje do tuch fudneho cżęka, hōdęż ma tola fōżny tuch fawofęczw dęcz, wofębje eżi jentim mōżo, fottęż tu woflad hōbu ja deręchjeje wōżneho fława wozjma. . . Wōb tōn Kijęs dęcy f męj żafęchę hōwiy fōwza cinięż! Wdy taf wy w hękej domijnje nęfęczęmy wjrtawacz, jo njchęchym jcho wo to prężyli —“

Se Eserbow, ja Eserbow.

Na „Wōbimujowej hroje“ wotwęće ho, da-łi Wōb, njedżeta, dęci 8. junija, popoldnju 104 hōdż, njmifa hōwka Woża fłuzęba. Tatu wotwotuja hebi hęfędne wofadny, jo bęchaj taf frowadnję a wofębieje popijęćęje njōłej frawdowicę reformęcije. Jednora dęje to Woża fłuzęba, tola fofłęna na Wożę pifimo, Lutherowe hłowa a fherłufęche a taf wofębitny frowadny fawod do tuch mtrnowęczow a Wożich fłuzębow, f kotrymż dęczęca potom wofadny jewołfwęje hęwjęćęje a dopowjęćęje tuto wufle jębłęjne lęto, taf, taf hebi to tuto lęto wufłeho jębłęcja a wufłęje wōjny žada.

Lutherowe hłowa.

44.

Wōdęczł ny woditjo a wo wozy w fowęnjęje pifki fawancętu hęw dacz abo hewaf f dobrymi wofaręchęmi bantwotiez, fęwowacz a wofłacz a njcōndęczł frowozny, dōa wōdęczł wofłacz też jent hōdżim w zyrkwi heđęcz a wofłuchacz Wobu f fłuzęba a f jrowodanju.

45.

W jednawej myfłi pędowacz je wufłi fłmęchit.

46.

Na tuch njcęmęnich pogłuchacz, fottęż mrdawaju, jo ho jeno rjuncje dęfelo hōdży dęfelo njewowacz.

47.

Schotōż pęni fręcz na fłętku pifchidęje, nictōż njewęri, fajfa hrofa mōże jcho pifki tym wofęcz; taf wjele wofłęczow pifch hōbu wōdży. Hdyż na fłętku fupam, dha na žancho cżimowęca njchładam, ale myfłtu, jo ju hame wofławy, fęż pifchde mmi fteja a ręczny hłowa mōjeho Wōba dale.

48.

Włodży ludżo ho njędęchęłci do pędāfęfęcho fajtojufłwa pofajitęż, fłbwa je ju w fubiti ho fpytati hwoćęwacz.

J. K.

Sy-li spěwał,
Pihnje džětał,
Strowja će
Swójny statok
A twój swjatoł
Zradny je.

Za staw sprćony
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spar měrný
Čerstwosć da.

Nječ ty spěwał,
Swěrnje džětał
Wšědny dny:
Džěł pak swjataj,
Duši daty,
Wolpoćni ty.

Z njebjes mana
Nječ čí khmana
Žiwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřěw će!

F.

↳ Sserbske njeđzelske łopjeno. ↳

Wudawa ńo łóđu łobotu w Śsmolerzj křiłičkińskicherńi w Wudušćinje a je tam ja ſchłówtětnu pšedpřatu 40 wj. doſtać

6. njeđzela po ſwjatej Trojizy.

Śeđ. ſwj. Matth. 5, 20—26.

Katichizmſkowna wučěba wo 5. kańni, a Jeſuſ ſam, kiž naſ wučí, to je ſ křotka wopřichějeće našeho tekſta. Śeđe ſlyſcheli, ſo je ſtarym praenje: Njeđyrběch mordo- wacě. Wy-li tu to jenož ſtalo, ſchťó njeby na waźne ale čeķeke praichenje hnydom myſlił: kał ńo naſhe lube ſche- ſćijauſtrow ſ wójnu ſnjeķe? Ale noſch tnjeſ „dale řečjo zjeķa: Ja pak praju wam! Wón ſ tym ſtary pſchitajſuju njeoſwjeje ale doplelni. Wón ſ tym pak tež wjozj žada: Waſķa prawdoſeđ dyrbi byč wjełķha abo polniķha duķli pſhmanowčěnych a jařiſeſkiķ. Ja pak praju wam, to nam nowe pučje poķaſuje. Roſpomuńu ěebi:

Zeſuſhowe wukładowanje pjateje kańije: Ja pak praju wam!

1. Ālej, kał wulke,
2. Ālej, kał waźne,

je tole wukładowanje.

Śeđe ſlyſcheli, ſo je ſtarym praenje: Ty njeđyrběch mordowacě. Že wěſte, ſo Jeſuſ ſ tym njeje na wójnu myſlił. Njeđyrbě ſu pšedzo byle a budža tež pšedzo, ſ najmjeńſch, kał doľho čłowjeķtoja a ludy wostanu, kaķež hač botal běhu. Śmy wjedał ńo w běhu tydłe žaloń- nyķ tſjoch lěł dyrějeli w ſwojich myſľach wo wójnje wjozj hačj juńtřečj pšedeměńeč. Śchťó njeby niķtřo ja mójne džerě, ſo w ěurowoſečí a žalońwoſečí žadaných a datých woporow dawno pšchetrěchene. Waſķe myſľe njeſſu moje myſľe, prať tóu Ānjeſ. Naķ ſ Bóhſnił na druhu

wójnu ſpomina, a taľe wójna ńo bohuźel runje taľ nje- ſmilnje a kručje wjeđe taľ ta na kraju a na morju a w powěťje, ſo ſtoro njeje móžno, ſo by ěorje byľo. To je wójna njeſ ſtawami jeneķo a ſamķueľo luda, jeneķe a ſamķueķe gmejný, wójna ěamo w jeneķ a ſamķueķe ſwój- bje. A taľ ńo nam ſtyķeķe mordowanja wontach dla, kaľ to nam wſchědnje w łóžďym wokońtu proſtrow na wurobu a ſwědomje kladje: Aľ, Ānjeķe čziń tózj łóćeķe, kaľ je ńo čłowjeķ wſchitěķi čaķow a ludow wot mor- darja wotwobročíł a jenož ſtaķena ěłowa a njeķrowy ro- ſom žadał, ſo by pšchědnje pšchitajſija ſpadnyla: ſchťóž druķemu žiwjenje wońnje, dyrbi jo ſam ſlybčěč, ſ druķimi ěłowami: mordač dyrbi ľ ěmjeķečí ſaķubďeny byč, ſ runje ſamķuńym ſačěeķom dyrějeli ńo napšěeķo ſtaķeč temu mordarje, na křehož Jeſuſ myſlił je ſwojím: Ja pak praju wam. W jeho wočěomaj wſchak njeje jenož tón mordač, kiž ſwojeķo ěoběčłowjeķa ſtónuje, ſ tym, ſo jeho ſadaji abo ſaťliľ abo ſaťľeķe ad., ale tež ěiķom tón, kiž ńo na ſwojeķo bratra ěněwa bjeķ winy, abo, kiž ľ ſwoje- mu bratrej rjeńje: Naķa abo blańje.

To běķe a je woprawďe nowe wukładowanje 5. ka- ſnje, wjeľe wjeťķe a rjeńſke hačj wjeđawſķe. Jeſuſ ſ jenyum ěłowom taľ niź jenož čłowjeķa čjeľo, ale tež jeho duſķu ſchituje. Njeķriebany wſchak ńo džiwacě, ſo tón taľ řečí, kiž běķe moķeķje čłowjeķoweķe duſķe dla pſch- ſchoť, kiž wochzěe, ſo by ani jena ſhuběna byľa. Aľ čziń ěorje teķo dla tež, ěhōž čłowjeķtojo ěami ěebi taľ ja žiwjenjom ſteja. Kaľ ěatřaķne brónje toľa Jeſuſ tu mjenuje, ſo ěačzu ſwadne, njeķraſķne, ale po prawým

žalošne, w tym, sčtož dokonjeja, najwótrščemu mjezej
 abo najhórščemu jedej podobne, w šinčenju rjaneho do-
 majozeho sboža hšlničke džiži jana wulka fanonja tula.
 Sčtož rjeknje, haj, słowa maju wulku móž. Jajst je
 mały fawczt, ale tajke węzy donojat! Kaž pobylnoje,
 wofšewoje je žane lube, mile sčtožto, tak sčubojze
 nješmilne a hrube. Wyžazore nješbožo je i tajščik słowow
 našto, lubofny, sčtož mēr je ho tajst, sčtoždočička je ho
 luba wutroba. Njech šo na tutym mječje tež šabo ras
 spomina na nješdwarne listy bjes podpisana. Haj, teho
 ty hanjšč a sozpišč, kiž nēbže sšhomany družeho fajtšiči,
 ale pišat tajščik listow njeje niž prošča lēpšiči. Čistowjet
 tajči listi abo tajte listy došlawiči štožji wofšto bjes mēra,
 čješko, hušto došč bjes winy franjenu w swojej wutrobje,
 a wumte žnano na tajku wutrobini rann. Wēba, hduž
 i tajšim nješdotatam došnje wofštrjēž i sčječejšjanšim! Kač
 hrube, hēte słowa rēča, dišojta, čžiččija ho w naščim
 čžaju pščečiwno žylgm wulšim woričatam naščeho luda!
 Wyžazore dobra raba, jo maja bebi mēšččjenjo a wješnē-
 njo lēpe dorofemēč, niemōže telto natworiz, teltož jene
 jemēčje worofomaze słowo potorbha. A podla słowa steji
 pohladanje i wōčškom, kotrēž wutrobine šimženje jabiše
 došč wofštrje. Kač može tajke hēdženja polne pohladanje
 čšlowjetej do wutrobny klēč, tak so njebudže ženje wozaj
 prawje štrawa! Wono je šurowe ale bobužel wērne sło-
 wo: W štoždym čšlowjetu potajny mordar tšī. A tajke dho
 durbī junu bučč? Nječajšč dho, jo by w tomnym rajū čzi
 tōn a tamny šbōžny pšičowal: Wščečelo, bratšje, ty bē-
 šče, kiž by mi ti hem dopomhal? Kač pač, jeli so na
 wopap rēta: Šeš mje šajēdočiči, niž i ruti, ale se sło-
 wo, i wōčškom? Ty bēiče na tym wina, so šym na
 tole mēšto čšwile pšičiščol? A nještrjēdajš na mēčšiwōčž
 myšiči, tajke durbī to n. pšč. žiwjenje bučč pšičowonje
 i ludami, kotrēžič słowa a štufi šu kaž mordarčje pšē-
 čiwno nam? Šobrižaj wulle tuto wufšadowanje 5. kairje
 i Žesušoweho erta!

Ale našč luby Šbōžnik njeje pšči tym štejo wofšal,
 njeje tež sčtožčica šhubil, to móža, haj durbija šo družby
 słowa šwiateho hēnwa rēčēčēž abo diščāč, kotrēž nješku
 hrēščne. Tōn muž, kiž je šam sčud trjebal, kiž je
 množe krute sčowēčlo rēčāč pščečiwno temu a tamnemu,
 je tēž našč wēčič, so ma prawo, šwijatj hēnō bučč, ta-
 rjēž šwijatj wofšēč, kiž brēč hibi, ale pščežo t.č, so je
 i hēnwom pščečiwno hrēčej wutrobno, šwijata lubofčej
 i hrēčimnej šwifajana, šwijata lubofčej, kotrāž wo bratra a
 jeho dušku žaruje a jemu wombačč pta. Kač wažne tole
 wufšadowanje pšateje kairje! Wulkotna to myži naščeho
 lubeho Šbōžnika, so našč wuči naščeho šobučšlowjeta
 ja bratra m.č. Wōn potajšim njeje jenož našč knjež
 abo ščūžobnik, niž jenož čšlowjet se wšchelatimi brachami
 a hrēčami, šnano šnabniščimi hačž našče šamšne šu,
 ale wōn je našč bratr. A jako tajči ma i nami jeneho
 a šamšneho Wōtā, ma jeneho a šamšneho Šbōžnika a
 Wumōžnika, w kotrēžny šmy wo prawm halle wščitaj
 bratšja mješ šobu. A druha jara wažna myži naščeho
 Šbōžnika je ta, so ma Wōž prawo na našč: hduž šwōj
 dar na wofšat woprjēšč, praji tekst. My lubžo tež wo-
 šebje dženšniščeho čžaja, šmy šwucjent, w naščich Wōžich
 ščūžbach wōčēčēž žōrla, šudnje i napowanju, wofšewjenju,
 wščitajčemu i Wōžu jako prolščerjo, kotiči nječabža wo-
 darmo ja tuteho bohātcho muža durje šlepac. A šmy tež
 wopravdže na to potajani, so bydamy i jeho polnočje

brali hnadu ja hnadu. To je našča žyla šbōžnočēž, to
 našče jeničēž bohātšwo w šhubižščim čžaju. Ale wo-
 porj Wōž luby knjež tēž žoda: Daj mi, mōj šyno, moja
 dšowka, šwōju wutrobu, to je jedyn; ale drubi je temu
 rny: pšičinješ šwōjeho bratra wutrobu tež šobu. Šeš
 tež ja nju samowitj. Šešuš rjeknje: Hduž pšči wopr-
 wowanju šwōjeho dara na wofšat šo dopomnišč, so twōj
 bratr nēščto pščečiwno tebi ma, dša wofšaj tam šwōj
 dar a dži a šjednāž jo prjēby je šwōjim bratom. Wo-
 myšl bebi tola na wufšōčēž bohāntki pšēd Wōžim wo-
 blicem, pšēd wofšarjom pšči šwōjedži a potom i Wo-
 žemu šlidi, ty a twōji lubi! Nješby do teho i nimi wo-
 rēčāč a nječēže jedyn družemū wofšal? Ale bratra,
 šotru je šušobneho doma, pšičimneho a pščečela bēiče
 ty wufšamšyl, temu nješē wofšal? To bebi žabāč, jo by
 Wōž tōn knjež tebi dal a wofšal, šam pač nječajšč šo
 šjednāč? Wšēščich njeršam — abo je štrōbōčič? tola
 šwēt njeje widžal. Wješ džiwa, so je tak malo woprav-
 džičeho wječela na semi.

Abu njeje wērno, so ho wješele, kotrēž damy, do
 naščje šamšneje wutrobny šurčiči? Družeho wofšobēčēž,
 a to niž jenož šwontowanje, je tola najwješčje šbožo. Kač
 wažne Žesušowe wufšadowanje 5. kairje! A Šbōžnik špo-
 mina t temu na krotōčēž žiwjenja: Budž na mēščje dobroj
 šwōiemu pščečiwonitē, došēž by hšičēč i nim na pučšl
 Ščto budže bebi i mogu žiwjenje pšičtrōtōčičēž? A tēž
 tamne pščnarjowe słowo ma, a to rnyž dženšā, šwōje
 prawo: Hōdžina pšičindje, hōžēž pšči romāč štejo pla-
 čēčič, plačēčič i wutrobu, kotrāž wozaj žiwemu prajičēž
 niemōže: Wodate a šabte je! A pščežo hšičēče hōrie:
 Tu na semi ho roššubžī, tajke potom budže: Ty tam nje-
 wūšēčič, hačž šobudnju ščerpaktu šapacžičēž. Kač ho
 to hromadu hōdži: šiz štrōbly došēž, jo by bratra wo-
 wodačje prošyl, ale tak štrōbly, jo Wōži hēnō na šo dele
 pšēhēnjēč?

A temu hšičēče dwoje: Wēmū bobužel se šhonjenja,
 so šo i wujednanju hotowa a šwōlniwa rufa hrubje wot-
 potaže. Ščto potom? Šnajēšč tola Šbōžnikowu ščōžbu
 a jeho hroženje: Kač hušto šym waš čžyl šhromadžowāč,
 ale wy šče nječali. A družē: Njeje wodač hušto pšče-
 čēčje? Šhryšščuš rjeknje: Wōšča prawdočēž ma bučč
 lēpšča abo polnišča, džišl pššmanučenjāč a farišēščič.
 Abu njeprāčča ho wōn ras šwōjich wučenowitow: Nje-
 wēčje, kajčeho duča hēčēži šče? A pšči tym tola tēž
 wofšanje: Komuž je wjele wodate, tōn wjele lubuje.

Šamjeū.

M. w. B.

Do pučšowanja.

(S. Heermann. † 1647.)

Šwo w šhryšta mjenje na pučš dan,
 Kiž pščindje šam wot Wōtā i nam
 Š najčakniščeho bydlenja
 Š tola tolaš' hūbenštna.

Ščtož w jeho mjenje šapōčnjēšč,
 To wōjēč, šwōičimje dokonjēšč,
 Wšēšč šobnowanje štrjēšnje
 Šwo wščitlo rādži najlēpje.

O Knježe, wjedz nje prawy pucy
A njedaj mi ho wot njoh' hnuć;
Ach wot a nutš ty pšchwodž nje,
Dha pónďže wšchitto šożownje.

Tež pšchitaž hwojinu jaudželam,
So pšchwod lubu, hšlny mam,
A j nini hšwěrných towarščow,
Kšiz wotďeržujja ščotšow.
Wjedž k šožu moje dšelo ham
A, Knježe, pšchwědž nje tež tam,
Dšěčž pšchitěč a dóńeč ja wuše mam,
Wi wotewě durje k wutrobam.

So horje wošun rady nje,
Dhųž noha dale njemóže.
Daj k kašim ludžom pšchinwjedž nje,
Kšiz lubujja eže wopravdže.

To twojich rukow podam ho,
Daj eželo, durčnu a tež wšcho;
Na wšchitich měřtach tu a tam
Ešo jenož tebi poručom.

Ach hšwaruju libu maudžěštku,
Dom, dšěčži se wšchej ešeladžu,
A wšcho, šchtož ja tu wopuščěju,
To hladaj, Knježe, j miločěju.

A hđųž hým derje došojat,
Echtož došojecž běch pšjódł hěj wšaf,
Dha wjedž ty šožo domoj nje,
Kaž nje ty pšjedy wutroběže.

Tež daj mi nam'kač hjes šchodny,
Echtož j hnady wobradžil mi hš.
Sa tajše hšwěrne wodženje
Měj dšaf, mój Wožo, na wěčznje.

Jurij Bróšt.

Lši bohatštna.

Snaju wjele wošadow, a nimale řódza hšwalicž wě, tajkeho je w minjených lětach wubjěrneho wučerjaja měša. Njewěm paž žanu wošadu, kotrež j wučerjef tak w dšakownym ponjatku staf, jako ho to wo Nješwacziłskije wošadže j njeboh knješom Wanašom ma. Dšědam a wosfam wutrobny mšodnu, hđųž na njeho hšomniš, a serničzi ho jim jašnja, hđųž wo nim počěnu powjedacz. A wopravdže, to tež njeje dšiwaniju. Wšchaf jemu j wočowu milotna wušt hšwěčěšča, a j erta dšěche jemu pšchecžělna rěčž, a wšchitzy prajaju wo nim, so je wón kaž Nathanael, w kotrymž žane jebanju njeje.

Jašnje hiščeže to wšcho pomnju, pšchetož tež ja hšym tuteho ežěštneho a ežěčžěneho wučerjaja šual, jako hšym wo Lechowje Widentž Zanowu hšowjada pašt. Daj, hšym jeho j wočowomaj widžaf a hšym tež wjele hšwalenja wo nim hšlyšchaf.

Mój doštojny hošpodaf — nětko hšizo dawno na Wožej prawdže — bė widžanu towarščynu muž a hšubodža šfhadžowachu ho rady ja jeho bšidom, hđųž by hšowjaf wšowpoczěnt štečžil. A hđųž tež bėch hiščeže mšodžinka, hšmėdžach tola pšdla bęčž, a pšchi ka- došnje hšedžo a hšwězo nšfajo, poštuchach wočpšny, wo ežim ho tam jabawjachu.

Jemu njedželu wječow — wonta dšiješe wětr a hšaješe hšwěh — bė ho tež bšjebadka šelcha, a bšrých pšchidžechu rěče ja Wanašez nana.

Nědmu hšubod bė pšdla, maty žiwnošćew, ale macy hošpodaf a pšchi doberyh mozach, kotrehož nucachnu, so by jim tola do drobna powjedacz ežyl, kať bė jemu jónu Wanašez wušlojny pšchecžel do pušćeje hšowu hšwěššinu dať a nřočěžanu wutrobnu pošojnu ščěmif.

Wi je taf, jako by hšalle wšdabawo bylo, so ho tón nadobny hšjebadnik namotwěčž da.

Ešo hšano, liby ežitarjo, Nješwacziłskije wošadnik, by hšudž rad šhowif,š wštal a ežěji bė wón rođěny. To daj hšebi bęčž. Mjeno njecžini ničžo. A je-li je hiščeže šchto j jeho hšwěšby žowy, temu wošlo njeľube bęčž, hđųž bęch tu njeno šewif. Duž wón počža.

„Ja wo Wšohowje na knježim worach. Ešwacžina pšchitědže, a ja ho pšchi puczu na njěču hšynuch. Duž wušladach j ušadala Wanašez nana, kšiz bšěche w Sarčěžu na hšježim dworje něšchto wobhtaracz mēš. Hšizo j dalosa šwola wón na mje: „Šohmij Wšh hšwacžinu, Jurjo!“

„Šaplacz Wšh, knježe“, ja štanuwšchi prajach, „poštwačěže hšobu! to njemžnu prajěč, hđųž njemje pomafši došem, a poški hšebi njewěřnu šfšicž!“

„Daj hšebi bęčž, Jurjo“, dšěche wón, šstupiwšchi fe mni a šfěčži mi ružu. „Ka ho mačų?“

„Ach knježe, taf ho iměju! Štrowy wšchaf hšym, dšakowano Bohu, ale potom je tšng. Šchěčž a dwazęeži lēt hšym šach, a hiščeže pšchego eželadny hšłž. Drušy, kšiz ho mnu k wam hšodžachu, j wšelšcha šafšarant hšedža, a ja hšym hiščeže hšudaf, a jēm hiščeže eželadny hššē.“

„Wšobi, taf hšudųž by. Duž wušfěřž mi tola. Ešyřimoj ho hšwifšku. Škouřaj nimataj ja šo.“

A wón ho na trawn hšym a donucęji nje, so ho tež hšynuch.

„Měj Jurjo, dha wušfěřž mi ružu, kotrež tebe hšubeho do jemje tula.“

Pšchi tym mi do wočowu hladafče; wšchaf wšchitzy wěšče, taf lubje wón pohladowafče. Wi bu taf dšiwno, jako by mi hačž do šmutsšownje wutrobny widžaf.

Hšizo husto bėch hšuntoru mēš, na hšudobu štonaf a hšwaril, a to bė mi pšchego taf loško prajicž. Ale nětko mi njehašče j erta, wjele njewjedžach prajicž, a šfowžach šašo a šašo, so hšym žalošnje hšudųž. A počža nje tšowu hšariba bęčž, došelž jeho pšchpšnacze njewidžach, a počžach ho jeho prašchewoj wočez. Wšy wěšče, šchto mēnju. Wón pať bė taf šfodžiny wšchecž. To by ho prašchaf, tež hšizo w šelni, hđųž by naš k pošnaczu wodžil, so bšchynu pošleđk dšybjełi pšchšnacž a hšami to prajicž, šchtož ežyčje wón prajene mēčž.

Wšón nje ja ružu wša.

„Jurjo“, wón nutenje dšěche, „kať dha by bylo, hđųž by hšudž dwazęeži šlow toleť mēš?“

„Ach, knježe, jako kral bęch ho šdaf, bęch-li tajkele bohatštno mēš!“

„Echto by rěčł, bšchų-li tebi te pšjenješ dať, a ja te eži tute štronu ružu j ramjenja wšali?“

„Šwaruju nje Wšh! Mē, knježe, tu ja žadųž pšjenješ na hšwěčze njedam!“

„Šlaj wšchaf, mój Jurjo, kať bohatų hšy, hđųž mašaf tajšile šlaw, kotryž eži ja žane pšjenješ na pšchedaň uje! A šchtoha by prajil, hđųž by eži šchto knježi dwor dať?“

„Daj, šchto wobł rěčž? Šo hšym bahoty knješ.“

Duž pošluchaj dale. Ešlyšchšch šchšowrončški špěwaczž? Nješlyšchšch hšučěwny ert, hđųž j todu hđųž nacęřka rěčži? Nje-

hřibýchých w korněchách jimaive škerličnjne htořky a wučejby Wožeho hlowa? A wotom — Ťurjo, ty ho mi ujetrjebaš tajčež — ka! kluceja tebi Miliz Šnaužnje lubowje hlowca, hdyž bromadže wote ujehe djetaj? — Čježo dla tebi čjehtwjenka woblože barbi? Za holecja je pěčna a dutřčna, a ja tež wem wo tym, so waju swěruja. A šeches-ě Wob, pšichnu tež ja hřidčeje na waju kwoj. — Šlej, Ťurjo, jšto prašich, tať ho eži wšitke te lubosne hynki we wučdomaj lubja? —

„To wšat mi wšitko wutroba šleha a hřeje, to dyrbyu rjez.“

„Zechy-ě-li tebi šatō žadny knjež dwor dač, moje dla Zarěz a Lub, ty pak dyrbaš ho hřihčerja špac, šchoba by rjez? —“

„Luby Wob swornij! Raděšo ežš žiwjenja ja hřenka hřužič a hřudžinka wostoc!“

„Njewědšich, Ťurjo, jo njemōžěch hřudžinka rělač, hdyž mašš tajke bodatřowo, křž je tebi wjetře hačž semjanije kulo? —“

„Zšto budžich přeč, jo je to wopravdže tať? Ja njemōžach ničžo, hačž wopřochy špac a j wučomaj na prawdu hřewěčič. — Škonjej porězěštaj njeměrnaj bwež, a na mui bē najšlešćho wiběž, jo byh jecu rad šago ja wotežtu wot. Duz počea wot: —“

„Wocžatš hřidčeje hřiwitka, a potom woraj joko w božemje. — Ži j wučomaj k horam, a wot horow do hole dele pšes zble Šserby! Zšto mēnšich, jšto by ty byl, by-li kral prašil, jo je wšo kwoje? —“

„Wulki bohaty knjes, haj jawěrnje kral!“

„Pravje hř prašil. — A hladaš, kať Wože šahny rotnu a lubosne jablonje ktu! Kať ho Wože njebjeha mōžerja, a Wože hřončžo ho křožni! By-li něšto jšto prašil: Žhlu rjenu Lužizu tebi kupju, ty pak mi ja to wocžžo s hlowy won daj a tapaj ho hřepu wo hřewěč! Wy ty do teho hrowit? —“

„Naječobž kraje a tralešwa zřeho hřwēta! Njedaj to Wob, jo wibženje hřubju!“

„Luby Ťurjo, tať wibžich, tať bohaty hř, tajke tji bohatišwa mašš. A wjele waju hřidčeje jich je. Ty bohaty ešlowječež, wōšpomni pak něšto jeno tute šti. Křutu mi daj a na ruktu hřub, so ho křawinowch myšlow a škerženow wostajich! Něšto pak pokojny woraj a budž tu w Wožim mjele!“

„Nurnje to prašiwich, džešče wučzaty pšechel ežicho hřowj pučž.“

„Ja zble hmytu šteah a šdajče ho mi, jako byh prjedy pšehed wučomaj lučidžijny mēš a něšto j jagnež šernejštu hladaš. Ženje wjazy ho hřudžinka šacžuwat ujeřhny, a dychu-ěli drubdy hřidčeje do myšlow mučentki špac, rjebach ho jeno dopomnicž, tať je mje luby Maratž nau w špowjebž pomēš, a hnydom ho wutroba jašnitřcha byla. A dženřha hny wote miče duzy pšehi jcho pomnitku šajtal a s dujche prašil: Luby pšechel, špac eži Wob!“

Ješus jako klapať.

Zšto wōn je?

Štaj, ja šteju pšehed durjemi a klapam: jeli so řch tō mōj hřlōž b d b d ž e h ř h y d e c z, a te durje wotew r i e z, k temu budu šarěz a j u i m w j e c z e r j e c z, a wōn fo m n u. Žew. 3, 20.

Zšto je, křž klapa? — Dwōj Wob a Šbōžnit.

Zštoha dyrbyu? — Jenu wocžitěč.

Zštoha dže? — Š tebi šaitč a s tobu wjeczjeřeč.

Štworčič ešlowěke wutroby je hēbi durje j wutrobje ešlowječa wostajil, wo mošt k njemu šaitč a ho jenu hřubidželč. A hdyž tež buhu pšes hřehny pad tele durje šawřene, dha dyrbi wšatš tōn, křž mōže we woraju puče a we hřubotich wodač šchěželč ežitěč, tež mōž pučž namafcaš, na kotrynj mōže wōn k našchim wutrobam, a pšehed našchim durjemi klapač a nam hřowj hřlōž hřihčez dač. A ešlowječja wutroba dyrbi mōž

hřowjeho Woha hřihčez, jcho hřlōž šwornicž a na jcho porř fedšborwač.

Křž Woha njetrjebaja a hō a tōn hřwēt jenu šantaja, so hō njekně pšehed žomyti durjemi dač wiběž, ho wo žanu wutrobu klapač, ach, tyh je jara wjele! Ale ny hny pšehewědženi, Wob wē pučž s wšitřim ešlowječam, a hny jenu rruje durje šawřene, wōn mōže je hřowim hřlōžm šubdžez a wōžničez, tať so ešlowječ ho dohladašo rjetuje:

„Zšto klapa hō wo moje durje? Čješi je tōn hřlōž, křž mi do dujche wōt?“

„Šbōžny hř ty, křž ty jnuu taffe hō prašechdž; pšehetož to je šuanjo, so hř wotzječil, a wopofašaje, so eži wuřhi šlej wotew r j e n e j, so hwoja wutroba ujeje wjazy šantajnta.“

„Zšto je tōn hřlōž, křž klapa, to wōn eži hnan praži, ežitaj jeno šjawěntje hřwateho Jana 1, 2 a 3 šlaw, tam wōn hnan wšehite hřowje title njenuje.“

„A tōn wulki klapaz šteji wotřach — pšehed durjemi! kať pšehidže wōn won? kať pšehidže, jo dyrbi wōn škeričez: hlaj ja šteju pšehed durjemi a klapam. Tōn štworčel pšehed durjemi teho štworčaja, tōn knjes a mištre pšehed durjemi wotwocka! Kaž šrowaj žubotit, křž žozni hřwōdny wyh, jo byhčej jcho mučnej wōh wotwocžnjelč, a wōn pšehed njewjēdrom wotkupit a pšehed trahčej wōžu ho šlowal! Zšto je tuteho wuřantny? —“

„Rjeje to tōn hřelč, křž w tebi bydi, tōn njepčezel škerjntowj? Dyrbaš ty tuteho wōdara dleje hōpōdowwačž? Dyrbaš twojeho Šbōžnitka dleje šawřezēčž? Nešpomni hēbi to!“

„Wōn šteji pšehed twōjimi durjemi j pšehelōmuj rufomaj a wobomaj, tōn muž s tyni hřwajtni ranami, kotrež wōn ja tebe na hřihž hēbi nabiez dajče. Wōn klapa wo twoje durje s ruktu, kotraž hřidčeje tu štnuju jcho šubdžez, joko wōn ja tebe na hřihž pšehibity a wuřšehčejny wjele hodžimow wiřafaje, krowa-wjaje a hřowječe duka špudčez.“

„Pšehed twōjimi durjemi šteji dwōj štworčelč; ty hř jcho štworjenje a potajřim hnan jcho; pšehetož wōn je tebe řejnił a nřž ty hnan. Kať dyrbi hō na tebi wopřelčez; wōn pšehidže do teho hřowječa, a eži hřowj jcho horje ujeřwadč? Jan. 1, 11.“

„Dyž dyrbaš jednu nam pšehed durjemi hřowjch džežij wjele lēt špac, ežakaz, klapač, woti pak na njeho njewpōřudach a jenu njewwocžitilč, by jim to ežez ežimřo? Křž pšehed twōjimi durjemi šteji, ujeje jenož twōj nani, wōn je tōn knjes, křž eži žiwjenje a wōdyh a wšitřko dať je. Wōn je tōn pšehelč, tōn Šbōž-niř, křž ja tebe žiwjenje wotřiti, eže je hřowječ křwju doby. Wōn je tōn řekč, křž dže twōju šlow dnuh jašojič, eže je hřowječ křwju woi wšitřke njeprowdōžeje wucžitěč, wōje drašty wōbēlčez a eže bētu židn tyh hřwajnych woblez. Wōn je tōn pšehi-čodny hřidriř žnyh a wōdyh, křž na wřezelach tyh njebjeřow j wallež wōžu a křawjeřu na hřidim dnuh pšehidže, jo by s wōhnojowmi plomjajeni hō wječič nade wšitřitni, křž jenu, hřowječm knjesi, tudy pšehed durjemi špac a klapač dadža, a jenu njewwocžitja. 2. Teřal. 1, 8.“

„Štaj tōn, křž jnuu tať trahčije hō šjewiž b d b d ž e, pšehed kotrynj hory řija, a štořy teje šnjeje a tyh njebječ šchepčez dač, tōn šteji něšto dať mašš a ponřijny jako řwēnit a wjerdnāč pšehed twōjimi durjemi, jo by eži puče pokajal, tať mošt ty temu pšehičodnemu hřewu ežetwēč, a to wēžeje žiwjenje dořač a k herbimn tyh hřwajnych we hřwēte hōdny džeč.“

„Ešlowěke džežo! njepazni tuteho wulkeho klaparja! Njedudž hřehi pšehčizwo jcho hřožni! Wōřehni wocž a wopomni, jšto pšehed twōjimi durjemi šteji, šatō tam wola a kať dořho hřō. Dyrbi dha wōn pšehčez pšehed durjemi špac a klapač? kať dořho dyrbi wōn hřidčeje na tebe ežakaz?“

Sy-li spěwał,
Pilinje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Przez spar měrný
Čerstwość da.

Nječ ty spěwał,
Swěrnje džěłał
Wšědny dny;
Džěł pak swjatý,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z nječjes mana
Nječ č k hmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřěw će! F.

Šserbske njeđzělske lopjeno.

Wubawa šo kóžbu hobotu w Šsmolerjez knižicšicšćereti w Budyšinje a je tam ja šćnowrětketu pšćehpřatu 40 wj. dostać

7. njeđzela po šwjatej Trojizy.

Mart. 8. 1—9.

„Bóh njemowučěki teho, kiž šo jemu dowěri.“ Namalaj běbi tutón křěslušy w špěwosćich, luby čjitaro. Wón djeje ma we wuraju a w jěstajenju wjchelaće wótrošće, ale wón ma tež hlubotu móz a křašnje wyškle wěry a trošćta. Šdžy ty jón hačy šem šnal nješy, šnano jón bórny k šwjójemu wošylnjenju trjebašćy.

Wobobnje k nam našće šćenje šćoro. Je šo tež tón dšim, wo kotrymž wone powjeda, pšćeh rěči. Je šo tež tón šćal, šćyto džył w tutym drošim čašu, w kotrymž šo w domach prašćeja: šćyto budžemy šćeč? šćiwki pšći jěho trošćtowazje wšćešćeji nimo šćeč: Žanemu tón šćnjes njěcha šawutlicž dačy na jěho pučy!

Ša to nam rutuje

1. našćeho Šbóžnika šćilna wutroba,
2. jěho wšćehomóžna, žohutowoza ruka.

1. Tyžazy bęchu ša Žesušom do pušćiny šćli, čaša a šćtundy bęchu šapomniłi, dom a dwór wopušćěli, jěnož šo bychu jěho šćowo šćyšćeli. Šći dny šu jim šašćle, jato bychu přeč lečće. Čěłna jěbž bęšće šćoro šapomnjena wošćewjenja dla, kotřěž dnšća došća. Šćiž wšćožny čći jěni šćobu, wot teho drugy bjerćechu, hačy bęšće wšćiškto šćěbžene, hačy běbi čćelo šćwoje prawo ža-
dašće a šćeži wjěčej jěch napominašće, šo na dompučy potoč. — Dyrćal tón, kotřěž buďšće š njěšćodnym šćowem našćejuje, čćělam šawutlicž dačy? „Mi je žel teho luda“, rjěkaje tón šćnjes, „šby brčy ja jěch bęš jěbž

dom pušćěli, bychu wóni na pučy šawutli!“ Šćaje šćowo! Šćaj, wón wě, šo šu jěho poškľucharjo šćwoju šćobuwiatu žyrobu šćěbłi, bęš teho, šo je jěho nędřto na to dopomnił; šćaj, kaš kaš wón šćara; wón tón šćrašč do předa wđiži, kotřěž jim hrošy: wóni móšli na pučy šawutlicž; wohladaj pšćehde wšćem jěho šćóžniškto wutrobu polnu šćiljenja: „Mi je žel teho luda!“ Žesuš njěje žadny tamnych hrdyčch dnšćow, kotřěž njěđebžnje pšći nušy čćlowjětow nimo dšćeja. Ša kóžbego, š kotrymž jěho jěho pučy hromadže wjěbžěšće, měšćeje wón šćobuščćepřazu wutrobn, nowu nadžiju šćubžowaze pohladnjenje, dšćěbžerjaze šćowo a šćomozćětu ruku. Wón w šćóžnym čćažu šćam šćwoje mjeno čćešćeji; pšćetozž Žesuš rěka: „Wóža pomoz“; a kaš žiwa pomoz Wóža wón pšćeh čćlowjětow šćupi a jěch teho wšćyčch a njěšćelch šćejni, šo Wóh wyšćoto wójšće wšćiškćeho šćemšćeho húbjenšćwa njěbybłi, šo wón nimo wšćiškćeje žašćešće žiwjenja njěšćěbžujjo nimo njěhlada, ale šo wón pomhačy čćže a pomhačy móže, jato Šćbóžnik wšćiškćich čćlowjětow, wšćebęje šćwojich wěryžazyč.

Šćaji je wón tež dšćešća hšćšćeje. Wón žyłe húbjenšćtwo wójny w domach a wutrobach wđiži. Wón nušu wđiži, kotřěž tebe a tyčy twójich čćišćeji. Wón šćnaje twoje šćarešćeje, kotřěž tebi šćpanje rubja. Wón twoje hšćyšći tšćeji, kotřěž ty wo lubeho šćyna abo mandžěliškćeho pšćatašćch, totřěčoz je tebi wójna rubila. Žadny šćhorcy, kotřemuz by wón pomhačy, žadny njemowocće do prašća šćtepany, totřěčoz by wón pošćěnyč njěhač; jěnož šo mamy my jěmu čćošč a wašćnje pšćewošćajšće, šćy a kaš wón pomhačy dšćybi.

Dijšće juntróez je nam w sečenjach f Jesuſowego rta to słowo ſkhowane: Mi je žel teho luda; ale tam dale reka: pſchetož wóni ſu roſpórnjeni a roſpórnjeni jato wozu, kiž žanego poſtury nima. To je jeho hlubote ſmiljenje f nuſu cłowičiſch duſchow. Tuta ſnuſtowna bolóſć jemu hluboto pſchaw wotrubu dže. Snuſtowna nuſa a ſwontowne hubjenitwo hač nanajwiſtjoſch hromadže ſkuchatej. Wěny my tola wiſtity, ſo ſtej czeło a duſcha, kručje hromadže ſwjaſane, ſo czele czerpjenje na duſchu cziſtačej a ſnuſtowny měr nam ſamo cziwlu a bolóſć ſapomničje da. Njeje dha tež nět taf, ſo wiſtitič nuſa, kotruž nam wojno pſčinjeje, hluboto f duſchownej nuſu naſdeho buda hromadže wiſje? Temu knjeſej je žel tež wóſdeho luda, kotremuž je wón taf bohate dary pſpožiči a kotruž je ſo tola w ſwojej wjeſtichnje ſnuſtownije wot njeho dhalil a ſo tež pſchaw ſurrowu ruku wojny f njemu wročeſe dowjeſć njeba. D moſj ludo, pſchindže dha ja tebe hiſčije juntróez cjaſh, hbežej ty ſwojej wočji a ſwoj hloſh jaſo poſbėhnejſch f horam, wot kotrychž czi wozos pſchindže? Džež budjeſch ty pótnač a wuſnač: Woja pomoz pſchindže wot teho knjeja, kotruž njebieja a ſemju ſezini je? W žanym druhim twoje ſbože njeleži hač jeno w ſhryſtuſu Jeſuſu. Abo budze teme knjeſej tebe ni jenož ſtej, ale budze wón tež na tebe plačać durbječ, kaſ na dječji Jeruſalena, dolež ty hebi njehaſch pombač dač a durbilič teho dla ſawutič na puezu?

Teho knjeja wina to njeje. Žanemu wón njeha ſawutič dač na puezu. Sa to nam ruſuje jeho ſmilna Sběžnič wutroba.

2. Ale runje taf tež jeho wſchewomóžna žohnowaza ruka. Kraſny wobraz, kotruž naſchej wočji w ſečenju wi-džiſte. Tón knjeſ da pſchijewje, ſchtož mējachu jeho wu-czomnizy ja hebe hobu: ſydom pokutow. Wón temu ludu kaſa, ſo by ſo ſežydał, djačuje ho nad tymi pokru-tami a žama je, kaſ wón to wiſchėdne jato hojpodat w towaſtewije tych ſwojich cziwi a težby ſwoj džel doſtonje a kaſ doſho ſu hloſni, taf doſho ſo wudželuje — „a wo-ni jedžachu wiſchity a buchu naſyčeni!“ Wulki džiwi! Kello wojow budžiſche trebnuch bylo, hlyeba doſć ſa tute ſchtyri tyžba do pſchěſchij pſchijewječ! Kello cłowičiſch rukow jón pſchichotowaeč! Kaſtej ſtej to ruzny, w kotrynajž ſy ſydom pokutow pſchijporjeja a jedži ſa tyžozy! Sa njeju tež ani utyč ſydom pokutow njebo trjeba bylo. Tutej ruzy byjatej tež f ſamjenow hlyeb ſezimje wóljeje a f jedži f njebja dele pabač jato deſchėzitej. Wočji dreb-jeſchtej ho ludu nad tym wotewrič, ſo wón w ſwojej ſrjedžiſtije teho mješeha, kotruž bėche něhdy jich wótzow f manna f njebja dele naſyčelil a jich napowal f wodu je ſtaly. Tón wſchėd nimi ſteji, kotruž wiſchite wězy je ſtaly. Tón wſchėd nimi ſteji, kotruž wiſchite wězy je ſwojim wſchewomóžnym ſłowom noſu, kotruž, kaſ je wón ſwėt ſwotil, taf jón tež djerži, ta jaſnoſć Božeje kraſ-noſeje a ta podobnoſć jeho bycja.

Małowera wiſchal ho praſcha: „S wotkal my hlyeba w puſezinje wómnjeju, ſo my jich naſyčimy? Sčto je to hjes jich telko? Wěra ho teho djerži: „Wón dobre pueje wſchubže a pomoz wudžeti; wón poſožnuje ludži, jim hwoitko jaſwěči!“ Jačo bėchu tam te tawipny na-ſyčene, dha bu ſtamne, ſo tón knjeſ to je wot kotrohž pomoz pſchindže, ſo wón tym hubjenym kraſnije pomha, ſo ſo naſyčja. Kraſna wěſtoč, ſo hiſčije pſchego w njepſchitročiſchenej wſchewo móžnej ruzy teho knjeja

wiſchito ſteji, ſo je na wotewrjenju abo ſamtnjenju tuteje jeho ruki wiſchito ležane, ſo wot jeho žohnowanja, jeho wóla, jeho dawanja abo ſapowjednjeju wopravdže wiſchito. Naſche a tych naſchich žiwjenje wotwiſuje. Dbyž tón knjeſ juntróez njebo ſamtnje a Bože lube hloſničto nam pola a hona ſpali, kaſ to nět ſhoničmy a ludžom ho ſtrjſkač počizne, dha ſu to domach pſtanja, f kotryniz čje wón naſ f hebi cjaſnyč, hač budžemy ſo my dowėrni jeho ruki pſchimnyč a pſoheje: Knjeje pomhaſ nam! To čje wón wěžeje cziwič, hbežj my jemu tež cjaſ a waiſhne a hredki pomozj prijad wjačez nimamy. A hbežj ho my bojeſtliwje praſchamy, kaſ wón czi wuwozomizy: Sčto je to hjes jich telko? — wón može cziwič, ſo wiſchelaſi dar a hnada njes nami bohače bydli, ſo ho my tež f mako naſyčimy a dohahnjemy. Wotom ho po tamnej ſtarej ſakadže ſtauje: „S wjele wėzami hojpodariſch, f maſym maſch doječ.“ Sčtož je jenož f wočjomaj wěry tež w czeſtič cjaſach f temu knjeſej ſhlawodał, tón je tež ſwotil: „Teho knjeja rada je džiwna, ale napoſled wón jo kraſnije wuwjeđe.“

Trojale napominanje nam tón knjeſ hobu na pueč da: djeržeje porjad, djačujeje ho, budžeje ſlutiwi.

W rytačah ſo tón lud wokoło njeho ſežyda, wočji na njeho ſložene a na jeho f hlyėbom pſelnjene ruzy, wiſchity jenał hlydži, jenał potrieblini, wulka ſwojha, czałajo, ſo jich tón hojpodat jaſtara. Taf čzemy tež my ho hiſčije dženſa f jeho nobomaj ſežydač, ſo wón naſ poſlyni a naſyčej f bohatymi hlybami hwojeho doma a my njewotwimy na puezu.

Nje žane branje f jeho wólnoſeje hjes džałowanja. Dbyž ho wón nad tymi pokutami a rybami djačuje, nam potaſim f džałowanijom ſwoje dary ſkėji, dha ho tola ſamo wot ho roſtym, ſo momy tež my f džałowanijom ſwoj wiſchėdny hlyeb wužiwaeč. So by tola tutón wojni-ſti cjaſ naſchemu ludu joſo do wutroby ſačchėzėvil 4. proſtawu: Maſch wiſchėdny hlyeb daj nam dženſa!

A ſmy halle ſwuczeni, ſwoj wiſchėdny hlyeb f Božeje ruki doſtač, potom jón tež preč njemjetamy, njeroſteptamy, njepchėzėnjamy, ale f nim jato hojpodarjo Boži ſlutiwije wotſchabžamy. „Sėbėračeje te ſchytne kruſchiti, ſo ho niczo njetaſaj.“

Swojej wočji na Jeſuſa ſloženej, ſwojej ruzy f modljenju ſtylejenej ſlutiwije hojpodarjo f Wožimj datami hlyech f teho wěſty byč: Žanemu tón knjeſ nje-budže ſawutič dač na puezu. Āamjen.

Swotny do wojny cjaſni.

Djel rėče, djeržancej wječor pſjedy, hač bu ſlutna de wſaty.

... Wóznika modleſta hožina! Taf ſlutna kaſ tuta dženkniſcha njėbe hiſčije žana ſa tebie, luda woſbada! Wſchetož tuta hožina je hožina dženja! Durbijſ ho dželje wot juneje praſtawje, czeſchowje, lubeje pſchėzėnjah a towaſchti twojeje woſbady, haj wóžeſch rjez wot něſcho, ſchtož je džel wot tebie: wot twojejo mateho ſwona. Zwiſje, luda woſbada, mačj pſchijewječ wóznemu krajej w wójnje woſj maſj ſwón, ſo by tež wón we wójnje ſkuzil wóznemu krajej a nam dopowhał f dobyčju, f mēci!

W mēci! Jačo my tón maſj ſwón f jeho wjeſchim beawrom na wězu ſchėzamy, tehy bu jimaſ ſa heſko hoſbudate to ſlowo: „Zaſmnoju mēci ſwón!“ A we mērie ſtač te ſwotil, dbyž f prėnjemju kaſej ſaſowniſchaj. Ale, lėdna bėſchaj f prėnjemju

rafaj a we męrze swonicy, bu wójna a jeju swonjenje bu wójni-
fje swonjenje. A wójniŭe swonjenje ſamoſta jeju swonjenje pchęſ
ſi ſeta. A teho mateho swonica et ſo nętk do zyla wjazy nje-
wotawri we męrze, ſo njeawotawri w męrze ani nam tu domach
ani do zyla wjazy tyni, koſtjz ſu tam wofach na biwifchędaj.
A tuſi teſz hamo swonjenje dſzelenja wjazy njeawotawri, doſelz
ſu hiſzo we wójnię, w tej wójnię, do kotrejcz wón nętk poſchuję,
najeſz maly ſwón.

Zeju wjaz we męrze njebudze nam swonicz naſch maly ſwón.
Wty tu ſrejmny jatowchujeni, my tu ſrejmny a dyrbinny ſarowacz,
dyrbimny pſakacz! Wty dyrbinny ſarowacz a pſakacz — tola niſz
jone wo tón maty ſwón, ale teſz wo ſamych ſo a na ſamych ſo!
Jauu je ſwonit tuſin ſwón w męrze, wón je nani ſwonit we
wójnię a my — njeſhmny jeſho swonjenje a wofanje ſhycheli, nje-
ſhmny jo ſhychęcz chyzki a njeſhmny jomu poſchuchaci, kaſz chędny
to dyrbeſti!

Swonny wofachu f modlenja! Zsmny my ſo modliſi, ſmy my
proſyli a ſpęwawali tak huſto hacz wore wofachu, wofachu tak klu-
tije i wofajomyi rtem?! Chto wotmoſowiſch, mój ſchęczjano,
moja ſchęczjanka, na to w tutej hodſziny? A jchto budſze
to potom ja tebe to poſlednje swonjenje mateho ſwona, huadz
jene wobſkorſzowanje?! — Swonny wofachu do Woſzeho domu a
f Woſzemu ſwónu! A ty, mój ſchęczjano, moja ſchęczjanka, je
wy pchifchli, tak huſto hacz wore wofachu, tak huſto hacz wau
bę to mójno?! Albo bęchęze wy huchę pſbi tajſim wofauju a
ſeni f tajſemu pchifchadſzenuj?! Chto wotmoſowiſch, mój ſchę-
czjano, moja ſchęczjanka, w tutej hodſziny? A jchto budſze
to potom ja tebe to poſlednje swonjenje mateho ſwona, huadz
jene wobſkorſzowanje?! — Swonny wofachu f ipowjedzi a f Woſzemu
ſwónu! Wone wofachu a pſchęproſchowacu wiſchitij, teſz tebe,
mój ſchęczjano, moja ſchęczjanka, f pſchitowawej hoſęziny!
A wy?! Czinjechęze wy hamkuchio runjechę kaſz eſi, koſtjz teſz
pſchęproſcheni bęchu ja kotrych teſz bido bę pſchitowawe, koſtjz
paſ njeſpſchitidęchę?! A jeſze ho teſz wy jatowcheli i potom a
i polutny dſzeloſm i wofami a i dyrbinni ſchęzatami, je ſonu a je
ſwójſu a teſz niſz pchitſli?! Chto wotmoſowiſch, mój ſchęczjano,
moja ſchęczjanka w tutej hodſziny? A jchto budſze to potom ja
tebe to poſlednje swonjenje mateho ſwona, huadz jene wob-
ſkorſzowanje?! — Huſto, huſto wofachu ſwony, wofachu pſchi tak
wſchelakorej iſaduwęſi! Swonny wofachu a ſwonjadu f wotawrej
konfirmazije a pſchi twojim konfirmaziſtim kluſbenju; ſwony
wofachu a ſwonjadu pſchi węrowanju; ſwony wofachu a ſwonjadu
pſchi wobhujowej a wójniſkej wauji, pſchi huwędęznjad wjeſela a
męra! Swonny wofachu a ſwonjadu teſz ſtajuje, huđz tu jenu wu-
trowa, jenu cſlowniſta wutrowa bę ſajſaka na ſemi, huđz teſz na tyni
bę, ſo by ho f dſzelenju ſwonico. Zeſze mój ſchęczjano, moja ſchę-
czjanka, jeſze ho dopennili teje poſlednjeje hodſziny, kotraz teſz
wau wobſije, njech prędy, njech poſdſjichę, kotraz paſ tola wot-
bije a potom je tu to wotſaljenje, to dſzelenje. Chto wotmoſowiſch
mój ſchęczjano, moja ſchęczjanka, w tutej hodſziny? A jchto
budſze to potom ja tebe to poſlednje swonjenje mateho ſwona,
huadz jene wobſkorſzowanje?! —

ſhutne, jara ſhutne budſze to poſlednje swonjenje naſchego
mateho ſwona. Tola, ſo ty, mój ſchęczjano, moja ſchęczjanka,
ſo ty jo ſhychęcz hmeſch, ſo ty tu hiſchęze ſy žyw, ſo ty tu hiſchęze
ſy w wowej domſhiny, ſo ty tu hiſchęze wſchuwany huſjerecz a
wójnię, ſo ty f tobu taſ, ja to maly ſo wo dſzawowacz, dſzawowacz
twojemu ſwónu. Wyrnjeſz tu uſchę, byrnieſz tu ſhęf, byrnieſz tu bol
a bolocz, byrnieſz to hodſzina dſzelenja, dſha wſchaf dyrbeſch ho tola
dſzawowacz, dſzawowacz twojemu ſwónu! Dſha wſchaf tola dyrbeſch ho
dſzawowacz ſwónu a wſchnawacz; „Chtoſz eſini Wóh, wſcho dobre je,
wón wſchaf na hnadny wól.“ Albo chęſch wóh ty, poſafajo na
twoje ſaſtſkſzy Wóha wobſkorſzowacz a pręchęſch ſo je njeprawje to

eſini?! Dſha wſchaf tola dyrbeſch ho dſzawowacz ſwónu a wſchna-
wacz; „Chtoſz eſini Wóh, wſcho dobre je; wón njebudſze nje
jebacz!“ Albo chęſch huadz ty ſhoręcz na twojego Wóha a jcho
wobſkoręcz, ty, hiſz ty tola twojego Wóha tak huſto jebacz ſpſtaje
w myſlach, ſlowacz a ſtutkach a taſ ham bu tón ſhebanj, jebak!
Dſha wſchaf dyrbeſch ho tola Wóha dſzawowacz a wſchnawacz; Chtoſz
eſini Wóh, wſcho dobre je, hacz runje ſchlich piju, hiſz jara hęfki
je!“ Wſchetoz, węriſch-li ty, budſchę teſz wjedęcz, ſo dobychęja
pucz wjedęze pchęſe wofawanje f dobychę a ſchęczjajana pucz
pchęſch ſchich je rtem! Dſha wſchaf tola dyrbeſch ho ſwónu dſzawo-
wacz a wſchnawacz; „Chtoſz eſini Wóh, wſcho dobre je; a pſchi
tyni budu wofacz!“ Albo, pſchi eſini, a pſchi ſini chyzki tu wofacz
w tutym eſejſim eſajuſe teje uſch, huđęz hamo ſwony eſajum do
wójny... Pſchi tyni budu wofacz!“ taſ praſ; „Pſchi Wóſy wo-
ſtaw!“ tito ſhlabjenje daj ſwonej, kotrycz wofchal poſchuję, hoſu
jato dſhajny dar. Taſ budſze tón ſwón wofacz ſi tobi, hacz
runje je tebe tola taſ huſto podarow wofacz. Z nęſim, kotrycz
na pſchęgo wo naſz dſze, chęzmy my tola wjedęnaci bęcz na
pſchęgo! Tcho dla, mój ſchęczjano, moja ſchęczjanka, w tutej
w tutej hodſziny, w kotrejcz ho ſwón wot naſz dſzela, praſjiny my,
ſhlabimny my, wſchnawany my:

Dſha Wóh kſiwe chęe ham idęczęze nje,
„Chtoſz eſini Wóh, wſcho dobre je!
Ja pſchi tyni budu wofacz
A dyrbeſch-li w tyni huſbeſtſwoje
ſchich, huſjerecz a ſchęſch doſtacz,
Ja ſa wóſza job' ſtaju,
Wſcho do job' ruſki ſtaju.“

Tcho dla, ho w tutej hodſziny, dſhajimny tuteim ſwonej a
pſchitowamny jenu: „Męj dſchaf! Zſi w Woſim mjenje!“ Tcho
dla w tutej hodſziny, byrnieſz tu uſch a ſhęf, tola praſjiny, wſ-
chnawany, ſhlabimny:

Pſchi tyni budu wofacz!
Wóh je nam pomhat!
Wóh pſchępſchona nam!

Sanjei.

XII.

Lutherowej ruzy polnej dſzela.

Žiwjenje twy cſlowjetow, pchęſch kotrychſz je Woſi Duch mjes
nękajſim ludom dſzela, je pchęſch mjenje r ó ſo wy hacz na
p r ó ſy a ſch i w dſze boſate byſo. Wot Mójſaſa hacz f ja.
poſchawej Pawowej nam bibſtija tule węrnoczſz f wjele pſchitadani
wobhrowędę. Wó tanumny wjedęniſti iſchęſch ludu praſi, ſo je
był jara eſwilowany muž mjes wſchitſtini ſudſzini na ſemi; tutón
ſaſozęcz ſchęczjaniſch węrowaw nam w njeſ hem powjeda, kaſ
ſu jcho wſchędnie nabęchawaci a je mel wjele wofſtaracz a
ſhęſęſz. Naſchemu Szobęniſch ho teſz hinal ſchto njeje, a f jcho
erta mamy to ſſowno: „Szehę-ſi chſto ja wuu hieč, tón ſapreč ho
ham a wſini huwój koſtjz na ho.“

W teje myſli je teſz naſch D. Marcęin Luther ja nim
khozſi. Teſe w Woſej ſhęſhje je pod wobęczjowęzeni dſzela a
ſchje hamcho njechędſhujow eſah, mój a eſchitowęſ Woſu hwojemu
ludu woprwopal. Kaſ je ho to w pręhich lętach jeſho ſtutſlowanja
ſtata, chęzmy hębi w ſhędowazym powjedač.

Króto po ſwójim wręęenju i Zalkſeje do Witenberga bu
Luther wozęcz ſtudijom ſchſchitſkſch bratrow. Zeſho wedomnoſtne
rownuczwowanja bęchu tak dobre a pſbnoe, ſo pchęgo nowi mſozęzi
umichęjo pſchitſchadſhaju. Wón teho dla raw jeſjemu pſchęczęlej
pſchafchę: „ſkſchitř dyrbi nętko 22 męſchitrow a 12 mſozęzow
ſchitwicz; tón kſiwe paſ budſze ho teſz ja nich ſtaracz.“

Raſprijedſzy ho jemu hamemu tale ſtaroczſz napoſoſi, pſchetoz

D. je Ztampit, słowem dochładować hamśchtyuskich kłóścitrow u nómstnik kraju, jeho ja pri ora abo pichóditjerija hamśchuch kłóšctwa pomjenowa, haj bóhry jeho ja hwojecho zastupnika u miśkonouffim a duriffim wokrějow wuńwołi a s tym jeho starość ja bichće džekach družich kłóšctrow pichipori. Nětko stajnje: Pucznj a hladaj! Na tajnim wifitajum puczoowanju Luther teź do Drazdjan pichidnje, bchěž jeho sakski wońwołoda Xirij Bradaty předowacž hlyščecje. Wutroba tehože wjećcha ho s jeho předowajom mado społoti, wjele bóle i hibu napeljni, kotraž pođšćichu e s fjawennu njeprichćeśstwu pibecznju reformatorej hwoje. Duzy Luther teź Gyruffki kłóšctre wopyta, bchěž bchće ho ham piched jedućeje lětami wo durje klopal.

Wifitazija kłóšctrow LutHEREJ doleż próžy nacznini. Tu durbjećeje woschidńić, hcež zbykne j kłóšctr bromadaj hlyščatej, tam jenucho wuticha na pichidhownje měitno pichedabńić; jow cześteliuće sažo wroćež žabać, druždže pibecznju njepokřukšom faktowjež abo jenucho priora woschabńić, dotelž mje mjes bratrami njeđeržerj. W jentym kłóšctrije durbj potajacž, kat majn woschitno wobliciež, jo wobli lěpje hospodaricž, w družim tedźbowacž, hacž ho wby j hata porjadnje wotebowaju. S tajnimi naležnościami teź hujto s Lutherj domoj pichidńedžu, a wón bč potom mišowana, cžaj s draube sałojnje dźela j listowanjom itomdńić.

Trubeho dźela mějeće wěćat bichćeje wjazy. Lědom bu ja doktora bohawacnośceniće pomjenowaua, dža jenu D. je Ztampit hwoju proteřtjom (wucześtowo) na uniwersieće pibepoda. Luther mějeće nětko studentam bibliju wukładowacž. Wukładowanje hebi hižo wjele wuštojućeje žadaće, dža tola bichćeje wjazy sałohotowaua, pibetoz Luther durbjećeje wjećelate kubi priedu kam řudowacž, t. by wjećkał, jato řu drugu wukładowaua wo tym a tannym řudńim, a wosche woscho hebjeřtu a grixijřtu rěč wutnjež, jo by bibliju, w uimaj piřam, cžim lěpje řofnyřit.

Přidnowojenemu s jeho dźelawoćeži na uniwersieće bichćeje jeho duchowne řastojniwu pichi kłóšctruje a měičežonije řarijej zyrkwi, bchěž řožm njeđelje, hujto teź w tuchdenju, haj druždu wob džeň řahyri krać předowajche, dža durbim jo wopradowež dži wacž, bchže je ja wšo cžaj wuklitowal.

Kat jo jeho wšednje dźela řaspadnu, to wón u najwnje 1516 hwojomu pibeczelej Langej do Gyruffa se řledowajumi řlowami piřajche: „Na nimale dwoju piřajow abo řanzleřow trjebam a zřy džeň řkoro dale niečo nječimju hacž řiti piřam; ja řym předať pichi kłóšctre a předať pichi bldže, wšednje hebi wote mije přidowawe u řarijej zyrkwi žadaju; to je řat wjele řudijow, řym dochładowaći řastupni kłóšctrow, to je řat wjele řož pibacze řkocž prier; ja řym potajaju na wbojazu hat u Leeřkwoje, řym řarjadować mitchow u Torgawje, cžitam Pawola, cžitam piřam. S temu pichidnje piřanje řitow, kotrež mi, řož pčajach, wuřchiti džel cžaj wosnje; porědo mam řwile, moje modleřte hodžim prawje řwjećiež, pódla mje naběřhujta cželo, řiwet a cžert: hlej, řařti řym ja tola řapibehnjenu cžlowieč!“

Prajchom jo nětko, řat je Lutherj nđužjo bho, řat wjele dźela dořanjecž, dža durbim wotmołwieč: Szwedonuje jeho mjećieće pichawate pibohřukšownje dopřeknje, wón teho dla řenje ruzy do řlina njepotoži ale řachow dźelajo a řoždu hodžim hacž do pódawje wuzy t dźelu nadoži, a wón wosheje řad dźelajche. J. K.

Se Šerbow, sa Šerbow.

„Wohńujowje hory.“ Řod módrum skłiffkami „Wohńujowje hory“ to bč, řam bchěž řladajch s řododnju řaloto nuz do řerbifkeho kraja, bchěž s kraja řrowi Ktećianřka a Rořaczeřianřka zyrke. Řam bu njeđelje, S. řulřia, popodnju řefor-

mařika Boža řhřba džeržana, hwojajo řawod do řalřchich a woshebituch hwoježanjow jubilejneho řeta reformazije. A řrowabny hwoježeni to bč řa wokolne wosgady: Ktećizy, Kotežy, Rořaczeřy, Wšohor a ja Maleceřy, do Kramborřice řajarowane. A s mnych bč řo teź wuřka řeřba wopytowariow řeřcha, a teź s družich wosřadow bchju hwoje pichetomni. Řod hofym njebjom, na kotrymž ře řečjeřit řubaje urwěćele bromadabny, řapocžo jo Boža řhřba i řberřuřom „Wu džemu a cžemu řo modlieč“ (853.) a je 46. piřamom, s Lutherowym piřamom, cžitajum wot ř. řar. Stannu-Wšohorifche. Cześbowacche wot Wšohorifche řhwa řanjekem řpew. Řa to wřijupi jako přeni řečnik ř. ř. Wřofat-Ktećianřki a rěčeře s mtrnym, řim wotmołwjenje řawojo na to prařenje: „Řečo je ewangelfa wěra?“ a wušbehuje nam to, řečož je ewangelfa wěra. K temu řanjekem řberřuch 11; Lutherowy wěry řberřuch: „Wu wěrimy wšidžy do Woha!“ Ktećianřki řhor, řotrebož řowňstajny bčam j najřalřchich wřow Ktećianřije wosřadny pichithowati, jo bchju hwoježeni wuchotowacž řowhate, pod wědženjom ř. řantora Šehenta, pichianřim s temu řwaj duchowu řpew. Sastupnijo Rořaczeřianřki a Kotečianřki wosřadny rěčeře něř ř. ř. Wřegacž-Wošaczeřianřki, potajawři na te najwosřieće řubla kotrež je nam Luther je hwoje ewangelfeji zyrkwi řal, mje mizjo: Bože řlow, řafraent, řatečisimž, řberřich, potajajo pichi řym řorje s temu jeniemu Wobu, řorž řwije s řaptami řečjeřka nam řubjeće řwadne wušřahenje. A móžnje řalřina na to Lutherowe wuřki řberřuch 231: „Řed u wjeřdu řrod je najř Wš řam!“ Řo tutym potaj ř. ř. Stannu-Wšohorifki, řajřcho řobnowanjaja Lutherowa reformazija řa najř řud na we wotřukřimym řwjenju řewat a wosheje řečel we wulře wójnje. A řaje wřijupi Ktećianřki řhor, řawořhujto řwajatežny řpew. Štońojež hwoježeniwu mtrnočž modlachom ho ř. ř. řar. Wřofatom-Ktećianřim řnjejom modlitwu a dořpewachom s Lutherowym řberřuřom wěra, 405.1: „Zwojež nam, řnjeje; řon řwadny mjeř!“

Ře to woshebita a woshebna mtrnoćež, wosřerjež Božeje pichidny, pod Božim njebjom: Bože njebjo a Boža pichidowa najř Boži řom, wottať, řkřka, řawři a řhory abo řtubic te řřah Wš-humizowje hory. Ře to woshebita a woshebna mtrnoćež, wosřerjež wulřeje wójny a wosřerjež jubilejneho řeta reformazije, řhřajewu wójnjem cžajke řož temu reformazijem jubileje s Božim řlowom, s modlitwu a s řberřuřom a je řrowadnej mtrnoćež.

S řajim řačujom řowědže řo mtrna řrowadřina, mjes kotrež bchju teź bichće s ř. ř. Wřofat-Ktećianřki a teź wšchclazy wozaj, teź řebju uaworjat. Řa njebjn řak cžabach urwěće, řhibjo nam řwadny řečjeřit Boži, řorž wěřke řat pódawje najřhe řačnje řowa macža a wosřehwja řařche řawitřaje wutrow.

Se Šerbow. Ře řo nam řđřřio, jo řo bóhry i najwjen řcha jene s řyč řřech řrodnych řarřich měřtowa wosřadži. W auguře pichidže do Wřidijřina ř. eand. theol. Tobenzki, řorž jo wěřke u Rabensteinje i pomoznym duchownym, řako řarři wřar. Wón řwje teź to řwěnie a řkotečaj pichi řawitřich dźelach wřowpacž. To je řwjeřelaza pobjeř, jo řerřite měřto řajho řuchawočo řowanje, řorž cžje Bože řlow u nje řerřie řerřie řeči pichipowjedaje. Toła, jone řawřenje pichidnje pichi řim řawo řor řo: Cžeho dla řo řudni duchowny do řwěčim njeřořečje, kotraž je řola řo řudchad to najwřerře měřto mjes řym řřomni, a cžeho dla teź řiz do řkoteč, řorž řečje je mjes řim najřleje řpědne, řimale řto?

Sy-li spěwal,
Pilnje džělat,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Böh pak swěrný
Prez spar měrný
Čerstwošć da.

Njeh ty spěwas,
Swěrnje džělat;
Wiědny dny;
Džěti pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mena
Njeh ći khmana
Žiwnošć je;
Žiwa woda,
Kiž Böh pada,
Wokřěw će! F.

→ Sserbske njedźelske lopjeno. ←

Wudawa šo kóždu šobotu w Šsmolerjez knjižničšćerjni w Budyšinje a je tam ša ščmórtńetmu pšehpětu 40 wj. dostać.

8. njedźela wo šwjatej Trojicy.

Mat. 7, 15—23.

Hdyž něšto na dalšich, jemu nješnaty puć pšěčesješ, dža jemu jón přjedy nadrobnje wopisafš. Tg njenuješć jemu wišć te hórki a lešy a wšy, nimo kotrychž ma hieć, tež te puće, kiž wot drohi na prawizy a lewizy wjedu. Tak šo potom wěće nješabludži, ale tež tam dónđe, hbdžje na hieć. Ze džězo na tym, šo by staršišći dom wopušćežićo a šo do žiwjenja won pobało, teždy jemu nan jeho puć tež wopisše, tak bałoťo kaž jón pšehwidži. Wšón jemu te nješpěčesješće mozy pokaže, kiž budža jemu do puća šćupac, šo bydžu jeho šćafyle, a te dobre a w-žitne, kiž budža jemu šbože pšchinješć džyće. A to je derje a prawje tat. Žyťo puć pat žadny nan pšehwidžec, na wišć mozy šo dopomnić njemože. Duž t temu džě-šćo w pšdžišćim žiwjenju dobri ludžo pšchšćupaja, jemu radža, šo napominaju, šo warnuja a trošćitaja. O, šćto šu tola tajzy ludžo winojeć! Žiž njena Boža rufa wěće do knihow wěćneho žiwjenja šafische. Ale ćšto- wjetej bliža šo na puću pšches žiwjenje tež drušy: falschni profetojo, šo bydžu jemu rošom šćucžići, woczi šafšepdi, wěru šćemiti a jeho žyle šćahpi, šo jenje wotšćatnjem kónž šwojeho puća, trašne wrota nješćešeho Šerusalem, nje- dozpeje. Tšchobla:

Šłabajće šo falschnych profetow!

1. Šćto šu woni?
2. Šćto došonjeja?
3. Šćto je jich kónž?

1. Šćto šu woni? Šłabajće šo falschnych profetow, kotřiz we wowećej drašćej k wam pšchin- dn. Prawy profeta je muž, kiž je t nam wot Woša pšłan, kiž nam Wožu wolu pšchprowjeda a kiž nam t našćemu šbožu radži, wščo jene, hač šo nan jeho šłowa špodobaju, abo niz. Falschny profeta pat je tón, kiž wudawa, šo je wot Woša pšłan, kiž wudawa, šo je to Boža wola, kiž nam pšchprowjeda, šo kiž wudawa, šo nam t šbožu radži. Wšči tym pat je š tym wščo žyle hinať. Wotrych šłowow šo wón jara hlada, wón džěn šo nam we wowećej drašćej bliži. Tajzy falschni profetojo bėdžu hižom šćartřku mies israelskim ludom. Ašab mje- šće jich woloťo kebeje. Žako džyšće do Klamotha ćšahnyć, šo by pšchěćimo Šyřitřim wojowal, prašćešće šo naj- přjedy šwojich profetow, hač do budže. Wšćitzy wěšćešćachu dobuće. Haj, jedyn š nich, Žedelia, ćšćim kebi želešne rohi t šnamjenju, šo šracl Šyřitřich tat špowala. Žedyn wšćaf, Wšča, Žemłowy šun, wěšćešće, šo je šracl na horach rošewnateho widžal, kaž wozzy bšes wašćyřia. Ale Ašab wěřešće tym falschnym profetam gjeťo hač tē- mu, kiž nješbože wěšćešće, a da jeho do jašwa ćšhšćešć, hač by šo jako dobućešć š wojny wroćići. Wšón pat šo wjazy njewořće. Ćšči falschni profetojo bėdžu šwojeho krala rošćocholi.

Falschni profetojo šbėhachu šo tež ša ćšab japošćo- łow a šawjedowachu ludži. Šćwji. Wawoť, kiž je nam w lišće na Korintřišćim lubošć š najřešćišćimi šłowami wuřwalowal a kiž je tajku lubošć šam mēť, je wšćećimo tutym profetam w lišće na Galatřich to hórke šłowo

trječacž dyrbjal: Někotři šu, kotřiz waš myla a chěžba Křtyřslužbowy ewangelij přewerōczjč. Ale hdy bychmy tež runje my abo jandžel s njeběž wam ewangelij hınat předowal, jako my wam předowali šmy, tón budž postaty. S falšchnymi profetami šo tež někto šwět mjerwi. Šcho dha bėchu cži, křz přchod něšto letami ludži napominadny, přchěžjow woschmōčjči šo šebacž, j zyrkwoe wustupowacž a wot Božeho šlowa šo wjazaj woběžjč ujedawacž, druhe, hačž falšchni profetowo j woměžej drašcež? Šak rjenje a přchěželnje tola wudawadny, jo maju prawu bōšřtu mudrosč a dobru radu a jo žaneho mēra nimaju, doniz naš wobšobozili nješju! Falšchni profetowo ne woměžej drašcež to bėchu. Tola pał tuči hřišče dawno cži najhōřšči nješju. Šdyž wjell wotolo woměželnje wuje, šo drje wowjz wustřōža, wōn pał jim ničo činičej njemōže. Šdyž pał je šo do woměželnje nutš dobył, dha je restorča. Falšchni profetowo wotolo naš ju strašchni, ale hřišče hōřšči šu cži profetowo j naš. Šcho pał šu cži? To šu najše šuštstowne še požadanjo, te žadanja wo hřiščnych wjeshelach, wo šamoženju, wo cžejči, našda šawjčž a wječjnowčž a podomne še pokšilenja, potajim te škře, křz je hřiščny pad wo cžlowjke šajebšl a do kotrychž sly njepščežel bjes přcheltaza duje, šo by naž j tutym plomjenjom šlawł. Šakše šlože lubja tola tuči šuštstowni falšchni profetowo! Šcho wocžatuje lohtowšlyny mlōdy wot šafajaneho wjehela, šcho nahrabny dorōčjenny wot najebaneho šamoženja, šcho hřim žestarejny wječjny wot poraženja šwojeho njepščečela do njeběšeho šwoža! A šcho decžata? Wōtre čerņnje ša dušny a wutrowo. To praji nam to druhe prashenje.

2. Šcho to dokonjca falšchni profetowo?

Na jich přwacž dyrbicže jich pōnuacž. Mōže tež jōtō křicže šbēracž wot czerņow abo šigi wot wot wōštw?

Tež falšchni profetowo šu hřlni a dokonjca wjele. S kofej wozu a šchobtošuju je falšchny profeta Mubamed šwoje džiwje cžejōdy napjelal, šo šu ša křōti cžaj wšch hřiščejjanje zyrkwoe Wšije a Wřiti šowalale a hēbi wšch tam bydlage ludy podčěžle, tak šo přchod nimu žyč hřiščejjanstwo rješe! Přchod 100 letami je šhōzor Napoleon škalow je šlow štorak, kaž škabe džejči se šlōčjow, a šwojich přchěželow na nje šadōž. W přutim cžajh hřiščejjanje zyrkwoe mōjadu tež njewērjazy ludžo a falšchni profetowo šamo wōz, džiwje činič. Nješřny ny, tak chěžba junu rjz a šo šamowčjč, w twōjim njenuje w šejčjili? Nješřny w twōjim mjenje czerťow won bonili? Nješřny w twōjim njenuje wjele štkow cžinił? A šcho njedolōnjca tola tež džēnšo šli ludžo do hōdričj štkow! Ale wšch jich štku šu tola še. Wōh wšchak drudby tež štku. šch ludži j dobremu naložj. Napoleon je wjele činił, j cšebōž ju ludžo wjizit mēll. A cži žani, kotrychž džyšje jōtō j nekajimni křepkami šfōzowacž, kotrychž pał bē ruzje j nimu wustřōwč, šu ruzje tak šfōzownj, kaž cži, kotrychž je wērjazy, pobožny škar šahojil.

Ale šame na hēbi a ša nič bėdu te štku še. Wšim pjenjes do ruti. Šcho je na wōn načžjēšane, kotra křōta, kašti wōpion abo cžejše mjeno, to je pōdlanše. Wšcho je na tym šezane, j cšebō je pjenjes bira, hačž je škta abo j šopra. To dwajnowac wot dwōzčejšiburnarja wōšēšli. Tak je tež to ša kōžebō wōřtžaze, hačž jcho štku j wēny a j pobožnowče a dobreje wole wusthadžja, abo j njewērja a je šlōčje, uz pał, šcho šfōzēnje Wōh j nič šejni.

Wšči tym wšchm pał je j wjeshča tak, šo šch ludži štku jene njewōže wo druhim načžijēja. Šak wōhen wot ženeho doma

na drugi bēži, hačž žyła wjēž w prošche a popjele leži, tak tež štku falšchnych profetow přchōe j nowa lute njewōža porōžuja. Šdyž je jenez jedny piež a hracž do wby přchěžabny, šo ša nim bōny wšchjzy wjehni kaž j křōtom do njewōža hřubje a hřubje wjereča. Ženicři njewērjazy, kotrehož sly njepščežel do wērjaze wōhadu pōšēce, wōže ša křōti cžaj žyła zyrkwinu šubn wupōwōdijč.

3. Šcho pał je kōnz falšchnych profetow?

Škōdy šchom, křz dobre plady njepřichjēje, budže porubany a do wōbenja cžjřjēny. Teždy budu ja jim pōnacž: Ža waš ni hdy njewjēšym je šnal; džicže přecž wote mje njewjeshčjzy, wy šfōzjnyž!

Šlaj, kōž šo po wazn wjele. Na wjei je wjele pučewarjow. Wšchjzy chěžba j dalowče žyby domaj. Cži jeni ju wōndah šōdne žiwjenje wjele, cži druy šu šo j hřišchni wopazjati. Předy hačž žani domaj přichidny — to derje wjēdža — je tam powjēčž wo jich štkach dōšča. Duž tam na tych jench šboze, na tych drubich hōři powē cžaja, a cži jeni ho teho šla na dom wjehela, cži druy šo přchod nim boja. Tak šo žyč cžlowjčstwo j křjoham wēčjreho žiwjenja wjele. Powjēčž wo najchj štkach je tam dawno dōšča. Š, bēda tym, křz hu tu falšchni profetowo byti, druchemu na šchōba a na šamōčjēnje! Šak bidža tidēpotacž, hdyž bōdža hřidōčž: Ža waš ni hdy njewjēšym pōšnal, džicže přecž wote mje njewjeshčjzy!

Duž wōj šo bōle hačž wōbenja falšchnych profetow, jo tebe žawjedli njebōdy; bječ tych hřwojich přchod nimu na težšu bōle hačž přchod šmizju; kōnzj a šabwaj j pokutu a wōstacjom wchēdēnje j nowa tych falšchnych profetow, křz w tebi šwojny šlowu šbōhaju, njemjizy šwoje šuštstowne še pokšilenje; ale wōhēje šlōdaj šo teho, jo njebj žani druchemu falšchny profeta był, jako šawjedliti a wōrdat jeho džyše!

Wdžny wjele bōle dobri profetowo, křz wolu cžimny šwojeho Wōtžaj wo njewjēčak!

J. K. w H.

Wo šwobōdže hřiščejšana.

Nōsklad Lutherowy j šta 1520 (jcho 3. reformatoršti špřil abo křizka, — j 400lētenu reformazjstemu jubileju), jehřiščjč.

M. Urban, farar em., w Křōstowje.

Šawod. Křizka „Wo šwobōdže hřiščejšana“ je njepōhřēnje wulke šwadnje pišnje „Ka hřiščejjanje šemjanšwo“ a „Wo šabylowim jašjowje“ šchbōwata. Te š hromadnje ša reformatorške šlowne pišna Lutherowe. Wone tež po šwojim wōpšchjēčju ne wōžnyju šowšati je hōbu šcia. W tym 1. je Luther hřiščejšjanštw šwadnjem j wōjowanju wōlak přchěžjow tawnyju šaridnyju šwōnšwōnytm njewōšchjōščam a mōzowanjam šamžja a teho šlawja, křz šanuliti duchowneho a mēšdnštwelcho wšitama šo šhwaleše. W tym 2. wōtkřwa a šahubja wōn te duchowne wjiziti, j šorjnyti žani wo šwojich hnadownych hřēdčach dušje do wōtrocžjwa wšpinowacž. W tym 3. šfōzēnje je wōn na najšubich pokšēdne prašēnja wo pomēre hřiščejšjanštw dušje j šejnem šobu a Wmōžjēnje a wo cžezju a byčju jeje šboža šo wōčjil. Wōno njewōščupa wjazaj žojo naše, hřiwne šwadne pišno, ale je mērne šakadue hřiščejšje prawdy, přchod šortčj dušja brōnje a šwajšl cžimōwče šo šame wot šo šizicž. Wone nam najšubjch jōšj hřiščejšjanštw pōmōwōwče a šwjenja w nadobnytm, šfōzjnytm pokōju a wēštwelcho pōšajni, šortčj přchē njōn šo wōlage šōny a wchery bēdēnje šarjahnjč njemjanžja. — A šte pišno bē Lutherowe wōtmōwjenje na šamžja a jcho přchē-

čjivo njemu wudatu klatbu. Wono njebeše pšehs tutu wimwabjenc, chyzjiche wjelerojazy jako natwarjazy rostlad fšehcejauflint čitarjam šromadnje fluzičj. Me Luther je wětko sa tamny kamēr tjebasche. Wón je Leowej X. j wobščerjnym pšehwodnym pišmon pšha. Wono žaneho tch wobškorjnych dypkow, kiž bēchu w tamnej klatbe pšehčjino njemu nakopjene, žaneho nalpomenjenja njehōduješe. Wono jeno j njelcejanjom to jene prasche uje we žebi wopšichješe, hač dha ta wot njeho rostkladžena žuma šbōžuaweje prawdy woprawdže wurōd bele je a to namlowjenje, najprijebj j tuteho šrijedjšeža tamne jenotkive tamne sažady pwhowacj.

Schtōž chyzjiche Luther wmwjesčj, je wot njeho w tamnym listže na banža posnamjene: njeje to ničo žnadiuše hač žyle j krotka „žyła žuma fšehcejauflint žiwjenja“. Wjcho pak wōu wrōčo na wēm wječe a s ujeje wotwodža. Nnjeje w teje wēreje wōu wēm žiwōdu fšehcejana namata. Wo tym čje tu rēčječ a to „žamlitzy njewuzenym fluzičj“. Zo by woblo žo j čjista dopōniacj, šhto fšehcejjan je a šhto je žiwōdnu je, kotruž je jemu šhwjstjž dobyt, a wo čjinzj žwj. Rawōt tak wjele piša, wōn do pēdka tej diwē žadje staji.

Šfšehcejjan je je žiwōdnuw kujejom nade wšchēm i wēžami a nikomu poddany;

Šfšehcejjan je je šhwjžōbnym wotročjkom wšchēm wēžow a kōždemu poddany. —

(Wšchichōuje Dale.)

Šfšehcejjanowa žiwōdka a fluzičja.

Šlōž: Wudj, žejom šhwjže, šhwalew atd.

Wo fšehcejjana žiwōdke
Luther podal rostlad je,
Kiž dale pšehs šhwjtekka
Je jažna parla fšehcejjanawa.

Šalleluja! —

Je špew to mōznje wyflazy;
Šrawōwē žy žiwōdny;
Šnjes nade wšchēm wēžami,
Š poddan tak dže nēčježi!

Šalleluja! —

Š j dobow mēšchwil žwjecenj,
Š šhwjstjž ty wōžj žy,
— Šaj wōšebnjeje to wyhōla
Je, kotruž fšehcejjan wēmny ma.

Šalleluja! —

Šdijž Šōh je talle wobnādžit,
Š šhwjstjž eže powjādžit,
Je tež pal eže žej powōfal
Do fluzičy a eži dželto dal,

Šalleluja! —

Zo wotročjčj ty wšchēm wēžow žy,
Kōždemu wšchāl poddany,
Kiž Wōhu fluzičj j lubožeju
A jenaf lubje bližchemu.

Šalleluja! —

Šral, mēšchwil, wotročjčj woprawdže
— Šjednoceženje dšiwne je.

Wšchō to pak Wmōžnj twōj je,
A twōj tež nadawf wōstauje. —

Šalleluja! —

Duz jeno šwēru sa nim dži,
Ššchōž tež šwōnje na šo wōstni! —
Šchtōž tu bēšitowacj šchwjstjžim,
Džēž w raju j mēje njebještjim. —

Šalleluja! —

Tōn Šnjes je mōj paštyr.

(23. psalm.)

Kak starj je tōne šhwjstjčje. Pšehs šhwjstjčje je kšinečal a ujeje ničo wot šwōjeho blyščejanja a škwōwanja šhwjstj. Štary muž w nim podawf a namōwenjena šwōjeho žiwjenja wobšamtuje. Dawf špōmna na lēta mlōdočje, kač jako paštyr šakitajo pšehd štablo štupi a jo pšehd jwabami wōjējnych šhwjstjow wobarnowacje, jo mōšēche ho bjes šrawa pačj. Tak je Wōh lubj Šnjes jcho šahowaf a wobšaraf a prawje wōdžif. Wōu špōmna na šrawōwē lēta; dōdž jenchō jo wōmāčika f šbidu pšchwja, potom mōžachu njepšehčeljo jcho dla žebi radžjč, šchtōž chyzjicu; pičji šrawōwstju blidže bē šhōwanjo a bjes šrawa. Tak je kōždy ežaj pičji šwōstju Wōhu a štwjstj byf, šhwjstjny a dowēmny. Wo ežjčich pučadž je šhwjstjčj dšwēbat „w ežēmnyh dōle“, Wōh je jcho podpjeraf a twōšchōwaf. Težo dla, kač w šhwjstjowanjū wšchitje namōwenjena j Wōhom wobšamtuw j tymi škwōwami: „Dobrota a šhwjstjčj pōwēdže ja mnu moje žiwē dny, a ja wōstani w domje teho štwjstja wēčjuzje.“

Moji pšehčeljo! Šdijž w ežjchē hodžjnje na najše žiwjenje wrōčo hlādany, ujedyčjba nam potom tež tele psalmowe žkera na našchē žubje pšchwjčj?

Šōh je nam lubočj a šwōwōwēž wōpōwaf a naž šastar kač paštyr šwōje wōwzy. Šhwjstjowanjū na wōpōwacjny pučadž we blidže, je wōu je ježēčpšwōwōčju sa nami šchōf, njeje naž wōpōwacjčj, njeje wōwpučjny, doniž naž jažo ujenamata. doniž jcho jažo ujenamatačjny we wōbacju šhwjstj.

W ežjčich ežjchach žalōčje, hdyž hštu mēwjačjny a pōžadčjny: „drušj pučj, drušj pučj“, potom je wōu j nami byf, šo dšwēbny dšjcha šhwjstjčj a wyflacj: Wē prawy pučj, po kotrymž naž wjedēješe. A šchtōž je to žuntōčj šhwjstjčj, tōn we wōblēču wšchēch napšchōčjnych mōzow žiwjenja mōwtawa, šo jenož jene wšchē žiwē dny sa nami dže: dobrota a šhwjstjčj, haj dale tebeše žiwjenja. Šchōž jcho wōwpučjny tudy jnuw pšchwjstj, šhwjstjčj pšchwjčje jako pōšlōdij njepšehčel, šo by naž trawšitka. Nješrawčjny a bjes bojočje fšehcejjan, kiž f štadu dobrocho paštyrja fluzičja, wōdžj, šo ho wōna pšchwjstjuzje. „Šchtō čje nje dškwēčj wot lubočje Wōžeje, kotraž je w šhwjstjku žejstju, najšchm štwjstju?“ „A wōstani w domje teho štwjstja wēčjuzje.“

T. R.

Wšchwjstjčje abo wēra?

IV.

Jako wulka wōjna wudyrj, pšchwjstjowacju do domow wšchwjstjčje dšiwne listy: „Šchwjstjčje listy“. A wot šoho wone pšchwjstjowacju? Kiž j dalōka žem, j najmōwšchā nam jenož, ale j tak nēkotreho domu najšchjch wōšadow, šchwjstjčjo a nēmšchō, škwōwacju wone do taf nēkotreho domu najšchjch wōšadow, do šchwjstjčjo a do nēmšchō. Wjžane pak bēchu, šchtōž ja wēm, nēmšti, a hštu dočjč jara lubjenje nēmšti, haj, dšwēbny njewēšch, šchtō to rēka, šchtōž tam je napjžane. A šchtō čjžjchu tute listy? Dwojake pšchwēde wšchwjstjčj, hdyž tež niž jenož tuto dwojake.

Najprijedn, ty dšwēbječe tajfi list škwōwacj šwōjemu wōjatej, kotryž do wōjny ežjchjēje. Ša tajšchē wōjate je tōn list, kač w nim je pižane, jednu takšman, jene šwōjčatō, jene šhwjstj,

jene kufko, tak so ani njevjehčeskijski kufka ani njevjehčeskijski mjezč jere njerani a njemori. To druge je to, so ho žadojde, so by ty wotpišaj tón list a tež drugim k wotpišanju dak. Cziniš-li ty to a wěriš-li ty to, mačj ty wodacze tvojich družcov, a njedj je jich telko, telkož pešta pišči morju a ličjeza na řhtomach; nje-wěriš-li pak to, dyrbišjch hujereze wumrečj.

Tola dwujoje, pišede wědčen to prěnje, bč j piščižinu teho, io te listy tež pišede našch herbšji kraj řlětowachu. Tola jenož tole? Niz hiščeje něšto druge?! Haj, hiščeje něšto druge bč j piščižinu, io na wědčen pobječtu tute listy tež řlětowachu pišed našch herbšji kraj, io ho pobudowachu do wědžen, io ho wojakam do pola čelětehu, so ho wotpišowachu, a tuto jeno bč a je ta piščiwra našeho herbšiteho luda.

Piščiwra pak, kotraž ho na tajze „njejbeje listy“ řpuščejo, je matowěru. Pišede malo wěry tu bč, pišede malo dowěry do Boha, pišede malo wěražajeje modlitwy k Bohu! A hbož řchtó tajku matowěru čzi njewěru njenuje, njemōžěščj prajčj, io ma j tym njeprawo. Dolež njewěrišči, io Wōh tōn knjejs telko mozy ma, tebi tvojeho wojata řchtacj a řdžerčez, wobroczišči ho, pomozj pytajo, tajkim popišanym papjerčkam. Dolež njewěrišči, io ta wola Boha teho knjeja ta wjechomōzna a wjechomōzna je, mēntšj, io tajka popišana papjerka to ľamōže, njenujajj ta, io tvojeho wojata wotbornje j Wōžeje wole a io řejo řita a řdžerči po řwojjej woli, po řwojjej — papjerjanej woli.

So ba tole wjecho tola tež jenož na papjerje řtačo. Tola, Bohu řel, tole je ho woprowdže mjes řSerbami řtawalo a ho tež hiščeje řtawo. Tōn list, kotraž man tu ranje k rukomaj, je jenož jedyn j tych wjele, kotraž w řSerbach řu. A kak je wōn pišany! A řchtó wjecho w nim řlej! A řchtōž prajj, io to j katoliškōj řdžerčjaninu, tōn ho myli! Tež řahšljōka řzrej je tajze „njejbeje listy“ řachšlata, tež to řhjo je 6. řlěstotka wěmo, w kotrymž ho, tak daloko hačj je nam řuato, k prěnjemu wjeji tajze „njejbeje listy“ poklašowachu. Duž wořtawa jenož wobjawno hiščeje! W pōňanjowje a w pōňanjščj wječnjadaj pak nētkle w tutym wulřim čzajhu pomoz a wnečjet patačj, to řča, řebi a řwojeje wutrobj wěreje řhjetim wuřud wuprajčj.

W dahšjim čjemj řpatačj, řebi něščio wo tam prajčj, řchtōž wo tajščj „njejbejščj listach“ jnate a wuřebōžene je, a potom tež wo tym, řchtōž w tych nětkole roščhěrjennych „njejbejščj listach“ řlej. Mēntim, io potom řōždy, řiz hiščeje nētkle do tajščj řlětow džerči, pak tuōn list do wobnja řčbnje; a j nim řwojju piščiwru, pak řebi jōn řřkowno jako wewopomniti řaidženje čzēnneje piščiwry a řbrowjeje a jako pōřwoj; tak řenje řwojaj!

V.

„Njejbeje listy“. Tute ho halle w našchim wōnjščim čzajhu řjewile njeřhu. Wōjna 1870/71 namata je pola wořatow nēmtščj wōjřkow, a, řeltož je inate, bčhu wone wořebje w řōłětnej wōjni 1618—1648, roščhěrjene. Te listy abo te wotpišči tych řlětow, kotraž ho pola nař w tutej wōjni roščelčetu, nochřebja pak do řyta tak řtaw bječ. Tōn jedyn je ho 1724 w řolřejnřkej řjewit; j řolřejnřkej piščiřhadšedeje tež jedyn „njejbejšči list“, kotraž 1870 mjes wořatow roščlětowaiše, bč pak ho řhjo 1579 řjewit.

K prěnjemu rajej řhijščimj wo „njejbejščj listach“ je 6. řlěstotka. Wē to jedyn list, kotraž w řlōmje j njebja nařwōatč rowa řwojateho řētra dele padnywichi řebi řwježenje njebjele řaba. Wo tutym pak jedyn řiřep pišede, io je to jebanta, dolež je řhryřtuš řwojju wōlu řjewit řpūšes řrojeřow a japořchtowol. Tola, hačj ranje jato „čertowjř řřat“ řmajomny řejnjemj, je ho tuōn list tola roščhěrř. W řēče 745 namakamj jōn w řranzowjřkej, tola j tym piščiřpomnjenjom, io je w řerusalemj j njejbejš padnył, io bu wot jandžela Mīchaka namakana a io je řřkōwneje do řlōma

k rowej řwoj. řētra piščiřow. Wēř a tōn, kotraž jōn roščhěrjeřeje, wobaj buřčajj řēta 745 na řzřkwjřnej řřromadžjřnje w řlōmje řatamanaj. Tola jenož někotre řēta wōřđžjcho, 789, dyrbi řhčōr řhōřta Wulři piščiřlatačj, io ma ho „tōn řhle řly a najeřany list, wo kotrymž nētkoř řabřudženi řužō, drahščj do řludra wōřōj, praja, io je j njebja padnył, řwalčj a niz čzītačj a wēričj“. Tola, řchtōž ho j luda njebiti, bč tōn list. W čzajhu řhijšowōwajōj nim řařo nadeřōžemj, a wōn bč mjes tūm na wobščhēroweřči piščiřwul, tak io w nim nimo teje piščiřlataje, io by ho řwojaj džerči hwojerečj, tež wjeřelakoho drahčeho namakajch, na piščj: io tajki listy tež řita pišed mjēřjom j wōňjom. To ho 1451 k prěnjemu rajej w jentym tajřim řiřeje namata, a tuōn mēřejeje jena řona jato řuřto wōřoto řhije wōňnjemj. A to, jeno řuřto, kotraž pišči řebi nōňnjch, io by řitany bječ pišed mjēřjom, řulřa atd.. řu wōn bōle a bōle a to tež tak dōžnja hiščeje, a to pišede wědčen je řōbu to njeřhējeřjantke, to pōňanjte.

A hbož temu hiščeje něščto wōwřičhtowne piščiřpomnimj, njedj je to to, io řu tute „njejbeje listy“ wo wječōwneščj řkajach t. r. pola nař w řerupōje řatate, řiz něščio drahčje — najmjenje wēřō — jeli řreba, io to hiščeje řas wuprajimj — wo njebjehaj! A j řerupō — a to njeje rucije j čzēřje ta řju — řu ho wone roščhērře mořt řzej po řylej jeni a řu wo wjele řēčžaj pišane a tež čzēřčezane, hačj tež w herbškej, njewēmj, buřčam pak to řad řpōniłi. —

S pola.

4. řSerbři wořat pišede tak herbři: „Wutrobj pōřrow j řřanderuřeje, řdžej řym w horzej řitwje a řanowřim wōbnju, řdžej řhujerež řobate řne džerči wo řujo. . . . řřym řo jara řwječjeje a natarowř pišes „řōňhaj Wōh“, kotraž pišes řař wuřhadža . . . Čzłwoječ njeje řwiy wor řhlēba řamēcho, ale wor řōžbeho řřkowno Wōžeho, kotraž pišes Wōži ext wuřhadža. Ra-džija a dōwěra na Boha nař tudy mōžnych čzini.“

Se řSerbow, řa řSerbow.

Ča „řōňhaj Wōh“! Jene drahčje herbřile řpōjeno njedawno pišadōe: „Wāžne je tež, so řo ředaktorej prawjewjele dopiřnje. Tōn řam wor řo wōdčejč njemōže, řchtō ho po řSerbach řtawo, je po řajřim na drahčj pokajany.“ Tute řřkowno j řamneho řerbřešeho řpōjena dōwōł řebi ředaktor tuteho řpōřicita „řōňhaj Wōh“ tu řajčjčj a nima k temu nječo piščiřtoječ, řhōba to, io řo tu pišede wědčen wořebje wo řzřkwjřnej nabořniřke a podobne wōwjeřeje jedna, a io tež tute wōwōřowanaja.

Duž njedj řo dopiřnj řečetu do řlōřitř, řōřt: Łautitř.

Lutherowe řřkowno.

49.

Wia-łi nēščio Wōže řřkowno a njemōže řredowanje j njeho řejničj, řōn njedyrbjaj nēřdy řredat bječ.

50.

Řkatechizmacj dyrbi wōřacj a řwjeřimj wo řhējeřjajřkej řzřkwjř wobřhōwacj a j řwjeřimj bječ.

J. K.

Sy-li spévat,
Pilnje džélat,
Strowja čé
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosť ma;
Bóh pak swérny
Prez spar mérny
Čerstwosť da.

Njeh ty spéwaš,
Swérnje džélat
Wšedny dny;
Džen pak swjaty,
Duši daty,
Wtupožn ty.

Z njebš mana
Njeh čí khmana
Žiwosť je;
Žiwa woda,
Kíž Bóh poda,
Wokriw čel

F.

Ššerbške njedzelske lopjeno.

Wubawa šo kóžu hobotu w Ššmolerzej knižničiskičejni w Budyščinje a je tam ša ščtwórtému pšchóptatu 40 pj. došćaz

9. njedzela wo šwjatej Trojizy.

Vst. 16, 1-9.

Wo šščejšijanške mudrošči reči tu tón knješ, wón wolešaj, šo dyrba džéči teho šwéta runje tak mudre byčž w duchownych wězach kaž džéči teho šwéta we šwétnych. Teho dla polhwalí njepraweho šastojnika, šo wón béšče mudre čjinił a š tym tym šwojím praji: budžče tež ný tak mudri w šwojej ščlachče. Kač hušto je tola tón knješ runje ke šščejšijanške mudrošči napominał. „Budžče mudri kaž hady“ wón rjeknje. Dale „ščtož te moje šłowa šlyšči a čjini je, teho pščirnam ja mudremu mušej, tíž je šwój dom na šču natworil.“ A w pščirnanju wot džébač knježnow čže š tymi piečž mudrymi tym šwojím tež hšempel praweje šščejšijanške mudrošče dačž. A njeje džá runje néłł to napominanje tak jara trédne: budžče mudri, šščejšijenjo? néłł, hžžž džéči teho šwéta tajtu mudrošče we šwojich šwétnych wězach wopolaŋja a našči nješščéšćž to tak mudri šu we šwojej ščlachče, šo šo hušto štrožimý tajše čžertowške mudrošče?

Dža budžmy mudri, lubi šščejšijenjo, kaž džéči teho šwéta we šwojich wězach!

To pał je prawá šščejšijanška mudrošče, hžžž

1. wšégo šaj wroćžo hladam ja šwoje ščlowoanje a šo wrušujem, hačž šmy živi wali ł čšéšči naščeho nješšétoho knješa a ł šwoju tyčž čłowjekow,
2. tež pał do přéda hladam a šebi prajimý, wotradnowanje tež ja mnje pščidžje, a

3. néłł, kaž dožo tu hišče šmy, to šwoje šwéru čjini-my, ščtož našče šbože wuzjini.

1. Kač mudry bé tola tutón nješwérny šastojnik. Žato bé pščed šwojiju knješom wobštorženy, šo je jemu jeho tubla pščezjinił a tón knješ jeho ł hebi šawola a ł njemu džéšče: Ščto to šlyšču wot tebie? džá njeje přél, šo je še čjinił, né, hžžž wroćžo hladašče na šwoje žiwjenje, jeho šwedomnje jemu praji: ty šy nješwérny był. A šajti nješwérny šastojnik bé, š teho widžimý, šo dale šwojeho knješa šjeba pola jeho dožnitow ł šwojemu wuzitke. Žene diežžo teho šwéta, ale kač mudry we šwojej ščlachče. Šo wóčžo šščejšijenjo tež tak mudri byli we šwojich wězach! Wny wšatál šmy wščižty tež šastojnik a to w šlyžbi najbohšatichoš knješa, naščeho wóša, pščtož wščitko, ščtož je w nješšéšćž a na šemi, jemu šlyšča. Wščitke našče tubla šu nam dowérjene. Našče wopolaŋje, našč dom a dwór, našče čželo, našč rošom, wóže šłowo, ščarži a džéči, muž a žona, našč wóžny kraj šu lute wóže dary. To wščitko dyrbič wopuščžžž a do wóžich rutow wroćžo dačž. Kač šy š uimi hošpodarił? Wudžejž tež pščed wóšom wobštorženy, jako by ty jemu jeho tubla wščezjinił? Ščtož wšatál nješy naščžžž me šlyžje teho knješa, ł wójei čžéšči a ł twojemu a tyčž twójich šbožu, šy wščezjinił. O kač néščtremu njeprawemu šastojnikéj dyrbi tón knješ tak tež wščiwołačž: ščto to šlyšču wot tebie? Kač mi nješščéšćž moje dowérjenje, ł tebi! Ščto to šlyšču wot tebie, šo šy w twójej šlyžbje, w kotréžž dyrbał tak šwéru ščłowkačž a druhim byčž še šprawyim, ščimým, pščéžčelutovim knješom a wóžčž-

rijom te mni we słowach a żywieniu, nětko tał nješwědny, nješpofalschny, so jich wjele f twojimi słowami a łhodbę njom śluchaj? Šcho to śluchaj wot tebie, so twoje cześo, kotrěz dyrbi tempel Ńwajateho ducha bycz, wołmatańch f nje- pofeżiwocęzu a f druhim hroŃam cżnjenjom? Šcho to śluchaj wot tebie, so twoj rojom, kotrěz Ńym tebi t temu daril, so by dżen a bóle moju wernocęz pójnal a wuńal a druhich f njej wjedł, nětk f temu trzebać, pšechęzwo mi wuślicęz a rěczęz a řebje a druhich lawjeřęz! Šcho to śluchaj wot tebie, so te Ńeniře ľubla, kotrěz Ńym czi wo- bradžil, so by řebje a tych Ńwajich f cześnu řęziwil, moje kraľstwo twarił a řhudyń pomhał a woziznemu kraję wo- prował, nětk f gramnojcy nabromadžilch w pjenęznej ľu- bořęzi řy řebaty a njeřmilny? Šcho to śluchaj wot tebie, so Ńwoje dżęci, kotrěz dyrbił wocęahnyęz w boha- bojańcęzi a we wicłem dobrym a prawym, woľajijch bjes napominanja, moblitwy, řhrowanija, dobreho řezem- pla, řo łhodbę na řhęřcnych pucęach a nacęzinja druhim řhčotko a pohoręřcjenje? Šcho to śluchaj wot tebie, řo twojich řarčich, kotrędz Ńym czi tał doľho pšči žiwje- nju řđeręzł a pšdes nič wjele dobreho wopofaľoľ, nětk tał řandżijch f wotryni słowami a njęchajch jim wuńjeń- dacę a jich łhadacę? Šcho to śluchaj wot tebie, řo je twoj dom meřto njeľduotń, ģadrowanja a řakrowanja, ģbżęz dyrbićę řebi teli pomozniży bycz řa cęařne a węcęz- ne žiwjenje? Šcho to śluchaj wot tebie, řo moje řlowo tał moko śluchajch a řo řazprowač a ģbżęz řo śluchajch, tola po nim njećiniřch? Šcho to śluchaj wot tebie, řo Ńwojemu woziznemu kraję njęchajch dacę Ńwoju pomoz, Ńwoje moblitwy, kotrěz nětk tał trzeba, ale f twojimi rěczęmi druhich łbudżijch a jich njędajłomnych a bojańcęnych cżiniřęz? Ńaj. řcho śluchaj to a druge wot tebie? Ach, tuto „wot tebie“ moźe drje Wóh łojdemu wjes nami bóle ałe mjenje pšchwolać; wřhał řny wřhizży pšchęd njem wobřkroźeni, jako wřhizny jemu jęho ľubla pšchęziniłi. To ģhęzmy řebi jęno pšchęzo řařo prajięz, teź dżęńo, ģbżęz do wjeprawyń Ńařojnińku śluchajim, řo teź my njeřbny pšchęd Wóhom a cłowjeřami tał cżiniłi a łhodbili, řaź řo to Wóžim dżęćom řalezi. To wopomnić, tał Ńwoje žiwje- nje pšchęzo f nowa wobřhadacę w řchpichu Wóřęho řlowa, řwój řhęch pójnacęz a wuńnacęz, řo je prawa mudrocęz řa řhęřęzjijana. Tani je polępřchowanje moźne.

2. K temu pał dyrbi dale pšhincęz, teź do přęda ģhadacę a řebi prajięz, řo wotrachowanje pšhincęz. „Cżin rachowanje wot řwojęho řařojnińka, pšchęzot řy njębubżęńch moź dale řa řařojnińka bycz“, tał tu bobaty nuź rjetnje. A tón řařojniń řo temu njeřmęje, ale to řa werno ma a praji řam pšhi řebi: „moź řnjes to řařojnińtvo wote mnje bjerje.“ Tał dżęćę teho řwęta! A dżęćę teho řwęta noģhęzle teź tał mudre bycz we řwojęj řhłachęzę? Řę, praj řebi to pšchęzo řařo: tón dżęń pšhincęz, ģbżęćł tón řnjes to řařojnińtvo teź wote mnje woľmie a mi praji: „tu nje- budżęřch moź dale řa řařojnińka bycz“, ģbżęz budżę łojżny wřaty f teho, řhčotż řę jęmu jow dale, řral wot řwojęho trona, duģowom wot řwojęje wořbady, wuģęť wot řhule, bur wot ľubla, bobaty wot řwojich pjenęř, řarčijń wot dżęćęz, dżęćęz wot nana a macęřje, mandżęľży jędny wot druhęho, ģbżęz ničłń ničżo wořęz polępřchęz njęmoźę, ģbżęz řę cęař nimo, doľrotu a ľubolęz wopofaľać. ģdy tuťń dżęń pšhincęz, řęji w Wójęz ruży. Šo njeby pał nař pšchęřkwatał, napomina nař tón řnjes, pšchęzo řařo na njęń řpominać. A tón je mudry, řięz to cżini. A

wón nař teho bla pšchęzo řařo f řebi řawota. Njewęcęř ničżo wo tym f twojęho žiwjenja? Řato řę ty abo jędny tyģ twojich řhory, řato řa wopiewęz pšhincęz, řo je twoj řny, twoj nano abo drohi pšchęćel wumręł, jako ty řa řaģhęćom ľubęho wořadneho dżęřę, dģa je njębęřij řnjes teź tebi, řwojemu řařojnińkej, prajięz ģhęzł: rowoźł domej a wutrobie, teź ty budżęřł wumręćę. ģlai, dģa je tón řnjes tebie f řebi řawota. A ģbżęz twoje ľęta pręj řhwataju a mozy wotebjeraju a tón řnjes czi praji, řo łńż f tobu budżę, dģa wón řwojęho řařojnińka wořębie řařo f řebi řawota. A łojżny narobny dżęń twojęho žiw- njenja, łojżny łńż ľęta, łojżna njeřęla, je řobu dżęń, ģbżęz tebie tón řnjes f řebi řawota. A řhčotż czi pšhi tym pšchęzo praji, je to: „cżin řadnowanje wot twojęho řa- řojnińka“. Řaj łńż řařojnińka ma w řebi wotrachowa- nje. D czi ľbudni a řępi cłowjeřto, řięz řebi wuńla, řo njębubżę junu wot Wóha pšchęd řud řadani a řwoju mřnu njędořtan. „Njeľpęęe řo, Wóh řo njęda řa řhęřch męcz, řhčotż cłowjeř řuje, to budżę wón řnjes.“ Niz je řortom ale f polnej řhčotocęzi je tón řnjes wo polta- tyģ rěczal, řięz ģbubżo do węcęznoho wořnja cżiwieni, ale teź wo řwojęj ģbubżę, kotręz ģęęe pofutnyń řhęřcniřam, řięz ģhęzģa řo polępřchęz, darićę. ģbżęz pał je temu tał, by tola njęmudrje był, řebi to pšchęzo ģařo njęprajięz, niz na pšhichod męřicęz, ale f ľořta do dņa žimy bycz. Ńaj wřhał, ģbżęz dżęćę řrařtaju, dģa řo temu njębį- wamy, ale ģbżęz to dorozęćeni cżini, je to wulla njęprawda.

3. Teho bla řluchda řhęřęz řę řhęřęzjijanjkej mudro- řęzi, tón cęař řwojęho řbýtneho žiwjenja wuľwicęz, a cżi- nićę, řhčotż f řobu wõha. Njeprawy řařojniń je to na řwoje woađęne cżinił. Řato řwoju winu řęna a jęmu řhčotřa řroř, praji řebi řnydom: řcho dyrbju řa cżinićę? Řak moźe řebi w mojęj niły pomhaćę? A ģbżęz je řebi wřřo pšchęmęřil, řo řnydom rořhubżi. „Řa wem, řębi řa cżinićę dżu, praji řebi a cżini řebi dżęzńitow řwojęho řnjesa řa pšchęćelow, řo byģny czi jęho, ģbżęz ma trabać, do řwojich domow řorje wřali. Řat ģhęzmy teź my, łoj doľho řhęřęćę řwoje řařojnińtvo mamę, řo řrozowacz řa řobżnořęz řwojęje dwidę, řa Wóžu cęęęę a řwoje tyģ řwo- jich a řwojich řobuńęćłowjeřom. Šęy teź wjele njępraweho cżinił, wřhał je řhęřęćę ģhadny cęař. Praj teź: řcho dyrbju cżinićę? Tón řnjes řam czi wotmolwi: „cżinićę řebi pšchęćelow f njęprawyń mammonom, řo moni, ģbżęz ny trabaćę, wař byģny řorje wřali do węcęznych řęwot“. Šwoju węru f ľubolęz pšhincęz, f ľubolęz f njęmu a f cłowjeřam wón napomina. Wón je tón přęni, řięz budżę potom nařch pšchęćel. A jęho a cłowjeřom řa pšchęćelow męcz, je to najřęćęńe řa cęař a węcęznořę. ģbżęz f wum- ręcęzi pšhincęřęřch, mařč potom řaręćęzńitow, řo řobżny budżęřch. A wotom řhęřęćę do druge mudre. Tón řařojni- Ń tu je praji: „řopacz řa njęmoźń, řobuģęz řo řani- buju“. Řa czi pał praji: řopaj ty řwęru; řhčotż ģęęe męcz, dyrbi rućę. Twoja wutroba je ta rola, tu pšchę- waj f řępacęom pofuty a wřmi to dobre řnyńo řorje, Wóję řlowa, a řhęřijęř wjele plodom. A njębubżi řo řobuģęz. Prořh Wóho, řo by czi řhęři wodał a cęę w- řwęcęćil, řo by řhęřęćę Wózi cłowjeř był. Šchotż tał řwoj řbýtny cęař žiwjenja wuľupi, tón je prawe muřta. Tón pšhi wotrachowanju w pšhichodje jęno dobre dořta a Njeř řo teź mi a tebi tał řtańę. Budżmy wřhizży řařo řhęřęzjijęno jęno mudri. ģamjeń.

Wo swobodze křehcějana.

(Wotracowanje, hl. cz. 2.)

Luther w přewim hlownym džělu jnatskowneho, duchowneho cšlowjeka pschědaja, so by widzał, sčto k temu kłuscha, so by pobožny, swobodny křehcějan był a rěkał. Snutakowny cšlowjek so wuprawni, bywa pobožny, swobodny a sbožny psches wěru, kotraž jeno nječinješe, so dušha bójstenu hlowu runa bywa, ale wona jeho s křehcějstom hanym s jednocěža tež njewjesu i jezny: nawoženju. A duchownemu kralowstwu a měščništwu so i křehcějstom s jednocěža dušha pobjehče. — Potom Luther w druhim hlownym džělu so k swoitownemu cšlowjefej wřeči a čže tudy tym wotmolowječ, kiz so na jeho přjedawšich wřečach pohorščujna a praja: „čžeho dla hi potom dobre skutku pschědajane? tak čžemu dobreje myšle byč a niečo nječinieč.“ A, wón wotmolow, niz tak! Wy drje tak byto, bywajšč-li jeničězy jnatskowny cšlowjek a by-li so hišo zyle duchowny sežinik, sčtož hač na jndny džěl so nještanj. Wón: najpředy wo tym rěči, so cšlowjek w hanym swojim čžle wostawa a dyrbi tuto wobjěč. A temu so dalshe wustadowanja wo skutach i zyla a jich poměče i prawdočeji a pobožnočeji křehcějčijana pschědantjuna. Potom wupraja so Luther wo tych skutach, kiz ma křehcějčijan pschěčjowo druhim ludšom čžinieč, k čženuz wobječe nakšilna, kłusčaga sedžoneč we wěre hiščeje kłobach bratrow kłuscha.

Tak tale kizka rostladnje, sčtož bědže Lutherej jadro jeho zyleje wučěby a wjehče bójstje sbožnjajeje prawdy. Zadny jeho dotalnych spjšow njeje točane k tak dočrawjenemu a křehcěnemu wntačej pschějčie, kiz tónle krotki, rucje nacěžijčie-ny rostlad i tymi bohatymi, wjcho wopščijazymu a s dobom tak jednorcje do jlawow džělenymi skutkownje nawoženjimi sasladowymi myšlemi, i tej ho wyššo sčebazeji a sžo tak poniznje a lubojnje bėžazej rěči, i tym křehcějčijanz hordym a sđobom tak poniznym, džěčazjo pobožnym a sbožnym duchom. Pschi tym kłusča tu, hđžež ma Luther wo kłubinach žiwjenja w Bohy rěčeč, sžo zyle te sđošy tamneho němšeho potajnječstwa, kotřej je sa jeho hančie roswičež so tak wažne sežinilo. Jeho spjš so k najzadowitščim seženiečkam reho haneho pschědantje. Ale tak steji tamny njeđowuščěđžny Boh, do kotřehož tamne potajnječstwo wučěčeše dušče poněwječ so, pola njeho nětož tak jažnje jelo tón Boh, kiz wjcho bohatšwo hlowjeh kłobow wězajym duškam wotantje. — Wmjetowalo je so jemu, so je swojej wučěby wo měre dočym skutkam a pěnym wučěbjam sešodž. Wón je na to něšto křědjo a sđobom tola hiščeje došpownišeho a jašnjšeho dšžki we swojim přjedawšim „Předowanju wo dočrych skutach“ wotmolowik.

Leo X. žpny njeměčeje a njehašče tuto wotmolowuje Lutherowe rošymieč. —

(Po „Křěstik, Martin Luther, Bd. I S. 387 ff.“)

* * *

Wotdžěl 1. So byčny i čžita sešala, sčto křehcějčijan je a tak so je swobodnu ma, kotruž je jemu křehcějstž dobył a dał, wo čžimž spj. Pawoł wjele piša, čžu ja tutej dwe wofšantjnjeni stajieč:

Křehcějčijan je se swobodnym knjesom uade wščěmi wězami a nikomu poddany;

Křehcějčijan je se kłuzobnym wotrocžkom wščěch wězow a křědžemu poddany.

Tutej dwe řadje stej jašnje, spj. Pawoł 1. Kor. 9: „Ja hym swobodny we wščěch wězach a hym ho sam wščitim sa wotrocžka sežinik“; dale k Romš. 13: „Měubdžež nikomu niečo winowacži, štba to, so ho mješ hovu lubuječe.“ Lubočež pał, ta je kłuzobna a poddana temu, sčtož lubo ma. Tak tež wo křehcějstž

k Galat. 4: „Bož je swojeho Zšyna pššal, wot žmšteje narodženeho a sałonje poddaneho sežinik.“

(Wšchodnje dale.)

Duchowny a čžělny, abo: Nowy a štary cšlowjek.

Štož: Ja i njebeč dele pschědnu ad.

We wěre křehcějan sbožny je
A wo křehcějstž wšcho jamože;
Psiches kłowo s jednocězy i nim,
So žiwi i matna njebečtin.

Kraž i nawoženjom njejest, Tak dušha se Sbožnikom ma
Wššal jtwarščene najkłubšče
A njehačodne wječe.

So cšlowjek nowy njemje, Kiz byčja duchowneho je,
A woli Božu dupčatja,
So Bože špodobanje ma; —

Pač cšlowjek čžělny bėdne Še skutkami so wostajnje
A tola štary wostanje
A k sbožnočeji pschěčieč njeměže.

Wón lubočež Božu nještaje, Kiz nowe dawa žiwjenje;
Čže i pokleeča so wukupieč
A sbožnočež hěbi jaštužieč.

Je to pač zyle njeměžno, So han by wšhwobodžil so;
A, swobodny je jeno tón,
Kiz so je Sbožnikčej dał wščobn.

Schlöz wučěbnik je Jesuša, Wšcho i jeho mozg dočojca;
Sčtož Boži sašon poručja,
Wón čžinieč jenak požada.

So Boh je lubočež wopradowže, Je sbožne jeho šonjenje.
Duž Boha sažo lubuje
A wo kłuzboje Božež hweřny je.

Tež kłuzi swobnje bližščemu We swojim zšlym žiwjenju,
— Stej, wěna to je swoboda,
Sđož wučěbnik šh Jesuša! —

Džen 2. augusta.

Psched štomi štami! Wójna bi! Po štich štach! Wójna je, pschěgo hiščeje je! Psched štomi štami! Wójna! Sčto to bė, wójna? Wofowanje sa wotžny kraj a domijim! So bšč to kšpe srošymik a hěbi pschěmššik, wučěčstžny na štrcu pschede wgu. Pschede mu wjšta lubošna; tam Boži dom, štražuju nad nej je swojej mžneje wěž; dofoto wofolo hona žohnowane bohacze i pšodami, a kšhodne wješt; wššššče wššššeho wššššše mōdre

njebo! To je domijuna! Taksi je wóznny kraj! Tutón schytocj f brótny želaznej cšahnu do wóznny hruoje, nanaoje, maudžesjaj, bratšja, czi, kotšizj kn nam najlubšji! A f njini czehnje runje taf kaž domach wostawa lubojeć f wóznnemu krajej, jahorjenojeć, šumžitojeć, škroblojeć, hšwera, dowěrjenje na dobyće a wěštoćej hšweroje prawa.

Wě to wóznja? Wě jenož to wóznja? Cw nē! Do domijuny, do wješki, do domow, do wutrobow pšichcšahnu drušy, tam, hščež czi lubi nučejahnu, a tam tež, hščež ničtón hiščeže do pola nje-trjeba. A czi drušy štrachli hščež, štrachlojeć pšichowšcjo: najštroženje tón přeni, a f nim to šchepotanje, a potom ta bojojeć, ta štyfnojeć, a ta nještrowšctwojeć f mym šadawowanjom. A mjes tutyni štrachlmy hščeženi drušy, jich pšichowšcjo: malowěra, pšichowěra, njeowěra. A hšče jow pšichowšcju tučzi njeproršceni hščejo? Njewidšah jich na pučadž, bėdnu tu wojšrědža domijuny, wojšrědžj wojši a bėdnu tu tež hižo w domach a we wutrobach! Wě bē taf, kaž to njebychu to žyji byli ale domajny! — A domjazy tež šašo niz, bewal njebydnu hiščeže drušy, kotšizj do domow, do wutrobow pšichnu pšachna a namakachu, šo wo to prózowali a štraki, jim runa a měšna šapowšdžicja a njepršchowšcjo. A šchtó to bėdnu, cšile drušy. To bē ta wěra, ta lubojeć, ta uadžija, ta dowěra; a jim kaž f podšjerje a f pomozaj ta biblija, ta modlitwa, tón šchtitlic, to šlowo Bože, rěčane a pišane. A f sobom, tučzi poškledni kaž tamni, woni wostachu tu domach a czehnjechu tež hšobu won f tyni wojowarjenji. —

Wě to nětko wóznja? Alu šchtó bē wóznja? Ta jena mšči napjelni mje: Niz jeno wo tón domijunu taf lubošni, niz jeno wo wóznny kraj nam taf drobi, budže a durbj šo bieč tuta wóznja; wo wjazh to hiščeže dže: tež wo tón raj wěčny Boži, niz taf, šo by wón pšches naš, a naše wóššja wušhowany byt, nē, taf, hacž bydnu my a našej lud ja njón, ja tón raj wěčny Boži wušhowani byli!

* * *

Pšched štjoni štjani! Wóznja bu! Wo štjoch štach wóznja je, pšchego hiščeže wóznja je. Zašo šleju na hórzy pšchede wšn. Šchtó je wóznja? Šchtó je tuta wóznja ja naš? Šchtó durbj šo-ua hwež? Dobyče a wyštanje je wona byta, runje taf pok šow-uanje a šrudob! Wójowanje, hobešje wójowanje a prózowanie, horež prózowanie bywa wona! Za tyni přeniiti hš wučahnyli drušy, mmošy! Š tych přenič, f tych drubich šo wrěčichu jich wjele, šcaujeni, brachni, a f tych přenič, f tych drubich šo nje-owěra wjazh jich mmoš; tam w Božim donje te wěžny powje-đaju nam wo tych, kotšizj dowojowachu tu wóznju. Za nič, dolež hšwerti bėdnu hacž do pošklednuče, bu ta wóznja dobyče, a ja nič po wšchém bėdženju a wójowanju bu mēr, tón wěčny mēr w Božim wěčnyju raj, a taf wopravdže ta wóznja škonežena a nobyta. Tola šchtó tuta wóznja ja naš, ja našej žyry lud?

Žně hu! Še žnještšeho dšela wučezjechu woni pšched štjoni štjani a wšcho dšelo domach kaž wostach bu wóššje dšelo, wójowanje, pšchetoz njepršchecelj wójowawše a wójuje f brótny kaž je wšchěnyju štšlebon pšchecžno nam. A hšyž bē lěto šo mnyšo, hšude lěto bu a mowy šrach, wóššiti šrach nam hrozjěše. A hšyž šašo lěto šo mny, mowšo bu, jara mowšo a ja mowšotu pšchtuđže šyna, šrawšna došha šyna, taf jo naša, wóšška naša wulka bu. A šašo hu žně, po štjoch štach, a wulka, wulka hšchota! Šladaj na pola, na štji, na šctjony! Šladaj do bróžnjow, pin-žow, komowow, haj na wušlowe hramadaj! Šchtó je wóznja! Nuša, wulka naša! A kaž tu nutschaj ta naša, taf tam wostach pšchiběrače a pšchiběrače tych njepršcheceljow šyla! — 25 ludow wójuje wšchaf nětko pšchecžno nam a našim šowštarjam! — A tych bitnow wulka licžba bywa wjetšiba. A pšchiběrača je a pšchiběra tu nutschaj kaž tam wostach tych štrachlch hščež licžba

a šyla, haj, niz jeno to, f tych štrachlch hščež bywa jich wjazh a wjazh nam je štrachšim njepršcheceljom: ta bojojeć, ta štyf- nowjeć, ta nještrowšctwojeć a to šadawowanje; a tola wšcho teho dla, dolež jich pšchewobšerjo nabychu mogy nad nami a našim ludom: ta malowěra, ta pšichowěra, ta njeowěra; a pod jich špědo- wanjom tež drušy njepršcheni, njewitani hščež šo šahšdžija bóle a bóle: hščežnjojeć, nječšchjojeć. Šdže šow wostawani te tamne mogy, kaž lubojeć f wóznnemu krajej, jahorjenojeć, šumžitojeć, škroblojeć, hšwera, dowěrjenje na dobyče a wěštoćej hšweroje prawa? Wone hu tu hiščeže, a šdšela mójuje tu wostupnja, tola f taf někotreje wutrobny, f taf někotreho domu ta jena abo ta durbu tu wuštoršca je! Njeje to šrudno a dšwno? Šrudno to je, jara šrudno, tola dšwmo niz! Dšwmo niz teho dla, dolež ničžo tu na šeni njeowobšeti, štba to, šchtóž je twerđže šaložene we wěrye na Boha teho šnjeja a tohe, štrchobž je pošlaf, na Še- šuša Škryššica. A taf tež jena lubojeć f wóznnemu krajej, kotraž je jeno na šheje šaložena njeowobšeti, ale jenož jena lubojeć f wózn- nemu krajej, kotraž je šaložena pšches wěru na Boha teho šnjeja a kotraž we wěrye jo na nim uowarja. A kasteje wěry, šello tu je? Pšchi špěgatit wóžny wjele, jara wjele šo nam šošaje! Džeršja wo štjoch štach, mašo, Bohu budž štrčžene, jara mašo kasteje wěry tu je! A duž hšes dšwmo, šo ta lubojeć, ta nadžija ta dowěra bu bóle a bóle podščezena a wupštona a šadučena; pšchetoz ta wěra jim tola njepršchiběrače na pomoz f bibliju, f modlitwu, f štšlitušom, f rěčzanju a pišawnu Božim šlowo- wni. Do jene je šo šašjo bóle a bóle, šo tuta wóznja šo njebie jenož wo tutón našej šeniški wéžny kraj, ale šo tuta wóznja dže na wšchém poškledni tež wo to najdrowšče, najwještšje, wo tón raj wěčny Boži, niz taf šo by wón pšches naš a naše wóššja wušhowany byt, nē taf, šo bychmy my a našej lud ja njón wuš- howani byli.

To je wulka wóznja dšeršja po štjoch štach, to bē wona pšched štjoni štjani! A tón lud na wšchém poškledni to po- šhlebnje dobyče a tón wopravdže žobnowanja pošny mēr hēbi do- budže, kotraž we tutej wójuje šo pšchedobudže, f tej jenej wěštoćej a wěrye: „Boži lud durbju hwež a Bohu škuzičj tu na tynny šwěče my wójuje kaž w měrye; potom šmęju šwoj wóžny raj we wěčnoćej; potom Bōh tón šnješ mi tež da a šdžerzi mój wóžny kraj tu na šeni!“ Šo bydnu my tola tón lud byli!

Š kasteje štejnitšecha šladajo do wóžny a na wóznja a taf špojnyju tutu wulku wóžnu budžemy hēbi wědomni teho, šchtóž wóznja je, budžemy my tež šrowenič, cšcho dla nimno tych njele- čomnyh njepršcheceljow došola wofolo naš tež hiščeže šello wopš- šteje mny nutschaj w kraju, czešobla hšchota, mowšota, šyna a šašo hšchota, štrachna hšchota a f njej šttna hospodarišta naša. Těšobla njemnyšy, šo by našej lud f kastej wulkej a wobšobozecj wěštoćej a wěrye šo pšchedobyl a pšcheczšchecaj a w tutej wěrye a wěštoćej tutu wóžnu wjeđ.

Duž po štjoch štach, dajmy šočahnyčj a byđlic w našich wutrobach tu domach kaž tam wostach tej wěrye, kotraž je lubojeć f Bohu, nadžija a dowěra na Boha! Dajmy runa na našim žnježenju, wójowanju, dšele, w našich wutrobach, domach, hšwě- bad, w našim štu a wóššiti, w našej domijnje tej lubownej, w našim drachim wóžnyju kraju dajmy runa tej bibliji, tej modlitwe, temu šchtitščej, temu šlowu Božemu, uweč je rě- čane abo pišane! Potom budžemy hēbi wěštšj, hēj, potom budžemy našpōnitč a duž wnišowacž a wšstacž:

„Bėdnu wjerdy hrod je našej Bōh šam
Prōu šobora, šylna štala!
Wōn je wšchej mny pomšha nam,
Niz je naš šapšhija.“ Šamjen.

Sy-li spěwał,
Piinje džělat,
Strowja će
Swójny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw spróny
Napoju mócný
Lubosć ma;
Böh pak swěrný
Prez spar měrny
Čerstwosć da.

Nječ ty spěwał,
Swěrnje džělatš
Wšědny dny;
Džěh pak swjaty,
Duši daty,
Wtopčě ty.

Z njebies mzna
Nječ č k hmanu
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Böh poda,
Wokwě č!

F.

Šsersbske njedželske lopjeno.

Wudawa ho kóždy hobotu w Ššmolerjez knižničisćejerni w Wudabčinje a je tam ša šhwěrtlětnu pšchedpłatu 40 wj. dostać

10. njedžela po swjatej Trojizy.

Čut. 19, 41—48.

Do mjěšnych domow šastupiwšiki wohladajć čjačěšćeho wobraz: Jezus pšchitgadža jako hójć! tym, kotřiž ho modla: „Widniž, knježe Jezow Khryste, a budž najš hójć!“ Tutón wobraz nowišćeho čjaša je šacžahnył do jich wjele domow našćeje dominy. Dacž je s nim idobom tež šacžahnył šako tón šary wěrnosćečjanški wozjant, so ho k blědu modlišć? Je-li to njeje, je tón wobros mjenje abo bóle jenož kaž jedyn šwjerčidnit, kotrjež šwonšomnosćij šluži a do teho škamora blinšć, do kotrehož kóždy wěrný šćečćan, kóžda wěrna šćečćanška to špowsćečć dyrbjełi, šćtož rěta: jwonšne šćečćanštwo!

Do rospominanja šwojeho teksta šastupio wuhladamy tji wobraz, tji wobraz njiz s nowišćeho čjaša, ně s dawneho čjaša. Zola, kóždy jenošwiti šćbi bliže wohladajo mēnišć, so by kóždy halše njedawno něhđe wohladak. Šaj njiz jeno to, šda ho čši, kaž by ho to halše njedawno něhđe štało. Tón přeni wobraz polože tebi Jezusa płakajo horze šyšy, tón drugi Jezusa i šćudom w ruzy, tón třeci Jezusa wuczo w templu. Takle mašć tu wódla tyž tšich wozdželow našćeje teksta tji wobraz. Tute pak čši dženska šobu njedam, so by ty je, jeli šo šćbi je do žyła šobu wošmjěd, domach něhđe na šćžem powěšnył, šnadž něhđe w jenej šomorzy, do kotrejež ša žyž tyžnj njedšćidžěšć, kaž tež tón abo tamny to še šwojeji bibliju čjini, jeli šo ju do žyła do ruki wošmjje njedželski džej, kotrjež tu bibliju tež do kucžita položi — abo tež

taš, so by ho kóždy jeje dokładał — a tam leži s najmjeniška na tyžnj w dobram mēje. Š tomu by mi to tutny wobrazow šćtoda bylo! Ně, te tji wobraz a k tomu te tji wozdželo abo šlowa našćeje teksta čši šobu dam, so by k wobemaj pntak namafacž, hójć je to w žiwjenju podobnje abo runje tak kaž na tutny wobrazach a w tutny šlowach.

Tši šlowa, tji wobraz a žiwjenje!

1. Knjes Jezus płako horze šyšy,
2. Knjes Jezus i šćudom w ruzy,
3. Knjes Jezus wuczi w templu.

Knježe Jesu, daj tym šam nam wuški šćšćežej a wozji wozdžet, šo špójnaje, šo šu tute wobraz njiz něšćto morwe s dawnych čjašow, ale šo je žiwjenje a wěrnosć w tutny žiwjenju k wěžněmu žiwjenju.

Šamjeń.

Tši šlowa, tji wobraz a žiwjenje! Tši šlowa a tji wobraz čši dam; něk dži a pntaj k temu to žiwjenje, tu wěrnosć! To bš s krotka tón nadawł, kotrjež tebi dach. Wozdžu šćobdžic pšchitajicž: Do daloka nšćhodž nam, do twojoh čje potasam! To žiwjenje, tu wěrnosć man pntacž? Šo prašćešć. Njeje dža to wěrnosć, šo je knjes Jezus živy tam pšćed Jerusalemom płatak, šo je tež s šćudom, kaž Jan pšchitaj, templ wuczičćil a šo je w templu wuczičćil? Čšita wěrnosć to runje, kaž to čšita wěrnosć, šo něšćto wozdžišćo šlowo płakajo Šćbžnika dopjěknje bu nad Jerusalemom, jako w šćže 70 wot

hebi, kaj hujt nešto wo swobodze a štuzobnojezi prajit.

3. Tak pšehod wo swotkowneho cšlowjeka bierjenty, so bychny widželi, štoč k tenur štuziša, so by božoŋny swobodny kšehčežan byl a rěšak. Tak je jiwone, so žana swotkowna wěž njenožje jeho swobodneho a pobožneho šejničež, kajtožžili so njenožwač hodži. Pšehotož jeho pobožnojezi a swoboda, sažo jeho sšlōč a jaitwo nejjeje ešlōne ani swotkownice. Šhto duški pomba, so je ešlō nejimane, mlōdne a ešeršlwe, so je a pije, so je žiwe, kaj čže? Šažo, šhto duški iškodži, so je ešlō jate, šlore a nučežne, hšdne, lačežne a so ešerpi, kaj by rad njehalo? Tutyh wěšow žana duška ujedohaha, so by ju wušwobodžita abo jimala, pobožnu abo štu šejniča.

4. Poštajim njepomba duški ničjo, so ho ešlō šwotate drašty swobleka, kaj wěšchitny a duchowni ešijnaj tež utz, hačž wona w zprtwjach a na šwajatyh nēštnach pšehowywa; tež utz, so je šwajaty mi wěžami wobhlađaž; tež utz, so ešerje ho modli, poteži, putnikuje a wšeh dobre štuti čžini, kiž pšehes ešlō a w ešlō ho štač wušle wēčžnje. Dyrbi hšhōče žde nēšhto denbe byčž, šhtož duški pobožnojezi a swobodu pšijnujeke a dawo. Pšehotož wšeh tele horla njenožwane knuži, štuti a wošjowa wōže tež na hebi mēčž a wušonječž šty ešlowjel, ludak a jebak. Tež njebudže pšehes tajke waichuje žadny huiajhi lud, šhiba lučži ludatojo. Šažo njekhodži duški ničjo, hačž ešlō uješwotate drašty wožny, na njewajatyh nēštnach je, njēčž, njepije, njeputnikuje a ho wšehčeh tyhše štutkow woštaja, kiž horla njenožwani ludatojo ešijnja.

5. Duška nima žaneje hewašheje wēžy ani w njebježach ani na jemi, w ešijnž by žiwa, pobožna, swobodna byta, šhiba šwajaty ewangelij, šlowo Bože pšehes šhryštija předowane, kaj wōn ham praji Jan. 11, 25: „Ja hujt wo horještawane a to žiwjenje; šhtož do njeje wēri, je žiwy wēčžnje“; dale 14, 6: „Ja hujt tōn pučž, ta wērnōjezi a to žiwjenje“; dale Mat. 4, 4: „Ešlowjel njeje žiwy wot šlōba hamcho, ale wot šōždeho šlowa, kotrež pšehes Woži est wuidže“. Tak dyrbinu nešto wēčžje byčž, so wōže duška wšehčeh wēžow paronacž, i wuwajozom Božeho šlowa, a hšes Wožeho šlowa njeje jej je žanej wēžny pomhane. Šdžež pak to šlowo ma, tež žaneje hewašheje wēžny wjažy njepotrjeba, ale na na šlowje doječž: jēdž, wjeheštojež, mēčž, hšwēšlō, wuštožnojež, prawdoječž, wērnōječž, mudroječž, swobodu a wšcho šubto pšehemēruje.

Tak ešitamy w psaltarju, wošebje w 119. psalmje, so profeta po ničim bōle njēčžži, dūžž wo Božim šlowje; a w pšijnje ma ho ja najwšehčehni ešiwitl a Woži hnež, hduž wōn šwoje šlowo ešlowjeklom woinje, šažo ja žanu wještchu mišōčž nima, hačž hduž wōn šwoje šlowo šesle, kaž w pšchalmje 107, 20 šteji: „Wōn pšhita šwoje šlowo a wuštrowi a wunoh jich“. šhryštij njeje žaneho hewašheho šastjownitwa dla pšchihol, šhiba so by Bože šlowo předowal. Tež wšchitny japsušlōšlo, bištopjo, mēčžitny a duchowni štu jeničžy teho šlowa dla powołani a poštajeni, runječž to nēškole Bobužel hinal dže.

6. Pšehčežch-li pak ho, kotre dže je to šlowo, kotrež tajtu wušku mišōčž dawo, a šak dyrbu jo trjebacž? Wotmolowjenje Njeje žane denbe, šhiba to předowanje wot šhryštija wunježene, kaž je ewangelij pošticež, kotrež byčž dyrbi, a šak ho štawo, so šwojeho Boha hšhōčžih čž tobi rēčžječž, šak wšcho tvojje žiwjenje a štuti ničjo pšehed Bohom njeježu, ale by dyrbjak je wšchēm tym, šhtož to tebi je, ho wēčžnje štajeje. Šduž to pravje wēšch, kaž šy minoži, potom dyrbiš na hebi hamny sadwēšlowacž a wuštačž, so je wēčno to šlowo šofeaža 13, 9: „šraško, ty ho šam do njebboža pšijniješ; pšehotož tvojje šbože je jeno pola nujje.“ Šo by ty pak je šebje a wot šebje, to je je šwojeho škaženja wušchōl, wōn pšehed tebe štaja hšwōjeho luheho Šapna šezbu šhryštija a dawo ešji pšehes šwoje žiwe, špokojaze šlowo prajječž, ty dyrbiš ho jemu i šrukej wēru pōddacž a tyhše jemu ho dowēričž. Tak

dyrbja tebi teješaneje wēru dla wšeh tvojje hēčži wōdate, wšcho tvojje škaženje pšehewinje byčž, a ty dyrbiš pravu, wēntu, špokojnu, pobožnu byčž, a wšeh šlanje moju dopjelcine, a ty maš pšehede wšchēni wěžami swobodnu byčž, kaž šwoj. Pawol praji k Romif. 1, 17: „Wuštrawajenje šchēječan je žiwy jeno je šwojeje wēru“; a k Romif. 10, 4: „šhryštij je teho šakowna kōž; šhtož do njeho wēri, tōn je pravu.“

(Pšchichodnje dale.)

Bože šlowo je kšehčežana najwošebniče šubto.

Šlōž: Š tebi ho wolam i šhwinu atd.

Šhto šubto tvojje, ešlowječe,

je na šwēčje najšubšeje?

W ešini wšahč šwoje wješēle?

Šdže namafajh najšubše

ša dušchu špokojenje tu

we šwojim ešhōmni žiwjenju?

— To praščenja štu wažne.

Šo ešlō mlōdne, ešeršlwe je,

šo w pokoj žy žiwy,

šo draječžih šo hačž najšepje,

šo wošid twōj je mišy,

— je tvojje to wšcho bohātšwo,

kiž tebi doštalo je ho? —

Šch, wopracōžje šty šhduj! —

Šh-li pak žiwy we wēčje

a šhodžih w pobožnojezi,

je šhryštij tvojje žiwjenje

a pučž twōj ke šbōžnošči, —

Tak njēčžiwijš ho i hšlōbom tu

ty jeno w šemškim žiwjenju.

Šh, šnaječž šepšy pokōd.

Šo Woži ewangelij je,

te droče Wože šlowa;

i nič tebi šhadowa wjehele,

mēčž, šwēšlō wšehdne i nowa,

šo jēdž a prawdoječž namafajh

a i mudroječž wo wobkafajh;

— šy šral a nēšchm Woži!

Š nim šhryštij wojjewja ho ešči,

twōj pašty dobročžiwja.

Ššo horijš k njemu w šubšōči,

šy jeno i wēry žiwy. —

Tak šubto tvojje najdrōžičje

to Bože šube šlowo je;

— to wošebnojezi je tvojja.

šhryštice na šwotate dny

ja štawnu a domjazu nutroječž.

Ša 11 njebječu po šwoj. Trojizy (19. aug.). Šawodny šhryštij 315. 592 abo i šdžiwajom na ešpitolu 429 abo šuše-
rowy šh. 1. Wēra 203.6. Šlowny šh. 201. 208. 226. 431. 704.
Šest šh. 18. 9—14. Šo hamjenju 45, 2. 148, 11. 173, 1. 2.
179, 2. 197, 2. 210, 1. 213, 3. 267, 10. 324, 5. 429, 4. 431, 4.
Š došpewanjju 221, 1—3. 226, 3. 4. 311, 2. 3. 6. 630, 1. 12. 13.

Nra 12. ujedb. po hrij. Trojizh (26. avg.). Zawodny fh. 195 abo i dšwanjom na epistolu 290. 457 abo Lutherowu 156. Wšera 624, 10—12. Słowny fh. 538. 605. 724. Tefst Marf. 7, 31—37. Po hanjenju 30, 5. 7. 80, 3. 162, 2. 163, 3. 189, 14. 208, 5. 242, 3. 318, 8. 321, 9. 538, 4. K dojpěwanju 317, 13—15.

Nra 13. ujedb. po hrij. Trojizh (2. sept.). Zawodny fh. 641. 679. 831. 853 abo i dšwanjom na epistolu 264 abo Lutherowu fh. 454. Wšera 319, 3. Słowny fh. 329. 330. 331. 461. 739. Tefst Łuf. 10, 23—37. Po hanjenju 97, 7. 132, 6. 195, 4. 229, 9. 243, 5. 328, 6. 331, 4. 430, 8. 493, 1. 441, 5. 639, 4. 736, 6. 739, 5. K dojpěwanju 434, 1—3. 15.

Nra 14. ujedb. po hrij. Trojizh (9. sept.). Zawodny fh. 225, 1—3. 693 abo i dšwanjom na epistolu. 278 abo Lutherowu fh. 1. Wšera 225, 4. Słowny fh. 145. 317, 1—3. 7. 320. 321. 323. 722. 724, 1—5. 8. Tefst Łuf. 17, 11—19. Po hanjenju 80, 3. 208, 5. 215, 2. 319, 1. 321, 4. 7. 350, 9. 412, 2. 467, 4. 565, 10. 566, 4. 639, 1. K dojpěwanju 317, 14. 15. 332, 6. 10. 12. 330, 9. 11. 722, 6. 7.

Znjowu dšawu hrijedjei. Čištka 758—761. K temu 16. 319. 530. 852, 5. 8. 532, 4. (382—390).

Kewuńdja. Čištka 776. 777. K temu 325. 529. 539. — 128, 2. 133, 9. 160, 5. 172, 4. 326, 5. 397, 7. 643, 8. 831, 7. 8.

Wšiwěra abo wěra?

(Wostacžowanje.)

VI.

„Njebjeski list“, abo druhy tež mjenowany „Lst hujateho Michala“, je tež mjes nami Šerbami rošćerjeny, šlowa šo we tak někotry domje a je šo šowu dak nětoremužkuli wojeate do pola.

Luby čitarjo a pječebe wšěm luba čitarka, pohladaj ras do teho „njebjeskeho lista“, kotryž ty šlowajšo, a čitaj jón? Šerowimij ty jón? Šerowimij wšě, šatōž tam je pšane? Šeli šo mēnīj, šo to wšěsto šerowimij, dšā šu mīdrīšī hačž jědny pšmawučenju; pšchtož mnoho i teho, ščtož tam šteji, ujeje ani po rěči ani po wurafaj k šerowimjenju, a hrijedže mjenje k dorowimjenju je to, tak može herbita hrijedžanika mačž, herbita hrijedžan na tajše tōrničje a šupolōže hrowju nobšjū powšedžčē, haj, hrowju wěra, haj, hrowjeje dšuche šōže a šōžžnōčē, haj, nīž hrowjeje dšuche šōže a šōžžnōčē jeno, nē, hāmo hrowjeho dšēčža dšuche šōže a šōžžnōčē!

Čitajšo tajši „njebjeski list“, njewědž, tak datelo hačž do žyła jeho šerowimij, ščto je tón list jako tajši a ščto pšchdawšī a ščto pšchpōmōwšī tajšich, kotryž njerōwimjo jón šerowimijšī hrijedžē dšyžu, jón pak jenož hrijedže hōle njerōwimijšī hrijedžē.

Tak nētak wošrjedža namafajch tón prajтары džel „njebjeski list“, mjenujšo to, ščtož je w tym hižo našpōwimjenu lišče je se š. Kšiwěra štafo: „Ty dšerwīch hrijatu džel, njebželi, hrijedžē!“ Šo by hrijedženje njebžele hōle a hōle tehdy w prēmim čōhu hrijedžansuwa špēchawč a pšchewjēč, je tehdy nēhždy w Europje nēchtōn trōfī list napīšal. Šo by tutōn list čīm wjagj wīnōa mēž, je tón listpīšal abo šu čži listpīšarjo rošćerjēšī, šo je i njebjeski pōštān. Wšy wěmō, šo jād pōčōwanje, kotrēž hīmēli i tym tež hēnal trjebanym wurōwom „pōbōžne jebanīšwo“ mjenowacž bu hižo tehdy jako jebanje ipōšate — wšō hižo tehdy nīž wot wšerwīch a hačž do dšewša hrijedže nīž wot wšerwīch. (Wšerwīranaj i temu, ščtož tōždženja wo tym w „Wōmhaj Wōh“ pšpōchmō.) Jenož w trōfīch šlowach je ta hrijedža kašū w tym lišče njewjēdžena a i temu pšchpōmōwje: „A hrijedže šerjēwe w tym lišče: Ščtož njebželi dšča...“; i teho ipōšajemō, šo je tón pola naš rošćerjēny list jědny fabrikat, jědny wōdžēl wōdšeho čōhu

a šo tón abo šo čži, kīž šu jōn šawīnōwalšī, nīčžō praweho wo „njebjeski listach“ a wo tym, ščtož i jād prjēnje pšchēžimō šē, njewjēdžach. Nīžō to, ščtož šo tym šlowam wo hrijēž kašū pšchīamfaje, je dželō pōdžjīcheho čōhu. Še to mjenujšo kōfē wuwjēdženje k někotrym drušim kašijam. Nēla tam mjes drušim: „Njerōčēžčē šo!“ 2. kašū. „Njerōžōdajče ani hšerōwō ani što!“ 9. kašū. „Šawīnōwje šo čšwōwšīch pōždanjom; tak i dohom, kaž waš šwōrīch, mōžu waš hrijedžē.“ (Wōh tōn šrjēs abo, kaž list šam prajī tūēs Šerjū tu šam rēči abo pīdže) 1. kašū. „Šladajče šo, šo njerjēje i jōwšom wōpōžni!“ 8. kašū. „Čželēče nana a mačž!“ 4. kašū. „Njēhweđēče wōpōžnje pšchēžimō blīžšchemu!“ 8. kašū. Š tutym a hrijedže i někotrym trōfīm šlowam je pak wšerjēj dōwēž wo tutēj šhutnje wēž; wšōho druhe a wōšchērne do tejo a wo tym je lūta pšchēwēra haj pōhānīwo. Šhutne wšy tute šlowa i Wōžīch kašijom njerōwōwčim teho dšā, dofelž tōu prēmī pīšal abo kšje čži prēmī wšerjō i nīmī nēchto dobre a špōwōžne dozjēčž dšyžu, mjenujšo, šo hujdu šo Wōže kašnje lūžōm i nōwa šajchēžēwēle a wot lūdži dšeržane hšel. A tola šu tute šlutne šlowa, tōn list, hižo tōn jeno tute šlowa wōšchjagj list, šajudženja hōbne, dofelž šu jebanīšwo, njedž tēž tak mjenōwane „pōbōžne jebanīšwo“. Čžim hōle pak šajudženja a šatamanja hrijedže je tōn žyly list je wšchēm tym drušim wšchj-wīšom, a čōm hōle powučenja a rowučenja potrēbni šu wšchjy čži, kotryž pak i wot, pak i žyčē wutrobu tajšim listam a pōdobnym blājōwčim wērja. Pšchtož wšōho druhe, ščtož hēnal hrijedže w tym lišče šteji, je šawīšwo a pōhānīwo a Wōha hujenje! (Wostacžowanje.)

Še Šerbow, ja Šerbow.

Kaž šerowim, šteji dšē hšerōwō-nēmītej wōšadže jōwšōwīwej, pola hšerje žyčwīwīšī hrijedžē wšchōwacž, abo, šo to, dšwōwjo na wōšwīčī čōh, hšerje prajimō, wōnej šerje jōwšōwīwej, pola hšerje wōšebite hrijatōčnje, Wōže hšeržby wōhōwōwčē, a to ja šuršōwne wīžōwīšwo a ja bōšlōfīe towaršnje te prēmīšče wōtmēje šo 16. šerptarowa w Pōrīchjagč a te druhe w kšefžach; hšō žute, to budže šo hrijedže šdžēčē. dš' lōnž wōwīstā. Wšlōšja a šuršōwne wīžōwīšwo, wōwēj nje. Š nām jeno ja čōh mēra dātej a njelšuršōwītej jeno w čōhu mēra, nē, wūnje w tutym čžšim wōšwīšim čōhu šteji šel bōlīja a šuršōwne wīžōwīšwo nēchto, ščtož wūnje trjebanō, a wšchōto ščtož i wšlšim jōhōwōwčim ša nōwē žyly kšaj a šud je. Duž tēž dšyemō wūnje w tutym čžšim wōšwīšim čōhu pšchē tajše wōšebite tutym žyčwīwīšim šuršōwčim pōšpōwēčēne dny šo na uje pōšafaj dāčž, je pōdšeracž a jīm i pōwōzy bōjē.

Lutherowe šlowa.

51.

Ja šym doktor a pšēdat, haj tak wučemō ja našōwimō, kaž šūwō wšchjy čži, kīž hēbi nēchto wjēdža, a tola šym kaž dšēžō, kotrēž šo katedžimō wūwēji, a čitāu a prajū jōn šlowo po šlowje wāno a hōdž mānī šlowē, i tēmō dšerwīn hrijedže wšchēdūčē čitāčē a šchōwōwčē a tola njemōžu wōštracž, kaž bōdy tēž dšyč, a dšerwīn dšēžō a wūwōwčim katedžimō wōštracž a wōštrān tēž rad.

J. K.

trobje pschecznio Bohu postaja, jako by jo lepje wjedźeć chyla hač wón. Hdyž potom Bóh widži, jo jemu ducha prawdu dawa a jeho tak pšehes swoju wěru czeleži, dha wón ju šašo czeleži a ju ša pobožnu a wěru djeři, a wona je tež pobožna a wěrna pšehes tajku wěru. Pšchetož, jo Bohu prawdu a pobožnosć dawaj, to je prawo a prawda a cšini praweho a wěrneho, dofelž je wěro a prawo, jo bndže Bóh wěnosć dawacž, šchtōž cži njecznija, kotřiz njewěrja, a tola šo j mnohimu dobrymi skutkami hōnja a prōzija.

§ 12. Wěra njedawa jeno tak wjele, šo bywa ducha Božemu słowu ruka, wšchěch hnadow potna, swobodna a šbōžna, ale tež ducha j šhrytuhom šjednocja, kaž njewještū j jejumy nawoženjom. Š tuteho mandželstwa šezehuje, kaž šwj. Pawol praji, šo štaj šhrytuh a ducha jeno czežo; tak šu tež wobedu šubla, pad, njewože a wšchife wěžu šhromadne; to šchtōž šhrytuh ma, wěrjazej duchu šhuda; šchtōž ducha ma, je šhrytuhowc. — Tu něto wjeleke pscheměnenije a wojowanje nastawa: dofelž je šhrytuh Bóh a cšlowječ, liž njeye hiščeže ženje hřešit a šotrchōž pobožnosć je njepšchewitliwa, wěczna a wšchomōžna, dha šejni wón wšchaf wěrjazeje duchu hřeč pšehes jeje njewješeštū pjerščežen, to je wěra, šam šwōj a hinač njecznū, šhba, šafo bndžisce wón jōn šam wobehof. Tak dyci hřeč šo we nim pōžrječ a petepječ. Pšchetōž jeho njepšchewitliwa prawdosć je wšchēm hřečam pšcheghna. Tak šo ducha wot wšchěch šwōjch hřečow wacžiježi, pšehes šwōje wntublanje, to je wěry dha, šo wotwōjasa a wšhwobodži a j wěcznej prawdosćju šwōjeho nawoženje šhrytuhā wōbdari. — Njeje něto to wjeleke hōšpōdatstwo, hdyž bohātū, nadohny, pobožny nawoženja šhrytuh šhuda, šazpjenū, šh šurwiczku k mandželstwu wōtuje a ju wot wšcheho šeho wotwijeje, je wšchēm kubkami wšchē? Tak njeye mōžno, šo by hřeč ju tamaf, pšchetōž tōn něto na šhrytuhū leži a je w nim pōžrēty. Tak ma ducha tak bohātū prawdosć we šwōimū nawoženju, šo mōže j nawa pšchecznio wšchēm hřečam wobštac, runjež na njej leža. Wo tym praji šwōjary Pawol 1. Kor. 15, 57: „Bohu bndž šhwalba a dšaf, liž je nam tajse dobyče dal we šhrytuhū Jesušu, w kotrymž je šhjecerž pōžrjeta j hřečow.“

(Wšchōdnje daf.)

Džimne špōdobnjenje a najšlubšcha šjednocenosć.

Štōž: Křyst w šhijertnym jaitnje ležešce aid.

Wō: Šhryt w šhijertnych šwōjstach jaty aid.

(Šl. S. Lohmeyer, šhwal kn. cžo. 43.)

Šso j Wōžim šhlowm ducha je pōkne špōdobniča, hdyž j njeho, kaž šo šhuda, džeč wote dnja je žiwa; šwjata, wěra, swobodna a prawā je tak šeznjena; pšehes šlowo wacžiješiza šo. Šalleluja.

Kaž želešo a wōhēt šo wšchaf pōkne šjednocenije, hdyž wjerde šo do hōrčeho je štožilo, šo cšnje wōšenja mōž želešo, hōj, žyle wšpōmjēni šo, — tak šwōj je šlowom ducha ma Šalleluja.

Hdyž j wěru žiwje czeleži je ducha šbōžnje Bōha, jej wot njeho šo doštala je ja to pšcha dwoja; njewještū je Jesuša we wěrje pjerščežen dōbha, — to šbōžna šjednocenosć je. Šalleluja.

Duž j škutkow dobrych nje, džež trēbne k wōšwježenju; šhch Šbōžnik hjerje j njeje we šwōjim šlowačidenju j njewještū wšchaf špōžiwomny, hōj, w mandželstwe tak šbōžnym, we wěrje šjednocenije j nim. Šalleluja.

Š nje j nawoženja dšeli wšcho, šo bohātū bu šhuda; jej j šubla dawa šwōjeho, ju wunwoje je šuda; wupyšchena pšehes njeho a šjednocēna najšlubšcho j nim — njewještū je jeho! Šalleluja.

Š pola.

Š pōlneho šlita: „Pōštrōw j domijm! Tuto šlowo naš štajuje najšbōle šwječho; pšchetōž to je tola hiščeže tōn jentjež widomny šwōjst, kotřiz naš j tymi šubymi domach hromadu wjeje. Toho dha Wam mōj najwutrobnijiš dšaf ša Waiše a Waišeje a mojeje žyrwiniške wōbady šube pōštrōw... Bóh šuby šnješ je naš hač dofal k dōbcheg wōdžif. Tež dale wot šmēny my šo a dšeny my šo jeho hnadže dōwěrječ. —“

Še Ššerbow, ša Ššerbow.

Š Nafez. Jafō pjerždžchaty j nafšeje wōbady wunrije na bitwischēšū Pawol Lodni, žiwosćež we Wšhōke. Wo njeho wudowa a pječ šyrotow žarje. Serb. Now. č. 29.

Pječdžesaty je padnyl na bitwišēn z jeneje serbskeje wosady — pječdžesaty wopor njesmilneje wōjny. —

O Božo, ty rozčiskaš naš lud, kač hornēer rozčiska hōrney; hdy šo wostajiš swojeho hŕēwa a pšestanješ rozliwac našu krej?

W pječdžesac pobožnych serbskich jstwach šlyšimy žalō-šcēnje a plakanje staršich, wudowow a džēci, štyšk-niwe plakanje a wōlanje.

Naša mužina je do wōjny wučalnyla a swēru swoje žiwjenje wostajila za wōtēny kraj, ani wōkonik njeye šo komdžija, hdyž je šo wōlala do boja.

Kak su naši synojo pōnižnje a pobožnje živi byli, z čieha swoju brōzdu woralī, swoje džēci kublali, swoje žita wusywali a žnjeli.

A něto steja naše wieski pōzdne, džēci wōtrostru bjez nana a za pluhom kroči mač abo zestarjenje džēd.

O Božo, čežke donapytanje sy nam napoložil. Ale wěmy, zo je tež tuto žalostne horjo twoja wola; wěmy, zo njeismy ničo před tobni, zo je naše žiwjenje jako kur, kiž so w powětrije rozčelnje a zhubi.

A tola njepusěny Twójn prawicu a njeprěstawamy Tebje wodnjo a w nocy prosyć, zo chey! nam zakhować tych, kiž su hišće živi a runje nětko steja w čežkich bitwach.

O Božo, daj nam tola zaswitać džen złotelo měra, zo móhli zasy swoje winicy plodźić a měrnj žiwi być pod swojim winowcom. Zwjesel nas, dokaž tak dolho njezbožo čerpiclmy.

Haj, ty nas wuslyšiš a sy naše tyšne duše wokřewi! Potom cheemy so Či dzakować a Če khwalić z khěrłusemi a skutkami.

Pjećdziesiąt z ieneje serbskeje wosady je padnył za wóteny kraj. — Njezabudź nam tajku swěrn, ty droha wóćina!

Čežečijšo wušlychdich nětke tež tu pola naš to prašehnje, kotřež zly wótzy kraj jabinuje: „Kak móhli my ho najšim khrobym rjełam prawje dzakować?“ Na tuto prašehnje nětke hižo to poškedenje wotmołwjenje dać, njeje móžno a njebudže tež pryedny móžno, hač měra w kraju niimany. Tola na to, tał ho dzakować, nětke přichitowaež, hač, tež nětke hižo ho dzakować, manny pides słowo a štut, jin, pola kotřež štut bu to šlowo: „Zuđ žiwěny hač do žiwjereje!“, jin, kotřiz hač do žiwjereje žiwěni bědu, a jin, kotřiz tam wonkaf hišče žiwěni šu. — Pohladaj ty čaha a jažo do horjelaf podarecho šhěrniha! — Tutón dšaf buđže woškěbity, hdyž jón přichitohěny tyn, kotřiz ho wjaz njewórdeja. Dytyn ho dzakować pides wopravdžite, wójnje, wóznokratne, tola pał tež šhěčežijanište počehčežnje, kotřež j dšowu tež pomnił ja přichidow a potomnikow buđže, je tež woškěbity nadawf našich žywitnych woškadow jał tajkich a fódžebo jenotliwcho stawa woškěbje. Ale tež tu ho njemóže nětke hižo to pošt' je wosjndjenje stač, kaž bydu to wšchelazy chyli. A to je nin. — tež halle jedny dšaf teho dšafa a počehčežowanja, kotřež najšim padnjemy wěwojeji šmy, teho dšafa, kotřež našim padnjemy ženje dowotplaečij njemóžem. Tón druđi dšaf je tón, jo w tych přichitohěnych našich padnjemych rjełow, w jich maudželskich a šwytach a šaršich woihladamy bratrow a šwety w tyn knješu Želchu Khryštija a čžimny po jeho šlowach we wulkef šhěčežijanište lubojeji! A hdyž tuta lubojež naš a naše wutrošy napjelija, bndženy ho my tež prawje a wopravdež dzakować tyn, kotřiz ho wróčeja i pola do dominy, ale šwori a bėdni, šranjeni a bėdachi. Nych šly šu wulke, duž tež naš dšaf wulki! A j tutyni njewowidu potom bjes dšafa a lubojež wšchity čži, kotřiz ho nam po šloweženju wědabšefebow wošowanja wróče šrowi a čži. Domiina, domowina buđže ho dzakować a dšafuje ho tyn, kotřiz šchitach a šchitaju jej wótzy kraj, krašny raj! Nych tež tón mēr, kotřež Wóh tón knjes non šwadnje bōry špōžečij chyl, w tyn to pohlednje šlowežto dopraji, wójny rěč a štanjo tu domach dyrbi byč hižo dšaf!

„Domowiny dšaf“, tał tež to mjeno, kotřež halle wot ho na ho wja pides titón šanēr, kotřež je dšaf do wulki a ma-lych towaršnow a jednowečejšnow šjedowčena domowina, ta a j nej fódzy j domowiny, kotřež wě a šacžnwa, jo pides dawf a dawanie krajej ničo dale njedopjelija hžba jemu přichitohě-wojež přehčejšo krajej a jednowečejši, kaž pał jebny štut dšafa a lubojež, a do žyla nuz jedny štut dšafa a lubojež přehčejšo

tyn, kotřiz ja titón kraj a tał ja fódžebo ho bėdža horze bėdženje na šrawitnych bitwihčejšach. —

A pohlednim čžahj bu tuto šlowe towaršnow „Domowiny dšaf“ w Lubiffim wotřežu dšefene do pobocžnych, po móžtojeji na žrwitne woškady wotmērjehny towaršnow „Domowiny dšaf“, kaž deje je ho to hewat hižo we Łužizy štato, a to teho dla, jo by fódža woškada, hač fódža wješ a fódžu jenotliwy mēr pšehed šobu nuz jenož jedny powšchitowany nadawf ale tež jebny woškěbity a woškěbity a woškěbity, a jo by tał był tón štut jedny woškěbity, woškěbity a woškěbity, a tola jaše tež powšchitowany, tón štut teho wutrowjancho a ho wutrowjancho dšafa.

Něšto ho njeh pšbi tyn nješapenni, njemuzjo to, jo jedny woškěbity štut dšakowanja, kotřež ma ho nětke, runje nětke w čžahj wošowanja wutrowječ, wot domowiny a wšchěd, kotřiz w domowiny, w dominyje šu, jo našim wošowan-riam, jich šwōrši nadawf njepočehčejny a jim jich mōz, wotn, jich wutrobu nješkabimny pšehes štworjenje a wotštwor-wanje, pšehes njepočehčej a njebočžakšnowež w tych do pola šlawach listach. Wdo tajch „šlawach listach“ šhychimny pał, Bohužel, bučejšcho. Nim, tyn wošowanym, je tał hižo teho čehčefebow šhōpata mēra wotmērjena, kał šheli a chyli my j dominy jim hiščeje tež našim njepolnu abo tež wuruamim mēru našhōpnyje, to dšabi teła pšehewjele byč a pšehewčehčes. Kawopaf, jim wotawoaež manny dšaf teho, šchōž je jim čehčje pšehes to, jo njeheny to šhowe j domach šam, jo dawamny jim tam wonkaf wšchōwež a to špohojenje do wutrobu, kotřež jim nišne je, jo bydu pšehewawaf a wutrawawaf, a my j nini! Tole wšcho dšie je něšto čehčje, tola niž pšehewčehčje teho, hdyž pšbi tyn wšchēm našch špōrow fódžu dšef a našcha modlitwa wšchōwež to hēho našchewo špōpčeni: „Wombaj Wóh!“ našch šchēbji špōrow! Wdy buđžemy potom jaše šrowjenti a šobnawani j wšhōfa: „tón Wšchēbim wemha nam!“

Lutherowe šlowa.

53.

Wože džyny ho teho dla njestani, jo bychmy je mērili a wojili, ale pšehes nje wērili a špōchitni byli. Wmūrē jeno, šly tał mndry, tał pšehes šōfne maš šōfichu tał wulke šabno nawoše, krušchit abo wšchēni a teho runječja wjele tajkich džynow. Taj Wóh štutkowaež a wēš w, njehwaj hēbi jeho popadnjež a špōchijehčje.

54.

Naše žiwjenje ho fódžnje šēbje runa. Njchōtož kaž maju fódžnyj přichitaw pšehed šobu, do kotřehž ho je šhowej jēhu šanērja, jo bydu jón dospili a došli, dočehč šu tam wutrow-wanf a bjes štrach, tał je nam tež šhōhčenje wēčehcho žiwjenta date, jo bychmy w nim runje kaž w přichitawje pšhaje čžije a šawēčehčeni wotpohčewaež móhli. Točehč pał je fódž, w kotřež ho wječemy, šłaba, a wulke, móžne, šrawšene, nawawne wētry, wjedra a šōtny naš nadpadaja a bydu naš rad pokrye, dha šawēšehčje derje rošomneho, wutrošneho šōdžnika a dohladowarja tšebamny, kiž by šōdž je šhowej radu a mndrowežny tał wjedf, jo njehy do žancie šfahy šōžita a ho wotepia. Nēšto je šhōs a wotšōdžowaež našehje šōže Wóh šam, kiž nuz jeno šehje, ale tež móže šōdž wječej a šhēwčehč, tał, jo by runje wot nawawnych šōmow a wšchōrow nadpadjena a tam a šem njestana byla, tola njewšohčehčehčena a njestamana, žyla f brōhōej do přichitawa pšhōhčej mōhfa.

J. K.

Sy-li spěwał,
Pilnje džělat,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócnj
Napoj mócnj
Lubosć ma;
Bóh pak swěrnj
Prez spar měrnj
Čerstwosć da

Njeh ty spěwaš,
Swěrne džětaš
Wšědny dny;
Džěł pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebies mana
Njeh či khmana
Žiwnosć je;
Žiwo woda,
Kiž Bóh poda,
Wokfěw će!

F.

Šserbske njeđzělske łopjeno.

Wudawa ho kóždu łobotu w Šsmolerjež knihičisłczerjni w Budyšinje a je tam ja šchtwórtlětnu pschepřatnu 40 pj. dostacž

13. njeđzela wo swjatej Trojicy.

Luf. 10, 23—37.

To je jena s najrjeńskich hodžinow w žiwjenju našeho Šbóžnita, do kotrejež naš započat našeho teksta wjedje. Šahdondžekoz, kotrečž běše Jezus wupóšlat, so bychu wučyli a křečyli, běchu so k njemu wróćili a wobšwědčili, so hu jinu tež cžereži w Jezusowym mjenje poddani byli. Duž hujeheli ho Jezus w duchu a wón wobroci so k swojim wučobnikam a dječeh: Šbóžne hu te wofa, kiž widža, štož wy widžeh: pšeh-tož ja praju wam, so wjele profetow a kralow hu čypli widžeh, štož wy widžeh, a njeju so widžili; a hujehcz, štož wy hujehczeh, a njeju so hujeheli. Zapnje naš Šbóžnit w tutym wotomitu pójnama, so je wón, wo kotruž hu profetsejo wěšćezili a na kotrež hu pobožni kaidženyh lěstotekah wutrobnie čjatali.

Me jenož kótki čas možehse ho Jezus nad tutej bóš-nej radosžu wofšehewić. Pšimawučeny wstano, wužměho- walshe jeho a dječeh: Wšdžnje, što mam ja činiec, so bych wěč- ne žiwjenje herbował? Wón mějehse pšidi tutym prašenju šle wotpohladanje; wón hebi wuškleshe, so Jezus něšto wotmolwi, štož je pšehczino Wěšćahowemu šakonuju. Ale tón šnješ suaje jeho wutrobu; pšehczelninje wón jeho na šakón pofasa a riehu: Kak steji pšikane w šakonuju? Kak čitahč? A pšimawučeny dzebi něšto jemu žle šnate wotmolwicz; w šakonu stejehse wšohat žle jažne wotmolwjenje na jeho prašenje: Ty dzebiš Boha; hojeho šnjeja lubowacž i žnjej swojej wutrobu, i žnjej swojej dušdu, i žnjej swojej mozgu a je wěšej swojej myšliti; a swojeho bližšeho jako šam ho. Me tak łohzy njeha wón ho wotpofacž dacž; wón čze ho šam prawh činiec, so je tuto wo

idacju tak łohle prašenje štajil, a teho dla ho dale prašaha: Šahóha je mój bližšji? Ja čypl swojeho bližšeho lubowacž, ale dže je? Pofaž mi jeho! Duž powjeda jemu Jezus kražne pšichrananje wo šmilnym Samaritšim.

Šhto mam činiec, so bych wěčne žiwjenje herbował? to je tež ja kóždeho šfchecžijana najwóžnišeh prašenje. Wotmol- wjenje rěka hujehczeh dženka: Ty dzebiš Boha, swojeho šnjeja, lubowacž a swojeho bližšeho jako šam ho. Šwajatu pšeh- hłudnosč mamy, křežeh hebi rospomnicž, što tuta pšehšafnja hebi wor naš žada. Wokfž pak našeh tekst wobšchěrnje jenož wo druhim džělu tuteje pšehšafnje jedna, štožmy swoju wutrobcž jenož na njón a prajmy:

U bu bu my swojeho bližšeho jako šami ho!

My ho prašamy:

1. Šahó je naš bližšji?

2. Kak mamy jeho lubowacž?

1. Pšehi kóžnu pšichrananja wo šmilnym Samaritšim wo- prašaha ho šnješ pšimawučenyh: Šotry dha mjes tmy ššjomi šda ho tebi, so je bližšji byl temu, kiž běšeh mjes rubježnikow padnył? To je džiwne prašenje. My bchamy wocžakali, so budž ho Jezus prašehč: Šahó bě bližšji, měššnik abo lewita abo Samaritški a so by wotmolwjenje rěfata: Čłowjek, kiž běšeh mjes rubježnikow padnył, běšeh jich bližšji; ale měššnik a lewita swojeho bližšeho njełubowahčahaj, to činješeh jenož Samaritški. Tola měšto teho prašaha ho tón šnješ: Šotry mjes tmy ššjomi bě bližšji k temu, kiž běšeh mjes rubježnikow pad- nył? A pšimawučeny wotmolwi prawje: Šón, kiž je šmilnosč nad nim wotpofaš. Šo našim tekčeh je potajim tón mój bližšji, kiž je mi šmilnosč wotpofaš. A na prašenje: Šhto

nam czynić, so bchd wczęne żywienie herbował? rēka wotmolwjenje: Ty dyrbiśch teho, kiz je tebi hmitnośc wopofafaf, lubowacz jako ham ho. Wobu budz dzał, to ja mōžu, hwojeho dobroczęła mōžu ja lubowacz; loho je, teho lubowacz, kiz na mni hmitnośc cżini.

Nēto powołaj też wēm, sčto je pschēbe wščēm mōj bliżschi. Żesuf je mōj bliżschi, pschetoż ničto njeje mi tajku hmitnośc wopofafaf każ Żesuf.

Drje kōdzy wot waś, lubi cżitarjo, mōže wjele mjenow tajkich mjenowacz, kiz ju nam hmitnośc cżinili. Spominajęce jenoż na hwojeju starczeju! Żimaj macze ho dżakowacz, so seje po Wošej woli żywienie dostali a so teje živi wostali. Żędz a picz a drafu staj wam dafaj, wodno a w noży staj ho ja waś pręgowafaj, niz na hebe, ale na hwoje dżęczo staj myhłifaj. Dobrotow, kotreż hmy wot starczeju dostali, je każ hwełtow na njeju, każ pęta pschi morja.

A tola, sčto je to wščitko porno hmitności, kotreż je nam Żesuf wopofafaj! Wch bęchny do ruki rubjeżnita a mordaria wot spocjatta podnyli; tōn naś žyle wuškęta, naś cżęžo žcani a pot mornych ležo wostaji. Nasze wōczko bę cżęžo wōwščodżit, taf so njejawacny wjazj hebe hmych a hwojeho Woha a nje-widżacny wjazj pucj k mēri. Naszej nohy bę cżęžo franit; drje hōdż ho wo naś wużit a cżelne wjekele jednafche, mōdżacny w stotu bężęc, ale duchownje bęchny žrowni, njechmani k dobrenu, pschęstabi, je hwojich hręchow stanyč. Też nasze wucho bę wōn franit; hōdż Woży Duch naś kłofafche a hwojny pschę pafit w wofafche, dha bęchny hstufi a njeopstufacny na Woży hōh. Haj, na žytm cżelne męjacny wufke ran; je stymi lōstajnti a s hujbentym myhłeni a s hęchcnytm hručęnteni bęchny womatjani. Pofmorni bęchny we hwojim suaczkowym żywjenju, pofmorni ja Woha a ja wczęnośc.

Duż pschitupi Żesuf k nam a wobali nasze rany pschę to, so k nam dżęce: Khudy hręchynko, knēm ja twōj Sčōdżnik bęcz? A wōn liny woli ja wino do naschich ranow a pschęchny naś s naschego hujbentwa. Skaf hōbżęje kliczjęse jeho głowo do naschich dufchow: Twoje hręchi ju tebi wodate, ju sanicje pschę wōny krej! A wōn wjedje naś do hospody, w kotreż hwojny Duch hospoduje; tōn pyta naś a hoji naś wot naschich ranow pschę głowo a faktamentaj, a bōdże nascha dufcha žyle strowa. Haj, historija mužja, kiz bęche njes rubjeżnifow padnył, je nascha historija a hmitneho Samaritfcho je Żesufowa historija.

A hōdż ho nēk praschamu; sčto je mōj bliżschi? dha dyrbinny wotmolwicz: Żesuf, pschetoż najwjetfcha hmitnośc, kotreż hmy shonili, je, so je Żesuf k nam pschifchaf a w naś pofmornych hręchyniach nowe żywienie sōdżil. A nēko hincł njemōżęm, hacz teho saho lubowacz, kiz je naś wrjedy lubowaf.

Alle tola Kriješ pschitafa pišmanuczenemu: Dżi a cżin teje runośce! Żesuf je sa wščitkich cżłowjekow na semju pschifchaf a hwoje żywienie do hmyczęc dal, so by wščitkich wumoh; wōn je potajtm wščitkich lubowaf, taf dyrbinny też my wščitkich cżłowjekow lubowacz. Żesuf je ho wohebe nad hujbentym a njebowowannym hmitil, taf dyrbinny też my ho wohebe hmitčej nad tymi, kotreż ju hujbieni a njebowowani. Pschęse Żesufa ju wščitzy ludžo naschi bliżschi, wohebe pał cżi, kotreż ju w nudy; jich dyrbinny wohebe lubowacz.

2. A temu dyrbinny pał s pręnja hwojeji woczji wotewricz, so bęchny nufu hwojich hōwczłowjekow pōnalni. Sčimny Samaritfki je też teho, kiz bę njes rubjeżnifow padnył a wuškętanu, franjenu a pofmorny pschi drōsy leżęse, widżil. Mōżno by tola bcho, so njeby ho, na hwoje należnośce myhlo, njebowowneho dohladat, abo ho, do hwojeho męsta hwoatajo, njeby

pōnal, hacz tam nęchto žive abo mornie, nęchto, kiz wuchaje abo lpi, leži. Alle wōn ma hwojeji woczji wotewrjenej, wōn widżi jeho. — Taf dyrbi też pola naś bęcz. Pschē nabawaf wščaf njeje, we hwojim powołanju wščitko ležo wostajęc a wuczajnyč, so bęchny stufki hmitnośce cżinili. Alle wufki wōdščę je tola, hacz drōhu hwojeho powołanja uczujemy, jenoż na ho kędżbawo, ne ničo druge njemohy, hřiba na pschęho, na hwoje wotwoblad a starofce, abo hacz my pschi wjeheji hwojności a pilności we hwojim powołanju też wōdżo mamy sa nufu a starofce druhich.

A druchemu trebamny cōpny wutroba, kotreż je naschich hōwczłowjekow žel. Męschin a lewita staj też widżitaj a staj tola nimo sčtoj. Żimaj pobachowafche hōwczelaza wutroba. Napōsledni pschidżę Samaritfki. Wjele jeho wot njebowowneho dżęcele. Wōn męjeche druhu wēru, bę staw druchę luda, haj, wōnaj bęchtaj njepschęcelej njes hōbu; pschetoż Židzi hōdżach Samaritfki a na wopof. Alle na to hmitny Samaritfki nješpomni; jako njebowowneho wuškada, bę jemu jeho žel. — Taf dyrbinny też my hōwczelene męcz je hwojimi hōwczłowjekami, dyrbinny hōwczęntowcz, taf hōdż cżinł, kaf kłudoba cżi-čęci, taf je wopuščęntej wudowje a wōbim hroftam wofole wutroby. Nufu druhich dyrbi też nascha nufu bęcz.

A widżęni a hōwczelenu dyrbi hōwczęne stufk pschicę, pomoz je to najwōażiŃche a to dołpofna pomoz. Sčimny Samaritfki wobala niz jenoż rany, liny woli ja wino do nich a wofronja pschę to wofomifnu hmyczęni sradgotu. To by też hōwcz nęchto bcho. Wōn cżini hōwczęni wjazj. Wōn wjedje teho mužja do hospody, a pyta jeho a wofinje wščitke wudawki na ho, kotreż ju wufne, so by ho njebowowny žyle wufrowie. — O pōny a cżimny teho runaj! Wščaf mamy k temu wščudżom pschicęnośc. W kōdżej wōny hu žhori — dži a pytaj jich; a hřudzi — hřuacaj a pōdjeraj jich; a srueni — wōpnoj a trostajny jich. Sufko hřicichich wo myš wēhřatrow w wōspōdżęni — o cżin jim dobrotu! A tam steja pohanjo a wofaju: „pschidż a pomhaj nam!“ a hōdż też ham k nim hieč njemōżęch, hwoje dary lubofęse mōżęch ja nich woprowacz. Ničto njepraj: ja hmy ham khudy, je hwojimi hnadnym hredkomi njemōżę njikom pomheč. Hladaj, taf berje Samaritfke to, sčtoż ma runje pschi hebi, nalozi. Wōlji a wina ma wōn hōbu, so by ho na puczu wofchewil, nēko trjeba to jako balsam so rany; druchę wōhfa nima, ale wōn mōže wščaf pschi hieč. Też hnadne hredki dohōhaj, druhim dobroty cżinicz.

Duż cżęmy wščitzy, taf wjele hacz je nad nami, kōdzy na hwojim męstnje, je hwojimi hredkami, po hwojich sčadnośczach cżinicz, so bęchny hwojimi hōwczłowjekami hmitnośc wopofafali a tu pschitajny dopielnili: Wubuj hwojeho bliżsčego jako ham ho.

Samiej.

Wo hwohodżę hřęczęzana.

(Pofraczowanje.)

Tudy widżiśch pał, s kafjeje pschicżny wjeje sōbrie ho telko pschiphuję, so wona wščę kufnje dajpelnja a bjeje wščęch druhich stufkow pōbōwneč cżini. Pschetoż tudy widżiśch, so wona pręnju kufnju dopielnja, hōdż ho kafa; tu dyrbin hwojeho Woha cżęczič. Wy-li ty nēk lute dobre stufki był hacz na pjaty, dha njeby tola pōbōzny był a Woha hiečęce žameje cżęce dawat a njeby taf najpręhōdęse kufnje dopielnjaf. Pschetoż Wōh njemōže ho cżęczič, hřiba so wščaf jemu ho wērnofę a wščo dobre pschiphuję, kofiz wōn wščaf woprawdę je. To nječinjia pał žane dobre stufki, ale jniczy wēta wutroby. Tęhōdla je wona jeniczy cżłowjekowa prawdofę a wščęch kufnjow

dopjeljenje. Pšchetoz štóž prěnju kafu dopjelnja, tón fawěrnje a f lohka tež wšěch druge kajnje dopjelnja. Štutki pať fju morwe wězu, njemóža Boha cšješězi ani šhwaciz, runjež móža ho stacž a ho hodža cšijněz Bohu f cšješězi a šhwalcije. Me pytamy tudž teho, kiz ho njecžini, kaž štutki, ale fawoštufowarja a twarža, kiz Boha cšješězi a štutki cžini. To nijeje ničto, šhiba wěra wutrobje, ta je hlowa a zyle bęcje pobožnosće. Zehodla je frawcyna, cšjenna rěč, hđňž ho wuczi, Wože kajnje je štutkami dopjelniecž, hđňž dyrbi dopjeljenje pšchede wšchěmi štutkami ho pšches wěru stacž, a štutki po dopjiljenju scžěhuja, kaž budženny štuchęcž.

W. 14. Šo bęchmy dale widželi, šhto w Šhrytušku mamy, a kať wulke křuba je wěra, mamy wšędęcž, fo prjedy itareho křuba a we nim hebí Wšh wšchón přeni mužiki narod cšlowjefow a fšotu wucęabny a wuměnjefche. A přeni narod bęšche drohotny a męšefche dwoji wulki mužik pšchede wšchitkimi druhimi dšęcžimi, niemujšj knještwa a męšdnictwo, abo kralowstwo a męšdnictwo, tak fo bęšche na jemi přenje narodžene hólczatko f knješow nade wšchitkimi fjuojimi bratrami a póp abo banž pšchod Bohom. Jako takiz je Jęšuh Šhrytuš wšnamjenjenu, kiz je poprawnje tónkanny přeni mužiki narod Boha Wótzowny wot knježny Marje. Zehodla je wón kral a męšdnik, tola duchownije; pšchetoz jeho kralěstwo nijeje šeniste ani w šenistich, ale duchownych křubach, kajkež fju wěrnosć, mudrosć, męw, wjeshofeč, šbóžnosć atd. Š tym nijeje pať wuwolate cšahne křubo; pšchetoz jemu fu wšchě mozy podcšijnjenje w njehęchad, na jemi a w heli, runjež jeho njewidžitič; to cžini, fo wón duchownije, njewidomnje wobji. Tak tež jeho męšdnictwo je šwonownych mašchjad a draštad njestęzi, kaž pola cšlowjefow widžimy, ale stej i w duchu njewidomnje, tak fo wón pšchod Božimaj wocęomaj bjes pšchętačęzi ša šwaciz stej i ho šam wopruje a wšcho cžini, štóž dyrbi pobožny męšdnik cšijněz. Wón prošy ša nač, kaž šwi. Pawol f Romf. 8, 34 praji. Tak wuczi wón nač šwaciz we wutrobje, štóž stej dnę poprawnęj prawęj šawojnitwoje męšdnika. Pšchetoz tať prošča a wucęa tež šwonowni, cšlowišjy, cšahni męšdnicy.

W. 15. Kaž ma nětko Šhrytuš přeni narod f jeho cšješęzi a dostojnosću, tak jón se wšchěmi fjuojimi křehčęzanami dšęli, fo dyrba woni pšches wěru tež kralojo a męšdnicy bęcž f Šhrytušom, kaž šwi. Pętr praji 1. Pętr. 2, 9: „Wš seje męšdniske kralowstwo a kralowšće męšdnictwo.“ A to štanje ho tak, fo je křehčęzan pšches wěru tak wšchěto pošbęhņeny wšchě wšchěch wězow, fo je wšchitkich knjes duchownije; pšchetoz jemu njemóže žana wěz šchtožić f šbóžnosćęzi. Šaj, dyrbi jemu wšcho poddane bęcž a f šbóžnosćęzi pomhacž, kaž šwi. Pawol rěčęzi f Rom. 5, 28: „Wšchě wězų dyrba wšwolentny f jich šępšchemu šlužić, njehč je žiwjenje, wumręcęje, hřch, pobožnosć, dobre a še, štóž ho hodži njemowacž. Dale 1. Kor. 3, 22: „Wšchitko je wšchě, njehč je žiwjenje abo šmjercęz, nęcžićhě abo pšchichodne“ atd. Wš, fo fny wšchěch wězow cšlęnje mózti, je wšbędęcž abo trjebacž, kaž cšlowjefow na jemi. Pšchetoz wš dyrbitny cšlęnje wumręcęz, a ničto njemóže šmjercęzi wucęęntęcž; tak dyrbitny tež mnohim druhim wězom podbęcęž, kaž na Šhrytušku a jeho šhwaciz wšchěch widžimy. Pšchetoz to je duchowne knještwo, fotręz wšchě wobji w cšlęntny pocšišchęjenju, to je, fo móže ho pšchi wšchěch wězach polpšchęzi wo buršę, fo dyrbi tež šmjercęz a cšępęjenje mi šlužić f wužitne bęcž f šbóžnosćęzi. To je jara wšchěto, cšlęnta dostojnosć a prawje wšchěchomžne knještwo, duchowne kralěstwo, hđęž žana wěz tať dobra, tak šta nijeje, dyrbi mi šlužić f šępšchemu, šbóž wěruju, a jeje tola njepotrjebam, ale moz wěra je mi došahaga. Šlaj, kajta je to křahna šwoboda a moz křehčęzanow.

(Pšchichodnje dale.)

Šhto štutuje a dawa wěra?

Šlöh: Nęcž wjeshęcęze ho, křehčęsenjo atd.

Wšchō wěrna wěra štutuje, fšchōž štutki njesamóžę; wšchěch kajnjow dopjeljenje je a žęrtō wšchěho šbōžę; wšchāť Boha cšješęzi najwšchšchō, hđňž podcšijnęla pšnje je ho je jeho šhwaciz woli.

A f kajnju přenje dopjelnja tať wšchitke kajnje Wože; je šamolutzų dšętawa a wuplodžęza šbōže; dšę prjedy fšutkow woprawdšę; jich macž a wukublačka je, — to wošębnosć je wěrn.

Kaž kralowstwo a męšdnictwo ma Šhrytuš, Bozi šhwaciz, tať wošęje je došlato ho wězjęzemu; datų je wšnam jemu najwšchšchō a nabawf tež najcšęstnišchō, bęcž naššędowāť jeho.

To kralowstwo a męšdnictwo pať duchowne je tudų a pšchirunacž f nim njeba ho, štóž polšćęzi hřch študų; je wěrnosć, mudrosć, wjeshęfoseč, męw, šbóžnosć — haj, tať wšchěho došęč, štóž wěra tebi dawa.

Duž wšchō tež šluži f šępšchemu cžę, štóž cšę pōdenęč móže pšchi cšahny wšojim žiwjenju, hđęž njeshęcęšęwa šbōže wšchāť křędemu najšohatšę, nę, njehč pať f Bohu došęęhņje cšę wšcho! — Šš šbóžny tať we wězje.

XIII.

Wotpuř.

Zheřy, fotręz Luther pšchod 400 lętami na durje Wittenbergškeje hřobowškeje žęrtwje pšchibi, fu, kaž wěmy, pošbšchō f reformaziji w němškim kraju wjedle. Na žadny pad w Lutherowym wotpuřadnje njehęcęze, fo by f reformaziji pšchšchō. Tež hamo to męnjenje je šwacizne, fo je f tamnyh šhadami pšchęcšino wotpuřkej šamemu abo pšchęcšino bamžęj a žęrtwō šakrocžę chęł. Luther teđny bamža hřchęcęzi f wulkej dowěru cšješęcęšę a ho twieręze wuščbom žęrtwje dšęzjęšę. Jeno Zegelowe njehorne wšlowanje f wotpuřtom, wukřiwowanjaja a šubjenja, kaž tež šawjedženije luđi do šhřdę chępšę samjęšowacž. Pšchęcšęzino njemujšitneme wošchōbōej f bamžęwym wotpuřtom bę hřžo wošadšę přędowāť, nětko ho hřchęcę wo to jednacšę, w u cęęnyh pšchęwšbōžęcž a pšches nič pšchęcšino taštemu wšlowanju wošowacž. Zeho dla chępšę, kaž to napšhņije f thejam praji, f nimi f wuřadžęnju mozy wotpuřta

ho roščerecz, a to j lubofeju a prawej horliwosceju, so by wder-
notej na swietlo psichstca, mjenujujz, tak s wotpuſtkom wo-
prawdeje feji.

Tale praſcheń tež naſ jaimuje. Sečezmy wobſhaſ theſow
a wiſpede, kotryž hynodom meſtachu, lęje ſetnacę, dha dyrbiny
najpřeby wjebeje, ſto w o t p u ſ k je.. Wotmołowenje njeje
lobte, doleż je hebi kamo katoliſta zyrtej we wſchelatič wotpuſt
naſtupozych praſchenjach njewieſta byla.

Wotpuſt je wotpuſtćeženje abo ſpuſtćeženje. Štož ho
ſpuſtćeži, njeje pičezgo taſama wož byla. Wotpuſt wſchadawajo
Zegel lubej ſawieſceje, so ho žywow a morowym wina hrečow
a khoſtanje ſpuſtćeži, ſa pjenjeſ, bjeſ kōzeho drugeho ſaruczenja.
Tale lubjenje paſ ho ani ſ bibliſteje ani ſ zyrkwiuſteje wuečby zyle
njejejeje. Pičezgo ho tak wuečilo njebē.

Hižo w přenič lęſtotytkach zyrkwije mejeſde ho ſa to, so hu
džęzi pičez h w. kſchęzenju wor hrečdnjeje winy a khoſtanj
wuprowozdne bjeſ doſęczęzinjenja abo ſarumanja, ſ hnadu.

Chyſche-li ho wotrofečeny kſchęčęj dacz, žadate ho wor njeho
poſta a wera. So to w kſchęzenju tuſkamu hnadu doſta, a dar
hw. Duda a ſbōžnoſej ho jemu teži ſtubi.

Kſchęčęny, hacž runje w duchu noworodženy, bjeſ
hřečow njewoſta. Žich dla mejeſde zyrtej „hamt teju
k l u c z o w“, to rēla tu mōz, „pokutnym hrečdniam hřeči wo-
dawacz, njepokutnym paſ je iđerzeč, tak doſko hacž po-
kutu nječinja.“ Sa wēru ho zyrtej něto dale njepračehęje,
dolež bē ju padnjemy hižo wſchi kſchęzenju wuſna, wjele bōle na
to hlabafęje, so by ho jecho pokuta we wētych ſtufach wo-
potaſala woſhebe w poſęenju, woblenju a worpęje ſmiltneho
dara. Tōule hamt bu w katoliſkej zyrkwije ſ ſakramenteje pokuty
poſbehnjeny. W nim Bōh ſprowjednemu hřečnu winu woda a
wēčęne ſatamanſtvo w heli ſpuſtćeži.

Wobđižęho zyrtej ſwente ſtufki pokuty wor tehle ſakra-
menta wobđęli ſa je jaſo ſarumanje hřečdnęcho doſha žadafęje,
haj kamo jaſo khoſtanjje wobſchadowafęje. Wona je hřečdnikej
halkę wo wabočę napoložiti a mejeſde něto prawo, je ſ džęla
abo zyle jaſo ſpuſtćečęje. To wona čęinjeje, hdyž ho ſprowjednu
na pſchitlad wſchi twaręenju zyrkwije abo kſchętra wobđęli paſ
ſ rucznym džęlom, ſ pjenječęnym pchęnoſtkom, ſ daręenej ſęom-
noſceju abo ſe pichilubjenjom, Bože ſtubęz wobđižęcho po po-
ſtajenęj ličębe wopytowacz. To bē ſpocęatk wotpuſtka;

Žaſo ho w lęće 1096 kſchęčę juw tyžaz hęhęerjow do Jeru-
ſalena poba, so bydu hu jow. meſto Zyrkam wotdobyli, ſpuſtćeži
jim banę wſchite ſtufki pokuty. Tale wuſta hnada rēlafęje
p k n y w o t p u ſ k. Wōn ho tež ſa pučęwanje do Rōma a ſa
kſęęenje na Pilatuhowym ſhōdęe, ſpōčęži. Pičezgo paſ ho wot-
puſt na khoſtanje počęahowafęje, kiz bē zyrtej napoložita, po-
taſtjam na poſęenje, woblenje, jatmožuju atd. Tak mejeſde
zyrtej něto tſojn hnadu: w ſakramenteje pokuty ſpuſtćeženje
hřečow a wēčęneho ſatamanſtwa, w pođbęlňny a poſtynm wot-
puſtku ſpuſtćeženje zyrkwineho khoſtanj.

Wſchitny poſtyni hebi poſtyn wotpuſt ſaſluzęę njemōžachu,
abo kuzęęčę jih pichęlwato, přęby hacž bęchu zyrkwine khoſta-
nje wotpuſtęčęli. Žaſtjam ho po ſmjerčęži k temu čęaſ pchitwooli
— w čęiſeju. Wo čęiſeju zyrtej w dwanacym lęſtotytku wuečęę
ſapocęa, so je to ja duſchu meſtno čęwile, hōrčęjeje hacž mōže žane
ſenſtle čęęępjenje byčę, ale tola čęęępjenje ſ nadžęju na wimo-
ženje. Čęiſež hřebeſa mjes čęaſ a wēčęnoſtej ſtupi, mejeſde ſpocę-
atk a kōuz a ličędeje ho teho dla k čęahnemu khoſtanj. Po
teje wuečębe mōz zyrkwije hičędeje dale ſmjerčęe doſahafęje.
Sbožowna ta duſcha, kotraž mejeſde poſtyn wotpuſt, wona po
wudbhęnjenu hynodom do njebęj pſchitęde, njebōžowna, kotrež
ſpuſtćečęne dny, tſhęenje, lęta tu abo tam njebōžahadžu!

Lud bē jeno na to potaſany, ſchōž zyrtej praži. Za paſ
wuečęde: So čęiſež je, to je ſ tym dopotaſane, so je kſchęſtſk
k heli dele ſtupit a tam předonat. Dolež paſ ho ſ hele žana
duſcha wjazy njewowaje, je to meſtno jeno čęiſež byčę moſho.
Dale ho tež powędadęe wo ſtęerjenju duſchow, kiz hu lubžom
ſ ſtawlažęni ſtawani palazu čęwili w čęiſeju ſtožęle a jih na
Bože dla wo pomoz proſhe. To wēſo kſchęčęzjanam tamneho
čęaſa boleſej a hroju načęni. Pičębywaju tam hičędeje naſchi
lubi ſemjerčęi, nan mačę, hęn? bē jih juſtina praſheń.
Z dobom tež praſheń naſta, hacž ho tu ſ wotpuſtkom pomhačę
njebōžli. Žadanje po nim bu pičezgo wuečęde, a hędom lęti do
Lutheroweho naroba jo btmž Sirtus dopjełni. Rōždy hičędeje
žny, a byt ſkucęei k nębjn wolaždy hřečow, mōžeſde wor
zyrkwije wotpuſt ſa ſemjerčęth doſtačę, bjeſ wumęnenja, ſa
pjenjeſ, a jeſli tōn njebōžaha, ma zyrtej bobaty poſtađ dobrych
ſtufow, kotrež hu Žeſuſ a hęwcezi južo wjyhęe hęwojeje potreby
nahromodžili. Še teho ſmiltw Wōn na banęzownu proſtřnu nę-
doſtač wēčęe wurina. Wotpuſt ſa njebōžich ho jara
křowafęje.

Tale zyrtej žywow a morowym na pomoz pchitęde a jim
pučę do njebęj pičezgo ſchęřchi čęinjeſde. So wutrobny m-
roſtaczom, dowēru na Wōžn hnadu a bobahojajnym žywjenjom
ho njepraſedeje bē wotpuſtęne liſty ſawęba. Šchōž hebi poſtyn
wotpuſt kupi, mōžeſde ho ſa wujęnanęho ſ Bōhom wobſchada-
wacz, pchętož tež Bože wobaczę hřečęneje winy a wēčęneho ſa-
tamanſtwa bęche něto do tehle wotpuſtka hobu nutš poſęene.

Kaſta tunja hnada tola taſti liſt ſa kſchęčęzjana bē! Wōn
jōn pchę ſprowjedęi do wuſcha abo tola na kuzęęenym ložu hęwo-
jenu ſprowjednemu wōteje poſta, a tōn dyrbęjeje wobaczę.
Šwēdomnje bē ſpotočęne, lęnjoseži w dobrym ho poſkewafęje,
njepocęęiti ho pođpęradu, a pſchębōd tola wuečęly woſta.
Njeđwōbęjeje kōzęho pſchędowitęcho meſtſtwa wutrowa boleſej,
hdyž widęſde, kaſ Zegel mjes jecho ſprowjednymu džęčęmi bld
roſkčęerja a kaſ jih ličęba woſolo ſprowjedneho ſtola wotčęerja.
Žaſtele bē zyrkwiuſke žywjenje, jaſo Luther w lęće 1517 wuſtupi.

J. K.

Lutherowe ſtowa.

55.

Tale žywjenje njeje ſtrowy byčę, ale ho wuſtrowiečę, niz byčęje
ale naſtačęe, niz poſoj ale juwečęwanje. Wje hičędeje nječęny
dopiti, ale ſa nim honimy. Hičędeje njeje ſęižęene a ho ſtato,
ale ſa na pučę, hičędeje njeje kōuz, ale pučę. Hičędeje ho njeječli
a nębſtſchęjeji wſcho, wſchitko paſ ho čęiſęeži.

56.

Tale zyle žywjenje, w kotrymž hmy žwi, je jeno kamy hōn.

57.

Njebeja hu mi dawno date a hu mōj dar, a mam liſty a
pęčęat na to, mjenujujz: Ža hęm kſchęčęny a kſhōdę ſ Bōžemu
bldu. Teho dla hebi tōule liſt ſaſchowaj, so čęi jōn čęert njero-
ſtwa, to rēla, budž ſ ſawoitau w bobahojęčęzi a modl ho
wōtčęęnafęch.

58.

Hdyž naſch Rujęſ kſchęřſtſk praži: Čęinjeje pokutu, dha je
čęwyl, so by zyle žywjenje wēřjazyčę pokuta bylo.

J. K.

Bomhaj Bóh!

Sy-li spěwał,
Pilnje džětał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Prez spar měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrne džětaš
Wšědny dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njeh ći khmana
Žiwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřěw će!

F.

↔ Sserbske njedzelske lopjeno. ↔

Wudawa šo kóždu hobotu w Šsmolerjez knižničičcejeniu w Buduščinje a je tam ša šchwórtlětnu pšchedpłatu 40 wj. dostać

14. njedzela po swjatej Trojizy.

Ent. 17, 11—19

„Wofaj šo ke mui w cžakju mišy, dha čyž ja cje wumoz a ty pšebšy nje křwalice“ (Pš. 50, 15), tak dawo tón hmišny a cychomóžny Bóh swojini džězom, kiž we wšchětej mišy šy, pšywołac, tak wón je wabi a naponiwa š drohni krašnyu slubjenjom. A cžyčel-li ty k temu, šchtož tele šłowa praia a na hebí maja, wubras měz, kiž by cži wšeho prawje rjeije cōwžnit a wuložiti, dha cži žačoho šěpšeho njewěm, hačž tón, kotraž džeušnišće swjate seženje nam pšebd wočzi staja, seženje wo džěacžoch wužadnych. Pšchetož jcho tu widžišć? Nužu, kiž šo k Bohu wo pomoz wola, hmišnoj ež, kotraž hubjenych š pomozu šetka, ale tež ujedžaj, kotraž šo šam wo žohnowanje šłateje pomozu pščiniješe.

Tón Šbóžnik je duzy na pšicni do Jerusalema. Wón dže am šwoje pošlebdnje jutry šwoječijež. Ale wón tam njecjebnje wo najbližšim pučju. Wón cžěbnje šrijedža mjes Samariskim a Šalileškim krajom, šo by na tajkim dšěškim pučju cžim wjazo šłodwofeže mēš, hubjenym dobrotu cžinicež a kaž Wože hičncžto wabi šwojeje wobšobžajeje ludožeje do wšchěh štrawow rošěłacž. Tón luby Šbóžnik, hōže je wón hdy to šwoje pytał? hōže šam na hebje myšłiti, na šwój wužitk a wotpočńiti? Jeho jedž a nje wodnjo a w nozy bē, šo by njeno šwojeho Wóža pšebd-košnit a ša šbože šwojich bratrow po cžěle šo hačž na naj-šewnišcho štrak. Njedaloko njehoho mēsta šetka jeho cžrjōda wužadnych, džewjecož Židži a jedyn, kaž bē na jeho dračjeje wje-ž, Samaricežan. Wj myšłiti šo džiwacž, šo je šo tute šlaw špšiteho šamariského luda židowskim mužam pšišamknyš a šo

šy cžile jeho mjes šobu cžepšili. Ale njewěmy dha a njekšny jo š nowa w tutej wójnje šažo dšopolnje šwótili, kaš šromadna naša rucze wkhē šchlaji a šacžaji šwótorba, kotraž cžlowjejo w cžakju njepšchetorbnjeného mēra a derjebieža husto mjes šobu wawarja w hordolježi a šwojdoježi šwojeje wutroby? Šchromad-ny šchž, hromadže šwonjena a pšchětrata nuša a žatoljež tež tajtič jara bōry hromadu wjeđe a šwacžšy, kiž šo předy njemajachu abo štačž njechachu. Tudy bē wužad to dokonaj. — Wužad! Wěda, kajta to šworošć! Žadawa, nathłowaza, nje-šabojonna! Žyše cžělo — jene jenicže jěšjenje a ničžo štrawe na nim wot wjeršěka šłowy hačž do ipody nohi! Wusamkjeni š cžłowšeho towarštwa dšybjaču wužadni šo štrawych šławo-woacž a na puštych nēštrach šamni mjes šobu budlicž. Tola tež w tajtej šwojeji šanotwofeže šy cžile džěacžo nēšto wo Žesufu jašlyšcheli, wo krašnyh šłatakach jeho wozy a lubočeže, a to je w nich tu nadžiju šbudžilo: Tón móže, tón budže mēčeže tež nam pomhač! Duž, jako jeho nētko našdala wužadaja, pošbēšnu šwój hōž a wotaja š hłubšofeže šwojeje wutroby a šwojeho hubjenstwa: „Žeš, luby mišchtrje, hmiš šo nad nami!“ — Nuša, praži pšchšłowo, wueči pačerje špěwacž. A wěčeže, hižom cžělna, šwonkonna nuša je jich wiele, kiž bēchu w došrych dnjad šo modlenja žle wotwucžili, šažo wucžita, ruzy štykowacž a ko-šena šhibowacž; nētoty je wotacž pšebd njepšchěcelom, hdyž kule šćacchu kaž šypary hřach, abo domach, hdyž šrudne pomje-šeže dōidžednu, hdyž šhlēdowa drohota abo druhe šawošeže šo wo durje šłapachu, šažo pučž k šwojennu Bohu namakal, a nēkotre hřōncžko, nēkotre žhucžica, kotraž wěšeža ša mlode nawuknyš, je w tajtič šhwilacž žiwjenja šažo wo nim wožiwita a še šlyšnjeje wutroby hōrje šłupata k njebežam. Ale modlitwa, kotraž

čelna naša človeškeje vnanosti, hujšo dolež žana prava modritva njeje. Tého dša nječafaj, doniz voda čelneje mišy a žakofeje tebi hačz f dušny nještupa. Nječeži dša wjele wjštjha naša tebi wješednje na šehji, šušfowina naša hreda? Wredh, haj, to je tón prawy duchowny wušad, wjele hóršchi, dužji čelny. Tón žyloho člowjeca pšehedže, tón najčedžeji a šfahy čelno a dušnu. Taka najšofrha wšchitlich khorowozju dšerjaba naš čjerje, pomoz a wmnóženje pytačz pola praweho lětara. Čóto heval fak móže naš j hrešednje mišy wmnóž, kšiba tón, kiž je ja naš na šfahju pobyt a našče hredži na šwecim čelne ham wozprowat? Šdže drudže namakany pomoz, kšiba pola teho, kiž tak pšehednjeje wšchitlich ipróžnyh a wobedžežnyh f hebi wofa a kšubi: Tého, kiž te uni pšidružde, njebudu ja won wušfowezježz (Jan. 6, 37)? Ach, wy bédhany u šwocij wšy, duchownej wšy čelneje, tak radeji f dšerwomy študijam, kiž žanuje wobu nímaju. Wš, niž tak! Wy šfowci, bédni, hubjeni, wy šweci a šhibowani, wy ipróžni a wobedžeženi, wy kšubiž hrešednyh wšchitzy, kiž wy šwocij mišy najčeje a šfahanje hada we šwocij šwédowmju bolojnje čjerjeje — pošbednjeje šwocij wočzi a hladaježe! wón čzaha hiščeže wo kšaju wofoto, tón dobný lětar, kiž pomhačz čzje a pomhačz móže. D džeje won je šwocij šrudnyh šowokow a šfahowanj fšewitow, džeje won jenu napšedžewo a wofotaje tak tamni, jeno hiščeje f pokušidm, šfroblišimj donwěrjenjom: Ženu, luby mištrje, kšerwicež, Žayno Boži, o ty jebuju Bože; kiž hwešta hredži njejehej, kšitil ho nad woni! Šlaf dša, jo nje-dšerjal ja wofačz? Wšchaf je Wóh hmadny f šfahjenju. Na čzaj hišh prawje pošbedowacz f tebi, mój Wótzeje we njebi. Ty j šubofej čzjež na mišje hladačz, nje nochjeješ šfowezjež wot šfota, hdož pšehes Žayna čži budu šruduje f nobam padačz (šhčrl. 589, 2).

Šaf, pola teho kšujca je huada a wjele wmnóžitja pola ujeho; pola njeho ta hmitlowež, kotraž „pšehes Žayna wšchitlim pomhačz čzje“, ta hmitlowež, kotraž hubjenym na pomoz šhwata. — Wofotaj je jena tyh 13 matych Šewidwšchitlich šwopw u polodnišimj morju. Ta ma pšchinjowu „šupa wušadnyh.“ Wšchitlowež, pod kotrež wšchitl tute šupy šteja, je ju wušadnyh f wobudjenju pšehowafata. Žadny šrowy wobu na nju nještaji. Žako lětar a dušchowopštyje bydli njes wni nješowozownym štajuje mišionar, kiž ma tam čzaj žiwjajca wofačz. Wo čzaju tež wón na wušad šfowci. Tak bórny hačz wnutrje, naježahnju na kšuje šfowci, f wni šrudnyh šupy wofšowjo: Wadž mišionar je wumrjel; pšezeljeje nam dšewčo! A f čzefej kšehčšfijanjewa ma ho pračjež, to ženje dšje hačz někotere hodžiny trato njeje, hačz ho šafje wobu mišionar na šwiertny woz f ním nastaji. — nět pračjeje, našcha šenja, šcho je wone druhe, hačz naša „šupa wušadnyh“? Wšchitzy šmy wotšupili, wšchitzy ho hrowni šejnišči, wšchitzy šmy wušadni, a je tak, kaž pšhane šteji u pšahnje šfowriatym: Wóh pohlada f njejehej na člowišk džežči, a hlaj, ty njebe žadny, kiž by dobre čžitil, tež niž jedny. Duž Bohu žel wot wěžnowež, tej' naješči' mišy bédže. Wón džeže f šwocij Šawowu: Čzaj žada moju hmadu; dži na šenju mój našfowšči, Daj kšudym šóžuju radni, jím pomhai f hrešedne' šwiflowež, wjedž jich f tej' šwiertne' hóršofeje, šo f tobu živi budža (šhčrl. 1, 4). A tón Žayu bē Wótzu pošfahidny, wón pšehidže na našim šenju žaju tón prawy lětar a wmnóžitil, wón njebečeje našče khoroweže a naloži hebi našče bolofeje, wón wumrje ja naš na šfahju, šo by je šwocij kšowu naš wučežičil wot našcho hrešedneho wušada. A nět, hdožž je wón powyščeny f šwocij Wótzu do njecha, je wón f pomhaju pšehes hiščeje wuje tak hotowy, kaž tchdu, jako tanuči džečajo jeha šekachu. D šafji šubofim, wutrobni hmitjaz napolad, tak čzile wbošy, wón hwešta wušfowezni ludžo f pošbednje-

nymaj wufomaj wofoto ujeho šteja, pomoz wot ujeho dočzafaje, a wón na nich hlada pošty hmituje hredžeje! Wón budžijeje na mēšeje f jentny jeničšim šfowezšom jich wušfowez wotš, ale jo by jich wotru pruhowat, džeše wón f ním: Džeje a potažeje ho mēšchitnam; dajeje hebi wot nich wobhýwēdžič, šo šeze čžičji wot wušada! A woni čžinjachu po jeha šfawje, a hlaj, jako tam džečim, budim woni wučežičeni. — Tež nad nami je tón kšujec wšchelate a wulle dšawy šwocije hmitlowež čžitil. Dopolniš ho jeno, fak je wón na wowe wotanje tebi wnoju šfowu man džečim jako dat, tebi wowe džežo hdožčaf we wulkej šfahowej, tebi šubojni šfahčejni hiščeje wotšajil hačz na tutu dšej, tebi šawenu šafu šfawez dat wot čzefjeje khoroweže, tebi tež w drohim čzaju pšehes jako tšlōk wobradžil abo f druheje mišy a wušfowez dšawje a krašnje wupomhal. Wni f temu hiščeje tamni wulle dobnoty Bože, wo kotrežž te ši artill: našcho kšehčšej-šawšefo wēmwušfawez rečež, nješwēbšich potom wumrje: Ša ty wšchitlo ja ho jenu dšafowacz, jeha hwalicje, jenu kšuzjež a jeha pošfahčez wmožty hny. To je šawšefo wēmo! ?

Dzewječejo, jako potrychnu, šo šu wušfowezni, šfowotadny domoj f šwocijenu powotlanj, f žunje a džežom, a šapomnidny dšafowanje a teho, kiž bēše tajnu hmitlowež nad nīm čžitil a kiž by tak rady tež hebi jich dušny dobný pšehes na čelni dobnoty. Ale jenož jedny jeničšji, jenož tamny Šamarčezan wredži ho a hwalil Boha f wulkim šfowim, tamni pak pšchitjehej ho pšehes hwož nječafaj hani wo žohnowanje teje došfateje pomozy. Kšowu rimany ho my? — Wohlej tam teho Šamarčezana f nobomaj heho kšujca! Wón šhoni, kšaf krašna wēja je, temu kšujcej šaf dšafowacz. Tón kšujec jeha potšwalil: Wozja wera je čže wušfowita. Wēšeje, tež tamnyh dzewječozoh bēše jich wera wušfowita, bēše jim f čelneje šfowiczeji dopomhata a na ipodachu woni hebi dolež byež, ale ja šwocij dušny hebi ničžo wot teho kšujca nježadachu. Tamneho wera pak bēše šepšcha, ta wjedžijeje jeha šafu wredže f Žehčej, ta šwajca jeha je šfowim šwajšfom wredžeje na teho, kiž je niž jenož lětar šfoweho čzela, ale hiščeje wjele bóle šfowez džeže, a kiž f wni, šohiž f pokušitaj a wēřjazej wutrobni hebi wučežičenje wot duchowneho wušada žadaje, tež dženja hiščeje praži: Štaš a dži, wozja wera je čže wušfowita! — Ale dšafna hwešta šefje je tšwofa. Šlaf malo je tyh, šohiž ho pšehes došfatu pomoz f temu kšujcej dobnijež džeže a tak jeha polne žohnowanje došfatu. Wēšeje, tu a tam šef jedny f hmitzej wutrobni na šwocij wobšchit pšehed tym kšujcom a pali jenu wopor horežeho dšafa. Šdže pak šu čži dzewječež! Šdže šu čži, kiž ho jenu dšafaja fa tu dobnoty, jo je jich u šwocije tež kšehčšeniž šmyl wot wušada hredže? Ach, na to woni uni nješpewnjaj! Šlaf někotry šfawa rawo a nježadnjeje ho Bohu ja jeha huadne pšchitwanje, teha ho wječor a nježadnjeje hačz jenu ja došfate žohnowanje, jhda ho f šidni a šfawa wot šfide šjes moditow, šwocjež hwož narodny dšej a wofamfata šfow šeto, ale nječžuje ho čžerjem, Bohu dšaf a hwalim šfowoz. Što čzaj čzawny pračjež, šo jich wjele, kotrežž je tón kšujec wšfowez dat, šwajni došfatu šfowozje šepje naložjeje njebe, hačz ho šo něto čžim bóle wšchitn šfahštam a žadofčžam poddadož. Šfakujčš ho ty tak temu kšujcej, ty šhupy a nješwēdny hudož (š. Wóji. 32, 6). Ty wēšfči šido a w ním ty, mój hreščiš lidšitil, fak dšafujčš ho šwocijenu Bohu ja te wšchelle wull a krašnje dšawy, kotrež je wón nad nami čžitil u tutej wójnje Čžemny wofačz, šafjo do wójny bédžny? Wšchitaci tež nješ potom tamna šfóžba Boha na šwój Šfawčšf lid: Ja hmit džežji wofačšim f powyščil a wone šu wotemnjeje wotpadmje wot šinaje šwocijeho kšujca a wofot šob šwocijeho kšujca, a Šfawčš nješafje a mój lid nješfowim! (Šef. 1, 3). D jo byhny wukšyfi, šo jako došfotničcho temu kšujcej dšafowacz! Š so to

prafcherje nafcheho Szobónika: Njeje šo žadny namakaf, kiž by šo wrócił, fo by Bohu czešće dał, hać tutón zupobnił? naž taf fajantubio a na šwědomnje palfo, fo bhdny stawali f nafcheho brofneho ujedžata a f jeho wobnoaj jemu flišbili: Kralo teš czešće, ja chaj tebie fhwalić f wutrobu, je wtom a we žiwjenju, džajny a fhwalbny wopor čži paciež, fo šy nje wumohl je fwojei krewni! Wini fa wudu twójich bolofczow nje, fiž by fa mnje f fujereži šhof!

Wraffa, hory, buđny džafowni! Potom pofaje nam ta ruka, kiž je naž f czešće nify wawjedfa, tež puež f wěcznemu šwóžni, jako pifane steji: Szchóž džaf woprije, tón czešći nje a to je tón puež, fo ja jemu Bože šofže pofajni (Př. 50, 23). Džafomny cžłowice móže pifeho wjazy wot Boha dostać; wón džerži taf wjež flicž we fwojei ruzy, f foruzny móže bebi dirje f wšchitfinu Božinu bogašifwam wotarkać. Wdu dostanje jene žohuwanje po druhim.

Šoj, krajnja wěž je, temu knjejež šo džafowacž a fhwalbni přewacž twojemu niemu, ty Najwifšchji! Šantjei.

Křá.

Wo fhwobodže fchefežana.

(Pofkracžowanje.)

16. Wšyche teho fny my měšchnizy; fo je hiččeje wjele wjazy, džiłi f kralom byč, tohodla, dotež měšchnifstwo naž dofojnyč čžini pifeho Boha fawieč a jeho prošweč. Pšchetož pšched Božimaj wočžomaj steječ a prošweč, uješchniča fo nifonm, fhibna měšchnifam. Taf je nam Křyfufuš dobyt, fo móžemy duchownje jedny fa drubeho fawupowacž a prošweč, kož měšchnif fa lud čžlneje fawupuje a prošy. Szchóž pak do Křyfufuša njewěri, temu žana wěč f křepchemu uješchniž, wón je wotrocžny wšchěch wěžow, dyabi na wšchěch wěžach šo pohóžšweč. Š temu njicje jeho modlitwa fšodobna, njepřichidže tež pšched Božej wozži.

Schóž móže něto czešć a wyfofoječ fchefežana domyšlicž? Pšches fwoje kralowifstwo je wón wšchěch wěžow móžny, pšches fwoje měšchnifstwo je wón Boha móžny. Pšchetož Boh čžini, šchóž wón prošy a čže, kož pifane steji w pštarje: „Wóh čžini wola tych, kiž šo jeho boja, a wifšchjich jich modlitow.“ Š tutny czešćani pšchidže wón jenicžy pšches wěru a pšches žadny štuff. Š teho jahnje widžimy, kaf je fchefežan fhwobodny wot wšchěch wěžow a nade wšchěni wěžami, taf šo žanych dobrych štuffow f temu njerjeba, fo by pohožny a fbožny był, ale wěra jemu wšcho pšcheměnje pšchitofcha. Š hbdž by šchó taf njemudry był a měnił pšches dobre štuffi pohožny, fhwobodny, fbožny abo fchefežan bywacž, dha by wěru je fwojimi štuffonmi fhubil, wunje kaž tón poš, kiž krad njaja na horeze njefchěcha a fa fežěnom we wodje foji, f čžimž njajo a sežěni fubi.

17. Prafchěch-li šo, kajni džě je rošdžel njes měšchnifami a uješwječenjami w fchefežanifwe, hbdž šu wšchizny měšchnizy? Wotmohowjenje: fhwóžni měšchnif, pop, duchowny a tehoruzija je šo njeprawda žtalo, šo šu wot fhwomadnje hromadu na mafu hromadu počežnjene, foracž šo něto duchowny wufław njemuje. Szwajate přijno žaneho drubeho rošdžila njedawa, fhiba šo wučeznyč a fhwječenoh njemuje Minifros, Servos Oeconomos, t. j. fšžohbnikow, wotrocžow, fariadnikow, fošiz wšchaf dyrba druhim Křyfufuša, wěru a fchefežanifku fhwobodu přědowacž. Pšchetož wunjež dře fny wšchizny měšchnizy, njemóžemy tola wšchizny fšizječ abo fariadowacž a přědowacž. Taf praji fwojaty Pawoł 1. Kor. 4, 1: „Njedamny fa něčo wjazy wot ludži něčži a widěni byč, fhiba ja Křyfufufovyh fšžohbnikow a rjadowarjow ewangelija.“ Ale něto je se fariadnifwa nastalo tajke fhwětnje, fšwofowme, fšlawne, traččne knještwo a pšchemož,

fo njemóže jemu prawta fhwětna móž fo na žane wafchnje ru-nacž, wunje jako bychu njefhwječenny něšto drube był hač fchefežanizy ludžo. Š tym je přečwiate wšcho fšwofowjenje fchefežanifwe hnady, fhwobody, wěry a wšcheho, fchóž wot Křyfufuša mamy, a Křyfufuš kam; fny fa to dostał wjele cžłowječneho fawonia a fšuffa, fny šo žple wotrocžny najnjefhwamifchich ludži na jemi fežinifi.

18. Š teho wšcheho wifnijemy, fo njcje dočej přědowate, hbdž šo Křyfufufowe žiwjenje a štuff fšwefčěnje a jemu jako hif-torija abo cžafowa fawifwa přěduje, abo šo žple wo nim njicěži a šo duchowne prawta a druhich cžłowječow fawoni a wotčeba přěduje. Žich je tež wjele, fošiz Křyfufuša taf přěduja čžitaja, fo požad-woječ f imi maja, šo na židow hnewaja abo hewaf bóle w džě-čžajny wafchitny šo wěwežija. Ale wón ma a dyrbi šo taf pře-dowacž, fo by ni a tebi wěra f teho fšwofa a šo fšwefčata. Škafž wěra f teho fšwofa a šo fšwefči, hbdž ni šo praji, cžehodla je Křyfufuš pšchifšof, taf dyrbiš jeho trjebacž a wjizowacž, fchto je ni pšchitěš a dof. To šo fšawie, hbdž šo fchefežanifka fhwoboda prawje wufkladnje, foruz wot njeho mamy, a taf fny kralojo a měšchnizy, wšchěch wěžow móžni, a fo je wšchitfo, fchtož čžinimy, pšched Božimaj wočžomaj fšodobne a wifšchšchane, taf fny dotaf praji.

Pšchetož hbdž wutroba taf Křyfufuša fšyšchi, ta dyrbi šo fawiešćieč, je wšchěje hšubiny troječ dostač a wofšidnyč pšchěčšino Křyfufušež, fo jeho fajo lubo ma. Š temu njemóže nanihdy je štuffani a fawonijem doič. Pšchetož šchó čže tajke wutrobje fchodni čžinječ abo ju traficječ? Rawali šo hrěch a fujereč, dha wona wěri, fo je Křyfufuškowa pohožtoč jejna a jejne hrěchi njefnu nihdy jejne, ale Křyfufuškowe; taf dyrbi hrěch šo fšubicž pšched Křyfufuškowcž pohožošni we wěre, kož je horkaf prajene, a wona wufnje f jawofchotom fujereči a hrěchi šo fšwefčaje a prajječ: „Šdže je něto, w fujereč, wwoje žahodno? Šdže je něto, w fujereč, wwoja hšebija? Wwoja hšebija je hrěch. Ale Bohu budž fhwalba a džaf, kiž nam je dohčeje dał pšches Žefom Křyfufa nafcheho knješa. Š fujereč je potepjena w jeho dohčeju.“

(Pšchidowuje date.)

Šchefežanowe kralěfstwo a měšchnifstwo.

Ščóž (Š. Rohmeyer, thoral. ku. čžo 198): Pšchidž, Božo, fhwajaty Ducho, f nam atd.

Šsy wopravdže w fšwójomy,
Šbdž fhwěny pšchěžel Boži fšy;
Wšchitfo doftawafč ty pšches wěru
we fwojim cžahnyh žiwjenju:
majš kralowifwo a měšchnifstwo!
— to tebi je šo doftalo.

Duž dopjelni pšchifšchufnošć ty fwoju,
hbdž majš pšched Bohom pychu dwoju! —
Galletuja, Galletuja.

Pšches kralowifstwo šy móžny ty
a tež fawěruje fhwobodny;
wšchě wěže fšizja wšchaf tebi,
cže pyča kralowifka debi,
kiž knjes šy wšcheho fšwofjenja
a fšobem fšufaf žiwjenja.
Šlej! powołanje wofčchěrnifche
byč njemóže a wofčbnifche.
Galletuja, Galletuja.

Pšches měščiństwo mašj prawo ty
 pšched Boha stupieč hwojeczeny,
 jeho š modlitnu nabběhovacj
 a křobře f pomozh wofačj. —
 Tat pšched Boha dže pšchitbadzej,
 šo polnje jenu dowěriej!
 Pšches wěrn jeho wočječejuješ
 a žiwjenje hej wobobozničej.
 Halleluja, halleluja.

Scho Dumóžnik twój tebi je,
 kať wěra jeho wužije,
 — to ho předowacj na wostajnje,
 jo dušcha hwočelena je.
 Tat Šbóžnika mašj žweho,
 kiž čži je f prawdošči dat šo;
 šy jeňal jeho dščinu miloščj
 a křwalifšy Božu dobročiwiošči.
 Halleluja, halleluja.

Na Boha twať dušcha!

Twať, o moja dušcha, twať na Boha! Bohu wšcha čješej
 hšučha, šbože ja naš ma. We hwojastu f Bohom, j našim
 Šbóžnikom hwočijeje date dženny, hačj hnu pšchidšij dem,
 wškal Wóh naš wšedže, job' džeržny šo, j nami wěčnije budže
 naš hwočny Wóh!

Twať, o moja dušcha, twať na Boha! Bohu wšcha čješej
 hšučha, šbože ja naš ma. Bueč je naš křáti we čšojnowiči —
 Šewož pal tón naš wjedže f šbóžnowiči. Kiž Wóža přochda
 we wěrie tu, w wutrobi Źob' wšcha, Źob' džeržny šu.

Twať, o moja dušcha, twať na Boha! Bohu wšcha čješej
 hšučha, šbože ja naš ma. Na job' puežu čšob'škej žarenu
 sawutlicej hačj wochje, čšini dočrotu ta wšchomóžna, žohnowazo
 wutroba ta wóžna wšchěh fastawa!

Twať, o moja dušcha, twať na Boha! Bohu wšcha čješej
 hšučha, šbože ja naš ma. Šnada Woža nam je škadžata. Jeho
 hšlca zuka naš wšchěh pšchitwrywa. We šchitčij nufach je wota
 naš, wutřowal naš w štrachach je pšchego šaš'!

Twať, o moja dušcha, twať na Boha! Bohu wšcha čješej
 hšučha, šbože ja naš ma. Š Wožob' hweja křaňnowej wškadžata,
 huada, hnušnowej bóřka wšchěh čšlowječa. Wóh pomha křaňnje
 tym hwočejny — Wóh je hšowjo jaňne wšchěh wěřowozny!

Twať, o moja dušcha, twať na Boha! Bohu wšcha čješej
 hšučha, šbože ja naš ma. Šstowo Bože pueč a wěrniošči je,
 naščim noham hweža tu we žubojbe. Šhšěh waduju w wozj
 ja dušču je, dawa nowe mozh, to žiwuje!

Twať, o moja dušcha, twať na Boha! Bohu wšcha čješej
 hšučha, šbože ja naš ma. Šwóž wšidšio špi we tej nóžnej čšni,
 huada Woža škieži nam šchit jandželšti. Ram hwešdy hwočěža,
 ša kóžny nóz hwočě f čšchěhob' hweža nam ščeže Wóža!

Twať, o moja dušcha, twať na Boha! Bohu wšcha čješej
 hšučha, šbože ja naš ma! Šhadzej f nowa wěra, nadžija,
 f Wožob' hwojatoš' hšowa pšchitšóž mós žiwjenja! Na Boha
 hwaricj my čženy wšcho, Boha wěčnije hšwalicj, čšim šbóžniko!

Twať, o moja dušcha, twať na Boha! Bohu wšcha čješej
 hšučha, šbože ja naš ma. Wšchěhšchana, šprawna modlitna
 budže pola Boha šewom Šhryšta dla, naš šbóžnje pšchewjedž
 pšches čšěnnu bolš f tróněj twojom' dawjedž do wjebešow!

Twať, o moja dušcha, twať na Boha! Bohu wšcha čješej
 hšučha, šbože ja naš ma! Šhwal něť Boha wšcho, šchtož wóžny
 ma, šo ho wšpšchěčěža šhwalba šewjona! Naš hnušnowej
 Woža je wumobha, wšchěhnowedrošej hwojata wšcho dokonja!

Twať, o moja dušcha, twať na Boha! Bohu wšcha čješej
 hšučha, šbože ja naš ma! Šbože dušche, hšěchow wodače
 w wěčnej huadže Wožej našcha šbóžnowej je, po čšahnej hwočejšči
 nam hotowe žiwjenje na wěčnije we njebju je!
 W.

Šberlušče na hwojate dnu ja hwojnu a domjaz nutnowej.

Na 15. njeđžu po hwojatej Trojizy (16. jępt.). Sawodny
 ščěř. 530. 531. abo 130. 198. 564. Wěra 2,5. Šlowny š. 17.
 18. 21. 147. 275. 305. 307. 605. Teřt Mat. 6, 24—34. Šo
 hamjenju 312,9. — 17,7. 19,7. 20,6. 147,10. 189,2; 191,10.
 258,1. 400,10. 531,3. 633,5. 678,4. Š došpěwanju 16. 586,1,
 6,7. 83,4.

Na 16. njeđži po hwoj. Trojizy (23. jępt.). Sawodny š. 315
 abo 314. 632. Wěra 855. Šlowny š. 20. 117. 212. 232. 272.
 402. 403. 472. 473. 474. 495. 503. 507. 509. 510. 578. 584.
 Teřt Łuf. 7, 11—17. Šo hamjenju 312,9. — 99,11. 131,10.
 242,8. 275,7. 413,9. 415,1. 478,3,4. 489,1. 500,4. 503,6. 583,5.
 675,6. 828,2. Š dořp. 195,6,7. 512,5,6. 719,6,7. 726,3,10.

Na 17. njeđži po hwoj. Trojizy. (30. jępt.) Saw š. 197
 abo 446,1—7. 11,12. (na Wšch.) Wěra 225,4. Šlowny š. 246.
 311. 315. 325. 326. 592. 693. 704. 733. Teřt Łuf. 14, 1—11.
 Šo hamjenju 312,9. — 29,7. 45,1,2. 140,15. 155,4. 158,3.
 163,1. 198,5. 241,4,5. 245,6. 246,3. 288,6. 324,5. 369,7.
 592,4. Š dořp. 436,4,6,7. 617.

Na 18. njeđži po hwoj. Trojizy. (7. okt.) Saw š. 607,1—1.
 7 abo 429. Wěra 12,1—3. Šlowny š. 27. 31. 34. 46. 225.
 439. 442. 707. 835. Teřt Mat. 22, 34—46. Šo hamjenju
 312,9. — 97,7. 132,6. 159,3. 225,3. 230,2. 290,3. 311,5.
 329,8. 429,2. 430,8. 442,8. 569,5. 639,4. 736,1. Š dořpěwanju
 130. 138. 718.

Na 19. njeđži po hwoj. Trojizy. (14. okt.) Saw š. 195.
 198. 564. Wěra 203,6. Šlowny š. 4. 26. 193. 208. 217.
 225. 431. 724. Teřt Mat. 9, 1—8. Šo hamjenju 312,9. —
 25,11. 80,3. 208,7. Š dořp. 208,5,7,8. 320,1,5. 431,4,6. 559.

Na 20. njeđži po hwoj. Trojizy. (21. okt.) Saw š. 279.
 708. Wěra 203, 6. Šlowny š. 220. 642. Teřt Łuf. 13, 6—9.
 Šo hamjenju 312,9. — 138,6. 147,9. 148,10. 167, 7. 173,2.
 400,8. 425,1. 437,4. 503,17. 525,13. 642,6. 737,2. 755,8.
 766,5. Š dořpěwanju. 220,5—7. 643,7—10.

Jubilejšti tšdžen reformazije (28. okt.—4. nov.) 21. njeđži.
 po hwoj. Tr. — 31. okt. — 22. njeđži po hwoj. Tr. 7. 319. 831.

154. 159. 278. 430. 419. 599. 623. 679. 764—769.
 Łutřerowne ščěř. 1. 11. 128. 130. 156. 161,1—3. 205. 231.
 312. 405,1. 448. 454.

Se Šerbow, ja Šerbow.

Wošeržizy wšchěhwa njeđželu 16. póžujčěna popoldnju Wože
 hšučžy ja hnutstowne wšchěhnowe, a to w 3 hodž. hšěřštu
 a w ½5 hodžow němřtu. Šchtož ma hnutstowne wšchěhnowe
 tube, je hnoje pšchopřechy a tež šóždy drabi, šo hšuch šo jich
 čšim wjazy ja nutón wulki a jara nuřny škut šchěčšanjškeje
 lubošče jahoriti, ja jebny škut šchěčšanjškeje lubošče, kotřebóž
 wažnowej a potřebnowej je pšchego hšěchěje pšche nato šnata
 a šchěhnowana.

Wošewjenje j ščěrow. Naležnje šo wšchěh, šo by šo jutře
 je wšchěh ščěrow wošewiřo, šo je ščěžny njeđželu w šeptembrije
 w Šražškanac dopodnja w ½12 hodž. w šchěžněj žyrkwi šašo
 kemšćenje. Ššeržizy ščěřšči čšyňi hwoje džeržči w žubojbe f wopře-
 žej Wožej hšučžy hwoju napomnitca.

Zamolwity redaktor: šarař Wyrčač w Nosaciacach.
 Čiščej a nakladnik: M. Smoleť.

Womhaj Bóh!

Sy-li spěwał,
Pilnje džětał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Prez spar měrny
Čerstwość da.

Njeh ty spěwał,
Swěrnje džětaš
Wšědny dny;
Džěń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebies mana
Njeh ćí khmana
Žiwność je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh pada,
Wokřew ćel

F.

↳ Serbske njedzelske lopjeno. ↲

Wabawa ho kóždu hobotu w Šsmolerjez knihcizkščerćni w Budyščinje a je tam sa šhtwórtlětnu pšchedpřatu 40 pj. dostać

15. njedzela wo swjatej Trojicy.

1. list w Korinćich 10, 29.

I.

Džak, džak a jako džak ma ho Bohu dać wot čłowjčejow, wošebje wot naš, hny tola widěćej hmełi, wo tón njeobjełti Bóh, tón wođeř wišeho, jebóž ho stanje na hweće, našchim němškim wójštam w poźlednim čažju tajke krajuć dohbeća wobradžił je; hu tola do měšta Niga, taf wažneho měšca ja našeho wójšite mowy w kraju kaž na morju, nats čahuněj móhli jako dabyčerjo, a to wchitko, hač runje hu wo ščěbach te nječpěćelje mowy taf wjele wjeleho džyli našeho, to wchitko, hač runjež Franzosojto, a Žendzelenjo, Italjy a Rumunjy ho j wjele mowy přžujy, naš pšchowneć. Wo čłowjčim němjenju štoro njemóžna wěz, ja wěražnyh ščěćezjanow pak wěšte: Bóh je pomhak. Tehodla džak budž Bohu!

W tutym čažju hny w našich Božich domach žujowy džatny hwyježeni hwyježiti. Wšehi wchitkich ščěch saměradh našich nječpěćelow, naš pšehs hčód pšchowneć, móžna wla pšehs Božu pomoz j dowěrjnjom do pšehodnoho kěta hupjez w tej wěšćow, jo budže nani, hčóž wšeho mudeje uenžiwany, dožahač, ščotž j sežiwjenju trejebanu. Staroščow hny žebi wjele čyniti, ale Bóh je to radženje tola hwyježiti. — Džak budž Bohu!

To jene pak jenje njemjenjny jabuč, jo čłowječ wot kšleba jenož njeje žnyw, ale jo dyrbi ho tež dušchi k jeje prawu pšehowhač; dušcha pak, ščotž je jej trejeba, w Božim hłowje namata. My ščejny w kěće 1917 a hwyježim ščěha 400lětnu jubilej našeje ewangelskeje wěry. Ščajki krajuć dar reformazije,

jo móžemy je ščudjenja Božeho hłowje čerpac. W Božim hłowje a ščubjenju namata dušcha hwoje wotčewjenje. Tehodla džak budž Bohu tež sa tón dar reformazije.

Pšehs Bože hłowje pak ho čłowječej tež jako jene nowe prawo postičja: to je ta hwoobodnoć hwoedomnja. Tuto prawo ščerjenju j Lutheroweje ruky, to čženy wošebje ščěha žebi prawje pšehed woči ščajće a rospomněz, ho hčymny jo žebi tež j ščěhwojiti.

Zšwědomnje je hwoobodne, t. r. wone njewotwiznje wot čłowjčich šarjadowanjow, ale je hwojate jenož na Božu woli.

Hdy by ho našchim luhym wójštam, kiž hu ječi w nječpěćeljach krajač, w Franzoskej abo Žendzelskej abo Ruskej, džerka prajito, wot džerkašeho duja seže hwoobditi, ničto waž wiazy nješadžeruje, jo ho do domnjny wotčewje; fak wryhu ho wěšćeliti, jo njetrjebaju wiazy čžiwli čžepjez. Abó hdy by jedny čłowječ jenemu ščorenju, kotryž je hižo ščadotko na hwoje R. o. kšžo wójštam, prajiti, ja čžy eže wotwobodžjez wot twojeje ščoroweje a tebi strowošč jako dač, fak jara by ho tón jemu džatował. To pak je jenož žadanje wo hwoobodženju čžěla j uščafeho jastwa. Šak wjele wažnišeho dyrjabał čłowječam tola wyč, jo by tež dušcha hwoobdita byla, jo byhu ho hwojaski hwoedomnja wotwójšate. To běšče sa našeho Lutthera wchak pšehgo najwjetšcha čžiwla, jo jemu hwoedomnje k měrej pšchitěz njedaje; pšehgo jeho wyšł ščudowanje: Bóh je jedny hwojaty Bóh, kiž čłowječow dla hčěchow domaputa. Žybe ščpawne hwojšenje ho njemóžneho ščotjez j myn, ščotž žyrič tanneho čžaka jemu k hwoedomnjny hwoedomnja ščěćeše. Ale tež sa njeho pšchitěz tón čžak, hčěž jemu nowe runje hwojate, hčěž ho jemu čžiwla wot hwoedomnja wotewja, njemjyž, jako w Božim

šlovje krajinu večnosti namata, to Vohj njeje jenož jednu šlovju Vohj, ale ja potupnudu hřeščinovu Vohj hrady a lubožeje. To ho jenu pšeho možnogo vnjažnivovalše, švialfi viny, kiž kož kamjenje na švedomnju ležahu, ko roštorvahu, jeho vutroba bėde jažo vohječa — švobodna. To pač, nuda švobodnostej švedomnja, kotraž v Vohjin šlovje namata, da jenu mōz f roščamanju vohštich sadžetov, kiž ešlovjetam pšičufu f nutenu šveduju Vohje hlovja schacovavahu. Kož mōže dvje družby ešlovjetej jenož vutla operacija pombač, tak mōže tež v šlovjuvu ešaju jenož žrtivi Vohje ho pomhač, hdyž ho f njeje vutrajnje to jehodu. Al to bėde f Vohje pomaju načaj Luther dokovaj. Žrtvef tanneho ešaža bėde tak vutajla, ho mōže jenož v nje ešlovjet švoze švovjeje duške namatač, t. r. hdyž ho ešlovjet puda žle do jeje ščita, ešini po jeje iarjadovavajah a jej poštitichy vostanje na kōzde vohšnje. Luther pač bėde bōryž ištovy v tutej žrtivi špinal, vohšeje vutraj, ho mōže bōryž tež hřeči vohdaj, kotrež mōže tola jenož Vohj ham ešlovjetam vohpohčejež. Hdyž do Lutheroveho ešaža šu špajati, tvar žrtveje poribjež — vohje podarno; hu tež pōnati, ho bėde polpėchjenje jara nuine, ale ho možehje ho ištoda pšehes novotvar vohštroniej, to halle Luther špoina — a vohu novotvar japocza. Tōn mēščini njeje hrednit nješ vohom a ešlovjet puda — vohje bėde to njejujuju tōn ištadny kamjenj byl, ho mōže ešlovjka duška jenož pšehes mēščinika f vohu pšičitč, mēščinicej bėde vohčaj ho pšehaj al njeovavany šakrament ordinacije nuda mōz a tulo pravu voh žrtveje dato, a na tutny šakrament kamjenju ho dale tōn žyfu voh žrtveje vutrajčeje — to bėde nēst tōn vohy šakrament kamjenj, na kotrež Luther švovju žrtvef natvaja; a ešlovjka duška je švobodna, hana mōže teho bla ho f vohu bližiej a njetrejba žanjeh ešlovštich hrednitov, vohje bōle trejba jato hrednit jenož ešyna Vohjeho, Nešaha šhryštaha. Tehodla pač tež banž nima vohšehomōž, kož žrtvinie vohšoh v mēščinju, vohšehomōž na ešlovštich duškach, pač tež na švėtnych vohčaj a vohštivočajah. Luther pšehėžnivo tenu vohje bōle pošlupnje f tej jednorej hřešėejjanfej vohvohjeju, ho hřešėejjanstvo njejavje vohšeje duchovnyh ešlovjetov a na družej šronje bōle švėtnych ešlovjetov, vohje bōle vohštivy hřešėejjenje šu duchovneho šakanta. Pšehes hřešėejjanju, pšehes evangelij, pšehes vėru hny nu duchovni, hřešėejjanški lud. — To pač bėde, jato by f tym ta vohvėdžijana žrtveje ho rosihėlita. Teje mēščiniske vohy ho haež dotal nje bėde nidož dōtnyč; hdyž pač mēščini švovje pravu šhuti, tež ša banža žaneho mēšta vohaj njeje. Tak Luther ham jvialfi roštorčej, kiž jeho f banšiftej žrtvuju vohvahu — jedyu vohy duchovny hvet f vohvohđi, žrtvef nje mōže nikonu žodnu ščit poštitčej, ale v duchovnyh vohčaj je ešlovjet ham pšehd Voha šrajnje je švovju švedomnju; ho jenož na hradu v šhryštahu šepjerajo. Hřešėejjanja nima žaneho družeho ešlovjete švedomnje hdyžtež, hřešėejjan ham je vohu janovohy. Tak ho hvet pšehovinaja mōž vėrajzeho hřešėejjana švovje, vėra ešini ešlovjete švobodneho, a hōžeje je švobodnostej, tam je živjenje, tam mōže ho tež švostovny ešlovjet hibač a mōže ho šhrecž na šlonju Vohjeho šlovja, Vohjeje hudy a lubožeje, mōže vohčej a vohštivočaj a ho vohdopohnejč pšehy bōle a bōle.

II.

Luther bėdeje ras pravil, ho to duški ničoh njepomha, hdyž ho ešeto švajatv drafu vohbčej, kož to mēščinny ešinja, tež niz, hdyž voh v žrtvučaj abo v vohajtah mēščinaj je, tež niz, hdyž na voh hvet vohbčaj se švajatny vėžanju atd., vohje bōle na vėrje je vohjo ležane. Hdyž ištō jenumu družemu vėri, vėri jenu tehodla, doteč ma jeho ja vohbožnje a špravno. To je ta najvohštaha ešėej, kotraž mōže jedy ešlovjet druževu voh-

pošajač. Tak tež, hdyž duška kručje vėri do Vohjeho šlovja, ma vohu Voha ja špravnoho, ho vėra: Vohj ham je jej prava vėra ja vohčej štutki a vohšje; vohja bōle nječini hama vohbovoh, ale dje ja Vohjej vėrnohčija. Š teho pač ješėhujje, ho, kož mōže vėrnohčej jenož jene bučej, ešlovjet nje mōže švovju švobodnostej njevohštivnje vohštivočaj, ale dnybi ho vohje bōle f Vohjej vėrnohčej šhrecžej, to je po Vohjej vohi ho sadžerčej, žny bučej. Tak je to ešlovjet hredjenje švovjana na Voha. Žy hvano pravijeh: Hřešėejjenje ho tak jažo ešlovjka švobodnostej? — Hlaj, hredomnje je ešlovjetej voh Voha date, Vohj ham je švovj jatož ešlovjetej do vutroby, do vohštivnja šajpal, v Vohj namatačaj tehodla tež jenož hvet mēč. Tehodla hu tež potom halle pravje švobodny, hdyž hu f vohu vohčes jene, hdyž ho pošitnje vohvohčej pod vohju vohi.

Ešlovjet ešlovjete f vohštaha hdyž po jeho štutkah. Tola štutki ešlovjete hdyšej dobroho nječinja. Luther non teho bla ve švovjuv pišuje: Voh švobodnyž hřešėejjana praj: „Dobre a vohbožnje štutki ženje dobroho a vohbožneho ešlovjete nje mēščinja, vohje bōle jedyu dobroh a vohbožny ešlovjet ešini dobre a vohbožnje štutki“. „Šte štutki ženje šteho ešlovjete nje mēščinja, ale šty ešlovjet ešini še štutki.“ Šhromy njevohju na pšedah, ale namopaf, pšody na šhromach, šajfij je vohštiv, tajke hu jeho štutki. Tak voh ešini vohbožneho a dokonja tehodla dobre štutki. Tute štutki pač ho nječinja, ho by ešlovjet pšehč to nēčajfi vohštiv abo švovju švohvohčej hvet dōbny — tu ma voh hdyž pšehes vėru — ale tehodla ho ešinja, ho by ešlovjet ho vohu švobodaj. Vohj pač ma švovje švobodanje na lubožeje. Tehodla dnyčny tež njes hovu jenošejnje vohšje bučej, jedyu druževnu lubošej vohvohčej, jedyu druževnu hryčej, a šohdy kēzovavaj niz ham va bėde a na švovje, ale na družeho a vohčej je jenu nuine. Hryčje dha tež šhryštuh tu žnyv byl, štutovaf a vohvohčej — tola niz f tenu, ho by pšehes to vohbožny a šhōžny byl, ale jenož f tenu, ho by najeje najšpėche nam vohvohštij. Tehodla je voh, haež vohčej je byt švobodny, tola najeje bla vohvohčevy šhōst al ho voh. (Ešit na šilip. 2. 7.) Š teho vohštiny, šajta nabožna voh je hřešėejjanje živjenje. Vohštite dobre štutki, kotrež ho pšehes vėru v načaj vohvohčej, šu švobodne hryčej f šhryštenu vohčej, ho by tōn ho polpėchovaf. Tak mōže eš Luther nam švobodnostej hřešėejjana ta vohvohčej, „šhřešėejjan je je švobodnym hryčevu na vohčeh vohčaj a njeje nikonu vohvohčej.“ a „šhřešėejjan je šhōžnyv vohvohčej ja vohštite vohčej a šhōžny vohvohčej.“

Voh hdyž nam dačej, ho ny vohvohčny ženje vohštivny byti ve najšini švedomnju voh ešlovjete a ešlovštich šarjadovavohny, vohje bōle pšehes vohčej jenož voh Voha a Vohjeje vohje, ale vohje tehodla v lubožeje hryčiji nošitny hohovštovjetam, ho byhny ho vohu švobodali jato Vohje dšėej. Šamjenj.

Što švobodnje hřešėejjana.

(Vohvohčevanje.)

19. To budž nēto došej pravje voh švostovnyh ešlovjetah, voh jeho švobodnje a hlovnej pravvohčej, kotraž žaneho šakonia ani dobryh štutovoh vohvohčaja, haj, jej je šhōšōne, hdy by šhōšō dnyž pšehes to ho šhryčevy, vohštivovany bučej.

Nēto voh družbi dšej pšehitčevny, na švostovneho ešlovjete. Dudy ešzemy vohštiviti tym vohvohčevy, kiž ho vohvohčevy dševor bla vohštovčaja a hu švohčeny praviej: „Šaj, hdyž vohčaj vėra vohčej vohčej šhōšōna a jenožny dōtonja vohštovnje švohvohčej, ešhōdla hu vohčaj dobre štutki vohštivane? Dnyž ešzemy dobroje

wyśle być a niczo njećzinicz.“ Wě, ludy cźlowjeće, niź ta! Wj dyje tał byto, by-li ty jeniczyj sntskownyj cźlowjek był a zyle sntskownyj a duchownyj ho ićzinil, ścōtoż ho hacz do hndneho dnja nještanjc. Ma jemi je a wostanje jeno śaběrowanje a pchibynanje, kotrež ho w tanymu hweče dołojca. Tchodla to ja-pochtoł primitijsa spiritus mjenuje, to hu prěnje pšody ducha. Tchodla hem hstuscha, ścōtoż je horza prajene: Kschefezjan je hstusobny wotroczt a kōzpeniu poddany; runje hbež je hwoobodny, njejmě nioćzo cźinicz; hbež je i wotrocztom, dyrbi wischelakore cźinicz. Kac ho to štawa, cħymje pohlabacz.

20. Runtež je cźlowjek sntskownije po duichy pšes wěru dopolnje wusprawinjeny a nt wischto, ścōtoż dyrbi mēcz, nimo teho, so dyrbi tuta wěra a dopolnowež pchēzo pchibynowacz hacz do tamneho žiwjenja, to tola hiečeje w tutym cħelnym žiwjenju na jemi wostawa a dyrbi ham hwoje cħelo wodźicz a i sudžimi wobkħadzeč. Tudy něto stutki japoćzinaju: tu njejmě wón prošny hħodźicz; tu na woprawdze cħelo i pōseženjom, štrojowanjom, dħelanu a wschēm ponēmnyu lublanjom hōujene a hōnczewane bucz, so by sntskownemu cźlowjeci a wěrze pōhstuschny byl a ho runy ićzinil, njeadobny aiti ho njepscħećzinjal, kaž je jeho maćhnje, hbež ho njeuwtuje. Pchetož sntskownyj cźlowjek je i Bohom sjena, wjekeły a lōschtny Kħychtusa dla, kiž je jemu tał wjele cħinil, a wschōn jeho lōschtn w tym stej, so cħe jašo Bohu tež darmo hstuzicz we hwoobodnic luboćzi; tudy namata we hwoojim cħele pchēćzinu woliu, kotraž cħe hwećte hstuzicz a pwtacz, po cħiniz ju lōschtuje. To njemōže wěra cħećpicz a lehnje jenu i lōschtom ho na jeho ićhin, jo kludžicz a jenu wobaracz, kaž hwi. Pawoł praji k Rōmij. 7, 22: „Ja wschat mam spodobatije na Bozej woli po sntskownymu cźlowjecu, tał uamafam drubn woliu we hwoojim, cħele, kotraž cħe nje i hrēchamni jimacz.“ Dale: „Ja hstōstam hwoje cħelo a pohōjam jo k pōhstuschnoćzi, so wch ham do poroka njeabladnył, kiž dyrbu drubnich wuczeč.“ Dale k Galat. 5, 24: „Wschizny, wōiž Kħychtuse pchibitħusħeju, hstizuju hwoje cħelo i jeho štyni lōschtam.“ —

21. Ale te hame stutki njedyrbja ho štacz w tym mēnjenju, so pšes to ho cźlowjek pchēd Bohom spobožni, pchetož to wopacnje mēnjenje njemōže wěra cħećpicz, kotraž jeniczy je a bycz dyrbi pobožnoć pchēd Bohom; ale jeno w tym mēnjenju, jo by cħelo pōhstusħne bywalo a ho cħićežilo wot hwojich stħch lōschtow, a woko jeno na šle lōschty hlabalo, je wubnac. Pchetož, dokeč je dušcha pchēs wēru cħista a Boha lubuje, cħe rad, so bychu tež wschē wēzy cħitie byle, najpředy jejne hamħne cħelo, a so by kōždy Boha i nje lubował a hwalil. Tał ho štawa, so cźlowjek hameho hwojeho cħela dla njemōže prōidny hħodźicz, a dyrbi pchi tym ho we wjele dobrnych stħkach hwojowacz, so by jo mstował; a tola njeišu dobre stutki prawe kulo, i kotrehož by pobōžny a prawy byl pchēd Bohom, ale so by je cħinil je hwoobodnje luboćze bjes saplacenja, Bohu ho spodobacz; nićzo drube njeje w tym pytane a widžane, hacz so by ho Bohu spodobal, kotrehož woliu by rad cħinil nanajšpěje. Š tole wschak mōže kōždy ham wēru a mudroće wšacz k pojimanju cħela; pchetož wón ho pōsezi, štražnje, dħeta, taž wjele widži, jo je cħelu nusne, so by jeho hamopachnoće študžil. Cħi druy pal, kotřiz ućnja, je štufkani ho spobožnicz, nimaju na pojintanje kēdžu, ale jeno na stutki hlabaju a mēnja, hstuzi ho tuchhamnyh jeno wuboe a wulle cħinil, dħa je derje cħinijene a bychu ho spobožniji, i kħilenti hlowy lamaju a pchi tym hwoje cħela nićza. To je wulke hstupočje a njemudroće hstħećzjanfēho žiwjenja a hstħećzjanfēho wēry, jo cħežba bjes wēry pšes stutki pobožni a sōžni sħowacz.

(Pchitobonje dale.)

Dobre stutki sū wuplōd wēry.

Ślōž: Wōh cħył k nam i hnadu pchistupicz aid.

Hdyž wěra wupwobodźila je pōnje wērzajeħo, wōn dale špěje pōjnwawa, iħto iħiħstħnowež je jeho. A dokeč nowe žiwjenje je we nim jstħadźalo, je jeho nětko wjeħele, jo by ho pofajalo we stħkach k cħećeji Bozej.

Šar wopofajma wēry to, jo dħeławy by w Bozy; bycz prošny njeħobiz cħi ho, taž to hu hēdo uwtaj, kiž drjewam ho dħe ruwaju bjes pħoda zyle hołym; nē, dobre stutki suanjō hu, jo w žiwjenju by wōwntny, cħi i Boha wobradženju.

A prēniczki to Ducha sū pchi štajnyu pchibynowanju we dħeławoćzi twojei tu, hbež stejich k jōhnowanju; jim hstuzicz rad a hweću a wotroczt tał sū ludži wšdħch, hdyž widzeč dawach wēra, cħi jstħadžam i Boha.

Wōh w Kħychtusu cħe lubuje je cħe wupwobodźil, tež i wēru žiwjei do teħe je horzu luboće pħodžil. — Duž hstuzicz dyrbiħy bližšħemu; cħe wěra k hstuzbje nuczi pchi jōhnowatnyu žiwjenju a wschēdne i nowa wući, jo — dołžit ty by Bozi! —

Ścōtož i Jesuřom dħe, tōn njebudze hħodźicz w cħemnowoćzi.

Ślōž: Dusħe pchēćelo, Bože jehnjatto. —

Jesu, předy dħi, nam tu na jemi; wodnio, w nozj, w štrache, w miħy njewopuschēz nje, njećził juhy; wjedž nje, ludy mōj, pomozniħo, pōj!

Cħe cħert pħytwowacz, cħył joh' woteħnac, hdyž wōn lischēzo hbeže wleće, dħa njch dušcha jenu cħinije; bndž ty bliħto mī, hstuz je wurroto!

Pōmħaj wojojowacz, w wēje njewerdze štacz, hrēħtnym lōschtam hweću cħelacz a ho hrēħow drastu hħećacz; twoje kašnje mi štaj wschē pchēd woczi!

Daj mi pōhstħchnu, hstħnu wutrobni; w kōžbei, tež naj-wjetħeš jrdžbje daj mi troħty we twojei wuećbje, je wschē! žalofče, pomħaj, wuwjedž nje!

Š twojoh' cħela, hrwē, hrēħow wodaczje daj mi dostacz i lutej hnadu! Wodaj mi wschē moje pady. Njech pšes twoju trej, so mnu derje stej!

Sdyž je wutroba, píches kichiz jrudžena, pofna styska, krawawi, bosi — dha njeha twowej radze jwoli; i nudy, i czerpjenow, wjedz do njebjehow!

Zwojeh' Dnaha mój, jacšer moju nóz; i dobrym skutkam njeh mi cšerzi, džeržzi, pohlyti me wéri, Jesu, wobštajni, to daj i hradu mi!

A twowej wutrobi wšni mje, wobradž mi tvoje hwijate zohnowanje, duški bliše swarnowanje, šchit najhlytišich budž a wolta! mi!

Widžesž daj ho mi, i duske wóćšami! Dowěrjuje džu k tebi hladacž, k twovej hradze dele padacž, wumóžnišo mój, wéćšnje byež džu tvoj!

Wumóžnišo mój! Šmil ho, te mni pój. Tebe prošču, hřešchnik hnydy; Wumoz mje se wščeje nudy. Šakruju prawdošče wodže, wobléče mje!

Drahtu šboža daj, Wótza pokajaj; pšihowjedž ty mje k twojom' blšnu, — o, jo twuju krawnowež widžu! Šwétlo, pokaj ho, šhadžeš i nowcho!

Zubošez njebjesta pój k nam! — hřešchnika — wumobla hš i hřešchnoh' pada; o, kak wulka twoja huada! Šwalo njebjeski! wéćšny džak bndž Uzi!

Tujšče Zbožnišo, o kak wječ'lu ho na tu pastwu w twojim raju, kotwž twoji nužnowaj! Boshaj, wjedž mje tam k žorku šboža ham!

Zubošez njebjesta! wjedž mje se hšweta k Wótzeji! — tu ho duški štyščeje. — Boshaj k mšere, wumoz šhryščeje! Zwojey ruzh mi polšče, najludšči!

Widž nje šbóžny pucž, w twojim šlowje wucž; wjedžesž mje po cšeržej cšerzi, — dha twošht šbóžny daj me wéri! Wotewé f hnydy mi, raj twój ujebjeski!

Šwalo njebjeski! Šoi twój šchit naž wšni; hšwétlo twoje njeh nam hšwézi, cširi naž wšchitkich Wože džézi, kiz hu pšchi tebi šbóžne w wéćšnowež!

Š žylcy wutrobu cšji ho dowěrju; tam pšchi twojim šbóžnym ludu tebe wéćšnje šhwalacž budu ša wšchu dobrotn, wopokajamu!

W.

Se Šerbowe, ša Šerbowe.

Š pola. Redaktorej pišče mjes družim tež jedny hšeršči wojak i jeneho lazareta nad Ršeinom a to hšeršči, šchtož redaktora wošheje hšwječela. Redaktor podawa jeho list tu žyly, — wumojate hu jenož něfotre žyle woshobnišče ruzčizi, — a to teho-ža, dokelž hu jeho šlowa tal rjez jeno došlowo k tym nastawkam: „Pšchidwera abo wšera?“ Pšchi tym i došom šhonišny, šo hu nte njebjeste šty, jeli šo ho pškar njemšli, tola tež w hšerštej ržézi wšchšeržene. Redaktor wušnawa, šo by jemu lubšho bylo, jeho pštnoščery by ho myšli, hač šo by to wopravdže temu tak bylo. Pščebe wšchšeni pak pokáže tón list to, šchtož šbóža nacž, šbóža mandželška a hewal šbóžny hšwojim wojakam šobu dačž dšrbjal jako tu najšpšchu bródi a jako tón najhlytišchi šchit; to je: krawa wšera do Woha, kotwž ho dowěrjo do Wožeje ruki šhrole wójnje a kotwž ho w šhmernej nudy špščeža jenož na Woha hameho! Tón pštnoščery pišče: . . . Ššym wškal hšwječej šararaj njšwaty, a tola šnaju hšwječja šararaja wot šhndentšich šét hšem, a duž dowolm hšebi, tute ruzčiki pšhacž. . . . Wotom wudyri to žalošna wšojna, w kotwž hšym tež šo mšhazom w šrawowškej šobu wojowal, napohšed w šlanderškej. . . . Ššym ž. šhweiza cšeržo šhorit a pšchudžech do lazareta. Tak bndž hšwječje nutón křóž piches Wožu hšwadnu ruku pšched tutej žalošnej hšwječezu wšhnowam.

D hšwječ šararaj, tak hšwto hšym ho me Wašchim „Boshaj Wšoh“ natwaril a twošht a pomoz pytal a tež namafal, a w wo-

šheje w pohlednich cšeržich dnajak! Pščežo šašo a šašo hšym te pohledny cšihla cšital, kotwž hšwječje pšchi hšebi mšedak! Ah, šak hu mje nte šlowa pščežo šašo natwarite: „Wš njewo- pšhčezji teho, kiz ho jemu dowéri!“ Šaj, to hu wopravdže twošhtowaze šlowa. „Šchtož Wohu wšón ho dowéri, Wšoh teho atšdy njewpšchčizi!“

Wot 5. awgushta hšem žane cšihšo wšazny dostal njekšym a tež žadny; šit i šubeje domijny, a tak hšym wš.woje šašo w tutech cšihšlach cšital. Šajmalo mi tež je: „Pšchidwera abo wšera?“ Šchtož nte njebjeste listy nastupa. hšym je :ž tebeu wola towaršehow nadešchot a to w wšchelakich eskemparach. Šewak pak ničžo došpšnišče wo tutech listach pšhacž njemóžni, dokelž žadny w rukaty nimam. Ššym ho tež hšwto džwajal, šo je šid hšwječje tak šablajšny a móže tajštm listam ho dowěrčiz, šchtož je teła jenož pšidwera a pšohnušwo. (Nte ruzčiki džbjate po prawom i hšeršetni pšhntkami cšihščezane byež. Šchtož pomnoščery tu hšžo pšha, je ho w „Boshaj Wšoh“ po 5. awgusče nadebnišcho wšhaznišo a namala tu hšwoje pštnoščere wobkruženje. Ned.)

Tal wšom dšwóžny ho hšwječje jenuč ša natwarjaze šlowa a nadžijam ho, šo pšchidwera njedželu šašo jere i tutech kopjenow doštam.

Našwutrobnišchi postrow! Na šrowe šawowidženje w šubej domijnje!

Št tomu jeno to jere hšwječje: šak by bylo, hšdy bndž hšubi Šerbojo nadež hšeršče „Boshaj Wšoh“ hšwječje porjadnišcho a hšwječišcho do wola, abo do žyła hšwojim wojakam šlali. Cšihšlow by me wšwadawšnyach došez bylo. Me tež tak wšchti cšintez, šo šbóžny hšwoje njedželške kopienko, je wnežštamšchi, wšofštam pščejele. Tak wšom dšwóžny a trowž hšwoj nadawš dokonja. A šak to, to praži nutón šit!

Wahy Wuhšhšim ma šašo dšchowšcho. Šhweje šatški wškar Dobružty bu tam i dšchowšpšhryjom.

Lutherowe šlowa.

64.

W hšwpošarštwije derje njeteji, hšdy nuž pšchidwoža a žona šady wotnowšha.

65.

Wotrocžny a džwoti w domje maju ho šepje hač žid hšwječja a šhweje hšame; pščetož nšwajja, došenawšchi hšwoje džšlo, dalščeje hšwpošarštwije šhweje. Še džšlo hšwete, jedža a pšja a šhwojaju hšobawštwije.

66.

Šhdyž ma nuž hšwoju žonu lubo, dha je jemu najšhweitšha a najšhweitšha.

67.

Luba džwotka, džerž ho pščežo tak pšched twojim nužjom, šo ho wječeli, hšdyž na dompuczi pomščel hšwojeho donu wohšada. A hšdyž je nuž je hšwoje žonu tak žyly a i nšci tal woshšada, šo jeho njeraž wotetčez widži a ho wječeli, hšdyž šašo domoj pšchidwže, dha derje šeci.

68.

Šaže štwacž a šo mšedy wóženčez, njentóže nišho kačž.

J. K.

Sy-li spéwal,
Pilnje džétal,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatosk
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swérny
Prez spar mérný
Čerstwosć da.

Nječ ty spéwas,
Swérnje džétaš
Wšédny dny;
Džén pak swjaty,
Duši daty,
Wtopóčn ty.

Z njebjes mana
Nječ cí khmana
Žiwosć je;
Žiwa woda,
Kíž Bóh poda,
Wokfěw će! F.

↔ Sserbske njeđzelske lopjeno. ↔

Wubawa ho kóždu hobotu w Šsmolerjez knjižicisćicjerini w Dubučinje a je tam ja sčmórtlétu pšedpřatu 40 wj. dostać

16. njeđzela po swjatej Trojizy.

Kut. 7, 11—17.

Ščto njeđy wutrobu polnu džěbranja měl sa tutu žonu, kiz je tak wjele čježeke škonika we swojim žiwjenju? Njemóžemy powať, kiz žw. Zulašć nam wopija, čitacž bjes smuťšawneho hnuća. Šat ho wješelima, hđyž widajmy, jo Jefuš na jejnej šrudobje džěl bjerje, šo runje w prawym čkašu wšidnje, šo by jej pomhať a jeje kóšty wutřě. O, šo by jich wjele, kiz w šrudobje škodža, dofež wo džěčo žarujia, kotrež na wotřebnišćejšu spi, žnaž dalofo w nješćečelšćim kraju, š rospomnjenja žarowazje wudowý š Waina troičit a žohnowanje dostalo!

1. Wjelepruhowana četwjeřka. Haj, wona je wjele pšedracž dyrbajala, ta šhuda! Najrjedy šhubi swojeho mandželšćeho. Žato wudowa wona wroćo wosta. A wudowina šrudoba je čježa šrudoba. To je hišćeže šlona tať. Šello to wotbrućka, kotrež bē š rojnu jete mandželšće šbožo rošbite! Šat čježo, šo tať šama-lutka pšes žiwjenje dale namafacž! Ale teđny bē hišćeže wjele čježeke, hđež žana renta a wenšia njebēšćej, hđež šakon šo wo wudowý nješaršće. Š wudowu mēnješe kóždy čžinicz móž a ščtožžajšće. A hđyž taťa woboha wudowa na šudnistwo džěše, pomoz žwě wutrobovcž, potom njemajacu ša nju žadun čjaš. Šewajate pišimo nam na nekotrej štronje wo wudowinaj nuly powjeba.

Alle hđyž bu tuta luba žona w Wainje wudowa, mēješe toľa hišćeže jedny troičit. Mēješe žyno; toť bē jeje šepjera. Na njeho šo wona nadžiješe ša dny

šarobny. Wē lubofne žiwjenje, kotrež wonaj wjeđešćaj. Šson nječžinješe, kaž telko mlodych pacholow, kiz šo nje-šaraja wo šareju šaršćej, ale jenoz žwije wješele py-štoju; wón wjeđeše, šo dyršćeše žwioju šaru macž še-žiwicz. A to wón š radobje čžinješe. Wē jemu wješele, ješ něšto wot tamaje lubočeže šaplaćicž, kiz bē wón we swojim žytm žiwjenju tak bobace wot žwioje macžerje škonik. Žyle měšto šo wješeleše nad tutym hromadž-žimjenjom.

Dža š dobom žyn šhori. Je wón šo pšejera na-šwinol we žwiojej šaršćej wo macž? — Wón jara šhori. Šat toľa macž w moditwoje š žnjelom wojuje wo žiwjenje žyna! Šat wona jemu to šlowo polaša: Wolaj šo šemni w čkašu teje nuly, dža čžu ja čje wumož! Ale šo šda jato by Bóh šabyl, šhadny dycž. Šson wumrije, jeniczki, žyn! Ščto budže nēť? Niz jenoz žalofč žostrobny jeje wutrobu, tež šarofč šo kaž čježa na jeje dušku leđny. Hđyž tež žalofč žwioje prawo ma, šarofč njec wujna. Žyle měšto šobu džěl šjerje na jeje šrudobje. Teđny hišćeže njebē wjetrowe wošćwje, šo wošy polne wēžnow šo do žarowazeho doma pšajnješću, kotrežž krašnosč žizo jušše šwadnje. Dawadžu kžubej wudowje lepišči wopolas dželbranja. Prajachu žužobja: Njetriebašć žadny wós wjacž, čžemy jeho nješć. " Praješe wšćetuz: Nječžin ša šynu žebi žane šarofče, pšajnješu tebi, ščtož trjebašć. A tať džěše to date. Hđyž džěl pohjerje wšidnje, dža džěše wjele ludu š města š njeju. Šat šu tute wopofajny lubočeže wutrobie wudowý derje čžinik. Ššo wē, šalofč wo lubowaneho žyna njebē teho dla mjenje žubofa. Ale

wona njebesche swoju srudobu sczicha a sczetpliwje, doleŝ f Božeje ruki bjerjeŝe. Praji f Giobom: „tón Knjes je jo bał, tón Knjes je jo miak; to mjeno teho Knjesa budž khalatel!“ Wona plakaje, ale wona njejaloszełde we swojej boloszeji.

Kaf hińat je dženja huńto żarowanje, kaf hińat ʒo potajał. Sdyž w tutym wóhniŝim czaŝu srudne powoćežo do domow leca, taž czorne rapaki po polach, taf bjeŝtroŝine ʒu huńto duŝe, taž pohanoj, fiž ʒanu nadŝiju nimaju. Ach, ʒny kraj ʒmjerjeje nam potaja, keltož pohaniwa tola biŝeče w kŝeŝezijaniwje teži. Woł woŝnjewuŝi ʒmjerjeje hačž do wosponuŝa, — kelto pohaniwa! Ale Woħužel je tež we ʒiwjenju kŝeŝezijanow mjete pohaniwa; pŝetotž woni njewjeŝa do ʒurikowanja žimeho woħotneŝeho Woħa. Njewjeŝa ničejo wot žimeho woħaŝka je Szóziŝkom. Szu ty, luby cžitarjo, kŝeŝezijan? Wtž jenož f njeńom ale we wórewjeŝi? Je we twojim ʒiwjenju f jaŝnemu podacžu do Żeŝuka doħto? Alw džeŝel biŝeče f džełenej wutrobni a teħodla bjesmórnje a bjeŝtroŝinje piħes ʒwjenje? Pŝiħidž f Żeŝuŝej! Sdyž dawoŝki jemu piħińacž do ʒiwjenja a f ʒwojenu pramu piħińiž we swojej duŝi, potom ʒo wnińjetujej ŝtrachotěz a jodwólowanje, tam dawo ʒo miér, pokoj, haj kraħuwoč. A teħodla tež

2. wutrije te ʒyŝly. — Ğodžina pohrjeba je piħiħeħta. Doħti czaħ, fiž ʒo piħi ŝeħeŝi ŝromadži. To je ʒobu načezŝeħa bodžina! Doħtož biŝeče kaħečž w domje je, taf doħto móžeħi biŝeče pŝeħo do lubeho wobličeħa hladacž, taf doħto biŝeče nimajeħ jačueje džełenia. Ale sdyž ʒo potom kaħečž jačzuja, sdyž woħerjo kaħečž ŝbeħaja, potom nińi wutroba, nińi dyrbi ʒo łamacž. Ale wón dawo nińjetym móž a wón piħińi wra woħlabjenym ʒyħwočej. Szuħwočeje doleŝ! Knjes taf wjele, kaž trje-bawo. Tež wódwowa ma ʒyħwočeje doleŝ ja tutón eħeŝi puč. Cžido plakajž dže wona ŝady kaħečja. Tón Knjes je jele ʒyħwočej.

Noj, runje we srudobje ŝhontič, kaŝi Szóziŝt wón je. Wón je Wóħ wórneho trojħta. Ach, jo njeħy ty tola w srudobje trojħta pola cħlowjeħow puťacž cħył, fiž ʒu tola jenož ŝlabi trojħtarjo, ale pola teħ Knjesa, fiž balsam ma fa tóđu žaloŝej. Wón móže wombate!

To dyrbečje tež srudna wódwowa ŝhontič. Sdyž piħi wro-tač nińta pohrjeħ Żeŝuħa a jeħo woħobuħiħow ŝeħa, dħa czaħ ʒmjerjeje do czaħ ʒiwjenja jaħwadži. Wudnom pošuaje Żeŝuħ potnu žaloŝej, a biħubota pohuħełwočej eħneje piħes jeħo duħim. „A jafo ju tón Knjes wubłada, bē jemu jele žel a djeħe f ni-jej: njeplacž.“ Sdyž jedny cħlowjeħ to praji, je to njeńmude ŝłowo. Szylŝy maja swoje dobre prawo. Kaf huńto woħečej we ʒarow-nych domach taŝki twóħt ʒyħwečej: „Đaj to je nińi wiħał bēħ ʒwēta.“ Ale by piħečžiwjo piħiwóđženem byħo, hdy byħny woħnu ʒyħly lubočeje a žaloŝeje wobawacž cħyłi. Żeŝuħ ħam je piħi Lazarowym rowje plakał. Teħodla nadpadnie ŝłowo ja lubu mačž: njeplacž! Njeńeħeħe wona piħečžiwjo doleŝ platačž we swoje jeńeħe džeħo? Ale je nińetno džełnje f Żeŝuħowymu ŝłowanu! Leži móž w niħ. Wjeje f nińi, kaž f cħłowŝińni ŝłowanu. Te ʒu huńto taf pŝeħne. Ale ŝłowa teħo Knjesa ʒu ŝtuki. Pŝetotž, sdyž wón wjeħuje, ŝtanje ʒu. Tak bóry hačž je wón tulo ŝłowo wuprajil, piħeħawaju ʒyħly ʒo wonič. Wolne a wulke woħa jeje woħo na tutym džełnym muži. Nińto doħny ʒo wón kaħečja a wuprajil ŝłowo polne lubočeje, ŝłowo polne mozy: „Wóħotějo, ja praji eħi, ŝtań!“ A w ʒanym wofonitnu ŝbeħny ʒo tón mozy, ʒiwjenje wóročejo piħiħidž. Czaħ ʒarowanju ħu czaħ wjeħełoŝeje. Wótre wotanje kŝečjeħe. Radotěz a wyħłanje ʒo ŝbeħaħote: „Wulki profeta je mjes nami poŝtanul a Wóħ je f ʒwojenu ľudu pohladak.“

Dre ʒo runje taf njeħtanje, sdyž ty w swojej žaloŝeji wo swoje jemuje džeħo w huħach f nińmu piħiħidžeħ. Wón nje- ĝudži twoje džeħo f ʒmjerjeje. Ale wón wutřeje twoje ʒyħly. Wón dawo tebi piħi runje twojeħo džeħeħo kraħnu wóħtoŝej, jo je nińto twoje džeħo pola njeħo, jo woħy nińi na haħach njeħełeħo Żeħuħalena trojħti; jo je nińi wóħej jeħiħej srudobje eħeł- wuħiħi horjeħa w njeńewjeħińewje wulkej kraħwočej. Duž piħe- ŝtanaju ʒyħly ʒo wonič. Krotčež wón trojħtuje, taž je trojħtowanu. „A eħu woħ trojħtowanč, kaž mačž jeħo trojħtowanu.“ A sdyž twoje džeħo teħo Knjesa Żeŝuħa lubowaħe, wotom piħiħidž teħo f bodžinu, sdyž blóħ jeħo Knjesa teħo twoje džeħo ŝudži a f ʒwjenju wola: „ja praji eħi, ŝtań!“ Teħodla wutřeje swoje ʒyħly a budž trojħtaju, sdyž wjeħi, jo twoje džeħo f ŝbóžnum a wjeħełemu horjeħeħu napŝeħečžiwno džeħu.

„A praji eħi, ŝtań!“ To je pał tež džeħta žadanje Żeŝuħa f tebi! Szu biħo je ʒmjerjeħe wofonitnu natuŝeħo ʒwjenja wón a nińs do wofonitnu ʒiwjenja i niń piħiħot! „Wdy dyrbečje ʒo f noweho narodžiej.“ A, kaž f tóđeji njeńewi! Wotrijeħi ʒo ŝtawuħ brēħow! Szu pošiwju, ʒo nińmu piħeħobacž, a we pohuħuwočej wóru jo jeħo ʒlowje twoje dalŝe ʒwjenje wječej? A praji eħi, dħa ŝhontič biŝeče džeħta dħu jeħo ŝbudženja a džeħečžiwje mozy. Wotom budžeħ trojħtne, ŝbóžne Wože džeħo. Wotom nińeħej wutře te ʒyħly, ŝbóžnu na- džińu a boħate žie wjeħełowje! Śanjei.

Rk.

Wo ŝwobodze kŝeŝezjana.

(Pobkacowanje.)

22. To byħny wo tym neħote piħiwunanja dałi: nje- dyrbiħi ŝtuki kŝeŝezjaniteħo cħlowjeħa, fiž je piħes swoju wóru a je ħoneje nińoŝeje Božeje ʒo wuprawnił a ŝbóžny ŝeħińi, hińat waŝej, hačž kaž ʒu ŝtuki Śadama a Żewy w paradiju byħe, wo cžinj f. Wójt. 2, 15 piħane ŝteji, jo Wóħ ŝwotweħeħo cħlowjeħa do paradia ħodži, jo dyrbečje ĝu wóħu džeħacž a wobliħti- wacž. Nińto bē Śadom wot Woħa pobóžny a derje ŝwotweħy, bjeħ brēħa, jo je ʒwojnu džełom a wofliħtowanju ʒo njetrie- baħe ŝwobóžnič a wuprawnič; tola jo by pŝeħny nje- ĝhodži, do jemu Wóħ džeħacž, jo by paradis ħadajł, twarił a iħtiħowal. To budžeħu ħame ŝwobodne ŝtuki byħe, ħaneje wóru dla cžinjene, hačž jeno jo by Wóħu ʒe ŝwobodak, ale niž po- bóžnočej doħta, tawuž wón pŝeħy nińeħeħa a kotraž budžeħe nam tež wihitħim ħawórdnje piħiwóđžena byħa.

Taf teħ wjeħajeħo cħlowjeħa ŝtuki, fiž je pħes swoju wóru teħo do paradia ħodžem a f nowa ŝwotweħy, ʒaneħo ŝtuka nje- potrijeħa, jo by pobóžny byħal; ale jo by pŝeħny njeħodžił a swoje eħeło piħiħowal a jaħhowal, ʒu nińmu taħe ŝwobodne ŝtuki cžinieħ jeńečejž f Woženju ŝwobodanju porieħene. Dale, runje taž wuħwječejny biħto: fiž wotweħe wóħwečja, ʒymurje abo bewal swojeħo ŝaħotħuħta ŝtuki cžini, jeħo taħe ŝtuki biħtoħa nječezjuja; haj, njeħy-li wón pŝeħy ja biħtoħa ʒwječejny był, niħy tyħ ʒanym ŝtawoħ ʒadny ħonary a by jeńečejž biħajnił ŝtuki był. Taf njeħowa kŝeŝezjan, fiž, pħes wóru ʒwječejny, dobre ŝtuki cžini, piħes nje lepiħi abo bóle ʒwječejny, (ŝeħož ničejo ŝħiba wóru piħiwóđženje nječini); ja ŝeħečjana, haj, nje- by-li pŝeħy wóru a kŝeŝezjan był, njeħuħy wóħe ʒeħo ŝtuki ničejo wlačeħi, ale byħu biħajnił, ŝhotaħomny, tamazy brēħ byħe.

23. Teħodla ŝtej teħe dwe ħronje wórnje: „Dobre, pobóžne ŝtuki nječezjuja niħdy dobreħo, pobóžnoħ muža, ale dobre, po- bóžny muž cžini dobre, pobóžne ŝtuki.“ „Eħe ŝtuki nječezjuja niħdy ŝeħo muža, ale ŝty muž cžini ĝe ŝtuki.“ Taf dyrbi pħeħo

wošoba prjedy dobra a pobožna bhež, prjedy vschědy dobrých stufkow a dobre stufki scěžujuja a wukhadžaja i pobožnje, dobreje wošoby, wuje kaž skrytišć praji: „Šly sčtom njenješe žaneho dobreho ploda, dobry sčtom njenješe žaneho slesho ploda.“ To dže je jlawne, so plody sčtom njenješe, tež njerostu sčtomu na plodach, ale jašo, sčtomu nješu plody a plody rostu na sčtomach. Kaž dyrbyja dže sčtomu prjedy bhež, hačž plody, a plody ani sčtomowu dobrých ani slych nječiniuja, ale sčtomu cziuja plody, — tak dyrbi cziowjež w hebi prjedy pobožnyj abo sly bhež, prjedy hačž dobre abo sfe stufki cziui. A jeho stufki jeho dobreho abo slesho nječiniuja, ale wón sfe abo dobre stufki cziui. Zehoruiuja widžny na wšchědy wjemješlady: Dobra abo hubjena kheža nječiniui dobreho abo hubjeneho cžěštu, ale dobry abo hubjeny cžěšla cziuiu dobru abo hubjenu kžěžu. Zadyň stufk mišchtra nječiniui, kajžiz je stufk, ale kajžiz je mišchtr, tajžiz je tež jeho stufk. Tajše su cziowjefowe stufki tež; kaž i tym stejije we wěrtje abo njewěrtje, po tym žu jeho stufki dobre abo sfe. A niž nawopať, kaž ho jeho stufki maji, po tym by wón był pobožny abo wěrtjazy; stufki kaž wone wěrtjazeho nječiniuja, tak nječiniuja wone tež pobožneho. Ale wěra, kaž wona pobožneho cziui, tak wona tež dobre stufki cziui. Sduž dže stufki nifoho pobožneho nječiniuja, ale cziowjef dyrbi prjedy pobožny bhež, hačž stufkuje, wotom je jlawne, so jenicžny wěra je kameje wotěče pšehes skrytuka a jeho kšowo wošoby doposlanje pobožnu a sčotnu cziui, a so žaneho stufka, žaneje kajuje kšehesjanj trjeba njeje k sčotnošćej, ale wón je kšowobduj wote wšchědy kajuje a je kameje kšowobduj bjes šaplačenja wšcho cziui, sčotwž cziui, a ničo nječiniui, so by i tym kšowj wuziľt abo kšowu sčotnošćej pytať — wšchotwž wón je hžo nakyčejny a sčotny pšehes kšowu wěra a Božu miľošć —, ale jenu, so by we tom Božu ho špodobal.

(Pšchichodnje date.)

Wěrtjazeho žobnowane žiwjenje.

Słōž: Wly wěrtiny wšchitzy do Boha aid.

Szo kšowoboda je kšehesjanj doitala pšehes žiwu wěru; wón kral a wěšchit Boži i njej žobnowany kšuzi žiwěru; cžiše, cžeršne, jenaf šrowe wšcho je w jeho stufkowanju; wječeje je pšehozo nowe Bohu kšuzižć, k špodobanju; je Boža kšuzžba jemu wšcho, duž lubuju tež bližšeho. —

Sstufk dobry žadyň njemōže šakšuzižć pak sčotnošćej jemu; wón drjewo je a wostanje w žweje wěrtje kšmany k njemu, kaž wšchaf w paradisu dšelo, kotwž bēšche pšchitajane, wječeje je lubo měšo a bē jenaf žobnowane, — tak kšehesjan wěrtjazy dže wšcho dla mjena cziui Božeho.

Wšchaf wěra žōrfo lubošćej w žiwjenju je sčotnyj jeho; wón plody dobre pšchijese,

žobnowanje kšhadža i njebo; wolu Bohu cziuižć žada, jenaf Bohu wšchudže kšuzižć, — la tym wošoběny hlada, kšadnošćej pyta kšuzi wuzižć, so jlawnje i tym by w obkšewědžiz, kať Bōh je jeho wobnyhadžiz.

Sleji! wuplōd wěry lubowjež je, wustiam i Boha pošćeženy; jšotwž jakōň ženie njemōže dačć, — bu i njebo wumōžene, — kšowobodu a dopjetnjenje Božich kajuje pšehozo kšuzižć a i tym polne wuwježenje i polćena a jaitwa jatub. — Duž wěť a lubuj wopradowže, — to k ujebekeham wuež sčotny je! —

XIV.

Wšchotw i wotpuštom.

Luther je juntrōžć ja pšchjetnuj, i kotwēž je reformazija žyrtwje wšchota, žortnuje tež maťu a njeuabladnu wěž licizl a praji: „Zwada njeje nam a banžom je ho dla palia kšehusla.“

Palium bēšche wuska, i bēteje jehujazeje wotny kšana, se kšchizkami pošhadžana a wot banža na wostarju požohiwana a žuano tež nad cželnyuii potwostantami kš. Bētra a Pawoka požowječena šchle bjerka. Wona ho kaž šhornat na wěšchitšej dračej wěšchote, a to wot arzbisjopa, kotwž pak dyrbeješe hebi tōle wušinom wot banža kupieč, prjedy hačž kšwoje došotnostwo nastupi.

Jato bē ho nětko 1514 młody, cžejcjelakomny bramboršći prinz Albrecht ja arzbisjopa w Mainzju pšidi Rheine wušwolicž dať, trjebaješe tajše pallium. Luther njewěšchje, so žyba wěž wjaz hačž „arōižć“ wnoja njeje, ale banž hebi sa nju 30 000 kšehšnatow žadašce, a Albrecht dyrbeješe je jenu pjenješć na pjenješć šaplaćiz.

Satle 23 lēt staremu bē ho jemu biskopštwu w Halberštadu a arzbisjopštwu w Magdeburgu dowěrtio abo šepje prajene ja drobi pjenes pšehopodato. Jato bu w bližichim cžohu tež i knjejom nad Mainzom, trjebaješe pjenesh so nowe pallium. Wōn hebi tehoda pola bōhateho pšehetpza žugera w Mugsburgu trēbny pjenes požži. Tōn pak hebi nimo danje tež rukomanje ja wrāčenje požžonki žadašce. Albrechtowe dobre dothody i tpejše biskopštwu budy so to dohadžaje bste, njeby-li tōle pašty w skrytinhowej žyrtwi šepje žowy byť hačž tamny bōhacž w ewangeliuju, wo kotwizž ho tola njepraji, so je požžowal.

Spodžimnje ho cziowjefej drahdby wupieč mamaka. Kunje šeto prjedy bēšche banž Leo X. polny wotpušć wupikať, so by ja wuwotowany pjenes pšewuštu žyrtwje w Romje, kotwiz bē jeho prjedwonišć pšehetwarječ šaplačal, na najwěšcheho wutwarit a došwarit. Albrecht šapōkšanzow do Roma pošla, so bchdu tam jednali, hačž a pod kotwizny wumēnjenjemi by banž jenu pšehedawanje wotpuška w němšćich krajach pšehewostajil. Wōn tež kšowj wotpušlad dozi. Polozju wuwosthla dyrbeješe do Roma wotedacž, šstf bē jeho. Ale na tōle šstf kšudom jeho wērticel žugger ruku položi a pošlaji kōmihara, kiž by pšehedawarja wotpuška pšehewōžal a wobkšowowal.

Sa pšehedawanje Albrecht bōrtw muža doby, kotwiz ho na tōle stufk wustjeješe, kaž by sa njōn štwortw byť: Žana

Tekeła, mniema i wjada Dominikanow. Tenu wón nětko instrukturju napisa a w njej schtworaku huadu wuschěny, kotruž banž indej wo wupisfu hřobudźeli, njuenzuju wodace wischěly hřechow, Dožu huadu a wuschěbnodnjej wot czišća; prawo, hebi spowjedneho wotja wolciz, liz pšedstapjenja a thostanja woda; džěłomnožej na wischěly kublach zyrwuje a dobrých skutach jeje stanowu, a na poslehdy potne wodaceje hřechow sa duišče se-mrjetnych w czišću.

Sacznute tele pišmo ja přenju huadu pokutnu wutrobu a spowjebž zadafce, dha tola samiceža, sčto ma w ujednanje i w Bohom i pjenize sami czišće.

Taf bē nětko wšcho frjadowane, a Tekeł s wulftim žeselnym kaječejom, na kotrunž dwaj twjerdaj samtaj wšhahčotaj, wnečahny.

J. K.

Lutherowu wopon.

Mje ho prajachdu, sčto ma wopon na hebi, kotruž nětkle taf huito na knibach wo Lutheru a reformaciji wobladajch abo tež na wobrašach Lutherowych a reformaciji. „Do je Lutherowu wopon!“ dyrhjad wotmolwicz. A sčto ma tutón na hebi, sčto mějeteje i najnučiječa ja Luthera hameho na hebi, to je Luther raš jam jenemu pšeceselej rozejataj. Wón jemu něhdže tole praji:

„Mój wopon je šnanjo abo wošnamjenjenje mojeje teologije, mojeje bohannuzewožeje. Do přenje dyrbi byč sčtíž, cžorny sčtíž we wutrobje, sčtíž, kotruž je njebarbijenu a ma jenož barbu drjejea, so bych pšeczo dopomnješku na to pšči hebi mēl, jo ta wěra do teho sčtížowaneho naš sčtížnych cžini. Sacznute je to cžorny sčtíž, wostaja wón tola te wutrobje jeje barbu a jej nje-šchodži: tón sčtíž njemori ale wožiwu. — Zaška wutroba pak hšujcha do hšjedža bēleje rōže, so by to wošnamjenjenje bŕlo, jo wěra wješele, rowot a mēr dawa, jo cje taf rjez, njes lute bēle rōže hōdži; niz jo wachšuju hweta pak dawa wěra a wješele; duž tež ta rōža njedyrbi cžerujena byč ale bēta. Pšchetoz bēta barba je tyč duchow a jaudželow barba. Tuta rōža kŕwa cži nětko i njebječa-udrējeje barba, a to tehodla, dolež tajše wješele we wērie a w duchu japočatŕ je teho pšchidobneho njebješkcho wješela, nětkle hižo sacžateho a w nadžiti japschijateho wješela, niz pak hiščeže we wičej polnožeji šjowjeneho. — A wofolo wišeho je položena slota rynka, a to tehodla, jo by i tutym pra-jene bylo, jo rajta sčtížowčej w njebjechad wērieje traje a hjez fōnza je, a jo tež krahnišča je duži wšchito wješele a kublo, wnie je taf to sloto drēžiche je hacž wšcho druhe.“

Zu mačej i dobom te jenotiwne džēle Lutheroweho wopona mjenowane a tež prajene, sčto wošnamjenijeja, sčto ja Luthera wošnamjeniječadn. Wōdla tuteho wopona je Luther huito hwoje M. L. stajik.

Wōdla tuteho wopona nadēnizjež tež hiščeže jene druhe šnanjo, wohebeje na knibach a na wobrašach, kotrež nam Lutherowe kniži potahaja. Ze w wopon abo šnanjo, kotrež je Luther hwojim kniham pšchistajik a wono potaje cži jehnu i sčtížnjeje thorchoju a i sčto rany cžeje tvej. Zo dyrbi tuti šnanjo naš dopomnicē na to, so je ho Luther je hwojeje wēru a taf tež je hwojeje zyrwaju satōžik jeno na Křesťuška a jeho wunowšiki štuf a jo duž tež my jano ewangelisko-lutherjny sčecesejny to tež hŕat cžintēz nješhēnu.

Wobej šnanjeni je Luther pornio hebi stajik pod 2. džēl hwojecho do něntefje rēčeje pšchēloženeho stareho šatonja, kotruž bu 1524 cžihčejany.

Lutherowa modlitwa.

„Luther, a pšeczo šašo Luther!“ Pšajich hnadž tole je spodžwanjom, i njespokojnožeju? My prajnu to i džakowanjom a i wješełom! Zo by Luther tola hiščeje bōle do našeje hřjedžiny štupal, jo by hiščeje bōle nam pšech wozčojmoj a tež we wuschomaj byt, a to pšecbe wšchēm se hwojimi modlitwami, se hwojim modlejujom; pšchetoz modlicē, woprawdže modlicē jo taf někotryštali hiščeje njemōže, hewat njebj tu telko škorjenja a morfotanja, telko hlabošej a njenošnožeje, telko nješhuanowēje a hujenštwu byto. Duž wuškinu tola wot Luthera ho modlicē a modlŕny ho i Lutherom w Lutherowej hšutwej nōznej wērie je dowērie! Duž modlŕny ho i nim tež tafle, taf wōnu ho modlŕi je:

„Šnježe, našč Dožo, my ho wješełimy w tobi, dolež hny žwiti we twōjej huadje! Twōja dobrota a hšitlŕnožeje cžini, jo i nami fōnž njecje! (Zrudn. šh. 3, 22.) My cžemy pilnje profhēz a ho modlicē pšecēžŕno wšchemu njesōžu a wškej nŕty, kotraž nač je podšefka. Jumu tola tam dōrđženy, hōžej žo wjazy modlicē njerjebany, hōžej je lute žŕwienie a wješełenje a wēčžne džakowanje a hallekuzja. Dowjebž naš tam pšech šesom Křesťu! Šanice.“

Se Šerbow, sa Šerbow.

E Porčiji. Šandžemu njedjelni, 16. septembra, hwoječesche hērbŕke pobocžne towaršnu šuatskowneho mišionštwu w našim Wožim domje lnbowu, žohnowanu hwojedēn. Wulka licžba nŕtewch pošlichacajow bēše ho jechōla, a hwojedzejšŕŕaj pšedariej hrošnyječataj, nam wažnožeje a krahnožeje džēla šuatskowneho mišionštwu mōzŕje k wutrobje wječej. Na hērbŕškim pšedowanju ž. farar Baltar - Nješhwačžidŕŕŕi po Št. 5, 4. 5. Šnjejomu pilnje-šafu ja šuatskowne mišionštwu a našche wotmolwjenje na jcho pšchistaj rozejatajeche, na něntim pšeni duchowu krahnoje towarštwu ja šuatskowne mišionštwu w Trāžžōnach, f. i Trent, po Mat. 9, 35—38. wukladowateche, jo momy wolne prawo, tež w šuatskim wōjnškim cžaku tajsi hwojedēn hwoječej, dolež ho wješełimy, 1. so je džēlo šuatskowneho mišionštwu pšči wšchitkej jcho hlabošej dalowjēžōenje žesuhoweho šuatsowanja; 2. so šuatskowne mišionštwu, hšž dje dujde ka wēčžnožeje dobyčej, tola tež našchem cžajeje a šudej hšuzi; 3. so dže tōn šujes pšchi wšchitkej našej nješhuanowēje tež naš ja hōbudželaczerjom wēčej. Wunowšik šberki bē po hērbŕškim šemšchemu 426 hŕ., po něntim 174 hŕ.

Wot štrony Šerbow hšchidachdu to mēnjente, jo bychu hwojedēštwom pšedariej jara džakowani byli, džeštli hwoje krahne, jadŕŕne pšedowanje w „Roubaj Wōh“ k nadrobŕšchemu rošpominanju wōčžihčēzej doč.

E Wudhšina. Šerbska šlowna pšedarŕka konferenca šnjeje hwoje našhŕŕke pošēžōenje šchwōrtk, 11. oktobra, popoldnjm w ¼4 hōdž. w hērbŕškim domje.

Lutherowe šlowa.

69.

Šawēčēje štaj nam a mačž japočhtowaj džēčej, bŕškopaj a šararcej w tny, so je ewangeli wučiataj. A i žyta, žaneje wješełeje, šdobniščeje mozy na šenti njecje, hšba šarhšhŕjeje nad džēčžini; dolež mataj duchowmu a hšewtu mōž nad nimi.

70.

Ja nješhju šalubowanu, tež niz w šarhšhōčej, ale ja hŕ- bŕju moju waidššlŕŕu.

J. K.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatoł
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Prez spar měrny
Čerstwość da.

Njeh ty spěwał,
Swěrnje džěłał
Wšědny dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wolpočń ty.

Z njebies mana
Njeh či khmana
Žiwność je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřeń će! F.

↳ Sserbske njedzelske lopjeno. ↲

Badawa ho, kóždu hobotu w Šsmolerjez laibickejškjećelni w Budyščinje a je tam sa šchwórtlětnu psychopkátu 40 pj. dostać

17. njedzela wo swjatej Trojizy.

Zut. 14. 1—11.

Zpomiń na šabat, to by jón šwjećił, tał džěšče Wóh k žiw-
jemu wušwolenemu luděj. Zpomińže na njedzeli, jo ju prawje
šwjećije, tote ptači nětto šhjećijanam. Tón knjes Jezus
nam polaja, kał njedzeli prawje šwjećimy. Njedzeli, tón
wulki hradny dar Boži mašaj ja to, jo moht tón džěń wotpoč-
nječ a j dušchu w Boży wšědón wutruy bweč. Wy šhjećijenje
nješwjećimy wjazaj šabat, ale njedzeli, totruz je trojenječki Wóh
wošebje šwjećił a k swojimi wulkim štkam hebi wušwółł.
Wóh Wótz je na tutny dnju šwój štkat šwórcenja kapočaj a
šwěłto, žorło a móž wšěcho žiwjenja, šěnił. Wóh hyn je na
tutny dnju šwórcenje móž štanat, j rowa štanat a našče w-
moženje wobkrucził, a Wóh šwójny Duch bu na tutny dnju na
wóšwórnikow wulaty a je šwreč Jezom šhwysta jaložil. Nie-
džela je tón džěń, totruz tón knjes činił je. Zwadnimy a wje-
helny ho w nim. Wona je štanjo šhwórcenja paradžaja a štanjo
na drubi šwabny wotpočinił, kiž je hiščeje wotadžaj Boženju
šwórci. Tón knjes je ju šwjećil, to rěka: wot wšědneho džěła a
šwórcenja wotdžěłł a šdalił a k wotpočiniłej a čžěło a k štarofej
ja dušchu wustajil. Šwójčimy ju, kaž tón knjes to žada? Na-
šče ščenje da prawe wotmoženje na prašhenie, kał njedzela
ho naščepje šwjećil, kał nam wona mohta džěń žobnowanja
a wjeheła bweč. To jo štanje, šhwž mamu prawy njedzěłłi wob-
šhad, prawe njedzěłłe džěło a prawu njedzěłłu myšł.

Něštaj wjehiči pola šwjećijest bč Jezusa prokyl, jo čžyl
k njemu pšičińže na šabat něšto porěčě. Čžehobla bčču knjewa
Jezuska tam prokyl? „Wón štanat na njebo“, čžychu jeho na

jeho rěčach popadnič; dofelž bčču jemu nješhjećelžny šwupš-
ni, čžychu rad na njebo něšto pšičińječ. Čžehobla dha je tón
knjes do tajšeho towarštwu šchot? Dofelž čžyjše prawe šabot-
ne žobnowanje šobu pšičińječ. Tón knjes Jezus poda ho
wšchóžom tam, bđžč čžychu jeho mječ a jeho hebi procha.
Čžehot mječ jeho pšiči hebi sa šhóžeja a ho j nim wjehełič, tebdu
wón wěšeje tež tebi do domu pšidže. Ale čžile šwjećelžny bčču
šdakojo a jebawi ludž. Wješe wšhóče bošóže pak je Jezus
k nim šchot, dofelž wón jako šral wšwórcenje nješhóče ho bošóč
nje-
njerjeba a k pšchwinčej ujeje. Wón čžje wšwórcenje tež njes
šwójimi nješhćelženi šchotowacž, čžje šwěłto do čžěnimyž w-
trobow dačž, morawe dušče šwórciž a je šwórnimi lubóžeja a je
štkami šwórcenjeja je hebie a šwój štkat dobyčž. Njeh ho šw-
ćelžny na njebo hnešwaju, wón nješhč nješhćelž t ich štan uš-
šlam a wopacženju wuškwórnju šakonja. — Šchto nawukije-
ny j tajšeho šwórcenja Jezusoweho? Najprjedy to, jo jako
šhćelžjenjejo a džěči Bože ho šwěta a šwětneho wušchujta šladacž
mam, ale čžekacž pšched tym šwětom nješhčimy; pšchetož kał
někotre žobnowanje by pšchot to šwabene bylo; kał někotre dobre
šlowo byčimy sa Jezuska a jeho dobru wěž rěčječ, kał někotrej
wopacženj myšłi wo šhćelžijanjewje a wěražach wotwoboracž
moht, bđž na tym wječje, na totruz Wóh naš je štanil, šhwobte
ja njebo a jeho wěž wušwórnju. — A kał šteji je šabawu a wje-
kelom na njedzeli? Jezus bč na šabat na šhóžimy ho podal.
Tač šhčimy tež my na njedzeli towarštwu ptačč j lubymy pšh-
čelēm, se šwójimi domach a šhčimy ho wjehełič. Ale to jene
je nimne, jo dnybi to tajše wjehele, tajša šabawu a tajše towarštwu
bweč, w totruzž tež tón knjes Jezus pšičimomy bweč móže. Nje-
šhóž ženje tam, bđžč njemóželž tebo Wóžništa šobu wšacž,

hdžeš jeho s dobrim hšvedomijom jetkacj njemóžeš. Nješhdaj tam, hdžeš wuškmečarju hšdaju, njeměj towarštno s bješobóžny- mi; pšchetóž woni žaneho měra njemaj. — Tón Knjes je deje mošt wšchón bješ štracha k tajnkile ludšom na towarštno hieš. Ale ty? hšněš ho ty hieš do nič wšpunež a pšbla žohnowanje nješhabiceš, tajfješ čže nam po prawim šóžbježica šbóžna nježela wšchém pšahinjelješ? — Ženoz tehdy šprijecžimj nježdelu, kaž Bóš jo čže, hšbž prawu nježelštu wobšhad mamu. Š tym Knjiejom Želušom a š jeho šlowom durbym na nježdelu wobšhadžuwacž. Š fak ho nježela š tym šprijecži, fak wšchoda šo šradnje. Duž pošluchaj tehdy rad na jeho čšlowo, budž nutnyj niz jeno w Bo- žim donje, ale tež doma wóšštwje. Naj budžež doma wšchitžy pravje nuteni a mješje tón džeš wutrobny wšče čšjše. Tebo dla přecž je wšchém wobšhadom, kiž naš wot Želušu pšhježo dale wot- wjeduje, přecž je wšchitkimi hrěšchymy wješelemi a nječžitny- ni žadoseženi.

Nježdelu šprijecži pravce nježdelšte dželo. Nětajki wódnivy je tež w towarštnoje, hdžež Želuš je. Želuš woprašča šo tch šarišestich: hdžš žo tež na šabar hojicž? Na tajšle prašchenje wšstachu jemu wšchitžy šněwom, žaduju jeničiči jemu na to niz šlowežča njewotmohu. Dofelž ho hańbuja a čšuja, šo tón Knjes jich njelubotež pšchewidži, hšbi pomhač njewjedža a njelježa. Wo- ni čšyžu Želušu trochu šprowacž, hšec budže Želuš čšyž ču- rje tónle džeš jeho wštrawicž. Najch Knjes paš bč dawno do přebča pošnat, šchto bečuň hšbi woni š niu wotnyššilni, pšchetóž won móže šóždemu mšs do wutrobny wšdžež, a šchotž je durbim wššo potajne, to je pšched nim wššo šjanowe a wotkrste. — Ně- kole paš jim najch Knjes šam wot šo wotwotawjenje na tamne prašchenje da, tajfjež bč wón jim štajš. Ale wón jim na to je žonej rečju a je žanym ššlowami njewotmohu, ně, je šamym šstufkom. Zamneho wódniwchó čšlowješča wón něšle ja wštu wša, a š tym, šo ho wón je šwojej bóšfej wštu teho šhoreho dštnu, bč tón šnyžom wšchón šrony. — Dwójake móžemj š tuteho wš- strowjenja nawštrawjež: nnašprijedž, šo na nježdelu Knjiejel Že- luškej, kaž tón wódnitny šo hojicž dawny a to na dušaji; pšchetóž wona je wóžniča hačž čšelo; a potom, šo na nježdelu kaž Želuš lubotež wopofahujemj našchim blišchim. We wobemaj wobšlej prawe nježdelšte dželo. — Kajte žohnowanje by tola nježela ša naš wšchitkšž mšla, hšy wšchym žo Želuškej dali hojicž. Šak něšotreumu je to w našchim čšaju nišne! Wšy, kiž teče w Želušu hšjom šbóže šwojeje dšche namafali, kiž teče šhonili, tajšti wšer, tajku šbóžnoje towarštno š Želušom do wutrobny pšchinjše, o pšchitrdžežew žewož pšchego šožo, hšydnice šo k Želušowmaj noho- maj kaž Marja. Tam nawštrawječe pravu čšchotež w Wšly tež w nušy a šprownočšji žiwjenja. Tam nawštrawječe je štrachtnej wutrobni do čženneho pšchidobda hladacž a čžafacž na wčžimj šabatny wotpočžint po wšchej přožy a džele. Njeje to něšchto kražne? — A wy šubi, kiž ho nješješ hšičeže Želuškej hojicž dali, kiž wodacže hrěchom, žiwjenje a šbóžnoje pšbi nim hšičeže na- mafali nješješe, špřataješ ras je šbóžnych čžinazym ewangelijom, kotryž je nam Želuš dal. Zapščitnjež jeho hnadu wo wšerje. Wón prošy, jo čšyži k njenu pšchitřicž wšchitžy, kiž špřezni a wobčeženi šu a jemu wutrobni dačž, šo by ju napjelniš je šwójimi štkami a daromi. Š čžini to tak rečež hačž móžno. Wón prošy, jo čšyži k njenu pšchitřicž wšchitžy, kiž špřezni a wobčeženi šu a jemu wutrobni dačž, šo by ju napjelniš je šwójimi štkami a daromi. Š čžini to tak rečež hačž móžno. Wón prošy, jo čšyži k njenu pšchitřicž wšchitžy, kiž špřezni a wobčeženi šu a jemu wutrobni dačž, šo by ju napjelniš je šwójimi štkami a daromi. Š čžini to tak rečež hačž móžno. — Ale pravce nježdelšte dželo njech wobštej tež w tym, šo durbich š wutrobni šubujemj a šim tajnkile šwójn lubotež je šamžimym šstufkom wopofahujemj. W tym da nam tón Šbóžnik dobry pšchi- šlad, šo teho wobšeho wódniwchó wštrawci. Tež je šwójim

šlowom potaja na pravce nježdelšte dželo: „Šchto je mjes nami, hšy by jemu wošok abo moš do študnje podniš, šo by wón jeho na mješje njewučžahnyš šabatny džeš?“ Želuš čže nam š tym prašicž, šo šu štki nušy a lubotež na nježdelu niz jeno do- pušchžene, ale šamo najcha pšchihšchomješ. Šewat mačy tu žylu nježdelu jeno ša to, šo mošt tón džeš wotpočžintjež; nježdelu durbich mješ šwój wotpočžint ša čželo, ša dušaju paš šobu. Nježdelu nješněš mješ je žanym wšchědnym dželom ničžo čžinič, tehdy durbich hšyš š dušaju w Bšly wšchón nutnu. Ale wšchitke štki a džele, š kotrymž žo Bóš čželeži a jeho fra- celino wari, pšches kotrež najaješ dušaji nješjesta jebž a durbim pomoz šo poščeža, te šněmž, haž durbimj čžinič. Šakšb praji: „To je čžila a uješnataja Woža ššyža pšched Bohom a tym Wššom: k špřotam a k wšdowam w šch wšidobje wšobabacž a wšt šweta šo njewotmafany šchlowacž.“ Wšel šo šóžny wad tam, šo je nam Bóš tajnkile šubn šlotu nježdelu dal, a wotpočžint tehdy šóžny wot wšchého džele, šo mošt Bóš šubn Knjes tónle džej ud nam šamym šwoje dželo došojicž. Želiš poš wój blišchji w nušy a žoda-li hšbi to tehdy šchěčžijanjša šubotež wot tebe, šo by jemu šchot wšchotčž, tehdy ho jeno dško njefomdž, ale počaž jemu šymom je šstufkom, šo majš wšru wo wutrobje.

Ale hšičeže tole ššchica š pravemj šwječženju nježele, šo šo wo prawu nježdelštu nuššl prošujemj. Želuš hšičžam pšchi- rmanje powjedaješe, šo wón pytny, fak woni wšwotšichu na wšchichim mješje hšedž. Šdžž tebie něšchto na wšož pšcheprošy, dha nješhditi šo na wšchiche mššno, šo by něšhže čžejnišči, džyži ty šy, wot njeho přechytni njebš. Tón Knjes rečžy w pšchi- rmanju. Tebe napotintanje nmanj naložicž na to duchowne: Šchtož šo šam pomyšluje, tón budže potněžny. Čželež, kotryž čšlowieš hšbi šam dawno, njeje ničžo wšnojša, ta šaržže, haj pšchi- njewotwotawje. Woža wšchewožna wška šlama šóžnu wššo- točž, kotryž hšbi čšlowieš šam šwoti. Šchtož čže na wšeru wššepšotěž pšchitřicž, tón durbš jo šam poniečž a pokoricž, kaž Pawol, kiž rječny: Ja, tón přeni mjes hrěšchitkami. Budžnyš potněžni! Tón Šbóžnik tajš bšhe. Wón, hačž rumje bč w Božim šchafacž, pošwotawteče šo šam a wša wotrožšomj šchalt na šo. Šdžž pošnawšči šwójn tak šhoru wutrobni pšched Želušom šo poniežemj a w pošuce a žmjej wšerje jeho wo mšš wššofa, wo nowe žiwjenje a šubotež prošymy, tehdy budžemj jemu, našchemu nišchrej, tež w prawym šwječženju nježele pšhego podobnišči. Šchěčžijano, nawštu nježdelu šwječžicž š prawym nježdelštim wobšhadom, š pravym nježdelštim dželom a š prawej nježdelškej mšly. Potom tež ša tebe něšby wčžzna nježela pšchitřicž šotlach pšči Želušu w šwětle. Šauješ.

Wo šwobodže šchěčžana.

(Wotražowanje.)

Šažo tomu, kiž je bješ wšru, njeje žadny dobyš štuk špo- možny k šbóžnočžni. a šbóžnočžni. Šažo jeho žane šle štki šheho a šatamaneho njječžani, ale njewšera, šotraž wošobu a šchom ššyž čžini, ta šle a šatamane štki čžini. Tešobla, hšbž šy pošbóžny abo šly, to šo je štkami nješapewžana, ale š wšru, kaž tamny nudny nušž praji: „Špocajš wššého hrěcha je wot Woša wotpadnyčž a jemu njewšericž.“ Šak tež šchytšyš wučži, fak nješpřibicž je štkami šapocžecž, a praji: „Šak čžinice šchom doby a jeho přód dobyš abo čžinice šchom šly a jeho přód šly“; jato by čšyži prašicž: šchtož čže dobyš přód mješ, durbš přjedw je šchotomom šapocžecž a šon dobry šadžicž. Šak, šchžž wšchaf

čyje dobre skutki czynieć, nje dyrbi se skutkami sapoczecź, ale na wošobje, kotraž dyrbi skutki czynieć. Wošobu pak nichtó dobrou nje czini, křiba jenož wěra, a nichtó ju ſtu nje czini, křiba jeno nje wěra. To je daje wěrna, skutki czinja někoho dobrego abo ſleho pšched cšlowjetami, to je, wone ſwontkowuje woſiewjeju, ſchtó je pobožny abo ſly, kaž křyſtufaj praji Mat. 7, 20: „S jich płowow dyrbiſch jich pšnacź!“ Ale to je wſchko po ſdaczju a ſwontkowuje, kotryž napoſhlad mnohiſch ludži myſli, kiž wſchaf piſajaja a wučaja, kaſ dyrbiſch dobre ſtuti czynieć a pobožny bywacź, hdyž tola na wěru nje pšpininaju; woni džeja, a wobdži pšchedo jednu křepu drugeho, czjwiliſte ſo ſ mnohiſmi ſtutkami a tola ni hdy k prawej pobožnoſći nje pšchitidu; wo tutych praji ſwj. Pawoł 2. Tim. 3: Woni maja ſdaczje pobožnoſće, ale ſatož tu njeje, džeja a pšchedo wuſnu a tola ni hdy k pšnacźju prawej pobožnoſće nje pšchitidu.“

Schtóž něko ſ tutymi křepymi ſo myſlic njecha, dyrbi dale hładac, hač do ſtutkow, kaſnjow abo wučebny ſtutkow. Dyrbi na wošobu pšchede wſchěmi wěžani hładac, kaſ by ta pobožna bywala. Ta njebywa pak pšchede kaſni a ſtutk, ale pšchede Bože ſłowo (to je pšchede jeho křubjenje miłofće) a pšchede wěru pobažna a ſbóžna, ſo by wobſtala jeho Boža czeſeć, ſo wón niž pšchede najeſe ſtutki, ale pšchede ſwoje miłofćiwje ſłowo daruwa a je haſuje křmiłofće ſbóžnych czini.

25. S teho wſchěho je loſho ſwojnymieć, kaſ ſu dobre ſtutki fačſiſtubec a nje fačſiſtubec, a kaſ dyrbiſch wiſch wučebny ſwojnymieć, kiž dobre ſtutki wučaja. Pšchedož hdyž jo wopaczny pšchidawc a pšchewrótnie měnjenje nuteſch namaſa, ſo čhjemu pšchede ſtutki pobožni a ſbóžni bywacź, njeſku wone bižo dobre a ſu žyłe tamajomne; pšchedož wone njeſku ſwobodne a hanja Božu miłofć, kotraž jeničžy pšchede wěru pobožnych a ſbóžnych czini; ſchtóž ſtutki njeſamóža a tola hebi wotmyſla czinieć a ſ tym miłofćju do jeje ſtutka a jeje czeſće pšchimaaja. Tehodla njeſa-čjiſtamy dobre ſtutki jich dla, ale tuteho pšchede pšchidawka a wopaczneho, pšchewrótnego měnjenja dla, kiž czini, ſo ſo jeno dobre ſdabja a tola dobr njeſku, wobſchudža hebeje a kóždeho ſ tym, runje kaž toczaje wjeſti wo wowečich draſtaw. Ale tón-kaſny ſly pšchidawc a pšchewrótnie měnjenje w ſtutkach je nje- pšchěmožne, hdyž wěra njeje. Wón dyrbi w tymle ſwjato-ſtutkowaniu byč, doniž wěra nje pšchitiduže a jón njeſticiež; pšchiroda njeſamóže jón haſa wot k woſnucac, haſ, tež niž pšnacź, ale ma jón ſa křaſnu ſbóžnjazu wěž. Tehodla ſo tež tak muoſy pšchede ſo ſawjednu.

Tehodla, runjež je dobre wo roſtaczju, ſpowjedanju a dočje-čjinjenju piſac a pšedowac, ſu to, nje wjednu-li dale k wěry, tola ſawěruje haſe ſawjedne čertowſte wučebny. Njeſkne ho jenaf jenož jemu pšedowac, ale wobě dwe ſłowje Božej. Kaſnje maju ho pšedowac, křeſchitawo nairtožeć a jich hřeſch na ſjawnoſć pšchijeteć, ſo bychu ſo roſtali a wobwecziſi. Ale pšchi tym nima woſtacz, ma ſo to druge ſłowo, pšchilubjenje miłofće, tež pšedowac, wěra wučieć, bjeſ towejez kaſnje, roſtaczje a wiſcho drube ho podarmo ſława. Drje ſu hiſchěje pšedawio woſtali, kiž roſtaczje hřeſchow dla a miłofć pšeduju, ale woni kaſnje a křubjenja Bože tak nje wuſtaduju, ſo nauwukjeſch, ſ woſtal a kaſ roſtaczje a miłofć pšchitidžetej. Pšchedož roſtaczje bježi ſ kaſnjow, wěra ſe křubjenjom Božich, a taſ ho cšlowjeſ pšchede wěru do bójſkich ſłowow wuſprawiti a poſběhije, kiž je pšchede bojojeć pšchede Božej kaſnju pouizent a k jejo pšnacźju pšchitichol. —

(Pšchitichodnje dale.)

Wóz a pycha wěry.

Ślób: (Śl. Ś. Lohmeyer, chor. kn. z. czo. 79) Jed'u twjerdy
hród je našch Wóh ham atd.

Šo ſhubieć dyrbi nje wěra,
kiž jenaf haſi Woha! —
Wſcho křubjenje wſchaf wěra ma,
Še ſa ſlawoja dwoja!
Ju Wóh poſticeja
čji ham ſe ſłowa
wón miłofćiwje,
hdyž tebe wumóže
ſe křubje ſaſoſtice.

Čje wuſk wobodžieć ſ poſticeja
ſtutk žadny njeſamóže;
čji jeno wěra poſticeja
hač najſbóžniſhe ſbože.
Ju ty potrebiu
dže wſni jedžny,
hdyž tebi dawu
ju Boža dobrota,
ſo ſwjatu měł by pychu! —

Štutk dobry ſejinieć dobrego
čje nje móže dže ženje, —
Duž je ſłowa bječ Bože ho,
ſo wuſpſchil ho rjenje
by ty ſ prawdoſeču,
a ſe křmiłofćju,
— bječ po křubjenje,
ſo ſmėjeſch žiwjenje
a móž a pychu ſwjatu!

Šsu plód a pycha počini
a dobre ſtutki wěry;
pšchitacz pšchede nje ho pak nje hody
do paradiſa wěry.
— Ach, dži ſ Jeſuſej,
wol dže! Dobry hej
pšchi Wumóžniku
a twojim Šbóžniku!
— Taſ haſoſa ſu plódna.

Moja ſtara biblija.

Do daloteje zuſby njeſkny hebi ničo dale ſobu woſaf, hač jiwuju ſtaru herbiſku bibliju, ju namreſchje po ſwojim nanje, kiž je w ſwojim doſhim žiwjenju něhdy w nej čital, — kniha, ni woſhebeje dwoja.

Šdyž něko na ſubch wječerach čitam w tutej bibliji, křiſchu ſaſo ſwjate ſynti hwojeje mačerje, widžu toſte křy pobožnych herbiſkich kemscherjow po pšnych ſčežkach a čžemo- módru křmiſhu čžornobohomych horow, křiſchu pozupu woſacz po Božich žitacz a ſchunijazy křerlich na herbiſkich kemschenjach, widžu miſe woſtice hwojeho ſtareho wučerja a bjeu ruku hwojeje dawno nje bodeje wuſki.

Še to jara toſta, ſchěroka kniha, moja herbiſka biblija, ſ drjewjanymaj deſtomaj, wjaſana do hwojaſeje kože, ſe žoſtymaj nje bžanymaj ſpintomaj. Měš je ho žyłe ſejornit a woſchelate topjena ſu pšchěwne a žotte.

Mój prawótzy Jan Handrij, wiecjazy bur we Wichowach, je hebi w lupit w lécze 1728 wot Dawita Mchatarja, knižnikupza w Budyhichirje sa dwaj czeštaj tolerzej a je ju sawostajty po škeběč lécach spowienju hnyej Janzej; tak je ju slajnje namel hny po nanje, hač je jšćoncznje biblija po hnydom splahach dšćška do mozej ruhow. A hižo steji sady nje mój hnyč, ho nje proščejbo, w czejej knižy čytam a što.

Kat hu tola moji wótzojo tebe czeščewali, luba stara biblija! Dwóžy je jim Boži woheń statok šćicil, ale dwóžy hu cje pľomjenjam wukhowali. Tróžy hu cšćkali we wójnšćich mjach do hale a do horow. Šsu wišćitnu hwoju; uabodu psche-wostajili nješčeczelej, tebe pač hu hovu wjaši f džecźimi a f Božim kšľebom do hwojeje wučahaja, jo byhny mšći žortu mozgy a trošćta. Šižo na što šet ho pľuch wódzi pľech jich ródny statok, ale jich biblija žama hiščezje tu je a wofšćewaja nje pšćdneho potomniča.

Šćhož hnyow a džowku je wótz Handrij šćubit w jenym lécze pľech štu thorešč. Štelto hšľow je ho w tutym jenym lécze wuronilo na łopjena biblije? Wšćidju tebe, luba moja wonka Herta, hwoju bolostnu hľowu položić na bibliju, hšćež hu hebi čyžła trošćt w tajlnu wukšnu horju wytač. Težby steji dreje ho pšćemacžalej a wožolšćej hrowje, jo móžu šćdma čytač 90. a 121. psalmu.

Šćdyž čytam hwoju bibliju, mam wšćolo hebej wšćitšćich mojšć wótzow. Wšćichizy hu proščaj, pobožni, pišni Šeserhja, hu to hwojich došćich čzornych šabatach, w forwchž femištji hšćoždach jako wšćeni a zrykwi ni pšćedstješčerjo, a w forwchž jich položichu do hšćójnowych kšćešćow; hač tež twch, forwchž miena ani nječyr hu hač do čzornych pohanišćich dobow, kiž wšćichizy špa w pšćdnej femi pob mšćozym Čzornobobom.

Potom položju hwojennu hnytej prawizju na ranješčoko jemu prawizy: Wšćdž, luby hšćno, pobožny a hšćwery a pišny, kaž twój wótzojo. To čytam w tutej jacej knižki.

—
Ua lica:

Na Boha twač, dušča!

Twač, o moja dušča, twač na Boha! Wšćezna luboščž Boža, lubo naš wšćešč ma! Šćižych, o dušča, Bóh naš lubo ma. Šćože ranje j nowa hšćózuju šćabščez da. Šo čšćemnej nožy da šćože cži; f hšćweryje — nowe mozgy. Šnyes najwšćešći!

Twač, o luba dušča, twač na Boha. Wšćezna luboščž Bože, lubo naš wšćešč ma! O wješe! Bóh naš Bóžez je! W wšćeščej myš najejej wón naš wšćešćnje, We hwojim hšćowje naš pošćilni, j pada pomba horje, Wótž njeješć!

Twač, o moja dušča, twač na Boha! Wšćezna luboščž Boža, lubo naš wšćešč ma! Dowařenje mšćjny, wšćtajuje Bohu Šnyesjej wšćižy, wón ta pomoz je! Hšće šćože wjetšćeho hač we Božy? Šćumozje wot hšćweryje, lud wšćeržaju.

Twač, o moja dušča, twač na Boha! Wšćezna luboščž Boža, lubo naš wšćešč ma. Wšć je našča pomoz najwšćešćaha; hšćdyž ho družim šćwšćeja — trošćt a nadžija. Še wšćešćej myš nam pomilaj je, jo mšć hšćešćnič hšćudy w nim wješele.

Twač, o moja dušča, twač na Boha! Wšćezna luboščž Boža, lubo naš wšćešč ma! Pwcz žad'n družni njeje šćožnišći, hačž tón w Božej hnadži, f Wšćižnje wutrobi. We Božej ružy, wukšowanu dženny f njejbju wšćižy we nadžiji.

Twač, o moja dušča, twač na Boha! Wšćezna luboščž Boža, lubo naš wšćešč ma. W myš jšćwšćej wočzi hšćižoj f njeješćemnu Wótžej horje hľadatej, f tom' wšćeznom' hšćešću mi žabošć dže, f njeješćemnu hšćózu, tam radošćez je.

Twač, o moja dušča, twač na Boha! Wšćezna luboščž Boža, lubo naš wšćešč ma! Šzo njebožeje! Wšć Šnyes j nami je. Wšćešćomžna ruča Boža šćištujze. Šćdyž tu b'dže šćadacz do kšćowow wšćo — bšćdže wobarnowacz twch hwojich Bóh!

IT.

Jedny f Lutherowych listow.

„Šnada a mšć w šćešćitšću!

Čzeština, dobra hšćeni, luba pšćeščezniža!

Ja Waš prošču Bože dla: Šćdyž je Bóh mi hšćudi, mšćobu pohanič, moje a mojeje Šhatty džezje, wobradžil, čyžła Wy tak dobra byč a tutej hšćwdej pohony f temu dopomhacz, jo by hšćeščezniča šćjnitla, a čyžła jeje duchowna macž byč, jo by ho wona pšćes Wšćeže pošćiženje a pomoz pšćes hšćwaju kšćeščeznižu wot stareho Šadamoweho naroda tež f nowemu Šhryhšćowemnu narodej pšćeščezničezala.

To čyžu ja, kaž hebi to pšćeščezje, Wam jašo wurimacz, Š tym w Božim mjeenje! Šamjeń.

1529.

Martinus Luther.“

Tutón list napiša Luther 5. dženi meje 1529 hšćeni Wšćežezje Šćirškowej, mandžesćej magištwa Šćirška, ju prošču, jo by jeho džwoczizyžy Wadlenzy, džej pšćedy narodženez, knšćištla.

Mimo teho jo je tutón list droha dopomniženka na našćeho Lutbera, wšćešć nšćo tola tež hšćižez jako pšćištad, kaš někaš mšće hšćo tajke šćmórowpšćeščowozaje šćity pšćešč a kaš niž, — a pohľadawiči do tajšćich listow j našćeho cžaha, prašćich, jo je to umne. —

Še Šeserbow, ja Šeserbow.

W **Tražoždžanach** bšćchu ho 18. septembra ewangeliščy duchowni je wšćešč hšćózow jašćteje šćešći, pšćešćowšćeni wot konferency jašććich cšćowow, jo to duchownych, kotiz maja zrykwišćke nahľadowwanje. Šćamšć tuteho žendženja bšć, jo šćabereč f tym pšćešćewonju, tajke je šćešćeščo zrykwišććich wošćadow a duchownych a kašte byč dšćrħalo wošćeščez tajkeho hošćodarjenja j pšćenješćami, kašćez to něšćole ludy a kraje wšćiženja. Žednjanja, kotřez šći dny trajaču, wopšćiħiachu pšćešćednošći, pošćiešćene wot wšćimuwšćojnych hšćeji, forwchž ho šćóžy kšćez wšćešćešćera a došćadna resmšćowa pšćiħištamju. Wšćiħizy pšćiħištamju bšćchu w tym pšćešćewje, jo je tu jašć wšćody kaž sa duchownych hšćešće wjele nadawšćow, forwchž wšćešćešćenje je mšćne a šćpomozne ja wošćady a jenotšćowah a sa cšćy kraj a lud. Wšćh daj, so by ho to tam šćapocžane dželo wšćodšćošćnez a wšćiħte to, šćtož je wšćešće, prawje a derje wšćwješčž hšćožito!

Lutherowe šćow.

59.

Šćdyž rano poštami, mšćobu ho f mojimni džecźimi Bože džešćacz kašnje, wšćerzi, wšćešćeznašć a f temu kašćiħištul psalmu.

60.

Najwšćešćaha hšćada a dar Boži je: pobožnu, pšćeščezniču, hšćobabohajnu a hošćodarišćtu mandžesćku mšćez, f kotřezž móžešć w mšće žiwy byč, kotřezž hšćwšćešč wšćešč hwoje lubo a šćištž mašć, hač hwojeje cšćko a žiwenjenje došćwšćez.

Sy-li spéwał,
Pilnje džéłal,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócnj
Napoj mócnj
Lubosć ma;
Bóh pak swérny
Prez spar mérny
Čerstwosć da.

Njech ty spéwaš,
Swérnje džéłáš
Wšédny dny;
Džéł pak swjaty:
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njeboš mana
Njech či khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh pada,
Wokřew će!

F.

Šserbske njeđzelske łopjeno.

Wubawa ho łóđu hóbta w Šsmolerjez krahiciskóhcejni w Budyščinje a je tam ja šchwórtlétu pšchedpaktu 40 pj. dostacž

18. njeđzela wo swjatej Trojizy.

Psaln 118, 6.

Tón Knjes je so mnu, tehdoda ho ja njebeju; šhto móže mi čłowjek činić? Deje nječ wještich tuto słowo biblije džehka k přenjemu rajei! Je hnadž čji pał wono tola biščeže něšto nowe a njeznate, a to tohedla, dokelž jo nješny, jo k přenjemu rajei wukřtychawšy, ja hwoje šejnił? A čehodla jo to nješny ja hwoje słowo šejnił, tuto wulke mázne, šlutne słowo, tuto wobšožaje słowo? Šdžy měniš, jo hjo ho samolwił, praizy: „To je słowo biblije, to je słowo ja mužow biblije, ja psalmist, ja profeta, niž pał ja naš!“ Šdžy to měniš, hjo hjo myłit, hjo hjo ham šjebal. Abo njevěš ty ničo wo tym, jo to muž našeho kraja a luda bě, kotryž, hjo štožjo na tuto słowa a na druge słowa psalmow a biblije, ipřawaše a wuňawaše: „Kedn twjerdy bród je naš Bóh ham, bróit dobra hylina štala; wón se wšedy nuhy pomha nam, tiž naš je šojčizala!“? Luthar, tón muž našeho kraja a luda šejni tuto słowo a te słowa biblije ja hwoje słowa, a čywjše, jo bychu tuto wobšožaje słowa byle słowa łóždhe jenolihwego w našim kraju a ludu; duž postiči wón nam bibliju w rěči hwojeho luda. — Šdžy měniš, jo hjo hjo samolwił, praizy: „Daj, to je Luthar był a to je tehdoda bylo! To pał je nětkle w tutej krawnej wulkej wójnje hinat!“ Šdžy to měniš, hjo hjo myłit, hjo hjo ham šjebal. Abo njevěš ty ničo wo tym, jo to muž našeho kraja a luda, jo to muž našeje krawneje wulkeje wójny, kotryž je, hjo štožjo na te słowa hwojeje biblije, nětkole we wulkej wójnje wuňawał a pražil: „Bóh tón Knjes je widomnje j nami był; wón hwoj měnił kraj tež w pšichobže njeuwpuščeji!“ Šindenburg, tón

muž našeho kraja a luda, tón muž tuteho wulkeho wójnišeho čjoša, je tuto słowo wuňawał a rězał, Šindenburg, kotryž džéł 2. oktobra hwoje 70. naroditny hwojeješe. Šindenburg je to rězał, je to rězał čyž štoždemu w našim kraju a ludu do wutroby, jo by łóđu nětkle w tutej wulkej wójnje pšči tajčich słowach był a wostal hylny a šrejchtaj, hwojny a wérny, wérjajy, a tak tež ty, mój ščešezano, moja ščešezanka! Duž, džehka hóbta hwoježo Šindenburgowe 70. naroditny, njejamolwe j hjo i tym abo i druhim, ně, woprawdže hjo prózjo šejnił to słowo našeho testta ja hwoje słowo, jo by čji wono bylo niž něšto nowe, njeznate, ně, něšto lube, štawe, štate, drohe, haj najdžóžše!

Tón Knjes je so mnu!

1. Duž budž ty j nami!

Potom 2. Ty budžesh hjo džafowacž!

Potom 3. Ty budžesh dobreje nadžije!

Knješe Božo, ty pał špojž nam tu móž, jo hjo tež w tej najwjerške nuhy pšehčiščežny k temu špótnacžu a wuňawačju: „Ty hjo so mnu!“ a k temu šhribjenju: „Ja hjo j tobni!“ Potom tež wutrajny a pšehčrajny, tebi džaf wupraj a na tebe hjo špuchčejo! Šamjei!

„Tón Knjes je so mnu!“ tak je naš Šindenburg wuňawał, niž w potajnym ale šawnje pšehd žylm wójnom a ludom, praizy: „Bóh tón Knjes je widomnje j nami był, wón tež hwoj němšit kraj w pšichobže njeuwpuščeji!“ Wón bě špótnal tón wulki šhujertaj štrach, kotryž nam pšehs Rusku hwojeješe; wón njeje hjo šomdžit pšči šorženju, šychohowanju, dwělowanju, ale je hjo do teho pšide hylneho nješpščežela dał a jeho šbit we wozaju hacž jenej bitnje a pšehs mudre wozato-

wutrobje wobnowi to s'blisjenje, so chze dowěrypofny pschětrawoac z wutrawoac, a s'chtož wójnuftu požonytu podpřija, wuhotnje mi najrjicijichu dad t mojim narobninaut." Gaujen!

Wo swobodze s'checězaua.

(Potraczowanje.)

26. To budz wo skutkach s'chromadnje prajene a wo tych, wo kowchdž ma ho s'checězau s'checězauo banemu s'wojeniu cžłtu wuczoawoac. Nětko chzenty wo dalschich skutkach rěczej, liž s'checězauo druhim cžłowjefam cžini. S'chetož cžłowjef njeje gno we s'wojim cžele, ale tež njes druhimu cžłowjefam na sem. Zehodla njemōje p'checězauo nim bjes skutkow bycz; ma wšchaf s' nim rěczej a cžinič, runjež jemu tutych skutkow s'adym trěbnu njeje t pobožnos'jezi. a s'božnos'jezi. Zehodla dyrbi jcho mēnjenje we wšchich skutkach swobodne a tcho na to s'ložene bycz, so by druhim ludžjom s' tym s'kuzil a wužitny byt, niczo wutbe žebi njewotnygłowal, hač s'chtož je druhim n'fue. To wšchaf woprawdžite s'checězauife žiwjenje rēka a wēra dže s' r'awoježu a luboježu do s'fuka, kaž s'wi. Pawol Galatiffich wučezi; wotom Žilipiffich, b'chž bēšche ičh wučezi, tak mažu wšchu m'fosež a p'ofnož s' p'iches s'woju wēru do s'krystufu, wōn jich dale wučezi a praji: „Na napominam waš p'ichi wšchēm s'pokoju, kotryž mačeje w s'krystufu, a wšchēm s'pokoju, kotryž mačeje wot wšchēje luboježe t wam, a wšchēm t'owafst'awje, kotryž mačeje je wšchit'ini duchow'nyimi pobožnyimi s'checězauami, wy chzpli moju wutrobu z'he s'w'ic'elēč, a to s' tym, so bychēje dale chzpli j e n e j e wšhēle bycz, jedyu druheimu lubojež wop'ofajowac, jedyu druheimu s'kuzic' a s'ōždu rēdžny nēč n'z na jēbe ani to s'woje, ale na wutheho a s'chtož je tcho n'fue.“ S'law, tu je Pawol s'kuzje s'checězauife žiwjenje do tcho s'ajil, so maja wšchē s'fufki bycz bl'izichemu t s'ep'ichemu s'ložene, dočelž, ma s'ōždu ja jēbe žameho we s'wojeje wērie dočelž, a s'u wšchē druhe s'fufki a žiwjenje jemu s'byne, so by s'wojeniu bl'izichemu s' tym se swobodneje luboježe s'kuzil. S' t'emu wōn s'krystufu ja wop'iznu p'iched'ajaja a praji Žilip. 2, 6. 7: „Budžēje taf s'nyh'leni, kaž jo na s'krystufu w'ōžic'je, kotryž, runjež bēšche p'ofny b'ōjst'je t'warby* a wēšējeba a jēbe ham dočelž a jemu jcho žiwjenje, s'fufkowauje a cžepjenje jēbēšēche n'fue, so by s' tym pobožny abo s'božny byt, je ho tola tcho wšchēho wšdaj a na ho wšaf wafschene wotrocžta, wšchelate cžinił a cžerpil, na niczo njehladal, s'hibu na n'fche s'p'iche, a je taf, runjež bēšche s'wobodny, tola najche dla ho wotrocžf jēžinił.“

27. Taf dyrbi s'checězau, kaž s'krystuf, jcho h'lowa, p'ofny s' h'ny žebi dočelž bycz dač na s'wojeje wērie, w'ōžico ju wšch'p'orječ, kotraž je jcho žiwjenje, pobožnos'jezi a s'božnos'jezi, kotraž jemu wšch' dawo, s'chtož s'krystuf a Wōh ma, kaž je h'orta prajene, a s'wi. Pawol t Galat. 2, 20 praji: „S'chtož h'ic'ēje žny s'ym w cžele, to s'ym žny we wērie do s'krystufu, Wōžeho s'ōžna.“ A runjež je nětko žne s'wobodny, dyrbi wšōtije ho s'ho s'kuzobnił jēžinič, so by s'wojeniu bl'izichemu pomhal, s' nim wobshadzał a s'fufkował, kaž je Wōh s' nim p'iches s'krystufu s'fufkował. A to wšcho bjes s'ap'aczejaja, niczo we tym p'itajo, s'hibu Wōže s'wobodanje, a žebi taf wšh'lo: „Dere, mōj Wōh je mi njehōbnaut, s'atamanent cžłowjefet' bjeje wšchēje s'kuz'ž, žne daru a se žameje h'milnos'jezi p'iches s'krystufu a we nim wotne bohast'lowo wšchēje pobožnos'jezi a s'božnos'jezi dał, so dale nicžeho w'ajazy njep'otriebuju, hač wērieč, so je taf. S'aj, taf chzu najkemu Wōžej, liž je nje je s'wojimi njep'ichemēnyimi s'fufkami

taf požypal, s'ajo s'wobodnje, wšchēle a daru cžinič, s'chtož ho jemu s'woboda, a p'checězauo mojemu bl'izichemu tež s'checězau bywacž, kaž je s'krystuf ho mi jēžinił, a niczo w'ajazy njecžinič, hač s'chtož jeno wšdaj, so je jemu wšh'ne, wšch'itne a s'božne, dočelž nam wšchaf p'iches s'woju wēru wšchēje wēžy we s'krystufu dočelž.

S'law, taf bēže s' wēry lubojež a r'awojež t Wōhu a j luboježe s'wobodne, wšōtne, wšchēle žiwjenje, so by bl'izichemu daru s'fuzil. S'chetož runje kaž n'afch bl'izidi n'fue cžerpi a n'afch ch' s'fuka potriebuje, taf s'ny w'ny p'chod Wōhom n'fue cžerpil a jcho m'fosež potriebowal. Zehodla, kaž je nam Wōh p'iches s'krystufu daru pomhal, taf mažu my p'iches cželo a jcho s'fufki niczo drube njecžinič, hač bl'izichemu pomhacž. Taf wšdžimy, s'ajte wšh'ote, udobne žiwjenje je s'checězauife žiwjenje, kotryž nětko boh'žel we wšchēm wšchēje n'z jeno podlēha, ale tež w'ajazy s'fate njeje a ho njep'otriebuje.

(S'chichodnje s'fōnczenje.)

Wēra je w lubojezi dželawa.

S'ōž: Ach, Wōžo, hladaj s' njebjehow! abt.

Ta žebje s'fufkow njet'jeba, s'chtož s'božny je we wērie; ja wop'iznu ma s'ōžniłta, dže ja nim w'itajne s'wērie; kaž s'krystuf s'ch'at wia wotrocžta, taf lubojež Wōža dželawa je we wšchēm jcho s'fawach.

Je s'wēdnif najch ho wuprōsnił wšchaf wšh'ot'oseže wšchēje a j' m'fosežu ho wup'ychit, cželž p'at cželnu njeje p'ichi s'fufkoni s'wojim žiwjenju, b'chž s'kuzēje nam j' luboježu; — taf wērijazy tež cžinič.

Wšch'ō žiwjenje jich s'kuz'žba je ja bratrow požw'ecžena; jich s'fufkowanje na to dže, so byta položena by j'awow bēdn'ych w'obczēnos'jezi a wšch'it'ich h'ōčta h'ub'jenož, liž m'ida je h'ēch'ow h'wēta.

S'ōž daru s'kuzil s' m'foseže je s'ōžnił cžłow'jnu wšchēmu, teč wucžobnik'jezi s' luboježe ho jcho žōčki t'ujemu wšch'ō dželō a wšch'ā p'oh'ljuch'nos'jezi; — je s'wojeje wēru ma wōn dočelž, so s'fufkow njepotriebuje.

Wšes s'fufkow, jeno s' wēry je ho w'uprawnił a žny; taf ja s'ōžniłom s'wojim dže, je, kaž wōn, m'fosežu; do s'fopow jcho s'fupajo a je wšchē s'wēru dželō, je s'faw na jcho cžēle! —

* P'ofdžichu Luther p'ichelōžic'je: „w Wōzim s'ch'aleč.“ —

XV. Jan Tezel.

Widzno niজে, wo spozatku reformazije powjedac, a podla Luthera njeno Jana Tezela njenaipomniec. Skodze dzecjo wo nim we, pschetoz wonu bjes kajejesztli szahizby do stawiny reformazije pschichol kaz Konzji Filatru do druheho actika najcheje swjateje wery. Woboj niujej mataj wstnu podobnoscz. Wobaj itaj najwyschschirnej tujeiomaj sweta szluziloj, tamny pobanjenemu kszepcei romsteje jemie, utnu wnicz bankeje romsteje zrekujze; pren i wernoscz szapnawo njewitnu a prawdu podobnosczam, drubi blind przedno pschies wotpuist njeprawdosczam polekował; Filatny je w Wozej ruzny grac ja najche wjednanuje i Wobom byt kaz Tezel ja wobnowjenje najcheje wery do wjednanaja.

Narodzil je ho Tezel wehdze 20 let prjedy Luthera a to w Piruce pschi Zobiu, hdz mjesechetaj itacheje pschawitu. Domach laczaniji szchul wukshozhizhki poda ho na uniwersitnu do Lipska, io by tam filosofiju szchudował. Starichej i nim czechnjechtaj, wroczschiraj pal ho pschizhizho szah, jako be hyn w Lipsku do kshofatra Dominikauow szchupil.

Ze jawjenjeho kshofatrshcho zjawjenja je Tezel widizny do schetokeje szawnowicze wustupit, jako jeho „Mennis rjad“ w Krolondze a arzbischof Albrecht w Weinsu najschotaj, io by ja njecju wotpuist pschedomal.

„Mennis rjad“ wobitejejeje i wczetow, kotiz ho hodu wo woscheterjenje kshofeczijawicze wery a pschelanoscz starachu. Wobanjenimwshoi, tule dobrotu penstenu ludziej i mjecjom pschinneszej, trjebachu se kshizhennu szadej pschitaj. Wobpiew dostachu wor bonka Zuzijka II. Ton jim doweli w neschim kraju wotpuist pschedomawcz a hebi ia to wpojizy dostyta kshowacz. Za pschedomarja tejele hnady bn 1505 Tezel pomjenowan.

Tezel hoxny w iaktim kraju i jeneho mesta do druheho czahajche; i Lipska do Annaberga, Freiberga, Stolpna, Drazdjan, a pschidize teoz do Budyhichina a Zhorjelja. Do najcheho mesta w dezembriu 1508 pschiczeje. Jeho wustupjenje ludy bejeje podobne temu w druhich mestach. Wotmyshiwoci hebi do Budyhichina hiez, dyrbejeje najprjodzy wo sznu dowotnoscz proshcz: kralka Wladislawa w Prasz, dostez Wuzizja tehoy i Czochant kshucheje, bishopa Jana VI. w Wilschju, kotvz mjeseje zywivshie hudiwsho we Lutzju, a budyhishoi radu jako szchitaku mjeschczanskeho porjada. Zato be demowoscz je wshchey hronow dostyta, wucziti Tezel i radu a i tachantshom dzen pschihada do Budyhichina. Szjo downo beche ho i Drazdjan powjescz w mjecze a wokolinie roshjesta, kak ho tam banizowa hrada wobuzhjenje. Muoi hebi teoz pola nak tule wurjadnu dobrotu pschjadu a ho na Tezelowu wopyt mjescheladu.

Budyhishoi ho na dzen jeho pschihada hotowasche, kaz by schzyl jandzela we swioich murjach pschijec. W hodzine jeho pschiblizjenja po drazdjanскеj drub czechnjedu jemu radni tujeja, tachantiji duchowni a scheterjo a mrichioj Franziskshcho kshofatra napscheczsho, ja nini szla wobrowniency mjeschczanow na konjow a prjedy a jady wulka czjzda wobhdlerow i mesta a se wsho. Wsho be na nobomaj. Szesho na woin wot ijoch koni czechnjemy ho Tezel pschiblizji. Psched nim scheroki czerwenu schiz i banzowomy woponom njekachu a hromczany jawecz, na kotvzny wotpuistowy list lezejeje; ja nim na drubim wosu szledowadu jeho pomozizny i wulkim zelchym kaschczom. Pschischedychi Tezel poiala. Ud woinjstny, wuzny hebi klobuki a czapki szchawchu, a wshichte wozci ho na teho wurjadneho muza szchizju. Ton be nushcho drahu woblezczeny a ho wulki, szhnie pschoczenu muz i hnutym pobladanijem bycz shajche. Neshiti tujeja hojeja powitachu. Wotom ho czah szjadowa. Na wobej

stronie woinow podachu ho szhni, do predka szupicu scheterjo je szapalenny hweschczani w ruzy a psched nich powitanie tujejtwa. Konachu ho czah, wobdaty wor njeliezomneho luda, pod szulami hronow a tu a tam szchichany borbobotanijom wobitowu de msta hichajche i herbiko-katholiskej zywiti na szewam torbahoczju. (Pschibowone szhoczujc.)

Se Eschrow, ja Eschrow.

Hindenburgowe narodniny hny szidzemu wutocu hweczjil a je tu dzenja teoz wo swioim mjeschestim lopiciku hobotwosczjenu, pschewelaje i zytaj wutrobu Hindenburgaj, temu 70letnemu rjeci: „Wobtoj Boh Czi do noweho leta! Wobtoj Boh Czi pschies dobycze i mrez! Wobtoj Boh Czi na wshcz czahy, do wcznowicze!“

7. wojnika pschzonta! to je netto heko. A hdz netke wochudjom czitamy: „Ta nowa wojnika pschzonta **dychi** ho porodziej!“ a hdz je i temu pschitajene: „Swat Hindeschki pobanjeny, io by dale wojowala!“ Dnje ty niczo pschczjnu temu nimaoh a tez njekajich, io ho szim ma. — A hdz tam dale czitamy: „Ta nowa wojnika pschzonta **moze** ho porodziej!“ a hdz i temu hichede pschitajene je: „Pschetoz wono je pschies doicz w kraju!“ Dnje ty ne njekajich a to ja njewernoscz njewinowajch. — A hdz szhoczujze tam hichede czitach: „Ta nowa wojnika pschzonta ho porodzi!“ a hdz i temu wo wshchom pschledu hichede pschitajene je: „Jeli ho szhny czini, jako by wsho jenoz wot njeho wotwshowalo!“ Dnje ty teoz na dobo, swoje dotatne haj szawshchi, ne njewolajeh ale pschi tym haj wostanijeh! — Potaszim, hdz ty, ludy woznowkrajny, scheschczanski czitarjo, luda woznowkrajna scheschczanska czitach, czitach, jako by wshchito wot tebe unije wot tebe wotwshowalo, ho ta nowa wojnika pschzonta porodzi! Duiz czini to, schetaj mozech ty psched wosjim woznym krajom, psched swozim, hweddonijom, psched twozim Wobom samowicze!“

„Kumpodicia honicz“ pschi spozatku oktobra, je psche sache, ty meningi. Zola jeho bonicz ja te dzecije zwahle, kotvz woinach na bishwshczach, kotvz w szaretach, kotvz do szla we wojnikshwojerkeje szhizbie, njese ja jednu dshatowmy wozny krajejenje psche sache, a duiz tez mshy niz ja nash wozny krajeje. Na to ho dopomni, hdz w tuzny dniach i tebi pschidize: „Szefotowkshneho kshczora a luda ja wozjilo a szhczjwo hodowmy dor 1917!“

Do oktobra szchupidny, do jubilejneho mjeschaza jubilejneho leta! Szinashi budze ton wulki reformaziski hwedzsch bacz hebi jon leta dsho bizo wuzshchiti hny, hiniakti szwontownic hiniakti szwontownic: szwontowna pscha, szwontowne wshetlenie, szwontownicze do szla budze hinascha; jeje njebudze wjele njeludze wjele, wotny bla. Szwontowna radocz, szwontowne wupshschenje, wotrobnia szwontownic wotrobu do szla budze hinasche, jeje budze — da-li Wsh! — wjazh, budze wjazh woin dla! — Teje szwontownice pschi, teje pschitowicje szwontownic pschi, kaz je schentny wengami a pschwami wudshencho Wozeha doma, szle njeschahshchi, hotujny ho, io by hnt ton wulki reformaziski hwedzsch teoz reformaziski szkut, szwontownic a psches to teoz szwontownic!

Wutberowe slowa.

61.

Zo je czwitlowany muz, kotvchozz zena a dshowka w szchym niczo njewshetej.

J. K.

Sy-li spěwal,
Pilnje dželat,
Strowja će
Swójbyj statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw spróny
Napoj móčny
Lubosć ma;
Bóh pak swěry
Prez spar měry
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwas,
Swěryne dželaš
Wšědny dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njeh čí khmana
Žiwnosć je;
Ziwa woda,
Křž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

↳ Serbske njedzelske lopjeno. ↵

Wudawa ho kóžu hobotu w Šamolerzj knižicijščezni w Wudychinje a je tam ja šchwórtlětnu pšchedyatu 40 pj. dostać

19. nježela do swjatej Trojizy.

Mat. 9, 1—8.

Ješus je w Kapernaumje. Tam pišinjehechu chorohoz f njemu. Woni wočakujat, so jeho bnydom wuboji. Ale wón najprjedy f njemu rjeuje: Tebi su twoje hrěchi wodate. Sdžy ho čji pišinawučeni hórčica, praicha ho jich Sbdžnik: „Kotre je lóžo prajić: Tebi su twoje hrěchi wodate, abo rjez: Stań a šhodž?“ Sdžy ho čzłowjekojo wulke wězy wustakowali, tute moz ma Ješus ham.

Rajwóhščicha mójž Jesušowa: hrěchi wodacaj!

1. Sdžy wón tute mój žewi?

2. Kat ju wón wopofajuje?

1. Sdžy tral do džela swojeho kraja, hdžej cjezta natpata chorohoz sařadnja, lekarja sezele, ma wón tón wotpořlad, so by hłědy chorohoze pytal a ho dořtńjenja chorow njebojal. Ješus, naldž lekar, je f njebjež pšahčohol do kraja, wot hrěšćneje chorohoze natpateho; wón tu chorohoz we wldch hłědach pyta a ju wchudjowon namata: žane čzłowje žiwjenje, žane čzłowite wobličežnje ujeje, do kotrehož njeby samjo chorohoze sapřikam bylo. Tola pak Ješus fe hóděmu hrěšćnikaj njeječnje: Tebi su twoja hrěchi wodate. To wón tež w Kapernaumje, we swojim měsće, nječžini. Ješus wobłada tež w Kapernaumje čzłowjekow wdelatadž stanovow, na hrěch chorowazob, a tola swoju ruku na jich ramy njeputoži. Sdžy wón to jenoz čjnjeseže? Pola toho jich-neho, kotrehož f njemu pšahjehechu. Tam widžese Ješus swěryne pšchedyatu lubojež. Tu widžese bnyjazy sružny wobras na tym chorohu. Ta chorohoz bđeže pšed hrěda. Ale to tež ujeje, jichyž Ješusa f temu wuprajenju wabi: tebi su twoje hrěchi

wodate. Ani čzłowiki počjnt, ani čzłowice njebože, ani wut hrěcha dawu prawu, hrěchow wodacaje dostać. To ho ničto nje- myl. Z tynile hrědami hebi čzłowjez njez knjicha hnydy wot Boha njeuwodobdže. Ješus hlada na druge wabjenje swojeje hrěcha wodawazeje mozy. Wón widži wěru — a tole pšawjo je najjašnje a pokne žedženja we wutrobie jichneho: Wón dije bđeže na stawach hubjeny, ale we wutrobie čerštwy. To je dobyčerstwa myšl wěry: Wj nješjny hódni, so by wón n- ajčjenu chorowu pomah, ale wón ma hmljenje f hrěšćnikami. Žalo Ješus tute wěru widžese, praji wón f jichnemu: „Dowěč ho, hnyu, twoje hrěchi su tebi wodate.“ Tule swoju mójž dže Ješus džerha hđeže wopofajac. Ale wón móže to jenoz tam, hdžej wón po huabže žadaju wěru, a hdy by šchwicžka byla, hwečjež widži. Wěč, o čzłowika wutroba, jenoz do w šchwicžku hewjenje hmljowježe f šhudm hubjnjem hrěšćnikom — a žpa lubožež njebjekta f tym hđodkm trošajtom stej pšched tobu, kaž tam w Kapernaumje Ješus pšed jichnym.

2. Ničny f trošajte swojeje duše, čji pšchedyelo ja mđu swojeje wěry a luboježe — a čji, křž nad Ješusom dwěduja, f swojenu wobawubjenu — wchitzy pšawja žyšeho Sbdžnika, čzłowičeho hnyu polneho luboježe a mozy, jesnaja jeho, křž nje- móže jenoz čzłowiku dušny, ale tež čželo wubojče. Sdžy je Ješus duški jichneho pšed hrěchi wodacaje poručil, ho do měra f Bohom wročež, poruča wón tež čžel f swojini stawami a mozani ho domoj wročež a tam wotpočjowac. A to dyrbi pom- niť a wěnosčž teho byč: wón je wumohł, warbowoł a dobył wot wchitadž hrěchow, wot hmljerče a čertowijeje mozy. D so by nam wchitřim, křž my ho w swojotnych wězach žiwjenja po- mójž Sbdžnika nashonimy, tež pučž pofajowac byta do šmšćow-

Wón kubla hwoje poskicza
czi wërjazemu,
a luboščę k njemu pohanja
k dżętu wšchemu
tebje w kšuzbie bratrowskej,
so bratram kšuzišč brętu.

Pšęchę wërnu hę wy křhystu křu
ty powyšęnu,
pšęchę luboščę kšuziščę bšišchemu
wobhuadżęnu;
żnyw taf hę w luboščę,
mafaj hwoobodu a křonu. —

Też pšęchę w Woży woſtanješč;
hę lubę jęmu
a křonu wędżęnu doſtanješč
w ſpęczę k njemu,
haj, hę jśbōżny hęzo tu
każ kral a męřęnik Woży! —

XVI.

Jan Tezel.

(Střonczenje.)

Do żrtwoje pšęchędęchi jeżęny kaješč pšęchi woſtariu ſtaicęnu
a pōbla poſtęhęnu křęhi. Woży poſtucharęo Woży dom hačę na
poſlednje męřtęno napielnicęnu. Tezel na křętu ſtupi. „Wožo je
hō dęřęna woſchęnu męřtu doſtalo“, taf k hrimotazęnu hōhōm,
hačę wšęho křęche, pędowacę ſapęca. Pšęchi woſtariu wōdřęcę
křęhiž i woſponom hwoj. wōtęa i ſiſtoni wotpuřta wařęchę hřędow.
To je křęhiž bamżęwe hnadę, taf mōżnu, każ křhryſtuhoży křęhiž.
Zapřęchimęcę jęho hnadę. Wo-iti hwoj. Pętr hęam tu bęł, wē-
řęche hnadę a moży nębę wam ſkęcęř mōhř hačę ja. Za hō
je hwoj. Pętronu męřęcę nōchęu, pšęchętož hęm ſawęřęno wōję
duřęhōw i wotpuřkom wumohř, hačę hwoj. Pętr i pędowanęom.
Woi, dęřęwajo na mōż hřędowwodacęa mam ju w poſniſędey męřę
dęřęi mačęřę Woża. Węda tęnu, kiž dęřęlęjo hō křęhęa
a hnadę ſadłaja; i hęm je hęduřęom a miřętrōm nad raiřęmi
tegaręmi a ſwotobran hęmōm wšęhęm, kořię pšęchęřęno mojemu
pędowanęu a wotpuřkej ręčęa. Křęwawęchę gęu jęch do hęle
ſwōkęcę i hō jęni palęcę dačę, douřę fur nad jęch hęmōmi hřę-
mōdu nępęchęni!“

Tezelowy hōhō bę pšęchęo wōtręřęno hřęmat a jęho wōbłęcę
hō pšęchęo hōdę ſulemędręlo; ludhō bęchę hō ſařędřęřęli a ſtęrowadęnu
ruży. Al nękřęo pędęar męřęniščęo pšęhiſtaji: „Węrcęcę hnadę,
każ dořęho trōje, wōna hō wōjęzę k wam nęwęrořęci. Wřęmęcę
ju też ja wšęchę ſęmřęjęchę, kořię w cęřęcę pšęchęhęwajo cęřęw
cęřęhęa a ſtęřęřęniwoje wo mūmořęnię wōłaju. Křępęcę ja ničę
wotpuř. Taf bōriy pęnęřę, do kaječęa puičęcęnu,
ſařękřęcę, taf rucęcę jęch duřęchę a cęřęcęcę do nębęcę B
pořęcęci.“

Hłuboki ſačęřęcę Tezelowe hłowa na poſtucharęow cęřę-
njadę. Hačę je hō też żadny i ničę na Jeřęurowe hłowo do-
pōmił: „Wōdę dom je hōm modlitwy, wy pa ičę
kupny dom i nębęo ſęřęni!“

Sęwōju ręčę ſtřoncęwšęchi hō Tezel je hwojimi pomozęnikami
pšęchę żrękej poda. Węhōdę tam, hōdęž dęřęhę ſamęřęntęny křęhiž
ſteji, bę wyřękōe męřtęno nęwōwęřęne, na kořęcę ſtępicęnu a kořęcę
ſtaicęnu. Tezel te ačęcękej pšęhiřęwōwšęchi hō i prawęno na nębę
ſawřę, i lęwęju pařę ſiřę poſbęřęny a potom ſačęo bamżęrow hnadę.
Křęwalęcę ſapęca. Sęczęrunje bę jęho wulka hęřę luda wōb-

řępicę, mōżęchę tola też nęjadłęřęci jęho hōhō hřęmęničę. Pšę-
řęwōwšęchi nęwōcę wōcęřęcę i ſapęży wulki pęnęřę a puřęcę jōn do
ſačęcę. „To je ſa moju duřęnu“, ręřęnu, „ſo hō do cęřęcę nę-
pšęhęřęchę. Staręcęje hō też wy nękřęo wo hwoju!“

To bęřęcę tola woſprawędę nęřęto wuřęadne, iđętož ſud tu
křęhęcęche a wōdęřęcę. Wořęta, tunęa křęp hnadę wabęřęcęche, a
bōriy křępży pšęhiřęwōwšęchi, ſo bęchę wo wotpuř křęnali. Wi-
řęwōwa płacęřęna hō po ſtanęe a ſamōřęnu křępę a po wulkořęci
hřęhęa ſtożęwōcę. Tola da Tezel je hōbu jednacę, a liřęy kořęcę
i woſpřędęta 10 pōřęřęchę ičęhęnawōw płacęřęnu, potom ſa 6, haj
řtōncęřęje ja 1 ičęhęnaw pšęchęwōcęcę.

Tezelowe nęwōwęcę a tanażę ręčęe a jęho nępęrawe wito-
wanęe mūwōhich rořęmęnych ludży ſamęřęria, a nękōřęci hębi ſwęřęchę
na to wōřęje hwořęcę. Nędęřęwōwęny na to bęřęcę tu Tezel tola
ręam pęnęřę do ſačęcęa dořęta, i kořęmęřę nękřęo do Chōrięřęa
wotřędę.

Pęřęcę lęř je Tezel takle Węniřęmęu Křędej w Liwlandęe
i pšęchęwōwęnom wotpuřta křęził, potom pařę hō hędōm lęř je
ſawęhęho žęwęnęa hębi.

W ſpōczętku lęřa 1517 ſamōwi hō pola arcybřępōwa
Albrechta w Mainz, kořęcę bę pšęchęwōwęny wotpuřta k řę-
pšęchemu Pętrōwęje żrękōwe w Romęe ja nęmřęti křęaj pšęhęwōw.
Za nębęho chępęche wotpuřk ſawęřęcę a taf wuwęcęcę, ſo hō na-
dęřęia, nęřęchę hōdęchęo i nim wōwōdęcę. Wōn bę jako pšęchęwōwę
liřęwō hęzo taf wuwōwōw, ſo Albrecht řępřęchęo nęcęcę nę-
mōżęcęche. Ale tōn křęcę męřęcęche Tezel je ſadęřęwōmi woſwōwacę.
W Dřędřęonach jęmu wōwōwoda Jurij Wřędowaty pšęchęwōwęny
w křęu ſařęka. Wo jęho męřęli nębęe, hwojimi pōddaniam pę-
nęřęy dale wulkořęcęcę dačę. Też w Wřęřęnu jęho břępōw Jan VI.
nęwōwōwęcę, pšęchętož tęnu hō žęny wotpuřk runęe taf nęchōdęny
każ Tezelowe nępōwęřęni wōhōdę ſadęchę. „Jęne wōhōdęničę
řwōręnęje tola nęcę“, wōn praęi, „hačę te, kiž i mūchōwęje
hęřękę hłada.“

Nęjmōżęničę pšęchęřęwōwšęchi pařę jęmu wo Wittenbergu pučę
ſařępi, a to bę Luther je hwojimi 95 hędami wo moży wotpuřta,
kořęcę 31. ořębōra 1517 na duřę hřędowwōřęcę żrękōwe
pšęhębi. Do Wittenberga hębi Tezel hęcę nęřępęri, a wunōwřęł
jęho pšęchęwōwšęchęo bęwōwšęche dale a bōle křęwōwšęchi.

Sędęořę ſtřoncęřę Tezelowe řęchęřęcęřęamōwōwa nařępa, nęmōżęo
hō jęho pōbōżęnořęcę křęwalęcę. Hęzo jęho hęra pęřę wuřępęnęju,
wōwōwę, hęnęnęje a tanażę bę nępęřęhętożęne. Na nębęho też
tufadęu, ſo hwoju ſačęu poręno bamżęwę nęadę nęřętaja. Sęřęm
bę na tęm wina. Wōwōwōwšęchi tu a tam, ſo hęmu jęmu wuwōwō-
wane pęnęřęy pšęchęřęwōwšęchi, bę hębi potom ſaręnanęje wot męřęta
žadaj. W nařępęnęju řęchęřęcę ſařęne po mūničęni ſařęnuju žęwę
nębęe, pšęchętož bamżęrow ſařęřęřęny Wřęřęni jęmu wa hřęwōřęcę,
ſo budęe bamżęwō wo jęho dęřęwōwę dęřęcęřęomaj poręwōwacę. Węřę-
wajo na pōbōdęne pōdawřę też Chōrięřęřę męřęcęřęamōwōwa no nim
hędęřęcęche: Tezel bę lōbřęhęo žęwęnęja.“

4. julija 1519 Tezel w Wřęřęnu wumřęe. Křęhory lęřę hębi
porokowōwšęche, ſo je řędęž pšęchęřęwōwšęchi ſawōwōwōw. Luther,
kiž bę runęe w Wřęřęnu a wo nim křęhęcęche, na hęnęcęřę křęwōw
přęřęaję, ſo hębi hębi tule ſařęwōcę nęcęřęnił; pšęchętož ia wēřę hō jęho
dla ſapōczęła nęcęe, ale to dęřęcęo ma a žęle b r u h e h o n a n a.
Sęmřęjęny w Rowōwōwęj żrękōwi pšęchi wūwęřęcęcę hwoj roto
namafa. J. K.

Heřęto.

Starę wopon hřęwōhęy nęřęcęchęo přęnęřęho kanřęlęra Wiřęmarcka
pořękę, każ dręje wēřęchę, řęi dęcęřęelowe ſopęřęka a řęi dębōwē ſo-
pęřęka. Křętutęnu woſponęj chępęche hębi Wiřęmarck hęřęto ſtaicę,

każ je to pola woponow namafajch. A kotre wuwołu hebi Bismarck? „In trinitate robur“ to je: W Trojizy je hylwojeź. Tuto łaczynie słowo hebi swoło, njeje wón jenoż hladat na te dwoje stłopjena: nę, wón jam praji, so je hebi turo hełto: „W Trojizy je hylwojeź!“ wuwołit techodła, dokleż męrijsche a wjedźejeche, so je ja cłłowjeka wscha hylwojeź sabbowana pola Szwjateje Trojizy Wojeje a jo je tón cłłowjeť hylub, kotryż ho spušcēja na teho Trojencjezeho Boha.

Wy hejiny nękle wo hjędź teje polojzy zrchwinjecho lęta, kotraj hwoje njeźele po hjęwjeźeniu Szwjateje Trojizy njenuje a lięzi. So by toła kōzda njeźele po Szwjatej Trojizy pšehęzo jašo a jašo cłłowstwu wutrobu, kotraj tu hłodži we wšchędymu dźele a we wójnstęj nmy, w sntęstwy a hrowstwy wojowanjach swolata k temu, je posłanje, horje pohladnje wuchłęsi, srohmni a japhčimuje: „Szwjata Trojiza! W Wojeje Szwjatej Trojizy je hylwojeź!“ Tak někotry cłłowjeť, kotryż tu nękle, nčepojajo a dnrstajajo, lędom hłodži, kotryż tu lędna jęci, kotrehož kōzdu swet wójnstęcho wętra powali, by ho pohyluil a jačęwala, nějdyto wot teje hylwojeźe, kotraj najscheho Bismarcka tak pohyluil je, so lu tón „železny kancler“ njenuwamy. A jo j „taifeho želca“ hmy, to je wne a trebne wntyż jara najschemu ludej a trajej, we wšchęch jęcho wuolčtad, w tych dętwich każ w tych najschęch sčich. Techodła: „In trinitate robur! W Wojeje Szwjatej Trojizy najscha hylwojeź!“

Hindenburgež wuj.

Kas dźęche Hindenburg pšes raičho-prijstwu wjeřtu. Tu pichibęža hōlečka k njemu a, hebi jeho wobbladawčich, ho jęcho wopračęja: „Kiz węruo, ty hu tola Hindenburgę wuj?“ Tutón wotmołwi sawjehelemy: „Daj, lube dźęčo, tón ja hmy!“ Duż dźęčo sawosa, ho tradujo: „Hindenburgę wujo! ja hmy hebi też węcho hobu pšchibęčę! Jedhu rjany hōdži! Tutón hmy hebi dolho ja tebie kłowala!“ To prajiwęch, wučejeje je hwojecho sata hōječ a banow a spytwajęche, kat by hōdž do wulčich wjępčich schłowujow Hindenburga sabita. Tola, to njęchajęche ho jej jchlachęječ. Seo dolho njęrosmęhlywch wyfny hōdž horječah do schłornja nwis, wtaiche Hindenburgę wučeři a wjeřny wročho: „Węk, luby Hindenburgę wujo, wročhu, daj mi hrdnu!“

Se Šerbow, ja Šerbow.

Hindenburg, na kotrehož najsch lud s wutrobnym dęatowanjom hlada, Hindenburg, na kotrehož někotryžkuli hwoju zřtu nadžijni itaja, jabhwojo, ho runje Hindenburg wuřnawa, so nız je hwojeje mozu ale s Wojeje pomozu hwoje dobyčeřke dźęło dokonja, Hindenburg je ręčal k najschemu ludej a jemu prajit, jęcho wón wot najscheho luda hebi wočęatnje a jęcho najscheho luda štut doč dęrbt w tutch dnjach. Budže najsch lud po jęcho słowach cęnitęč a cęni wón hįzo po jęcho słowach, po słowach hwojecho Hindenburga?! Čęaš je hłutny, čęaš słwata, też wójnsti čęaš, a wono wołho pšeh polđže hęč!

Duż njęch też Hindenburgowe narodniny hu njmo, wopominajmy pšehęzo jašo s nowa jęcho pšehęče k narodninam a k temu te słwata, kotrež najsch hęžor w tutch dnjach wučeja: „Tón kōncęny wuřbht tucęje wójnstęje počęonki budže hobu dęł teje wotmołwuj, kotraj nęmłki lud prezidentęj Wšłownej da. Čęi nužojo w polu, k ranju a k wječornu, hu hįzo wotmołwili: Dobyte Riga a dobyčeřęzy šđeręawe stejędęčo w Šlandernstęj, woboje štutaj, kotraj wjazy wařtaji duři słwata. Domijny wot-

mołwa budže nęč ta, so wójnstu počęonku podpřęuje a je wjęčęni mołami ja to dokōncęnje dobyč štutnje.

Kōzdu jęnotlęny staw najscheho luda ma tu cęstmu pšchę hylwojeźe, so wo to ho pręuje, so by tón zřtu kraj a lud po hylwojeźe byl. To słwata: „Ja hmy ho jašo ja wójnstu počęonku podpřęaj!“ je wškanie kaž to: „Ja hmy hamecho ho a wšchito to moje, wotzjumu krajej, kotryż mje tręba, do wole dat!“ „Tež ja“, tak je najsch hęžor kōncęit, „hmy ho wołho, na selkož mōzach, podpřęal.“ — Tež ty?? —

Čęht też to budže, kotryż budže ho i zřtej wutrobu a we prawdęe na tym męrie, kotryż Bōh tón kņes we hwojim cęhu da, w męrym cęhu wjehečęž mōz. Tón jęnož, ta jęnož, kotřiz budža wuřnawoč kņęč pšeh hwojim hęwodonujom, pšeh hwojim wōzřtym krajom, pšeh hwojim Wobom: „Tež ja! Tež ja hmy dawoat a štutkowal a podpřęowal selkož mōzach.

Rutherowe słwata.

71.

Ja hebi čęjtu, dobru, jednoru domjazu jędž křwatu.

72.

Holpodať, kotryż w hwojim domje w bohobojęři kņęži hwoje dęčęsatta a cęlečęž k bohobojęři a k pōřnacęti, k pōjeře wōjeři a k cęjeři wšehęnje, tón je w hōzřym hwojatym itawie. Techodła ho jona, kiz dźęči i jędžu a i pčęm lastara, je nrtje a lupa, ja dęrbim hwojatym, Wobu špōdębnym itawom prawčęčę njęręba. Tak też wotročęři a dęwka w domje: hđyž cęjnia, jęhtož kņęęřtowo jim kače, dha Wobu křęža, a jęli do křęřtęřę węřja, ho Wobu hičęče bōle špōdęojtu, hđyž też stwu njętu a wubęęe rjędža, hač wšchitich mōchow modlęnje, počęenje a njęcha.

73.

Křhata, ty najsch pobožneho muža, kiz ma cęe lubo! Ty hu hęžor!

74.

Wo křęřtęřowym sčęřnu je hwojaty sčęřiz w domje najwšchęchj polkad w domje; pšchętož wón nam pškmo wuřkaduje, pohylnja węru, wučeři prawje hłutnje ho wōdłięč, pōddišcha najsche cęčło a cęni nam Woje słwata hōdke, a Wōh pšeh njōn wuřta počęinki do nař pōdži.

75.

Dęrbt sčehęčęřtowo k mozy pšchęčę, dha dęrbęch sawęruje wla dźęči sawęčęř, tak budže węž dořwa. Ja wšchaf moł ja to hęč, so by ho hįzo w kolechj sawęčęřa.

76.

Jędnota je dwōři kancęti, kępčich duři rubin.

77.

Mę štęřchđi hmy štęřdnizy, so hebi žiwjenje tak křękale cęnitęny; dźękany wōdnjo a w noz, so wchęmy najřim dźęčęm njęle hłbta sawōštęiti; ale je w bohobojęři, dořęč pōčęřiwōjeři, a cęjeři wočęahnyč a wostwęčęč, to hmy jara njęrodnę. To je zřte lę, wopacęnje wafęnje.

J. K.

Sy-li spéwał,
Pílnje džéłat,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatosk
Zradny je.

Za staw sprócnj
Napoj mócnj
Lubosć ma;
Bóh pak swérny
Prez spar mérnj
Čerstwosć da.

Njeh ty spéwał,
Swérnje džéłat
Wšédny dny;
Džéł pak swjatosk,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebies mana
Njeh č křmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh pada,
Wokřéw će! F.

↳ Sserbske njedželske lopjeno. ↳

Wudawa ho kóđu kobotu w Šmalerczej knižničičskicerni w Wuduščinje a je tam ja šchwórtlětnu pšchedpłatu 40 wj. dostać

20. njedžela wo swjatej Trojizw.

Lut. 13, 6—9.

Wot dšćejatřina hěm je tebi tře Kńejowe pšchirnanje wo njeplódnym figowzu snate, ale hěm hi žebí tež bžjom ponjškńł, kał hysto hěm taktemu njeđžatownemu jětomej podobny? Zbóžni hěm czi, kiž Bóže hřowo hřyčka a tohame wobarnija a pšchĩnjěhu plody w šćerpliwosćej.

1. Pruhuj, kał wjele hěm skomđzil!

„Zednu cšlowjek měšće hřowu jětoma, kiž běšće w jeho winizy šćerpljenu.“ Do winizy wšak wopravdžě hřowz nještřuša; ale winje w tym wopofaš ho tola wulka lubosć tamneho křijaš k tennu figowzei, jo bě jemu tamće měšćakšo pšchĩpofašal, hđžě běšće najplódnjřa wola, hđžě winizarjo hě na najiwěrušću wo ušon starachu, hđžě jón wřhšće murje na najlěpě pšched hřowimni měřšćami a paduchami šakřowachu. Mđžěmy hě dšćiwacš, jo křjes bohate plody wot tutěho šakřoma dšćakowacš, jo nadžijow-pšmny pšchĩwđže, je hřowimni forbami plody domškowacš? Ale wón plody pytašće a ničo njenanafa. Šaj, my wšymimy jeho šćeržbu: „Ja hřim tji lěta pšchĩwđžal a na tym figowzu plody pytal a nješhřim ničo namafal.“

A něto šłaj: Bóh luby Kńes je tebe šwiril, jo by figowz był, šakřoni, kiž ma žiwě mozy w hěbi a plody pšchĩnjěhu. Šakřtu lubosć je tež tebi w žšřim twojim žiwjenju wopofašal! Je tebe do hřowjeje winizy postajł: w šćerpljěnjem domje je tebi pola pobožnjeu staršćej u narosć dal, je tebi měšćakšo me hřowjei přřwĩ pšchĩwđžafal, hđžě mđžěšć jeho hřowo hřyšćešć a jeho šakřamantaj wřhšćacš, — a šakřto mđžě murješć, kał wjele hěm jeho winizarjo, nan a mačš, wučšerjo, dušchowpashřjo a pšchĩ-

čšćeljo w jeho hřyšćje sa twojm dušom džéłati? Šakř mohta hě Kńejowu lubosć hřičěšć bóle sa tebe staracš?

Tež k tebi wón pšchĩnjupl a plody pyta. Hřim l pačšćšćemnu džěšćju wón pšchĩwđže a hě prašča: „hđže hě plody twojeho džěčšćatřina?“ Šłóžny wječor, kđžny narodny džěł, kđže nowe lěto, kđžny ras, hěhž k Bóžemu blĩdu šupřĩšć, je tak-rěz žřowu čšak pola tebe, hđžě čže Bóh plody pola tebe namafacš. Ale nje-widži wón tež potom hysto jeno přĩdne haloš, bžšćěšćate šćhćěšćenje? Šakřto dajow a hđžšćimow hřowjejo žiwjenja nješhř tola prawje a hřwěrjje wřhšćaw, hě lěni a njeđžatowny, nješćokřimny a njewěrnj, nješćěšćimny a nješćokřimny byl! Š pruhuj hě, kał wjele hěm šćomđžil! A

2. Pšćinaš, šakřto hěm sa hřuzil!

Šĩ lěta dohšo běšće figowz takle wubjěrnju wola a wšakřte wřhšćil winizy a hřwěrnju lubosć winizarjo wřhšćaw ani žanyh plodow nješćhĩnjěšć; šakřto by ty š nim čšimil? Dřwřšće wón hřičěšće dale winowym pšćamam hřonzo a rum rubješć? Ně, žyle prawje hřđži křjes: „porubaj jón, šakřto wón šemju šakřšćawa?“

Mđž čšćarjo, njeje tež tebi, jako by Bóh tón Kńes šćwřny pšched tobu šakř: „lěta dohšo bžjom na plody pola tebe čšćam a njemđžni žanyh namafacš.“ Wđžł ty hě dšćiwacš, hě by hě k hřowjenu winizarčej wobrocšil a šakřal: „porubaj jón, šakřto wón šemju šakřšćawa?“ Šłaj, hřičěšće we hřowimni pšćowolaju šćěřšć a hě šćroweho a čšćeršćneho čšćla a ducha wješćelšć, ale měšćo džakowanjia a hřwalenja hřšćšć tón Kńes jeno mřortotanje a nješćokřimne žalosćenje; — njemđže kđžu hđžšćim wřćacš: „porubaj tutěho nješćokřimneho, šakřto wón šemju šakřšćawa?“ Šćhćěšće najěšć tuch hřowimni a hřwěrnju, ale měšćto teho, jo by w twojim domje prawa lubosć a prawu měř hřžil, nješćěšćanje hřara

a juada -- njenóže kóždy dšeti wo tajim uanje, wo tajfej moaceri rečaje: „porubaj auteho blašneho, jšto wón semju sadžawa?“ Njehčeže hu kuba, famožeje a pjenjeju w nowjich rukach a móžeš je wudawadž, kaž ho tebi podobna, ale ty myšlíš jeno na hejbe hameho, nječarajš ho niđu wo kładach, wo usadach a kłocofčach kłejajch hobočufowječu; mošl ty ho dšiwadž, by-li tón Anjez prajil: „porubaj auteho štupeho a no-brabeho kłowječa, jšto wón semju sadžawa?“ A jšto je naj-wjeršča huada: hiščeje móžeš Bože šlowo kłiwječež, hiščeje pokłowanjanje jeho štatramentom wužiwadž, ale wščo je pola tebe powarno a žadny wuzišk tajfeje huady ho w wojuju žiwjenju njeopakaže: — praj, je njepravdošej, hdyž potom reča: „porubaj jebu, šiz je takle wščeje huady a lubofče nječódmu, jšto wón semju sadžawa?“

A tola móže tež hiščeje pomhane býč. Tchodla

3. K e d ž b n j, jšto móže eži pomhac!

Džo je kuješ pščitafal: „porubaj jón!“, dha hiščeje hmitilny wuzišk sa šlowo žajnuje: „Anjez, woštaj jón hiščeje to što, hač jón wopšepam a pohnoju, ddy by wón chyl pšedy pščinječ; jeli ty nječhineje, dha potom jón porubam!“

C ty huadry a hmitilny wuzišk, mój Zbóžnik a Wu-možnik, tak derje tola j nami mēnijaš! Wulki wšchšči mēčniko, tebi je žel načeje kłaboleč! Tak nětorzy lud a dom by hižo šhubjey do wščeje wēžnjofče býl, njeby ty we hwojej njeuwjerjatiwje lubofči sa njón prošyl: „Anjez, woštaj jón hiščeje to što!“ — Jeno hiščeje jeno što, krotki čas, ale tola hiščeje dospolnje dočej čaja, w kotryž čje twój Zbóžnik dželadž a ho prošowadž wo twój dušny; čje ju wobšopadž, jštož wšchak hmito dočej ežlneho ežlowječa boli, a je žwonyj mozani hwojeho šlowa ju pohnojč, hač wozchyla tola hiščeje plody wěry a lubofče pščinječ. Jeno hiščeje jeno što, — haj, wěšch dha ty, mój pščeželo, j žyla, hač twój huadny čas hiščeje tak došo traje? Šak bórhy budže te tywój huadny čas nim, tchodla kōdžbu, jšto móže eži pomhac, wutny hebi hwoču čas, so njeby jemu dal podarmo šajč! Taj ho hwoje-mu njechjčkemu wuzižarjej wobnowič, so mošl ty jemu jako pládu šlowy bohate a dobre plody na wēžnjuch žnjach hwojemu Bohu pščinječ.

S ničim njem žu huadu došacž

Pšched Bohom hač j Nešumž.

Pšči nim budu wēžnje wošacž,

Wón mi pomha j ežwjenjom;

Ty hu wšchak tu najwšchšču prawdošej mi došyl,

Hdyž na šchóžu we šmjerečej ja nurje hu pobyl;

Tak šutnju te! šbožnjofče wobletl nje hu,

We kotrečej my š šbožnjofčej hotowi býl.

Šamjei.

Lutherowi pomozuž.

I.

Wopominajo štuk našeho reformatora Luthera nožjemu šabječ tyh nušow, kotřiž j Lutherom hobošfufowadcu na tutym wulkm štuku reformazije, tyh hoboreformatorow. Tuž durbja woni tu j najmjēšča j krotka wopominjei býč, so bydu kōždemu jich mjena, je wuššchawšči abo ežitawšči po turym časju hrate a lube býl.

Zwinglija a Kalwina, teju reformatorow je Schwyz, tu jenož džerška mjenjenuj, došelj itaj wonaj pōbla reformatora Luthera hanač j reformatorow a duž tak už pomozužič a hobo-reformatorowo Lutherowi.

Njez tutymi je paš nětko tón pēni a wšchēm derje štam Žilju Melanchthon, Lutherowy wybož wuženy pščežel a pomozuž. Luthera a Melanchthona mjenjenuj j krotka našej reformatorow“, a to j pošum prawom; pščežej po Lutheru je Melanchthon tón reformator našeje ewangelfo-lutherškeje zyrweje. Tuž čje, „Rombak Wōh“ ja 22. njebželu po Šwiz. Trojizju wohebie a wobšchēnido na njeho špomináč.

Mjenowawšči Luthera a Melanchthona je paš něfotryžfuki hižo hwoje njehčenje wo reformatorach domučerpal. A eži, tiž praja, so ho našl lud pšče malo šajnuje ja reformaziju a jeje rjekow, wimaja tak njepravje,kaž bydu to mēčž durbjeli. Ššto je teho wina? Wōjna? Wōjna je hwojiti wujowanjom, je hwojimi rjekami durbjala nam runje reformaziju a jeje rjekow lubyh a smatych ščinitč! Ššto hewak tobo wina? Šznadž štufočej? Šznadž njedowofšmjenje teho wulkeho čaja pšched 400 štami? —

Ddyž Luthera mjenječich prošeni reformazije a Melanch-wat. Wostawšči tam, štuffowalše j Melanchthonom a druhimi thona jeje prošehora, durbiči njenowadž ja jeje fararja Jana Bugenhagen, teho doktora j Pomozkeje, tchodla te, „Doktor Pomeranus“ mjenowanu. Za reformaziju bu wón, hač runje bē tež j mēčnikom, pšched Lutherom knilaj: „Wo babylonškej jatke teje zyrweje“ j što 1520 dobytu, bywajo sa nju štušfne hižo pšchitowawu. W štože 1521 pšchidže wón do Witten-berga, njenadēdže paš Luthera, kotryž bē do Wornja wotpuščwal. Wostawšči tam, štuffowalše j Melanchthonom a j dru-himi ja reformaziju a bu hižo teby, njed tež j dalša, j Lutherom wšafany. Wujowanšči j Lutherom pšchēžewo njemēnuj nudam wo Wittenburg j wón 1522 j fararjom tam pšči Šuziti- trulšchšfina giv Čičiški šžž býl. eg-tenj žen.žsšž žrhu š Šwiz. Marje; w šamžnym ščeže ho tež woženi, buwajo tak jedny j tyh pšchich wujenječich ewangelšch duchowuyh. Š6 šet došo šafawalše wón je wščeje mozu a šwēru hwoje šajste mēšto a to j wulkm žohnowanjom. Ša to hwdēžej to, so doša wjaz hač žutrbēč ežlne powalanje na druge mēšna, a so wjazy kōžej wužčeje, so by w druhich krajach reformazije žyrwšfne žiwjenje šarjadowal, tak w Bramšchwiz, Šambigu a drugdže w pošlōžnej Němškej; wón bu tak rzej j fararjom žyčje ewangelške zyrweje w pošlōžnej Němškej. 1537 bu wón hano do Denemarka šmofany, hdyž 5 šet jako reformator štuffowalše. Wón je ho pšchede wšch wo štušfowne a šwotowne šarjadowanje zyrwujow w tyh jenklynych krajach šarac a pšched to žplenu žiwjenju ewangelšch wošadowu dobru šalož položit; wón šrožowalše ho wo dobrých duchowuyh, wo šhule a wo to, so bychu ho tež wošadni pōbla duchowuyh na žyrwšfistim žiwjenju wobšchšili, wohebie pšči cyrkwinum šafaraju kładych, — něšchto, jštož hiščeje nětko tak něfotrej wošadže pobrachuje. — Wón je tež, so by ewangelštu žyrtej pšchylaj, hmito dočej žyrtej j krajnej wjchnojčej jednocžil, a tak to došlaj, jštož našč ečaj šajo wotfrotičej pta, hdyž na to džpła, so by ho žyrtej a krajna wjchnojčej dželšila. 1536 bu wón j general šuperintendentom šuršafkeje žyrweje, kotryž wón wot šta 1542 wjaz njewopuščēšči. Tak je wón j pošum prawom „šarac reformazije“ mjenowanu.

Luthrowa šmjereč 18. februara 1546 šrudž jehu šhubo. 22. februara džeržičej wón, gylhy ronoj, hwojemu pšchēželci Lutherej, kotryž bē hebi jeno jako fararja a dušchowpšchyrja, wyšoto wažit, ežlno rēč. Šchtož Luther niž, to durbječej Bugenhagen dožafacž: „Šchmalaldyštu wōjnu“, tu pšerju wōjnu dla ewangelške wěry. Tež w njej wošta wón hwojej šarje w Wittenbergu- njed tež bu to mēšto wobšchējene, šwēru. Jeho žiwjenja wječor bu ežšči; bē šhorowaty a wo-

hlepil na jene wóczko. Nato wjazy p'edwoacéj njemóžesje, k'ho-
dšesche dšei wote dnja do Božeho domu, so by šo ja swoju wo-
hodu modlit. Dšei 20. haprleje 1558 wuřny 73 lét stary
šbóžnje we šwojej wérje a bu w jeho zyrhwi we Wittenbergu
pořrebany.

Jan Ingenhagen, tón „farač reformazije“, bé hčbi ja hčžo
ležiuit to lažanje słowo, kot'rež po heršku néhdže tak wé-
to: „Znajesj-li Jezuša prawje, je to došć, njewéč-li ničéžo dale;
njemajesj-li Jezuša, njéje ničéžo hódne, štožžali bewaf
wéřch!“

Zawéšće ewangelišće šlowo to, a ewangelišči to muž, k'ž jo
wuřnawa! Duž hódny tón muž a hódne to šlowo, so ewangel-
ižny wérjazy wopomnja wobéju, h'wéćžo jubilej reformazije,
fot'rež faráč wón bé.

Se Šerbow, ja Šerbow.

Šerbska šlowna p'edawša konferenca wotmédwašče
jednówt 11. otwora šwoju lětnišu najnuřnu šromadšijnú
i wožnyu wuradženju pod wultojnyu wóžženjom jeje p'iched-
h'ny, k'ruja faráčja lie. theol. W'rófata-Šrodžijšćezauškeho.

K'ruje p'ichedh'ny šromadšijnú i modlitnu wotwéřwóci
powita h'obustawu, šo jim dšakajo, šo šu w nahladnej lěčbje šo
šedšči, p'iched wóřchú paf w'éni k'wéž p'ichitowného tujeja far-
škeho wifara Dobrušeho-Šudwšćinškeho, jemu Bože žobno-
wanje p'iched ja jeho štuftowanj a špémina dale na rjazy šwoje-
dšei ja štuftowne mišijnštwó we P'oršćizach, na k'rašnej p'edwo-
wani h'wjedženštej p'edawarjo a bohati wumóšć kolekti. K'ruje
farač W'rófata-Štetliczanšči wuřewje, jo budže šo we Štetlicach,
da-li Šbóh, lěša h'iwéče biblišči h'wjedžón šwoječšć.

Po nauječće f. p'ichedh'ny konferenca wobšantaw, zyrhwiné
h'wjedženje ja štutši Božeho k'ralesnja w p'ichidobnyu lěčje (šby
a w kot'rych wořabach maju šo h'wječšć), dšeuša h'iwéče nuz po-
štajéč.

Wudželenje podpjeranjow njeho šararja Šakubowch le-
gatorow bésche dalschi dypf dšeušeho porjada. Šačž do 10. m'ěza
1918 ma šo f. p'ichedh'ny wuřewječ lěšba 1. w'ichšćich p'acéř-
šćich dšečži, 2. h'erbšćich p'acéřšćich dšečži a 3. t'ny dšečži, k'ž
h'ampšćotuki h'erbžy najšépe móža.

K'ruje faráč Walef rozprawjuje wo p'rašenju: kak móža
šo jednóštné wořady po wóžnje f. žiwšćenju h'obustawowanju
na mišijnštm dšele wóčajuwéž, po p'ichedwóřchú tajneho
zyrhwiného radžićelja h'čžora, špominajo na mišijnšće dny, mi-
šijnštnu organizacijú, wořebite mišijnšće dšéto a na mišijnšćich
pomóžnikow a šo nadžijejo, šo po wóžnje štut šwj. mišijnštwá
hladažy dopřédá p'ówdže. We debačje f. p'ichedh'ny na to po-
fajuje, šo je ja naš p'rašenje organizacijé najwóžnišće t. v. hačž
čhemy po nauječće h'orjéšah njemówaného p'ichedwóřšća našče
h'erbšće mišijnšće towarštwó do n'ekot'rych mjeršćich towaršćow
š'nanu 6 wořadow (wopšćimowaznych) rozwišajéč. Wón m'eni,
šo by šo to wořabarowáč d'yršćato, p'ichetóž našče h'erbšće mišijn-
šće towarštwó i wulštm žobnowanjom a wuřp'échom štutuje.
Konferenca temu p'ichidobuje.

Z'wóznialnemu towarštwu ja štuftowne mišijnštwó šo
m'éto lětného p'ichidwóřšća po nauječće f. p'ichedh'ny jubilejny
dar 100 h'rdnow p'ichidwóřšć. Potom wo h'wjedženju re-
formazijškeho jubileja w'éčajny. Wšelagž k'rujejo wo wóřam-
njenzach zyrhwiných p'ridšćitječéřšćow w našćapanju tuteho
jubileja rozprawjachu. Dla wóžny wjetšče štuftowne h'wja-
točnyšće móžne njéřhu a šo h'amo wot šo šakajaju. W tym
b'chu wšćizny p'iches jene. Šćim bóle paf čhemy t'ón 400l'ětny
jubilej reformazije h'wječšć nuz jenož jako h'wjedžón dopomnje-

čja na reformatorow a jich štut, ale jako h'wjedžón, k'ž žwoje nam
do wutrobny šašćéřšći to šlowo: „čiznje po jich wérje!“

K'ruje redaktor „Pomhaj Wóha“, faráč Wyržacé, p'rořy, šo
by šo h'obiredaktor wuřwóřit, k'ž by jemu jeho dšéto t'rochu po-
l'žit. Konferenca wuřwóřit duchowného W'rófata-Supjanškeho ja
h'obiredaktora.

A reformazijštemu h'wjedženju ma šo h'wjedženšće čizšo, wje-
nje i wobrašani wuřotowane, wudáčé, fot'rež budže 5 wj. pla-
čšćéž.

T'óšala je w'etizja dla p'ichedženja W'rófateho zyrhwiného
šarjadowanja. Konferenca je tuta w'etizja bišo šnata.

K'ruje faráč Zarjenk jako p'ichedh'ny h'erbškeho lutherškeho
šriřowneho towarštwá, wuřewje, jo reformazijšta k'rujeja lěša
h'iwéče wukh'abja (najšćerje šapowáčž dezembra) a ja lětny p'ichid-
wóřch (1 h'rdnow) h'obustawani šo wudžéti, p'rořy paf tež wo
pilne rozšćerjenje tuteje r'ianje k'ruje.

Biblišči p'uczit šo ja lětny p'ichidwóřch dáč njemóžé, ale
d'yrbi šo p'ichedawáč. Šečo šćitajenje je h'wje faráč W'rófata-Šte-
liczanšči dobročóžnje na šo wšaf.

K'ruje faráč Wáda w'éži wo škaršćtm mišijnštm w'owaršnje
wo p'ichidubene p'ichidwóřšć p'rořdo a tež na to dopomni, jo maju
šo mišijnšće dny jemu hačž do 10. dezembra w'iwéčéž.

Na k'ónu našćich wuřadžowanijow šwje faráč em. Urban
we dšéčej w'éži štoštajšćich w'arowow naležnje p'oprořy, jo b'chu
p'omhali jeho k'ruje „Wo h'wobóžje šćiwéčžana“ rozšćeréč.

Po šćibodžijnšćich wožnych wuradžowanjach šo konferenca
š'ónči. Šbóh da!, jo b'chu našče wuradžowanja b'jež š'oda
njéčhte ja w'ar Božeho k'ralesnja w našćich h'erbšćich wořabach!

Ža „Jubilejny h'wjedžón reformazije“ h'otnje šo n'šće
k'óžny ewangelišćo-lutheršči. Tež našče njedžšće šopjenko
„Pomhaj Šbóh“, taž je hačž dotal šo p'rózwódo, p'ichidowáčž
druhich ja t'ónu wulšči dšei najčeje ewangelišćo-lutheršćeje
zyrhwiné, šo šamo p'ichidobuje, šo by h'wjedžón reformazije wo h'wje-
dšćišćej d'račeje d'erje wuřotowane p'éřnje h'obu h'wječšćéž móřo.
P'ichidobne čizšo, čizšo 43, w'iwéče jako jubilejné čizšo, w'éno-
wane našćemu wulštm reformatoré Dr. W. Lutheré a jeho
wulštemu štut'ej teje reformazije, šapowáčje p'šedž 400 l'ětami.
Tuto 43. čizšo budže, došćž njemóžny ja 31. dšei otwora wóř-
šćejnošćow d'la wořebite šopjenko wuřp'šćáč, 8 štron wulše a
p'ichidwóřšće šlowa a wobrašy. A p'šéde wšćém: wono nochže
jenož f tym do domu p'ichidž, fot'žž b'chu hačž dotal jeho h'w'éřni
p'šéčžéřšo a čšćitarjo, né, wono by rad na t'nyh dnju do k'óždeho
h'erbškeho domu šajšupšči a wšidždžom t'ónu wořebny a wořebny
dšei h'obu h'wječšćilo zjenje a p'éřnje, šo j' dobom nadžijejo, šo
b'chu potom tu abo tam, h'džéž wono n'šće h'iwéče njedžšćišči
porjadny h'óžžéž njéje, p'rajit: „Ma šakowidženje!“ taž šo by
wono porjadnje šašo p'ichidwóřšćéž h'méřo njedželi wot njedžele
štronéž i šubym h'erbšćtm p'obožnym postrowom: „Pomhaj
Šbóh!“

W'e nuz jeno f šubym Šerbowu w domšćnje čžze našče
šopjenko taž p'ichidž, na h'wjedžéřšćtm dnju, né, tež i wšćém
šubym šynam h'erbškeho šuda, fot'žž je wóřštu, njéž wulšta
w k'raju, njéž w'ontach w dalot'óřčach šćiwóřčéřow šastawajo
wořebny š'ružny wóžnowarjnyh šćitowarjow, by wono rad
p'ichidžéřšo a jim wuřotowalo reformazijšči h'wjedžón, njéž by
to néř býlo w polu abo w šakarnach abo w šakarnach.

Šo by našćemu šopjenku paf to wščo móžno býlo, p'rořy
wono, jo b'chu šo wo to pošćarali wšćizny, k'ž maju šubo našć
šud a našče šopjenko. P'šéde wšćém šu j' šubym šćitowar-
wšćizny šwjeja duchowoni, jo b'chu, jeli šo to h'iwéče njéčžijnšću,
šnydom šćajali, šellžž čizšćow jubilejného šopjenka — wšče

pojaviadze pschibodajacych — chyzli miedz, a to pak pola redaktorow hacz do 22. oktobra, pak pola flicja Szmoletja hacz do 23. oktobra nanajpodszyho! —

Redakcija njedzelskeho lopjena „Pomhaj Bóh“ je ho, kaz mózjed i rozpraw w herbskej predawiskej konferencyj spóinaez, pschemenia. Wywajo jenož žan w redakciji, loszich tuto sastojsstwo. Dostawski pak hoburedaktora w f. fararju Wredafu-Lupjanstkim a pschibubjenje hobndzelenja konferencyj, bywanj nowa je jamohwitym redaktorom naszeho njedzelskeho lopjeta „Pomhaj Bóh“. Chzemoj wobai, hoburedaktor a ja, hwoje dzelo saktawozac tak derie hacz to wójniwe wobsercynojceje a dzela dowola, zo bydnymi i nim hrijstli Bóhu k czejelje a Szerban k wznjstiu. Tuž pak tež pschynoi, zo bydnim naschemu „Pomhaj Bóh“ domy a wutrobny wotawcjenje byle a namaj ho sako dostalo to dobre herbske pschrowjenje: „Wjerchny pomhaj!“

W Nožaczjach dzej 17. oktobra 1917. Wyracaz, f., (Moitij, Post Kantis.) samohwity redaktor.

— S ezahom do reformaziskeho jubileja něto pschyna — pol sta strowom wobshabuju — knižka dozjehczjana bórsky (po knihowajarskym dodzelenju) zo nasidim ewangeliskim Szerban jako dopowinjenja powawa. — Dokaz je psches tui. woskadnych ducownych abo tež we Szmoletiez knihownych namach w Rudzohinjce.

Mapisimo jeje na wobwawizy je tole:
Wo hwohodze kschczjana
D. Waczišna Lutherowy 3. reformatorski spis abo rostkad i leta 1520, sekerbschczel i f pschewodom 12 duchownych k hčerluchow i rostkada hamecho a po Lutherowych hloščach festajonych — k 400lětnemu reformaziskemu jubileju wudał far. eu. M. Urban w Khróstawje.

Waczišna 50 pschenžew.
A nutskach na 3. strowe jako heško i f gwidhšimti hlowani a pschisnani — tež hichčeje to hromo steci:
„Prawy budže i wěry žiwny!“ — (Gabal. 2, 4b)
W Rudzohinjce, i917. — Z nastawim wudawarja. — Czišczel Warko Szmolet.

S prózu, pilnožcu a sedžnoszczu nije ho pschi sphotowjeću knižki sežderilo, zo by — kaž w „Pschedhlowje“ mjes drubim rěla — naszeho herbske nabožne ewangeliske pschmowstwo i trěbnej knižku hmanu a njemcnylny psch dostawski ho wobohaczilo. —

Tuž, lubi hwońci Szerbja, itari a młodži, něto a dale jenat (póda „Spěwarskich“, katechisma a podobnych nabožnych spisow), knižku lubje witažo“ ju piluje czitaježe a i niježohnowanje dostawaježe, „hdyž a dofelz wšak w niej nuž Boži a murjadny duchowny wječel a rief a reformator abo wobnowjel Božeje D. W. Luther „zyle kschczjanste žiwjenje“, kaž ju žan njemuje, i jadrinwej a jahnjej rěču tak i kwiśta, jadrinweje a i natwarnym wotmachom rostkaduje!“ —

Haj, jawernje „Prawy budže i wěry žiwny!“ — to wšchemu ludu runje tež nětejskeho naszeho czožho ho wšebjeje a pschczo sako pschawolaj a předni! Bóh Wjerchny a Wschchomóžny naš w naschich dnjach — nětt hžjo na 4. lěto — wšak mózrije dofelz storka a wubudzuje. Tuž tola runje pschi 400lětnym reformaziskim jubileju a jenat dale na Lutheru, „prosetu němsteho luda“ a f dobom tak naszeho tež herbskeho ludzika, pschuje a hwońci sedžbujo nutrinje pschuchajny, dofelz „Bože hlowo a — po nim — Lutherowa wuczba nihdy njefahinje!“ — Abó kaž kral mjes prosetami Božimi, Zesajajš (8, 20 sež), tak jahnje a dorajnje rěči (seho rěč zyle po hlowje sekerbschczena ma ho takle): „Po saktowju a hwońci

czenju“, abo: „Wróčo k saktowjej a hwończenju! Nje budža-li prajice, kaž tuto hlowo hwoža, — serjow rauhich (abo „jutrnej hwešdy“ — 2. list Petra 1, 19—) woni njejměju!“ A „to je sawječeje wěna!“ —

Tehodla rěla a pschi jenat fa wšchě czožy, wšchite narody a hlow: „Zesuh Khrustijus je wčera a dzentja a tónšamw, kiz wón je, budže tež do wěcznosceže“ (Sebr. 13, 8)! — Tuž ty, Khrice, Khrusticze! pschididž k nam na jěsorje“ a morju w ropchew wójnikim in hšwiśtu wšnjendjenydu ludow zyleho hwoća! Ty hč, psch, wěrnosčeje a žiwjenje (Jan. 14, 6), a twoje hlowo Bože wostanje wěcznje“ (Mat. 24, 35; Luk. 21, 33)! — Tehodla „Daj, hbožni hč eži, kiz Bože hlowo hšlycha, a tožame wobarunju“ (Luk. 11, 28) a „sachowaju jo we pschnej a dobrej wutrobje a pschidieču pschody we sežerpliwosčeji“ (Luk. 8, 15); „Mani wotawel, knižce, wutrobju, jo hlowu město dany!“ — A „Džerž hwoje hlowo czište nam, zo by nam hwoža byho na wškim pschž k njebežkam“, a nam kaž manu wto!“ — Káž w bėdněju in pschubnjeje a mitsožiwje pschewodžeje do „herbskwa hwarach w hwoćke“ (Kol. 1, 1p)! —
M. U.

Wupliczka.

„Wótary kraj, hwaraj raj! Tuž ja njón wšchito daj!“ — Czehodla to hěbi halle pschewhšljnych, icho by dal a icho njz, icho by najpriedy dal a icho napošlekt? —

Lutherowe hlowa.

78.
Bitnemu, pobožnemu wučerzej abo mišchrej abo tonuž hewat, kiz hólczeka hwońci woczehujeje a wučel, ho to nihdy ženje saktawozac a se žanym pschewsem sapschczelz njemóže.

79.
Chzemu džechi woczahnyč, dha dyrwinu tež i nimi džechi byč.

80.
Staršchey hěbi helu lóže saktawozetaj, hacz hdyž hwoje žanžnje džechi we hwońim domje stondužitaj.

81.
Tak dyrwisch hłowacel, jo je jablko pschi pschuce.

82.
Hudžba (mužika) je najšpiche woschewjenje strodneho cšlowjefa, psches czož ho wutroba pschofoji, wotkódži a woczewstwi.

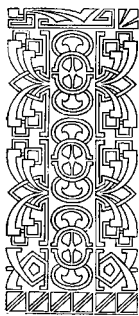
83.
Tu njemóže hdyž wchłi sta,
Hdyž towaršchwojo pschewaja;
Tu nije hida, hwar a hńew,
To f wutrobny pschewj itarjeje ipew;
Tež sawičel, stupožel, starošel wchdu
Spew jasčeri se strodobu.

J. K.

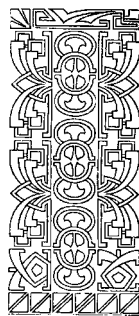
Zamolwity redaktor: faraj Wyracw w Nosačicach.
Soburedaktor: faraj Mrózak we Łupoji.
Cisčel a nakladnik: M. Smolef.

Šerbske njezelske lopjeno.

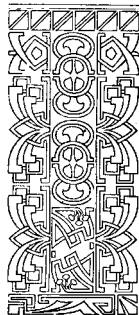
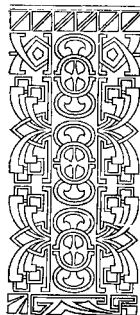
Budava ho kózdu hobotu w Šsmo. Ierjeg knižicziščeženi w Budyšinje a je tam ša šchwórtlétnu pschedplatu 40 pj. dostacž

1517

1917

Dr. Marczju Luther.

400-létny reformazijski šwjedžen.

To hlowo drebja wostajicž.

Liji na Romš. 3, 28.

Haj, wulki džen f nam pschilhadža.

Kral Jezuš Křyškřuž dobywa.

Lud wulki ho jom' podežijuje.

To budž nam wulke wješeke!

Wěra do Křyškřuža je w Lutheru nowe wulke dobyče psched 400 létni dospifa.

Wy nětko w tutej dolhej, wschě naše mozu pschtrejebazej mojnje prawje jahnje špšnantamny, šcho wěra doktorja: wěra našeho zpleho luda do šwojeho dobrého prawa psched Bohom

a psched ludami, wěra do wobnadženyh knjezerjow a wodžerjow, wěra do Božeje pomozy. Wona je žro a jadro wscheho rjekotštna na bitwischěcžach wschudže a wscheje woprotliwoščeje we wschěch woršchtach w městach a na wšach. Miliony dawaja, šchož maja, dofelž do dobyče wěra. Wěra je jena wulka modlitwa, kotruž Bóh wschegomóžny je šwojim wuškřenjom křónuje.

Tež Luther do šwjateho prawa šwojeho štuťka wěrejšče. Jeho dowěrjenje běšče na Anješa žyrhuje šatožene. Wón bě pschewdčenu, šo dycbi wěrnosč Božeho šlowa dobyče wobšhwač. A Boža pomoz je ho jentu wot špocžalka šjewika. Wón štejšče křucže we wschitkřach wšchorach a nušach. Jeho štuť je wotk jako šhlny dub, křž traje psches léštotki a pod šotrehož šchewotimi šatofami je ewangeliš lud derje ššhowant.

Esau, wot Khrysta wuſtoby,
 Seſchadža a roſeje rienje.
 S Božim deſchodom trjepjenty,
 Seleni ho, imjeje teženje.
 Jemu s njeho ſejrawi
 Luboſny plód njebojeſti.

Luther nije mjedžal, iſto duhobjeſe s jeho wuſtupowanja najačaj. Wón bě jaſo ſkutny, pobožny katolik do kſchodra ſchof, ſo by ho wo ſbožnoſć ſwojeje duſhe prerozował. Wóh tón krijeſ, kiž chybje jeho zle hinał wječeſ, je jeho do ſlawneho ſtufowanja powolał, hđež wón k ſbožni ſwojeho luđa, haj zphelo hwěta, cziſte kſcheciſcijanſtwa na kwečziniſtajeſhe.

Čšto cziłowjecka praweho cziini, to je w kſcheciſcijanſkeje wučebje najwažniſhe praſenje, a Luther je Pawołowe wotmoſwienieje s proča katoliſkich wučebow wučyl. Jeho wojoowanje pſcheciſtwa ſwotkownoſeji, ſo možachu luđo ſa pjenjeſy prawdoſež kupieč, ſe ſtatom a ſelborom něšto a duſchu dołonječ, je hnydom mjes meſchuitanti a wučichanti, mjes wučerzými a proſtými luđzimi dołhwe pſhibiłoſhowanje namafato. Hđž je wichor pſches morjo howit, ho možne zołny hač k dołotim brjoham waleja. Tak ſchunjenje woneho duča, njekehe wot mezu jednoreje biſkopiſkeje wěrnosće, dołoto a iſchero wutrobje jimaſhe. Tež w Wudychinje tačantižy duchowoni bėdu ſa Luthera. Něloti po jeho wučebje přewoachu a nowe wačajnja ſawjedzechu. Jedny i nič, i mjenom Gojel, je hač do ſwojeje ſmjerceje ewangelij pſchypowjedat a tola katoliſki meičnik wotjač mohł. Na žadanje radnych knjezow tačauzylno dweju lutherſkeju předarjow do Wudychina powela, jeneho Něnzja a jeneho Šerba. Jedny w Pěrowſkeje, tamny w Wiſlawichowej zyrkwi přewoſhe. Na wpač, w Poſchizach, w Barce a w Wudeſezach duchowoni ſabe nowu wučebu jałožowachu. Wěrnosć dobywajše. Wěrnosć ma móz, runjež ju ſa fezažino wataja. Tak nije dołho trafo, doniz njebn nimalo žyla herbſta Uzija lutherſka. Tež Šerbjja wotofo Wudychina a w Suſzy, hđež hani ſwojich ewangelſkich herbſtich předarjow halle w leče 1619 doſtaču, njerodžachu katoliſke přewoowanja, ale džežzachu ho do Poſchiz a do Wudeſtez a po leče 1559 tež do Šodžija pod ewangelſku kſktu.

Čšto je wěra? To možeſy na ewangelſkich woſadach w naſchich Šerbach ipſnadž. Wěra je žiwjenje. Hđež wěra do Šbožnika wutrobje napjelnjuje, tam tež prawdoſež do luđa ſačeſenje. Prawdoſež bjes wěry nije možna. Wěra je žorto wiſchittlich počzinow a tał tež wiſheho ſboža. Pſches wěru maſh džel na Khrystuſkowej prawdoſeži a na jeho hwětku. „Ja hny to hwětko hwěta“, praji wón, „iſtož ja umu hdož, tón njebudje hdožjež w ežemnoſeji, ale budje něč hwětkoſež žiwjenja.“ Jenw ta zyrkej, kotraž Khrystuſka pſchypowjeda a wěru we wutrobach ſbudžuje, može luđi k ſbožnoſeji wodžeſ. Biſlija w ruzy, předomanje Božeho ſlawo we woſadže, wěra w nutrneje wutrobje, to cziini kſcheciſcijana.

A pſchi tym ewangelſto zyrkej toždy čaž wotanje. Sa to budžny wutrobje džakemni, bohaczi a ſkudži, woſobni a jeduori luđo, ſtarſchi a džežji!

Wože ſlawo, wučeba lutherſka,
 Tež wotanjetej bjes tožja!

W. T., B.

Šberluſa k jubilejſkemu reformaziſkemu hwjedžnemu 1917.

Plób: Wozučeje! tón btoš.

Dallekija ſaſpěwajny
 A Wože ſtuti wołabajny,
 Kiž ſwojeje zyrkwi cziini je!
 Wopomnje te ežemne čažy

A kaſte kražne hwětko ſažy
 Pſches Luthera nam kſchadžeſhe.
 Wón bě naſch Gideon,
 Kiž je pſches Božu brón
 Kražnje dohl.
 Tak čženy my
 Tež wčežeržy
 Šso bėžječ, dofelz žiwi hny.

Čštož je tehdy nam ho ſtafo,
 To, luhi, možeſ nej niemato,
 To wujnajeje nadžakniſho!
 Čštož bu Božom' ludu date,
 Bě ſtoro rubiene a wſate,
 Dóž Bóh krijeſ ujeje ſimilit ho.
 Tu Boži hylėb — tam hoby,
 Tam pėſt — tu ſtalny bród
 Čžirje' wučbu.
 Tam hudoča —
 Tu kražnojež wjača
 A daru Wožoh' kraletwa.

Slajeje wotat, kſktu, dupu;
 Te přebija, kaſ s drobje ſupju
 Naſch Šbožniſt wuſtup je naž.
 Wjekeleje ho Wožoh' ſlawo
 A s modlitwami hač do towa
 Pſchewiwice ſly a dobrý čaž.
 Tu je Zmamel
 A jeho ſrael.
 Wóh je s nami!
 Wón wuđna bnd,
 Wly jeho' lud
 Tu čžafamy na prawy ſud.

Šhwatceje Wjerſchěnoho pſches ſtutki
 A s kherluſchami. Wóh ſamlutki
 Naſch Wóčež, Šbožniſt, Tročkat je.
 Čžlowjetojo njeponahaju.
 Čži dobudža a wěčenje traju,
 Kiž Wóh ſam k ſbožni dowjedže.
 D Wóčeje, daj nam měr
 A ſpožež, ſo twojy čžer
 Njeſhubimny.
 D Žeju ſam
 Tu pomohj nam
 Pſches ſwjačoh' Duča s njebojeſam.

Kſcheciſcijenjo budžny wěrní
 A prawí Ewangelſky hwěrní
 A Lutherſky tež wotanmy!
 Proletantjo keji wimny
 Šchit, ſobut, ſabat, nječ a džimy
 We Božim mjenje do birny!
 Naſch wječnik Khrystuſ je.
 Klincež bjeſto wjekele:
 S hnady ſbožni!
 Slaj dobyče
 Rani wěſte je
 A křowowanje njebojeſte!

Šswojemu drohemu herbſkemu ludu a ſwojeje lubowaneje
 Njechwacziſkeje woſadže ſpěwat Jan Wallar.

Lutherowe hwójbne žiwjenje.

Pobat — (—)

D. Marcžin Luther je ho 13. junija 1825 woženik. Čšto je jeho k temu pohmko? Luther roſhđždi ho k tutej kročjeſti w tym leče, jaſo bėiče jeho wěž w najwjerſchim ſtrachu. W leče 1525 howrjejeſhe pſches němſki kraj burſka wojna, najſtraſniſha ſozialna revoluzija, kotruž je Němčizna hby woładala. Tehdy ſpaliču ho ſta hrodow a zyrkujow; žyla Durinſka ſpaſeje ho pobnutiež w trwi a wohnju. Lutherowi njeſcheciſhejo jemu

porokovacu, so je na tutej revoluziji vina, mënjo so hu to sešehvki jehu wuczbo wo swobodbe křehcešjiana. Jeho pšehcešjo nješ wječhami a wuczengami ho bojadu. Luther hnydom buram na pšehcešo štupi, dšehce ham do Durinškeje a pšedomafše pšehcešino nim, ale žyle pobarno. Žafo w Norbhaufenje pšedomafše, jenu do wofnow kamjenje mjetaju a na kemschaj nastu wulfa bara. Žedna ham křehceši wuczebu. Luther je tehbny w ešehčih wojowanjadj hamolstafnošj nabožiny wukřowat; jehu swoboda křehcešjiana bšehce nšehčo žyle drube hacj poltitfke a sožialne wotpowohady buraw. Tuti swobodu buram niščo njewobarajde. Ale Luther njehmëdžehce ešehpicž, so burja wšeh statne

Lutheraw dom we Wittenberku.

žakladu powalidu. Tak nastu 6. meje 1525 jehu spij: „Pšehcešino mordakšim buram“ a w juliju jehu „List wo trutej tužžy pšehcešino buram“. Runje wo křehčj tuteje wójny, 13. junija, rošhwđi ho Luther k tej křeweli, kotraž wofščitlownu kedžbnostjo pola pšehcešelow a njepšehcešelow šubđi — wón jako mrič wozženi ho s mrišču. Luther křehceše tehbny se hwojej hmyerčju prajaji drje: „Wđj šehčepowž ho hižo pali.“ Duž gžyhče wón j tutej hwojej žentnu pšehd gžym hwyetom pohlednje a šjawne hwyedženje ja to wotpoložič, so je jenički prawy žaklad praweho křehcešjankeho žiwjenja křehcešjanke mandželstwow, io je wšča křehcešjanke doštojnostjo njewožitna wëž. Luther gžyhče tehbny rzej: „Se wšehce njyš pomha nam nëtkole jenož hwyera w kōždym powołanju, wohëbej pať we powołanju mandželstwa; njeje wšehat hwyerčjehcho a šbōžnišehcho powołanja hacj mandželstwow. — To je wopravdžita pšehčijna Lutheroweje žentny. Jeho mandželstwow ma nšehčo programatiške, repräsentatiwe. Že to throbta konsequenza jehu nabožneho našlonjenja wo prawocmjenjenu s wëry. Že to rjelowške wukřupjenje pšehcešino wšehčim njepšehceškim mozani, s totrownž mjehceje tehbny wojowacj. „Ešehceši dwebja pšakacj a jandželjo ho wšehčelij, hdyž jim wofažu, so hu duchowne wofšobny swobodne.“ — Wšehce hu tež drube pšehčijny Luthera pohmitu, so je ho wozentit. Luther bšehce tehbny 42 lët itary. Wo nëkajtu sentimentalistu šalubowanostjo, kaž hrawo pola 20 lëtneho mšodženja ho tu njejedna; tajta šalubowanostjo bšehce tutemu twerđennu šplahë do žyla žula. Ale Luther bšehce ho hwojehcho hamolstafneho žiwjenja do žyla nabyl a žehčehce ho po srjadnyh wofštejnostjad. W pohlednyh lëčje do hwojeje žentny njemehceje nišoh, křiz by jenu ložo polčelaf. Ležehce štajnje na njepoščelajnyh ložu, tak so štončejnje šloma we ložu a šchaty hnyjadu. Tež bšehce ho hōwuzelnostjo, kotraž wón pšehi špōžatku te Katharinje s Bora šacjwanafše, kotraž bšehce to šamžne žantškwone wotjwanje kaž wón pšehčiraka a ho na jehu rabu s křehčtra wukřowobdžila, pšehewobrocžita do wopravdžiteje lubofče. Ale wšehce tute wofšobinške pšehčejny njebydu nišoh

na nišoh dožahate Luthera k žentnoje pohmucj. Luther je ho wozentit jenož hmuty pšehs hwoje hwyedomje — jenož s pšehčikřehčnosčju.

Tak wozimny Luthera 13. junija popoldnju wofško pječehj hodžin hromadje s Wittenbergštim fararjom Bugenhagenom, se snatny molerjom Lufashom Kranachom, s profesorom prawojništwa dr. Melancom a propštom Žulstuhom Žonafom we wozbōdlenju mjehcešjankeho pišarja Meidenbada, so by hëbi 26lëtnu Katharinu s Bora ša mandželstwu wupwōšji. Katharina do teho šwoli a hnydom ho w pšehčimwofšji tudy hwyedšom mandželstwow po tehbdomniškim wšehčnju wofšamjenje. Na hšedowozej nježeli dšehčtaj mandželstaj hromadže kemschi a halle dwë nježeli pošdžišcho bšehce hwažna hōšejina. Ludžom we Wittenbergu njebšehce pravje, so bšehce hëbi Luther tutu Katharinu wukřowit; bychu radšcho wozšeli, hdy by hëbi Luther našladneho mjehcešjana dšowtu wukřowit. Šaj Lutherowy wofšajšny pšehceš Melanachon ho pšehi hwažnej hōšejine njewobdželi, dofelž s jehu žentnu pšehšejny njebšehce. Najebacž teho ho młodymaj mandželstmaj dofej ešehcešow došta. Wittenberška rada daci junaj 20 šlotyž a čmwigu dobrego Einbeckšeho piva, uniwëršita pať rjany hšebornu je šlotom debjenty kelič, křiz ho hšehceje dšenjka na Greifswaldškej uniwëršicje jako dwoli poklad thowa. Na jehu podnošy šteji napišmo: Doštojna uniwëršita křewjehčowškeho mšta Wittenberka wëmnje tuton hwažny dar doktofej Martino Lutherej a jehu njëžnje klacse s Bora“. —

Mandželstaj ešehnjehčtaj do tak mjenowaného ežorneho křehčtra, křiz hšehceje dšenjka šteji. Že to šhëto wulke čmwoje wwarjenje s wëžu a s dwëmaj wofšhodomaj, křiz křewjehč Jan Mudy Lutheraj lëto pošdžišcho jako hwoybony dom pšehewitaji. Tu rošwōwajche ho nëtko Lutherowe hwyōbne žiwjenje, na kotrež bōřny wšahy wozewo kedžbnjwe hladachu. Na tštym žiwjenju pať njewidžimny ničjo njewšehčedneho, napjateho. Tuto žiwjenje je jednore a wšehšewne ale napjehijene je štrowej pōbožnej lubofčjo a ešitej wšehelōčju.

Kažta kražna hojpoša bšehce 26lëtna Katřina! Njebšehce rjana! Žejny wobras, křiz je nam nišhčr Kranach molowaf,

Lutherež, Keňa.

wofajnje nam šhutin, ešehcy řejane, šohčate woblicjo. Njebšehce tež wuczena. Šnajehce drje trojštu šacjansčim, ale tak hrawdnje, io mjehceje štowo katechismuš ja šacjanski šuperclat. Wšehce pať mōbra, wōbdarjena, wukřehceje rady, bšehce nimo mšry pilna a šlutniwa. — Žejne prënje dželo bšehce, so Lutherowe bydo wuzižiči; kupi hëbi dwaj wofaj kalla a wobëki šama

ščerj. Potom pričravori hebi jahrodu, iwarjejshe hwinjaze hšlewj a pinzu a kupalnje. Haj, starafše ho tež wo warjenje bina, fa čozj mējshe je wo hwojim iwarjenju prawo. Woit wšchitšič Wittenbergšič hōpsofow rano prēnja starafše, hižo wo koto ščitryjoh. A Luther njenowafše ju tehodla Wittenbergštu ferricizju. Šsama warjejshe a pofafše a ptafše a wječor hedšefše wo študowanšej jstwi hwojeho mandšelfšeho a pšhebšefše. Wēfše sarwējshe nufo, so taf derje a pilnje hospodarjejshe, pšchetoz wobjaj mandšelfšaj bēšhtaj hūwječj študaj. Šičheže wo drugim lēže hwojeho mandšelfšaw mējshe Luther kšētro dofha. Zej jenoz mējshe ho Luther dšafowac, hōdž hōdž dofš po čašju wočbu a hnadue jamoženje dozpi. Katržina mōžefše hebi bōrju čezedž pšchitajez, hebi pola, jahrodu a haty, šfōr kupicj, hōz šfōnzije wočtupi hwojemu pšchēdofšeniemu bratrej hšleškōf Jušfōwšj pola Lipka. Kaž mnoiž wučeni a diwohowne smyšleni nufojo ho Luther wo pjenēžue nalečnōwše starafše. Šdy by čozl, mošl hebi najwjejshe bobafstow nabromadžēj a f najbobafšim mužom hwojeho čašja bučj. Pšchetoz wšchudžom na hwoče ho jehō kniži fupowoadu. Ač Luther nje-mōžefše se hwojim hšwedomujom hēdnacj hebi hwoje dšela faplačējz dačj. Jehō čšičēčerjo ho wšchitzy wobohadžidn, jehō Wittenberkfšič čšičēčerj Nidel Šchirentz, kiž bēfše zyle maly fapocšat, bu tajši bobaty, so tōn drowny ujerjad nječezfow wjazy njelečefše ale jenoz hišēfše warjejshe. Tež hwoje pšchēdowšči mējshe Luther pšchēzo darwa. Taf ho fšpofejše se hwoječ hnadnej profēšjowšej nšdn, kiž 100 štočy wnečirjejshe a hšle wo jehō pošlečidny lētač ho na 400 štočy powyjši. Kurwječoh Jan dari jemu nēhdy woru futuruju. Temu Luther pišefše, so je to fa njeho pšchēwjele. „Šdž ho mi hižo tudy na femi wšchitfo faplačēj, šchō ma ho mi potom wo tamnym žiwjenju dostacj?“ Kurwječoh Jan Wjedrih dari jemu nēhdy ačžiju Schneberkfšič hšlebornyh podkōwew. Tež wo in Luther nječodšefše. „Mi ho pšchitēji ho ja to modlicj, so hōwništw tujje a ho wošufyč derje wūžima.“ A nēk bēfše Luther nimo mēry daruwoj a dobročējny. Šchōž nēfšō triebafše, wobrocējshe ho na njeho. A wōn wobdarjejshe wšchitšič, hšudych a študentow, profēšjowj; hōdž hōn ničō wjazy ujemējshe rošdari hšleborne čēfne felšiči, kiž ho jemu drugyh dostadn; haj jako nēhdy jehō mandšelfsta wo nječeluticējim ložn lečefše, rošdari knōwšjaze pjenējeh hwojeho džefšca. Tute jazpimanje pjenējeh a tuta dobročējnowēj je inanjō fwalowške inuškewōfše. Ač nje-uōženny ho džiwacj, so Lutherowa mandšelfsta na tute dobročējnowējz drowdy hšutna hšlawowafše a čžim bōle futowafše, so njeho do wuškōfow pšchitšiča. Luther ju tehodla jara čezēfše a pšchēwōstaj jej bōrju starofej wo wšchitfe domjaze uolečnōwšef. Wšlešefše taf, kaž fohjo pšchēčel Bugenbaen, Wittenberkfšiči furač, kiž po fwašju hwoječ mandšelfšej wšchitfe domjaze klueje pšchēpoda a hebi jenoz hōdž nječēj jata inanjō uajwšchitšefše mozy fahpōwa. Wē prēniš nječelafch hwojeho mandšelfšeho žiwjenja wšchaf ho Luther taf zyle šfōwōny nječžiwōfše. Jehō pšchēčel magiŭter Žilip Melandhtow na uim pječja wēfni poračnōwšj woblēžbōwafše. Luther bēfše wšchaf pšchēdōfho famōtne žiwjenje wēfje a nēfo šfōafše ho jemu wšchitfo nowo a nješwōzene. „Prijehj bōdē ty hant, nēfo ho famodwōrhi.“ — Pola Luthera bēfše to taf, taf wo fōžym mandšelfšiwje. Mandšelfšaj drowitaj ho pōwhtaju na ho hwočējsj. Luther pišēe Krusdorfej 21. junija 1525: „Ja nječžim jara fahlowōwaj ale čezējz hwoju mandšelfštu.“ A hižo 11. augusta 1526 hšwalj wo ličēje hwoju Katržinu jako šfōwōwicu, wo wšchitšim pošfufšim, ja njeho ho bōle pšchitšōfagu, hōčj je ho teho hdy nadšaj, a ho Wōfō fa nju džakujō pšchitaj, so nočyžl hwoju hšudōbu fa wšchitfe pošfady Krocufka famēnič. Najrjejshe šfōwo wo jehō mandšelfšej

namata ho wo Lutherowych šfōdowych rēčah: „Nočyžl hwoju mandšelfštu ani fa ffranzōfšu, ani fa Benediškfu hōbu wočdacj, f prēnja tehodla, dofelj je mi ju Wōh daril a mje jej, f drowba, dofelj čžaito hšonju, so maja drowe žony wjazy nješofatfow hōčj moja; hōčj runje ma jich tež nēfšō, dha ma tola mnoho dobrēy pōčžitfow, f šfēca dofelj mandšelfšte potajšitfwo čēfēji, to je, hšwēru a čēfēj. A dofelj je macj a fajfa!“

Škēfo woporiwōwēfše a lubōfše wojucamjenija fa macēf jenicēfē džēčō! A Katržina je hwojemu mandšelfšennu šchēčj džēčj darila. To je šchēčjžiwōzna lubōfē a prōba. Kašje šwitskōwne bobafstfwo! Na dnu 7. junija 1526 ho Lutherej prēnje džēčō narodžj. Naš pohuwawa widšēč, kaš ho Luther wo žiwjenje hwojeje mandšelfšte stara, taf hwojim pšchēčelam hwoju itarōčj pobudželi a jich prošy, so bychu ho ja nju modliki. A kajfe wjehele, jako bēfše prēnje džēčō hōčēf! Šičheže ua tym kamun; dnu da džēčō wuškōfēčj. Wē Wittenberku hebi myšlōch, so budže hwojemu džēfēžu prawje wošfōbne jehō wušjeracj.

Marczin Luther jako mladič.

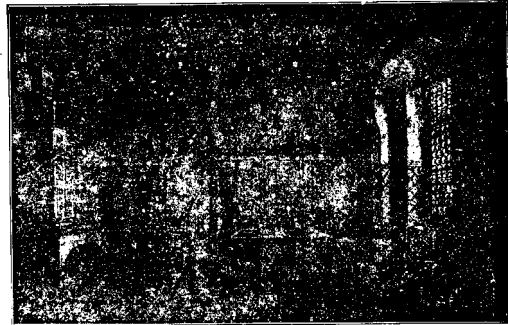
Ač Luther mēnjefše, najwšchēdnije njena hū najrjejshe a njenowafše hwojeho hōčēfca Jan. Wē wšchitšič listah, kiž Luther nēfše piša, wōžimny jezo nanowštu wjehefōfē. Šōčēf njeje hišēfše tndēn itary, hižo Lutherowych pšchēčelow hōbu strowi. Šhōnimy, taf ho hōčēf pšči fšpocatju pšchēčimō jedžj špēčēj, taf wat bōrju ho jako homo wōeac a bibax pofaže, to rēfa rēfa hšlueje pije a jē, kaš ma hwoju nušu se šubami, hōčj ho šfōnzējue prēni šub pofaže a taf ja to wōt hwofōho knōwra Žonaga hšluejmy šub, to rēfa hšleborny točē dostanje. Šhōnimy, f listow, kaš pomafu wuškne šrečēj a hšodžēj a rēčēčēj, taf študowanštu štmu hwoječō nana wōpnyje a tam do wšchitšič listow lašy a čžaito nječžiwōfše, hižicēji, famuicju. Šdžj Marczin Luther hwoje džēčatko lubōfēčimnje woblēžbōwafše, doštracn ho jemu drowdy džiwue hšubōle myšle. „Šdž hōdžj a pišchu abo nēfšōto drowe čžajuju, špēwa mi Jan; a hōdžj to pšchēwōtšje čžini, jehō čšwarju; potom najebacj teho špēwa ale čžini to škradžu a se štarofēžu a bojoježu. Taf čže Wōh, so bychmy tež my wjehefeli bēfē ale f bojoježu a f pōwžiwōje pšchē Wōhōm.“ Ač hōdž Jan twōjerdže fawalemy do hwojich jabhšfow f zyle šchju šchtrēčēfše, ho nau ua tym wjehefēleho jemu prijožj: „Pšchēzo wōlafj

a wobaraj ho, nje je banž tež ta wjasaf, ale ja hym ho se hwojiz putow wuřhobodožil." Po tutym přemim hynje dosta Luther džowozjeřtu, kiž pak hižo pol lěta stara jemrě. Šacžrunjež ho Luther trofštowafše, hebi praizjž: „Moja Šilžbjeta je nař wopuřčejša, io by te šehyřnjeje řcha, pičes hmyrerež do žwjenjaja" ho tola wufna: „Šilžbjeta je mi džiwenje floru, floru žwanjazu wutrobu řawofštajta, taf jara je mi jeje řel. Njebudh hebi myřkit, io mže nanowifa wutroba taf juwehjeřti ř hwojim džejřom." Wo Šilžbjereje narodoži ho 1529 Leika, řiž pak tež do hwojeju starřejeje jemrě. Potom přihidže drubi hyn, řiž njeno po hwojim nanje Marcejm dofa. „Mój Marcejm", taf džejše něhdy řbožowny nan, je mój nařlubřhi pořlad. Tafte džejřaka řrjebaju starořez a ľubozej hwojich řřehidh, io řo hwere wot- hładaju. Ğant a Leika mžetaj něřto řečezej a telfo starořezje wjazy njetřebataj." Rař řbožowny beřeje Lutherez nan, řo mejeře něřt ři flrowe džejři. Wěnjejeje, io ma řiř něřto dofej. „Mam něřto ři mańdželře džejři, řaž řadny ľarhořki theologa, a tute ři džejři řu moje ři řralesřma, řiž wěřejřiřho wobřebdž hacz řběžor Ferdinand Luberřtu, Ğejřtu a rumunřte řběžorřtwo." Me na Marcejma řlędowafše hičejše řtečži hym, řiž ř čjeřej Lutheroweho nařlubřšeho japořhtola njeno Pawol dofa. Ğako něhdy nan woblada, řař tutón hólčř ř mjeřzřim hřařafše, džejše wón: „Ty budžejdh něhdy ř wofjakom a počejhnejř do wójny pičejřiřno Ğurkam. Ğako pořlędnje džejřo řjeni řo mařa Marčata, řiž hwoje njeno po wozny dofa. — Luther pak tuto džejřatto rađy je řerřřim njenom Waruřřha wofafše, řnanjo řa to, řař jara beřeje wofolřna Wittenberga hičejše w Lutherowch řčahak řerřka. Wjes hym, řo řu potomniřny Lutherowych hynow dawno řerřři, řu potomniřny nuteje Maruřřki hičejše džejřa řiđi a jato něniřny řemjenjo čjeřejeni.

Řřah ř wutřubľanju hwojich džejři Luther hwojeř mańdželřej řwěrn pomahaje. Starřeje řo wo io, řo by io jecho domje dobery pořad řuřej. Nř jenož njepřečelam, řotřehčř nořy, řaž něhdy řarřatřiřny proji, ř Roma do Wittenberga dořahaja, tež hwojim pičejřelam dže dobery piřřitřad dačej a dže po řlowje řiřny byčej: „Wiřřof ma byčej nuř, řiž hwojenu domej derje přjodř řteji a řo mańdže wotřezehjene džejři." Luther njeběřeje jara řny; ř pominaře pičejřo na hwoju řřařřim mřodozej. Jecho řahada piřhi wutřubľanju džejři beřeje, io ma řabřito piřhi řřutu ľečej. Me drubdy mžejše tež Luther jara řřtu byčej. Ğako beřeje něhdy jecho řym Ğant njepořľubřny byl, njepřečejše ři ři dny dořho jemu pičed wozej pičřitřez a řařle, hđyž beřeje pořumnje nana wo wodače wozřy a řbđž hđyž mečej a pičejřeljo řa njeho prořřit, jemu nan woda praizjž: „Ğřu radřho mowřeho hacz njeporaděhoř hyna mečej." Me Luther naložejše piřhi wutřubľanju radřho řabřito a řo bujeje řoř- Ğorjenje a řiřu wo wutrobač hwojich džejři wubudžej. — Beřeje řwjeřřka řama ľubezej a dobrota. Rađy pičidľadowafše hřam hwojich džejři a derje řo řam piřhi niđ wobđželjeře. Rađy řjerjeje řebi džejřatto na řoleni a řladowafše řim do wozřřow. Be džejřagymaj wozřřomaj mańta doměru a njepomalu wěru a řřitřezej, řotřez ľubžo w parodřim mějachu. Me něhdy wufna řo řelňowje: „Ğ, hdy byđ tola jato džejřo wumječej. Ğyř řa to wřřitřu čjeřej dačej, řotřez na řurym řwězeje wobřebdu abo hičejše dořřanu." Ğuta džejřaga wěra řa ho Lutherje wjele wjeřřcha byčej hacz jecho wěra. Me hđyž řo řřitřy řřaby wo wěrie řjeje, potom řo ři řym řwotřajje: „Moja Leika a mój Ğant řo řa njeno młidřatj." —

Me wotřubľaje je hwojimi džejřimi namaka Luther hwoje nařľubřše wozčerřiwjenje. Hđyž beđu wřřibnje řrafe, džejře je hwojimi džejřim na řupodnje řarře dwory. Ğuřy po puzej řiř derje woři řelčejřej pičejřiwota. Me džejři njepřemžđa řřorřezej, pičetořej ř njeběřow lije řo 100 000 řřotřch, njemjazy pičejřaga, wozř, řezjeřnje, wřno, řař, řpřla, řřawa, niloko. Rađy ho Luther je hwojimi džejřimi řwěčejnje, džejři řečja wo njeběř- řah a řiř řrařřořřah; něhdy řo hwojejo nana wopřařřachu, řaže tež řiř přječej řo řimjeřej řobu do njeběř pičidňež.

„Ğaj", nan wjeřeje wobřuzej, „a imjeje řřotu řožu a wřřy a řudžerje ř dwobřotřch řamuřřřow." Wo pičidňoh hwojich džejři ho Luther jara njefřarřaje. Hđyž jemu džejřo do řpacžičja dobru nōž praři, derje nan ř njemu džejře: „Ğři řpacž, ľube džejřo! Ğudž řřajnje pobožnje! Řjenjeřu čři njemōžu řawofštajez, ale řubateho wořa řřu tebi řawofštajez. Ğenōž wofřuň pobožnj!" Luther měru, řo řřarřej hwojim džejřom njego drube řawofštajez njemōžetaj, hacz dobre řřečejřiřanske wutřubľanje. Ğehodla mođit řo na řbđze ranje je hwojimi džejřim niř jenōž wōřezejřah, ale tež řbepač wořřeh řařřow a wěru, njmo tebo hičejře řřam, řudžejny pičejřhjeje hwoje džejři a hwojim čjeřoz řateđřemnuř. Ğot lěta 1532 wějeřje wo hwojim domje na řbđje njewřel do mōjage řřebowanjaja, řiž jecho pomozři Weit Dietrich hromadžejše a jato řřitřu ř njenom „Domjaza pořřilla" wuda. Nřmo wořeho řřawa Luther řudžřu najřbše čjeřejše. Ğřam řomjejeje wowe řřotřej řtečej a io řařje hřačej. Wěřřu ľubu řobřřinu je hwojimi hōejřeni abo džejřimi řřewojaje. Ğehodla řo tež wo to řarřeje, řo řo wřřitře jecho džejři hižo řaže

Lutherowa řřwa na Wartburg.

wo řudžřje řořwuzřowachu; řo řbđy je hwojimi řařřimi džejřa- žmi ľohřami řřewozej a domjage řřiwedjenje wobřařřej mōřli. Ğa hwoje džejři a řa domjage řobowny hwořřejřen řerřejjeje Luther nařh najřřeřřiř hōowomy řbřelřah; řa ř njeběř dele pičidňu ř wam. — Rař řenje Luther w ľečje 1535 tutón řobowny řřiwedjen řwjeřejře! Wřđřimy jecho na wjeřřowych řimřařah hromadje je hwojimi džejřimi a domjagymaj pičejřelami w rumje wřed hwojeř řřinu řřařoj řbepčej. Ra dobo wotewřja řo derje do wobřewřeleneje řiřny a io řemny wobřitře řjeni řo wulři beř řračřezem řańdel je řřotřmaj řřidľomaj a řańojnje Lutherow řřew. Hđyž je řerře řřerřičř řam wřřewowal, pod Lutherowym nawjedowanjom wřřitřy řwotřejeni a wřřitře džejři řřew řořpewřaja. A potom Luther wřřitřich do řobowneje řřitřy mřs wjeřje, řbđej je řřobř ř Ğejřitř-džejřatřom pořřajnje a řbđej na řbđžeh řřadue darj řřařoj.

Řařři wulři pičejřel džejři nařh Marcejm Luther beřeje, a řařři wubřerřny dar wón njeběje, řo řam do džejřozřeh niřřlow pičejřebdžej, to pořage nam jecho řrařny řřitř wo Wōřim řaju, řiž je w ľečje 1530 ř Ğoburgřejře řwjeřejřim — jato beřeje řo řb- ře ři řem w Augřburgu řřromadřil. — Hwojennu řřańej Ğanej wřřař. Beřeje džje to ř řřa řřeni řřitř, řiž je řřowjennu najřřarř- řadenu řymej, řiž beřeje řebdy 4 ľeta řřary, wřřařal. Ğřit řa wo řař: „Anada a měr w řřerřitřitř, mój ľuby řřitř. Wřřelku řo, řo derje wutřajej a řo řřitřje mōřľiřch. Wřřařal řařři, mój řřitřo, a pořračej; řbđž domoj pičidňu, řřu ře řiřu řřitřu řerřant řobu pičidňejřej.

Ğřařřu řřanu, ľubofnu řařřowu, w njej řřobž wjele džejři, te mařa řřote řřitřičřej, a řřetřala řřane řabřita pod řřřowamni, a řřerřowu, a wřřejnje, řřuřačřej a řřowitř, řřewojaj, řřařaj a řu wjeřejše, mařa tež řřane male řřuřej je řřotřimi řeřadřami a je řře- řowomni řeřłami. Ğuř wopřařřařch řo řebu mžej, řřejta řa řa- řowu je řejje te džejři řu. Ğan ře mni džejře: Ğo řu džejři, řiž rađy řřewojaj, wřřitřu a řu pobožnje. Ğuř řa řřerřich: Ğuby mřjo, nam tež řřna, řeřa Ğant Luther, njemōřř řřn tež do řejje

jabrodny pšičinje, so by tež tajste rjane jabluka a truščiny jěsca a na tajšich wošebnych koničach jechač a i tutyni džěczi ni brjacač mohi? Duž džěcže tón muž: hdyž rady hwoje pačěrje spěna, wuluje a je pobožny, knie tež do teje jabrodny pšičiny, Hippus a Joist pšičečelaj Lutherež (Nauka) tež, a hdyž wšičitny bromadže pšičinju, imježy tež trubičcy, bubony, baryš a wischelate truny, hwydža tež rewojač a i matyni profański pšičeč.

A pokaže mi tam rjany lučny we jabrodny, naprawjenu i rewojanu, tam wožadny i rycelo stota pšičečalki, bubony a scziščebo hšebora profi. Ale běšče tat saba rano, so džěczi hšičeže njebėdu hšebale; tehdoba nicmožacy na rewojanje cšajacž a pra-jacž i temu muže: Ach luby hujęze, dzy hšwatacž a to wšičitko mojemu lubemu hšwatej žantęj pšičacž, so by ju pilnje ho modlił, berje wšičitny a pobožny byl, so by tež do nuteje jabrodny pšičiškol; ale ma tež cšetu Leinu, tu dwyh hšobu pšičiwje. Duž džěcše tón muž: To ma ho tat stač, dži a pšičaj jemu tat.

Tehdoba, luby hšwto žanto, wšit a wobł ho hšwėru, a praž Lippej a Joistę tež, so byshtaj wšitnyjo a ho wobłito; potom pšičinidže wšičitny hromadže do teje jabrodny. Ž tym budž wšičehomoznemu Bohu poručenju a potrown cšetu Leinu a doj jej hšuku wšete nuję. Anno 1530. Dwoj luby nan Martinus Luther."

Lutherowu nan.

Tak namaka Luther w kole hwojich džěczi tajste sšoboz, cšehoz ho ani nadaj njebėdže. Něšto hšojna wėrniočę hšwėczka, kiz bėšče nėdby w domje mēščęanski Cotta hšichat:

Najrjenidže lubo na hšwėze wostanje
Žoišta lubojeć — tomuz ho doštanje.

Tuto sšoboz pšičejećę tež hwojini pšičečalki, tat na pšičalki Spalatince, kotremuz nėdby w lišće pšičalce: „Moja mandželsta pšičęe nam wjele dobroto, wošębje tež Spalatinka, kiz by waš wučił wjekelešcy mandželstwu.“ A tak jara Luther tch hwojich lubowaje, to polajuna nam jęho hšwta: „Slaj, ja hwojnu Katu lubuju, lubuju ju bėle hač jębje hanebo, dšyl radšęo wumrjęč, hač jo bydu wonia a jęne džěčalka wumrjęle.“

Do Lutherowje hšoboj hšičadny nimu jęho džěczi tež cšeladny a wšičitny, kiz w rumany cšornym hšičdrije bydo namafachu. Wšičitny mworjadu domjaz wožadny, kotruz Luther jara nat a Kata jato macj namjedowajštaj. Luther ho hšwėru starajše wo hwojich cšeladnyh a cšęęęęęę hšwėrne cšeladne džęlo. Rady rečę we hwojich pšebowanjach wo tym, tat ho Bohu tež najwšędnidše džęlo, kiz ho hšwėru wšitnija, hšodoba. „Hdyž wotročę abo hšwoznna w domje džęlataj, ichtoz jimat hšwotaf taše, hšičitaj Bohu. Hdyž tynu wumrjęče abo šupnje wučižęca a do Kšrišta wėrja, to ho Bohu wjele bėle hšodoba hač wšičitny muidow modlitwy a počęrtęja.“ — Najščornęje

wulka bėšęe lubojeć we wutrobomaj Lutherež, mandželstwu. Pšębožo jaho i hwojini džěcjom tež hšičeže džěczi hšudnyh pšičiwujnyh jębi do domu hšwčęštaj. Nas mēščanu nimu hwojich džěczi jębonaje zupšaj džěczi we hwojini domje. Holzy dšwřęchdu hšwne Kače pombač a potdžibozęo cšetu Leinu isřwotupacž, kiz bėšęe tež i hšičdřęca cšęta a w Lutherež domje wšitnjo namaka. Wšota ni hač do hwojije hšwčęre. Staradže ho wošębje wo džěczi a wo hšwchř a jęmř ščornęje tu hšwoznna wo džęlo-potnim hšwjetuju, wot Luthera troškolawana wo wėręe do hwojijež Šbžništa. Jara wjele pšęzy a tež hšwėwa staj mandželstaj i zupšini džěczi ni melo. Džęczi wšitnaju i wjeřęcha hač do hwojije isřwotnaju w Lutherewom domje; hšlyz tat dolho, hač wužadny unweršitju wšwpatč a holzy, hač ho wužadny. Wšwotřęštaj hšwaj je hšwne stata w hwojini domje wšwotomaka. A to bėchu wjekele hšwaj, na wotročęz ho pšiči hšwčęje tež rewojače. Luther mēřęjše, jo je ho tež na hšwaj žanta a Kšwki rewoja. Wšotaju hšwaję jęho wramo a wužadnje a rewojan. Wšota a lubojeć ho njebšdžitej wurewojač, jęnož jo počęrtęje a mērnje rewojač.

A Lutherež hwojije pat hšičadny hšičęęe drny lužo. Tehdy bėšęe wužadnje, so unweršitini profesorjo studentam šwry pšičenajachu, jich jato hšwchř hwojij hšwotowadny a jim pšiči pšiči hšwotowanajach pombač. W cšornym hšwčęre bėšęe pat jara wjele pšędnij hšwčęw, w kotřędž bėdu nėdby muičha bydliłi. Tute šwčęři hšwne Kata dře wužadwaje. Wšona je studentami, ale tež wudowan a mlodnym hšwajni pšę-najęče. Wšwry ewangeljcy pšędnio, ale tež muičha, kiz bėchu i hšwčęw cšęta, pola njeje bydo namafachu. Tež wjeřęchwjz hwojjo drudby pšičinidžę. Nėdby bydłęšęe hšwra mandželsta brandenburskeho hšwčęw, Šilšęeta, je hwojini hšwobumni džęšči cšaj w cšornym hšwčęre a lu wot šwęnje Katy hšwėru wšwladana. Tuto wšwjt je wšwat Lutherež wjele mjerjanja a hšwėwa pšičinješ, wošębje, hdyž jęna dšwota, Anhaltska wjeřęwowa, po domje hšwčęre, kotruz Luther wjazw třečę njebšwřitwoje wotpokaša. Tež cšeta isřwkeho wšwobdy Jurja, Luthereweho isřwkačęo nješwčęčelca, wšwobda Wšwřęha i Muišterberg, kiz bėšęe i Ferebergkeho hšwčęw cšęta, namaka pola Luthera hwoje bydo, na cšimž ho Jurij jara hšwėwaje. — Tutny hwojci hu Lutherež ikwo pšwchęje. Jato hšwčęe nėdby Anhaltski wjeřę Jurij pola Luthera bydličę, jemu to wotradžadny pražjo, jo je Lutherewom dom hšwotpa ja wšwčelaki lud muidny luži, studentom, holzy, wudowan, stare žony, zyle muidny hšwzow, dla teho wulkeho njemėra, kiz tam stajęe hšwčęre, bėšęe wšwchim došojneho wšęga Dr. Luthera jara žel, pšičewoz niž we wšwčitich wšwchlenajach domu bėšęe jęho duch žwvy. A wšwčitny tučęi hwojjo namafachu tež mēřta ja Lutherewom bšidom. Lutherewa mandželsta bėšęe wotajšim i dobom hšwotpa wulke penšije! Kšwto mēřęje ni džęla a kšwto hšwėra! Ale Kata wjeřęše hšwčęre: riku a wšwchęje wšwčęre hšwotowaricę! Zadaše wot hwojich wšwotawerjow, so pilnje pšęčadny a niz pšęčęe węzi kšwčęne šlęčęowanje hšwchadny. Ale wšwčitny wšwotni hwojjo hšwchadny cšorny hšwčęw jato hšwotaw cšęhęjęow, jako hšwotowuni bėdnyh, jato wšwotny dom wšwčęwčęw. A tež my dšwřimny pšęčęo jaho nteju mandželstwu wšwčęwčęw; Luthera, hšwotowarja tuteho domu, kiz najwčęz wšwčęho njemėra džęn wote dnja wor wšwčęwra hač do pol nožy pilnje džęłęše hwoj wulki šwřk reformazije wšwotowaricęjo a wošębje Katu, hšwotpu tuteho wšwčęwčęho šwotaka!

Bėšęe wotajšim wulke bšidowe foto, kiz ho wšwčędęe wotfotow Luthera hšwotowajšęe. Ale do njebo šwotupidny tež cšajto hwojjo, kiz pšęčę Šwřtębčę pšęčęwadni, hšwčęka ššwłani wšwčęni hšwčęja. Kiz ho pola Lutherež wšwčęwčęw? Na cšornym mēřtęje bšida hšędži nash Dr. Luther. Wšwčęw hwojjo wšwčęwčęja i nim i najwšwčędny pšęčęowonajny, haj, Kata jemu w pšičitnomučę hšwčęw žęnje „ty“ njereka ale „wy“ abo „njęje došwora.“ Šwřto ho Luther je hwojich hšwchřich wšwchř njemōje wšwčęwčę, potom cšędo wjeřęzi, ale wšwčęw cšajta žadočęšęje na to, to by šwotčęri rečęčę, pšičewoz jęho powšęarjaja ta bšidom ju najřwotajšęi pšičawot i řęšęam. Hdyž je ho Luther wšwčęwčę: Šwřto je nemožo? šwotčęnje ho powšwčęwčęw bšidowa šawawa. Ręči ho wo wšwčędich možnyh wšwčęwčę a njewšwčęwčęw wšwčę. Wšwčęw jo na pšwčęwčęja, šwřto Luther mēni a šwřtędž to wšwčędno hšwėru napšiču. Tak nashdu Lutherewe bšidowe rečę, kiz nam dobrny wšwčęw jęho hšwčęwčęho žwęrtęja ale tež jęho nashadow pšwčęwčęja. Šwřtęw-jęny Lutherewu hšwotaj hšwotowčę, ale tež jęho wšwčęwčęw dar

žorta. — Nas bēdže wošebny hōsej 100 apselnuow hōbu pšibnješt. Tu džeide Luther: „Skrižežo Wožo, ſcho budžeš ty nēdny hwoim ludbm džečom woobražēš, ſiž tebe a wojeho lubeho hynu lubuja a ežeje, hōdy ty nēto kardinalu ow Zlatfej iajte riane plody rōžej dačh, ſiž tebe hanja a wozejeježa.“ Nēdny ho wo tym roszēžowadn, kaſtj naſlad je japoſtoł Pawoł mef. Luther prait: „Mēnju, ſo je japoſtoł Pawoł ſapita woſoda tyla, bies wošebničo nablada woboi huchi mužij kaž magijer Žilij Melancton.“ Tež wo Szerbach Luther druđdy rēžēše. Nēdny hwojejeje a hercklich buraw, ſiž na Wittenberckid wičaš hwoje twory pšehōrobo pšehōdawadu. „A jaſo ho jecho nēdny praſchadn, hačz nēdny niſno bylo bibliju do herckije rēže pšehōlēš, praſeje, ſo to nreba njeje, dolež ja ſo ite žaſt Szerbow wičaj njeubēže. Druđdy bu jecho niſeni mandželſtej rečēnja pšehōwjele a potom hwoiđj hōsej k jēži niſowafše. „Ežehadla njejeje ale itajne ho roszēžuježe?“

— Luther niſowafše j wjeſtcha wšehōm domjažu jēž. Čajto ho kam temu bjezeče, fał malo k jēdiž triebaiše, druđdy ho ja gylu džeč j kuchom hšleba i je beletim jerjom hwoſoji. Na mješeje tež hwoje wjelele na boſariđij hōsejinač. „A wleſtich hwojejejač bēže jecho mēnjenje.“ Sdžž hne naſch hries Wōh dobre wulke ſačajſti a dobre Akemſke wno tworicz, hincm tež ja je jēčz a wjež.“ Mjes wobjedem kēdžowafše na dobry hliđowy vorjad. Mlōdžj ſtudenecž dyrhjadn njelečež. „A jaſo ho nēdny hju bobateho hamburgſkeho pšehōtupa, kotremuž ho ja oſidnu woliđudj, j tym ſabawješe, jo buhajež pječejni foju wozečeže, jecho Luther w pšibitnomoſej jecho nana hšerow naſwari. Po wobjeđe ho j wjeſtcha ſpēwaječe a buđžowafše; abo džeču wſchitny do ſahrodny, hōsej bēdže Luther ja mlōdy lud ſehel-niježo natwaricž dač. Druđdy tež kam hōbu ſehel tyleše, hačzranjež do derje njeſchynješe a wjele hšwalby njejejeječe.“

Ž tyh ſaricidich ſtudentow Luther domjažuch wučerjow hwoiđich džeči a hwojeho ſamulſta (pomozniſta) wubjerafše. Wubjerafše hebi woheje klōdych. Mjes niſni bēču jara wobdarjenu mlōdžensjoje, ſiž puđžijcho do nabladaž ſaſtojuſtowa ſtupidni. Do tutech pał njeſluſada ion, torebnož džu ludy jaſo jeniečeho mjenowac. To bēdže Wolf Zieberger, horbaty, hujerež dobroučjny člowjek, ſtudenta ja čjaž hwojeho žiwjenja, ſiž je Lutherowej hwojbie huiſaja hweru wopofaſal. Bēdže Lutherowu faktoſnu, člowjek, ſiž njebēdže ja wedomoſtne džeła triebaež ale ſiž pod naujedowarjom Lutherowje mandželſteje na eželedž a hōbu na porjad w donje kēdžowafše. Ž wulkej huiſnoſej Luther wſchelate jecho hšaboleže njeječe a Wolf Zieberger ho ja to jemu j najnietkeje hweru dšatowafše. Wōn ho njeuōeješe wot Lutherē hwojdy džečej. „Jaſo ho jecho Luther ras woprafše: „Šcho čhejch ty činič, hōdž ros wumru? Čhyž tež pola mojeje mandželſteje wofač?“ jemu wotmehui: „To nje-wēm, ale potom čhyž tež wumrujež, hōdž je mōj wōtž wumreč.“ Tuto hweru člowjek ſawoſta tež po Lutherowu hujerež w jecho donje a pomaiče jecho wudowje we wſcheltid ežež-foſeč.ž.

A hšičeže nēdno njech ho ni mjenuje, ſiž wječēdne w Lutherowym donje wobhōdaječe. To bēdže miſtř Pētr, jecho trubar. Luther njeſnajeječe žanje huroboje pšehōčimo proſim ludjom. Ž niſni ho woheje rady pšehēželnje wozežowafše. Sdžž miſtř Pētr hwoje džeło wotnjejše, rēžeje Luther j nim wo wſcheltid ubožuſny a doſtitij praſchajnač, wo hšēzje a wo banž; nēdny ho jecho Pētr woprafša, fał na ho naileje wōleč. Luther jemu rabeže: „Najprieđy wuſpēwaj pšehōz nutnje wōtēžnač, a potom ho wſchitē niſne proſimy kame wot ho wupreja.“ Tuto miſtř Pētr njebēdže hwojeſchny člowjek, mješeje wotpohlad, ktihu pihačz a wudač, a to wo ežeze. Luther čhyſte jemu to wuřečēž a napiša jemu teho dla žortne ſchuečki, w forhōdž jemu wōdžeše, ho teho wofačjež, pšehōz čhyž ho miſtřa Pētra njeboji, wjele lēpie by byto, hōy by ho miſtř Pētr čerja pranje bojal.

Tač hōdžjadu mnohy ludžo w Lutherowym donje wot a nuš. Wſchitny nanuſadu tam pšehēželnj radu a miſu wutrowo. Hšehēčejanſtwa bēdže ja Luther a hwojota wjekeleje. A prawa hšehēčejanſta wjekelečej hujereje w nutny donje a wſchitid ſhōžuſny a bohatyč čzujereje. W lēze 1537 Luther ečežy ſhori a mēnjenje, jo wumreje. Pola njebo bēdže Juſtus Jonas, jecho pšehēčel. Tuteho praſeječe, jo by jecho mandželſtej pohēdnu poſtrow pšibnješt a ju trojchōwac. „Trojchun ju,

njech hwoje horjo nješe a na to ſpomina, ſo je 12 lēt ſo mru wjekeła byla.“

Lutherow hwojōbne žiwjenje mješeje ho j džeła w jecho ſahrodje. Luther bēdže wulki pšehēčel ſahrodny. Jaſo bēdže hebi Lutherowa mandželſta bōry po hwoiku ſahrodny pšehōw- nafa, mandželſtaj hūto w njeje hromade džeſelſchaj. Lutherēž to wjele wjekeła čzujereče, hōdžeje a hšehējeječe ſchōmy, pla- hōwaječe wſchleč roſtijn, ja torebž hebi hujno j Čerſurta a Nūrnberga woſtara, plaſowafše mōrchowje, kōri, wulki rjetkež ale tež ſigowp. Druđdy bēdže hīžo do ſhādžanja Wožeho hšōnčza w ſahrodje a poſtuhōdaje na ſpēwaje ptačim abo hšōnčza w ſahrodje a poſtuhōdaje pilnym pečōkam. Wſchitno ju jemu j pšehō- ruanjom. Jaſo nēdny jecho džeči wōwle w ruzy džežjadu, torebnož bēču popadnje a tuton boſajnje ſchērejeječe, jecho Luther hšutuje wuſwari: „Ty bokaſo j wtojim toſtym pla- ſehōjom, ty hju zyle ſchōdny ptač.“ Jaſo nēdny hūba j žbječ ſchjtu hwoj ſpēwafše, naſch doktor Marcin Luther k njeje pšehō- tprait: „Mōj luby hries doktor! Dyrhju ho wuſtrač, jo wumjeſtrow njeſnaju, ſiž ty ſnōleč. Ty ſpſch pšehō žylu nōž w hwoim hūeđōleſku zyle bjez ſtarōwež. Kano jaſo ſtawaječ a ho wſcheltid, hūdnejſch ho na ſchōmik a ſpēwōiđ, hšwalidž

Lutherowa mač.

Woša a ho jemu dšatuječe, potom ptačaj hwoju žyrob a ju namakaſaj. Wši, ſcho hyn tola ja ſtary dural wuſtup, ſo to tež nječejny, ſiž man tola k temu telko pšehōčjny. „Tola kaž do wſehōho, čerz tež do ſahrodny hwoju wuſtu ſta. Čerzotwa wo- brada hu wēšeče huižanju w ſahrodje, ſiž telto ſchōdy nāčejnjeja. Wēkač hu j čerzotny pšehēčeljny. Ežehadla ma je wſchelate huižanzu na jađnyu ſonzu hwoiđho žiwota maly roj, kač čerz prēdu?“

Tač bēdže Luther je hwojeje mandželſtej živy, wobtaty wot čzjōdki džeči. Telo hwojōbne žiwjenje bēdže j pšehōladom ja wſchitē čzōh. Telo tež wōn je hebi kač kōžny druſi člowjek tuto mandželſtu a hwojōbne ſhōže dyrhjal kam dobež pšehō h- bōčej, woporniwōčej, tejerſkimōčej. Tež Luther a ſata mješe- ſchaj hwoje njeđōſtati. ſata njeđanu ja hōdu, hwan nīz žyle bjez pšehōčjny. Bēdže hebi ſnanjenijeje a hwanu hwojeho mandželſteho derje wōdnu. ſačnja hšaboleč bēdže jemy hūbity jaſh, jaina wubierna rēžimōweč. Jaſo nēdny mlōdy žendželčan jemu Luther žortniwje hwoju mandželſtu: „Ta je rēžimnwa, a to taſ derje roſim, jo j u lōbka niđto njeſchē- wunje.“ Mjenowafše ju drje tež pšehō ſhōdōwēč žōnſhōwe Čerzotwa abo Demōſtēneča a ras ho ja ſadom woprafša, hačz hōdžja pšehōz wōtēčejnā wuſpēwōč, prjeđy hačz čhyta telto hšōrow prēdowōč. Tač njeſtaj drje tež Luther a ſata we

wychitlich swojonych nalezniozjach pischezy pshesjene byloj. Ale Luther niemiejete takie male mandzselff wojoowanja za tragilje. „Paszczynje zony drubdy mrozcza a borceza, to niczo dale nie schodzi. W zarum mandzselffowe wychitko pischezo runu znuhuze ujednie. To je pichidajna woz. Sadam a Jeda staj ho wescze w tich 900 letach hucy dostoj awparatnoj a Jeda je i Sadamej rielka: Ty by jobutno zral! U Sadam je Jedyje wotmolwi: Czechobda by mi ju dala? Sduz jenoj hlowna woz w mandzselffowe woitanje a ta wobkajuje troje, niemuzaj: wercu a hwiernu, dzecze a sakrament, a jo majch mandzselffowa za nieszto hwiata a sa Boze powolana — potom je mandzselffowo jarwescze sbozny jchtam.“ Luther bescze najwieszi humorijta hwojeho czahe, wobhedejsche ton humor (hwi), kiz jenoj zgle stawi a wulaj nuzajo wobhedeja, kiz ho hwietaj napidczehno zple niemotwihni czujna, taz Goethe, Schafepcare, Cervantes. Duz mejesche tez drubdy hwoje wjechle na tym, hwoju lubu katu wrochtu i lepichemu mecz a ho jako woboti, podolaczony mandzselffu niemolnif kuetca. Duz niemowalje drubdy hwoju mandzselffu — moja katta (put), abo rasczaje jej w hwojich listach luby hucy keth! — abo dominus meus stecta — abo jato ho katta wjele wo hwoje kulejajto w Sulsdorjje pola kiewitzkaja staralje dosti neshy woi hwojeho mandzselffowe list i tutym wobohednym napiznow „Wohatej kniji Sulsdorjffaj, kniji doktorzy klatzynie Lutherowej, po czelje we Wittenberku bydzajze, po buclji pa w Sulsdorjje chodzajze.“

Tola tez Luther mejesche hwoje njedostatki a hlabosje, kiz huceny najebaz jo hoberkseje wuprajic. Tez i nini woitanje Luther nach wulki reformator, kiz hwojeho runjeczka nina. Luther mejesche i hwioleni ho nimo mery wobohet. Wesczina woina, w kotrej zw hwejsche, stajne worpewadziat a hucwanja jeho drubdy taz pichidaczu, jo ho jato worpewadziat hrimanja wuobowadcu. Sa njeho hameho wescze tajfe njewjedro i wocsestnowjenju. Ale tuta rozhorjowoz i letami pschiboracze. Tute wesczje wojoowanja jeho slonciznje tola berdadcu. Jeho ducza hucjerdny a wdu hanc czezo na czumy jthori. — Czerpescze na jerdzene a jolcz; jolczowe kamjenje jenu nimo mery wulke holojczje czujadcu; i temu pschidnje hwichcze wicz a czujowazja hjeszpanowoz; tuta czelna hlabosje tez duczu a moz tuteho hober- rajeche, a hduz te czezte wuzle na Luthera hrodzjadu, potom melandolijit domaputnu. Wulke czezte dzeto, kiz je nach Luther wudokufaj, je tola tez i temu wjedlo, jo je ho Luther pide jabe pscherejebal a jefarik. Wy ho jenoj dzimowan, ho mozesche hacz do hwojicje hucjereje taz pilnje dale dzelacz. Mwanj i Lutherowi najwotjecich hujelznosje, hduz widiznu, taz jara nesczje csepjec pidi wideny hwojimi hoberkim stutowanju. Jato jeho slonciznje Wozu wczaja soja, bescze to sa njeho wopravudziat wu- mozajnje. Wy je hwojencu hucjerenju wotwoczeczi miu a lobtu hucjerej wobradzil. — Duz pa njeye ho Lutherojwa mandzselffa lobzy mela. Wot njej ho wjele jezepilnowesje a wopoweneje lu- bowicze zadabaje. Wona pa je hwojimo mandzselffeho hwiernu wot- bladata. Lutherojwu domtajz letak Ratzewijam nam powjedca, i kafej wopravudze hucjajzej libowicju wona ho wo njeho ita- rajeche, a hduz te czezte wuzle na Luthera hrodzjadu, potom bescze wona hrobdta, wja hwoju wutrobu do hwojaju rufow a trojstwawche hwojeho hroboho muzja a pohylnjescze jeho we merie i Bozim hlownu.

Luther a katta nam potajujetaj, taz hwiernaj mandzselffaj tez wjdi wjedelafinaj karawerowaj a hucjehenaj hebi i letami tola blize a blize stupitaj, taz ho jeju mandzselffe pomery tola i letami pohlubicha a powiejicha. Katal jara Lutherez mandzselffaj jedni drubcho czezejstajtaj, i teho jezchuje, jo Luther kiz na Gala- tifici, kiz bescze jenu najlubsi w nowym Testamencie „hwoju katu w Nowym Testamencie“ njenuje, a so jej slonciznje wychitke hwoje starolcje houbidzescze. A jato katta na hucjercumy lozu jezescze, njemdzescze ho Bobu dobzakowacz sa wchitku libowicze, kotruz bescze jej Wob pshes Luthera wopotafal a njemdzescze hucjerej doczafacz, so by se hwojimi mandzselffim sacy jnednoczena byla.

Tuta mandzselffa libowicze bescze hylna doscz, najwiesjsche horja a wchitke starolcje njelcz. A tez Lutherez mandzselffaj staj czezte horja a wchitke mozne njebhoga pschetracz njeloz. Nas wudry we Wittenberku mor, a pichidnje tez do czerneho kofchtra po hwoje wopory. Wjele starolczewo, hnewa a njebzeta, hloroczewo

a pshesczejhantow je jeju potrjehitw. Najbolojniscje horjo paz bescze ja mandzselffaju, jato imaj jeju tincaczelina dzwocziczka Madlena, kiz bescze wosebje jara wobawczena, nable jemre. Wescze ho zple po nanje poradzita. Naf dzenjka bichcze hircobu hucje, hduz widiznu, taz ho Luther wo hwoju dzwocziczku stara, taz ducz ju rady hebi salkowacz, ale hduz widiz, jo je jej hucjerej mela, taz ho hucju czuje dzeczato na hucjerej pschiboto- wacz, taz ho sa nju modit a slonciznje holecza w rufowaj hwojeho nana wuznje. Na jeje rownyj kamiej pibajcye nan woboznje laczajufe szkucnjt, kiz ho bezizny tatle maja:

Tu ipju, ja, Zeita, Dr. Lutherez dzwocziczka, Potolczu nje je wychitkimi hwojatumy do lozja, Skiz bescz w hredach narodzena, Wy byta wesczje lagudzena, Ale hyni jwta a mani ho rjenje, Wjdes wojuj tez, Pshyczescze, to wojuim mjenje.

Tutu hucjerej hwojeho dzeczka njestaj stariczej zenje pschew- witez njeloz. Luther ho pomalku hwojeho zwjenzija naba; wulke zabanje po hucjerej jeho napjelczewje, kiz ho 18. maleho rozja 1545 dopjelni. We hwojimi wostafanaju, kiz je kratko do hwojicje hucjereje napizaf, bichcze imu hwojiej mandzselffaj pschod zylim hwiernu hwoj dcaj wupraj, jo je jeho stajuje jato pobožna, hwierna a czelna mandzselffa lubo a rjenje mela a reboda tez jej wotafala hlownu dzel hwojeho imozajnja, so njetrjebala hwojimi dzeczom, ale dzeczi jej do rufow hlabacz.

Lutherojwa mandzselffa je hwichcze 6 let jwta byla. Jato wudowa je czezte zwjenzje mela. We schmalfalditej wojnje cze- fajeche i wofnu i Wittenberka do Zorganju. Duz po puczju ho wos hucjerej a wona ho czezo wobchodzi. Na jezchowi tuteho njebhoga wona po neshyto duwaj wumre.

Njeje dowuprajicze a domumercze, kafej bohate zobnowanje je i Lutherojwo hwojibneho zwjenzija ja nemifi a wschitke ewan- geliste ludy wuschlo. Luther je im je hwojimi pschidkomom potofaf, kafej je prawe mandzselffowo a so je mandzselffowo najwieszi a najwieszi dzim w itworbje Bozej. Luther je je hwojimi mandzselffowom laczil ewangelije faszki dom; wjele stow duchownych wjednitow nemifsho uba je i farschego domu wuschlo! Czi ju hebi salkuzju dobzli, so je nemifi lud dzenjka najdzelantich na zylim hucze. Ale ton dobyz hwichczajantich ducz, je i faszki domow dawno pschidot do mescu, janzach, wuzitaj a dzelaczestich domow a je w itch tuzi hrowe hwojone zwjenzje je hwojiej pil- nowcju, hwojiej czechje potolcznje hwoju wuplodzil, kiz je w tutej zalofnje hwiernowej wojnje jertz najescje moz.

Wjdes Lutherojwe hwojibne zwjenzje ju nemifi lud dzeczi najbobe ludowaj narod na huczeje, kiz je cslowjancu dzeczaju sabrudu, dzeczaje kuzi a najwieszich dzeczajucz pscheczelow dacti. Wob salnowaj naschemu lubu turo hrowe hwojone zwjenzje! S nini kscze a wjadnje nach lud. Wescze hlowne dobyczje na bitwischczju bychu podarowu byle, hduz by ho hwiernu ewangeliste hwojibne zwjenzje juczko. Te durbimny hebi salko- wacz! Tehobda budz stajnje sacy Luther i najchim pschidkom!

Sawescze, hwojata Bozi woboi je Marczin Luther w nachdih domach sapatil. Stacajimyo ho hwiernu, wosebje w itucz czezejch czaahaj, to tuton woboi njebu hachny, ale ho by ho plowjenit hacz do najpschitich dobow!

Luther ho modli.

Tebi, luby Wotcze w njebchach, ho dzakujnje, to hny ty tez naz f zyrku tuojeho lubeho Szyna dowiedz. Wodaj nam, hduz f tutej zyrku hwiernu njebzjadny! Sdzery paz naiz f hradu w tajkim jnednoczenju a daj nam w tajfej zyrki wotru, katu wernu, kotruz wutrawa a bywa doniz tam njepschidzenju, hduz wychitko budze wesczje wostawacz. Samjert.

Lutherojwe slowa.

62.

Wyjad rad wschitke wumwistwa, wosebje hduzju we szkuzje teho wjadat, kiz je ju dal a stworit. J. K.

Sy-li spěwał,
Pilnje džělat,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za slaw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Boh pak swěrný
Prez spar měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnie džětaš
Wšědny dny;
Džěi pak swjataj,
Duši daty,
Wotpoča ty.

Z njebjes mana
Njeh ći kłmana
Žiwnosć je;
Ziwa woda,
Kíž Bóh pada,
Wokřew će!

F.

↔ Sserbske njedžělske lopjeno. ↔

Wudawa šo kóždu šobotu w Esalerjez knižarnište, etati w Budnichinje a je tam ša ščtwórtlětnu pšchedykatu 40 pj. dostać

22. njedžela wo swjatej Trojizw.

2. Kor. 9, 15.

„Bohu budz džat ja jeho njewurjeknjemy dar“, tak piše hwi. Pawoł na swoju Korintijtu wošabtu, taf wón u tpehle dujac nam žje wošebje pšahwota, kiz pšehes Božu kłmilnojez 400 lětny jubilej reformiznje pšeciznjny. Daj, džatuj šo, ewangelške kšehšezšahwota, džatuj šo, swojemu Bohu, šo je tebi pšehes Luthera a jeho štužbu njewurjeknjene dary a dobroty napšjet dobył a wudžěllil.

Šo hmešch w swojej bibliji čitacž, šo je eji do ruky data jako hweža a hweško na wwojim pucaju, šo wjazw šepnana na rječajnu njedžěja šo, bdož ju čitacž, šo žancho jašwa a šekže-powza abo š kraja wuhatacža boječ njerjebacž, to džatuj šo jemu. — Šo nětko pučž š šbžnojezi hnjacž, šo twój katechizmus tebe jón wwezi wot malojeje, wo wěsch, šcho eže praweho čijnj pšehed Bohom, niž twój štut, ale škownišuowa drowa šahšuzba, to džatuj šo jemu. — Šo je twója Boža štužba wučezšezna wot morweje štužby šwonkowacych wachnjow a wot štuještwa žujeje, njewořhnujeje rěče, šo možešch w swojej macernej rěči te mulke štutki Bože pšedomacž hšwěčes a Bohu šnjesej šwoje šhčelujde špěwacž, šo pšči šwojim madlenju pomozu šwajacych njerjebacž, ale možešch je šwojim nalenjenjom runy pučž š swojemu šnjesej šamemu hiež, šo šakramentaj tebi wo škryštuhowom wuštjenju šo wudžěllujetaj a šo je to šlowo: „pšče wšdizny š njeho“ jašo š swojemu prawu pšchicžto, to džatuj šo jemu. — Šo šy wuřwobodženy š wotroczkoweho ipšchaha taf wšcheltich šwedomuje wošebžewacych člowiřkich wuřwawow, šo je wuřchnojež, powołanje, mandžělske a donjaze žiwjenje šašo

šwoju winojtu ezejež doštalo. Daj Boh: ja to džak a šwalbu!

Alc taf mamy šo džakowacž?

Še šlowani jenu? Na tym njeye dojež. Lež na tym niž, šo wovny pšofetow wotariju a rjane čzinimy. Ne, prawy džak je tón, hbož doštat dar šwěru wuřiwamny. „Wš napominamny waš, šo hšyčže tu hnadu Božu podarmo njebrafi.“ Niž podarmo, ne! žohnowanje kapafše š njebjež na štrael a štrael da jenu do pška bžezč: duž šbžhu šo Bože žohnowanje jašo wročel a ežehtijše dale a napowafše drube kraje. Alc tón šnjes žebžo pšafafše. Š ewangelški lud, dšybjalo podarmo byež, šchož je Boža hnadu tebi dobrocho čzinila? Dšybjal tón šnjes tež na tebe škoržez mēč: Šcho wotbo šo wjazw čzintez na wwojej winizy?

Bože šlowo majd — duž šo wobhoř w nim. Niž na pšš, ne, na štalu wot, na tule štatu! „Šchož Bože šwjate šlowo je a doštor Luthere wučezšede, to do wēčznojeje njefaržde.“ Bóh daj, šo by tež našch šerški lud prawe žohnowanje š tureho jubilešeho šwjedzenja mēk a šo Lutherowych šlowow dopomni: „Drjebajče Božu hnadu a šlowo, dolež tu je! Pšchetož to dšybiče wjedžič, Bože šlowo a hnadu je špšžazy deščefil, kiz šašo tam njepšhuidže, hbož je pobyl. Wón je pola židow pobyl, ale nimo je nimo! Woni něk ničžo nimaju. Pawoł je jón pšhujekž do grechškich krajow. Nimo je nimo! Woni maju něk šurku. Kom a lačanjški kraj je jón tež pomēk; nimo je nimo! Woni maju něk banža. W wy šebi tež njerjebacže wšhčez, šo je wēčznje žiwēčeje, pšchetož njedžaf a šazpice njedatej tenu šlowu tračž. Tebo dla šapšchimā a džerž šo, šchož šapšchimnyčž a džeržez mōže. Šenjež ruzy dšyrbitej še lěto mēčž!“

Swobodny pšhistup mašy k swojemu Sběžniky; wón je twój jeniczi hrěditi a wjednat. Šcho čyži ty hiščeje k džěrawym studnjam běhač, kiz žaneje wodny nimaja? „Bójseje hem te mui“, wón praji, „aha budze woscha duška žywa.“ Kjekti f potutnej, wjekti f wěrajeji wutrobu: Tu, Knježe, křidy hrěšnik dže, kiz rad pšes kraj do njebeš čyze. Čziž jemu f nowa to křibjenje: Wój Žeju, wój šym žywy tu; wój Žeju, tebi wamrjez čyzi; ja šym žywy a morowy twój, ty pať šy, Knježe Žeju, wój!

K powojanctwam hrijatych wjazy njetrebašy čyhač; jandž sa to čzim hufěšičko do hwojeje famozit. Tu mašch hwojeho Knjeja, tón widži twuju nišu a křihyhi twuju modlitwu. Wón čerpienje wšcho juaje, kiz čziščeji mje a čje.

Šaj, to by najkřasniji wuplód našeho hwojdenja byl a f dobom tež najš najšepšiji džať sa Boži njetwrijenjeny dar, hdy budyň šo f nowa wubudžěť dali wošebje nětko w tych wulkich mšach, kiz šu naš šajate, wšchizy jako jedyn muž k našenur Bohu a Sběžniky čjeľač, jeho f potutnym duchom wo wodacze prošyč sa naše a našeho luda wšchelte a wulke hrědi a šo špuchčezčez itz na našdu mój a mudrošez, ale jeniczy na jeho hradn a pomoz, kotruž je křubit tyn, kiz jeho f žyke wutrobu pytaju. Šaj, tak čzemy čziničez, to jemu křubiez; to budž našch džať sa jeho njetwrijenjeny dar! Šamjeň.

Lutherowi wozmožizy.

II.

Melanchthon.

Šdyž pošlednje čyžlo našeho łopjenka Lutherej a jeho skutku, tej reformaziji, wěmijemy, dyrbinny w tutym wopowinčez Žilipa Melanchthona, pódla Luthera teho druheho, kotrehož lid „reformatora“ njemuje. Jeho wobhladašy tež tu na wobrazu. Wlódšy hač Luther, bě wón 16. februara 1497 w Breiten w Badenškej rodženy. Jeho nan bě wuwolany mištr w kowanju brónjow, jeho mač pať džowla měščejanšty a čzeta šlawneho wučenzu Keuchlina. A tutón Keuchlin wošebje na to džywasche, šo Žilip studowasche; bě tola jara woddarjeny. Šafle 12½ lěta starý pšchidže na woskoju škuln do Seidelberga, 1514 bu wón f magistrum w Tübingu a bě wobhoujeny we wšchěch wědomošezach hwojeho čzaha; pšchede wšchěm šo se starhni rěčenty, wošebje f grekškej rěči saděrawsche; sa tutu rěč napija 1518 gramatiku. Tutu grekš rěč bě tež na tyn wina, šo bu f němšeho „Schwartzert“ w grekš „Melanchthon“, t. r. wón pšchelozi po džitwym woschijut tamneho čzaha hwoje němške njeno do grekšje rěče. A ny tak tež jerož jeneho Melanchthona jako Lutheroweho hobožčelaczeja šajemy.

A to bu wón 1518, jako bu, kaž Luther 1508, do Wittenberga na uniwěršitu powolany ja wučerzja grekšje rěče, a bu to tež šamo Lutherej, kotrež jeho rad „Griechlein“, „malý Griča“ njenowasche, „Griča“ d'a jeho wulkeho dokladneho wobnícenjeja grekšje rěče, „malý“ bla jeho mafeje, křibujščeje postaw. Nawopak bu Luther jemu f kotřerjom theologie abo bohohšlowina, wot njeho wulzy čzěčezeny a lubowany; Luther bu jemu „tón muž, po kotřemž bě šo džedit, tón njetwrijenjeny a hrodmý paštr dušchow.“

W Šipku je Melanchthon 1519 hiščeje němý hobojujowaf Lutherozy pšchi deputaziji f Dr. Ešom, tola jašo domach we Wittenbergu bu wón žyly hobojujowaf; f nucžerjom pjerom wón pšchěčizno Dr. Ešej wustupni. W hromžnym lěze bu wón „baecalaurens theologie“ a f dobom tež wučer theologie na uniwěršite. Jeho jamčr bě tón: je wšchěmi hřědami wědo-

mošče a wučzenošče křizěz reformaziji. A to bě dobra, wažna, wulzy špěchowaza křizba, pšchetož Melanchthon, šafle 22 lět starý, bě jedyn f najšlawnišchich wučerzjow Europy. A tak bu wón pódla Luthera, teho „prošetý“ teje reformazije tón „profesor“ teje reformazije.

1521 napija wón swoju knihu: „Loci communes a f tutej tu přěnu wěry-wučžbu ewangelišje žyrhwe, šafozemu na list na Romšich. Estawia to kniha, šlawnišča pať hiščeje ta druba: „Confessio Augustana“ f tym dobawšom „Apologia“ njenowanym to „Augusturgilte wěrowuwnacze“. Tuto bu to hlowne wuwnacze naščeje ewangelišje wěry, kotraž žyly škut reformazije wopšchimuje, a pšes kotrež šo čzi, kotřiz f Lutherom a f jeho wučžbu Luthera, šjednočzichu k jenej nowej žyrhwinškej gurejije; naščeje ewangeliškej žyrhwi. Nimo tuteho wulzy wažneho a rostřezago džela je Melanchthon tež hiščeje druheho

Melanchthon.

ja reformaziju dokonaj. Wón wopytawasche hobo jafše hwožady pšchi tych tak njenowaných wšitřizach. Wubijť teho bě jena knizka, w kotrež wón k přěnjom tajej poda jedyn porjad sa ewangelištu wučžbu a žyke. Wón bu f reformatorom a šafozerjom wšchichich škulow a uniwěršitow; wón šafozi gnyuwnije, tak w Eislebenje, wón pomahasche šafoziez uniwěršity, tak w Zena. Š tym pšchede wšchěm, kaž je hwojej přejedy napšomnjeney grekškej gramatiku je šebi dohbiť to čzejtne pšchijeno: „praeceptor Germaniae“, „wučerž Němšjeje“. Wšcho to dafšče a drobitišče dželo wopijač, kotrež Melanchthon sa reformaziju dokonja, njeje tu ruma. Pšchi wšchěm bě wón woskozy wučzeny a rěčowy wědomny pšchěšel Lutherom, wot Boha haneho pšchi tyn wulkim džele reformazije Lutherej na pomoz pošłan. Šdžez Luther je šapazej šafozenješču a f namozu wustupowasche, tam Melanchthon šhoduju, wurunajo, wotwožuju pšchistupowasche, a tak bu f wobedu hromadžje jena nowa, sa Bože křaleštwu špomozna mja.

Kaž Bugenhagen tak šubi tež Melanchthon i Lutherom to najslépshe i nuteho živjenja. 22. februara džerješe wón jemu uopominanje we kačanjej rěči, štuboko žarju wo Luthera, tečo nana tuch, kiž něk wošpročizahu. A jemu pobračovawšče nětko tež ta wós, a sepjena, kotruž bě pščeho wo Lutheru namatal, a tak buchu te 14. lět, wo kotruž Luthera pščežiwu, ja njeho nje-wojšele lěta, wošebje dla tych wšchelatič jednaniow a rozstow we wěžach wěry njes ewangelistini hamyni a tež njes ewangelistini a katolikini. Wjeh hnadž družby pšče slaby pšče-čjwo uapščežiwitani, njemějo wozaju Luthera ja šobu, prózow-awšče ho wón tola i zylaj wutrobu hač do pohlednjeho wo derjebicze a sbože ewangelistej zyrkuj, hebi pač tež žadajo tón mēr po wšchēm bēdženju, a to čjini bóle, hdyž bě 1557 šwoju mandželstu Katziemu, wozž Krapp i Wormsa, šhubit, i kotruž bě 35 lět woženjem byt. Džen 14. haprleje 1560 sprožiz Wōh tón Knjes jemu tutón mēr. Jeho pošlednje řkowno bě: „Je Wōh ja nař, řchtō mōže pščečjwo nam byč?“ Kaž Luther bu tež Melanchthon w hrodowškej zyrkwi w Wittenbergu pokhowawu a to 21. haprleje 1560.

Što jicj Luther a Melanchthon ja reformazijnu dotomjatoj a tak řtaj to dořonjatoj, to je Luther ham pšnje je prawje wu-
prajil tak: „Ja hyn k temu narodžew, so bch ho j prawom a čjertom bēdži: tebowla hyn w hwojich řitjach tež tak nashy a k wjowanju hotaw. Ja dyržju te řchtownista a řdoni wukopow-
waz, čjermje a tečjwju wotrabowaw, ja hyn tak prawje tón řkniř, kotruž puč wutrabowaw a pšchitowaw dyrbi. Magister řilip pač čjaba lahodnje a i njelčjow tam a řem, twari a řadja, řyje a pšchitowa i wjebelow, wicho po tym, taž je Wōh jemu k temu dary dat, bohacze.“

Luther wustrowi Melanchthona.

Bě to w lěce 1540. Melanchthon bě we Weimaru čjeřto řhorit. Luther, to řhonowšij, pšchitowata do Weimara a namaka Melanchthona čjeřto řhorjeneho. „Wōh řwaruj!“ řawola Luther, „řak je mi čjert tutón grāt (to je: tutón mi wot Boha daty grāt reformazijej pšchitowal!“ Čjupiwšij k wotnu ho modleše po hwojini řwucžentym wawšuju.

A wo tutej modlitwje Luther pođjizjeho řam něbže tak powjeda: „Tam dyrješe mi Wōh wotmolwice. Za čjřhnyč jemu wicho pod noři a dach jemu řitwice wšch jeho řhbenjewa wo wuřhychentju modlitnow, kotřej je řwjateho řijma wjebžach, so nje dyržjal wuřhychecž, byč-li dyržjal bowěry mēčž k jeho řhbenjam.“

Šso domodlwišij pšchitupi k tožu řwojeho pščečjela a nje-
jowawše jeho, kotruž by najzabšo munnrēcž čjyl, so by řabo woziwit; džješe řam po řuř jēže a nufowawše jeho, so by ho prózowal, řako wozow nabyč. „Šstřijš, řilipje!“ Luther džje-
še, „ty dyrbiš mi jēčž abo čje řastoreč!“ A Melanchthon wot-
řhori wopravdže.

Luther praji wo tym: „To je wěšje jedyn wot tych, kotřiz w ewangelistini čjaju pšches modlitnu wot řnjereče wukhowani buču.“

Luther, wějo, njeje hebi Melanchthona wot Boha řwoje dla a ja řebje wuprořyř, ale teje ewangelistej zyrkujwe dla a ja tutu ewangelistu zyrfej, řo by wón tak dale řhizž tomu kraleřtwwi Wožemu tu na řemi.

Lutherowe třeřy.

W lěce 1517 Tezel w řuhodnyh mēřach wofoko Witten-
berga wotpuř pšchewawšče. Wnoř wittenbergřzy wobdylerjo tam pšchibedžiti řon hebi řupicu. Wdyhu řo potom pšchew
Lutherowym řpwojdnym řtatom řhwojich řhčow wufinali, nje-
pšcheradžihu ani wutrobneho wšklacža a njemějachu tež ani ředžby naponimania ani wole řo polpšchecž, powšadnu řo na řwoj řit a řadachu wodacze. řo njedostawřhi wodečejowachu řo pola Tezela.

To bě njedostaj, řotrenuž Luther i tym wotwuhacž pta-
še, řo řudži w ředrowanjach na prawy pučž i Bōjej hnadže a
tež wšchelatič biskopow na duchownu řchodu řuda pofawawšče.
Řitowu ničjo njeprajiwřij wia řtōncjnje wulku papjeru a na-
řija na řju 95 řadow abo řhejow we kačanjej rěči wo
potuče a wotpuřku. Wo thečaj čjyřje řo i wučenym wos-
rēcječž, řo bychu wěrnofeři na dno pšchitkři, řakřu mō; wotpuř
wo prawymu na.

Pšchitowuju 31. oktobra bēše třeřy dopřikal. řnydom
i nini k hrodowškej zyrkwi řhwataše a je tam na durye pšch-
řlepa. Řnenadpadnje řo potom njes řudom řhubit, a ničto
jednorečo wunicha a jeho papjeru dale ředžbu njemějče.

Šo Luther řwoje řady runje 31. oktobra wupowěřnu,
bē wobnuřjena w; pšchetaz nejajra bē džeri w řchčeh řw i a
tych a ř dobom řhwjeden řermuřše a řermant, a wjele
řudži do mēřo pšchibadže. Wjo pšchewřhadžaje popolanje
řo mēřo i Bōjej řhizbu na wulki řhwjeden hotowawše. Na
řajřich dnjach tež řtudontojo, wučerjo, muničwojo, mēřchnizjo
a družby wučerj, kotřdž runje třeřy nařupachu, ničje w boh-
řej řičjeje wopřytowachu. Šo pač Luther třeřy tež runje na
durye hrodowškej zyrkwe pšchilepa, njebē řoblanřa wē.
W teje zyrkwi bē řehdonny řakři řurwjekř Wjedřich
Wudry i wulkej řrōžu a ja dwoje pjenjeř 5005 řeliktowow abo
powštantow řhwjatyh nahromadřil. Š tymi by řo njes řebow-
awni nařbērančani po řjhm nēuřim řraju moh wšdžec dacz,
ale jeho wola bē, i nini Wōhu, řudžom a krajej řhizje; Wōhu,
řo jeho řhwjatyřu řlawjeječe, řudžom, řo řim tu řōřto hnadž
pšchitowata, a krajej, řo jemu pjenjeřne wopory řdžerza, řiz bychu
řo hewal pšches njefy wotruješe. řak Luther bjes teho, řo
w thečaj na nje řpomni, řubojčej k řeliktowam a řich řhizbe
porokowawše.

Něřkři řtudontojo, notwu papjeru na durych wuhřadawřij,
pšchitupichu. Šchto je podpřany? A nětko čjitaču: řyle
řiwjenje wěřjazeho dyrbi wofita byč. řnutrowana pofuta nje-
hodžij řo wuřřicž, hdyž i dobom čjēnu řadofečje njemori. řōdžy
wopravdže pofutny řchecžřijan ma tež bjes řista dořpōtny wot-
puř wot řhoptanja a winy. Šchōž hebi pšches wotpuř řhōžnōřč
awšejčej řhđili, budge je řhwjini řredčarjemi řatamany. Baniž
mōže jeno to řhoptanje řpuchecžej, řiz je zyrfej napořizita.
Dřchitnu wini Wōh řam wobawa, baniž wobacze jeno pšch-
powjeda; ja duře do čjřžu mōže ho wón jeno modlicž. Čjōw-
řnu wučerj čj ředřija, kotřiz praji: Šdž pjenjeř w řakčjē řa-
řkucž, řuřcha i čjřjeřa pofučež. Řefanowřiti řwoj pjenjeř řepje
ja řwoj dom hač na řup wotpuřka natož. řdy by baniž
wjedřal, řak njeřhbanicze řo i wotpuřtom wřitje, by řabšo
řētrowu zyrfej řwalčž hač i řōže, mjařa a řōčej řhwojich woz-
zow twaricž dak. Čjehodla wón duřje i čjřjeřa njewumōže je
řhwjateje řubojče a řnutu wot řich najwřejřjeje wřij, hač řo
w ja pjenjeř čjini? Čjehodla řo ja wumōžene duřje potom
hijčeje dale w zyrkwalj placzi a prořyř? řrjecž je wšchēni
prořetami, kotřiz praji: Mēr, mēr! a tola mēr njeje! Wjeh řo
řchecžřijenjo napominaju, řo bychu ja řeřika pšches řhoptanje

knjerez a heli pitajda sledovali a hwoju w domowu na 1. stajili, piznes wjele tyszajowozow do njebojstho kralowsta saiec a niz pizhes ton trojcht: Stracha njeje.

Tozkany dzej Luther arcybiskopej do Mainz wotpriz wchle thelow wotpofsta a najsterje bishceje potom w klo rkefej surnowiczoj wo wotpruziti pzedwawajche. Thejy na hrowawkej zykowi bishce Wozej wofci pidenowatjaj. Zchtog be wozakowal, hcy njeobojpluini. pichetoz jadowu wucurjenu njeupichiduje, to by ho i Lutherom wo nicy woswecizowal; schtoz pak wozakowal njebe, runje to ho fia: hady ho tok runce a hluboko do wchidneho luda woswecirichu, to ho nictio wo nictim bole njerowecizowajche, hacz wo Lutherowych 95 theiach. J. K.

Wly hmy Woze dhcezi.

Wdazny, daloko hlawny kral, w kotrehoz krajach ho hlonzu njehtowajche, mjejche mladoho hnya. Zimkroc wubezja kralowste dhcezo do wulstje sahrodny, so by bele folpje wobladało. Tola nje-trjedci k hacie, w kotrymz bechu, ale sbludzi ho na jawitny pjezjach a sdczejchach czim djeje czim bole. Skoncunje sahrycha maly pryzn czlobite hlohy. W stoku je iproznymaj noztomaj tam bezese. Czjzjoda zghanow pichi drach tejesche. Stara zjotka sabbidzenemu dhcezu jedz a piez pada; potom spewajche jemu kolebowy ipew, a pryzn wuchny jej na klinje. Sbdz wotuczi, be wot nanoweho hroda bizzo daloko prjez. Szomocunja drahta a stoty rjezas bechu jemu wiali a jeho i lapami wodzeli. Jeho stote wofiti a jagnu barbu czela bechu bruui wobarbiti. Pryzn mzejajche napoblad zghanufeho dhceza, a jako zganifke dhcezo srofeze a bu zgan a mzejche ho ja zygana. Mzejche drje hichceje czjnote dopomnicze na hordy hrod i pchidnyim itwami, na muzi, na kotrehoz kolektomaj be hedzaj, piched kotrymz bechu ho wchidny kloniki, ale tonle wobras pichzo bole woblidny kaz hon, hdyz je wotuczenje blifio. — Kotoru ras wijdicze mlodbezj krala w predu jeho woffrowuch hylow jedacz. Tjchpoteaty ho potom do pichetrowa tulesche. A by-li jemu nectio rajil, so je to jeho nan, by won, ton wodzjwjeny wotborhan, hny tehole wulfo-mochno knjeja, to ja hnecht mch.

Kral pak mzejche pichede wchidnim hwernocho hluzobnifa. Druhy bechu ho dawno pitanja po hsubjenim pryznu sdalowali a ho wredzili. Tonle pak ho nadzije njeiminy. Leta dolgo czehnjecche piched hory a dohy, wot kraja do kraja. Lejesche pichi wobnuju nktotrejczjstaj bruneje czjzjody a pohluchajche na jeje stowa. Njezo njeuwjedzese wo kralowstin dhcezu, hacz so be inamjo hnydom wujche wotrobny melo. Tola podarmo pihatche. Skoncunje pak pididuje k zganifkej hwojbie, tiz be wchdy pryzna rubifa, a hdyz mlodbezja wuhlada, spodzjowa ho nad jeho podobnozcju i kralom, kotroz be njezdjwajzj lapow, a wozdjuwenja taf wulka, so ho mylicz njemozjese. A won sbludzi w kralowstin hny wotbranj i dhcezagych let, powjedajche jemu wchitko, kaf hu jeho jato dhcezo rubili, kaf ho nan nad tym hacz do tehole dnja rudzi, kaf je won jeho w hwecze pytal a nctio namakaf. Won pokaja jemu nanowy wobras a woprascha ho jeho ja inuanjenom wujche wotrobny. A brunowidzejtaj zgan wzejche kralowstenu sughoi -hno-uzchjzofidzi pierstjow-zfz tchdchz,6 0.vzjzdsjgm Puzlizrjz poftej; pichezo snajomutichda bu jemu myhl, so ma won, wofotof-rostkau, njerowofstajny zgan, hwoju domijnu w hrodje kralow-steho knjeja. A hwerno hluzobnik wsa jeho ja ruky a dowjedze jeho i wulkej wjelelozcju domoj do nanowemu kutow.

Njezjym ja kam tole hsubjene kralowste dhcezo? Kak mozu w hnduwchidny lapach mojeje prawdosce j njerjada mojih hrechow wofaty myhl sapschjnnucz, so mam pravo, teho Wotza njeno-wacz, piched kotrymz jandzelo spewaju: „Swjaty, hwjaty,

hwjaty je Wob ton knjez Zebawcy; wchidka jemja je jeho czjeje polna?” A runjez to mojih najstjchidych hodjnah potajne jedze-nje po pichidylschjenju k Wozu wo wutrobje wotuczi — bojojef piched wchewhomozym je prjenje a kamo wot ho wotuczene sa- czuje, kotrez wo woblizcu Woha nje hchade, w semikim pichke puczowaweho sapschjnnuje. Ja hny Woze dhcezo, a tola to njemini.

Woh pak je hwojeho najhwertiticheho hluzobnifa po nune wotpofkat. Ton je pichidoch, so by wotal a sbozne czinił, schtoz je hsubjene. Spodzjownje we scjety jomnu rjezczy wo mojim njebe- stim Wektu, wo jeho lubowej a dobrowozjofej, huadze a hmit- nozczi, wo mojej wecznej domijnje, i kotrezej wuhidzed, do kotrezej hluzcham. Piches mchu a hnjerez je won schot, so by nje mojeho dhcezagého bójsteho prawa zpc wewseho scjinił. Jenoz wot jeho ruky wjedzeny hwernu hcbi piched krala wchdch kralow stupicz a prajic: Abba, luby Wotze!

„Wly jeze w schidzj Wozje dhcezi piched wernu do
Khrystuža Jezusa.“

J. K.

Kberlusche na hwjate dny ja hlownu a domjaju nutroczj.

Na 23. njejd. po hwy. Trojizj (11. nov.) Zaw. fh. 288. 572. Wera 11. Hlowny fh. 281, 1—5. 24. 709. 728. Tefti Mat. 22, 15—22. Po hancjaju 312, 9. — 90, 9. 132, 2. 147, 7. 242, 3. 267, 5. K dojp. 133, 10—12. 462, 7. 8. 463, 7—9.

Na 24. njejd. po hwy. Trojizj (18. nov.). Zaw. fh. 195. 197. 198. Wera 12, 1—3. Hlowny fh. 225. 302. 399. 412. 473. 527. 712. 724. Tefti Mat. 9, 18—26. Po hancjaju 312, 9 — 17, 6. 21, 5. 80, 3. 192, 6. 230, 7. 238, 6. 291, 5. 295, 2. 301, 8. 307, 1. 318, 3. 421, 5. 429, 2. 480, 1. 489, 1. K dojp. 321, 4, 9. 323, 6—8. 586, 1, 7. 832.

Druhi polnuty dzej (21. nov.). Zaw. fh. 512. Wera 203, 6. Potune kberlusche 201—224. 400.

Swjeczjny dopomniczja na jemrjetzja (25. nov.). Zaw. fh. 212. 519. Hlowny fh. 474. 482. 489. 815. 816. 854. 857. Po hancjaju 89, 9. 10. K dopowarjaju 856. 858. — 154. 608.

Lutherowe stowa.

84.

Spewacz je najstjchid knujcht. Spewarjo tez staroscjzjni njeju, ale hu wjekei a woteczjzja starofeze je spewanjom.

85.

Wuczef dycbi spewacz moz, hewaf na njeho njcporladnu.

86.

Sbdz je czlowiek dobreje myhle, dha jeho maly schtomil hwjekei, haj rzana hwetka abo teczef; hdyz pak je hrdny, dha jawefeze na zdjny schtom prawje pohladacz njemoze.

87.

Radoscz a pchta hrowotofz w czjezi a pozczjwofzji je naj- lcpjche lekafstjwo ja mladocho czlowjeka, haj ja wchdch ludji.

J. K.

Porjedzeca: W jubilejnym czjhe ma to podpismo J. wo- braca rekacz: „Lutherowia jtnwa wo Wittemberku“, nty pak: „na Wartburgy“!

Zamolwity redaktor: faraf Wyrzac w Nosačicach.

Soburedaktor: faraf Mrózak we Łupoji.

Cisecaf a nakladnik: M. Smolef.

Bomhaj Bóh!

Sy-li spéwat,
Pilnje džélat,
Strowja ée
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosé ma;
Bóh pak swérny
Prez spar mérný
Čerstwosé da.

Njecli ty spéwas,
Swérnje džélas
Wšédny dny;
Džéni pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech éi khmana
Ziwnosé je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh pódá,
Wokřew ée!

F.

↳ Sserbske njedželske lopjeno. ↲

Wudawa šo kóždu kóbotu w Šsmolerjez knihičisłóžečetni w Budóhčinje a je tam ja šchwóbrilniku pšchedptatu 40 pj. dostáč.

23. nježela wo swjatej Trojizy.

Mat. 22, 15—22.

Dajeje křéžorej, ščoťož je křéžorowe, a Bohu, ščoťož je Bože — Knješowa wučžba ja křešesje-jańskich poddanow.

1. Dajeje křéžorej, ščoťož je křéžorowe!

2. Dajeje Bohu, ščoťož je Bože!

1. Ščoťo dyrbinu křéžorej dač? Šduž šo wo křéžoru rěči, je to nypšl, šložena na wyschnosć, kotreže hłowa je křéžor. To je to hame, šduž japošchtol Pawol praji: „Kóždy budž poddany tej wyschnosći, kiž mož uod nim ma.“ Wyschnosć je wot Boha postajena k špšchennu hwiéta, ale to našaj čžah pšchpósnáč nješta. To ludžo našežbo čžaha do hwiéta trubja: žadny Bóh, žadny knjes. Wdy pał čženny šo Bohu džafawáč, šo je nam wyschnosć postajit a křéžora a krała dať. Šaj, dajny křéžorej, ščoťož je křéžorowe. Šbóžnił to hłowo wurěči, pofatnje na danški křošč i křéžorowym štanjennjom. Škory je tón danški křošč, kotryž mamy křéžorej dač? Štary žyhwirski nucžer Jan Gerhard jara rjenje wupraji, šo mamy 4 křošče křéžorej dač — a to šu křošče hwiérnosće, čžesje, pofšustnosće a danša. Težo hłowa šo džeržny. Najpređu křošč hwiérnosće. Šwérnosć je kražna wěš. Šwérnosć je dobra hwalša. Šwérnosć dyrbi mandželjeju, šfěřštu a lud šjednosć. Šwérnosć je štara dobra hwalša našežbo luda. Šduž wójwoda do bitny čžehnješe, jemu jeho mužšitwa hwiérnosć šhlabidu. Tón běše šazpity, kotryž njeměješe hwiérnosć ja hwiérnosć. Šwérnosć šwřafa wutroby. Dyrbi křošč je křošč čžesje. Čžesjeju kóždeho a wofežbe mašč čžesje wo-

pořafáč wyschnosći. Ščoťož 4. lašeni praji, „čžesjeju nana a mačer!“ dyrbi plačjež we wšech wofšejnosćach a wofežbe ja kražneho wótza. Woni šu majštosć, pšchetož woni šu wot Boha postajeni. Tu majštosć čžedža jim wšadž w našim čžahu — duž dyrbinu wofežbe štač, wyschnosći, kiž je nam wot Boha postajena, jako křešesjjenjo, čžesje wopofafáč a ju šaktač. Našaha čžesje šhłucha wot Boha postajenej wyschnosći a niž čžlowječam, kiž šu šhabi čžlowječmo a hřano tež junćroč šo nyla. Dalsdi křošč je křošč pofšustnosće. Runje tole napominanje ma šo najmóžnišho won trubici, dokelž řaž našytaza křoroič w powětrje našežbo čžaha leži, našaj lud š nje-pofšustnosći naryščežimo wyschnosći šawješ, hačž runje Bože hłowo wučži: „Ščoťož šo pšchěžimo wyschnosći štaja, tón štaja šo pšchěžimo Bohu.“ Wšes pofšustnosće žadny porjad móžny njeje. Štónčnje pař žada šo tež danški křošč. Na tón šo došč a na došč štorži. Wěčeje něfotřežóžnił dawř čžiščeža a tola šny my š hwiérnu špšchennu, šduž wyschnosći hwiérki pobařawamy, jeje pšhšustnosće dopjelnic, prawo a prawofšć šaktač, a wopominaj, řař wjele wjeřški danř waji šo do hwiérneho wjeřšela. To šu te 4 křošče, šo bydu wone pšchězo pola naš šhščežate byš a wofšate.

2. „Dajeje Bohu, ščoťož je Bože!“ Ščoťo pař dyrbinu Bohu dač? Wšcho, ščoťož šny a mamy. Wón praji: „Daj mi, mój šny, moja džawka, trojuju wutrobu!“ A to móžesh ty w hwořich woblitwam, šduž jemu hwořju wutrobu pšch-wobřačšiš. Daj temu škńesćej hwoř dom! Twój dom dyrbi byč Boži dom, w kotrymž wón byđi. Bože hłowo dyrbi byđić w twójim domje. Wofežbe dař Bohu hwoře džěči, pšchetož wone šu jeho dar. Ty njedyřbiš je jenož wofšahńeš řa hwiér,

thonom jaloži wyhořu ſchulu w Žena, 1551 bē ſ dwōřitīm darjom w Koburgu, 1553 wyſchdī ſarať w Eiſfeld. Tu wōn 9. oktobra 1555 po dohbej ſhorofczi wumrē, a w nim jedyň ſ tuch Luttherowych reformazije; kotřiz ěu teſ ſ dobom ſpřiacelſjo a ſpřechowarjo reformazije, kaſ ěu her ſam, bylī.

Ťa dobrota tebo Knjeſja cžini, ſo ſ nami fōňz njeje.

Šlōſ: Rēť ſhwal o duřcha atd.

Bōh wſchitto muerje, na hwoće ſtworil je! Šchytō ſōſdom' mīne, wot Bōha doſtanje. Bōh Wōtz ěo ſa naſ wſchēdnje ſtara, wulka a kraſna je jeho huada! :.

Bōh Bōſim: ſchitom, ěo wērnī, wjeſeleže, nad jeho ſlowom hwojatim ěo kraſnije; Wōtz njebeſti wſchaf a naſ hłaba, ſ njemu ěo bliſže, wōn lubje ſada. :.

Wſchaf jeho luboſeſ je wēczna, najwjeſtcha, a jeho ſwērnoſeſ, pſchego najkraſniſcha! Wōu ſ pomozu ſ nam lubje ſhwata, w mubroſeſi hwojeje pať druhyj cžaka. :.

Šduſ jeho prawa hōdžina pſchſhadſa, dha wōtzna huada naſ ſaſo wofſchewja, w luboſeſi ěo ſ njebja ſchiti, Wōčeſ naſch hwoerju, ěo ſaſo hwni. :.

Naſ njeapomni, mōſ jeho ſ nami je! Teſ njeowpuſchēzi, je w ſlowje ſlubjene. Ťob' dobrota je wſchēdnje nowa, mōſne a kraſne ěu jeho ſlowa. :.

Wōſ jeho wulka, po zylmi hwoće je! Ťa prawdoſeſ Bōjſka ěo kraſnje poſaje. Bōh wulke wēſo hwiſto cžini, Kriſta dla woda nam, hōňz ěmu w wini. :.

Bōh, Wōčeſ hwoerju, tym hwojim wſtanje, a dobroczitow Knjeſ je do wēcznoſeſe! Ťaſim ěo Bōhu ſōſda duřcha, wēczna cžefeſ, ſhwabla tom' Knjeſej ſhlabal! :.

W.

Ť Zendſelſteje.

To ſečehowaze ſlowo je wſate ſ jeneho zendſelſkeho, wot ſpřiacelſja E. Cravley wudateho lečajeje lojpena a ma ěo hinal hač te ſlowa, ſotreſ hevat ſ nam ſ Zendſelſteje pſchlečaja. Hač runje ěu tute ſlowa hiſo dlēje piſhane, wone tola woſebitu rēčz rēčza:

... Woprawdoſe woiuje maťa, ſhrobta Nēmija pſchēčžiwō zptemu hwoeje. Pſchēčžiwō Nēmitej a Woftriſtej, jeje jenicžkemu pſchēčjeje, ěu wurupile Ruſowka, Franzowka, Zendſelſta, Eſerbijſta, Montienowa a Japanita. A ſōſſy ſ tutyh krajoiw ěo je wiſeje mozu hwojich diplomatow wo to prōſuje, ſo by Ru- numij, Wolharſtu, Grefſtu, Ťaſtalu, Hollandſku Denemark a Ameriku ſ hōwwojowanju hōbnul. Rētle ěmu my ſchēčſjo pſchēčžiwō jenemu a manju ěo ſa wuſchowanyh...

Zendſelſčenjo pſtaja pſchego ſa hwoinoſjemi: boharſte hwoinoſeſe, armenije hwoinoſeſe, tripolitaniſke hwoinoſeſe, hwoinoſeſe ſ Kongo. Rētle ěu to nēmite hwoinoſeſe! Špōnajeſch, ſo ta hwoinoſeſe tuch, kotřiz ju ſtūca, ěo ſoſuje po tym, ſchto je nam tu ſhwiti luby abo njeľuby. To pſchitrananje wo hreſe a ſchēčſje wo wotu bu zple wēſeſe ſa Zendſelſteje ſečjijene. Wſy ěo ſchitujemj Bōhu, ſo nječimj kaſ druhy ludjo. Pſcheg žane rjenje pobarhije wofniſchōſe njemōſeſch naſ rjanah doſeſ wo- hładač. Šwajatočjina wofoto naſeje ſlowy je tať wulka, ſo naſ jara cžihēzi. Wſy ěmu jabyl, ſo bē Belgija „tōn najbōle ſchabaw, najbōle beſalimj pſſyť Ewropy“, a ſo my to bēčimj, kotřiz to prēdowach, donjz wſchitaj, wōňz njechōſach jaťo jeneho, kotřiz mōrduje, martruje, wobidſa, kotřiz je kamibala. Ťyſaz-

krōč ěmy ſhſcheli, kať bu jeho hařba do hwoťa trubjena. Wſy njeſhſchachimj wo ničim ſhba wo „gumiju do křivē tunkanym“, wo cžernowim gumijm“, wo cžernowach kotřimj buču noſy a ruzb a wſchitaj, ſchtoſ ſ wotrubanju bē, wotrubane, wo wumozo- wanju, wubjeſitwje, mōrdaſtwe, cžlowjeſowſwačju atd. atd. A dženja je to „ta maťa, ſhrobta Belgija“ a „eſi wubjerni Bel- giſſy“, a ſhſchitaj teko wo rjeſkať a martwajach, ſo je to roſom- nemu cžlowſejeje ſē.“

Ť Sola.

Ťiſt: Želeſimj tu hiſchēze ſēdſieſ njemōſa; wſchitto durbj ěo ſ antowom pſchſchowōwacj. — Ťa ěim, Bōhu budſ dſať! hiſchēze pſchego ſtrowy a cžiti, a nadſijam ěo, ſo teſ Wſy to ſečje a wſchitju w lubej domijne. Š tuch powječejom ni pō- ſhantj ſhōuju, ſo ěu žnē nēť teſ ſhlowane, a ſo ěu ěo derje ſhwo- wale. To je nēťo hwoj ſchwōrta domſhowanika we wōjnje! Wſy tu wōntach ěbi wſchitaj hwojo pſchēčjenu, ſo bučimj tutu wulku wōjuju ſhōwiti, hōy by to nēťať do naſeje moſy date byſo, ſo bučimj potom ěo do lubeje domijny wrōčieſ a tam ſaſo dſelacj wōhſti. Ťola! to wſcho durbimj do Bōjeje ruſi poloſieſ a domwku ſ njemu mēč; wōn wſchaf nam budſe pom- hač! ... Wjedro je tu hiſchēze pſchego rjane, tola noſy ěu hiſo imne; duſ to runje žane ſawječelne njeje, w noſy pod hoſym nječjom ſēhač. Ťola, my nječwemj ěo boječ a ſtachowacj, durbimj hſitit wſtacj we wērie do Bōha. Šchitō ſ Bōha twari, tōn derje twari!!

Wopomni, eſi „Wſy“, to nječju jenōſ woni tam wōntach, ale to ěmu mſy tu domach runje tať!!! —

Š lazareta piſche jedny, kiž bu w Franzowſkej dwōſſy ſranjeſ:

kač teho Knjeſja wo pomoz proſchach, prjedy hač wučeſeſch do bitow, tať ěim jemu nētle ſa jeho huadne wjedſenje dwōſſy dſať winojty ſa hwoje zple ſwjenje. Ťōſſyſ prajeſche: „Ťutej heli ničtoſ wjaſz njewučeſtje!“ — Wopřihawſhi, kať bu ſa- hſpnjenu a ſranjenu, ſkōnečja tať: „Nadſijam ěo, ſo budu ſ hōdam ſaſo ſhmanja a ſo ěimēť hōbu do prēda, hōčēſ je moje prawe mēſtuo! ...“

Ťe Šerbow, ſa Šerbow.

Wulki, wſchitj tydēſ jady naſ leſi. Š wulke ſahorjenōſeſu a ſ wulkim dſelbracjom ewangeliſcho wobudſelſtwa zpleho wōtz- neho kraja je ěo 400lētny jubilej reformazije hwoječſi. Wſy ěmu ěo ſaſo na bohate ſhownanje dopomnicz dali, kotřez je reformazija načjemu ludje pſchitnjeſha. Reformazija je kaſ wōzna hora, ſ kotřez ěu rēti ſhownanja na naſch žny lud a wōtzny kraj bēſate a to niſ jenōſ wē zſchitwimj naſtupanju. Teſ naſe zple duchowne, hoſpōdatſke a ſtate ſwjenje je refor- mazija wopolđſka a pſchēčelna, wobnowita.

Ťehodla je ěo tutōn waſny dſeň 31. oktobra wſchudſjom hwoječſi w pohladnanu na ſhutu, cžefſi cžah, w kotřimj ſtejmj, derje na bōle jednore waſchne, bſes wjeſchitj ſhownowimjch hwo- točnjōſow, ale tola na bōdne, doſtojne wofchne, ſ nutrimj dſelbracjom wſchitlich wſchitow naſeſcho ewangeliſkeho luda, na jich cžole naſch luhowanju ſhōſſor ſ jeho wōwōſim, kiž Bōhu ſhſižbu w domje w Barlinje wopſta. Wſchēčſaſka raba a wſchēčſaſſy jaſtupjerjo w Barlinje a Traſſſanach a druhyh mēſtach hwo- točny femſchitbōd dſerčach. Ťeſo domy bēču w wjeſtcha pſch- pſeljenje.

Też w naszych herbstich wojskach je ho reformazyski jubilej dostojnje a i dobryje spowieszil. Wulke hylu nutnych kienischerow będn do kniejowych spujatizow szwatale a i napjatej nutnojeści na hłowa spwojich duchownych kęsbowachnu a je szchorjenojeści wnożne szberlajsho jawnichowachnu, pšehede wšehem stary budżetki a dobywejski szberlajsho najshje ewangelstje zyrkwoje „Zed'u twjerdy hród je naš Böh kam.“

Też wmojsch kolektorow bęshe, każ shouim, wshchudzom spwofozaj. Böh zohimuj tutou spowieszeni našchim wojskadam a našohoj pšej droběj ewangelstěj zyrkti.

Kaich szęhor je na holdowancki postrow, kotrzy będn pruzny generalni. superintendenttoje pšchi szkadnojecki reformazyskeho jubileja jenu wuprojili, wshshchemu dwórslemu předarjei dr. Thwarderej szędowaje wotmohujenje pškatl:

„Wšnieže moį najnutnobijschi dšak ja šwěrny holdowancki postrow, kotrzy šu ni generalni superintendenttoje krajnjeje zyrkwoje w nijenje spwojich wojskadow pšehes Waich ri i reformazyskemu jubilejkej wuprajicž dali. Našede spwojatočnoje pšchi rowach reformatorow šnu Bohužel na měrnishde cšohy wotšorezicž darybjei. Czim hłubsho šaczuwam ja na wopomnijemskim dnju 31. oktobra dšak ja nadobne wulke mozu, kotrez je našda ewangelsta zyrkej pšehozo iako i weryktublow reformazyskej cšepata a ja wulke šlajsh, kotrez je wona w mozy spwojich reformatorškich myšlow w cšichim woporniwom dšele a w měrnym przogowanju i družini zyrkwojimi wózticnu krajej woposajaka.

Wšerz je po Lutheru šnuajite šhróbl. dowěrjenje na Božu huadu. Tuto dowěrjenje na Božu huadu a Lutherowa dobyweja wšta wšerz, ho je Böh i ušensim ludom hšehčeje wulke wězy hebi wotmohšil, šej šo w šestiri lšitotach ja prawej woposajalej a nje a nješchomnych družich pšehes wulke woschudjenje tuteje wóiny pšehesčejte. Böh spozę, ho by našch spwieszeni hohu i temu šlajil, ho by našch lud we tajšej wšerze, woporniwom, pšehesjene a šlynu nutrat a pšehesal, domiz škončehozo dobyweja dšelomni njebudžemu.“

Daj, Böh dopjelit tutu nadžijn a tute woczafowanje našehozo kuboho šhęzora. Njeh šu wulke dobyweja pšehesšino nješwěrniej štalšej, kotrez šu našche wójska runje we dnjach reformazyskeho jubileja dobyte, każ šlajshenje na dopjeljenje nadžijnou našehozo šhęzora a našehozo luda! Böh pomhaj dale!

Kak šu herbste ewangelstje wojskady spwieszile jubilej reformazyje? ho prachataj wšehę herbste šary, prošeho wo pšehesjelniwe rošprawu, **redaktoraj.**

Lutherowe šłowa.

88.

Je Böh tón Knjes dobre wulke wšoh a tež dobre wino stworil, dda šumem je tež jęcz a pieč; to je lubemu Bohu runje prawje, hdyž ho jnukróč i žylcj wutrobu wšehelšich a knjejšch.

89.

Człowjekowa wutroba njemóže měru dzerčecž, hdyž je w šohu. Knije tak malo ju tež dzerži, hdyž ho jej šle dže, šo njeby dwšlowala a šo nurika. Ze pšehes njehsta a šłaba po woběmaj šohomaj.

90.

Šheshesčijanške žiwjenje durbj wóina bęcz a czi, šiz maju šłowo (wuczicž), durbja we wójsku přędku hieč; njecž w horščiczi męcz a hromadu ja šohu cšahnyč, wobronjeni bęcz, wšchudže štorfi woczafowacž każ we wopomnšitej bitnje, hewat bšřny lejimuj.

91.

Dokojnam bęcz řeka šo Boha boječ a jeho lubowacž a bližšchemu dobrotu czińicž.

92.

Böh šo stara, my pač durbimuj dšelacž.

93.

Czini šohdy šwoju pšchihšuchnoč, Dba šteji w domje derje doječ.

94.

Wot dšela człowjet njewumrije, ale pšehes prošnotshodjenje wjele ludji wo cšelo a žiwjenje pšehidni: pšehozo człowjet je šo i dšehu narodžil każ ptacž i štanju.

95.

Ja šnu i temu rodženy, šo bęch i njekhumantami a cžertami šo šędzil a wóimuj wjedl, tehdla šu moje knibi jara bowrjaze a wójske. Ja durbju pšejki a šonki wškopowacž, cžertnje a šohony wotšiwowč, kuže wššypowacž a šum hruhy šęhny dšelacž, šiz pucž šanje a pšehotnje.

96.

Ja šnu šahrodu wobdžeta a šmžerim wumwaril. Böh ke mni, ny durbšil i ržemni a šlšimni wšowšenzowanu bęcz.

97.

Nšit šlętna šube ptacžatka w powššje, w šerze a šnuje, špewaju a šu wšerze, nšestariju šo wo nječ, hacž runje njewjedža, šcho šustje i šędzi doštanu, a my njekhumani štruzny njewšozny ho šarowcšow wštalajč, hacž mamy runje šube a wóžnje pšene a žito tak bohacž na polu rošč widžimuj. Šlej, tak nam Böh ptacžki mišchrow a wučerjow šęžni, šo durbj šnuodny wrobl i našchej wulkej wšerzej hanibi w ewangeliju štač jako najnumrišchich ludji doktor a předal a nam to wšchędnje pšehed woczomaj a wššchomaj dšerčecž.

98.

Durbj wšchaf tež ptacž dšelacž a na šwoju pašnu wulcowacž. Kaich Böh tón Knjes, šiz chze jeho šwieszicž, jemu šędž do hšęba njetočej njeha. Tak tež ty, budž bohobojšny a w twojim dšele pilny, a daj šo Bohu ia wšcho druhe štaracž, kaž by czi twuju žiwnoč wšbradžil.

99.

Hdy by człowjet jamohi jenu jentęžnu ržozu šęzincž, měšo šo jemu šhęzorcino dačž.

100.

Praj, šcho štadže šłeboro a šłoto do horow, šo je tam namakajč? Šcho do rolc tak wulke šubšo šladže, šo i njeje žito, wino a wšchelake plody wurostu, i kotrymž ho šłot žiwi? Czini to człowjeske dšelo? Daj wšchaf, pšehes dšelo šo to wšchitko namata, ale Böh durbj šo tam položicž a dačž, durbj šo dšelo namakajč.

J. K.

„Bombaj Böh“ njeje jenož wola kniejow duchownych, ale je tež we wšchch pšehedawarčnjach „Šerb. Nowin“ na wšchch a w Budyšwinje doštač. Na šchtwórcž, šłta ptacž wón 40 vj., jenotliwe cziššla šu ša 4 vj. pšehedawaju.

Sy-li spěwał,
Pilnje džělat,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócnj
Napoć mócnj
Lubosć ma;
Bóh pak swěrnj
Prez spar swěrnj
Čerstwosć da.

Nječ ty spěwał,
Swěrnje džělaš
Wšědny dny;
Džeň pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebyes mana
Nječ ćí khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kíž Bóh poda,
Wokrěw će!

F.

Šserbske njeđžełske łopjeno.

Wudawa ſo kóžu kobatu w Szamolecach tñih cłłi tceřem w Budal tme a je tam ja ſchwóřtńetnu pšechpřatu 40 wj. dořtać

24. njeđžela wo ſwjatej Trojizy.

Mat. 9, 18—26.

Najyma je ſwojimi kóřćimi, bujto pomóćezymni dječini tu je. Žiwjenje w pšchitobdže pomóćezymnje wotebjeru, poſlednje lijeje je ſchitomow pada. Pšchodna a puřta ſda ſo zyla pšchitoda beč. A teko žiwjenjatožajacy mozow najymiti cjoň bóle dźiſi druhe počaſny ſobu pšchitujey! Pšchibjeraza ſyma a mokre wjedwo ſhorowěžani hoji; ſmjerež baħaře žně djeři. Dnježičko na kěchow ſ jeho ſmjertnej cšijichim lubeho ſuareho pšchewodjech. Njerad dže ſo cšlowjet na bliſtojež kłudeje jnyu ĩwucjež, a wjebeje měřaz nowember, najymiti, njeřda ſo wón nam ſ wjetřda jako najčejmniachi a najkłudſchi w zylm leče? Nětořezkuliž předowanje wo ſachodwoježi a hubjenoježi ſemjeje wjebełoježe a cšelneho žiwjenja wón nam djeři. Potřechni cze t temu hiřeže ſhorowěž, tyřchnojč, ĩrudoba abo njeřbože, potom ſpe hubjenitow cšlowjetow ſhonjch. Na hubjenj cšlowjet, ſchó hze nje wumóž ſ cšeta ſmjereže? tak mohli ſ ja; oicholom Barwom idohchtyč. Šchó budže ni pomhač? abo ni je ſ kłubiny ſachodwoježe a jadwělowanja wjebełowjež? Tu njemóže žare rospřodawenje abo žana cšlowka mudrowež pomhač. Derje pak temu, kiž móže we wěře ſ Barwom rjez; Wobu budž dšat, kiž nam to dobyče dawa pšchew najeřeho Krijeja Jeřom Křehyja. Haj wera cze wjedže k Křehyřu, temu wumóžniķej a wožiwjerjež; a teħobla móže wěra cži pomhač. Wěr do teho Krijeja Jeřom Křehyja, dha budžeš ty a twój dom ſbožny.

Wěra móže cži pomhač;

1. wona pyta teho praweho Šbóžniķa;
2. wona namata dopjeljenje ſwojich pšchewow.

1. Kteko miř ſekawany wřchudjom na jemi! Křoch, kiž letadowe cšerpjenja njeřu, ſuđženych jawořajenych, kiž wo ſemřeteho lubeho žaruja, njeřbožowjnych, kotřech tyřchnojč žerje. Adže dřeħia pomoz pytač? Abó dřeħia ĩnadž je ſtruchej wutrobu wjeřu uadžiřu ſpuřečjež a ſo žiwjenju wotwobrocjež? Ně, wěra móže ĩm pomhač. — W Kapernaumje beħeje jenemu wjeřchennu ĩchule dšowta, wadjež jeho wutrobny, wumrjela. Duž dšeħe wón t Žeřuķej a rjeħu; Krijeje, moja dšowta je něř wumrjela, ale poj a potož ĩwoju riħu na nju, dha wona wožiwj. Potajim wěru wón mějeħe, a ſchto ta wřchito njeřpyta! Wón dře beħe herwał ĩžo wo Žeřuķu ĩlyřchał a dla jeho ſtawow a ſlowow ſo dšowal, ale wón dře je ſo ĩmyu teho Krijeja ſdawowal; haħe miř a njeřbože žiwjenja jeho cšeritej, ſo wraťiřy ja teho Krijeja rořkudžje. Njeřbože w jeho domje jemu ĩchřieřku wěry ſažehli. Kať někotry, kiž herwał ĩnadž w do- wrych dñjad, w ĩwkejeři wo teho Krijeja ſdawowaje, kať zyle ĩnařchi bu wón, hđž ĩawořawitowěž wařnje k njemu ſupi, hđž miř, haj ſmjerež ſo jemu bližeħe! — Tež ta doħo cšlow- wana ĩħora, kotřaž beħe 12 řet tu křawu Křowěč měħa, ĩwoju pořlednju zpu nadžiřu na teho Krijeja Žeřuķa ſtajeħe. Kaž jeřeniķaj Marķaj a Lukaj wopřijetaj, je wona wjele cšlowowanja-pořam ĩkarřim pořpřam poděřkujena dyla a ĩ tym ĩwoje ĩawořenje ſchřeħeħata, ale pomoz njebeħe namakata a to cšerpjenje bu dře ĩħeħe ĩhoře. Njeje tole tež kať wobras t najeřeho cšaha? Šawořenje ſo woopruje, ſo by cšlowjet ĩwoju ſtronowěž jažo dořpi. Lubo ĩřehaju ĩupjeje, piya wobu ſ cšerjtwych ĩřowow, wopřijeta mořo a ĩwry, dadža ſo maħerowac abo elekřiřowac, pšchewěħiež atd., — a cšlowjet wřchał dřeħi tež pytač

hwoju stroność wuporcedźc abo jašo dostac, derje teni, forwemuž škafca wustojność famoże pombacz — ale kśto ludźi hebi stroność hańc póczać wozic, hdyž hu ju hižo sħabiti pšes nještrobosc abo cħelne žadoće! Potom drie cħlowjeł i rostatc wutroba wjošo wozic i pita: „Zio budze wostab- ujenje abo wuprówucenje cħwju jašo hojicz? ... S nieměra nje- nješpokoju, ho žameho cħwlowazeho hebićneho a žadliweho ħwěta pycatce teho Zbóżnita Jeseom sħwysta, kiz muezimn mož dawa, wħeħy pruznyh a wobczecenych i hebi proħy, kiz ħwě- domninu pofoj, wutrobie sħjednanje i Bohom pościze, wot tajteho měra duħe ma ħwito potom tež cħelo nekajki dobył a pħwitińdže jašo k mozam. — Za doħwólěta ħwora w najšim tełceke ho kucicej ħesucy doměwjeche a pycatce w imi teho praweho Zbóżnita, a po wħitińdže rjebarjad se stroy ħwěta mězjeche wona tajte ħwobce dowěwjeche k niemu, jo njeńseche, jo treba ho jenož wutroba jeho drahy dħwicz, dħa woczěstwi. Kac je wona tola teho wot Boha poħłaneho Zbóżnita w sħwystu spó- ħnata! Tajte dowěwjenje njeħwědźicje ħjes wuħyħceniya w- stacž. A kaci troħti ħwěmu wni něho ħwoju njeħwědomninu ħwornu pościzc? Tón, jo moža jeno wšes wěru hebi ħwoje žiwjenje, tat doħo hacž jo im Wóš tón kucice ħiħeče sħerž, hōdu sežinice a we wěrajym cħerpienju ħiħeče nje- wěwajemu ħwěte i doħwru wħajajym pħkħadom byč. A kat ħwito potom ħiħeče cħelne poħłucenje abo i najmierzija nekajce žadoćenje ħworoće pħwitińdže!

2. Wěra namaka dopielucenje ħwojich pšecęow žiwjenja. Nako ħesuk wěru ħworoce žony pyta, wón dħeche: Doweł ho, dħwota, wowa wěra je tebe wutrowita. A ta žonka bu strowa wot teje kameje hoħim. Tón njeħwěti škaf, kiz ma pħečo ja wħeħy ludźi ħwile, pšečo pomba. Wón tu ħworoč wot ħwědomnija woznje, tu ħwědomni wim; wón pak tež niyu cħelne ħworoće a ħmierzneje dołoće pħwitińdže. Wón tež žonice wu- rajnje praji, jo bu jej pomba, dokeł wona wěru wozofata. Pšes niu pak je tež jeno možno, jo nješpokoju a nieměrna sħladta naciħy duwoj woczěstwi a k pravemu a hōduenit žiwjenju dōdħe. — Do domu teho wħeħeħeho pħkħeħeħi kucice ħesuk najpředu tyħ pħkarjom a tón ħarowazy lud wu- cħerzi; pšewož pħi taike ħarje wutroba, kiz cħwjehe w cħakej nutrowiczj troħti pycacž, niemōdźicje tutón doścje. A kat trajiym ho tón kucice pħi napohladje teje jemrjetje dħwoti wo- pofaja! Wón ju sħwitiž i nowemu žiwjenju. Kacju mož do- bycža nade wħedni sadħwětanu žiwjenja wón tola wobħeđzi! Kac wón tola jaħyħ pħes ħwoju wěru a pšesjeuoleč i njeħwě- stiu Wóšjom tež druim možno, abo ħworoću a ħweroću dobywaje mozy ħwojiczj! — Kac tola sħtawowanje cħwotiwa wot wěry wot- wħizuje! Wšes wěry niemōdže cħlowjeł ničo woprawdže dobre dołonjec; pħes wěru wón hańc pħečo wonu mož i Boha cħerpa, katož jeho cħerzi a ħwiti. Wěra do Boha je tež najħeħy wozowarowy ħmianych cħwiti, najcħeħeche wopery pħwitińdže a wo ħwědomnoleč wōzicneho kraja wołowacž. Nako Wozu wěz woni pšes ħwoju wěru tule wōimn wobħladaja. Wšes ho tež nad najcħy sħladtu pħečo bóte wołowajuje, kħtož na pom- niu ludomeje bħny pola ħipita, kreji: „Wóš i nami!“ Wěra pak budze tebi pombacz. — Za wěrin, mož kucice, pombaž mojej njewěwje! — Amen.

Lutherowi pomozniky.

IV.

Zurij Spalatin.

Tež ta najšpěcha wěz niemōdže wostacž a pšechwacž, hdyž njeħwěra prawje sħwědčena a wuħwědčena a sħtawowanu a

wobradžowana. Tón, kotož je Lutherowej reformaziji w tu- tym wšeħem k žohnowanju ħwizil, je Zurij Spalatinus abo i křoica Zurij Spalatin.

Zurij Spalatin pak tutón muž tež nječłafche, jako bu 17. januara 1484 — wón bě potajnik i Lutherom jenoje staroby! — w Alenburcu narodženy. Jeho nan bě garbat a rěfakše je ħwo- jim njeħim njejom Burkhard zu Spalt; i teho sežini tón ua kaczanitsch sħulach wuuczeny Zurij to njeno Spalatinus, jeno to wacħniczo, kotož teħdom njeħadpadny ale něšto wħeħdne bē hacž ruzje tak malo ħwaločice kiz dħenka, hōžez tajza, kotožuz jich macerina rěč ho pšes ħwadna byč ja, ja žiwimni pjeramni toja, jo bħyhu ho i niini pħħili.

Kaz Luther w lěce 1501, tak pħwitińdže Spalatin 1499 na wħwostu sħula do Erfurta, jo by filosofiju a theologiju studowal. Wobwħwōi 1502 w Wittenbercu a doħwitińdowanu jo w Erfurce bu 1508 ja mēħnitska poħwucęny. ħalle wěro cħitacze wón k přenjom wěrej dopominu ho na naš a na naciħe dħečzi a ħudžny Lutheroj pħečo seho i nowa dħakowni! — bibliju, kotož bē hebi ja drohi pjenice kwap. 1509 bu wón ja wuczerja sħečē- lěneho ħawčeho ħurpřunža powolanu. Na ħwōdže ħurwjerca Wjedricha Wudreho we Wittenbercu doby hebi Spalatin pšes ħwoju pšecęeluciwocę, wħitińdweč a wuczenocę bōry tu do- wěru ħwojeho wjercha, a to bē potom, jako ho wón k reformaziji pħwibowrezi, i wuħim žohnowanjom sa tutu, pšewož bywajo i ħuħwimom a i dwōřim předawjom a i tajnym pħawjom i ħurwjerca ħurwjercha bu wón ham wot ho tón, kotož nē mēħeše w ħwōdže najwōazy wliwa. Naj, Spalatin je tón był, kotož je ħurwjerca Wjedricha Wudreho, kotož bē hacž do Lutheroweho wuħtupienja ħwěm pħwitińdowanē katholickeje zyrkwe, i Luther- owej wucelje pħwitińdž, kotož bē ho wón ħam hižo do 1517 Lutherom na bibliju katozym wěru wobħwajajo, ħwōdom pħi- santuhy, jako ho to wuħe bēdženje pħečšwo romske zyrkwi ja- pōcža. A kōž bē wón tak ħwojemu wěrečy i doħwym radčije- lom a wōdžerjom, tat tež Lutheraj, a to wōžebje pħi wudawanju pħkōw a ħwibow, ho pħwōjo, jo by Lutherom nahločez wu- ħladowal. Za to je hebi Luther jeho tež wħwōžy možil; mī ma- my ħanno wokolo 400 listow, kotož Luther na Spalatinu pħa- tebe, a Spalatin je tat tež tón był, kotož bē i Lutherowym pomoznikom pħi wħeħy roshħwōžazych dħelach reformazije.

Jo ħwjerzi ħurwjerca Wjedricha Wudreho w lěce 1525 pħwitińdže wón ħwoju dwōřim ħħužo a bu w Alenburcu i ewan- gelstini předawjom a poħđińdže je sħurpidentu, njeħwitińdž pak dowěru sħwistackich wěrečow; i niini dħeche wón na ħħerow- i ħim do Speira 1526 a do Augsburga 1530; 1535 bē wón ħobu w Sħmalckabnje, hōžez ewangelisj wjerchojo wradžo- wodu a hōžez Luther na ħwjerce sħwiti. Spalatin to bē, kotož Luther do Wittenberka domoj pšewođzi i jeho najtrōžanej ħwōjbe. Spalatin ħam bē tež woznjeny kōž Luther a jich wjele i tyħ ewangelistich předawjom i přenich lē reformazije. Za tutu je wón je ħwimn ħwōžom jako reformator sħtawowal w albertinstej Sackej a jej tom po ħwjerce ħurca Sackeho, teho ħurweho nepšečelca Lutheroweho, k dobyceni dopomhat.

Tež žiwjenja wječor rubeho wuza bē njewōchly, niž teħo- da, jo by we ħwojej wěze wħladny, ale teħobla, dokeł mēħeche je wħelacatini pšecęiwuocęeni ho bēdžez, tat i Alen- burgstj radu. Tu bē to Luther, kotož ħwojomu ħwěrennu pomoznikaj ħam i pomoznikom bu. Wěto do Lutheroweje ħwjerce, 16. januara 1545, wón wuwrice a je w zyrkwi ħwi- Bartoma w Alenburcu poħwōdanu.

Zurij Spalatin je jedn i tyħ mužow, kotož ħu wjele, ħaj jara wjele, ja našny ewangelistj zyrkej dołonjeł, bywajo pomoz- nicy najcħeho Luthera, a kotož dūž tež njeħwěra sħwyci ħwē

iv tuteh reformazijstich dnjach. Jurij Spalatin je mjes nimi tón diplomat reformacije nimenovany.

Měr.

Měr, tuto słowo wupřesněrowa s nowa iv tutych dnjach hwoje stěhida a přichytuje ho na šlě pšes fraje a ludy. Budže jeho šlě šoozorný? Měr, jene słowo, kotřez mnohim žufe słowo bu, žufe słowo tohodla, doleč žim ta nadžija na měr něšto žufe bu. A cžehodla bu ta nadžija nauohim něšto žufe? Tohodla, doleč we jich wutrobach wožlabny ta mōz, kotřaz jeničžy w tajich cžachach, faž našče hu, pšich mozach šdžeržecž mōže jenotliwuch a ludy, to je ta wěra! Tutu mōž je wožlabnyta a tutemu wožlabnjenju nije tež to šadžefacž mōho, so temu šlě to šlě reformazije je, to šlě teje reformazije, kotřaz tehdy pšes 400 lětami našch lud j nowa šaložič a štaičč cžyžče na tón šaložič, kotřaz niefhabta a ho niefnuje, na ewangelion, kotřaz našch lud j nowa wročež dowječč cžyžče k temu žortu, š kotřez tež w našch cžachach čažu ho žorli woškewžaja woda, k temu ewangelijej a k tej wěre do njeho a k tej modlitnje k temu šrijesej tuteho ewangelija. So tuto šortu šaprahnyto njebě, to hmy wšitžy špōnali 1914, jako mōžnje, žylnje šanoschowanu bu Lutherowu bēdžerfki a š dobom dobyčerfki šhrělich: „Ned'n twjerdy hrōd je našch Bōh šam!“ Doleč pak to bēdženje jene šchēšnjebēšfke njewošta, ta to nadžija najwjažy jich bēšče, ale j njeho bu jene, dně, haj tiz, haj žnawo ichyrlitne bēdženje, bu ta nadžija na měr niefšcha a niefšcha, haj žyle maluchka, haj žhubi ho do žyla pola mnohich, doleč ta wěra pola mnohich bu niefšcha, haj doleč bu malowěra, haj njewěra, a to pola mnohich tu domach w domnjče a pola jich wjele tam wotčak w pošu. Wošofne to špōnaje a šofšne to wušnaje! Tota šepje je, so to špōnajemy a nufne, so to wušnajemy, so bydny ho poštrōžili, šatoržli a wottoržli wot reho! Šofitny dšer pšesd nam! Wotwobročeže a pšewobročeže ho! to je jeho předowanje. So by wono tola mōžnje a žylnje šlinežalo pšesd fraj a lud, pšesd donny a wutrobny, so by tola ho wšitko poštrōžilo a ho wotwobročežilo wot tehe wachšnja a žiwjenja, šafjež to něšto šajny wutrobny a hwojny a wopšaja a lud, a so by ho wšitko pšewobročežilo k nowemu žiwjenju, w jenej wěre, kotřaz w šōžnym cžachu, pšesd wšechm pak w našch cžachach cžachu wušnawa: „Ned'n twjerdy hrōd je našch Bōh šam!“

Abu je tola woopacžne a pšesd šrudie słowo wo našchim cžach, wo našchim wožabach! W tutych dnjach wušna 19lětny wojaš, na dowoleičny domach: „Do jeneho Bōha wěričž nje-mōžni!“ A šažo, jera mačž nabladneho wječujana rjeknje, niz jenu, ale hufno: „Doleč je ni Bōh mojeho huna wšaf, njewěrju a wjažy do njeho!“ A j njei trubi do šamžnje truby tón mačželški a nau! To njeje wjažy „mala wěra“ a „malowěra“, to je „njewěra! A tehodla tu njeje nadžija! „Na niefpacžni ani pšicježa na wošitku pošozonku! In prajachu pšich 7. pošozonny, „doleč žateje nadžije na dobru šōžy njeje!“

To šu jene něfotne wupracjenja, ale niz j mēstow, faž to hewaf hurodom rěta, nē, j našch žeršifsch wožabow. A to niefju j molom wšedě, ale wošyžšich šrudiech, hrajničch, taf so ho žano piero štaji a je pišacž nochže. A tola by hnadž šepje bylo, šby by zas wšido j přawim njemen nimenowane a wšido po šfowje napřehano bylo, hnadž by ho tola poštrōžil taf něfotny a pošafaf a rošmyšlowal hēbi a ho wročež. W by bylo jene wošitke reformazijfke, pošitnie předowanje. Šafšetōž wošo tola wofnawa pšich tun: najpředej ta wěra, j tuteje ta nadžija a taf ta mōž k pšehrawowanju, wutrawowanju, donž niefpichyžde tón měr, tón měr wot Bōha nau, špožerčny, a taf, a to njeje to naj-

šnadričfke, ta mōž, kotřaz tón nau wot Bōha špožerčny mēr prawje wušňowacž wē.

Měr, tuto słowo ho šōcha šaže, njeh tež j šufšefe a taf j reho fraja teje njewěšfčeže, wono ho tola šōcha, a te dobyčež, našchim jjednowčerčny woššam wot Bōha w štalšfej špožerče, šu k tomu dopohale. Tež tute dobyčeža nad štalšfimi šu runje něšto powučžaje. Tefko jich je, kotřiz prajachu, so to wuštkim pošupowoznym bitwam wjažy njebōdže a k dobyčerčny we tajich bitwach do žyla niz! A woni to prajachu we hwojej šanowmidwōšej a bēšnadžiji. Niefju woni, cžyžo wōžžijo, hinač powučžerit. A taf tež wšitžy hifščeže, kotřiz něfotke hwoje a tyd ludow a teho pšichyčoda žiwjenje baržjo je hwojini baržami, a te hu corne a šažo cžorne, budža hinač powučžerit. a to cžyžo wōžžijo, a to wot teho, kotřiz wšitko we hwojej mōzy ma, wot Bōha haweho. Še tutemu pak šupim njefotke, hōžž šažo to słowo „mēr“ ho šōcha k šlētje pšes ludy, hōžž mōzow k temu bječe j dobyčerčny wuštkich nau datych wot Bōha, a šKutberom, k wěre a k nadžiji wofažo šamuch ho a dnich; wušňowajmy:

Žed'n twjerdy hrōd je našch Bōh šam,

Wōn doby, žylna šfafa;

Měr je wšech mry pouha nau,

Šiz je naš šapšichajala!

Wj šče do cžaha šapocžaf.

Miššionar C. wotněwaiche njedšeru rawo w pšehduněšče mēša S. Bōžni šhuzbu. Šifščelow tam njebě. Jeho mačželafaf bēšče na ho wšaf, šhrělich šarječe. Žalo do šale šapušpichaj, hifšče něšto pšitotomny njebě. Miššionar pak dšejče: „Wōj cžerčny j dypšom šapocžerč; šapocž jenož, ja šobu špěwem.“ Wōn wošna wotwori a dně hufje šafnje a mōžnje šafowny šhoerčafy šapšewafšete. Wōžž ho šala pšelni. Šo šojej šhuzbě pak wšeložy jenu prajachu: „Njes duchowny, wy šče wšed šafe šapocžaf. Wotbito hifšče njebě.“ „Taf? wōn šapšichajale, „to ni wēdomny njebě“, duž njedžiwajče.“

Šafšerza došta špōžňawu šit wot žufeho, jenu niefmateho cžłowjeka. W tutym šiče šteječe: „Šobootu šhym tu pšichšol, hōžž bēč we T. došle šlěto žiwu šyl, bjes teho, so bych ho ja Wōhom prajchal. A wzy by ni moje šple wošpšedžerčewo, wēhžde 800 hrāwnow wučžňawje, kradnjene. To mie šafšerje rošhori. Šo doštim cžerčim dšēle štejač faž pošferč w šwēže. Dobrehu pšefčelaf niman, na kotřezōž mōš ho wobročežič. Moja wutroba bē pušta, šfchetōž wšch šepjern wērny a wotpočžnit hwojeje dušje bēch dawno šhubit. W mojej wutrobje bēšče wšcho taf cžerčne a šjestrōfchne, so ho rošhūžich, hwojcmu šiwjenju šōžy činěč.“

Wēžera ho na pučž našafajd, so bych pšesd žitny cžiche mēšerčko hēbi pštal, hōžž mōš njemšlewy žit hēbi pšesd-šeršewč. Duž šhuzbach w domje, pola kotřezōž čunje njno dšech, so tam šhrělich špěwaju. Na wofach šfajo, wōžžaz něfotnych šudžy do domu šafšerč; njnowošny w niemi dšech a taf mōžach na šojej šhuzbě šdželčow, kotřiz Wj dněšeršefče. O, taf došto njebēch šeršaj byt. Špěwawie, modlenje a předowanje ho ni htaboko do wutrobny šafy. Šofitnim jedny šefaf je, šiz wšče šafšdy šahoi? Něšto njetřeha šadwšewōwč? Wē mōže ho hifšče pombacž! Tute wšfke nje je špōžňawej mozu šapšichaju. —

Š dobom ho na hwoju dawno njebōčerčku mačžerč do-pōwnich, kotřaz bēšče cžaz žiwjenja wjele do šerchwe dšeržala. Mērto nje hrofa pšesd šanoworšafštwom šafa. Ša pšich hēbi šhuzich, nowy šapocžaf činěč a wot nēka to Bōžich pučžaf

fhodziej. Wj pał, luby tyjes duchowny, teje Boży grac k mojemu
razmiejczoniu. Amen.

Wielkociański miłojacz z parochionem i do muże wopytijo
jennu pencyjadzke, jo je Boży słyżbu do czała zapoczał. Skubolo-
howata-pacy do hłyboczeje. Szlytu jo jennu i wocejow roznjadu.
„Wnieboje miłoboszycho zapoczał”, dżeske, „dha by jo nam wocho
te konyjst wyłozy”. Wj hwojich brzechad bych wumrzjel.”

Wielki miłoboszycho
Wielki miłoboszycho

Gōrŏchi hacj pōban.

Wielki miłoboszycho Zender bē dothe lēta w Judyje w miłi-
boszycho hłyboc, wyłoz Stōnczynie wrōdziej ho je hwojim hynout na
hłyboc, wyłoz hwojich wōtyncho kraja. Tako itaj na puzetj, a
hwojina paryj lōdziej dōmōj jēdżeschtaj, słyżbu miłionar jereho
hwoj. Wnieboje hwojajce, ujępōzeczne rēcje wojeje. „Majęje,
wōj. Wnieboje”, dżeske miłionar k banierjej pichimowōditi,
wōj. Wnieboje hwoj hwoj mōwōdżem a wōtęczonjenu w pōhaułim
kōnōj, wōtęczonj jehō hwojich pichibōjōw, ale we hwojim zlytu jē-
wienju ujeje hlybocze jareho cziłowjete hlybocaj, kiz by ta hwojcho
Wōha banit. Kōz niyje jo!

Tōn muż ho faczejoweni a jatorajebe nēfajke jamowjuenje;
mi pał je, taje mēł, ho puzobez, hacj drje bjes najchim herbim
hōmōm jōdnu ujeje, kiz dyrbat je hwojimi rēczeni a słowami,
wnije kōz tōnōm puzowar, ho piched pōbanami hanibowacz.
Wōj pichoczejo, puznij ho a wōhōm hwoj it!

Wnieboje

Wnieboje hwoj hwoj

Jedyn mēsto naŕ.

Wnieboje hwoj podawit je ho podał ja Napoleona prēnjeho.
Tako tōw hlyboc jareho wōwōławo trjebajce, bu też jedyn w-
tęczonj. Wnieboje hwoj na jare wōwōławo do wōwōławo njechajce.
Wōj. Wnieboje hwoj pichoczejo, kiz bē hōmōw, ja njecho hlyboc.
Tōn hōmōw bu bē hōmōw tyljenu w jehō njenje, do wōjny
pōhłauj, wōwōławo mōwjuje a na bitwōjchoj pōhryebanu. Po-
dōjstieho bu tōn puzetj i picheladaniom dōmōj ras do wōwōławo
wōwōławo; wōwōławo ho pał hōmōw cziłowj; „Wj nje nje-
mōwōdżę wōwōławo”, „Czejo dha nje?”, „Ja hym mōwōw”, wōn wōt-
mōwōdżę. „Wj nje hym mōwōw, ty hō jōw a srowy.” „Ale, ja
wōm wōwōławo, ty hym mōwōw”, wōn dżeske. „Szlych,
cziłowjceje, ty nje mōwōdżęj prawje pichōj wōmōje bycz. Dżę dha
hym wōmōw?” „W te j a te j bitwōje a pōhryebali sęze nje na tym a
hym pōhryebani.” „W rēczich kōz wrōtyn”, prajaduj;
ate tōn wōwōławo pichōj hwojim wōwōławo. „Wōczynjeje hwoje kniŕi a
hōwōławo; hacj ho tał nita.” Wōni hlyboc do hwojich hlyboc
wōwōławo, jo ma wōwōławo. „Wj”, prajaduj, ta wōz ja
hō tał, hō nje hō hōmōw wumrēł, ale hō najskerje nēfoho namakaf,
kiz je ja tebe schow; je to dyrbat tōwōj slytu pichōj bycz. „Ja to
bēte wēm, wōn mēsto nje wumrje. Wj mi nje mōwōdżę nječo
sęzinię; hym wumrēł w tannym a hym po tajtm hwojōwōm.
Zatōn jarecho prawa nade mōm nita.” Wōni poł temu njechadn
placjcz hacj a ta wōz pichidze hacj piched hlybora. Ale tōn
prajecje, tōn muż ma prawje; piched fatonjenu je wōn mōwōw
a pōhryebanu a kraj nima jareho prawa nad nima.

Ja też wēm: w nje hlybocim kralcjuje slytu puzenje placjcz.
W hlybocim je ja nje wumrēł, na to nādżija hwojeho jūwōjēnija
twōrju. „Ty, kotkiz hō w hlybocim Jesuŕu, nječo nje-
fatama.” Tle wēru hēbi jenōj nje daj wōwōławo, jeje ho wōwōławo
dżerz! Dżę dżę dżę cze pod fatōn hlyboc hōwōławo, dżę dżę dżę
cze mōwōdżę, hwoj hōd nje cze, potom hō nje dżę twōwōw wēra jenōj
wōwōławo na hwojcho kraja hlybocim a na jehō fatōn, po kotkiz
hō hwojōwōm! A hōj, wōn dōdżę na twōjōn srowu stupicz a

prajicz: Tōnōn je hōjō hlybocem, pichetōj ja hym mēsto
njecho stat.

Se Eszrbow, sa Eszrbow.

Wnieboje hwoj nje hlybocim wōwōławo w Njastfej nam j nowa
pichimowajca: Wopowōdżęje ho najchich hlyboc, hlybocim wōwōławo-
wōwōławo a pichimowajce jim hōwōwōw wōwōławo! Tōz dżęmōw tito
wopowōdżęje wōwōławo a po nīm cziwōw a j jennej Wōhu, a tym
wōwōławo dżękne wōwōławo hwoj dar wōwōławo na tōch mēst-
nōch, dżękne jo ta tōn dżękne hōwōwōw dar lēta 1917 ja njechich
wōwōławo hramōdżi, a to bōrju. Też wōwōławo hlybocim budżę
rad hōwōławo, tite dary pichimowajca a dale wōwōławo.

Za male dżękne nje hlybocim hōwōławo hramōdżi ho w titych
dnjach po zlytu kraj pjenjes, kotkiz ma ho ja to wōwōławo, jo
bychu ho cze hlybocim dżękne, kōz do zyla dżękne nje hlybocim hōwōławo, tał w-
wōławo a wōwōławo hlybocim, je j nīm nje wōwōławo nje hlybocim wōz-
nennu krajci jednu nōwōw, srowy, cziwōw a hlybocim narōd, kotkiz
by dōwōławo wōwōławo hlybocim te nōwōw, kotkiz tito wōwōławo a tōn
mēw, kotkiz Wōh nam po hwojjej wōwōławo w hwojim cziwōw spōzj,
nam a nje hlybocim hlybocim a krajci pichimowajce. Szlōz tał ja „hlybocim
cziwōw a mōwōławo dżękne” hwoj dar da, tōn ho tał nje wōwōławo
jenōj ja zuje dżękne ale nje tał ja hwoj, pichetōj na jehō a
na wōwōławo dżękne do hlyboc, je wōwōławo hēbi dżękne wōwōławo kraj
a hlybocim hlybocim, ja kotkiz nje hlybocim i tōwōw rōwōw kraj czeje.

Wōwōławo hlybocim hlybocim hlybocim a j nīm hlybocim
superintendententury wōwōławo hlybocim — wōwōławo wōwōławo
k. superintendententury Dzhimmana do Wōwōławo (Wuzlawo) w-
puzdżenju — je ho jare wōwōławo. Szlōstke konfistorijno
je na tito mēsto j pichimowajcjom wōwōławo hlybocim zrychōwneje
rady we Wuzlawo a wōwōławo hlybocim zrychōwneje slytu puzenje
k. superintendententury Dzhimmana do Wōwōławo (Wuzlawo) w-
wōwōławo pōwōławo. Wōh spōzj jennu hōwōławo hlybocim hlybocim
a daj jennu też wōwōławo hlybocim a cziwōw wōwōławo ja wōwōławo
hlybocim hlybocim a ja jich pōhryebnoje!

We hlybocim cziwōw ho diaconijca (hlybocim hōwōławo) do
Wuzlawo Dżękne wōwōławo. A temu ho nje hlybocim hlybocim
fabryki (Wuzlawo Deutsche Lederpappfabriken) hlybocim pichimowajce.
Dōwōławo hlybocim też Wuzlawo Dżękne hlybocim hlybocim, hlybocim na jehō a
wōwōławo hlybocim hlybocim hlybocim hlybocim hlybocim hlybocim
je hlybocim hlybocim hlybocim hlybocim hlybocim hlybocim.

Wōwōławo hlybocim hlybocim hlybocim hlybocim hlybocim hlybocim
hlybocim hlybocim, jo bychu wōwōławo hlybocim pichimowajce pał wōwōławo
pał j pōstōm hlybocim hlybocim hlybocim, a to tał, jo dopijy ja „Se
Eszrbow ja Eszrbow” jo slybocim do Łupōje, wōwōławo hlybocim pał do
Wōwōławo. S dōwōławo wōwōławo hlybocim hlybocim hlybocim hlybocim
dżękne wo wōwōławo wōwōławo hlybocim hlybocim hlybocim.

Rektoraj.

Łutberowe słowa.

101.

Dżę hlybocim cziwōw hlybocim hlybocim hlybocim hlybocim hlybocim hlybocim
wōwōławo hlybocim, dżę hlybocim hlybocim hlybocim hlybocim hlybocim hlybocim

102.

W wōwōławo hlybocim hlybocim hlybocim hlybocim hlybocim hlybocim
hlybocim hlybocim, nje wōwōławo hlybocim hlybocim hlybocim hlybocim hlybocim hlybocim

103.

Dżę nusa wōwōławo hlybocim hlybocim, jo ma ho dōwōławo hlybocim hlybocim
dha nje hlybocim hlybocim hlybocim hlybocim hlybocim hlybocim.

J. K.

Zamolwyt redaktor: farał Wyrgač w Łosajicach.
Soburedaktor: farał Mrōzacz w Łupōje.
Ciszczer a nakładnik: M. Smolef.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatosł
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Prez spar męrný
Čerstwosć čina.

Nječ ty spěwał,
Swěrne džěłał
Wšědny dny;
Džěń pak swjatosł
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mena
Nječ čí khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokrěw će!

F.

↔ Sserbske njedźelske lopjeno. ↔

Wudawa ho kóžu kobotu w Šsmolerzej knižniciskicetni w Budahinje a je tam so schwórńlětnu přehedpřatu 40 wj. dostać

Šsmjertna njedźela.

1. Jan. 2, 25 a 3, 2.

Šsmjertna njedźela a fajta šsmjertna njedźela! Mōžde lěto ma šsmjercz hwoje žuć, ale tajke bohate kaž w nutym lěće hišćeje ženje njejsu byle, tež nız w tutj žakofnej wōjnje, dolešć bityw tež ja šmōžene jı lěta njejsu ženje tajke hōrie a wōtre byle. A hišćeje přichezo njejsu žane wuhłady, so ja krotki cžah lōnz směje. Wōh idu čim es dźěl šsmjercz hōd i nani čłowjekam dolež čłowjekoto ho přichezo hišćeje jeho duchej wozjedźa dacz hōstacž. Žane woprōwđžite wobrocenje ho i našim ludom hišćeje stalo njeje. Wli mēr přichol a jašo lěpšči cžah, wulka wjetřichina by ho runje tak malo wo Wōha starala, kaž do tuteje wōjnje. Tehodla dyrbi naž dale doma pytač, tehodla dyrbimy dale wěrnosć tamneho hłowa šmōtč: šsmjercz je hřečow mīda. Wchudžo hōdži po kraju, je wy hladal, hač njebyćimy so tola hišćeje dźyli polěšchowacž, so njebyćimy w pohlednim wulkim hōdže dyrbješi wōstacž a tak so wchū wěčnosć wot Božeho woblicza jaštoroženi wōstacž. Wchetož hōdž šsmjercz hřečow mīda je, dar boži je wěčne žiwjenje w Šhryšćušku Žeslūku. Zo praji nam Jan w našim dženšitichim hłowje. Zo je hōbš i wōhōtožeje, kiž k nam wo wěčim druhim wječj hač wo tym, sčtož na tutej ženje šsmjercze a přchi rowach wōdžimy, kiž nam drje najhōrějšiče bolosće wšacž mōže. Wōdž my jenož šsmjercz wōdžimy, wječj wōn wo žiwjenju. Zo je to šlubjenje, kotrež je wōn nam šlubil: to wěčne žiwjenje, nız šachōdne žiwjenje, ale wěčne žiwjenje, kiž dleje traje hač šsmjercz.

Šlubjenje wěčneho žiwjenja přchi rowach, kiž su mēsta minjenego žiwjenja.

I šlubjenje je jenož hač dotal, hladajimy, hōdž ho nam dopjelnič bōdže;

6

II. Tajke kraje šlubjenje, to šhōnimy, hōdž jeho dopjeljenje přchudže. Mōže dha přchi rowach žadim lěpšči krotčt ho nanačacž, hač šlubjenje wěčneho žiwjenje? Něk wšachal je to jenož šlubjenje, wěčne žiwjenje žane nje wōmožny jow na jeni, hōdž mōže a wōstanie, mēč. Potom nštal by cžah hāno wěčnosć ho šejniti. Ale to je šlubjenje i Božeho rta. Zo je to šlubjenje, kotrež wōn nam šlubil je, a šchtož wōn šlubil, to wōn wěčeje dźerži, žeho šlubjenje je hōim dopjeljenje. Šchtož wōn šlubil, na to wōmožny ho pošnje špūšchecž, kaž byćimy jo hōim mēli. — Ale kōžde tūbio, kotrež wobhēdžecž čhymy, dyrbi ho warbowacž. Šchto dyrbimy čmīč, so by wěčne žiwjenje woprōwđže naše byto? Zo je to wěčne žiwjenje jo byćimy wōni težje Wōtga, so ty hāni prawy Wōh hū a teho, kotrebož hū pošlat, žehom šhryšća pošnali. Štym njeje žane šwōntowne pošnacze mējenje. Čhōwjeł mōže wjele wo hōy wjedžecž a tola jeho njejmaje, wōstanie hēs lubosče k njemu a hēs modlitwō. Tak dyrbimy jeho pytač pošnacž, so jeho wutrobnje wutřimny lubowacž, tak kaž dźečžo hwojeju šmāšchjenu snaje a dolež jeju a jeje lubosč snaje, jeju tež šašo wutrobnje lubuje. Tajke pošnacze šlubuje wjekele. Šchtož njewōtne je šnacž jeho hłowa a jeho njewōhlada i wōčřom wēry, tež žaneje modžije na njeho štaječ njemōže. Zo dyrbi tehodla našče džeło hōy w tutim žiwjenju, so pytamy Wōha pošnacž jako jeničšeho wěrneho Wōha, jako wěčne nješachōdne žiwjenje, wot kotrebož wōho žiwjenje wuhōdja a k forremuž ho wōho žiwjenje ho wōrōčil, so jeho pošnacjemy jako wěčneho Wōtga, kotrebož dźečži my ho šejniti křm, kiž we hwojim žiwjenju tež

Na twojich śchwignych hałosać
 We wiohorach a njewiebrach
 Szarój kłěrskich janoškich.
 Wot šwitania hać do nozj
 Wot Wožej' wulkej' dobroty,
 Ty hróncežo jašpewuješ.

Ja widžu wšchodžom tyšć a štrach,
 Ja kłodju faž we młóceńcach
 Běšmnrjem a hrudny; —
 Ty špěwalsz a ja wonješlru
 A nješu pichab a czežfotu.
 Ach, kajfi cžłow'k hyn bładny!

Mam piched tobu šo hańbowacž,
 Twój špěw pať k wutrobje džu wšacž
 A wutrynjež hišćeje wjele.
 Piches tajke male stworiceńczo
 Wóh Wóžež pichetrašnuje šo,
 Mam dobru wucžbu sežele

Štótó je tu doktor, wucženy?
 Na nješym! To šy ptaćžo, ty
 Šaj ty nje prawje wucžyš.
 Štótž křóbbłosež je a dowěra
 A wěrnyym šo pšichłujšca
 Wi kajašch a nje nucęjšch.

Měj džať sa dobru wucžbu wšchu,
 Wot něka šem šo prážuju,
 Šo špěwacž džu a wěrćež,
 Na Woha štaicjež nadžuju
 A trutu hajicjež dowěru
 Wšchu starojeć wot šo cžerćež!

Šhwal šnjeja, moja wutroba,
 Budž špěwarka a předaťca
 Wot Wožej wulkej' hrudny.
 Dacž dotal frašnje pomhal je;
 Čže njeputšćeži, njejabudže,
 Wšchu bojojeć wotaj šadny!

Jan Waktar.

Rowy našče.

A rowam dženša šrupamy, pšychenym wot lubožeje. W lu-
 božeji, š džaťowanjom, š woskačom, š žarowanjom špominantj
 na tyč, tiž tam šmėrom špja w šemi domjazej, njes tym šo tu
 horze bėdženje šo hišćeje howi wo tutu šemju domjazu, to bė-
 dženje, w kotrymž namaka tak nělotry šmjerć a row, row w še-
 mi zušej, nješatej. Š domišny, š kėřowana našče myšle křwa-
 taja do daloka na kėřowow hoběšć, hěžež rjełoj špja, rjełoj na-
 šči a rjełoj ludow nješpěwečelšich. Štiž hėbi bėchu w žiwjenju
 š nješpěwečelom a horze bitow bijach, woni tam hromadu špja,
 šjednoczeni nėť w šmjerći w šamškej šemi. A nječ tež žu-
 zata šemja nam tu domach, jim, tym rjełam padnjentym, wjaz
 žuša njeje, jim domjaza bu, pošlednu fomortu pošćiczejo jim.
 A pošmječena bu ša pošledni domčěť tuta šemja jim pšes
 křew cžopku, cžewjenu, kotraž cžėseže š jich ranow hišuboficj
 pošwječena pšes křew tyžowow. Žuša šemja šwjata šemja
 bu, kėřowow wulki, kėřowow došojny, kėřowow jeničěť prawy ša
 rjełow wšchėch, kottijž wojujo hromadu, hromadu tež do šmjerće

bičchu. Tam šjednoczeni woni widitzy derje špja a šwjojš'
 mėra maja, šwjojš' mėra, kotryž šofeč šenotiwenu a taf
 wšchėm našcha wola njebudže. Woni tam derje špja, my tu
 w tej cžėkwojezi teho wóšnjeho cžaha a toka šajo w tej wėrnej,
 lubej domijnje, wot tamnych rjełow nam šđitajatej, my křwa-
 tamy w duđu k tym rowam a wšpominamy tyč, tiž tam šmė-
 rom špja še žarowanjom, š woskačom, š džaťowanjom, š lubošežu.
 Taf pšychimj tež tute rowy w dalofej šemi najrješćeho, křadzo
 na rowy lube drohe tam w tej šemi dalofej tu rōžu cžewjenu tej lu-
 božeje, tu rōžu wódru nješapomniečěť a k tomu tu hałozku šelenu
 nadžije žiwjeje. — Šaj k rowam dženša šrupamy, wšchėnym wot
 lubožeje! —

D šbōžny dom!

D šbōžny dom, hěžež tebe hěpėduja,
 Wšchėch dušchow pšėwečelo, šnješ Jesužo,
 Wot wšititšch hōšć, kottijž pšichładžuja,
 Čže powitaju nanajpšėšćeho.
 Hěžež wóczko kōžđiczeť na tebe hlada
 A kōžda wutroba čži šłuzicž dže
 A kōžda dušcha křiwědečž horzo žada,
 Štótž woja wola, twoja žada je.

Do šbōžny dom, hěžež maudželšći a žona
 We twójim duchu šewoczenaj štaj,
 Hěžež jenať wwoje Emmanťe hōna
 We šbožu twojeť hrady kłodžitaj.
 Nječ domaputanje a šobnowanje,
 Nječ šbože abo štył jej' potředni, —
 Ta prošowa: „Jesu, štótž šo nėbđže štanje,
 Ty pšidi naš wotšai!“ jeju štwaršćhi.

D šbōžny dom, hěžež mōčzeť k tebi nošča
 Šo šobuproščenjom a modlenjom,
 Hěžež džežći šaše wucža, šo čže prošča:
 Paš, Jesužo, naš š twójim křiwěškom.
 Hěžež pšichi tebi šo wšchitzy šhromadžuja,
 Hěžež je twój Wetel a Bethanija,
 Hěžež pšalm a kłěrščud tebi šajpėwujaja
 A we tebi šo šbōžnje wješela.

D šbōžny dom, hěžež šłuzomni čže šnaja
 A tebi šłuzja š potřej šwėrowečžu,
 Šod twojeť wocěž šwoje džeło štaja
 A šwobobni we twojeť hrady šu.
 Hěžež wutrocžny a džowť šwoje prošy
 Čži wėnuja a šwoju šłuzbu wšchu
 A šwėru kōždy džeť we twojeť mozg
 We wulkim a we małym wostanu.

D šbōžny dom, hěžež ty wšcho šbože džełič,
 Šichi kōžnym wješelu čže witaju,
 D šbōžny dom, hěžež k šrudžentym šo bližič,
 Ty škarjo je šwojeť pomožu;
 Šacž budže dženša džeło došonjane
 A kōždy cžehnie š twójim woždenjom
 Tam, hěžež šu wrota parlowe tē rjane,
 Hěžež je naš wóczny, křašny, wóczny dom.

Bo Kš. Ž. Špitta

Kš. J. Waktar.

Lutherowi pomozniky.

V.

Kaspar Cruziger.

§ Kasparom Cruzigerom mjenujemy dženša pišma-wjedherja reformazije. S prvym mjenom wón Cruziger rěkaše a bē s Lipska, hdžej bē ho l. wulkeho rōzka 1504 narobzil. 1519 pšihowstuchajše wón pših te j. mj. Lipskancij dšiputaziji. Shtoz tam hšihwěde, to tak w uim skutkowajše, jo bu s pšehčezelom reformazije a Lutheraj a jebō stutke s pomoznitom. Pobjwihzi wo Wittenbergu s Lutherowim wočezom, studije tam theologiju, matematiku, pšihrodospytaowca a lekars-two, bu wón 1524 s rektorom a s předarjom w Magdeburgu. W lěze 1528 wroči ho saho do Wittenberga a bu s Lutherom pših hrowodwkej zyrhwi s předarjom a s dobom tež s wučerjom theologije.

Pših pšehčoztu biblijje je wón wošebje se hrowej lekarskej a pšihrodospytanijkej wědomoščej dželō spěchowal. Bynajo wošebje wušichim, rěče a rěčane hrowa napšikac, je wón pših wšelakich jednanjch wo wězach wěry jako sapisowar hobn byl a tuto wšitczne dželō wubjerno dokonjal. Zehodla je tež ruzje wón tón byl, kotrzj je wjele předbowanow a rěčow Lutherowch sadžal a k woswjewjenju pšihotowal, tak hših wošebitcho dželō dohwojao.

Luther hših jebō dnž te jara wazješče, a po Lutherowej radže tež kurwjerch Nan Wjedrich Cruzigera do Lipska nje-puščezi, jako bu 1539 tam pomowan. Cruziger woita wo Wittenbergu, tala Lutherowe dželō po Lutherowej hrowej sa-stawec — tak bē hših w Luther sa čžaj žiwjenja wšitli, — wón ujeje doho wnoh. 16. novembra 1548 wón mumeje, pšehapinany wot hroweho wučeneho dželā. Bynajo hšahy po čžle bē wón to byl, shtoz jebō mjeno Cruziger praji: hših-woščej. Na wotowajch, kotrzj čži Luther a jebō pomoznitow potajaja, sestrajeh Cruzigera na jebō dohkej brodže. Tež tutón Lutherow pomoznit je ženjenty byl a jena s jebō dželowem je ho pošdžihčij s Janom Lutherom, s Lutherowim najstaršim hynom woženita.

Se Šerbow, sa Šerbow.

17. novembra t. l. hrowejščej wo Budyščinje knjes faradž em. Jurij Wlibč hrowej 60. narobdum. Kaž w jebō hrowejbje je to bylo w herštim ludu hačj dotal wosčojen, so jo nad wošebnymi herštim wotčeznjami wot Boha spožčenymi dnjenti a hōžinami wješeji žny heršti lud, ewangelič a katoličti, tak je to tež dženša hšičeje a tak tež to byrbi wostac. A tak tež nade nješeljše kopynto dženša knjesjej faradžej Wlibčej pšihitupi a jemu, wjele sbož s 60. narobdumam pšehje pšihowca: „Boutaj Wóh“ nam w dalšim skutowanju a dželanju Bohu k čžejči a Šerbam k spmoženju!“ Tuto pšehče wulšabžs s dželowych wutrowo; kotrzj, wopominaju wšcho to, shtoz nam tydženja w najšim tydženju, „Šerbste Rowiny“ wo tuym našim wotčeznju prajene a hlanjene bu, ho wješela nad tyn, so je knjes faradž Wlibč, tutón džen pših pšihjere „a wostkowjenju wobjedž žohnowanjapoteho dželā hrowej“; mohl; tuto pšehče stawa ho w tej wšitkej nadžiji, ho budžemny w Šerbo hšičeje dohje čžahy pšeh pjero a vt našeho heršiteho wotza kaž hrowej-lemi taž tež spěchowani.

§ Hrowejščej. Póndželu, 29. oktobra, ho nam město kermušneho předbowanja, kotrzj bčahny hšjo nježelu hšihčeli, liturgiska hrowatocznošč polički, w kotreiz ho nam pšihčizna, hšob a plód reformazije wostajti. Šlowne myšle bčahu: ufa

žyrhwe; Bože hlowo to hšwěto w čžemnoščej, Lutherowe wustu-pjenje pšehčizno wopuške je hrowjiti 95 prahčeniemi; Jezus Kristus jenički Šbōžiti hšwěta, Pšihituhowy wimōžejski skutk pšeh wěru našč poloj a našča mōž.

Ra jubilejkej Bozej hšuhje nam 2. stor. 4, 6. potaka, kaž je Wóh hrowej stworicelške hlowo: Budž hšwěto! pšeh reformaziju žyrhwe s nowa wěrne šejiti. Šebi wōpominajemy: Šbōžni dar, kotrzj je Wóh pšeh Lutherowu hšuhon nam daric; džakny nadaw, kotrzj mamy my jako džezi reformazije dopšehčej. Wanošč hrowejščej kolekty bē 93 br.

Ra popokšitichim džečazym kenschenju ho schulskim džečom wšelake wobrahy a stawijny s Lutheroweho žiwjenja pšeh woczi itajachu. Po wobšanknjenej Bozej hšuhje džečej na wšy „Ned'n twerdy hrod je našč Wóh haw wušpěwachu, shtoz pomōžitwane spodobanje hšidži.

§ Wjelečžina. Jednorje drje, tala niž mjenje hrowatoczne hrowejščej našča wošaba tón džen, na kotrzny pšeh 400 lětami pših hrowowšej žyrhwe wo Wittenbergu s Lutherom nowy čžaj jastupi. Namo 159 hodž. hrowadžichu ho wješne twačičtwa s šerhōjenti, pučejške džečej je hrowjiti wučerjenti a mnoho wošadnyh w šarkim dworje, jo bychu w hrowejščim čžahu do Wožeho doma čžahnyti. Po hrowatocznyh pšehje žyrhwinšeho šhora šalkičža mōžije pšeh Božj dom Lutherowu thčutaj: „Ned'n twerdy hrod je našč Wóh haw“, a wošadny duchowny šupi na klětu, jo bu hrowejščej předbowanje džečal wo tym hlowje Šwjtachej Wignu: „Budž hšwěto!“ Nje-naspomirne njech njewotanje, so bu tuta Boža hšuhja hšičeje pšeh to wošebje wuščejnena, jo buchu pših nječ k přemom rajej trjebane te nowe bēle wobječja sa wotat a klětu, hšotowjene pola Marg. Škoff w Štanjenitzi, a te nowe ewangelič-šlido, hšotowjene po wšpowanju wšitkeho radčičžela Keisla w Lipsku; wšitko to bu žyrhwi wot jebōho lubeho daricžela te konfirmaziji jebō džowki darjene. — Wšichšče schulste rjadownje bčahu hšjo džen prijedy dopoldnja w 9 hodž. reformazijku hrowatocznošč měle, f jany bē f. wučej Zlechtner rěčal wo tym, kaž je našč jubilejny reformazijki hrowejščej jene čžide pučžowanje w nutnych myšlach s pošwječenym městan. Wopoldnju 31. oktobra wobježejčej ho ja schulste džečej Wjelečžinškej schulsteje amejny dwē hrowejščej hrē: „W Lutheraj jahrodže“ a „Na čžezanju do Wittenberga.“ Wošadny faradž potaja pših tym džečjom, kaž je Luther džečej ludo mēl. Wječor we 8 hodž. wotně hš potom hrowjny wječor, kotrzj bē jara bohače wopšytati. Wošadny faradž postrowi a rěčejče pših tym wo Lutheru a hrowjitym žiwjenju. Knjes wučej Zlechtner mēšejše hrowejščej pšehdnošč, potajajo Luthera jako žyeho Nēmza. Žyrhwinšči šhor špěwajše, namjedowanaj wot f. fantora Šačera, džečej deklarowachu a tej prijedy napomirneji hrē ho hšičeje raš hrājščej, taž bē to jedyn rjany hrowjny wječor.

— Jebō kralowšja wšhološej našč krowpnyž je, Lužizju wopšytajšči, hših wutrobny wšchēb dohyl, tojizj jebō pak s dalosa pak s bliska šejnachu, a tak tež wēšče wutrobny wšchēb Šerbow, wo kotreiz wón dohre hlowa rěčejše, nje najo, kaž je ho hšjo pšihalo w Budyščinu, ale tež na pših. w Lubiju. Šwajšči, kralowšči dom s ludom a lud s kralowštim domom wšajaje, buchu wēšče wōžhljene a wobnotwjene w tutych dnjach, a njech wone to bywaja dale k spmoženju naščeho kraja a luda.

Zamolwity redaktor: faradž Wyržajč w Nosacicach.

Soburedaktor: faradž Mrōzak we Łupoji.

Čiččej a nakladnik: M. Smolef.

Sy-li spěwał,
Pilnje džělat,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Luhość ma;
Bóh pak swěrny
Prez spar měrny
Čerstwość da

Njeh ty spěwaš,
Swěrnie džělaš,
Wšědny dny;
Džeh pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebes mana
Njeh čí khmana
Žiwność je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřěw će!

F.

↳ Sserbske njedžělske lopjeno. ↲

Wubawa ho lóžbu hobotu w Šsmolerzej knihičisćišćejni w Dudyščinje a je tam ja šćimówtlětnu pšchedpřatu 40 pj. dostać

1. njedžela adventa.

Rom. 13, 11 14.

Kóžda wěz ma hwoj čaš, tať nam předať Salomon 3, 1 pšchlowa. To hysčeneho pšěbha, jemu pšichowjedajo, so jmeje jeho čěhnoćeť a přoza hwoj kónz; to wjekeleho pontja, jeho dopomnujo, tať rucze ho husto hujecze do plačja pšchowbrocza; to kómdžerja pohónja, so pšichobdnu sřadnoćeť wutpiti, předy hwač ho šhubi; to šćotnita nastrožja, jeho napominajo, so jeho ččinje nje pšchego tať, kaž nětko, dale nješobńže, temu čłowjetej je postajene jemu wumwřecze, potom pak to hřdzejne.

Kóžda wěz ma hwoj čaš, kěto tuto šćowo hagle njewozi na wafu wětry wozene! Tež wuwjedjenje Božeje wumóžetěte rady mějesce hwoj čaš: jako tón čaš bě dopjelutem, póhla Bóh hwojeho Šćyna. Čaš pšichotowanja našeho wumóženja je nimo; nětko plačji, so japschinnuž, jeho ho mospowadž. Kšchescjjanista žyřet džehka hwoje nowe lěto hujeczi. Šćnowa ma ho dopjelutec tamne dawno a husto hřchene hwojo profery Jesajasa: Tón knjes je nje póhlat, so bħd šćudnu pšichowjedat to ewangelion, so bħd jahojit roslamane wutroby; so bħd předomat jatim wupušćenje a swjatanim wrowajanje; so bħd předomat te šćodobne lěto teho knjesa. Šćtmi ho nam tole bėžaze šćatowanje našeho Šćobńnika pšched woczi šćaja. 19 lěťšćotkow je jeho šćudow pokuch, a jeho domapytanje hřchecze žaneho kónze nima. Jeho advent tu šćo je. Tola kóžda wěz ma hwoj čaš. Šćhó wě, hdy budže pšćedni advent teho knjesa, hřžez budža wšćitaj, kiž na jeni bydla, jeho widžez, hdyž wón pšchitńže w hwojej krahnoćzi a wšćitaj hujeczi jandželjo s nim? Wón čže nať w šćodobnym čašju wħhřšćez a nam to dnuje teho šćoza pomhač. Ale džemny my hěbi pomhač dač a, lětož

ho nam falezi, ččinje? Wěšć dħa, kotry je nětko twóji čžaš? Swj. Pawol čži na to wotmołwoja: 1. Róž je ho minuľa, duž šćawaj! Džeh je ho pšchibłizji, duž džělať!

1. Róž w šćowbje je Bóh šćworil. W njej dħebi čłowjek pšcheg šćanje wotšćewjenje sa hwoje šćrózne čělo namoćez. Tajke wotšćewjaze šćanje je krahny dar Boži, a tať někotry hħory je wutnje wo tuńon dar šćadowal. Ale jnajeim hřchecze dħru hwoj, totraž njeje wot Boha, a druge šćanje, totřez je dušći šćhódnje; to je nóz a šćanje hřěcha. W tajke, nozy hñ tež něhdy tamni Romijn hřchecziženjo ipati, totřymž Pawol pišće. Woni hñ i wješćeho džěla předy pohónjo byli. Šćak džehu do hřchecneje čćennofeze japadli, wo tym je Pawol w přemim šćawje hwojeho lišta rěčal. Tež wo hřšćnym padže je Bóh ho hřchecze čłowjekam jšewit. Na šćatkať Božeje šćwórbje bħdju jeho wěčnu móz a bħšćno moħli widžez a pšofemec. Ale wout jeho nješku jako Boha čěšćili ani jemu ho džakowali. Duž šćudnyħu we hwojich myšćach, a jħd njemudra wutroba ho šćazni. Krahnoćez teho njčahodobneho Boha we hwojej blańnoćzi njchachu čćezecze, duž japocžaha Božim šćworjenjam a jħd podobnimam bħšćku čćezez wopofačaz. Kaľta to nóz, bħdž móže čłowjek, po Božej podobnoćzi šćworjenj, i nekajkemu šćworjenju ako wudžětteľ hwojeju rukow rěkajez; ty hñ mój Bóh! Ale tuta nóz bu hřchecze čćemutħa. Wěču ho wot teho žiwneho Boha wotwobřěšili, bu tež jħd žyľe jwjenje a šćabžerjenje hřšćobńne. Woni do njčěšćtyħ požadofezow a žadawofezow japobžechu, wšćitka hřšćnoćez njes nimi hřčezese, jedny hřch dħwego dħubi, nony hřch pħbzi; tať hħubofe lěčahu w hřšćnym šćanju, so niž jeno hani tajke njčľhmanofeze čćinachu, ale tež

dobanje mējachu nad tymi, kotičj je činja. Nima profeta
vsej pravice, hdyž na pohoviste ludy wofoto ho hladajo
vajuje: čemnoščje pšichitwa semu a wrotota lubži —, a ho
pšichitwje prafca: Wajchitarjo, je ho nōz storo-minjta?

Me tōn hamy profeta tež hdyž w duchu widži, kak Izraelej
sine krowe pšichitwje a krafnosče teho krewja na nim sšadza,
a hdyž, so tež pohanoj w tutim swěle hdyžja. Tuto wěščezenje
je ho dopjelnišo, jako tōn pšichitwje, tiz wo hēbi hdyščje: Za hym
to hwěto teho hwěta, našo Ešobnif Jezus Khrystus. Wōn ham
w dnjach swojeho jensjeho žiwjenja tuta hwěto jeno swojemu
židowstwu ludu postječa, dolešč njeje pohlanj, hšiba jeno f hu-
bjenym woznam f Izraelskeho domač; jeno nētotre prahit tež ho
pšches židowice mjesj hwēčja, kaž tam na skananejštu žōnftu.
Ale jako bē wōn swoje njesitwo w njebeščje nastupil, jeho
japohotwo joho pšichitawj wuzjedu: dšičje po wšāčēm hwēčje
a pšedujeje to ewangelion wšchitkemu stworjenju. W ewangeli-
on to hōnzo nab čemnoščju pohānftwe sšadza. A tuto ewan-
gelion je tež do Roma pšichitwo. Pšches koho a na kajse wāchnje,
to njemōntj. Me tam hu jo f rabotčju pšichitwje. Pawol ham
w najšim liseje ho Wōhu dšarje, so ma jich wōra, po wšāčēm
hwēčje hšwalu a čješč. Duž hme jim pak tež pšichitwocj:
Štunda tu je, so bchymy se spanja stawalj, hdyž je nōz ho
minjta. Hdyž ho rano bitwa započinja, wofat njehmē wjazy
spacj. Wozwojanje mjes kšehesčijanstwom a pohānstwom bē ho
započjalo. Dofho njebudje wjazy trač a pšehesčehanja wot
stony wostifch hšeporow tu hu. Tu dšybi hšōh wjedščje, wo čo
ho jedna. Tak nētotry kšehesčijan budje swoju wōru pšches
hšmjeršč wobfrucščje dšybešč, jeho wēčjne špōje je bliščje, hač
jenu bē, jako wōn f wēre pšichitwje. Kak mohj wōn nēto
hšičšje spacj?

Ša našč je ho nōz dawno minjta. My hmy kšehesčijanfti
lud, w čjahu reformazije drubi krotj wot hwěta ewangelija roš-
hwētileny. Pohānftwe mozy tež njēs nami swoju hōru postbe-
hija. Duž my njehmēny spacj. Na sšudščičfch hšōhach
njepobradnje. Škōzde nowe zbrkwine lēto je tajti hšōj: Wotučj?
Na čo hšičšje čzafach? Čhščj čzafach, donšč čje hrmanje
nēčnōščje njebudj? Šsano rjehnjefč: ja hym sšubženy, ja
šnaj, ščto je se a dobre, šnaj swojeho kšefca: hredč, kajšč
Pawol w Romje porokuje, ja tola njehčinja. Wōj pšeheselo,
na hredčah našejčo čzafja je šōhby mjenje abo bole wina a jich
dšelonnj. Wēščje, tivoje žble snuščosne žiwjenje njefji, ale
roščekate mozy tež w tych wēzjajach hšičšje šja. Nšimon bē
muž, Wōhu sšubženy, a tola wōn wuzny na kšnje Delile; Ešāš
bē možny profeta, a tola f wotloščje pod jedibēnu wuzny; čj
wuzočōnš mējachu Jezusa lubo a njemōčōnšo jenu ščōntu
f nim wāhōwocj. Njelnajemy tež tajtu kšabosčj? Wēra tu je,
ale wōna hšičšje nowe žiwjenje njepobščj; nowe žiwjenje je ho
započjalo, ale f pšōnemu wozroščjenju njepšichitwje wuhle tu
hu, ale wōhen je hašmš, tiz dšybi je roš.čhščj. Šsano hšy ty
hewat žble wotučf, ale jene hšičšje spi, ta lubosčj: nimašč
šminloščje a tvojemu wintičj hšičšje njemōščjch wōdšč. Wō
ta modlitwa spi, žaneje wēščekosče nimašč, Wōhu ho bliščj.
Wō to nadžija spi, žaneho wōwērenja na Wōhu pomoz nimašč,
duž ho ščinje štaršč a tšyščfch. Wōla wōuščfch hšičšje wjazy
spi. Wōni te mšči hšōdja, pšchi Wōžim bšide jich tež wōščfch,
ale jich šadščerenje pošaje, tajta hšēčjāna čemnoščj hšičšje w nišč
bydi. Epm našča epistola pšichitwota

2. dšeni je ho pšichitwif, duž dšefaj? Hdyž je nōz ho minjta
a dšeni šafiwat a lubžo je španja stawaju, wōni swoje nōzne
woblecenje wotpōzjalo a ho draftu, kajšč ho wōdnjo wōhy, wo-
blekaju, na to do dšeta du, kajšč hēbi jich jensje powōkanje žōda.
Ščōšč hšy hšjedž bēleho dnja hšičšje w nōznej draščje hšōdčj;

šchōtjo w šdrāčjenju a wobjenščjenju pšichitwocj a dobnj trzjad
šapērow, šōhšč hēbi hšōfščōšč dnja žōda; šchōšč pšichitwocje
swojeho powōkanja šanjerōdš a čzāč, hšōšč opabaf dšelšč,
f wšylemi a njewšōdnōščj pšehčinj: teho f poknym prawom
njepšichitwocju, njepōradneho a lēnjeho čzōwjefa hšōwiny.
Ščōšč pak je we wšchēdnym žiwjenju dobre a pšichitwocje
wāchnje, to pačji tež wo dučōwnym žiwjenju. Zehōšča japo-
šchōf napomina: Wotpōzjaj škufi pšehčinj: teho f poknym prawom
brōnje hwēta! To je tola šanba, hdyž je kšehesčjan, kotremuž
je jo šhšyštubju jōhny dšeni šestšabšč, hšičšje w putach čem-
noščje hšōwajani. To je tola šrudnje, hdyž tōn, tiz njeno kšeh-
esčijāna nōšč, hšičšje we wōnāfnej draščje hšēčmeho žiwjenja
hšōdš. Pawol žhy rym njepočōnšwō njenuje, kotrež ho mjes
tanmym kšehesčijanami namakaču. Šu wōne njēs nami
njefšate? Nēhšyštubli njējo šēščje njefnje, hšiba nēščto do-
bēho jēšč a pira; mašf jeno wōn wšchēho došč, ščto jehō tōn
trādaj bliščj hšōdč. Wnošč hu niz jeno swoje hāhnje čšlne
a dučōwane mozy pšches wōpšōtmo šanščj, ale tež šōje a dšer-
hšičje swojēje hšōhby roštepaf. A hdyž tuta wōjna jim nēšč
hredčf japowrjebš, hšōjim žōdōfčan hšūščj, budža tute fa čzāh
mēra wuzroščje? Šklo hredčōw njehčōfščje a njepōščj-
wōščje nōj je hšōjim šchōwērenjom njepšichitwocj! Šklo hšōw-
renja a šanščje, njepšehčesčjstwa a hšy na šwōne njestupa
šamo pola tajšč, tiz dšybi ho pšches hšōwaf krow a pšehesč-
stwa mjes šōbu hšōwajani šačuwocj! Hdyž Pawol jich na-
pomina: Wēščekše ho f tmy, tiz ho wšēčeta, a pšafajščje f tmy,
tiz pšajča —, dšja jim dšje to drube čšēho njepadnje, ale to
pšēščde wōni njedōfōnjeja, jich šawifšč a njepōpšehčje temu
wōbara. To budž našče wšchēde dšēho, fo tōho štareho šabāma
w hēbi pšches wšchēne wōščake a pšafitu potepymj a moriny je
wšchēmī hredčami a šlymī šōščamī, ale njeh tež wšchēdnje
w naš hšōwēranje nemy čzōwjef, tiz ho w prawōščj a čšōfščj
pšchōd Wōhom wēčnje žny byf. Woblecšje ho brōnje teho
hwēta! Hdyž hšōnzo sšadza, šēšē a čemnošč jeno pomakfu a
po nēčjm ho šhūbiju; šab hšōdče hory abo kēta pyta ho dšer-
ščj, donšč hšōnzo wōhšō njefšēja a jehō wāhōnje wōto wšchēdnje
njedōščā. Tak je tež f kšehesčijanftim žiwjenjomj wōno po-
makfu wōščje, ty šēščjch pšchōje we wozwojanju, ty f polnemu
wōpōčōntej a f wēštemu doščjaju njepšichitwocjch, donšč njefšy
šāšōf do njehšesteho Jerufalema. Hdyšč je pak wozwojanje,
tam ho brōnje trjebaju. Ty tu dučōwno brōnjētjnu, kotršč
nam Pawol w šchētnym šawje lista na Ešefščfch wōpšēčje, šna-
jesh. To hu wōtre brōnje, wot Wōha hāhōho nam postčjēne.
Wšchōtj, ščōšč f tutymī brōnjemī dobudžemy, našč f nowemu
wozwojanju pomōhni. Š nimi hu japohotwo pohānšwō pšeh-
wintšf a Luther wāzōwō wōš. Me ty dšybišč tež wjedščj,
je pravje nakōščje, hewat ho čj dšje, kaž Dabitej, kotršč Šaulowē
brōnje njemōščjeh trjebach. Ščōšč dšje brōnje hwēta trjebach,
dšybi dšēščō hwēta byšč; w šabōče prawōščje njemōščjch wu-
šlupowocj, dšybiškī wōn twōju njepōkufnu wutrobu wōdšewocj;
f mjecōn duča do šōta rubafah, jelišo jōn njehščfch pšehčōwō
hēbi hānemu hōščj. Zehōšča ho našča epistola šlōmčj: Wo-
blečšje ho teho kšefca Jezus Khrysta, to dšje prajšč, štečšje
f atm w wākrczōwščim šhōwēnštwj, žble wōfrnjēni wot
jeho duča. A hym žny; nšč pak ja, ale Khrystus je žny
we mni —, to je šōžny wšōd tuteho woblecenja.

Tak dšemy hšōdčjch, požēwōje jalo wōdnjo. Ščōto nowe
lētō nam pšichinje, njewōntj; to pak wēmny, tyn, tiz Wōha
šubija, dšyba wōščfje wēšč f šēpichemu hšūščj. Š Wōžim
lētōm pak tež bliščje pšichitwemj šewjenju naščeho Šōžnifa we
wulfel mošč a krafnosče. Pšchō wōstifchō ho hšōf šēšča: Hdyš
je tōn šlud hēbo pšichitwō? wšchōtj ta wōstiane, kaž je byfo;

hmano stónčnje pomočnikovne jahubjenje ho starije, ale niz
pšehes Boži stuti, ale pšehes možne mozh pšehodny. Czim nutre-
niško budž našca prošwa: Pšehindž bórny, knjeze Jesu! Wjes
tym pak wostan wón pola naš a my budžemy jenu k czesekš žiwi,
doniz do njebejskeho Ziona njeasstupimy a k wobladanju jeho
krahnolesje njeasindžem. Potom je ho wšchitta nóz minyla, potom
hwěčši ho wčezny džen! Samjen. M. w Hr.

Rańsche s budžowanje adventskeho čaša.

— List f Romf. 13, 11—14. —

Šlób; Wotučesje! Tón šlób waš wola zc.

Stawaj, žhutej Jesuhowa!

Czi radošes, jeshhadžaka noma
je s hnadnym jeho pšichodom. —

Espanje i nozu čimowej čelaj,
nět štuti čžemnosce ho šlekaj,
šhtoz jechze čžahnyes i Jesuhom!

Nóz je ho minyla,
džen jahny jeshhadža! —

Hosianna!

Je hodžina
nam šbožowna,
šdny žiwjenje ho postiča.

Brónje woblecžny ho jahne
a powitajmy hwětko krahne,
kiz i Jesuhom ho dawa nam! —

Šhodžny jato džekši Bože,
wšchat Jesuh ham je našce šbože;
i nim žiwjenje ho bliži k nam! —

Precz i hrečom woshidnym
a i wachdnjom bjesbožnym! —

Sprawnosce staimy!

Džen jahny je,
a žiwjenje
nět i hnadnym pšichodom k nam džc.

Knjesa Jesom Khrysta wjmimy
sa hušnju prawdošesce a džimy
i nim se hwěta w dom k njebežekam! —

Tudž hšudži pšezgo wšchitny
my wostanjemy podružnizy,
nacž herbšitwo Jesuh šficej nam
we hwětle pšchi hebi
a hej naš wudebi

i nješnjernošču. —

Eso wupyšchmy
i šhwatajmy,
zo i nož k hwětku pšchindžem! —

Hosianna! — šaspěwamy;
pšed tebe, Jesu, pšchitbadžamy,
šo wuhwječšik naš hebi by!

Wobradž mišoš tvojja Boža
nam jnoma džc a što šbože,
hdny pšchichoš jato Šbóžnik šy!

Nam čžak je špodobny
tvoj pšichod pšchecšelnj. —

Šalleluja!

Cže witamy,
cži špěwamy
a i nož k hwětku šhwatamy. —

Adventski ščelusk 1917.

Adventski pšichod knjesowy do čžela
Wot wšchitnyh wčezow šako štwoni ho.
D šo by twojja wutroba ho šhrěla,
Šso twoje wčezjo jahnje hwěčšito,
A twojja dušca k Jesuhej ho mēla
Š tei prošwou: Pšchindž tež ke mni Šbóžniko.
Tak twoje hnadny čžak czi wobradžemj
A wot tebe kral wčezny pšchekrahjemj.

Aš! hlaježe, kelto tón čžak wójnsti rubi
We wutrobach a domach čžlowjefam!
Štrach wulki je, šo twojja dušca šhubi
To jene, šhtoz je nušne tu a tam.
Šchšch! šhtoz twój knjes cže pomina, cži šhubi,
To, šhtoz ham ma a wudželuje ham:
Mēr, dobyče a dušce woshčewjenje,
Tam Boži raj a wčezne wobšboženje!

Duž wopomni, šhtoz adventski čžak cže wneči,
Kak sachodny čžak, hwēt a semja je.
Budž šhwatny, mudry, hwěrnj, hdny cže nučži
Do pošluty adventiske šjewjenje.
Braj, wěčny ty, hacž ho tebi šako wróčeji
Kročž jeničži to šbože knjesowe?
Pšchindž, dokaž džemž to twojja dušca móže
A blisfo tebi twoje wčezne šbože!

Kak šhudy bu knjes našce dla, wy šhudji,
Naš jeho šhudoba wobožaci.
A hōny šak wjele wčeznyh nět rudži,
D, našce dla bu wón najšradnišči.
Šlaj blisfo je, kiz wšchitnyh prawje šudži,
Šlucz hšesti ma wón ham, šlucz njebejski.
Šhtó móže jeho wčeznom šudu cžeknyš?
Wój bratšje, šotra, nutanje čžemny rjeknyš:

Budž powitany, kralo wšječe cžesje.
Šawój špešar doštan, twojju frónu wšni.
Kōnz wójny, njemēra a hšestej' lešce
Cžim bórny, šjeb ho nam we krahnolesji.
Wy wčezni, nět šwoje palmy njeseše
A pšalmu špěwajče we nadžiji:
Cžesč, džak a šhwobu tebi šaspěwamy,
D Jesu, tebi wšchito poručajmy!

Jan Waktá.

Š pola.

Pola nač w domišnje ho ta nadžija, šo tuta šyma nam tón
měr pšahinje, pak šhubuje, pak šako pšchibēra. Že to podob-
nje kaž na wjedrowej ščklenžy, pak šupa pak špabuje, žule po
tym, kaž na njeju je. A katežšoj wjedra my hebi na wójnstim
njeju myšlimy, tak šupa našca nadžija abo špaduje. Hacž runje
te žule wobštejnoseje w šrušowškej nam tola wozajž štraščne nje-
šu, haj, hacž runje ho nam i najmjenscha wot jeneho džela w-
šomškeho luda šastajenje wojowanja poščiča a točž runje w
štalifej wulstone dobyče dobyte budny, nacžze wola pola ščy
wjele tu domach ta nadžija šupacž horje, ta nadžija, šo budže
w tutej šymje i wójnu ke kōnjej, haj, šo budže to do žyka bórny
i wójnu ke kōnjej. Podobnje je to pola našchih wojowawšom
mončach w polu, kaž to se šezehowawšah listow i pola na jednym

a hamſnym dniu piſanyjma j ſpſnajeſz. Tón jedyn je w Ruſo-wojſce piſany a to 19. nowembra t. l., w nim ſteji tole: „ . . . Wyſchlachny hebi, io w tutym kſeje hiſceje mſr piſchidne; tola my budzemy też tu ſchtuwrutu ſpnu wonkach pſchſetracz dſrbjeż! My ſzemy ſo nadżyczej a Woſa proſbjeż, io nam bſrny mſr wo-Bradſy, io budzemy go bſrny do lubeje domiſny wozeczej ſmſt. . . .”

Tón drugi liſt je piſany w ſzranowſkiej, też 19. nowembra t. l., kotryż je tam runje j Ruſowojſce pſchidſzoł; w tutym cżitaſz tole: „Dſať budż Woſa, io budzemy ruſowojſce ſpnie wuſchowani; pſchſetoz tam je nſkſto hiżo kſtſro ſpna. My wſchidny hebi mſ-ſkim, io hody ſaſo w luboſnej domiſnyje goſtu ſwjecejmy! Na-đziomuje je to Woſa wola! . . .” — A pſchidpſnomienju jenoż to, io ſtaj wſobaj wojowarzej j teho hamſnego doma wuſch-ny. —

Œdż pať to nſtto tať tu domach a tam wonkach, dwyrbiny ſo hładac, io ſo nam njeby tať ſeſcho, każ to pſchi dwyrbje a pſchi ſpodawianu a ſpawanju wjedroweje ſchleſny je; to moſto to po-ſlednie bycz. Naſcha nadżija njechuń pſdje jara ſpodawiczj nje-đajny pať jej też pſche wyſtofu ſupać! ſladajny, io ſo po-woſcha njeſchi a io my ham i tať powoſcha njeſchibimy! Kať pať ſdżerjmy powoſcha? Œdż w naſz a mies nami tu domach każ tam wonkach njeſ tymi wojowarjami to jene wſobtajne woſtawo: ta dowſera na Woſa, ta wſera de Woſa. A io wona j woſbeju liſtow nam goſtu do domiſny dom kſinczi, je wuſzj ſwjeſelaze. Nad nami je, io we wſchſch naſchich liſtach de pola won też kſinczi goſtu ſaſo a woſa ta wſera do Woſa, ta dowſera na Woſa, a io ſo tam ničo njeje wot teho, ſchtſoz morſotanie, njeſceſpſnowoſej, ſkſtlenje, dwelnowanie, haj ſadlowanie! Duż teſobla my, kiż tu domach ſpny, hładajny jwſera ſa tym, io w naſchich domach je domach nſta wſera a dowſera. Wona to budze, hđż domach budze we wurowdach! Duż twojeje wurowto hładai!

Se Œerbom, ſa Œerbom.

400lſtny reformazyſki jubilej we Woſſinku. 31. ołtobra do-połdnia mſchajny ſwjeđeńſkie ſemienje, zyrkwinſke prjſđkſte-rijno, wſſo, kſeje potnje ſoſtajnje. Njemſchajny pať ſadny cſah. Zyrkwiny chor ſpſwajeſe arizu.

Popołdnju pať mſchajny cſah: Œchulſke dżeczj, 5.—8. lſt-niſa, žſniſa a muſzka mlodoſej, wojeiſke towarſtwa, zyrkwine prjſđkſtejeſtwa. Po nim ſpſwachny: Jedyn twjerdy hrſd je naſzy Wſh gam (nſmſzy, każ bſdže ſpła ſwiatecznoſej popołdnju nſmſa.) Œzchajſchajny k nomenu pſbryjeſniſczſy, hđżej ſaſo zyrkwiny chor ſpſwajeſe pſchidſhſny reformazyſki ſpſw. Narecz duchowneſo, wo kotreż ſo 4 liſty k dopomniſczu hadſichu (pſchſed wrotami). Mjeſz tym io ſpſwajeſe kſtſlenje. Modlitwa, poźh- nowanie. Œchuczka: Njeđ ſtajnje jawoſtanu.

Wyſche teho bſche mlodoſej po domach 775 hr. ſberaka (mjeſz nimi 240 hr. wot mlodoſeje ſameje). Sa nſte pjenjeſy ma ſo nowie ſelene woſtanie kſeje kſupicz, ſo we, haſke po wojnje. Œchſoz budze wyſche, ma ſo wuſznowacz ſa Bożi dom.

Pſchi jubileju bu dobrowolny zyrkwiny chor ſałoſzny, j cżimż bu doſkolſtne żadanje duchowneſo, każ woſchady dopjełnjene.

Kſeje ſchulſke dżeczje (550) je doſtafo wſobta: Luther na Wartburze, a kniżka: D. Blandmeiſter, Luther u. ſein Werk im Sachſenlande. Wudawoł njeſcheje zyrkwina poſłanija.

4. ołtobra wjeſeje bſche — też zple nſmſi — w Œziſowej derje radżeny reformazyſki wjecezoł, wuſchowatany wot tamniſcheſo mlodoſo wuſzerja. Powſchidnowe ſpſw, baſnje, hamzja na ſto-berje, dżiwowdo a narecz duchowneſo; ſala bſche pſchepoſta a to woſheje dſelaczterjo j ich ſwjođbnyimi. — Wſcho do hramadu: Derje radżeny jubilej. W. E.

Œ Wyſchinta. 400lſtny reformazyſki jubilej ſmy też w naſchej woſhadze ſwjecejli. Dopołdnja wotnſe ſo w zyrwiti her-ſta a potom nſmſta Woſa kſuſba. Zyrkeť bſ rjenje j pſewantia a nſkſotryni wſtſnamu wuſebjena, kiż bſchu Wyſchintſke mlode hoſhy k ſwjeđenjej nauſte. Na duſje widżachny rjanu kſonu, kiż ſo woſheje pſdobachje. Œhotowſta je ju j wuſtojnymaj ru-ſtomaj knjezi Woſceſkſowa j Wyſchinta. Popołdnju bſ trſtka ſwiatecznoſej pſchi dubje, kiż bſ zyrkwinke prjſđkſtejeſtwa kſejeſz Wyſchinta a pſchidwiczj pſchi zyrkwiniſke ſdcejeży k dopomniſczu na jubilej hadſicz dako. Po wuſpſewaniu jeneho kſtſlenja knjez ſarac Dobruſzy pſchitominnyh w ſwojeje rſczy na to poſata, na czo cſze dub naſz a naſchich potemniſch dopomniſcz. Œchulſke dżeczj ſanjeſchego potom herſbti ſpſw. Œ wuſpſewaniem jeneho kſtſlen-ſcha ſo na to ſwiatecznoſej ſlſoſej.

— Druhu njeđelu adventa, 9. deſembra budze ſaſo herſſe ſemienje we kſchiznej zyrwiti w Drazđżanach. Œpſowjednu wuſczju imſe k. ſarac Domajſcha j Budeſtej, pſedrowanie k. ſarac Njeſej j Weleceſzina. My proſhny lubych cżitarzow, io cſhpy ſwiođich pſchſczelow a ſnatch w Drazđżanach a woſkolnoſej na to kſchſtſlſowiczj ſchiznej a jich proſhje, w herſbich Woſch kſuſbach we ſchiznej zyrwiti ſo wſobſchizcz, hđżej moża pſedrowanie Wo-ſzeho ſłowa ſaſo w macſernej rſczy kſhjeſcz. Wſh pať cſhpy jwoje ſobnowanie ſpſejeżej pſedrowanija a poſchudczajny.

— **Pſchſedżenat,** herſbta proſtwa na lſto 1918, je wuſchta. Też lſtka je ſo derje radżija. W nej namataſty rjane naſtanſki, hermant, najwſobiche wſbraſy, każ też kermuſcz. Njeſz hebi ju tola kſdzy kupi. Do herſbteho domu kſuſcha tola też herſbta pro-ſtwa. Œdż na cſerje njeſwicz, hwa je, jako by w domje nſchſto pobrachowato. Też naſchi derjy jwoje bydu ju wjeſelſti, hdy bydu jim ju domjazy do pola won poſtali. Kſdže dopom- njece j na domiſnu je jim tola woſtowno ſaſka trſchta a ſnats- ſowneho woſchdewjenja. A joto by teho bſke porrebye a hſbny byl hacj naſchi kſrobli, w bſdżenju njeuſtawazny wſoaj: Doſtać je w Œsmolerzej kniſchizſchczerni, każ też pola dotaknych pſchſe- warzow, Wlaſczina je ſo lſtka, doſelż ju papjera : wſbraſy tji kſoć tať droſje każ pſedny, wo 15 pi. powuſchita, a potajim lſtka Pſchſedżenat 40 pi. plaći. Porjny druſim j otyſam je jara tunja. Duż dſha dſi a kſp hebi herſbti j wotyku.

Luther ſo modli.

Luby wſtče w njeſeſchach, my proſhny tebe, j by ty naſ ſdżerżat w twojej bojoſej, pſches twojeho ſwiatecho. Œa kaſcho- wał pſchd hſchſom a w jenej prawej wſerje ſdżer j hacj do ſonja, io budzemy tuſon wſobwoſożny dny twojeho pſch jaba ſwje- helom wozczſotowali a ſwojeho kſnjeſa Jeſom kſhry j jako na- ſcheho wuſmſznika j wurownoje dowſeru pſchjimali. Amen.

Lutherowe ſłowa.

104.
Tón je naſlepie žywy, kiż njeje hebi ſtamemu žywu, a tón je naſhſorje žywy, kiż je hebi ſtamemu žywu.
J. K.

Porređenje cſhſejeſczkiſch ſmſłow: W 5. ſchtuczny ſpſwa D ſbſhny dom, w poſlednim cſhſe byrki na 3. rynciſku rſczacz niż bſiſczel afkſiſcz, na 5. rynciſku niż dženka afle dženſke.

Zamolwity redaktor: ſarac Wyrgač w Noſaciczach.
Sobuređaktor: ſarac Mrſzak we Łupoji.
Cſiſcer a nakladnik: M. Smoleť

Sy-li spěwał,
Pilnje džětat,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spar měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwas,
Swěrnje džělas
Wšědny dny;
Džěń pak swjatý,
Duši daty,
Wtopoń ty.

Z njebjes mana
Njeh či khmana
Žiwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

↔ Sserbskæ njedželske łopjeno. ↔

Wudawa ho łóđu hóbnu w Smolerjæ kãł cjiłkicelni w Budušćinje a je tam ja šćiwórtlětnu přehedřatu 40 wj. dostać

2. njedžela adventa.

Nom. 15. 4-13.

Wón pšćindže f wulkej huadu,
Je polny lubowjeje,
Wón wobara wšěchm' padu,
Wšěhu žalowej šćežeri.

Wón pšćindže — to njeh je naše adventske spěwastke mjějele! Hedy, Boži džeti, wješe f mjenje šwětkom, se mješčimi šwěčkami pšćindu abo bjes nje — pšćihoty f wobradženju f; hnaduške hač herwał, je-li so njewupadnu žyle. Zola, dajmž jo hěbi lubič. Šćtož je herwał hušo pšćehuate bylo, haj šćazene pšći advente a hodownym šwědženju, to njeh lmbje rady wnušćanje. Wo to žane žarowanje! Njeh plawy rołeča, jemož jo jadro wšćanje. Wón pšćindže. „Jemož jo buđe mje!“ tak f radofěšny wadźijn nětkole runje milliony praja. „Jemož jo našej luby f daloka jašo f nam ho domoj mješnamate“, kšćihčich mjes nami se fmušćownym frawdowanjom prajče. Šćtó čže rjez, bdy šćoty mje a drobolubowany fćaw doma jašo krocěl f nam naitaji! Šćěćeje wjažy, bdy, po Božim hlabjenju tón šćines je šćowma Dawita pšćindže a jeho šćofo f nim hšćěje pšćežo! Njeh wam, kšćeščizjenjo, f Božebo hćowa kšćinči:

Wón pšćindže!

Džeržeje w kšćyhu w hmadže,

Bože hćowo wobšteji!

Džeržeje w hromadže! W kšćyhu, tak w našej epistoli rěka: „Bóh daj wam, so mjes hóbnu na jene myšćije.“ A jašo: „So byšćeje po jonej myšćli a jěnym trom Boha kšćwaliki a teho Wótga našeje kšćija Jesom kšćyřta!“ Jedny

hłój w adwence, jene kšćinjenje kšćerlušćow po žytnym kšćeščizjanjuje — a to je Boža myšć, to hujateho Pawołowe pšćečeje mjes našim ludom! Wón bšće hujateho lubofečeje. Kať jara čže pšćežo, jo bychu wšćitžy jednomy pšćeš wjašć mjea džerželi, jo bychu eži, kšćiž Bože mjeno jalo jeho džěči nosča, kšćyřću hownu ežćihu myšć na hěbi wopofařali jalo kšćyřćianžy abo kšćeščizjanžy. Na ežole noweho žyřćiwneho lěta mjeno kšćeščizjan stej, hdyž pod šwětnym lětom hćowo: šćiřći podróžnik! Wo, jo bni bórty jašo hujast mjes kšćeščizjanami wšćěch kšćajow po lěta dořćim rostorbhjenju hujajany! Njeh Jezusowe žyřćiwje ho na feni mjes hóbnu šćiřći! Njeh našeje wozbady jalo hćadka kšćejowje ho w mjeje pod jeho tšćom pošću. Njeh ho wšćudže w domach, hđžež je njebóřćta hćawa, hera a njejedno- ežćiwofež hćežćita, ežćiwofež, mje a lubofež jalo kšćejowma hujata towaršćka f tomu pšćinamate. To nětkle najrjejšće! Šćhšćidže: „Bšćeče jo jedny po druhim hójje, jalo tež naš kšćyřću je hójje wšć f kšćawbje Božeje.“ Kať rjenje pošćeđu kšćinči: „kšćudym buđe ewangelion přewodany.“ „Tón bjerje hšćeščizćow hójje.“ „Ežćiwofeča Ešćon je pšćihčof, so by kšćiž a hwoje žiwjenje dať f mjeřženju sa jich wjele.“ Pšćihčof — do ežćiwneho hćwěta, pšćihčof do ežćiřćik bėdow, pšćihčof sa hujjeny a šćubjeny ežćiwofćow. fšćeń to, dajča! Ežćiwofeče, šćapocžiti f nowa a hćubje f dušće a sa dušću žiwy bjeřć! kať mójje čže tebe ežćiwje kšćejowma wulkofež, tež kšćwalice jeho mjeno! Jezus kšćyřću je tón, w totymž huj wšćitžy na jene šćowmaščeni: „Ja praju, Pawoł pišće so je wón kšćizomnik był, wob- rěřćanja (to rěka žiwofečeho wšćiwoleného luda) Božeje prawdy abo wěrnafęje dla — jo pšćanjjo pať Boha hćwala kšćinofeče dla.“ Šćromadže ho, so byšćeje wy žiwofež bratřija a šćawy

f pohanstva i jena byli. Džeržeje w Skrytušku w hromadže. Njej' wěrnó, my hiščeje podobnje na Božu wěrnóść spomnamy, hdyž w našichy sředwach a pismach klinczi, kaž něhdy pschod 2000 lětami: „Wyšlaj, džwota zionita — Wješel ho, Jerusalem!“ „Dofauna, Skrytušk dže, dele f njebjeskeho tróna.“ „To je ta rjana haložka f tob' ischoma Dawita.“ Na Božu wěrnóść, fž njechabla, ale čłowěskemu narodej, wšchemu ludu sbože, a to najlěpše: wobacze hřešow a spjatožej dawu, twarinu. O twačny! — Kunje tak krašnje wšpoli ho pidi njej Knjesowa smilnóść, fž je wšchito, ischotž wodyn ma, f hwojemu krašetru powolala! Hiščeje pschego rěka: Hiščeje je rum tudy! Kaž dobročiny člowjek pschego wjazy umu ja potrebnych w domje abo wutrobje ja jich wotšewjenje pschizuje, tak Wóh tón Knjes po duchownym boku. Kajti běšče pučowač Stanleu po jeho wuprajenju sbožowu, jako na jeho pučach psches pohanstu Uganda tamny kraj Wješa a jeho hlownyž mjadnu tžaz arafšenjow dla Sběžnika a kraj jeho pidi wotšalenju mo bibliju pschewěše. Njech ho my f pohanami hodu wješelimo: „Skwalče teho Knjela, wšchizy pohanu, čeljeje jeho wšchizy ludžo.“ A njeje Boža njejašluzena dobročynóść, fž naž čahuje a wěčnije sbožownych dže činitě, naška stajna křwalba?

Njemóh, hiščežijawo, Knjesowu smilnóść, wulky kóžde žyrtwne lěto pschego f nowa pschewowacž — praj wjazy — kóždy hwojny džej, haj, kaž husto nowe hwešlo nad wojeje hlowu na njebjesach sřhadža? „Bože hlowo wobšteji!“ — Pawol dwóžy rjeknje: Jezus Skrytušk je naš hwojwa! Židzi a pohanjo, wobaj narodaj, staj našerjej Božeje majestóse. „Schotž je pišane, je nam f wučěbje pišane“ — kajti je Bože hlowo wěšty podobž našejew wěry! Wšminim jo dale hodu na wštat a křtku, kaž f čžichemu rospominanju do hwojeho kuziča domach! Mějšak a profetoj, řjenja a epistole našči wučerje. Sdyž telko pada a kabla, jich wjele do dwelou, haj bjesnadžitoše a njewěry pschitidje, wjedžče tola: Bože hlowo wobšteji. Pšalmy — našče pšalmy a řekelujše dyrjo dale klincžej, kaž Pawol storo jastaj njemóže w epistoli jim dačž wozučej f žiwje nadžiji, hdyž psiche: „Wjeheleje ho, pohanu, f jeho ludom“ a sažo: „Korjeji Jezusowu budže, fž budže knjesičej na pohanach. Š temu budža pohanu nadžiju mječ.“ Wóh pošpřta tež, kaž ja pschotž dwóžy wupraj, naščon nadžiju. Haj, Wóh napřeli naž f wješelom a měrom w Jezom Skrytu.

Stawaj, stupaj do hwojka — Jezus džerži křubjenje.

Hantjei.

M. w. M.

Wycha dušče na hwojeho Knjela wozrašowazeje.

— Žiji f Romšf. 15, 4—13. —

Šlób (W miš. harfa, čž. 51): Žafo' kraj Knjes Jezus žc.

abo tež: Na Woha ho špufščežej mamy žc.

Za kraja ho wšch, o dušča,

hwojeho, kaž ho čži křwalda;

Jezus Knjes a Sběžnik je! —

Š hradu wón ho bliži f tebi

f krašnej čže řej pschu debi,

wěčnje na čži žiwjenje.

Čžečpřlnoščej a trosčt čži dawu,

šp-li jeho šapschijaka,

jo mach f njemu nadžiju.

W myšči španowej měnišej jeho;

wumóžena hwi psches njeho,

jeho křwalichy dobrotu.

Šlužitej jemu pytačž hwořu,
majš-li žiwu pschego wěru;
křuzomnik ham tu wój Knjes,
hdy je ho pod šakoi podaj
prawdy bla čži prawo bodaj,
jo f nim čžehnjesh do njebjesh.

Safožt, Duch a štkuf je šjena,
křwalba w špěwa řeho mjenja,
dofelž jeho lubujšej;
dofelž křuzičej jemu žadoš,
na štkuf jeho hwořu hładajš,
— duž f nim dželacž hweče džejš.

Krašešwa ho mjesh jeho
dyrba řehčej njebjeskeho,
pohanjo ho šhromadžej
f stađu jeho wobhuadnjesh,
f řebřnu hwojnych wšwolentych,
Knjela hwojoh' powyščeš.

Korjeji řehow je stajš,
f řebi pohanow je čžahuš,
dawu džel jim šžuzorje.
Duž ho wješela a řkwela
pohanu a wopor palo
džakny jemu kabotnje.

Wjehele a měr we wěrije
fikczi dušchi w Božej hwořje
Knjes, fž Wóh je nadžijej;
pohu nadžiju ma f njemu,
f Duča hwojateho ho jemu
pšči dušča lubojnje. —

M. U.

Njenadžite šafowidženje.

W Šalunje w Schwedškej řoškešče pschod wjazy hačž postta lětami młoby hórnik hwoju rjany młodu njewješta a džeshčej f njej: „Na Žana ho naju lubošej wot duchowneho žohnuje. potom hmoj mandželšti a mandželšta a twarinu řebi hwoje hšědajščo.“ — „Haj, a měr a lubošej šmęřetaj w nim bydličž“, džeshče njewješta f mlym pošmęřowom, pschetož ty hwi jedyn a wšcho a bjes tebe džyba radšho w rowje žywa byčž hačž nihdže druhđže.“ Žato pak běšče ho do Žana wot šararja družbi řwěč pschpowjedalo: Schotž ma něščto pschewčžnowo wobjantjenju tuteho mandželštna wštatjež, njesh ho hnydom počaje“, počosa ho řmjerčej. Pschetož, jako młobđžes našajtra rano we hwojej čžownej hórnikškej dajese nimo jejneho doma džeshče, hórnik ho wšchědže hwoju řmjerčnu drařtu wobšela, šlepty hiščeje jun-řwěč do jejneho mošna, jej prajizy, „dobre ranje“, ale niž wjazy „dobry wječor“. Wón ho nihdy wjazy f podšpšom njewrěčej, a wona podarmo čžowne rubičuboj f čžetajenju w wobrubom ja njeho na křwahny džej wšchawěše. Dofelž pak ho nihdy wjazy njewrěčej, položej je na šof a pšafashe wo njeho a nje-řebu jeho řenje. — Wješ tym žu měšto řřhadon je řemie-řženjom wulupjene; řydomštna wójna ho šfónčej; řěžor Franz I. řemřej; ješuitič řjad ho řbňny; Wólřta ho roščželi; řřžortka Marja řherřija řemřej; Amerika ho wšwuwobđži; řewo-łuzija wadyri w řranžowškej; dolha wójna našta; řěžor Leopold II štupe tež do rowa; Rapoleon řmowna ho řreškeje a

Zendželzenjo postjelaču město Kopenhagen; ratarjo wužywachu a žurjachu. Wskut mlejšeje a fowarjo fowachu, hórnižy wjachu dale ka rudu w hwojizj podkroplach. Jako pak hórnižy w Żalunje w lěće 1809 krótki čas do Jana abo po Jenje mjes dwěmaj wujedemaj pšehow wjachu, tli sta lóheši ipoby jemje, wurychu čěło młodžnja, kiz běše pšemacžane s wtritolowej wodu, ale hewak žlje njepršeměnjene a nješnit, tak so mžachju wobliczo derje sejacž a starješ s njeho spóšnacž; běše ho tak derje šdžezel, jako by halle pšedw hodžimu wurrejel abo jako by pšči džeše tli wužnyl. Jako žebj s podkroplow wurječechu, jeho ničto nješnajechu, nan a macž, pšehčeljo a sjačzi běchu hžjo dawno wurrejeli; žadny cžlowjel jeho nješnajechu, a ničto ničo wjazy wo nješbožu njeuwjedčelchu, kiz běše ho pšehed pošta lětami stało, hacž nčhdučeja njeuwjela hórniča pšhidžde, kiz běše nčhdy rano na džeło šchol ale niz wjazy domoj pšicholč. Šchědžina a potulena pšhidžde s fšjom na město a spósta spowjeho nawoženju; a bóle s radwešu hacž s bolosežu padny na labowane čěło a jako běše ho ščěnježe jo hlubotji hnutosejši štrabata, wona džešde: „To je moj nawoženja, wo kotrohž žym 50 lět dohko žarowala, a kotrohž mi hiččeže Bóh juntróč do mojeje šmjercze potaže. Wóšom dnjow do naju swažje je wón spody femje šchol a njeje ho wjazy wrčel.“ Wšchizy pšiditowni ho se šplhami a hlubotim želenjom pšelnjachu, jako nčhdušnu mlodu njeuwjelu nětk jako staručicu, šlabu žorku a nčhdušneho nawoženju we hwojej mlodej rianolješiwohlodawa a jako widaču, kat po 50 lětach w jejnej wutrobje hiččeže juntróč pšomjo mlodeje hlubotje wudry. Wón wšohat hwoj ert wjazy f hmežanju njeuwoterjeje ani wozči f ražowidženju. Wona pšehelchde, so bychu hórnižy jeho čěło do jejnej štitwiczki domjejši, dolež běše jenizta, kotrež wón pšichizwčelchu, a dolež mlejšeje prawo na njeho, domiz bychu jemu jeho wo šlowalč. Nafajtra, jako běše jeho row na pohrejbničežu wuchty a hórnižy po njeho pšhidžechu, potož jemu te cžornoždžane rubičko s cžerwjennym wobubdom wotolo šhije a džešde potom we hwojej hwojedzejštej drašeje ja kalčechom, jako by to jemu kvaž byl a niz pohrejbnje džen jeje nawoženje. Pšchetož jako jeho na řechowno do rowa položichu, džešde wona: „Nětk spi derje, hiččeže jedny abo džečacž dnjow w kšidžnimu kwožnym tožu, njeabj hěbi dohko stajacž. Wam tu jenož hiččeže malo wobštaracž a pšhidu bórny a bórny šašo žwita. Šchož je to juntróč wróčejo dala, to tež drubi křož njeuwobšhowa.“ Wo prajiwichj woteriše a hiččeže juntróč do sady pohlada. —

Na dowolenju.

Wo durje ho šlepaše. Duchowny sawota: „Dale“ a do wotewrjenchj duri šubowanjše jšny šlupi wozal. S wutrobnyu povitanjom sawat hwoje nčhdušče pacželše džečejo njeuwajše, blize šupicž. „To je rjenje, so mje woptajtač, ty drje hy f woffhorženju na dowolenju, twoja macž je mi šrudžena powjedala, jo hy franjem.“ „To tak šle njebe“, wotowararčeje a ho na postičenje šol žubny. „Rosčěžowanje tak prawje žiwje njebe, dušchowapnyč to šnaješdu, to běšče šnanjo, so jeho woptowarjo něščto na wutrobje mječachu. Dowěrjenje pak je wřem pupč, kiz ho s mozu nješně wotewrčej, wón drubi ho kam wotmakč. Wozal hwoju čajku w ruzy wjerčelchde. Na jeme dobo na duchowneho pohladajo džešde: „Ja drubju šnjejeje řarcej něščto wupowjodacž, jedny džu. Wly we šleřelkejši hrejeli lečachmy; jena granata žle blisko pšči mui trjechi, mje sa špnyy a mjes dwěmaj betonowanj čěšnomaj řapř. Nětko mječaj hujjenu, hrošnu šmjercz pšehed wočšomaj.“ — wón po-

řasta, „a dha mje našč hmitny Bóh pšehed džu wumó. „Pšehed řakji?“ ho duchowny hnutj woptarča. „Pšehed drubju granatu. Ta te řazenje wotřezje a ja běh wužwobobdeny. Nětk drje řrowšnicze, řnješ duchowno, so ja ranj, kotrež mi šchěšči načžimichu, f wopředka nječujach.“

Wlidowne pacžerje.

Kral Alfonso f Argonikeje, kiz wotkolo lěta 1450 řnježechu, běše pobóžny muž a džeřelchde jara na dobre pozčintj na hwojim dworje. Těhobla běše jemu jara žel, hđyž běše šhontj, so jeho młodži semjenjo, kiz mječachu na jeho dworje dwóřišu hřužu, ho bjes modlitny sa blido řyduchu a wo blida řawachu. „Čžejo dla?“ tak mječachu, „dyrbinny wo to prořkej, šchož tak hžjo manny; a cžehobla dyrčelji ho Wuhu ja tón šhěb džařowacž, kiz wo řkala dostawam?“ Duž hčhu ras wchizty młodži semjenjo wot řkala na wobjed pšehewošeheni, řchtyž řich wšchitřich jara šwjeřeli. Šdžyž do wulšeje jšny řtupidni, řch řkal f wulšeje pšehčezimowježu powita, da ho jim sa blido řehdacž a wuwotajati pšči tutej řkladnowešji blidowne pacžerje řam.

Šdžyž řebi nětko młodži semjenjo řhđiczž dachu, ho na jeme dobo durje wotewrčilo a na řkalom pšehičiši řastupi — řary, trundlaty prořehel, kiz ho s najwjeřešej njeřahitbotoježu sa blido řyže, řebi do hwojeje řchlickejši wot wčehcho, řchtyž řebi řadajch, nabwa a wčho nětko f wulkejši řpěchwoježu do ho ředželchde. Běšeli f jenej ředžu hotowny, duž f drubje řawčaja a cšimješde, řaž by wčho jemu řamenu řhčahčelo. Młodži semjenjo najpředj njeuwjedčachu, řchto dyrčelji f tutnem njeřahitbitenu prořeherje řrajicž, kiz řebi řwěri, trundlaty a žple wotřowhane řapy wobčeljem, ho ja řkalowice blido řydučež, bjes teho so by na řkala pohladal abo jeho wo dowolnowež řpřohj. Woni běchu tak rořnhěwani, so řestawachu, a řudžichu prořeherja wón čřilji, njeřudžičelji jim řral Alfonso pšichafat, ho f mčowom řodžerječ. Ščěwčnježe bč prořehel ho najčel a řebi řudu wtrčel, tola niz je řewiertu abo f rubičškom, ale f řuku a na to se řitny džešče bjes teho, so by ho sa ředž pobđafawel. Řunje řakji njeřebłowam a njeřahitbity, řakiz běše pšicholč, tež řašo džešče. Wle ředom běše durje ja řobu řacžintj, dha tež młodži semjenjo hwoj hčhu na řchřobeho prořeherja wužywowachu. Woni jeho řjelpuša njeřowachu, kiz w žple řehpanijejši hwojeje řunječja nima, a mječachu, jo měč ho prawje wtrčje pořhohčacž. Duž ho řral pohřeheno a džešde: „Wly ho hčněwacze na tuteho prořeherja, so je řakji řchřobly a njeđakolowny, a tola je jenož juntróč we hwojim řiwjenju to cšintj, řchtyž wy wchizty řóždy džen dwóžny cšinicze. Pšehed Wohom řeže wy wchizty hiččeže wjele mjenje hacž tutón prořehel řchode mnu, a tola ho wchđenje ja blido řydučež bjes teho, so bychče hwojemu njeřehłemnu řkalej a Wóžej řklowčaja popřeheli; a hđyž řeže ho najčelji, řebi řubu wutřejecze, ale nimacze řaneho đakneho řklowčka ja teho, wot kotrohž wšchitřón dořny dar wuřhadja. Bóh ho na waž njeđakolownych řunje tak řhěwó, řaž wy na tuteho prořeherja.“

Tónle podawč řřanwo teho abo drubeho poruwczi a jemu řraj, řak wjele řóždy džen řakomđi. Pšchetož w něčejšim čažu ho modlitna niz jenož pola bohatyč ale tež pola řhudyč řabnywa.

Řekřatstwo řchčezčijanow.

Řřahantj řhindu wopta njeđawno jeneho hwojizj řřanow, kiz je řchčezčijan, a woptarča ho řeho: „Řakřeho řekřatwa nčłožnejch, so je twoje wobliczo pšehož tak řiwčezate? Dawno hžjo řhnyč ho cše ja nim woptarčelch.“ „Ja řaneho wogřebiteho řekřatwa njeňaložuju,“ wotmolwi jemu řoma, tón řchčezčijan.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłal,
Strowja će
Swójbnj statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócnj
Napoj mócnj
Lubosć ma;
Bóh pak swěrnj
Přez spar měrnj
Čerstwość da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje džěłáš
Wšědnj dny;
Džěń pak swjaty,
Duši daty,
Wolpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ćí khmana
Žiwnosć je;
Ziwa woda,
Kíž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

↳ Sserbske njedźelske lopjeno. ↲

Wudawa šo křždu šobotu w Esamolerczej knihciznječerjni w Wudyschjine a je tam ša šchtwórtlětnu pšchedpłatu 40 pj. dostać.

3. njedźela adventa.

Kol. 1, 12 15.

Eswjeczimny hujaty advent, kiz nam praji, šo Jezus k nam džě, šo by nam šbože a žohnowanje pšichinjekł, kotřez wón jeničěžj, našč Šbóžnik a Wimožnik Jezus křžžjusch, nam dacz jamože. Wo tutny žohnowanju huj. Pawol na Kolofejščich pišče. Najč tekst je

hujateho Pawowoly džakny křžerlusch ša wu-
moženje pšech Jezusa.

Bóh je naš

1. wutorchnjł wot wšychnowje teje čžennowje,
2. pšechstajł do křžžjuschoweho kračistwa a š tym
3. bódnyh čžinik ł herbimn udy hujatych we hwětle.

1. Džěž je čžima, tam ničo njewobžimny. Pšeczowat š nozu pšechowatanj derje wjazj njewě, bđže je a bđže ma dale hieč. A pš čžimje šo hrojne wěžj stawaaju, kiz šo hwětko boja. W nožj paduch pš hwojm jšm pučjz lašj, w čženněj nožj šo rubi a mori. Wóhanjo kuz kaž tajzj, kiz pš čžimje křžđža. Woni hwětko Bóžeho šlowa njestajja. Powiješje naščich mižionarow wo tym hwěbčž, kašta wulka a žačostna je nož a móž čžennowje. Wěčžne žiwjenje w njebjesach je jim njestajne abo njewěšte; kza a njepřawnošč a jebanjstwo plačži ša wudrošč a grawočžimne hrofnosće kaž trawne wopory šu pšobj pšchwerj. Šchłž hrođj „Mižionščki pošoj“ hwerj čžita, temu wšchaf je to wšcho derje žate.

Ala njejšu bđa hįžo w starbh čžachach tajše ludy byle, kiz tež wšeho lubeho Bóha njestajana a bđchu tola jara wudre a wučžene a šo wo prawobšč a dobre počjnik hwerj prozowadžu, kaž na pšchład Romjzj a Gričhojo? Čžj tola na wšchotim

šchobžimtu čžlowščeje wudroščje a džěčarowje stejachu, šo tež my dženkha hieččeje wšchelke wěžj wot nich wuknjemj. Wěšče; ale pošoj a mēr w Bóhu njemějachu, a sadwělowanje a šlósč hie- džěčštej jim we wutrobje. Romščk pišchacł Senefa pišče: „Wšeho je pošne njestartow a šlósčow a šluch njepočjnkow, njewina je wědka, haj, do žla wjazj njeje.“ — Šřechi šu stajnje pšobj bjesbóžnowje. Tehodla huj. Pawol „wo wšchownečj čžennowje“ rěčži. A Kolofejščj jemu derje rospnjachu, kiz bđchu pšjedy hami čžennowje a njekřžđžadju jako džěčj hwětko. Nětko pak móžachu šo Bóhu džakowacz, kiz bđ jich š tajše wšch- nowje wutorchnjł.

My stajemj Bóha š džěčajšnja žem. Macj je naš wučžila ruzj šchitk a šo k Bóhu modščž, šo by hwojeho jandžela k naščemu wobornowanju nam pošłal. Wučžerjo šu nam w naščich mšobdyh lětach Bóže šlowo prajłi, a my wěmny, šo Bóh našču wutrobu wđži a šo hmy jemu samowjenje ša hwoje štutłi winoščj. — Šau bđa š tym břechi a šlósčeje w naš a pola naš pšch- staj? Njebšchtej bjesbóžnowč a břech w čžahu do wóžnj stajnje pšchiběčakaj, a njeje wóžna je hwojm krejrowščem a še hwojm žylm njekřžčimnyh hubjenštom a njebšom šjawne žačostne dopočasmo ša bjesbóžnowč a wšchownečj teje čžennowje tež w šchěčžjantščh krajach? Njejšu tu domach w naščim luhym wóžnym kraju břechi kaž njepřawnošč, lichowanje a njepožej- nowč na wšchěbje hrošne wučžine na hwětko župite? Šaj, wšchownečj čžennowje njeje hiečje pšchšłata. Ale teho bla je tež jich wjele mjes nami w nusch a hmyčerčj bjes trošchta a wđžije, runje kaž tamni pošanje. A to je jich njebšoje. Wo- prawbđžite šbože je na wěru do Jezusa šačžene, kiz je tym hwojm jako džěčom hwojeho njebješkeho Wóžza pučj ł njchje-

ham pschihotował a potakał, taś jo maja w tutym hwiśle hwoje semje a njebeje powołanje jasne psched wozmaj. Wšo jo tu hwiśle a jasne. A Ksiejowy hwojaty advent naś s norma f temu hruje, so bchymy dżakownje wozpomniłi, jšto s Jesuśom mamy. S nim je Wśh naś wutorhnył wot wyschnośeje cżemnośeje a

2. pschestsajł do kralestwa, na kotrymž mamy to wumozenje psches jeho krej, tych hrěchow woadace.

Kaž sabrodnił jchtomił do dobreje semje a na-Bože hłonečo pschepobdžij, taś je Wśh naś do Jesuśoweje sabrody pschepabđil. To je řo stało pschi našim wulščyženju . A taś jstom, hdyž je bałle do dobreje semje forjenje pschecził a w pschitumyl, wjehelny rojeje, taś pschitndžentny mu f sboźnemu sponjenju wo tym, kaś Jesuś našču dnichu woschewi a pořhlujnje, hdyž jeho we wěje japschitumjenty. Na nim mamy wumozenje wot hrěcha.

Swojaty Pawoł njebe Kolobjestw wosřabu satožiti, tola be řhščal, řo tam wopacžni nućerjo nućachy, řo njeje Jesuś Boži řny, ale řo je jenož cžłowje f wořebitym Božim Duchom woadarjeny był; řo teź njemóje našč Wumóžnił hies hrěcha bwež a je njemóje hrěchi woadacž, ale jenož wućež, kaś mamy teź my — kaś řarjejszy — f dobrym skutkami prawdośež psched Bohom řahstjež. Duž hwojaty Pawoł tutón list pišče a w nim prořy, řo bychu řo w prawej wěje mlyć njedali. Na Jesuśu mamy, — to wěka: woschěžim — to wumozenje psches jeho krej, hrěchow woadace A teź je Jesuś dokonjal, dofelž je řnamjo teho njewidomneho Boha, tón přeni narobžentny psched wřchitkimi řtworjenjemi

Džiwne je, kaś je našč cžaj řařo na tannu stary cžaj taś řodomny. Saso wot njewěryčazyč druždy řhščimny: Wot Jesuśa mamy wutnyć, kaś mamy řo řabžerćež, kaś psched Bohom řhodžić. Bdyž řny podobneje dobreje myřle, kotrejež bęřje Jesuś, dha Bohu bliže wchitndžentny, dha řo hrěcha dżer a bće wojojimny, a to je potom našče wumóženje. Temu hwojaty Pawoł tu napředčo řtaji: Jesuś, Boži řsyn, je našč Wumóžnił, dofelž je naś ře hwojeř řwju droho wutkupil! To je a wostanje jadow naščeje řhščeržjansřeje wěry. To be Luthe-rowe řboźne řhownje, řiž be řo přejdy ře hwojimi dobrimi řkutkami podarmo wo řwoju prawdośež psched Bohom řrozowal. Swojaty advent teź nam ř nowa řraji, řo cže Jesuś nam tute řbože pschitnjeśe a je teź naś do řwojeho kralestwa pschestsajit. Teź my móžemy řo něł teho řhwalicež:

Ta krej a prawdośež řhřytuřa je moja drařta pschitnojna.
S teť psched Bohom ja wosřacž cžu, hdyž do njebieř mts poćahnu.

3. Do njeja! Wščetoz j pschestsajentem do řhřytuřoweho kralestwa je Wśh naś hđonnyč cžinił f herbřtwu tych hwojatych w hwiśle. Zeńiřte herbřtwu móže wřchelake bwež, řubšo, a pjenjeřy abo, hdyč te njeřny, tola powoznośe a ř tym sprawnośe a řwěrnnośe, kaś tež to řoseř jato jeniće řubšo do řapřtowskije řobuwřak; abo teź dołh abo njewěra a njepřawnnośe, kaś něotře dšęčo řařte něřto f řwojemu njeřbožu je řarščyřteřo dyma řobu wosřje. Nařč žyty něćyřđi narod po nimale řajim hwišće pschichodnemu narodej cžeřti dołh řawostaji — řte herbřtwu! Šcho je pať „herbřtwu hwojatych w hwiśle?“ „Dšęci w hwiśle“ řu cři psches wěru do Jesuśa wuřwjećeni, řiž řu hwoje řbože we wumozenju psches řhřytuřa namařali, řiž tu w hwiśle řhobžo a řubša tam wěćenje řboźni. Bdyč je woadace hrěchow, tam je teź řimjenje a řboźnośe. To je řiž herbřtwu! Prawo na herbřtwu ma dšęčo. A kaś wjele Jesuśa řorje wřachu, tym da wón meř, řo bychu Bože dšęci bři, kotřiž do jeho mjena wěřja (řan. 1, 12). Bdyž do Jesuśa wěrimy,

řny hđoni a řkmani f herbřtwu tych hwojatych we hwiśle, to je f wěćenje řboźnośe. To je řnadny dar, kotřiž řo nam řřonžnje psches Jesuśa dostaje, řiž řraji: „W mojeho Wđoga damje je wjele wobwřenjow. řa řu tam, wam to męřto pschihotowacž, a cžu řařo pschitěč a wař f řebi wiać, řo bweće teź wy bři, hdyč ja řym.“ Na tute našče njebeje powołanje naś hwojaty Pawoł něł f hwojatym adwence potařje. Stať bchymy nje-džakowiti bwež mořiř? Nječ je nariřenřti wšđeř hđowitnyč darow řařo našč luby řhđonił Jesuś řam, řo bchymy řo hwo- jcho wumozenja wot hrěcha a řimjeře trořchitowacž a pořle- njemu wulřemu adwentej řřochřtije napředčęno řhadacž mořiř jako cži, řiž řu hđoni f herbřtwu tych hwojatych w hwiśle!

Řantjeř. V. w H.

„Herbřtwu hwojatych we hwiśle.“

— řiřte ře Kolobj. 1, 9—14. —

Wśh (W. miř. h., cž. 101): řalleluja! —Boha řhwalicž ře. abo teź: Božo, řiweče teho řwěta ře.

Herbřtwu řunu njeřachodne nam řo f řoha pořteři, cžeteje napřwřdšęje hđone w řrařnořeři řo řabřhčest, hdyž řo řlawnje potaře, řšto mřda řwěřnyč wěćna je.

Řwěnacž woli řwoju dawu w řolonje a wudroweři Wśejeř nam, řo wosřchewjala dnřka bři řo w radořeři; řežitěž řřodobnyč naś cže, dačž nam řřody dořojne.

Na Božim tu řohnowanju pschiběracž dže řwěrimny, řhodžić f řwosřm' řřobanjanu, jato Boži domjary, f wosřławnořeři, řčęřpnořeři f wjehelnořeřu řřłnjeni.

Džakowiti bwež Wđogęj cžemy, řiž naś hđonnyč cžinił ře, řo w dom j řwřby f njemu džentny f herbřtwu jeho we hwiśle, kotrež hwojatum wuřřęřti, hdyž řiž řrařnje wuřřęřti.

Wutobnył wřčal naś je miřy wot wyschnośeje cžemnośeje, řwoje dokonjansřę džimny, naś řeř dołh ře řimjeře, řo je řimjenje nam řo psches krej řřyna řřęřito.

Woadace my hrěchow mamy, dołh našč řapłacženy je, duž džal f řřawřbu jemu damy, řiž naś řowjo řubnje; řunu řeř naś pschekrařni, do herbřtwu naś pschęřabđi.

Khwatacz spěšnjeje něšto čizmy
do towařizna šbžneho,
šo tam nuzs šatěž njeuiznjemy,
hdyž běh tudy škofci šo.
S kowu t njebiju šbžhajmy,
domoj k herbřtwu khwatajmy! —

M. U.

№ 60. Narodninam herbřteho knižicizščezjerja a nowinarja f. Marka Šsmolerja.

Jebnu j najnacizščich a najhrowicizščich hynow herbřteho naroda, wobkedžet herbřteje knižicizščezjerneje a wudawař „Šserbflich Nowin“ a cizščeznje a nakladnik našeho njebeřsteho łopjena „Pomhaj Böh“, čnješ Marko Šsmolec, hwojezi w běhu tuteho tydženja swojeje 60. narodninny. Še hwojezi njebeřicizšnjeje herbřteje dželawosću je hebi šafstizil, šo šo pšchi tutym waznym wotrěštu jeho žiwjenja našim ludym herbřkim čitaznam j krotka jeho žiwjenjeběh pšchewoći staji. Marko Šsmolec bu 21. dezembra 1857 jako družbi hyn a tječeje džěšo našeho žlawneho wotrězinja Jana Ernsta Šsmolerja na Židowje . pod Budyšinom narobzen. Jeho štačaji brar Mikto, kiž mejejeće šo prawom herbřtu knižicizščezjerneju po swojim nanje něhdy doćacž, w l. 1875 něšyto pšchew 20 lět štaty wumře, jeho mloděchi brar Jan pať wopušćeži w l. 1878 herbřti kraj a pšchěpbdil šo je hwojezi kotru Ludmilu, mlodej manděštelj gymnazialneho wučerja Michala Čzcha, do Nizneho Nowgoroda. Duž bđ něšto Marko Šsmolec powořan, něhdy na swojeje nanowe měřtno šupicž a jeho we wjedženju herbřteje knižicizščezjerneje a s dabom wudawarju „Šserbflich Nowin“ naškledowacž. Wopušćeznjicchi Budyšiji gymnazij šo wotpołozženju pruhowanja ša wobjesřtu štajšo dobrowolnikow poda šo k praktiskemu wuwučowanju na pšchepřstwu škulu w Budyšinje a do nanoweje cizščezjerneje.

Šo nanowcei hwojezi 1884 pšchewša Marko Šsmolec hnydem Šsmolerjez herbřtu cizščezjerneju a wudawarju „Šserbflich Nowin, kotrež won něšto hižo pšchew 33 lět, kaž jeho žlawny nau, we runej šprawnoje myšli wudawa, nješladajo pšchopřinaćow a nještracujšo šo pšchewowjenjow.

Jako něhdychi škrejbaniski faraz dr. Zella wudacze herbřteho njebeřsteho łopjena ša wujne špřnata, Marko Šsmolec j wjehełosću tutu myšl horjewja, hwojajo tať hižo 27. lto cizščezet a nakladnik našeho njebeřsteho łopjena „Pomhaj Böh“. Kaže wopory je won ša našč „Pomhaj Böh“ pšchinjeřl a hičacze pšchinješe, wopory čzaha, přozy a pienješ, jenož jich malo we. K temu je Marko Šsmolec j šeton 1916 hičacze cizščez a nawad mečacnjita „Nowy Mšioniski pošol“ na šo wšal. Dale won našč mečeznit „Luzizj“ 6 lět dořho nakladowacze a wot leta 1908 šo tež našč wědomosřny „Čzajopřiz Macizizy Šserbfsteje“ porjadnje we Šsmolerjez cizščezjernei we Šserbfim Donje cizščezje.

Nimo teho je j nakladom Marka Šsmolerja j jeho cizščezjerneje wuřahla wulla šicžba knihow, mjes niini rjada škulstičich knihow ša herbřte a němše škulne a wšchelatich ludowych knihow a pšizow. Čizščezjajo pať je šo we Šsmolerjez knižicizščezjernei we běhu tutych 33 lět hičacze wjele wjazy herbřtich a družich knihow a knizow.

Še teho hižo bjes dwěla šodny špřnata, šo je Šsmolerjez knižicizščezjerneja wot jeje šaloženja w lěće 1873 a wobjeje wot jeje pšchěpředjenja do noweho „Šserbfteho Doma“ w l. 1898 štajnje j čzajowu pošupowaka. tať šo je w nra jena j najnahladni-

schich w pšim Budyšinje, haj šamo j šipka porjadne cizščezjeřte džela, kaž n. pšch. „Wetpři kuzičkeho předatřkeho towařizna „Sorabija“ pšchopřofasane dořawa.

Pšdla hwojeje cizščezjerneje ma Marko Šsmolec we hwojezi wudawarňi „Šserbflich Nowin“ tež knižacnjnu, we kotrež meješch herbřte a tež družorečnje kniwi wobjeje Šsmolerjez naklada na žadanje dořacž.

Me š tym dželawojez Marka Šsmolerja wučeršana njeje. Wječednje a štajnje je won šlawnje ša šprawnje je šlowom a šprowom wušupřowal ša šafotizy šarucenje prawo herbřteje rěče a narodnosće we herbřtich škulach a žrňwach, njebeřiwajo na pšchěpředženja a nještracujšo šo hrowjenjo a njełubnosćow. Wjele lět hižo bywa našč jubilat wubjerownik Macizizy Šserbfsteje a „Towařizna pomozny ša študowacž Šserbow.“

Šswěrn a ludowosřtowo pomoznit pšchi hwojim cizščim a njeuwštatowym pšrowowanju namoła Marko Šsmolec we herbřteje knjezje Marji Štopej j Wjeřhwacžidla, j kotrež won 1. mjeza 1895 do hwojateho manděštelna štrpi. Š cju manděštelna wurofezedny šři džowozicizki, kotrež něšto nana we cizščezjernei a wudawarňi „Šserbflich Nowin“ a „Pomhaj Böh“-a a wučet we domjazym džele wobjerajaj.

Na 33 lět našč jubilat we hwojezi herbřteje cizščezjernei a redatortizy štwicizž džela a pšchi tym deřad w kłamac a wudawarňi „Šserbflich Nowin“ hwojim ludowarňym Šserbam poškužnje a dobru radu we najwšchelatich naležnosćach dawo.

Špomonajo na njeuwštatowage nješpřoznawe dželo našeho jubilara a na wšchelatke wulke wopory, kotrež je našchemu lubnemu łopjenu „Pomhaj Böh“ we hwojcei myšli pšchinjeřl, šo by tež j tym pomhal, Šoje šralotno mjes našim ludom twaricž, j jeho 60. narodninam j wotrobu jemu šbože pšchewjmy. Böh Wječedny šderez jeho nam hičacze wjele, wjele lět šroweho a czeršiweho. Pomhaj Böh jenu!

Měřto šo škorizich . . .

Měřto šo na njeuwšprawomne horja wójny škorizich, modl šo čzim bóle, šo by hwo Böh tón šnješ nad hřečhynmi ludžimi hmitil!

Měřto šo na hrubojez našchich nješpšchewow škorizich, modl šo čzim bóle, šo by hwo Böh jako šudin wopofajal!

Měřto šo na njewołotki a šupřki škorizich, kiž naš wobja, modl šo čzim bóle, šo by jim Böh mudroćež a wobšladniwoćež daril!

Měřto šo škorizich na dolhi čzaj tuteho czeřteho domapřitarja, modl šo čzim bóle, šo by Böh j njebo žohnowanju wurofež da!

Měřto šo škorizich na šiwofež pšchewjmo Šojim šlowu, modl šo čzim bóle, šo by Böh w nim duchu poštu študiz!

Měřto šo škorizich na šiwofež pšchewjmo Šojim šlowu, modl šo čzim bóle, šo by hřdo po nim do kraja poštal!

Měřto šo škorizich na hješmőzne pšrowowanja, modl šo čzim bóle, šo by Böh tón šnješ našchich předarjow j duchom a j mozu j njebeřte wobnadizil!

Měřto šo škorizich na mucnojěž wěřiwych, modl šo čzim bóle, šo by Böh hwoju wobjadu žohnowal a pšchewjmo duchje čzaha wobdřnil!

Měřto šo škorizich na šwadnu žyrobu, modl šo, šo by Böh tuto šnadne žohnowal!

Měřto šo škorizich na nješprawne rošdželjenje žyrob, modl šo, šo by nam Böh tež w tym pomhal.

Měřto šo škorizich na wjedro, modl šo čzim bóle, šo by Böh našče žita wobřlowal a šo naš njeby dla našchich winow tšofat!

Mišto jo storjilich na tvoje horjo a hmjereč tvojich lubch, modl ho čini bole, jo by cji Bóh hnadu dat čihci bhez a nješč. Mišo jo skor. ičh na sadženki Božeho kralestva, modl ho, jo by ičh pšehovanje čini.

Mišto jo storjilich, hdyž vohče po tvojej volji hieč, modl ho čini bole, jo by ho Boža wola trala!

Čhto pohan wo mišionarach sudži.

Nas jednu pohan k družemu takle rječješe: „My mamy tu mišionarow; hu to tola džwiti ludjo. Nihich jich k nam wofal njeje, a tola hu k nam pšihčikli. Čhto woni tu čzinja? Wonu wofaju ludži k Wozim pšuhbon. Prošbni ženje na wbu njeješa. Dačh jim pawo, dha ani schleizy njeworwija. Woni njekadnu a ani tež naš njewojebanju. Dačh jim neždno, dha czi wjazy saho dačja. Storzjich, tečbu czi lekarniwo pšihinjeha, a tu njetrjebačh ničjo ja noj japtacječe; woni njeczinja, kaž najchi kufarja, kotrymž mačh wulku mju dačj, a potom hiščje ničjo njepomhojin. Prošbich jich wo neždno, dha czi jo dačja, kaž hu ni staremu mužej kofahlu dafi, jo njeboch tynni mēš. Tež žancho palenja nimaju ani i nim njewifuja, kaž portugaližy bawderjo. Šai, tutych mužow njefrosymich, kaž jara hiebi tež na nič myšlilich.“

To mišionarow škrwimohowa laboščej nučji, kšudym, hubejnym pohanam puč k šbožwočej pokasaj, to je tutym hiebičjim pohanam i wopredka njepšichitnape a njekowimow. Me mišionarowo je hlowom a šmanjenom prednja, a my nēmjo, jo jich džeto podarmo njeje, ale jo je pšehowanie Božeho hlowa tež mjes pohanami mož, kotraž žiwjenje šbudjuje.

Mišionar a lawy.

„Šy tež tam lawy widžat?“ bu njedawno mišionar pšaham, kiz je dolhe leta wo južnej Afrizy dželat a ho než domoj wročil. „D haj“, wotmolwi ho, „nečdy widžach šyle stabel lawow blize bačj be mi ludo. Ja ho woješč na wofu wot wofow cšehnjentym, so bych mišionistu staziju wopytal. Žona a rajni mala holecža bēšchte pšči mni, Dha šhubičny, jako ho hižo wječor pšhibiljowacše, prawy puč. Zwa krajina bē kaž pufejina, ničdže žana wješč, žadym dom, žadym schtomi žana trawa ja najch šot a žanje kapi wody. Tola, šcho pomhaječ? dychajamcy wo nutej puščjinje pšdenowowacj a na družbe ranje pytačj, prawy puč šajo namatačj. Čezšte džeto bē, wofy paščj, jo ho nam njebychu saběžate a nam cšehnje. Wone budu wupšehnjene. Žona a džēščo wofaščteje we wofu, mjes tym jo cžych ja strowowacj, jo bych moje wofy paščj. Po škwili pač bēch tež ja na hmjereč šprowny wufnuč, a jako wotučič, hwoitacše hižo ranje. Wot wofich wotow ničdže ničjo widžej njebē, mišo nič pač wofladach ši wufke lawy wo mojej blifkoščj, kiz kawelacnje hwoje wočji na mije wudžeracu. Šudnom špōnac, jo štejny wšchitzy wo hmjertnym šraščje, a tola w tym woonitny mjeuje na tamne lawy myščah, ale bōl ho šarach wo moje wofy, pšchetož njenamatačny re wjazy, potom bēchny tola wšchitzy tudy bjes žyrowy a pieča šhubjeni. Mjes tym bē ho ranichi wēšit šebhny, kiz i bēhny pšačžom, i kotrymž bē moj wōs wofjety, hrajecje a kōščki tečo kyma tam a hem khabaščje. Dolho cžaj šhladowacny moje lawy i proštm wofom na tōn bēh rub, pšchd kotrymž ho, doščk ho we wēšitny šdojche wšchōn živy bhez, po wšchēm šočju bojaču. Tajki napohlad

bē jim žyle nowy. Po dlēčim cžaju wobrocžiču mi khibjet, ho pšchje za mojim rubom wofladuju, a hlowatdu pječj. Ja pač malo wješčty njebēch, jako bēch tych majestātifich, wulkič hōščji wofbyl. Ra to džēch, jo bych moje wofy potal, kotrež ščowu hōščju dalošo šfōnčujuje pšči wōdže namatač. Wone bēchu w nozy wōdne mēščte a ho tečodla k njej podafe, a kat derje bē, jo bēchu ni cšekte, pšchetož hewaf drje bchdu hēbi lawy i uich hwoj wopor žadale. Ja wēbžich je šajo k wojej, šapšchahnyč je a po krotkej pžy namatačny šajo prawy puč, kiz našč k wofyšnjemenu šōnje wjedješčje.“

Se Šerbow, ja Šerbow.

Wōjna a mēr! Š jenccho bōka nam lina mēr, i družcho bōka nam pšhipowēdža nowoje wōjny, tole mōže ho wo tch šāidženyč dwiach pječj. Rušowka jedna wo pšihmērie, a ranje tak budže cžyjo wōdžijo tež Komunika do tatešo šwolic dychēčj — k wulkemu wobžarowanju noščich njepšchecelow i wječornej štrony. Amerikanski prezidenta Wilson pa, wo šočju pšchd krotkim hiščje tōu pšedat a šchitar mēra, je, drje poraženja Italicki dla, tež Awstrijo-Wuhetkej wōjnu pšhipowēdžit, a jeho mēnje abo bōle pšcheceljnwenu mufowanju ho podwolo, je Štawbor i wofšhada i Wēnškej wufstupil. To našč wučzi, niz na cžlowjekow pomoz wōch twaricj, to našč upornica, niz pšchd cžlowjekami ho boječ. W tym wofstajim, jo Bōha ho bojny a na njcho hwojny nadžiju štajamy! Tak wofštejim!

— Džōsefanša šhromadžina Wuhetkej wofrješa, šchōwōrtč 6. dez. wōdžeržana a wufnawjenca i pšchitmojōšču, wofrješeho hējtmama i Cranshaar a pēni krotč jeho šastuperja, kwejšejnwopcho radžicjela dr. Kāščki, mēščje wo hāmhrhych pšchajenajch jencach, kaž dwaj dnej pječy wo Šernhucje wotmēta, wo kotrej je ho tždjenja rosprawa podata. W Wuhpščinje št. duchownaj Wōžj i Wudestje a Bōhima i Wopakeje pšchd-moščowawšchaj. Pšchdchjda, k tajny žurkowny radžicel Rosenkranz rosprawješe wo šanērach a wufstawčah „Aužifšeho štuka luboščje“, kiz je ho šaščjž i doponowēčju na to, jo je cžēfki kral Matthias 5. septembra 1611 w Buhpščinje pšchitmojōwajam Lutherowoje wučžy štubil, jo cžje jich pšči jich wōrije wofstajej a šchitnowačj. Kaž njeno praži, dychi tūčōn „Aužifški štuk luboščje“ štūščej i podpjeranju žurkownych štukow luboščje w myšli šmatskowneho mišionitwa. Nižo 6 lēt dolho hu ho kolety ja to šberate, kiz hu bačj dotal na 18 000 šhrowow wunječe, kiz nēšto šmowjenje tuteho „Aužifšeho štuka luboščje“ wunčinja. Tuto šmowjenje njekmē ho pšchetrejebačj, ale dychi dale roščj. Dač ma ho po wufstawčah, kotrež we blizichim cžaju dowolnowēšč hježeritwa doštana, naložowacj.

— To našdže powječeje wo wobščadženju wojerowškeje superintendentny je pšches cžidžēščiti jmslf njohajnowēšč pšchischta. Nowy superintendent je knjes Kōbher, kaž dotal je superintendentom we Šibrenje we Lōwenbergitim wofrječu.

Lutherowe šlowa.

106.

Wdže cžyli bohaczi a možni wofstacj, hdyž žani kšudži a podbanjo hlyi ujebchju?

107.

Šaž nošč cžeto nohčeti, tak wofča nišy wōščje wofkočje ktrještwa.